והמשכילים יזהירו כזהר הרקיע ·

זהר על התורה

מהתנא האלהי

רבי שמעון בן יוחאי זלה"ה

חלק ששי ספר במדבר

הל"א זה הוד והדר נאדר בקדש זוה"ק עם **סתרי תורה ומדרש הנעלם** עם פקודי אורייתא מרעיא מהימנא ותוספתא על קצת פרשיות האלו מעלין · הלא ימצאו מראה מקום מפסוקי תנ"ך ומאמרי הזוה"ק עצמו ופירושים והגהות מס' אספקלריא המאירה והגהות יש **מאי"ן** מהגאון הרב **חיד"א** ז"ל ופשו כטוב תלין · הלא טוב אלו הן מרגליו'ת הסופגנין והדובשנין והאמתיות **ותוספות** חדשים אשר אסף וקבץ נע' הרב כמוה"ר **אב"א** נר"ו אשר הכין ופעל זהר'י חמה ובאלו היו רגילין · הלא מראש ה'ן מזהירי'ן פעמים רבות האירו ברקים ירדו מחוקקים בעיר המהוללה **ליוורנו** יע"א בכל הארץ יצא קום הכהו זהרורי מספרי סופרי קרן זוי'ת הואי סדי זוהר'א ליהודים היתה אורה זו תורה תבלין · הלא עתה לעת כזאת שעתא קיימא הוסיפה על המאורות שהיכ'ן זהירות ילכו לארבעת'ן ובא האו'ת גדולה שבגדולות לכל האותות הייטו ריבותיה מפני מראית העין וראו ישרים וישמחו כל חוז'י זקנים עם נערים ישבים וקורין הן נגלין · הלא אזן מלין תבחן הדברים מגיהו'ס **נוסחי דווקני** סדר'י נרור'ין ויתרון הכשר בהגהה מדוייקת ומזוקקת כפי אשר נדפס בע'ת ליוורנו יע"א דף על דף על חד תרין אשרי עין ראתה ואזן שמעה ותאשרהו הוא זיו'ה הוא הדר'ה כלי'ל הוא בהדרי'ה הדרי'ן לכללי'ן · הלא בראשי האנשים האלה שלמים הרי אלו מולי'ן טומוס של ברכות למחזיקים בה ותומכיה והמשכילים יזהירו ובאספו שמה כל ההדרים באיש אחד חברים אזרו חיל לאדפוסי בדרא ה' לבאות יגן עליהם ולבניהם אחריהם עד כי יבא שילה ואסף נדחי ישראל ובא לציון גואל ה'ן ישראל נגשין :

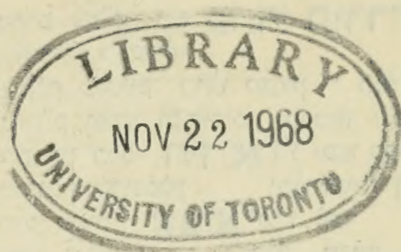
פה **אזמיר** יע"א

תמ"ה המלך סולטן **עבדול עזיז** יר"ה ותמ"ה

שנת תושע **יהודה וירושלם** תשכון לבטח לפ"ק (ירמיה ל"ג)

בדפוס חדש של **הח"ק** יצ"ו ע"י החכם ז' **ציון בנימין** רודיטי הי"ו

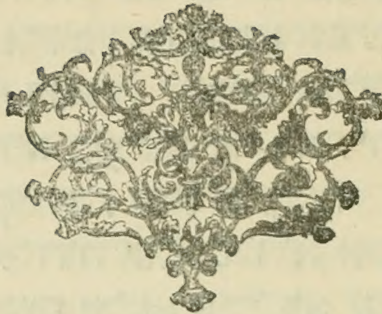
ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד :

דא גזרה דאורייתא מעש״ר מוה״ר חיים ומלך נר״ו

כגון דא צריך לאודועי לכל קהלא קדישא · בגזרת עירין גזרה דאורייתא · וככל אלות הברית וליוותא ושמתא · למען אשר לא יקרב איש זר כלא הורמנותא · למען דפו״ס את ס׳ **הזוה״ק** באותיות מרובעו׳ת דברים הנקנים. מיום התחלת בהדפסה עד מלאת לו שנים עשר שנים · וכל העובר על הפקודים יגורהו בחרמו · אל בשרו ואל עצמו · **נחש** כרוך על עקבו · נתן עיניו בו · ליטרקיה חוויא דרבנן אין רפואה למכתו · ושומע לו ישכן בטח הנה שכרו אתו · והמשכלים יזהירו **כזוהר** · וכעצם השמים לטוהר · כיר״א :

פרשת במדבר

וידבר

יי' אל משה במדבר סיני באהל מועד וגו' · ר' אבא פתח ויברא א כרא' ה'
להים את האדם בצלמו וגו' האי קרא אתמר · ת"ח בשעתא
דברא קב"ה לאדם עבד ליה בדיוקנא דעלאי ותתאי (א) והוה
כליל מכלא והוה נהוריה נהיר מסייפי עלמא עד סייפי עלמא
והוו דחלין (ב) מניה כלא · ואע"ג דהא אוקמוה אית לאסתכלא

א) רבינו האר"י ז"ל ביאר הדבר פת"ח מדבר קדמות מערכת ב' אות ה' · מא"ן : ב) וה"ם מהו"ל שאפי' מה"ש בקטן לו' לפניו קדוש כי אין להם השגה באצי' כנודע שהם סוד הקדושה בסוד אבא מקנן באצילות וכו הוא ענין יראת הרוממו' כמ"ש הרב בכוונת דחילו ורחימו דדחילו הוא באבא וזהו אומרו והוו דחלין מניה כלא :

ביה בהאי קרא ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אותו כיון דאמר בצלמו מאי בצלם אלהים ברא אותו · אלא ודאי תרין דרגין דכלילן דכר ונוקבא חד לדכר וחד לנוקבא ובג"כ דו פרצופין הוו ודאי (ג) וסופא דקרא אוכח דכתיב זכר ונקבה ברא אותם וכליל הוה מכל סטרוי · (נ"א מתרין סטרין) ואע"ג דנוקבא אחידת בסטרוי · הא הוא נמי כלילא מתרין סטרין למהוי שלים בכלא והוה מסתכל בחכמתא לעילא ותתא · כיון דסרח אתמעטו פרצופין וחכמתא אסתלקת מניה ולא הוה מסתכל אלא במילי דגופיה · לבתר אוליד בנין מעלאי ותתאי ולא אתיישבו דא ודא בעלמא עד דאוליד בר ומניה אשתלים (ס"א אשתיל) עלמא דאקרי שת והא אוקמוה · ועכ"ד עלמא תתאה לא אשתלים ולא הוה שלים ולא אשתכח בקיומיה עד דאתא אברהם ואתקיים עלמא אבל לא אשתלים עד דאברהם אשתכח ביה בעלמא ואחיד ביה בימינא כמאן דאחיד בימיניה למאן דנפיל · אתא יצחק ואחיד בידיה דעלמא בשמאלא ואתקיים יתיר · כיון דאתא יעקב אחיד באמצעיתא בגופא ואתכליל בתרין סטרין אתקיים עלמא ולא הוה מתמוטט · ועם כל דא לא אשתיל (ס"א אשתלים) בשורשוי עד דאוליד תריסר שבטין ושבעין נפשאן ואשתיל (ס"א ואשתלים) · עלמא ועם כל דא לא אשתלים עד דקבילו ישראל אורייתא בטורא דסיני ואתקם משכנא כדין אתקיימו עלמין ואשתלמו ואתבסמו עלאין ותתאין · כיון דאורייתא ומשכנא אתוקמו בעא קודשא בריך הוא למפקד

חילוי

ג) מכיון שקראם בשם זכר ונקבה וגם אמר ברא אותם בל' רבים ש"מ דפנים היו אבל לא היו ואמר ברא אותם משמע שהתפ'י שהיו פנים פ"א פ"א היתה עדין בסוד נקודה ונקראת נקבה ע"ש העתיד · הרמ"ז :

(א) חילוי דאורייתא כמה חיילין אינון דאורייתא וכמה חיילין אינון
דמשכנא ת"ח כל מלה דבעי לאתיישבא בדוכתיה לא מתיישב'
עד דאדכר בפומא ואתמני עלה ׳ אוף הכא בעא קודשא ב"ה
למפקד חיילין דאורייתא וחיילין דמשכנא וכלהו הוו כחד ולא
מתפרשי דא מן דא כלא כגוונא דלעילא דהא אורייתא ומשכנ
לא מתפרשי דא מן דא ואזלין כחדא ׳ ובגין כך חיילידהון עאלין
בחושבנא לאשתמודעא גבייהו בר אינון אחרנין דלית לון חושבנא
ובג"כ כתיב וידבר יי' אל משה במדבר סיני באהל מועד ׳ אי
באהל מועד אמאי במדבר סיני ׳ אלא חד לאורייתא וחד
למשכנא ׳ והאי והאי ׳ באחד לחדש השני בשנה השנית וכלא
חד והאי אקרי חדש זיו רמז לההוא ירחא ושתא דנהיר לסיהרא
דהא כדין עלמין כלהו אשתכחו בשלימו ׳ לצאתם מארץ מצרים
לאשתמודעא דהא כד נפקו ישראל ממצרים בחדש הראשון
הוה ׳ רבי יצחק פתח °יי' זכרנו יברך יברך את בית וגו' ׳ יי' תהלים
זכרנו יברך אלין גוברין דהוו עאלין בחושבנא דמדברא וקב"ה קט"ו
(ב) מברך לון ואוסיף עלייהו בכל זמנא · תא חזי האי מאן דאמר
שבחא דחבריה דבנוי או דממוניה בעי לברכא ליה (ג) ולאודאה
עליה ברכאן ׳ מנלן ׳ ממשה דכתי' °והנכם היום ככוכבי השמים דברים א'
לרוב ׳ לבתר מה כתיב יי' אלהי אבותיכם יוסף עליכם ככם
אלף פעמים וגו' ׳ תרין ברכאן הוו חד יי' אלהי אבותיכם וגו'
הא חד ׳ לבתר ויברך אתכם כאשר דבר לכם ׳ לאודאה
עלייהו ברכאן על ברכאן · ואי איהו מני שבחא דחבריה ולא
אודי

א) אלו החיילים הם של ד' מרכבות דקב"ה ונזכרו בפ' בהעלותך קנ"ד שהם פרט במספר כל הדגלים שהיו סובבים את המשכן ואת האוהל שבתוכו משכן העדות וכנגד שני המחנות נמנו כ"פ שהרי הם הם הראשונים והם הם השניים אלא שבב' המניינים נשתלמו בחינתם ואמיתתם כוו"ן וזה כמה דאדכר בפומא שבזה האירו לחוץ המאירות הנגנזות כוו"ן : ב) הם כנרגם שנרדפת והוסיף עלייהו שהוא לברך המנהיגים הגואלים ממנו כדי שיתברך כל דור ודור ומ"ש ה' זכרנו יברך שהם דור המדבר ואח"כ יברך את בית ישראל : ג) פי' לזרוק ולהשליך ושוא אל' אדוני אדוייה דף כילד הרגל • תרמ"ז :

אודי עליה ברכאן ׳ הוא נתפס בקדמיתא מלעילא ׳ ואי איהו
מברך ליה הוא מתברך מלעילא ׳ וברכתא בעי לברכא ליה
בעינא טבא ולא בעינא בישא ׳ ובכלא בעי קב״ה רחימותא
דלבא ׳ ומה מאן דמברך לחבריה בעי קב״ה דיברך ליה בעינא
טבא ובלבא טבא ׳ מאן דמברך לקב״ה עאכ״ו דבעי עינא טבא
דברים ו׳ ולבא טבא ורחימותא דלבא ׳ בגין כך ׳ואהבת את יי׳ אלהיך
בכל לבבך וגו׳ ׳ ת״ח הא אוקמוה לית ברכתא דלעילא שרייא
על מלה דאתמני ׳ ואי תימא ישראל איך אתמנון ׳ אלא כופרא
נטלי מנייהו והא אוקמוה וחושבנא לא הוי עד דיתכניש כל ההוא
כופרא וסליק לחושבנא ובקדמיתא מברכן להו לישראל ולבתר
מנאן ההוא כופרא ולבתר מהדרין ומברכין לון לישראל אשתכחו
דישראל מתברכין בקדמיתא ובסופא ולא סליק בהו מותנא ׳
מותנא אמאי סליק במניינא ׳ אלא בגין דברכתא לא שרייא
במניינא ׳ כיון דאסתלק ברכתא סטרא אחרא שארי עלוי ויכיל
לאתוקא בגין דא במניינא נטלין כופרא ופריונא לסלקא עליה
מנייהו (ס״ה מעליה מותנא) יברך את בית ישראל אלין נשין דלא
סלקין במניינא ׳ יברך את בית אהרן דאינון מברכין לעמא
בעינא טבא ובלבא טבא וברחימותא דלבא ׳ את בית אהרן
הכי נמי נשין דאתברכן בברכתא דילהון ׳ יברך יראי יי׳ אלין
אינון ליואי וכלהו מתברכן בגין דדחלין ליה לקודשא בריך
הוא ׳ הקטנים עם הגדולים אף על גב דלא עאלין במניינא ׳
תא חזי לא אשתכח מניינא בהו בישראל דאתברכן ביה
כהאי מניינא ׳ דהאי מניינא לאתברכא הוה ולאשלמא
שלימותא דעלמין הוה ובאתר דברכאן נפקין אתמנון דכתיב
באחד לחדש השני דאיהו זיוא דברכאן דעלמא דמניה נפיק
זיוא לעלמא ועל דא אקרי חדש זי״ו דזיוא דכלא נפיק מניה
תהלים קל״ד ועד כתיב ׳יברכך יי׳ מציון וכלא חד מלה וכתיב °כי שם צוה יי׳
שם קל״ג

את

את הברכה וגו' · רבי יהודה הוה שכיח קמיה דר"ש · א"ל ישראל מאן אתר אתברכן א"ל ווי לעלמא דלא משגיחין ולא מסתכלין בני נשא ביקרא דמלכא עלאה · תא חזי בשעתא דאשתכחו ישראל זכאין קמי קב"ה והוו עלמין (ס"א עמיה) שכיחין בחד אילנא (א) עלאה קדישא דמזונא דכלא ביה הוה מתברך מאתר דכל ברכאן כנישין ביה וביה אתנטעו ואשתילו שרשוי וישראל לתתא הוו מתברכן (ואשתילו שרשוי) מאתר דכל אינון ברכאן נפקין ביה ולא מתעכבי למיפק הה"ד יברכך יי' מציון וכתיב כטל חרמון שיורד על הררי ציון כי שם צוה יי' את הברכה חיים עד העולם ודא איהו נהירו דעלמא דכתיב °מציון מכלל יופי אלהים הופיע תהלים נ' הופיע נהיר כד"א °הופיע מהר פארן ודא נהירו כד יתהר ינהר דברים ל"ג לכלהו עלמין · וכד האי נהירו אתער כלא הוא בחברותא כלא ברחימותא כלא הוא בשלימו כדין הוא שלמא דכלא שלמא דעילא ותתא הה"ד °יהי שלום בחילך שלוה בארמנותיך : תהלים קכ"ב

איש על דגלו באותות לבית אבותם יחנו בני ישראל וגו' רבי אלעזר פתח °שמחו את ירושלם וגילו בה כל אהביה וגו' ישעיה ס"ו כמה חביבה אורייתא קמי קב"ה דהא בכל אתר דמילי דאורייתא אשתמעו קב"ה וכל חיילין דיליה כלהו צייתין למלוליה (ב) וקב"ה אתי לדיירא עמיה הה"ד °בכל המקום אשר אזכיר את שמי שמות כ' וגו' ולא עוד אלא דשנאוי נפלין קמיה והא אוקמוה · תא חזי פקודי אורייתא עלאין אינון לעילא · אתי בר נש ועביד פקודא חדא ההוא פקודא קיימא קמי קב"ה ומתעטרא קמיה ואמר (ג) פלנייא עבד לי ומן פלנייא אנא בגין דאיהו אתער ליה לעילא כגוונא דאיהו אתער ליה לתתא הכי נמי אתער לעילא ועביד

שלמא

א) דעת עליון שהוא מדעת דא"א והיינו קדישא · ב) וזה ע"ד שנתבאר בס' שנכוה"ש ע"ס יתבנו בקול ולהו"ל בקולו של משה שהיה המדרגה העליונה לאפוקי הכל ודיבור ועי"ש הרמ"ז · ג) עמ"ש הרב המגן כוכב השלמים דכ"ט ובמקומו כתבתי פי' אחר מא"ן :

שלמא לעילא ותתא כמה דאת אמר °או יחזק במעוזי יעשה (ישעיה כ"ז י"ד)
שלום לי שלום יעשה לי · יעשה שלום לי לעילא °שלום יעשה
לי לתתא זכאה חולקיה דההוא בר נש דעביד פקודי אורייתא
שמחו את ירושלם וגו' בגין דחדוה לא אשתכח אלא בזמנא
דישראל קיימי בארעא קדישא דתמן אתחברת אתתא בבעלה
וכדין הוא חדוותא דכלא חדוותא דעילא ותתא · בזמנא דישראל
לא אשתכחו בארעא קדישא אסיר ליה לבר נש למחדי ולאחזאה
חידו דכתיב שמחו את ירושלם וגילו בה וגו' · וגילו בה דייקא
רבי אבא חמא חד בר נש דהוה חדי (ד) בבי טרוגייא דבבל
בטש ביה אמר שמחו את ירושלם כתיב (אמר רבי אבא) בזמנא
דירושלם בחדוה בעי בר נש למחדי רבי אלעזר לטעמיה דאמר
שמחו את ירושלם היינו דכתיב °עבדו את יי' בשמחה · כתוב (תלים ק')
אחד אומר עבדו את יי' בשמחה · וכתוב אחד אומר °עבדו את (שם ב')
יי' ביראה וגילו ברעדה · מה בין האי להאי · אלא כאן בזמנא
דישראל שראן בארעא קדישא כאן בזמנא דישראל שראן
בארעא אחרא · (ד"א) עבדו את יי' ביראה דא כנסת ישראל בזמנא
דאיהי בגלותא ביני עממייא · אמר רבי יהודה והא כתיב °כי (ישעיה כ"ה)
בשמחה תצאו ודא היא כ"י כיון דאמר תצאו מן גלותא הוא
ואקרי שמחה · א"ל ודאי הכי הוא דכל זמנא דאיהי בגלותא
ושכיבת לעפרא לא אקרי שמחה עד דקב"ה ייתי לגבה ויוקים
לה מעפרא ויימא °התנערי מעפר וגו' · קומי אורי וגו' · ויתחברון (שם נ"ב)
כחדא (ויוקים לה מעפרא) בדין חדוותא אקרי · חדוותא דכלא וכדין
בשמחה תצאו ודאי כדין כמה חיילין יפקון לקבלה דמטרוניתא
לחדוותא דהלולא דמלכא כמה דאת אמר ההרים והגבעות
יפצחו וגו' וכתיב °כי הולך לפניכם יי' ומאספכם וגו' : (שם)

איש

ד) פירוש ספרה של בבל שכן תרגום סרני פלשתים טורני פלשתאי (כי בבית פרים ופנכיסטוסים מיני שחוק ושמחה
כדי לפתחם פרש"כ :

״ש על דגלו באותות ׳ (א) אלין ארבע משריין דכנסת ישראל
דאינון תריסר שבטין תריסר תחומין סחור סחור לה כלא
גוונא דלעילא כתיב ״ששם עלו שבטים שבטי יה וגו׳ ׳ ששם תהלים קכ״ב
לו שבטים אלין י״ב שבטין י״ב תחומין דלתתא ׳ שבטי יה הא
וקמוה בגין די״ה עדות לישר׳ ודאי ובגין דא הראובני השמעוני
ה בכל חד וחד ׳ אבל ודאי הכי הוא דהא אילנא עלאה קדישא
הו אחתם בחותמוי ואוקמוה כתיב ״ודמות פניהם פני אדם יחזקאל א׳
פני אריה אל הימין וגו׳ ׳ דיוקנא דאדם אתכליל בכלהו ואפין
וו לארבע סטרין דעלמא ומתפרשן בדיוקניהון וכלהו כלילן ביה
אדם ׳ מיכאל מימינא גבריאל משמאלא ׳ אוריאל לקדמייהו
פאל לאחורייהו שכינתא עלייהו ׳ תרין מכאן ותרין מכאן והיא
אמצעיתא ׳ כגוונא דא בארעא דלתתא תרי מכאן ותרי מכאן
״ה בינייהו כיון דנטלין תרין דגלים מה כתיב ונסע אהל מועד
חנה הלויים וגו׳ ׳ ולבתר אינון תרין אחרנין ד׳ משריין אינון לד׳
טרי עלמא ואשתכחו תריסר אוף הכי לתתא כגוונא דלעילא
נסע בראשונה דגל מחנה יהודה לקביל משרייא דאוריאל ׳
מחנה דראובן לקבל משרייא דמיכאל ׳ דא לדרום ׳ ודא למזרח
זובח ה״נ דרומית מזרחית ומחנה דן לצפון ׳ מחנה אפרים ימה
מחנה דן לקביל משרייא דגבריאל ׳ מחנה אפרים למערב לקבל
משרייא דרפא״ל ׳ מזבח ה״נ צפונית מערבית ׳ כלא אחיד דא
בדא עד דסלקא כלא ואתאחד בשמא קדישא דאיהו שירותא
יכלא עלאה דכלא קדישא דכלא ׳ ו׳ כלא אתכליל ביה ׳ י׳
מורח הוא שירותא דנהורא אזיל ושאט ואפיק לדרום ודרום נפיק
תלייא בשירותא דמזרח ׳ ה׳ ׳ דרום ׳ מנה נפיק דרום דעייל י׳
שירותא

א) חסר תחלת המאמר :

שירותא דמזרח ואפיק ליה · ומן ה' תלייא דרום וצפון והוא
דבנייהו י' מזרח י"ה דרום וצפון תליין ביה · ו' באמצעיתא ·
ודא הוא בן זכר · בגין כך איהו בין צפון לדרום · וע"ד תנינן
מאן דיהיב מטתו בין צפון לדרום הויין ליה בנים זכרים דהאי בן
זכר איהו בן צפון לדרום · ה' עלאה בה תלייא צפון ודרום ובן
זכר בנייהו ברזא דיו"ה ה' בתראה מערב וע"ד דרום אחיד (ב)
במזרח דאיהו שירותא דשמשא ותלייא ביה · וע"ד תנינן מסטרא
דאבא אחיד ותלייא חסד עלאה · מסטרא דאימא תלייא גבורה
בגוונא דא אחיד כלא דא בדא · ווין דמדבחא ה"נ אסתחרן
וכא לו לקרן דרומית מזרחית · דדרום תוקפיה במזרח דאיהו
שירותא דשמשא ותוקפא דשמשא לא שרייא אלא בשירותא ·
מזרחית צפונית · כיון דדרום נטיל תוקפיה דמזרח הוא אנהיר
לצפון וצפון אתכליל בדרום דהא שמאלא אתכליל בימינא ·
צפונית מערבית דהא מערב דאיהי בה' בתראה נטלא מצפון ·
וע"ד צפון אזיל למערב · מערבית דרומית היא אזלא לאתחבקא
בדרום במה דדרום תלייא במזרח ותוקפיה אזיל בשירותא הכא
נמי מערב אזלא לאתחבקא בדרום הה"ד °וימינו תחבקני · וימינו
דא הוא דרום · בג"כ ינקא מתרין סטרין מצפון ומדרום הה"ד
שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני שמאלו דא הוא צפון וימינו
דא הוא דרום · ורזא דא אוליפנא קב"ה יהיב מטתיה בין צפון
לדרום · ואחידת לחאי בן ודאי · וע"ד אית להו לבני נשא למיהב
מטתייהו בין צפון לדרום · והכי אוליף לי אבא · דיהבין להו בנין
דכרין · דהא איהו אתכוון כלפי מהימנות' שלימא עלאה בשלימות'
דכלא · לגבי קב"ה דאיהו בין צפון לדרום ולגבי כנסת ישראל
דאנהירין (נ"א דהוי) בין צפון לדרום ודאי יהויין ליה בנין דכרין ובכל
בעי

ב) עיין כל זה בפרדס בשער מהות וסנהנס פ' פ"א :

בעי לאחזאה עובדא כגוונא דלעילא וכמה דאחזי עובדא לתתא הכי נמי אתער לעילא ואוקמוה · שמע ר' פנחס ונשקיה לר' אלעזר ובכה וחייך אמר זכאה חולקי בהאי עלמא ובעלמא דאתי פתח ואמר יי' אורי וישעי ממי אירא וגו' יי' אורי וישעי (תהלים כ"ז)
כיון דב"נ אסתכל (נ"א אתכליל) בנהורא דלעילא וקב"ה אנהיר עליה לא דחיל מעלאין ותתאין · כד"א ועליך יזרח יי' וכבודו (ישעי' ס')
עליך יראה · יי' מעוז חיי כיון דקב"ה אחיד ביה בב"נ לא מסתפי בההוא עלמא מכל מאריהון דדינין · אוף אנא בהאי גוונא כיון דאחידנא באבוך ובך לא אסתפינא בהאי עלמא ובעלמא אחרא ועלך כתיב ישמח אביך וגו' כיון דכתיב ישמח אביך (משלי כ"ג)
ואמך מאי ותגל יולדתך דהא באמך סגייא אלא ישמח אביך דא קב"ה ואמך דא כנסת ישראל ותגל יולדתך דלתתא רבי שמעון אביך אן חדוותא דיליה אלא קרא הוא בלחודוי דכתיב גיל יגיל אבי צדיק דא קב"ה ויולד חכם ישמח בו דא אביך דלתתא ד"א גיל יגיל אבי צדיק דא אביך דלתתא יולד חכם וישמח בו כתיב בתוספת וא"ו דא קב"ה לעילא אמר רבי אלעזר כתיב בידך אפקיד רוחי פדיתה אותי יי' אל אמת האי קרא אית לאסתכלא ביה תמיהתון מאן דאפקיד בידא דמלכא (תהלים ל"א)
מידי אודאי זכאה הוא ב"נ דאזיל באורחוי דמלכא קדישא ולא חטי קמיה ת"ח כיון דעאל ליליא אילנא דמותא שליט בעלמא ואילנא דחיי אסתלק לעילא · וכיון דאילנא דמותא שליט בעלמא בלחודוי כל בני עלמא טעמין טעמא דמותא מ"ט בגין דההוא אילנא גרים וכד נש בעי לאקדמא ולמפקד בידיה נפשיה בפקדונא כפקדונא דב"נ דיהיב פקדונא לאחרא

דאע״ג דאיהו אתחיב לגביה יתיר מההוא פקדונא לאו כדאי
לאתאחד׳ ביה הואיל ובפקדונ׳ אתמסר לגביהו ואיס״כ ביהודאי
נבדוק אבתריה דלאו מזרעא קדישא הוא ולאו מבני מהימנות׳
כך ההוא אילנא בני נשא אקרימו ויהבין ליה פקדונא לנפשייהו
וכל נשמתין דבני עלמא נטיל׳ וכולהו טעמין טעמא דמותא
בגין דהאי אילנא דמותא הוא ובגין דכל אינון נפשתא אע״ג
דכלהו אתחייבו לגביה ולאו כדאי הוא לאתבא פקדונא לגביה
דב״נ אלא כיון דכלהו אתמסרו ליה כפקדונא אתיב כל פקדונין
למאריהון ת״ח לאו כדאי הוא האי אילנא דמותא לאתבא
פקדונא לגביה דב״נ אלא בשעתא דאילנא דחיי אתער בעלמא
ואימתי אתער ההוא אילנא דחיי בשעתא דסליק צפרא וכדין
כיון דהאי אתער בעלמא כל׳ בני עלמא חיין ושביק ואהדר
ההוא אילנא דמותא כל פקדונין דאתפקדו לגביה ואזיל ליה
מ״ט חיין בגין דההוא אילנא דחיי גרים ואי תימא הא כני נשא
סגיאין אינון דמתערין בליליא בעוד דאילנא דמותא שליט אלא
ודאי ההוא אילנא דחיי קא עביד מ״ט בגין דכתיב °לראות היש קהלים י״ד
משכיל דורש את אלהים ולא יהא פתחון פה לבר נ״ש דיימא
אלמלא שליטנא בנפשאי בליליא אשתדלנא באורייתא אמר ר׳
יהודה האי בישרא׳ ודאי והכי הוא אבל באו״ה דחמינא כהאי
גוונא מ״ט א״ל ודאי שפיר הוא דקא אמרת פתח ואמר °מה במדבר
אקוב לא קבה אל ומה אזעום לא זעם יי׳ ת״ח כגוונא דאית כ״ג
לעילא אית לתתא לעילא אית ימינא ואית שמאלא לתתא
ישרא׳ ועמין ישרא׳ אתאחדן לימינא בקדושה דמלכא קדישא
עמין עובדי עבודה זרה לשמאלא לסטרא דרוח מסאבא וכלהו
לתתא מכלהו דרגין דשמאלא וכלהו דרגין אחידן דא בדא

עד

עד דתליין מן רישא וכגוונא דרישא נטיל בההוא גוונא נטיל
זנבא דאיהו תתאה מאי טעמא בגין דאחיד ביה ובגין כך עמין
עובדי ע״ז בההוא סטר מסאבא דילהון הכי אתדברו בלעם הוה
אשתמש בכלהו כתרין (נ״א דילגין) תתאין והוא הוה חמי בהאי
תתאה דאיהו זנבא דלא יכיל לאתדברא אלא ברישא בגין כך
אמר מה אקוב לא קבה אל (דאיהו רישא בגין) דההוא רישא עלאה
לא אשתכח בדינא באינון יומין ואע״ג דהאי אל אוקימנא האי
מלכותא קדישא נטיל שמא כגוונא דכלא והאי טוב וחסד דהאי
עלמא (ס״א אוקימנא באתר אחרא עלאה והוא טוב וחסד דעלמא
האי מלכותא קדישא נטל שמא כגוונא דלעילא) ובגין כך מקרי
(ה) ט אלא דאיהו ׳זועם בכל יום דאשתכח ביה דינא ׳ ותא חזי   ל״ב
אל שדי ׳הא אוקימנא דביה כפוקא דעלמא ואיהו אמר לעולם   שמות
די דהא האי אל הוא דאזדווג בדדיה ובגין כך אקרי אל שדי   רנ״ג
אל דישדי ׳ ועל דא מה אקוב לא קבה אל ׳ בגין כך כגוונא
דאתער רישא הכי נמי אתער תתאה ׳ בכה רבי אלעזר פתח
ואמר ׳קולה כנחש ילך וגו׳ ׳ השתא (כהאי גוונא) דישראל בגלותא   ירמיה
איהי ודאי אזלא כנחש הוייא כד איהו (ד״א כדינא) כפיף רישא   מ״ו
לעפרא סליק זנבא שליט ומחי לכל אינון דאשתכחו קמיה ׳ אוף
הכי השתא בגלותא כהאי גוונא רישא כפיף לעפרא וזנבא שליט
מאן עביד לזנבא דיסתלק לעילא ושליט ומחי ׳ רישא דאתכפייא
לתתא ׳ ועם כל דא מאן מדבר ליה לזנבא ומאן נטיל ליה
למטלנוי האי רישא ׳ אף על גב דאיהו כפיף לעפרא הוא מדבר
ליה למטלנוי ׳ בגין דא קולה כנחש ילך והשתא שאר עמין דאינון
אחידן בזנבא סלקין לעילא ושלטין ומחיין ורישא כפיף לעפרא
במה דאת אמר ׳נפלה לא תוסיף קום וגו׳ ׳ ועם כל דא האי   עמוס ה׳
רישא מדבר לזנבא ונטיר (ס״א וכטיל) ליה כד״א ׳שמוני נוטרה את   שה״ש א׳
הכרמים אלין עמין עובדי ע״ז דאינון זנבא ׳ אתא רבי יהודה
ונשיק

ט) בכירוש ה״ר ע״נ ב׳ דב׳ שלמין סגו׳ כל״ר ב׳ וב׳ בסודם ל הוי״ה ואל אדנ״י גימטריא אל זועם ובלע״ד פבלמס רבר למבוך הדין מכל הנ׳ ובבלא יכול אמר מה אקוב נגד בל״ב ומה אזעום נגד אל זועם הרמ״ז ·

ונשיק ידוי אמר אלמלא לא שאילנא מלה בעלמא אלא דשאילנא
דא ורווחנא ליה די לי דהשתא ידענא עמין עובדי עבודה זרה
ושולטנותא דילהון איך מתדבר · זכאה חולקיהון דישראל דעלייהו
תהלים קל"ה כתיב °כי יעקב בחר לו יה וגו' אמר ליה רבי אלעזר מהו לסגלתו
אמר ליה תלת אבהן אלין אקרון סגולה בין לעילא בין לתתא
בגוונא דא כהנים לויים וישראלים · וכלא חד ואלין סגולתו
שמו' י"ט של קב"ה לעילא וסגולתו לתתא · ודא הוא דכתיב °והייתם לי
סגולה מכל העמים :

ונסע אהל מועד וגו' · מחנה הלוים · לבתר מה כתיב ונסע דגל
מחנה אפרים לצבאותם ימה היינו שכינה שרויה במערב
בראשית מ"ח ואוקמוה · כתיב °ויברכם ביום ההוא לאמר בך יברך ישראל
לאמר וגו' וישם את אפרים וגו' בך יברך ישראל · ישראל סבא
מאי קמ"ל · אלא בך יתברך ישראל לא כתיב או בך יבורך
ישראל מהו יברך ישראל · אלא ישראל קדישא לא יברך
לעלמא אלא בך דאנת במערב וכתיב אני אל שדי פרה ורבה
אוליפנא דחמא עמיה שכינתא וכדין אמר בך יברך ישראל לאמר
שם בך יברך לעלמא והיאך חמא והכתיב °ועיני ישראל כבדו
מזקן וגו' · אלא שכל את ידיו כתיב מאי שכל אלא ימינא הוה
זקיף וסטי ליה שכינתא כלפי אפרים וארח ריחא דשכינתא על
רישיה כדין אמר בך יברך ישראל וחמא דאיהו למערב ודאי
שכינתא במערב · והא אוקימנא בגין דלהוי בין צפון לדרום
לאתחברא בגופא ולמהוי בזווגא חד (כ) וצפון מקבלה לה תחות
שיר ב' רישא ודרום מחבקא לה הה"ד °שמאלו תחת לראשי וימינו
תחבקני · והא אוקימנא ודאי מטתו שלשלמה בין צפון לדרום
ולאתחברא בגופא וכדין כלא חד לאתברכא עלמא · תנן כל
האומר תהלה לדוד ג' פעמים בכל יומא מובטח שהוא בן העוה"ב
והא

כ) משמע קצת פניה דאם השכינה לצפון ומרגלותיה לדרום א"ס (אח"י אין האמת כן אלא כוונת הזוהר דאשה למזרח ומרגלותיה למערב וכ"כ האר"י ז"ל וכ"כ הרב כ"ח סי' ג' מעם הזוהר שלא כב"ש רש"י בש"ס ובפ"ת כתקלפו לי קסברות מה"ן :

יהא אוקימנא בגין לזווגא לה להאי תהלה ולאשתכחא בכל
ומא בין צפון לדרום · אתי ב"נ בצפרא מקבל עליה עול מלכות
שמים (במה דאתמר · מסדר שבחא) באינון תושבחן דקאמר
תהלה לדוד וכלהו הללויה דאינון סדורא דעשרה תושבחן (א)
דעשר כתרין קדישין דשמא קדישא · וכג"כ עשרה אינון הללויה
לבתר סיים בעשרה תושבחן דאינון ·הללויה הללו אל בקדשו תלים ק"נ
גו' · הללוהו וגו' · מאן אינון עשרה הללויה והא חמשה אינון
א ישרי שבחא בהללויה וסיים בהללויה לבתר עלוייא דסדור
שבחא באז ישיר משה דאית ביה כלא וכדא מקבל עליה עול
מלכותא קדישא לבתר אשרי לרה בחסד בסיומא דצלותא
אתקדשא ביה לבתר בצלותא דמנחה דגבורה תלייא ודינא
שארי אשתכחת בכל דרומא (ס"א יומא) הא מטה דאתייהיב בין
צפון לדרום לאתחברא בזווגא דא בגופא כדקא יאות · ומאן
מסדר ומחבר לה בכל יומא כהאי גוונא ודאי הוא בן העה"ב
בג"כ האי דגל מחנה אפרים ימה ואיהו בין צפון לדרום דרום
ראובן מן סטרא חד דכתיב דגל מחנה ראובן תימנה צפון דן
מסטרא אחרא דכתיב דגל מחנה דן צפונה · אפרים בין דא
דא אשתכח מערב דאיהו אפרים בין צפון לדרום כלא כגוונ'
דלעילא (ב) רזא ליתבי דרומא אחוגא והכי שדר לון אחונא
מסטרא דבוצינין (ס"א מסדרי (ג) כולהון) (ד) ברזין קשירין דבעיתו ליחדא
חורא (ה) בטופסרא דקטרא עלאה קבילו עלייכו עול מלכותא
קדישא בכל יומא בקדמיתא וכדא תעדון בקסורא (ס"א בקיטורא)
קדישא דדרום ואסחרו סטרי עלמא עד דמתקשרן בקטורא
חדא ובדרום תקיפו (ס"א תקיעו) דוכתא ותמן תשרון רבי אלעזר
שאיל

) י' ספירות הנקראים כתרים קדישין ג) סוד זה סוד בין יושבי דרום וע' ביאור מאמר זה בפרד"ס בשער ופ' הנזכר
) פי' ע"ש : ד) פי' בסודות קשורים של זר ונתקשר קשר העליונים ליחד כל ע"ס דאצילות בקשר אחד עם כ"ע ועיין
מק"מ קרס"ב ה) בדפוס וליחד קשר העליון אחד באצילות :

שאיל לר"ש אבוי א"ל סימנא לזווגא דיחורא מנין · אמר ליה
ברי אע"ג דאוקימנא מילין לכל סטר וסטר ואתכדרו הכא מלה
והכא מלה סימנא דא נקוט בירך והכי הוא כעין סחרא דמדבחא
דתנן ובא לו לקרן דרומית מזרחית מזרחית צפונית צפונית
מערבית מערבית דרומית א"ל והא לא יכיל עד דמקבל עליה
ב"נ עול מלכותא קדישא בקדמיתא ויהיב עליה עול דא וארת
אמרת דייתי לדרום בקדמיתא · א"ל כלא הא אמינא לך דהא
ובא לו לקרן אמינא בקדמיתא והא ירעת רזא דקרן ודא הוא
עול מלכותא קדישא לכתר דרומית מזרחית דתמן הוא אילנא
דחיי ודא לאזרווגא ליה במזרח דאיהו אבא עלאה דהא בן
מסטרא דאבא קא אתי · ובג"כ מדרום למזרח דתוקפא דדרום
במזרח הוא ובעי לאתקשר' כחדא דרום במזרח ומזרח דאתקשר
בצפון (כד"א וצפונך תמלא בטנם) בגין דהאי אשלים ומלי תלים י"ז
נחלין ומבועין ועל דא מזרחית צפונית אלין אבא ואימא דלא
מתפרשן לעלמין והא אוקימנא · ומה דאתמר צפונית דאיהי
טמירא עלאה ומסטר דילה נפיק צפון ודינין מסטרא דילה
מתערין אע"ג דהיא רחמי וחידו והא אוקימנא וכד איהי נפקת
צפון נפקת ביה דאיהו אתכליל ואתקשיר בדרום · לכתר צפונית
מערבית דהא מסטרא דאבא נפיק בן ומסטרא דאימא נפיקת
בת · ובגין כך צפונית מערבית ודא הוא קרן דקדמיתא 'דהשתא' ש"ה ה'
אתקשרא בצפון סתם לכתר בעי לקשרא לה בדרום דתמן
הוא קשורא דכולא וגופא ביה אשתכח וע"ד מערבית דרומית
אשתכח האי קרן ג' זמנין חד לקבלא ליה בר נש בקדמיתא
ולבתר הכי לקשרא לה בתרי דרועי לאתחברא בגופא ולמהוי
כלא חד ודא הוא סדורא דיחודא שלים וכל סטר וסטר
בההוא קשורא דאתחזי ליה ולא יחלף סטרא בסטרא אחרא
דלא אתחזי ליה בגין דלא יתענש · ומאן דעביר
יחודא

יחודא דא כדקא חזי כמה דאמינא · זכאה חולקיה בהאי עלמא
ובעלמא דאתי דהא ירע לסדרא שבחא דמאריה ויחודא דמארי'
ולא עוד אלא דקב"ה משתבח ביה · עליה כתיב °ויאמר לי עבדי יסעיה מ"ט
אתה ישראל אשר בך אתפאר · ר"ש פתח °לדוד אליך יי' נפשי תהלים כ"ה
א'שא אלהי בך בטחתי וגו' · מאי קא חמא דוד לסדרא האי
שבחא הכי · וכלהו שבחי דאינון באלפא ביתא כלהו שלימין
והאי חסרא דלא אית ביה ו' · (א) ואמאי סדורא דא למנפל על
אנפין · אלא (תא חזי) רזא עלאה הוא גניז בין חברייא · בשעתא
דליליא עאל (וכו'(?)) · אילנא תתאה דתלייא ביה מותא פריש
ענפוי ומכסייא לכלא · וע"ד אתחשך · וכל בני עלמא טעמין
טעמא דמותא · ואקדים ב"נ ויהיב ליה פקדונא דנפשיה ואפקדי'
בידיה בפקדונא · וכגין (ב) דנטיל לון בפקדונא תב פקדונא
למאריה בשעתא דאתי צפרא · כד אתי צפרא ותב לגביה
פקדוניה בעי לברכא ליה לקב"ה דאיהו מהימנא עלאה לבתר
דקם עאל לבי כנישתא (ג) מעטר בטוטפי · אתכסי בכיסוייא
דציצית · עאל ומדכי גרמיה בקורבנין בקדמיתא · לבתר קביל
עליה עול מלכותא בסדורא דשבחי דדוד דאינון סדורא דעול
מלכותא · ובסדורא דשבחא דא אשרי עליה ההוא עול · לבתר
סדורא דצלותא דמיושב וצלותא דמעומד לקשרא לון כחדא ·
ת"ח רזא דמלה אע"ג דצלותא תלייא במלולא ודבורא דפומא ·
כלא תלייא בעקרא דעובדא בקדמיתא ולבתר בדבורא ובמלולא
דפומא · מאן עובדא · אלא ההוא דעובדא דעביד ב"נ בקדמיתא
בגוונא דצלותא הוא ולא יצלי ב"נ צלותא עד דיתחזי עובדא
בקדמיתא בגוונא דצלותא · °בקדמיתא עובדא · בשעתא דב"נ שמות ר"ח כ'
קאים

א) דלמה סדרוה חכמים לו' מזמור לדוד אליך ה' נפשי אשא בנפילת אפים ותירץ אח"כ ד"ה ב) ר"ל דהאי לאו שמעצמו מוסר
האדם הפקדון לשכינה אלא היה ראוי לקחו רק לו לפי עונותיו וכדלעיל · א"ס : ג) בין כאן ובין בפ' שלח לך קצ"ה ב'
מקדים התפלין לציצית וי"ל דאיירי במעלה שלהם ומקדים המעולה אבל לדין סדר הנחתם הוא להפך דתפלין בקדש
ולכן דייק בסמוך להקדים הציצית לתפלין משום דאיירי בדין הסדר וכן הוא בסדר הטור והש"ע וגם לפי הסוד אין
לשנות הרמ"ז (משמע תפלין בקדמיתא ולבתר טלית דמצוה א"ס) (ואין האמת כן רק כמ"ש הרמ"ז וכדכתב הוא ז"ל
בסמוך מא"ן :

קאים · בעי לדכאה גרמיה בקדמיתא · לבתר יקבל עליה האי עול (ד)
לפרשא על רישיה פרישו דמצוה · לבתר יתקשר קשרא דיחודא
דאינון תפלין · (מהו תפלין) תפלה של ראש ושל יד ולאתקנא לון
בקשורא חדא בשמאלא ועל לבא כמה דאוקימנא ·שמאלו תחת שיר ב׳
לראשי וגו׳ · וכתיב °שימני כחותם על לבך כחותם על זרועך · שם ח׳
והא אוקימנא · ודא הוא עובדא בקדמיתא · לבתר בשעתא
דב״נ עאל לבי כנישתא ידכי גרמיה בקדמיתא בקרבנין במלולא
דפומא · לבתר יקבל עליה האי עול מלכות לפרשא על רישיה
(פרישו דמצוה) בשבחי דדוד מלכא כגוונא דעובדא דפריש על
רישיה פרישו דמצוה · ולבתר צלותא דמיושב לקבל תפלה של
יד לבתר צלותא דמעומד דהיא לקבל תפלה דרישא · ודא
כגוונא דדא · עובדא כגוונא דדבורא · ודאי בעובדא ומלולא
תלייא צלותא · ואי פגים עובדא מלולא לא אשכח אתר דישרייא
ביה ולאו איהו צלותא ואתפגים ההוא ב״נ לעילא ותתא · (ולא
עוד אלא) דבעינן לאחזאה עובדא ולמללא מלולא עליה ודא
הוא צלותא שלים · ווי ליה לב״נ דפגים צלותיה פולחנא דמאריה
עליה כתיב °כי תבאו לראות פני וגו׳ · גם כי תרבו תפלה אינני ישעי׳ א׳
שומע דהא בעובדא ובמלולא תלייא מלתא · ת״ח כיון דבר נש
עביד צלותא כגוונא דא בעובדא ובמלולא וקשיר קשירא
דייחודא אשתכח דעל ידיה מתברכן עלאין ותתאין · כדין בעי
ליה לבר נש לאחזאה גרמיה בתר דסיים צלותא דעמידה
כאילו אתפטר מן עלמא דהא אתפרש מן אילנא דחיי
וכניש רגלוי לגבי ההוא אילנא דמותא דאהדר ליה פקדוניה
כד״א °ויאסוף רגליו אל המטה · דהא אודי חטאוי וצלי בראשית מ״ט
עלייהו · השתא בעי לאתכנשא לגבי ההוא אילנא דמותא
ולמנפל ולימא לגביה אליך יי׳ נפשי אשא · בקדמיתא
יהיבנא

ד) הכא מתחיל טלית וציצית בקדמיתא ח״ס

יהיבנא לך בפקדונא השתא דקשירנא ייחודא ועבידנא עובדא
ומלולא כדקא יאות ואודינא על חטאי הא נפשי מסירנא לך
ודאי · ויחזי בר נש גרמיה כאילו פטיר מן עלמא דנפשיה מסיר
להאי אתר דמותא בג"כ לא אית ביה וא"ו דוא"ו אילנא דחיי
הוא · והאי אילנא דמותא הוא · והא קמ"ל דרזא דמלה (ס"א
מאי קמ"ל רזא דמלה) דאית חובין דלא מתכפרן עד דאתפטר בר נש
מעלמא הדא הוא דכתיב °אם יכופר העון הזה לכם עד תמותון ישעיה כ"ב
והאי יהיב גרמיה ודאי למותא ומסיר נפשיה להאי אתר לאו
בפקדונא כמה בליליא אלא כמאן דאתפטר מן עלמא ודאי ·
ותקונא דא בעי בכוונה דלבא וכדין קב"ה מרחם עלוי ומכפר
ליה לחוביה · זכאה הוא ב"נ דידע למפתי ליה ולמפלח למאריה
ברעותא ובכוונה דלבא · ווי ליה למאן דאתי למפתי למאריה
בלבא רחיקא ולא ברעותא כד"א °ויפתוהו בפיהם ובלשונם תהלים ע"ח
יכזבו לו ולבם לא נכון עמו · הוא אומר °אליך יי' נפשי אשא שם כ"ה
ולאו כל מלוי אלא בלבא רחיקא הא גרם עליה לאסתלקא
מעלמא עד לא מטון יומוי בזמנא דהאי אילנא אתער בעלמא
למעבר דינא · ועל דא בעי בר נש לארבקא נפשיה ורעותיה
במאריה ולא ייתי לגביה ברעותא כדיבא בגין דכתיב °ודובר שם ק"א
שקרים לא יכון לנגד עיני · מאי לא יכון אלא בשעתא דהוא
אתקין גרמיה להאי ולביה רחיקא מקב"ה קלא נפיק ואמר לא יכון
לנגד עיני (אמאי) האי בעי לאתתקנא גרמיה לא יכון לא בעינא
דיתתקן · כ"ש אי אתי לייחדא שמא קדישא ולא מייחד ליה
כדקא יאות · זכאה חולקיהון דצדיקייא בעלמא דין ובעלמא
דאתי עלייהו כתיב °ובאו וראו את כבודי וגו' וכתיב °אך צדיקים ישעי' ס"ו
יודו לשמך וגו' · אתא ר' אלעזר ונשיק ידוי אמר אלמלא לא תהלים ק"מ
אתינא לעלמא אלא למשמע מילין אלין די · אמר ר' יהודה זכאה

חולקנא וזכאה חולקיהון דישראל דאינון מתדבקין בקב"ה דכתיב
ואתם הדבקים וגו' ועמך כלם צדיקים וגו' בילא"ו ויל"או : דברי' ד' ישעי' ס'

פרשת נשא

וידבר יי' אל משה לאמר נשא את ראש בני גרשון וגו' רבי אבא
פתח אשרי אדם לא יחשב יי' לו עון ואין ברוחו רמיה תהלים ל"ב
האי קרא לאו רישיה סיפיה ולאו סיפיה רישיה ואית לאסתכלא
ביה והא אוקמוה תא חזי בשעתא דצלותא דמנחה דינא שרייא
בעלמא (א) ויצחק תקן צלותא דמנחה (ב) וגבורה עלאה שלטא
בעלמא עד דאתי ועאל ליליא בגין (ג) לקבלא ליה (לליליא) ומזמנא
דשארי צלותא דמנחה אתפריש שמאלא לקבלה ואתער ליליא
בתר דאתער כל אינון נטורי פתחין דלבר כלהו מתערין בעלמא
ואתפשטו וכל בני עלמא טעמין טעמא דמותא והא אתמר
בפלגות ליליא ממש אתער שמאלא כמלקדמין (ד) וורדא קדישא
סלקא ריחין והיא משבחת וארימת קלא וכדין סלקא ושרייא
רישא לעילא בשמאלא ושמאלא מקבל לה כדין כרוזא קארי
בעלמא דהא עידן הוא לאתערא לשבחא ליה למלכא וכדין
תושבחתן מתערין ואתבסמות' (ה) דכלא אשתבח זכאה חולקי' מאן
דאתער

א) איתא בגליון מ"כ כשהעלה אברהם את האיל לעולה אמר יצחק מה זה וכי לא יש כאן מנחת תלת עשר ותקן תפלת מנחה ולכן נקראת תפלה זו מנחה ע"כ. וגר' שהיה רוצה לתקן גם את התפלות שהיא מנחת ס"ל"ת גימ' מלכות כי ידוע שעולם הוא סוד לאה ומנחה סוד רחל ולכן להיות שיצחק היה שרש כל הגבורות רצה לתקן גם את רחל והנה תלה ומנחה נ"י יצחק כי רצה לתקן את שתי הנקבות יחד הרמ"ז נחח"י עיין בלי"ת נדפס ריש פ' וישלח בסוד מן הבא בידו מנחה ע"ש ודו"ק תיי ן: ב) הוא סוד ו"ק דחי' שנכנסים בזעיר שנק' תולם ובנגדן מתפשטת לאה והנה כל הנה כלול מכלם והם סוד הל"ת דהיינו חוצות לאה ו"פ לאה נ' גבורות ולהיות שאז מאירים ק"נ הורות דאמא שהם מילוי קס"ו שעולה עליון לכן אמר גבורה עלאה: ג) פי' כשבור שחוץ את הלילה כי קבל הוא ל' חשך ואפלה כנודע והענין כי בזמן מנחה ואילך כל הזווגים הם בלאה אמנם עד הלילה יש בזעיר רשימו דמוחין גם סוד החסדים המאירי' אך בלילה מסתלקין לגמרי ואז הוא לילה גמור כי כן לאה היא קשר של תפלין שלימה כי הם מבוניות מ' דתבונה . הרמ"ז: ד) שושנה קדושה והיא השכינה שתלים נאמר כשושנה בין החוחים . ה) פירוש כל הפרקים באורך זעיר שהוא זווג יעקב ולאה בחצות וכאן אמר אתבסמות מפני שעיקר זווג זה הוא רק לבסם גבורות לאה אבל בזווג דשחרית שהוא לרחל אמר זווגא דכלא ר"ל הו"ג יחד .

דאתער לזווגא זווגא דא · כד אתי צפרא וימינא אתער ומחבקא לה כדין זווגא דכלא אשתכח כחדא (ס"א למלכא כד אתי צפרא וימינא אתער ומחבק לה כדין זווגא דכלא אשתכח כחדא וכדין תושבחתן מתערין ואתבסמותא דכלא אשתכח זכאה חולקיה מאן דאתער לזווגא זווגא דא) · תא חזי בשעתא דבני נשא דמיכין וטעמין טעמא דמותא ונשמתא סלקא לעילא קיימא באתר דקיימא ואתבחינת על עובדהא דעבדת כל יומא וכתבין להו על פתקא · מאי טעמא בגין דנשמתא סלקא לעילא ואסהידת על עובדוי דב"נ ועל כל מלה ומלה דנפיק מפומיה · וכד ההוא מלה דאפיק בר נש מפומיה איהי כדקא יאות מלה קדישא דאורייתא וצלותא ההיא מלה סלקא ובקע רקיעין וקיימא באתר דקיימא עד דעאל ליליא ונשמתא סלקא ואחיד לההיא מלה ואעיל לה קמי מלכא וכד ההיא מלה לאו איהי כדקא יאות ואיהי מלה ממילין בישין מלישנא בישא ההיא מלה סלקא לאתר דסלקא וכדין אתרשים ההיא מלה וההוא חובא עליה דבר נש ההד"ר °משוכבת חיקך שמור פתחי פיך ובגין כך אשרי אדם מיכה ז׳
לא יחשוב יי׳ לו עון · אימתי כשאין ברוחו רמיה :

רעיא מהימנא

מבן שלשים שנה ומעלה ועד בן חמשים שנה כל הבא לעבוד עבודת עבודה ועבודת משא באהל מועד פקודא דא להיות הלוים משוררים במקדש ואף על גב דאוקימנא לעילא הכא צריך לחדש מילין דהא כהן איהו מקריב קרבנא ואיהו מיכאל לוי איהו גבריאל איהו צריך לנגנא ורזא דמלה °יומם יצוה יי׳ תלים מ"ב חסדו דא חסד כהנא רבא · דמיכאל איהו כהן הדיוט לגבי מאריה ועם כל דא דהדיוט איהו אצל מאריה · מלך דחיות הקדש איהו וברכת הדיוט אל תהי קלה בעיניך והאי איהו יומם יצוה יי׳ חסדו ובלילה שירה עמי דא גבורה · שירה °בכור שורו דברים ל"ג הדר לו °ופני שור מהשמאל · וגבריאל · שלוחיה וצריך לשורר יחזקאל א׳

ולנגן

ולנגן בחדוה בחמרא דאורייתא (לאתעסקא לישלמא קרבנא קמי מלכא
איכה ב׳ בחדוה · ומאן דלית ליה רשו) לאתעסקא באורייתא׳ יקיים °קומי רני בלילה
דראש אשמורות ויימא באשמורות כמה סליחות ותחנונים
ובקשות בכל מיני רנה בגרוניה דאיהו כנור לאפקא ביה קלא
(א) בשית כנפי ריאה עם ורדא · בשית עוקאן דקנה ודא ו׳ ויפוק
ליה מלבא דתמן בינה כמה דאוקמוה מארי מתניתין הלב מבין
יפוק בן מבינה מבן י״ה דאיהו ו׳ דאיהו אפרוח בשית גדפי·
ויסלק ליה בשית עוקאן דקנה דאינון שש מעלות לכסא ותרין
ירמי׳ י״ז כורסיין אינון °כסא כבוד מרום מראשון ואינון לבא ופומא ל״ב
שמות י״ז °ויאמר כי יד על כס יה מלחמה ליי׳ בעמלק כבר סמא״ל פומא
תלים פ״א דכס״ה כ״ס י״ה הה״ד °תקעו בחדש שופר · מאי שופר קנה ו׳
קול דסליק מן הקנה לגבי פומא דתמן ה׳ בה׳ מיני תקונין דדבורא
דאינון שפוון ושינים וחיך · שפוון תרין · שינים וטוחנות תרין מינין
חיך הא חמש דטחנין בנהר דאיהו קול כגוונא דטחנין ריחייא
לאפקא קול ודבור דנפיק מבינה דלבא במחשבה דאיהו שמא
מפרש בעשר מיני תלים וכו שיפור אין פותחין מעשרה שופרות
ואורייתא קלא דילה דבור דילה בינה דילה דאוקמוה איזהו
חכם המבין דבר מתוך דבר מחשבה דיליה חשיב קמי קב״ה מכל
ויקר׳ ו׳ קרבנין ועלוון הה״ד °זאת התורה לעולה למנחה ע״כ כ״ר כ׳ פקודא
דא המועל בהקדש וכו׳ איש או אשה כי יעשו מכל חטאת האדם וגו׳ ·
שופטי׳ ד׳ תא חזי כתיב °וחבר הקיני נפרד מקין מבני חובב חותן משה
שמואל א׳ ט״ו וגו׳ וחבר הקיני · מבני בנוי דיתרו הוה כד״א °ויאמר שאול אל
ברא׳ ט״ו הקיני וגו׳ אמאי אקרי קיני והא אוקמוה וכתיב °את הקיני ואת
הקנזי · ואתמר דעבד קנא במדברא כעופא דא בגין למלעי
באורייתא ואתפרש מן מתא · נפרד מקין אתפרש מההוא עמא
דהוה בקדמיתא ואתדבק ביה בקודשא ב״ה נפרד מקין זכאה
ב״נ דזכי באורייתא למיזל ולאתדבקא באורחוי דכד ב״נ אזיל
באורחוי

א) חג״ת נ״ה ורדא יסוד וקנה סודו ו׳ יסוד א׳ ו״ק שלו המתפשטים לו׳ כנפי ריאה עטרת א׳ וס״ו הן ל״ו וכ״א כלול
מכולם וס״ו ל״ו נו׳ ריאה הימ״ז .

באורחוי דאורייתא משיך עליה רוחא קדישא עלאה כד"א 'עד ישעיה ל"ב
יערה עלינו רוח ממרום וכד ב"נ סטי אורחוי משיך עליה רוחא
אחרא מסטרא אחרא דהוא סטרא דמסאבא וסטרא דמסאבא
אתער מסטרא דנוקבא דתהומא רבא דתמן מדורין דרוחין בישין
קה"ג ח' כ' דנזקי לבני נשא דאקרון נזקי עלמא דהא 'מסטרא דקין קדמאה
אשתכחו ' ויתרו בקדמיתא כומרא לע"ז הוה ולההוא סטר הוה
פלח ומשיך עליה רוחא מההוא אתר ואע"ג דאקרי קני לבתר
(א) נפרד מקין (וכו') ואתדבק (נ"א ואתחבר) ביה בקב"ה (נ"א מאי משמע
לכל מאן דאתדבק ביה בקב"ה ועביד פקודי אורייתא כביכול
הוא קיים עלמין עלמא דלעילא ועלמא דלתתא וה"א אוקמוה
ועשיתם אותם כתיב ' וכל מאן דעבר על פקודי אורייתא כביכול
פגים לעילא פגים לתתא פגי' לגרמיה פגים לכל עלמין ' מתל לאינון
מפרישי ימין דישאטין (ס"א דעסקין) בארבא קם חד שטייא בינייהו
בעא לנקבא וכו' ועל דא איש או אשה כי יעשו וכו' (ב) האדם
הושע ו' גו' ת"ח (ג) 'והמה כאדם עברו ברית ' אדם עבר על פקודא חד
דאורייתא גרים ליה לגרמיה מיתה וגרם לכל עלמא פגים לעילא
פגים לתתא וההוא חובא תלייא עד דיקיים קב"ה עלמא
ישעיה כ"ה כמלקדמין ואתעבר ההוא פגימו מעלמא הה"ד 'בלע המות
לנצח ומחה יי' אלהים דמעה מעל כל פנים וגו' ' ובג"כ כי יעשו
מכל חטאת האדם (כתיב) ' האדם אדם קדמאה ' למעל מעל ביי'
דמאן דיפוק מרחמי וינקא מן דינא הוא גרים פגימו וכו' וע"ד
רחמנא לישזבן מחייבי דהאי עלמא ומן פגימו דילהון כמה זכאין
מסתלקי בגינייהו בר כל מה דגרמי לעילא ותתא :

רבי

(א) ר"ל נתהפך מתם שהיה מתחי' היה נקרא קין ובהיפוך מעשיו נעשה מקין קני וז"ש הס' הפוך רשעים ואינם הא' אינם קאי על רשעת הרשעים היינו ואינם עוד רשעים אלא צדיקים דהא קין רומז על הרשעים וקני רומז על צדיקים (הא"י פי' שנפרד מזוהמת קין וכיה הטוב של קין כמ"ש רבינו הארי"י ז"ל ודבא. ב) עם מעה כתי' הבל ונתן לו פורה כתי' תאומה יתירה וזו כפרה נימטריית למעה כמ"ש ז"ל מה"ן) ג) כו) כוה מדוייק מה שך רק אל חטא א' פרטי שם חטאת האדם כאילו הוא חטא כולל שעשאו כל מין האדם יחד והענין מובן באמור ב.ויש מרגישים בכנס שעשה אתו קיימו ב) ת"ם תי' דהאי טוניה חטא וכו ומתרץ דנמשך מהפגם הכולל שנפגמו כל כלי פולם בחטאו של אה"ר שהיה כולל את כולם ותפני אותו הפגם כל הנשמות נ' טכעי' נקלי' ורות שנבובה שמולכת את כלם והיינו התייחסות שיש לכולם עם כל א' וא' ואלו היה חטא אדם היו הפעולות מתוקנים וכל הרע היה מתברר ונמצא שהוא היה סיבה לכל החטאות שנעשים בעולם ולכן כולם מתייחסים אליו הרמ"ז •

זהר

רבי יצחק ור' יהודה הוו אזלי
מאושא ללוד · אמר רבי
יהודה (נ"א יצחק) נימא מלין
דאורייתא ונזיל פתח ר' יהודה
שמות כ"א (יצחק) ואמר כי יפתח איש בור
או כי יכרה איש וגו' · מה כתיב
בתריה בעל הבור ישלם וגו' ·
ומה על דא כך מאן דגרים
לאבאשא עלמא כחובוי עאכ"ו
אלא תווהנא דאע"ג דאבאיש
הושע י"ד עלמא אמאי אית ליה תשובה
כמה דכתיב איש או אשה כי
יעשו וגו' והתודו את חטאתם
והשיב · אלא ודאי דא מהנייא
להו בגין דעביד תשובה כביכול
הוא עביד ליה ממש · דהא מה
דפגים לעילא אתקין ליה וכמה
בתשובה · דכתיב איש או אשה
כי יעשו וגו' והתודו את חטאתם
והשיב ותשובה אתקין כלא
אתקין לעילא אתקין לתתא
אתקין לגרמיה אתקין לכל
עלמא · פתח ר' יצחק (יהודה)
דברי' ד' אבתרי' ואמר בצר לך ומצאוך
יחזקאל כ' כל הדברים האלה וגו' בצר
לך מכאן דתשובה מעלייא מכל'
ישעיה מ"ח עד לא ישרי דינא בעלמ' דבתר
דשרי דינ' תקיף חילי' מאן יעבר
ליה מעלמא ויסלק ליה · דהא

פקודא דא היא מצות תשובה
ודא איהי בינ' ובעונותינו
מדחרב בי מקדשא לא אשתאר
לנא אלא ודוי דברים לבד ודא
מלכות · ומאי בינה בן י"ה ·
והאי בן · ו' איהו ודאי · וכל
מאן דחזור בתיובתא כאילו חזור
את ה' לאת ו' דאיהו בן י"ה ·
ואשתלים ביה ידו"ד · ודא איהו
תשובה תשוב ה' ודאי לגבי ו'
דאת ה' ודאי איהו ודוי דברים
ורזא דמלה קחו עמכם דברים
ושובו אל יי' אמרו אליו וגומר
ונשלמה פרים שפתינו · דודאי
כד בר נש איהו חוטא גרים
לאתרחקא ה' מאת ו' דאסתלק
בן י"ה דא יה"ו מאת ה' ובג"ד
אתחרב בי מקדשא ואתרחקו
ישראל מתמן ואתגלו ביני עממיי'
ובגין דא כל מאן דעביד תשובה
גרים לאחזרא ה' לאת ו'
ופורקנא בדא תלייא · ובגין דא
הכל תלוי בתשובה דכך אמרו
קדמאי כל הקצים כלו ואין
הדבר תלוי אלא בתשוב' דאיהו
שלימו דשמיה · וע"ד ואעשה
למען שמי ועוד למעני למעני
אעשה ואי לא חזרין אנא אעמיד
לון מלכא שקשין גזרותיו משל
פרעה ויחזרון על כרחייהו

כיון דישארי דינא לא אסתלק
עד דישתלים בתר דאשתלים
ויעבר תשובה אתקין עלמין
כלהו · משמע דכתיב ומצאוך
כל הדברים האלה באחרית
הימים וכתיב ושבת עד יי׳ אלהיך
וגו׳ · כי אל רחום יי׳ אלהיך וגו׳
באחרית הימים מאי איכא הכא
אלא לאכללא כנסת ישראל
דאיהי בגלותא ואשתכחת
בעאקו דילהון ולא שבקת לון
לעלמין ובגין כך קב״ה אף ע״ג
דאשרי דינא בעלמ׳ בעי דיהדרון
ישראל בתשובה לאוטבא להו
בהאי עלמא ובעלמא דאתי
לית לך מאן דקאים קמי
תשובה ת״ח אפילו כנסת ישרא׳
תשובה אקרי ואי תימא (תשובה)
עלאה (ס״א מעליה) (נ״א ואת עילאה)
בכל אתר לא שכיח אלא דא
אקרי תשובה כד אהדר רחמי׳
לקבלהא והיא תבת על כל
אינון אוכלוסין וינקא לון ותשוב׳
מעלייא כד אתמסר נפשא
לגבה ונטיל לה בזמנא דאיהי
בתשובה כדין כלא אתתקן
לעילא

הה״ד ושבת עד יי׳ אלהיך עד דברים ד׳
ידו״ד ודאי ותשוב׳ דא אתקריא׳
חיים כי ממנו תוצאות חיים משלי ד׳
דאינון נשמתין דישראל · ואיהו
הכל דנפק ועאל בפומא דב״נ
בלא עמל ובלא יגיעה דה׳
דבהבראם ועלה אתמר כי על דברים ח׳
מוצא פי יי׳ יחיה האדם והיא
על רישיה דב״נ · עלה אתמר
ותמונת יי׳ יביט אך בצלם במדבר י״ב
יתהלך איש ובגין דאיהי על תהלים
רישיה דב״נ אסיר ליה לבר נש ל״ט
למיזל ד׳ אמו׳ בגלוייא דרישא
דאם היא אסתלק׳ מעל רישיה
דב״נ מיד אסתלקו חיים מניה
ואי תימא דאיך שרייא על
אומין דעלמ׳ אע״ג דלא אתברי
בהון שמיא וארעא וכל תולדין
דבהון לא שרייא ודאי דמשה
בעא מקב״ה דלא תשרי שכינה
על אומין דעלמא ויהב ליה ·
הכלא דקיימא על אומין דעלמ׳
מאן נפקא או על חייבייא
דאינון ערב רב מעורבין עם
ישראל לא ודאי לית כל אפייא
שוין · אפילו ישראל לאו אינון
שוין

לעילא ותתא ואתתקן הוא וכל
עלמא · חייבא חד בעלמא
קלקולא דכמה אחרנין בגיניה
ווי לחייבא ווי לשביביה · ת"ח
יונה בגין דלא בעא למהך
בשליחותא דמאריה כמה בני שמות ל"א
נשא הוו אתאבידו בגיניה בימא
עד דכלהו אהדרו עלוי ודאינו
ליה בדינא בימא וכדין אשתזיבו
כלהו וקב"ה חס עליה לכתר
ושזיב כמה אוכלוסין בעלמא
אימתי כד אהדר למאריה מגו
עקתיה · הה"ד "קראתי מצרה יונה ב׳
לי ﭏ ה׳ ויענני · וכתיב "מן המצר תהלים
קראתי יה ענני במרחב יה וגו׳ : קי"ח

שויין כ"ש אחרנין · אלא ודא
על האי דיוקנא דאת ה׳ אוקמוה
מתנה טובה יש לי בבית גנ
ושבת שמה וכד האי שרייא על
ישרﭏ לית לון יגיעה ולא שעבוד
ובה נפש עמלה ויגיעה "שבר
ונפש דנפ"ש אחרא אית ע
רישיה דב"נ דאתקריאת עבו
ואיהי דיוקנא על ב"נ · ואיה
עבד דמלכ׳ דמנענע׳ כל איברי
דב"נ למיזל בארחין טבין ולקיימ
בהון רמ"ח פקודין לשרייא
עלייהו ה׳ דבהבראם דבך סליק
הבראם לרמ"ח · ודיוקנ׳ אחרא
על רישיה דאתקריאת יראה
ודא י׳ ועלייהו אתמר "ויברא בר׳ כ׳
ﭏהים את האדם בצלמו בצלם ﭏהים תרין דיוקנין טבין דאינו
דכר ונוקבא דכר מסטרא דאת י׳ נוקבא מסטרא דאת ה׳ ותרי
אתוון אתערין ליה לבר נש לתורה ולמצות י׳ יראה ודא איהי על
רישיה דב"נ ומנה ייעול דחילו ללבא דב"נ למדחל מקב"ה ולנטרא
גרמיה דלא יעבר על פקודין דלא תעשה ה׳ אהבה על רישיה
דב"נ ומנה עﭏ רחימו דקב"ה על רמ"ח איברין דיליה לקיימא בהון
פקודין דעשה ו׳ איהי על רישא דב"נ ומנה ייעול על פומא דבר נש
מלולין לאולפא באוריית׳ · ובהאי קחו עמכם דברים ושובו ﭏ יי
ובהאי דיהא בבן היראה והאהבה והתור׳ יתחזר יה"ו דאיהו בינה
תשובה ותשוב לגבי ה׳ דאיהי עיקרא דבראשית ואיהי ל"ב ﭏהים

ישתלים ידו"ד ובה יהא לכון נייחא מכלא ובה שבת וינפש ובה
תכליל יה"ו ובג"ד ויכלו שלימו דכלא בה אתברי כל עלמא
עלה קיימין שמיא וארעא וימא וכל ברייןדאתברון דכתיב °אלה כו"ב ב'
תולדות השמים והארץ בהבראם בה' בראם ואם היא אתרחקת
מעלמא אפילו רגעא כלא אתחרב ואתבטל ולא הוי קיימא
בעלמא · האי ה' לא תיזיל מגופא וביה קיימא וכד היא תיזיל
מניה הא סם המות תיתי ותשרי עליה דתתקרי טומאה נבלה
פסולה מלאך המות חשך אפלה ושרייא על גופא דבר נש ובההוא
זמנא אתקרי בר נש מת · ורזא דמלה °כי לא אחפוץ במות יחזקאל י"ח
המת נאם יי' אלהים והשיבו וחיו · כל פקודין דעשה דהוו עתידין
לשרייא ברמ"ח איברין דיליה כלהו מתאבלין עליה · ורזא דמלה
דרכיו ראיתי וארפאהו וגו' ולאבליו · מאי ולאבליו · אלין רמ"ח ישעיה נ"ז
איברין דקא מתאבלן עליה דאינון דיוקנא עלאה דשרייא על
רישיה דבה שרייא ידו"ד · דכמה דאית °דיוקנא טבא על צריך וישלח קס"ה כ'
מנהיג ליה לכל עובדין טבין לזכאה ליה לעלמא דאתי · כך שמית
אית דיוקנא בישא על רישא דחייבייא לאנהגא לון בעובדין ק"ו כ'
בישין דירתין גיהנם ובג"ד אית הבל ואית הבל אית הבל טב
דאתמר ביה °כי על כל מוצא פי יי' יחיה האדם ואית הבל דברי' ח'
ביש דאתמר ביה °גם זה הבל ורעות רוח · ותא חזי בעובדין קהלת כ'
בר נש אשתמודע פרצופא דאיהו עליה ובפרצופא דאנפוי
ה"ד °הכרת פניהם ענתה בם בדיוקנא אשתמודע פרצופא ישעיה ג'
חיה דשרייא עליה אם הוא אריה או שור או נשר או אדם
המרכבה דקב"ה ושכינתיה או מהמרכבה דמלאך שר הפנים
או מהמרכבה בישא דסמא"ל · או מהמרכבה דארבע יסודין
עלמא ולית בהון לא יצר הטוב ולא יצר הרע אלא כבעירן
עלמא · ובג"ד כמה הבלים אית בבני נשא כל חד למיניה
רזא דמלה °תוצא הארץ נפש חיה למינה · ובגין דא במדה כו"ב א'
אדם מודד בה מודדין לו · ובכל פרצופא אית ממנא עליה
תא חזי לשית יומי בראשית לכל חד אית ליה פרצופא דהוא
מנהגא דאנהיג ליה · ולא תשבח יום דלית ביה טוב · ואף על

גנ דביומא תניינא לא אית ביה טוב · ביומא תליתאה תשכח
ליה ובג"ד אתמר ביה תרי זמני טוב · וכל יומא אית ליה גדר
מלבר דלא ייעול כל בר נש לההוא טוב · כגון חשך דכסי
לנהורא דתשכח ביומא קדמאה אור ותשכח ביה חשך בכל
יומא תשכח נטירא ואינון נטירין אינון כגון קוצים לכרם · ואית
נטירין אחרנין כגון נחשים ועקרבים ושרפים ונטרין ההוא טוב
דלא ייעול תמן מאן דלאו איהו ראוי למיעל · ואי לאו כל חייביא
הוו עאלין ברזין דאורייתא · ובגין דא מאן דאיהו חייבא וייעול
למנדע רזין דאורייתא כמה מלאכי חבלה דאתקריאו חשך
ואפלה נחשים ועקרבים חיוות ברא אתקריאו ומבלבלי' מחשבתיה
דלא ייעול לאתר דלאו דיליה · אבל מאן דאיהו טוב כל אלין
נטירין אינון למימריה וקטיגור' נעשה סניגור · וייעלון (ליה) לטוב
הגנוז ויימרון ליה מרנא הא בר נש טוב וצדיק ירא שמים בעי
לאעלא קדמך ואמר לנו °פתחו לי שערי צדק אבא בם אודה תהלים
יה · ההוא טוב הגנוז יימא לון פתחו ליה בהאי תרעא דאתקרי' קי"ח
אהבה או בהאי תרעא דאיהי תשובה כל צדיק ייעול כפום
דרגא דיליה והוא דמלה °פתחו שערים ויבא גוי צדיק וגו' כען ישעיה
צריך לאהדרא על פתח התשובה וכי מכמה מינין איהי תשובה כ"ו
דעבדין בני נשא כלהו טבין אבל לאו כל אפייא שוין · אית
בר נש דאיהו רשע גמור כל ימיו ואיהו עובר על כמה פקודין
דל"ת ומתחרט ומודה עלייהו ולבתר כן לא עבד לא טב ולא
ביש · לדא ודאי ימחול ליה קב"ה · אבל לא דיזכה לתשובה
עלאה · אית בר נש לבתר דייתוב מחטאיו ומתכפר ליה איהו
אזיל בדרך מצוה ומתעסק בכל כחו ברחילו ורחימו דקודשא
ב"ה · דא זכי לתשובה תתאה דאתקרי ה' · ודא איהי תשובה
תתאה · ואית ב"נ דלבתר דמתחרט מחובוי ויעביד תשובה
יתעסק באורייתא ברחילו ורחימו דקב"ה ולא על מנת לקבל
פרס · דא זכי לאת ו' דאיהו בן י"ה ועל שמיה אתקרי
בינה · ודא גרים דתשוב ו' לגבי ה' · ומלת תשובה כך
היא תשב ו' לה' ולעולם לא שרייא ה' בבר נש ולא ו'

גלא דחילו ובלא רחימו דאינון י״ה · יראה ואהבה קרינן לון
ראי ומתמן אתייהיבו התורה והמצוה דאינון בנוכבת וכגין דיש״ר ט
קיימין התורה והמצות אתקריאו בנים לקב״ה הה״ד °בנים אתם דברים יד׳
יי׳ אלהיכם · הנסתרות יראה ואהבה דאינון במוחא ולבא
חללא דגופא · ובריישא · והנגלות התורה והמצוה דאינון
גופא ובךישא לבר ורזא דמלה הכי הוא ודאי דאי ב״נ דחיל
קב״ה או רחים ליה דא לא ירע ב״נ אחרא בגין דאיהו מלה
לא אתגלייא אלא בינו לבין קונו · אבל ב״נ דמתעסק באורייתא
אזיל בפקודין דעשה דא אתגלייא לכל ב״נ בגין דקב״ה עבד
יה פומא באתגלייא לאתעסקא באורייתא ועיינין לאסתכלא
ה ואודנין למשמע בה · ועבד קב״ה בב״נ ידין ורגלין וגופא
מעבד בהון פקודין דעשה א״כ חוטמא למאי נפקא מניה °ויפח ב״א ב׳
אפיו נשמת חיים דא איהי דיוקנא דעל בר נש דאתמר ביה
חלום והנה סלם · סלם ודאי איהי נשמת חיים כורסייא לשם שם כ״ח
ו״ד דאיהו היראה והאהבה התורה והמצוה וכה שרייא וה אי
ורסייא מנה גזורות כל נשמתין דיישרא ואיהי דיוקנא על רישא
בר נש והנה מלאכי אלהים עולים ויורדים בו · אלין הבלים
סלקין ונפקין בגופא בהאי סלם איהו חד שביעאה דכלא ואיהו
צב ארצה תרין וראשו מגיע השמימה תלת · והנה מלאכי
להים עולים תרי · ויורדים תרי אינון לקבל ד׳ רוחות והשמים
הארץ ורזא דמלה °הבל הבלים אמר קהלת הבל הבלים הכל קהלת א׳
בל אינון שבעה לקבל כורסייא דאיהו הסלם והשמים והארץ
׳ יסודין דעלמא ואינון שבעה · לקבל שבעה יומי בראשית אית
ל בריין דשמיא וימא וארעא כגון חיות עופות בהמות דגים
מה תולדין דתליין מנייהו · ובגין דכלא אתברי בהאי צולמא
על כל ישראל דאיהו צדיק אתמר בהון °ומוראכם וחתכם יהיה ב״א ט׳
ל כל חית הארץ ועל כל עוף השמים וגו׳ · ודא ממלל על
י נשא דאינון מתילין לחיוון ברא ולבעירן ולעופין ולנוני ימא

דאית ב״נ דמזליה שור ומזליה נשר ומזליה אדם · וכל אלין למה
מתפחדין מהאי דיוקנא דאינון מתמן אתבריאו אלא משום דשם
ידו״ד שרייא עליה ורזא דמלה ׳וראו כל עמי הארץ וגו׳ · וכל דברים כ״ח
מאן דפגים עובדוי אתפגים דיוקניה ׳ושם יי׳ לא שרייא באתר
פגים ובההוא פגימו שרייא חשך בגין פגימו דסיהרא דשרייא ביה
חשוכא והאי בר נש כמה דאיהו פגים דיוקניה כך אתפגים איהו
לתתא או אתעביד אלם או חרש או סומא או חגר בגין דיהא
רשים לעילא ותתא · וההוא חשך שרייא בפגימו דיליה ומיד
אשתמודעאן ביה דרגין קדישין דאינון חילוי דקב״ה ומתרחקין
מניה דכבר ידעין דבההוא פגימו לא שרייא מלכא · ובגין דא
חילוי דמלכא מתרחקין מניה · דחיילין דמלכא לא שריין ולא
מתקרבן אלא באתר דמלכא שרייא דכך אינון מתנהגין אבתריה
כאברין בתר גופא ובההוא אתר דשרי ההוא חשך כמה מלאכי
חבלה דאתקריאו נחשים ועקרבים מתקרבין ליה ויהבין ליה
כמה נשיכין ואלין אינון יסורין · ואי אית ליה ממונה דעיברין טבין
דעביד אתמעטון מניה ואיך אתמעטון מניה אלא כל זכות דנחית
ליה מלעילא יהיב ליה לאלין מלאכי חבלה ובטלין מניה יסורין
ואי לית ליה זכו ולא חובא לעילא אלא כלא לתתא בכל זכו
דעביד נחית ליה ממונה ואומין דעלמא מתקרבין ליה לקבל
מלאכי חבלה ויהיב לון ממונה ואשתזיב מנייהו · ובג״ד הוו ישראל
מקרבין לעזאזל לגבי ההוא חשך וע׳ פרים לקבל ע׳ אומין לקיימא
קרא ׳אם רעב שונאך האכילהו לחם ואם צמא השקהו מים · משלי כ״ה
ומיד דהדרין בתיובת׳ אתעבר ההוא חשך מההוא פגימו ויישתלים
ורזא דמלה ׳גם יי׳ העביר חטאתך לא תמות · ומיד אתהדר ביה שמואל ב׳ י״ב
שמא דיי׳ ויתרעי ביה מאינון נשיכין דייסורין הה״ד ׳ושב ורפא לו
ומנין דאתהדר קב״ה מיד דהדר בתיובתא ואשתלים ההוא פגימו ישעיהו ו׳
הה״ד ׳שובו אלי ואשובה אליכם ודא איהו בתשובה גמורה דגרים מלאכי ג׳
לאהדרא בינה דאיהו יה״ו לגבי ה׳ דאיהו מלכות דאזל׳ מנדרא מן

קנהא

קנהא דאיהי ההיא דיוקנא דמתקטרין בה כל פקודין וכה
מתקטרין י' ספירן כד ב"נ עבד פקודא חדא ולא יתיר ועביר לה
בדחילו ורחימו דקב"ה בגינה שריין עליה י' ספירן · וכל מאן
דקיים פקודא חד כדקא יאות כאילו מקיים רמ"ח פקודין דעשה
דלית פקודא דלאו איהו כלילא מכלהו רמ"ח · ע"כ :

זהר

איש איש כי תשטה אשתו וגו'
מאי האי לגבי האי · אלא
במה דכתיב למעול מעל ביי'
ר' אלעזר אמר איש איש מאי
איש איש דהא בחד סגי אלא
הא אוקמוה · אבל איש איש
משמע איש דאיהו איש וקיים
קרא דכתיב שתה מים מבורך
וגו' · כדין הוא איש בעלמ' איש
לגבי אתתיה ומעלה בו מעל
הא בחד סגי אמאי תרי אלא
חד לעילא וחד לתתא · חד
לכנסת ישראל וחד לבעלה ·
בג"כ והביא האיש את אשתו ·
אמאי אל הכהן רזא דמלה בגין
דכהנא שושבינא איהו דמטרוני'
הכא אית לאסתכלא הא כתיב
ושחט את בן הבקר ושחט
אחרא ולאו כהנא דכהנא אסיר
ליה בדינא בגין דלא יפגים ההו'
אתר דאחיד ביה ואת אמרת
והביא האיש את אשתו אל
הכהן למידן דינהא · אלא ודאי

אליהו קום אפתח עמי בפקודין
דאנת הוא עוזר לי בכל סטרא
דהא עלך אתמר בקדמיתא
פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן
ובן אהרן ודאי איהו אח ריל'
את לצרה יולד · פתח ואמר
פקודא לדון בדיני סוטה הה"ד
ועבר עליו רוח קנאה
וקנא וגו' ודאי רוח קנאה מתרין
סטרין אשתכח חד בשקר' וחד
בקשוט בגין דא ברוח שקרא
וקנא את אשתו והיא לא נטמא'
ותניינא ועבר עליו וגו' וקנא
את אשתו והיא נטמאה · וכי
אית קושטא ברוח מסאבא אלא
בכר נש מסטרא דאילנא דטוב
ורע תמן יצה"ר נחש בזמנא
דאית לב"נ אתתא שפירא בכל
ויקרא ה' משלי י"ב עובדין טבין דאתמר בה אשת
חיל עטרת בעלה יצר הרע אית
ליה קנאה כגוונא דאיטבתנא
דקני ארכם על אנתתיה עד
דפתילה וגרם לה מיתה ודזמנין
שליט עלה בחובין ומסאב לה

כהנא לדא חזי בגין דאיהו
שושבינא למטרוניתא וכל נשי
עלמא מתברכן (נ"א מתקדשן) בכ"י
וע"ד אתתא דלתתא מתברכא
בשבע ברכות דאחידת בה
בכנסת ישראל וכהנא קאים משלי ל'
לאתקנא מילי דמטרוניתא
ולעיינ' בכל מה דאצטריך בג"כ
כהנא לדא ולא אחרא ׳ ואי
תימא דאיהו עביד דינא לאו
הכי אלא לאסגאה שלמ' בעלמא ויקרא כ"א
קא אשתדל בהאי ולאסגאה
חסד ׳ דאי ההיא אתתא
אשתכחת זכאה כהנא אסגי
שלמא בהו ולא עוד אלא
דמתעברא בברא דכר
ואתעביד שלמא על ידוי ׳ ואי
לא אשתכחת זכאה איהו
לא עביד דינא אלא ההוא שמא
קדישא דאיהי קא משקרת ביה
הוא עביד דינא והוא בדיק
לה ׳ תא חזי כהנא לא עייל
גרמיה להאי אלא כד היא יהבת
גרמה קמיה לחפאה (נ"א לזכאה)
זמנא

והא אתעבידת נבלה ויצר הרע
מסטרא דימינא דיליה דרגא
דישמעאל אתקרי נחש ומסטרא
דשמאלא דרגיה דעשו סמא"ל
אתקרי כלב ממנ' דגהינם דצווח
הב הב הה"ד לעלוקה שתי בנו'
הב הב וכרעותא דיליה למיכל
נשמתא מסאבא בנורא דיליה
גהינם ועבר עליו רוח קנאה
וקנא את אשתו בקשוט והיא
נטמאה ובגינה אתמר ובת איש
כהן דא מיכא"ל כי תחל לזנות
את אביה היא מחללת באש
תשרף ותמן אתוקדא ההיא
זוהמא ואתלבנת איהי מנירה
ככסף דאתלבן בנורא וההוא
עופר' דזוהמ' אתוקד ואתעביד
עפר ואתאביד כגוונא דא
בישראל כד אינון מחללין אוריית'
קב"ה ייעול לון בגלותא דבני
עשו ובני ישמעאל תחות שעבוד'
דילהון דדרגייהו כל"ב ונח"ש
ואתדנו תמן ובהון יתבררו
ויתלבנו ויצורפו כצרוף הכסף
וכבחון הזהב הדא הוא

דכתיב וצרפתים כצרוף את הכסף ובחנתים כבחון זכריה י"ג
את הזהב עד דיתקיים בהו אם יהיו חטאיכם כשנים ישעיה א'
כשלג ילבינו ׳ ואילנא דטוב ורע בגיני' אתמר ויורהו יי' עץ וישלך שמות ט"ו
אל המים וימתקו המים וגו' ׳ בגין דהוו ישראל עם ערב רב כלהו
הוו

מנא ותרין שאיל לה כיון דאיהו
עייא לאשתכחא זכאה כדין
הנא עביד עובדא בגין לאסגא'
שלמא · כהנא כתיב שמא
קדישא חד זמנא בארח מישר
בתר כתיב ליה ש״ט, למפרע
אתוון סריטין יהוה בטהירין
ינא בדינא · רחמי ברחמי ·
חמי בדינא ודינא ברחמי '
אשתכחת זכאה אתוון רחמי
אשתכחו ודינין סלקין · לא
אשתכחת כדקא יאות רחמי
לקין ודינין אשתארו וכדין
ינא אתעביד · ר' אלעזר פתח
אמר ויבאו מרתה ולא יכלו
שתות מים ממרה כי מרים
ם הא אוקמוה אמר תווהנא
יך בני עלמא לא מסתכלין
לא משתדלין במילין דאוריית'
כא אית לאסתכלא אמאי
תיב הכא שם שם לו חק
משפט ושם נסהו אבל ודאי
זא דמלה דהכא על מייא
ורה בגין דמצראי הוו אמרי
בנייהו דישראל הוו מנייהו
הוו כמה בישראל דחשדין
אנתתייהו ברא · עד דקב"ה
מטא לון להאי אתר ובעא

הוו אילנא דטוב ורע ועד״ר חציו
מתוק מסטר' דימינא וחציו מר
מסטר' דשמאלא ובזמנא דערב
רב הוו מחטיאין לון לישראל הוי
כאילו הוו כולהו מסטרא דרע
ומייא אתהדרו כלהו מרירן
כההוא עץ מר במייא הה"ד
ויבאו מרתה ולא יכלו לשתות
מים ממרה כי מרים הם · והאי
עץ מר איהו כגוונא דנסיונא
דסוטה אי סטת תחות בעלה
אינון מיין דאשקיין לה אתהדרו
מרירן ובהון וצבתה בטנה ונפל'
ירכה ואי לא סטת מה כתיב
שמו' ט"ו ונקתה ונזרעה זרע ואולידת בר
אוף הכא וימתקו המים כגוונא
דא יתעביד לנסאה לון לישראל
בפורקנא בתרייתא הדא ה"ד
דניאל י"ב יתבררו ויתלבנו ויצרפו רבים
דאינון מסטרא דטוב וקיימין
בנסיונא והרשיעו רשעים אינון
יחזקאל י"ג מסטרא דרע ויתקיים בהון ואל
אדמת ישראל לא יבאו וקטיל
לון והמשכילים יבינו מסטרא
דבינה דאיהו אילנא דחיי
דניאל י"ב בגינייהו אתמ' והמשכילי' יזהירו
כזוהר הרקיע בהאי חבורא
דילך דאיהו ספר הזוהר מן

למבדק לון מה כתיב ויבאו
מרתה וגו' ויצעק אל יי' וגו'
אמר קב"ה למשה משה מה
את בעי הא כמה חבילין
קיימין גבייכו הכא ואנא בעינא
למבדק הכא נשיהון דישראל — דברי' ל"ב
כתוב שמא קדישא ורמי למייא
ויבדקון כלהו נשיין וגוברין ולא
ישתאר לעז על בני ועד דיבדקון
כלהו הכא לא אשרי שמי
עלייהו מיד ויורהו יי' עץ וישלך
אל המים דא שמא קדישא
ההוא דהוה כותב כהנא למבדק
נשיהון דישראל כדין שם שם — זכריה י"ג
לו חק ומשפט ושם נסהו ואי
תימא נשיהון דישראל יאות
אינון אמאי אלא אוף אינון
בעיין דלא אסתאבו בנשיהון
דמצראי ונשיהון דישראל לא
אסתאבו במצראי כל אינון
שנין דהוו בינייהו וכלהו נפקו
גוברין ונוקבין זכאין ואשתכחו
זרעא דישראל קדישין וזכאין כדין
קב"ה

זוהרא דאימא עלאה תשובה
בה אין לא צריך נסיון ובגין דעתידין
ישראל למטעם מאילנא דחיי
דאיהו האי ספר הזוהר יפקון
ביה מן גלותא ברחמי ויתקיים
בהון יי' בדד ינחנו ואין עמו
אל נכר ואילנא דטוב ורע
דאיהו אסור והתר טומאה
וטהרה לא שלטא על ישראל
יתיר דהא פרנסה דילן לא
ליהוי אלא מסטרא דאילנא
דחיי דלית תמן לא קושייא
מסטרא דרע ולא מחלוקת
מרוח הטומאה דכתיב ואת
רוח הטומאה אעביר מן הארץ
דלא יתפרנסון ת"ח מעמי הארץ
אלא מסטרא דטוב דאכלין
טהרה כשר היתר ולא מערב
רב דאכלין טומאה פסול אסור
דאינון מסאבין דמסאבין
גרמייהו בנשג"ז בגין דאינון בנוי
דלילית דאיהי נשג"ז חזרין
לשורשייהו ועלייהו אתמר
כי משרש נחש יצא (א) צפע — ישעי' יד

ובזמנא דאילנא דטוב ורע שלטא דאיהו חולין דטהרה וחולין
דטומאה אינון חכמים דדמיין לשבתות וי"ט לית לון אלא מה דיהבין
לון

(א) צפע בגימטריא עמלק ח"ס.

קב״ה אשרי שמיה בינייהו ועל
א על מיא ודאי שם שם לו
חק ומשפט ושם נסהו אוף הכא
במיא בדיק כהנא לאתתא
ובשמא קדישא:
מן העפר אשר יהיה בקרקע
המשכן · מאן העפר הוא
תנינן כתיב הכל היה מן העפר
הכל שב אל העפר · הכל היה
מן העפר אפילו גלגל חמה
״ט בני נשא דאשתכחו מניה
אמר רבי יוסי אילו כתיב ומן
העפר ולא יתיר הוינא אמר
הכי · אבל כיון דכתיב ומן העפר
אשר יהיה בקרקע המשכן משמע
דאחרא הוא · אלא כתיב יתן
בעפר חרבו אלין מאריהון (א)
קיסטין ובליסטראין מארי
דינא קשייא · משמע דכתיב
בקרקע המשכן דאחידן לתתא
על דא יקח הכהן ונתן אל
המים מי המרים המאררים
אלין מי ימא דאינון מרירין מאי
א דא שמא קדישא בשעתא
דאשתכח בדינא כדין אקרון
מי המרים המאררים ובגין כך
יא דימא דלתתא כלהו מרירין

לון אינון חולין כגוונא דיום
השבת דלית ליה אלא מה
דמתקנין ליה ביומי דחול
ובזמנא דשלטא אילנא דחיי
אתכפייא אילנא דטוב ורע ולא
יהא לע״ה אלא מה דיהבין לון
תלמידי חכמים ואתכפיין
תחותייהו וכאילו לא הוו בעלמא קהלת ג׳
והכי אסור והתר טומאה
וטהרה לא אתעבר מע״ה
דמסטרייהו ליה בין גלותא
לימות המשיח (לגבייהו) אלא
שעבוד מלכיות בלבד דאינון
לא טעמין מאילנא דחיי וצריך
לון מתניתין באסור והתר
טומאה וטהרה לא יהון מבוזים ישעיה מ״א
קדם ת״ח כגוונא דחשוכא
קמי נהורא דערב רב אינון עמי
הארץ אינון חשוכין ולא
אתקריאו ישראל אלא עבדין
זבינין לישראל בגין דאינון כבעירן
והא אוקמוה · וישראל אתקריאו
אדם ומנין דאית בהון בעירא
ואדם הדא הוא דכתיב ואתן יחזקאל ל״ד
צאני צאן מרעיתי אדם אתם
ואתן צאני צאן מרעיתי אינון
ע״ה טבין מסטרא דטוב אדם

 אתם

א) פי׳ בעלי כלי מלחמה ובליסטראין הם אבני הקלע סרש״ב:

ת"א חזי האי יומא קדישא כמה
תהלים פ"א נהרין מתיקין עאלין בגווה ובגין
דאיהי דינא דעלמא מימוי מרירן
בגין דאחיד בה מותא לכל בני
שמות י"ג עלמא ואף על גב דאינון מרירן
כד מתפשטין מתוקין אינון לזמנין
מיין דימא מרירן · לזמנין ימא
דבלע לכל שאר מימין ואקרי
שם י"ג ימא דקפא ובלע כל אינון אחרנין
ושאיב לון בגווי' ולא ניגרין לבר
לזמנין שארן מייא ונגדין מההוא
שם ט"ו ימא כל מה דנגיד לתתאי
ובכמה גוונין קיימא האי ימא
שם י"ד המים המאררים בשעתא דאתי
חוייא ואטיל זוהמא כדין המים
שם י"ט (ג) המאררים ועל דא כהנא
עביד עובדא לתתא ואומי
אומאה ואתעביד דינא ת"ח אי
אתתא אשתכחת זכייתא
אלין מיין עאלין בגווה
ואתהפכן

אתם ת"ח ובקרא דא נמי רמי
ליה °לו עמי שומע לי ישראל וגו'
בתר דאמר עמי אמאי קאמר
ישראל אלא עמי ע"ה ישראל
ת"ח ובגינייהו אתמר °ובני ישראל
יוצאים ביד רמה כגוונא דפליג
לון קב"ה בטורא דסיני דפליג
לון בפורקנא בתרייתא דישראל
דאתמר בהון °וחמושים עלו
בני ישראל מארץ מצרים מסטרא
דאילנא דחיי דאינון חמשין שנין
דיובלא · אתמר בהון (ב) °המה
יעלו בהר ובהון °ויסע מלאך
האלהים ההולך לפני מחנה
ישראל ולון אתמר °ואשא
אתכם על כנפי נשרים דאינון
ענני כבוד ואביא אתכם אלי
ובני ישראל יוצאים ביד רמה
הכי יפיק לת"ח בכל האי יקר
וכגוונא דאתמר (ד) בעם הארץ
שם מסטרא דטוב °ויתיצבו בתחתית

ההר · הכי יהון במפקנא בתרייתא תחות ת"ח כעבדא דאזיל
לרגליא דסוסייא דמאריה וכגוונא דאמר לון בתחתית ההר אם
תקבלו תורתי מוטב ואם לאו שם תהא קבורתכם · הכי יימא
במפקנו דפורקנא בתרייתא אם תקבלון עליכון תלמידי חכמים
במפקנו דגלותא כאדם דרכיב על סוסייא ועבדא
דמשמש

ב) נ"ל פירוש כמבין צמ"ה : ג) נ"י מלכות ספה הפנס וכן עולם מלוי סוטה סמ"ך וי"ו טי"ת ה' הרמ"ז · ד) מכאן י[illegible]
לתוביח אלא כפה סקב"ה ההר רק על עמי הארץ הסוסים ולא על ת"ח כלל וכדמסיק נמי בתר כן ה"ס :

ואתהפכן מתיקן ונקאן גרמה
וקיימין בגווה עד דמתעבר' כיון
דמתעברא הוו משפרי בשפירו
לעוברא דמעהא ונפיק ברא
שפירא נקי בלא מומא דעלמא
ואי לאו אינון מיין עיילין בגווה
וארחא ריחא דזוהמא ואינון
מיין מתהפכין לחוייא במעהא
במה דקלקלה אתפסת ואתחזי
קלנא לכלא והא אוקמו' חברייא
תא חזי כל אינון נשי עלמא
באתרייהו קיימו ואתדנו ועל דא
ההוא אתר ממש דאינהו קיימי
ביה אתדנו · זכאה חולקיהון
דישראל דקב"ה אתרעי בהו ובעי
לדכאה להו · רבי חזקיה פתח
°אשתך כגפן פוריה וגו' · מה
גפן לא מקבלת עליה אלא מדידה
כך אתתא דישראל קיימא בהאי
גוונא דלא מקבלא עלה אלא
ההו' בר זוגה כשפנינא (נ"א כתורא)
דא דלא מקבלא אלא ההוא
בר זוגה · ועל דא כגפן פוריה
בירכתי ביתך · מהו פוריה כד"א
°פורה ראש פוריה פורחת
דאפיקת ענפים לכל סטרא ·
ואן בירכתי ביתך ולאו לבר
בשוקא

דמשמש ליה מוטב · ואם לאו
תמן תהא קבורתכם בגלותא ·
וערב רב כגוונא דאתמר בהון
°וירא העם וינועו ויעמדו מרחוק שמות כ
הכי יהון רחיקין מן פורקנא
ויחמון לת"ח ולעמא קדישא
בכל האי יקר ואינון רחיקין
מנייהו ואי בעו לאתחברא
בהדייהו מה כתיב בהו °לא תגע שם י"ט
בו יד כי סקול יסקל או ירה יירה
בההוא זמנ' יתקיים בהו בישראל
°יי' בדד ינחנו ואין עמו אל נכר דברים ל"ב
והא אוקמוה אין מקבלים גרים
לימות המשיח ורשעים בחשך
ידמו אינון ערב רב ובג"ד אמר
נביאה עלייהו °ואל אדמת ישראל יחזקאל י"ג
לא יבאו אמר אליהו רעיא תהלים קכ"ח
מהימנ' הא שעתא איהי לסלקא
לעילא באומא' אימא אנת דהא
בגינך אנא בעי לסלקא דיהיב לי
קב"ה רשו לאתגלייא לך בבית
אסוריה דילך בקבורה דילך
ולמעב' עמך טיבו דאנת מחולל
בחובין דעמא · הה"ד °והוא ישעיה נ"ג
מחולל מפשעינו אמר ליה רעיא דברים
מהימנא באומאה עלך בשמא כ"ט
דידו"ד לא תאחר בכל יכולתך
דהא

בשוקא בגין דלא תיתי לשקרא
בברית עלאה · ושלמה אמר
משלי ב׳ ·העוזבת אלוף נעוריה ואת
ישעיה כ"ג ברית אלהיה שכחה מאן ברית
והיה ההוא אתר דאקרי ברית
והיא אתקשרא ביה בגין כך
בירכתי ביתך · אמר ר׳ חזקיה
(א) תונבא ליתי על ההוא ב"נ
דשבק לאנתתיה דתתחזי
משערא דרישא לבר · ודא הוא
חד מאינון צניעותא דביתא ·
ואתתא דאפיקת משער׳ דרישא
יחזקאל ל"ד לבר לאתתקנא ביה גרים
מסכנותא לביתא וגרים לבנהא
דלא יתחשבון כדרא וגרים מלה
אחרא דשרייא בביתא מאן גרי׳
דא ההוא שער׳ דאתחזי מרישא
לברומה בביתא האי כ"ש בשוק׳
וכ"ש חציפותא אחרא ובגין כך
אשתך כגפן פורי׳ בירכתי ביתך
אמר רבי יהודה שערא דרישא
דאתתא

דהא אנא בצערא סגי ויפן כה
וכה וירא כי אין איש עוזר לי
לאפקא לי מהאי צערא כהאי
קבורה דאתמר עלי ·ויתן את
רשעים קברו ולא אשתמודען
כי ואני חשיב בעינייהו בין ערב
רב רשיעייא ככלב מת דסרח
(בינייהו) דחכמת סופרים תסרח
בינייהו בכל קרתא וקרת׳ ובכל
אתר דישראל מפוזרין בינייהו
בין מלכוון ואתהדרו אינון ערב
רב רעיין על ישראל עאנא
דקב"ה דאתמר בהו ·ואתן צאני
צאן מרעיתי אדם אתם ולית לון
יכולת למעבד טיבו עם תלמידי
חכמים ואנשי חיל ויראי חטא
מסובבים מעיר לעיר ולא יחננו
ומחרימין ערב רב בינייהו דלא
יהבון לון באתרין סגיאין אלא
דבר קצוב דלא יהא תקומה
בנפילו דילהון ואפילו חיי שעה
וכל חכמים ואנשי חיל ויראי

איכה ד׳ חטא בצערא ברוחקא ביגונא חשיבין ככלבים בניה ·המסולאים
כפז איכ׳ נחשבו לנבלי חרס בראש כל חוצו׳ דלא אשכחו אכסני׳
בינייהו ואינון ע"ר אינון עתירין בשלוה בחדוה בלא צערא בלא
בראשית ו׳ יגונא כלל · גזלנין מארי שוחד דאינון דיינין רישי עמא כי מלאה
הארץ חמס
מפניהם

א) פי׳ קללה ועונש יבא וכו׳ · פרש"ב :

דאתתא דאתגלייא גרים שערא
אחרא לאתגלייא ולאפגמא לה
בג"כ בעייא אתתא דאפילו (א)
טסירי דביתא לא יחמון שערא
חד מרישא כל שכן לבר · תא
חזי כמה בדכורא שערא הוא
חומרא דכלא הכי נמי לנוקבא
פוק חמי כמה פגימו גרים ההוא
שערא דאתתא גרים לעילא

מפניהם עלייהו אתמר 'היו צריה איכה א
לראש באומאה עלך וזמנא תניינ'
בחי יי' צבאות אלהי ישראל יושב
הכרובים דכל אלין מילין לא
יפלון מפומך בכל יכולתך
למללא בהון קמי קודשא ב"ה
ולאחזאה דוחקא דילהון · ע"כ :
(אמור פ"ט א' כי אם בתולה וכו')

גרים לתתא גרים לבעלה דאתלטייא גרים מסכנותא גרים מלה
אחרא בביתא גרים דיסתליק חשיבותא מבנדא · רחמנא
לישזבן מחציפו דילהון · וע"ד בעייא אתתא לאתכסייא בזוויהי
דביתא ואי עבדת כן מה כתיב 'בניך כשתילי זתים 'מהו כשתילי תהלים קכ"ח
זתים · מה זית דא בין בסתווא בין בקייטא לא אתאבידו טרפוי
יתדיר אשתכח ביה חשיבות יתיר על שאר אילנין · כך בנהא
יסתלקון בחשיבו על שאר בני עלמא ולא עוד אלא דבעלה
מתברך בכלא בברכאן דלעילא בברכאן דלתתא בעותרא
בבנין ובבני בנין הה"ד 'הנה כי כן יבורך גבר ירא יי' · וכתיב שם
יברכך יי' מציון וראה בטוב ירושלם כל ימי חייך וראה בנים שם
לבניך שלום על ישראל (ישראל סבא קדישא) :

איש כי יפליא לנדור וגו' · רבי אלעזר פתח 'מדוע באתי ואין ישעי' נ'
איש וגו' · מדוע באתי כמה חביבין אינון ישראל קמי קב"ה
דבכל אתר דאינון שריין קב"ה אשתכח בינייהו בגין דלא אעדי
רחימותא דיליה מנהון מה כתיב 'ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם שמו' כה
ועשו לי מקדש סתם דכל בי כנישתא דעלמא מקדש אקרי
והא אוקמוה ושכינתא אקדימת לבי כנישתא זכאה ההוא ב"נ
דאשתכח מאינון עשרה קדמאי בבי כנישתא בגין דבהו אשתלי'
מה דאשתלים ואינון מתקדשי בקדמיתא בשכינתא והא אתמר
והא בעינן דישתכחו עשרה בזמנא חדא בבי כנישתא ולא ייתו
פסקי פסקי דלא יתעכב שלימו דשייפין דהא בר נש בזמנא חד
עבד

א) פי' קורות ביתה כמו קתתית ;

דברים ל״ב עבד ליה קב״ה ואתקין ליה כחדא כל שייפוי הה״ד ׳הוא עשך
ויכוננך (חסר) וזה הוא ת״ח כיון דב״נ אשתלימו שייפוי בההוא
זמנא אתתקן לכל שייפא ושייפא כדקא יאות כגוונא דא כיון
דשכינתא אקדימת לבי כנישתא בעיין עשרה דישתכחון תמן
כחדא וישתלים מה דישתלים ולבתר יתתקן כולא ובמה הוא
משלי י״ד תיקונא דכלא כד״א ׳ברב עם הדרת מלך ועד עמא דאתיין
לבתר כן כולהו תיקונא דגופא וכד אתת ואקדימת שכינתא
ובני נשא לא אתיין כחדא כדקא יאות קב״ה קארי מדוע באתי
ואין איש מאי ואין איש דלא מתתקני שייפולא אשתלים גופא
דכד גופא לא אשתלים אין איש ובג״כ ואין איש דייקא · ות״ח
בשעתא דגופא אשתלים לתתא קדושה עלאה אתייא ועאל
בהאי גופא ואתעביד תתאה כגוונא דלעילא ממש וכדין כלא
בעיין דלא יפתחון פומא במילי דעלמא בגין דהא קיימי ישראל
בשלימו עלאה ומתקדשי בקדושה עלאה זכאה חולקיהון ׳איש
כי יפליא וגו׳ מאי כי יפליא דאתפרש משאר בני עלמא
דאתקדשא כגוונא דלעילא ולאשתכחא שלים בשעתא דבר
נ״ש אתי לאתדכאה מדכין ליה׳ בר נש דבעי לאתקדשא מקדשין
ליה ופרשי עליה קדושה דלעילא קדושה דאתקדיש בה קב״ה
תהלים ק״ג (חסר) ר׳ אבא פתח ׳לדוד ברכי נפשי את יי׳ וכל קרבי את שם
קדשו ׳ כמה אית ליה לבר נש לאסתכלא ולמנדע בפולחניה
משלי ה׳ דמאריה דהא בכל יומא ויומא כרוזא קארי ואמר ׳עד מתי
ירמיה ג׳ פתאים תאהבו פתי וגו׳ ׳שובו בנים שובבים ארפא משובותיכ׳
ולית מאן דירכין אודניה אורייתא קא מכרזא קמייהו ולית
מאן דישגח ׳ תא חזי בר נש אזיל בהאי עלמא והוא חשיב
דדיליה הוא תדיר וישתאר בגויה לדרי דרין עד דאיהו אזיל
בעלמא יהבין ליה בקולרא עד דאיהו יתיב דיינין ליה (ב)
בקונפון עם שאר בני דינא ׳ אי אשתכח ליה סניגורא הא
איוב ל״ג אשתזיב מן דינא הדא הוא דכתיב ׳אם יש עליו מלאך מליץ
אחד מני אלף להגיד לאדם יושרו ויחננו ויאמר וגו׳ ׳ מאן
הוא

ב) פי׳ מושב הדיינים בגרדום · הרש״ב :

א סניגורא אלין עובדין דכשרן דקיימין עליה דבנ"נ בשעתא
צטריך ליה · ואי לא ישתכח עליה סניגורא הא אתחייב מן
א לאסתלקא מן עלמא · בההיא שעתא כד איהו שכיב
ולרא דמלכא עד דזקיף עינוי חמא דאתיין לגביה תרין
תבין קמיה כל מה דעבד בהאי עלמא וכל מה דאפיק מן
מא ויהיב דינא (נ"א קוסכנא) על כלא וכתבין קמיה הה"ד כי עמוס ד'
ה יוצר הרים ובורא רוח ומגיד לאדם מה שחו וגו' · והוא
די עלייהו מאי טעמא בגין דההוא עובדא דאיהו עביד סלקא
ימא עליה לאסהדא ביה וקיימין לאסהד' עליה וכלהו נחתין
תרשימו קמיהו וקיימי קמיה ולא מתעברן מניה עד שעתא דאתדן
ו בההוא עלמא · ת"ח כל אינון מילין דעביד בר נש בהאי
מא כלהו זמינין וקיימי לאסהדא ביה ולא אתאבידו מיניה
שעתא דמפקי ליה לקברא כלהו מתעתדן ואזלי קמיה ותלת
וזי מכרזי חד קמיה וחד מימיניה וחד משמאליה ואמרי דא
נייא דמריד במאריה מריד לעילא מריד לתתא מריד באוריית'
יד בפיקודוי חמו עובדוי חמו מילוי טב ליה דלא אברי עד
טי לגבי קברא כלהו מתין אתרגזן מדוכתייהו עליה ואמרי
ווי דדא אתקבר בגוון עובדוי ומילוי אקדמן ועאלין לקברא
ימי עליה דההוא גופא ורוחיה אזלא ושאט ומתאבלא על
א כיון דב"נ אתטמר בבי קברי דומ"ה קדים (ס"א קאים) ונפיק
חות ידיה תלתא בי דינא די ממנן על דינא דקברא ותלת
ביטי דאשא בידייהו ודיינין רוחא וגופא כחדא ווי על ההוא
נא ווי על עובדוי בשעתא דאיהו תפיס בקולרא דמלכא
תדן דיניה ואשתלים דלא אשתכח עליה סניגוריא פנטירא
לכא נחית וקאים קמיה לרגלוי וחד סייפא שננא בידיה זקיף
עינוי וחמי כתלי ביתא דמתלהטן באשא (רזויא) מניה אדהכי
מי ליה קמיה כוליה (א) מלי עיינין · לבושוי אשא דלהיט קמיה

דבר

א) מתכונן מלא כינוצין שלהיטת אש עכו ·

דבר נש ׳ הכי הוא וראי דהא כמה בני נשא חמו מלאכא
בשוקא וקיימי קמיה ושאר בני נשא לא חמאן ליה ואי תימא
הא כתיב ׳עושה מלאכיו רוחות וגו׳ היך יכיל לאחזאה בארע תלים ק״ד
אלא מלה דא הא אוקמוה דכיון דנחירת מלאכא לארעא
אתלביש בגופא ואתחזי למאן דאתחזי בההוא לבושא דאתלב
ביה ׳ ואי לאו לא יכיל למסבל ליה עלמא ולאתחזאה כל ש
וכל שכן האי דכל בני עלמא צריכין ליה ׳ תלת טפין בחרביה
וכו׳ והא אוקמוה חברייא כיון דחמי ליה אזדעזע כל גופיה
ורוחיה ולביה לא שכיך בגין דאיהו מלכא דכל גופא ורוחא
דיליה אזלא בכל שייפי גופא ואשתאיל מנייהו כב״נ דאשתא
מחבריה למהך לאתר אחרא ׳ כדין הוא אומר ווי על מה
דעבד ולא מהנייא ליה אלא אי אקדים אסוותא דתשובה
עד לא מטא ההיא שעתא ׳ דחיל ההוא בר נש ובעי לאתטמרא
ולא יכיל ׳ כיון דחמי דלא יכיל הוא פתח עינוי ואירת ליה
לאסתכלא ביה ואסתכל ביה בעיינין פקיחין ׳ וכדין הוא מס
גרמיה ונפשיה ׳ וההיא שעתא הוא עידן דדינא רבא דבר נ
אתדן ביה בהאי עלמא ׳ וכדין רוחא אזלא בכל שייפי גופא
ואשתאיל מנייהו ושאט בכל שייפין ואזדעזע לכל סטרין וכל
שייפי גופא כלהו מזדעזען כד מטא רוחא לכל שייפא ושייפ
ואשתאיל מניה ׳ נפיל זיעא על ההוא שייפא ורוחא אסתל
מניה ׳ ומיד מית ההוא שייפא ׳ וכן בכלהו ׳ כיון דמטי רוחא
למיפק דהא אשתאיל מכל גופא כדין שכינתא קיימא עליו
ומיד פרחא מן גופא ׳ זכאה חולקיה דמאן דאתדבק בה
לאינון חייבייא דרחיקין מנה ולא מתדבקין בה ׳ וכמה
דינא אעבר בר נש כד נפיק מהאי עלמא ׳ חד ההוא דינא
עלאה דקאמרן כד נפיק רוחא מן גופא ׳ וחד דינא כד עובד
ומילוי אזלין קמיה וכרוזי מכרזי עלוי וחד דינא כד עייל לקבר

וחד

חד דינא דקברא · וחד דינא דתולעתא · וחד דינא דגהינם
חד דינא דרוחא דאזלא ושאט בעלמא ולא אשכח אתר עד
דישתלימו עובדוי ודאי שבעה עידנין יחלפון עלוי · בגין כך בע׳
ב״נ כד איהו אשתכח בהאי עלמא לדחלא מן מאריה ולאסתכלא
בכל יומא ויומא בעובדוי וייתוב מנייהו קמי מאריה · כד אסתכל
דוד מלכא באינון דינין דב״נ כד אסתלק מהאי עלמא אקדים
ואמר °ברכי נפשי את יי׳ עד לא תפוק מעלמא השתא דאנת תלי׳ ק״ג
אשתכחת עם גופא · וכל קרבי את שם קדשו אתון שייפי
דמשתתפי ברוחא השתא דאשתכחת עמכון אקדימו לברכא
שמא קדישא עד לא ימטי זמנא דלא תיכלון לברכא ליה ולאודא׳
עלייכו · ת״ח איש כי יפליא לנדור נדר נזיר דאקרים בהאי
עלמא לאתקדשא בקדושה דמאריה :

מיין ושכר יזיר חומץ יין וגו׳ · הכא אית לאסתכלא כיון דאסיר
ליה חמרא ענבים למה דהא בכהני כתיב יין ושכר אל
תשת וגו׳ יכול ענבים נמי לא בענבים שרי · הכא לנזיר מ״ט
אסר ליה ענבים · אלא עובדא דא ומלה דא רזא עלאה הוא
לאתפרשא מן דינא בכלא · והא ידיעא ההוא אילנא דחב ביה
אדם קדמאה ענבים הוו ורזא הוא רזא דמלה דהא יין ושכר
וענבים בסטרא חד אתאחדו · יין לעילא ואוקמוה שכר לשמאלא
דהא שכר מיין נפקא ענבים דכניש כלהו לגביה ודא הוא
אילנא דחב ביה אדם קדמאה בג״כ כלא בחד סטרא אתאחד
ואי תימא דהאי נזיר שביק ממהימנותא עלאה לאו הכי אלא
לא אתחזי ביה עובדא מסטר שמאלא כלום · ת״ח דהכי אוליפנא
מספרא דרב המנונא סבא והכי הוא · כתיב גדל פרע שער
ראשו בעי דיתרבי שער רישיה ודיקניה ויתפרש מיין ושכר וענבים

בגין דכלהו סטר שמאלא ולא תליין שערא · יין אימא עלאה שכר סטרא דאהידו ביה ליואי ונפקי מיין עלאה ולא תלי שערא ובג״כ כד סליקו ליואי להאי אתר בעיין לאעברא כל שערא דילהון
קנ״ה כ׳ כד״א והעבירו תער על כל בשרם · ענבים אימא תתאה דכניש יין ושכר לגווה ועל דא אתפרש מכל סטר שמאלא דלא לאחזאה עובדא דילהון לגביה · ענבים דא לא תלי שערא ודיקנא דהא נוקבא בעייא לספרא שערא כד אתייא לאזדווגא בדכורא · והא דיקנא לא אשתכח בה · בג״כ הוא תלי שערא דרישא ודיקנא ורזא דמלה נזיר אלהים אקרי ולא נזיר יי׳ פריש מדינא כלא · ת״ח על דא כתיב וכפר עליו מאשר חטא על הנפש וגו׳ על נפשו לא כתיב אלא על הנפש סתם ומאי איהי דא ענבים דאקרי נפש וע״ד כתיב חטא בגין דסטר דיליה יין ושכר הוא וגרע מניה אתר דינא · חטא מאי חטא אלא גרע דינא של הנפש איהי אמאי וכפר עליו בגין דהשתא קא אתי לאתחברא בהדייהו ולא מקבלן ליה הני אתרי עד דימלך בכהנא ויכפר עליה בגין דאיהו שדי לון לבר בקרמיתא כיון דהשתא אתי לגבייהו בעי לאתחברא תקונין דכפרה ויקבלון ליה ודא הוא רזא דמלה (ודאי בכלא) (א) ואי תימא שמשון נזיר אלהים הוה אמאי אתענש · אלא שפיר הוא מלה דבעל בת אל נכר והוה ליה לאתחברא בדיריה במה דאתחזי ליה · והוא דהוה קדיש אערב ההיא קדושה בבת אל נכר ושביק אתריה דאתחזי לההיא קדושה ובג״כ אתענש ואית מאן דאמר דלית ליה חולקא בההוא עלמא
שופטים מ״ט בגין דאמר תמות נפשי עם פלשתים ומסר חולקיה
י״ו בחולקא דפלשתאי דימות נפשיה עמהון בההוא עלמא · כך

הוו

א) ה״א עיין במק״מ מה שציינתי שם:

הוו מכרזי על נזירא לך לך אמרין נזירא סחור סחור לכרמא לא תקרב · והא אוקמוה חברייא · ליואי מה כתיב בהו וכה תעשה להם לטהרם הזה עליהם מי חטאת והעבירו תער על כל בשרם · כיון דעברי שערא ועבדי כל האי כדין אקרי ליואה טהור ולא קדוש · אבל האי נזיר בגין דאתפריש מהאי סטרא אקרי קדוש ולא טהור בג״כ כתיב כל ימי נדר נזרו וגו׳ אשר יזיר ליי׳ קדוש יהיה וגו׳ גדל פרע שער ראשו משום הא דכתיב ושער ראשה כעמר נקא דבהאי דמי לגוונא דלעילא · אמ״ר יהודה בר רב בשערי ממ״ש אשתמודע דאיהו קדישא דכתיב קווצותיו תלתלים תאני ר״ש מלא ידעי בני נשא מאי קאמרי בהאי שערא וברזא דיליה (פ״א בקני שערי וכתני מילין) כמה דאיהו ברזא דרזין אשתמודען למאריהון בחכמתא עלאה · ערכען רזי דאורייתא מכאן ולהלאה כתרי תורה סתרה ואתגנה קדש ליי׳

אמר אברהם המגיה להקיר מכשול מדרך המעיינים אשר לא הופיע עליהם עדיין אור הקבלה השומע ישמע והמבין יבין כי כל המלות אשר הבי׳ האלקי ר״ש ב״י

בזה הספר הקדוש כגון מצחא דגולגלתא · שערי דרישא · חללי דמיחא חוטמא דעתיקא · אודנין · ידין · ורגלין · והלתם מהכלים הנשמיים ותארים

הגשמיים שתאר כהם י׳ ית׳ ושפרש באדרא קדישא רבא ובאדרא קדישא

זוטא כי כלם הם מקומות רבו ספירות אלו הם המדות מרין וספירות ועניינים רוחניים שכליים · וכל התארים שבינו המכינים אלו הם לרעיון ושמנים להביים קשיים ונעלמי׳ לגוף דבר גשמי ותוארי חלולה וחס עי אין דמיון כיני ית׳ ובכינו כתוב לא מהגדרים וכל שכן מלך העלם והתבנית וי׳ ולילנו משניהות · הכו״ר :

האדרא רבא קדישא

תניא אר״ש לחברייא עד (א) אימת ניתיב בקיימא דחד סמכא כתיב עת לעשות ליי׳ הפרו תורתך (ב) יומין זעירין ומארי דחובא

כתיב רמב״ם קכ״כ כ׳ קלתקק׳ו תהלים הי״ע

א) ... ורויכ ... נעולם ... בשמות ... להודיעם תיקון שהוא בסוד ב) כיפני הנוגות היא ... כבוד הקטנות ... ירם׳ ·

דחובא דחיק כרווא קארי כל יומא · ומחצרי חקלא זעירין אינון
ואינהו (נ) בשולי (נ"א בשורי) כרמא · לא אשגחן ולא ידעין לאן
אתר אזלין כמה דיאות · אתכנשו חברייא לבי אדרא מלובשין
שריין סייפי ורומחי בידיכון אזדרזו בתקוניכון · בעיטא בחכמת'
בסוכלתנו · בדעתא · בחיזו · בידין · ברגלין · (נ"א בחילא דידין ורגלין)
אמלכו עליכון למאן (ס"א למלכא) דברשותיה חיי ומותא · למגזר
מילין דקשוט מילין דקדישי עליונין צייתי להו · וחדאן למשמע
להו ולמנדע להו · יתיב ר"ש ובכה ואמר ווי אי גלינא ווי אי לא
גלינא · חברייא דהוו תמן אשתיקו · קם רבי אבא וא"ל אי
ניחא קמיה דמר לגלאה הא כתיב °סוד יי' ליריאיו והא חברייא תהלים כ"ה
אלין דחלין דקודשא בריך הוא אינון וכבר עאלו באדרא דבי
משכנא מנהון עאלו מנהון נפקו · תאנא אתמנו חברייא קמיה
(ק) דרבי שמעון ואשתכחו רבי (ה) אלעזר בריה · (ו) ורבי אבא
(ז) ורבי יהודה · (ח) ורבי יוסי בר יעקב · (ט) ור' יצחק (י) ורבי
חזקיה בר רב · (יא) ורבי חייא · (יב) ורבי יוסי · (יג) ורבי ייסא ·
ידין יהבו לרבי שמעון (יד) ואצבען זקפו לעילא ועאלו בחקלא
ביני אילני ויתבו · קם רבי שמעון וצלי צלותיה · יתיב בגווייהו
ואמר כל חד ישוי ידוי (טו) בתוקפי · שוו ידייהו ונסיב לון ·
פתח ואמר °ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה מעשה ידי חרש דברים כ"ז
ושם

נ) הם אינם בהשתלשלות ההצה של הקליפה הנקרא כרם אלא הם בסוף הכרם כענין הנאמר כרמי שלי לא נטרתי : ק) בסוד הדעת : ה) חכמה · ו) בינה · ז) חסד · ח) תפארת ט) גבורה · י) נצח : יא) יסוד · יב) מלכות : יג) הוד · יד) הוא יו"ד חסדים · טו) נ"ל דר"ל כדכתיב הכא בתוקפי וכ"ל בחיק עלי כי לכן יפה ביניהם והיינו דקאמר בתר הכי הוו ידייהו ונסיב לון פי' חבק ודבק ידיהם כדי לייחדם והסוד הוא הפנים הפנימיים סוד בסוד הדעת והסתרים בסוד החסדים ובתלאו כולם נתונים בתוכו בבלנצ"ד · ולא כ"נ בתוקפים ומהרם שכל אחד יתן ידיו זה על גב זה בחיקו · חדא דהאי קאמר בתר הכי ונסיב לון · ותו דלמאי אצטריך לאימר להו הכי ההוא הנסוף בהטייתם לפניו ולומרים הני ככני דרחמנא אפיו יושבים ברגא וכויץ · הרמ"ז :

וישם בסתר וענו כלם ואמרו אמן · פתח ר"ש ואמר עת לעשות
ליי' אמאי עת לעשות ליי' משום דהפרו תורתך · מאי הפרו
תורתך תורה דלעילא דאיהי מתבטלא אי לא יתעביד בתיקונוי
דא · ולעתיק יומין אתמר · כתיב °אשריך ישראל מי (ס"א שמה) דברי' ל"ג
כמוך · וכתיב °מי כמוך באלים יי' · קרא לר' אלעזר בריה אותביה שמו' ט"ו
קמיה ולר' אבא מסטרא אחרא ואמר אנן כללא דכלא עד
השתא אתתקנו קיימין · אשתיקו שמעו קלא וארכובתן דא
לדא נקשן · מאי קלא · קלא דכנופייא עלאה דמתכנפי · חדי
ר"ש ואמר °יי' שמעתי שמעך יראתי (א"ח) (א) התם יאות הוה חבקו' ג'
למהוי דחיל אנן בחביבותא תלייא מלתא דכתיב °ואהבת את קל"ח כ' דברים ו'
יי' אלהיך · וכתיב °מאהבת יי' אתכם וכתיב °אהבתי אתכם שם ז'
וגו' ר"ש פתח ואמר °הולך רכיל מגלה סוד ונאמן רוח מכסה מלאכי א'
דבר °הולך רכיל האי קרא קשיא (כיון דאתמר רכיל אמאי הולך) משלי י"א
איש רכיל מבעי ליה למימר מאן הולך · אלא מאן דלא אתיישב
ברוחיה ולא הוי מהימנא ההוא מלה דשמע אזיל בגויה כחיזרא
במיא עד דרמי לה לבר · מאי טעמא · משום דלית רוחיה רוחא
דקיומא · אבל מאן דרוחיה רוחא דקיומא ביה כתיב °ונאמן ישעיה
רוח מכסה דבר · ונאמן רוח קיומא דרוחא (כמו ותקעתיו יתד כ"ב
במקום נאמן) ברוחא (נ"א ברזא) תלייא מלתא · וכתיב (°אל תתן קהלת ה'
את פיך לחטיא את בשרך · ולית עלמא מתקיימא אלא ברזא
כי אי במילי עלמא אצטריך רזא במילין רזין דרזייא דעתיק יומין קל"ח ה'
דלא אתמסראן אפילו למלאכין עלאין עאכ"ו · אר"ש לשמייא
לא אימא דיציתון (ס"א דיציתו) · לארעא לא אימא דתשמע · דהא
אנן

(א) כי סבקוק פיו מסגבורות אבל רבנ"י מפספדי ספפלים לפנלות ואין כפם אפיו לפירוגים ואין פחד כשגלותם · ...ח"כ פלאפי בם' סגלגולי' דף כ' שמפתי ר"ת י"ם כסוד יג"כר ר"ע ובמכוון סבקוק לו' סרוני פ' שזיו כולם מסגכו' ...לכן יאות למהוי אנן בחביבותא שזיו כסוד י' מדים וסדר' כנו"ל וכדרוש אחר בענין קצר פרב פם ספרים כתוב ...י' סיפות טילהו מן סיסוד כמעשה דיוסף פיו כלולות מסו"נ ח' פרתי פלוכה פיו מסגבורות כנ"ל וי' תלמידי רשב"י ...וו י' ספרים ולא סולרכו ליהת כי אין הקליפה סולטת כשם ורשב"י עלמו סיסוד וכו' לתקנם וללמדם סוף"ו :

אנן קיומי עלמין · תאנא רזי דרזין כד פתח ר"ש ברזי דרזין אזדעזע אתרא וחברין אתחלחלו גלי ברזא ופתח ואמר · כתיב ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך וגו' · זכאין אתון צדיקייא דאתגלי לכון רזי דרזין דאורייתא דלא אתגליין לקדישי עליונין מאן ישגח בהאי ומאן יזכה בהאי דהוא סהדותא על מהימנותא (דמהימנותא) (כ) (דנהיר למהון וכבעין עלמין ונגיה)

מכוי אוריתא דכתרין ביה לדיקיא לעלמא דאתי · קדא הוא דכתיב והוריא לדיקים כאור נגה הולך והאור עד נכון היום מן קמוח קדמאה ...

(ג) לדיקים יי' קמל ...) דכלא · צלותא ברעוא יהא דלא תחשב לחובא לגלאה דא · ומה יימרון חברייא דהאי קרא קשייא הוא דהא לא הוה ליה למכתב הכי דהא חזינן כמה מלכים הוו עד דלא ייתון בני ישראל ועד לא יהי מלכא לבני ישראל ומה אתחזי הכא וברא אתערו חברייא · אלא רזא דרזין הוא דלא יכלין בני נשא למנדע ולאשתמודע ולמרחש בדעתייהו בהאי :

תאנא · עתיקא דעתיקין טמירא דטמירין עד דלא זמין תקונוי (דמלכא) ועטרי עטורין · שירותא וסיומא לא הוה · והוה מגליף ומשער ביה · ופריס קמיה חד פרסא וביה גליף ושיער מלכין ותקונוי ולא אתקיימו הה"ד ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך לבני ישראל · מלכא קדמאה לבני ישראל קדמאה וכלהו דגליפו (ולא אתקיימו) בשמהן אתקרון · ולא אתקיימו עד דאנח להו ואצניע להו · ולבתר זמנא הוא אסתלק (נ"א ביה מתדבק) בההוא פרסא ואתתקן בתיקונוי · ותאנא כד סליק ברעותא למברי אורייתא טמירא תרין אלפי שנין ואפקא מיד אמר קמיה מאן דבעי לאתקנא ולמעבד יתתקן בקדמיתא תיקונוי · תאנא בצניעותא דספרא עתיקא דעתיקין סתרא דסתרין טמיר דטמירין אתתקן

ואזדמן

ב) ...

אזדמן (פי' כלומר אשתכח ולא אשתכח · לא אשתכח ממ"ש ·
בכל אתתקן · ולית דידע ליה משום דהוא עתיק דעתיקין (ה"ג
תיקוני ידיע) כחד סב' דסבין עתיק מעתיקין טמיר מטמירין ובתיקונוי
ידיע ולא ידיע מארי דחוור כס' (פ"א כסותך) וחיזו (ד) בוסיטא (פ"א
דכיכא) דאנפוי (פ"א כאנפוי) · יתיב על כורסייא דשביבין לאכפייא לון
ארבע מאה אלפי עלמין אתפשט חוורא דגולגלתא דרישוי ·
מנהירו דהאי חיוורא ירתי צדיקייא לעלמא דאתי ד' מאה עלמין
הה"ד ארבע (ב) מאות שקל כסף עובר לסוחר · בגולגלתא יתבין בראשית כ"ג
בכל יומא) תליסר (פ"א תריסר) אלפי רבוא עלמין דנטלין
עלוי רגלין וסמכין עלוי ומהאי גולגלתא נטיף טלא להווא
דלבר ומלייא לרישיה בכל יומא · דכתיב שראשי נמלא טל
מההוא טלא דאנער מרישיה ההוא דאיהו לבר יתערון מתייא בראשית ק"ל
לעלמא דאתי (דכתיב שראשי נמלא טל · מלאתי טל לא כתיב שיר ה'
אלא נמלא) דכתיב כי טל אורות טלך · אורות · נהורא ישעיה כ"ו
דחוורתא דעתיקא · ומההוא טלא מתקיימין קדישי עליונין והוא
מנא דטחנין לצדיקייא לעלמא דאתי · ונטיף ההוא טלא לחקלא רל"ב
דתפוחין קדישין הה"ד ותעל שכבת הטל והנה על פני המדבר שמ' י"ו
דק מחוספס · וחיזו דההוא טלא חוור · כהאי גוונא דאבנא
דבדולחא דאתחזייא כל גוונין בגווה · הה"ד ועינו כעין הבדולח ת"ט
והאי (ג) גולגלתא · (ד) חוורא דיליה אנהיר (ה) לתליסר עיבר במדבר
גליפין בסחרנוי · לארבע עיבר בסטרא חד ולארבע עיבר בסטר י"א
רא בסטרא דאנפוי ולארבע עיבר בסטרא דא לסטרא דאחורא יפ"ח
וחד לעילא דגולגלתא (פירוש כלומר מקצתו דלעילא) ומהאי אתפשט
אורכא דאנפוי לתלת מאה ושבעין רבוא עלמין · וההוא אתקרי
ארך אפים (פי' כלומר אורכא דאנפין) · והאי עתיקא דעתיקין
אתקרי אריכא דאנפין · וההוא דלבר אתקרי זעיר אנפין ·
לקבליה

א) בגפ"י פירוש מגול · ב) פי' ד' יודין וכו' וד' אותיות : ג) כתר א"א : ד) אור חסד דעתיק · ה) ג' הויות י"ג

קל״ה כ׳ לקבליה דעתיקא סבא קדש קדשים דקודשייא וזעיר אנפין יכד
אסתכל להאי · כלא (ס״א טלא) דלתתא אתתקן ואנפוי מתפשטין
ואריכין בההוא זמנא אבל לא כל שעתא כמה דעתיקא · ומהאי
גולגלתא נפיק חד עיבר חיוור לגולגלתא דזעיר אנפין לתקנא
רישיה ומהאי לשאר גולגלתין דלתתא דלית לון חושבנא וכל
גולגלתא יהבין אגר חיוורתא (ס״א אורחותא) לעתיק יומין כד עאלין
קל״ו בחושבנא תחות שרביטא · ולקביל דא *בקע לגולגלת לתתא
כד עאלין בחושבנא · נהללא דגולגלתא קרומא דאויר׳ דחכמתא
קכ״ט עלאה סתימאה דלא פסק והאי לא שכיח · יולא אתפתח
והאי קרומא אתחפייא על מוחא דאיהי חכמתא סתימאה ובגיני
כך אתכסייא (ס״א ובגין דאתכסייא) האי חכמתא בההוא קרומא דלא
אתפתחא (ס״א בג״ד אקרי חכמתא סתימאה) והאי מוחא דאיהו
האי (ו) חכמתא סתימאה · שקיט ואשתכיך באתריה כחמר טב
על דורדייה · והיינו דאמרי סבא דעתוי סתים ומוחיה סתים
וישכיך · והאי קרומא אתפסק מזעיר אנפין ובגיני כך מוחיה
בר״א ב׳ אתפשט ונפיק לתלתין ותרין שבילין הדא הוא דכתיב °ונהר
יוצא מעדן · מ״ט משום דקרומא אתפסק דלא מחפייא על מוחא
(ועכ״פ קרומא פסיק לתתא) והיינו דתנינן ברישומי אתוון ת״ו
רשים רישומא לעתיק יומין דלית דכוותיה (דביה תלייא תמים
דעות שלים מכל סטרוי וסתים ושכיך ושקיט כחמר טב על דורדייה)
תאנא בגולגלתא דרישא תליין אלף אלפין רבוא ושבעת אלפין
וחמש מאה קוצי דשערי חוור ונקי כהאי עמרא
כד איהו נקי דלא אסתבך דא בדא · דלא לאחזאה
ערבובייא בתקוני · אלא כלא על בורייה דלא נפיק נימא
מנימא ושערא משערא · וכל קוצא וקוצא אית ביה ארבע
מאה ועשר נימי דשערי כחושבן (ז) קדו״ש · וכל נימא ונימא
להיט

ו) פירוש נס כי היא מנפורם דמ״י : ז) פי׳ ד׳ יודין וי׳ אותיות דמם ע״כ ותיין כמוצא אלוף פי׳ · הרמ״ז :]

היט בארבע מאה ועשר עלמין וכל עלמא ועלמא סתים וגניז
ית דידע לון בר איהו ולהיט לשבע (ס"א לארבע) מאה (א) ועשרין
בר ובכל נימא ונימא אית מבועא דנפיק ממוחא סתימאה
בתר כותלא) ונהיר ונגיד בההוא נימא לנימין דזעיר אנפין
מהאי מתקן (ס"א מתזן) מוחיה וכדין נגיד ההוא מוחא לתלתין
תרין שבילין וכל קוצא וקוצא מתלהטן ותליין מתתקנן בתקונ'
אה בתקונא שפירא מחפיין על גולגלתא מתתקני קוצי דנימין
האי סטרא ומהאי סטרא על גולגלתא ותאנא כל נימא
ימא אקרי (ס"א איבוי) (ס"א ואינון מכוע'ן) משיכא דמבועא (ס"א ממבועין)
תימין דנפקין ממוחא סתימא' ותאנא משערוי דב"נ אשתמודע
אי הוא אי דינא אי רחמי מכד עברין עלוי ארבעין שנין ואפי'
איהו עולם בשעריה בתקוניה (ס"א כדיוקניה) (ס"א כדיוקניה) ובגבינ'
נוי קוצין דשערי תליין בתקונוי נקיים כעמר נקא עד כתפוי
כתפוי ס"ד לא עד רישי דכתפוי דלא אתחזי קודלא משום
ירמיה ג כתיב כי פנו אלי עורף ולא פנים ושערא סליק אבתרוי
אודנין דלא לחפייא עלוי דכתיב להיות אזניך פקוחות שערא
נפיק מבתר אודנוי כוליה בשקולא לא נפיק דא מן דא תקונ'
ליס תקונא יאה תקונא שפירא תאיב למחמי תיאובתא
דוותא דצדיקייא דאינון בזעיר אנפין למחמי ולאתדבקא
תיקונוי דעתיקא סתימאה דכלא (ג) י"ג נימין דשערין קיימי
האי סטרא ומהאי סטרא דגולגלתא לקביל אנפוי ובאינון
דיין שערי לאתפלגא לית שמאלא בהאי עתיקא סתימאה
לא ימינא אתחזי ולא אתחזי סתים ולא סתים והאי בתקונוי
שמות י"ז ז' ש ביה ועל האי תאיבו בני ישראל לצרפא בלבהון דכתיב
יש יי' בקרבנו אם אין בין זעיר אנפין דאקרי יי' ובין אריך
נפין דאקרי אי"ן אמאי אתענשו משום דלא עבדו בחביבותא
שמות י"ז לא בנסיונא דכתיב ועל נסותם את יי' לאמר היש יי'
בקרבנו אם אין :

ז במדבר בפלגותא

נראה שגם בכאן נרסינן ח"י עיבר כמו שנראה מכוונת הענין והמה ספי' סרה כשאמר רק קמ"ז מקורה מנ' סמכן
ודוק כסה : (ג פי' קבוצין השערות ויוצאין מאוירה דגולגלתא :

בפלגותא דשערי אזיל חד ארחא דנהיר למאתן ושבעין עלמין
ומניה נהיר ארחא דז"א דנהירין ביה צדיקייא לעלמא
משלי ד' דאתי הה"ד וארח צדיקים כאור נגה הולך ואור עד נכון היום
ומן ההוא ארחא מתפרשא לשית מאה ותליסר אורחין דאורייתא
תהלים כ"ה דפליג בזעיר אנפין דכתיב ביה כל ארחות יי' חסד ואמת וגו'
מצחא דגולגלתא רעוא דרעוין רעותא דזעיר אנפין לקבלי ההוא
רעותא דכתיב (כ"א מצחא דגולגלתא רצון אקרי דהא רעוא
שמו' כ"ח דרעוין אתגלי בההוא מצחא לקבל דא לתתא כתיב) והיה
על מצחו תמיד לרצון וגו' וההוא מצחא דאקרי רצון · הוא
גלוייא דכל רישא וגולגלתא דמתכסייא בארבע מאה (נ) ועשרין
(כ"א וגסר) עלמין וכד אתגלייא אתקבלא צלותהון דישראל אימתי
אתגלייא שתיק ר"ש שאל תניינות אימתי א"ר שמעון לרבי אלעזר
דף ח' בריה אימתי אתגלייא א"ל בשעתא דצלותא דמנחה דשבתא
א"ל מ"ט · א"ל משום דההיא שעתא ביומי דחול תלייא דינא
לתתא בזעיר אנפין ובשבתא אתגלייא מצחא דאתקרי רצון
בההיא . שעתא אשתכיך רוגזא ואשתכח רעוא ומתקבלא
תהלים ס"ט צלותא הדא הוא דכתיב ואני תפלתי לך יי' עת רצון
מעתיק יומין לגלאה מצחא ובג"כ אתתקן האי קרא למימריה
בצלותא דמנחה בשבתא אר"ש לר' אלעזר בריה בריך בריה
לעתיק יומין רעוא דמצחא תשכח בשעתא דתצטריך ליה ת"ח
בשאר (ס"א בשעתא) דלתתא כד אתגלי מצחא אשתכח חוצפא
הה"ד (ס"א ת"ח בשאר דלתתא כד אתגלי מצחא דינא אתער
ואשתכח ואתעביר מצחא דאשגחותא לחייבי עלמא לאינון
ירמיה ג' דלא מתכספי בעובדייהו כד"א) ומצח אשה זונה היה לך מאנת
קל"ו הכלם והכא כד אתגלי מצחא תיאובתא (ס"א חסידותא) ורעוא
שלים אשתכח וכל רוגזין אשתככו ומתכפיין קמיה · מהאי מצחא
(ס"א דלתתא) נהרין ארבע מאה בתי דינין כד אתגלייא האי עת רצון
דניאל ז' כלהו משתככין קמיה הה"ד דינא יתיב וכלומר יתיב באתריה
ודינא

נ) נ"ל שהוא ריבוי אותיות מי' דע"ב באותיות שמילוי ושם ו"ד י' י"ו י' אמור ו"ד ס' י ק' י"פ י"ו ק"ס י"ו פ' ק"ס ס"ה ת"ך וסוא אל בא"ת כ"ס כי גולגלתא הוא סוד ע"ב כידוע מדרוש ג' רישין וגם הוא נתקן מחסד דפתיו דהיינו ל' הרס"ז ·

דינא לא אתעביד) ותאנא שערא לא קאים בהאי אתר משום
דמתגלייא ולא אתכסייא אתגלייא דיסתכלון מארי דדינא
וישתככון ולא יתעבידו · תאנא האי מצחא אתפשט במאתן
ושבעין אלפין נהירין דבוצינין (ס״א דנסרין) מעדן עלאה · דתניא אית
עדן דנהיר לעדן · עדן עלאה לא אתגלייא והוא סתים בסתימא
ולא מתפרשא לארחין כדקאמרן · והאי עדן דלתתא מתפרש
בשבילוי לתלתין ותרין (עיבר) שבילין · ואף על גב דמתפרש האי
עדן בשבילוי לית דידע ליה בר האי זעיר אנפין · ועדן דלעילא
לית דידע ליה ולא שבילוי בר ההוא אריך אנפין הה״ד אלהים איוב כ״ח
הבין דרכה והוא ידע את מקומה · אלהים הבין דרכה דא עדן
דלתתא דידע זעיר אנפין והוא ידע את מקומה דא עדן דלעילא
דידע עתיק יומין סתימאה דכלא עינוי דרישא חוורא משתניין
משאר עיינין · לית כסותא על עינא ולית גבינין על עינא
מ״ט דכתיב הנה לא ינום ולא ישן שומר ישראל דלעילא תהלים קכ״א
כתיב אשר עיניך פקוחות · ותאנא כל מה דאתי ברחמי לית ירמי׳ ל״ב
כסותא על עינא ולית גבינין על עינא · כ״ש רישא חוורא דלא
בעי מדי (ס״א נטירו) אמ״ר שמעון לר׳ אבא למאי היא רמיזא א״ל
נוני ימא דלית כסותא על עינא ולית גבינין על עינא ולא
ימין ולא בעיין נטורא על עינא · כ״ש עתיקא דעתיקי דלא
בעי נטורא וכ״ש דאיהו משגח לכלא וכלא מתזן ביה ולא נאים
הה״ד הנה לא ינום ולא ישן שומר ישראל · ישראל דלעילא
כתיב הנה עין יי׳ אל יראיו · וכתיב עיני יי׳ המה משוטטים בכל תהלים ל״ג זכריה ד׳
הארץ · לא קשיא הא בזעיר אנפין הא באריך אנפין ועם כל
דא תרי עיינין אינון ואתחוורו (ס״א ואתחזרו) לחד עינא דאיהו חוור

בגו

בגו חוור וחוור דכליל כל חוור חוורא קדמאה נהיר וסליק ונחית
לאסתכלא (ס"א לאסתכלא) דצריך בצרורא תאנא בטש האי
חוורא ואדליק ג' בוציני דאקרון הוד והדר וחדוה ולהטין בחדוותא
בשלימותא חוורא תניינא נהיר וסליק ונחית ובטש ואפיק (ס"א ואדליק)
ג' בוצינין אחרנין דאקרון נצח וחסד ותפארת ולהטין
בשלימותא בחדוותא חוורא תליתאה להיט ונהיר ונחית וסליק
ונפיק מסתימותא דמוחא ובטש בבוצינא אמצעיתא שביעאה
ואפיק ארחא למוחא תתאה (כ"א ואפיק אורחא ללבא תתאה) ומתלהטן כלהו
בוצינין דלתתא א"ר שמעון יאות הוא ועתיק יומין יפקח עינא
דא עלך בשעתא דתצטריך ליה · תאנא חוור בגו חוור · וחוור
דכליל כל חוור חוורא קדמאה נהיר וסליק ונחית לתלת בוציני
דלסטר שמאלא ולהטין ואסחן בהאי חוורא כמאן דאסחי
גופיה בבוסמין טבין ובריחין על מה דהוו עלוי בקדמיתא חוורא
תניינא נחית וסליק ונהיר לתלת בוציני דלסטר ימינא ולהטין
ואסחין בהאי חוורא כמאן דאסחי בבוסמין טבין ובריחין על מה
דהוו עלוי בקדמיתא חוורא תליתאה נהיר וסליק ונחית ונפיק נהירו
דחוורא דלגו לגו מן מוחא ובטש בשערא אוכמא כד
אצטריך וברישא ובמוחא דרישא · ונהיר לתלת כתרין דאשתארו
מה דאצטריך לגלאה אי ניחא קמי עתיק סתימא דכלא ותאנא
דא סתים האי עינא ואינון תרין ומתחוורן (ס"א ומתחוורו) לחד כלא
הוא ימינא לא הוה (ס"א לית כיס) שמאלא לא נאים ולא אדמיך ולא
בעי נטירותא לית מאן דאגין עליה הוא אגין על כלא והוא
אשגח על כלא · ומאשגחותא דהאי עינא מתזנן כלהו תאנא אי
עינא דא אסתים רגעא חדא לא יכלין לקיימא כלהו בג"כ אקרי עינא
פקיחא · עינא עלאה עינא קדישא עינא דאשגחותא עינא דלא

אדמיך

אדמיך ולא נאים ׳ עינא דהוא נטורא דכלא ׳ עינא דהוא קיומא
דכלא ׳ ועל האי כתיב °טוב עין הוא יבורך ׳ אל תקרי יבורך משלי כ״ב
אלא יברך · דהא איתקרי טוב עין ומניה מברך לכלא ותאנא
לית נהירו לעינא תתאה לאסתחאה מאדמימותא מאוכמותא
בר כד חזי (ס״א אתסחי ס״א אתסחי) מהאי נהורא חוורא דעינא עלאה
דאקרי טוב עין ׳ ולית דידע כד נהיר עינא עלאה דא קדישא
ואסחי לעינא ותתאה דא ׳ בר איהו ׳ וזמינין צדיקייא זכאי עליונין
למחמי דא ברוחא דחכמתא הה״ד °כי עין בעין יראו ׳ אימתי ישעיה
בשוב יי׳ ציון ׳ וכתי׳ אשר עין בעין נראה אתה יי׳ ׳ ואלמלא עינא נ״ב
טבא עלאה דאשגח ואסחי לעינא תתאה לא יכיל עלמ׳ לקיקם
רגעא חדא · תאנא בצניעותא דספרא ׳ אשגחותא דעינא תתאה
כד אשגח נהירו עלא׳ ביה ועייל ההו׳ נהירו דעלאה בתתא׳
דמניה נהיר כלא הדא ה״ד °אשר עין בעין נראה אתה יי׳ ׳ כתיב במדבר
והנה עין יי׳ אל יראיו וכתיב °עיני יי׳ המה משוטטים בכל הארץ י״ד
זכו עיני יי׳ אל יראיו עינא דלעילא ׳ לא זכו עיני יי׳ המה משוטטות תלים ל״ג
עינא דלתתא דתניא מפני מה זכה יוסף דלא שלטא ביה זכריה ד׳
עינא בישא מפני שזכה לאשתגחא בעינא טבא עלאה ה״ה דכתי׳ בראשית
בן פורת יוסף בן (א) פורת עלי עין ׳ אמאי הוא בן פורת עלי עין מ״ט
כלומר על סבת עין דאשתגח ביה ׳ וכתיב טוב עין הוא יבורך
מ״ט כי נתן מלחמו לדל מ״ט אקרי חד ׳ ת״ח בעיניים דתתאה אית
עינא ימינא ואית עינא דשמאלא ׳ ואינון תרי בתרי גווני ׳ אבל
הכא לית עינא שמאלא ותרווייהו בדרגא חד סלקי וכלא ימינא
בגיני כך עינא חד ולא תרין ׳ ותאנא עינא דא דהוא עינא
דאשגחותא פקיחא תדיר חייכא תדיר וחדא (ס״א וחדאה) תדיר דלא
הוי הכי לתתאה · דכלילא בסומקא ובאוכמא ובחוורא בג׳ גווני
ולא

א׳ בלקוטים כתבים מספסקים שתיקדס תמסה גי׳ ס׳ סויות ובאמד מספסתים בוזיר ססוה ו׳ גי׳ קו״ל ע״כ וזנה קו״ל גי׳ פרת ופס כללות סו׳ סדי פור״ת וכנגד זה יוסף גי׳ ו׳ סויות · פרמ״ו : ב) פמ״ם כפתח עינים כרבות ד״ה סוף ע״ד ופסם בא״ר ס ודו״ק פמי״ן :

ולא הוי תדיר פקיחא · דלית נבנהא (ג) סוטרא (ס"א כולא גביני קורא)
(ס"א דלית עיניה בגביני דמכסאן) על עינא · וע"ד כתיב °עורה למה תישן יי' תהלים מ"ד
°פקח יי' עיניך · כד אתפקח · אית למאן דאתפקח לטב ולמאן מלכים
דלא אתפקח לטב · ווי למאן דאתפקח ועינא אתערב בסומקא ב' י"ט
וסומקא אתחזי לקבליה ומכסייא עינא · מאן ישתזיב מניה אבל
עתיק יומין טבא דעינא · חוור בגו חוור · חוור דכליל כל
חוורי · זכאה חולקיה למאן דישגח עלויה חד חוור מנייהו · וע"ד
ודאי כתיב טוב עין הוא יבורך · וכתיב °בית יעקב לכו ונלכה ישעיה ב'
באור יי' · תאנא (עכ"ר) שמיה דעתיקא סתים מכלא ולא מתפרש
באורייתא בר מן אתר חד דאומי זעיר אנפין לאברהם דכתיב
°בי נשבעתי נאם יי' נאם דזעיר אנפין · וכתיב °בך יברך ישראל בראשית כ"ב
ישראל דלעילא · וכתיב °ישראל אשר בך אתפאר לישראל שם מ"ח
קאמר דא · ותנינן עתיק יומין אמרו והאי שפיר · תניא כתיב ישעיה מ"ט
°חזי הוית עד די כרסון רמיו ועתיק יומין יתיב · כורסון דמיו · דניאל ז'
מאן הוא · אמר לר' יהודה קום בקיומך ואתקין כורסייא דא אמר
רבי יהוד' כתיב °כורסיה שביבין דינור · ועתיק יומין יתיב על האי שם
כורסייא · מ"ט דתניא אי עתיק יומין לא יתיב על האי כורסייא לא
יכיל לאתקיימא עלמא מקמי ההוא כורסייא כד יתיב עתיק יומין
עליה לכפייא (ס"א לאתכפייא) לההוא כורסייא · ומאן דרכיב שליט
בעידנא דנטיל מחאי כורסייא ויתיב על כורסייא אחרא ·
כורסייא קדמאה דמיו · דלא שלטא אלא איהו דרכיב ביה
עתיק יומין · אמר רבי שמעון לרבי יהודה יתתקן ארחך וייתי
בך מעתיק יומין · ותא חזי כתיב אני יי' ראשון ואת אחרונים
אני הוא · כלא הוא והוא סתים מכל סטרוי · (ככאי)
חוטמא · תאנא בחוטמא אשתמודע פרצופא · ותא חזי מה

ג) שפה של כסוי העין שהן הגביני' והוא מענין רז"ל בס' נדה דסוטרא כמו בזיק ז

בין עתיקא לזעיר אנפין דא מארי דחוטמא מחד נוקבא חיין
ומחד נוקבא חיין דחיין האי חוטמא הוא פרדשקא דביה נשיב
רוחא דחיי לזעיר אנפין וקרינן לית סליחה והיא נחת רוח
אתבסמות' דרוחא דרוח' דנפיק מתכא מאינון נוקבי חד רוח נפיק
לזעיר אנפין לאתערא (ס"א חיין תכל סטרין קירו מכל סטרי חיין דחיין) ליה בגנתא
דעדן' וחד רוחא דחיי דיבה זמין לאתערא לזמנא לבריה דדוד
למנדע חכמתא' ומההוא נוקבא אתער ונפיק רוחא ממוחא
סתימאה וזמין לאשראה על מלכא משיחא דכתיב ונחה עליו ישעיה
רוח יי' רוח חכמה ובינה רוח עצה וגבורה רוח דעת ויראת יי' י"א
הא הכא ד' רוחין' והא רוחא חדא אמרינן' אמאי תלת קום
רבי יוסי בקיומך קם רבי יוסי ואמר ביומוי דמלכא משיחא לא
ימרון חד לחד אליף לי חכמתא דכתיב ולא ילמדו עוד איש ירמיה
את רעהו וגו' כי כלם ידעו אותי למקטנם ועד גדולם ובההוא ל"א
זמנא יתער עתיק יומין רוחא דנפיק ממוחא סתימאה דכלא
וכד ישלוף דא כל רוחין דלתתא יתערון עמיה' ומאן אינון
אינון (תרין) כתרין קדישין דזעיר אנפין ואינון שיתא רוחין אחרנין
דיהבי (ס"א דהכי) אינון (ס"א ואינון שיתא רוחין ג' תלת אינון דכלילן תלת אחרנין) דכתי'
רוח חכמה ובינה רוח עצה וגבורה רוח דעת ויראת יי' דתנינן
כתיב וישב שלמה על כסא יי' וכתיב שש מעלות לכסא ומלכא ד"ה א' כ"ט
משיחא זמין למיתב בשבעה' שיתא אינון ורוחא דעתיק יומין מלכים
עלייהו הא שבעה כמה דאתמר (ג' רוחי אינון דכלילן ג' אחרנין) א"ל ר' א' י'
שמעון רוחך ינוח לעלמא דאתי' תא חזי כתיב כה אמר יי' יחזקאל
מארבע רוחות באי הרוח וגו' וכי ארבע רוחי עלמא מאי עבדי ל"ז
הכא אלא ארבע רוחי יתערון' ג' אינון ורוחא דעתיקא סתימא בראשית
ארבע והכי הוו' דכד יפוק דא נפקין עמיה תלתא דכלילן בגו קל"ט א' רל"ה א'

תלתא

תלתא אחרנין וזמין קב"ה לאפקא חד רוחא דכליל מכלהו דכתיב מארבע רוחות באי הרוח ׳ ארבע רוחות באי לא כתיב כאן אלא מד׳ רוחות באי וביומוי דמלכא משיחא לא יצטרכון למילף חד לחד דהא רוחא דילהון דכליל מכל רוחין יודיע כלא חכמה ובינה עצה וגבורה (רוח) דעת ויראת יי׳ משום רוחא דכליל׳ מכל רוחי׳ בגין כך כתיב ׳מארבע רוחות דאינון ארבע דכלילן בשבעה דרגין עלאין דאמרן׳ ותאנא דכלהו כלילן בהאי רוחא דעתיקא דעתיקין דנפיק ממוחא סתימאה לנוקבא דחוטמא ות״ח מה בין חוטמא לחוטמא ׳ חוטמא דעתיק יומין חיין מכל סטרוי

שמואל ב׳ כ״ב חוטמא דזע״ר אנפין כתיב °ע״ה עשן באפו ואש מפיו תאכל וגו׳ עלה עשן באפו ומההוא עשן דליקנור כד כ״יק תננא לבתר

ב׳ נקתי גחלים בערו ממנו ׳ מהו מנ״י ׳מאותו עשן מההוא חוטמא מההוא אשא ׳ תאנא כד הוה רב המנונא סבא בעי לצלאה צלותיה אמר לבעל החוטם אני מתפלל לבע׳ החוטם אני מתחנן ׳ והיינו

ישעיה מ״ח דכתיב °ותהלתי אחטם לך האי קרא לעתיק יומין אמרו ׳ תאנא אורכא דחוטמא תלת מאה וע״ה עלמין אתמליין מן ההוא חוטמא וכלהו מתדבקין בזעיר אנפין ׳ האי תושבחתא דתקונא דחוטמא הוא וכל תקוני דעתיק יומין ׳ אתחזון ולא אתחזון לכמארי מדין ולא אתחזון לכלא׃

פתח ר״ש וא׳ ווי מאן דאושיט ידוי בדיקנא יקירא עלאה דסבא קדישא טמירא סתימא דכלא (נ״א טמיר וסתים מכלא) דיקנא דהיא תושבחתא ׳ דיקנא דסתים ויקיר מכל תקונוי ׳ דיקנא דלא ידעין עלאין ותתאין ׳ דיקנא דהיא תושבחתא דכל תושבחין ׳ דיקנא דלא הוה ב״נ נביאה וקדישא דיקרב למחמי ליה דיקנא דהיא תלייא בשערוי עד טבורא דלבא ׳ חוורא כתלגא יקירא דיקירין טמירא דטמירין ׳ מהימנותא דמהימנותא דכלא ׳ תאנא בצניעותא

דספרא

ספרא דהאי דיקנא מהימנותא דכלא נפיק מאודנוי ונחית
וחרניה דפומא קדישא ונחית וסליק וחפי בתקרובתא (סגי׳)
בוסמא טבא חוורא דיקירא (ס״א דכדיקניה) ונחית (ס״א חוורא יקירא
יקניה נחית) בשקולא וחפי עד טבורא הוא דיקנא יקירא מהימנא
לימא דנגדין ביה י״ג נביעין מבועין דמשח רבות טבא בתלת
שר תקונין מתתקנא תקונא קדמאה ׳ מתתקן שערא מלעילא
טארי מההוא תקונא דשער רישיה דסליק בתיקונוי לעילא
אודנוי ונחית מקמי פתחא דאודנין בחד חוטא בשקולא טבא
׳ רישא דפומא תקונא תניינא מתתקן שערא מרישא דפומא
סליק) עד רישא אחרא דפומא בתקונא שקיל תקונא תליתא׳
אמצעיתא דתחות (ס״א דקלי) חוטמא מתחות תרין נוקבין נפיק
׳ אורחא ושערא אתפסק בההוא ארחא ומלי מהאי גיסא
והאי גיסא שערא בתקונא שלים סוחרניה דההוא ארחא תקונא
ביעא׳ מתתקן שערא (ונחית) תחות פומא מרישא חדא לרישא
רא בתקונא שלים תקונא חמישאה תחות פומא נפיק ארחא
חרא בשקולא דארחא דלעילא ואין תרין ארחין רשימין על
מא מכאן ומכאן · תקונא שתיתאה מתתקן שערא וסליק ונפיק
לרע לעיל לרישא דפומא וחפי תקרובתא דבוסמא טבא
׳ רישא דפומא דלעילא ונחית שערא לרישא דפתחא דאורח׳
תאה דפומא תקונא שביעאה פסיק שערא ואתחזן תרין תפוחי׳
תקרובתא דבוסמא טבא שפירן ויאן למחזי בגיניהון אתקיים
למא הה״ד ׳באור פני מלך חיים תקונא תמינאה נפיק חד חוטא משלי י״ו
שערי סוחרניה דדיקנא ותליין בשקולא עד טבורא תקונא
שיעאה מתערי ומתערבין שערי דיקנא עם אינון שערי דתליין

בּישׂקולא (דתליין) ולא נפקי דא מן דא תקונא עשיראה (מתערבין)
נחתין שערי תחות דיקנא וחפיין בגרונא תחות דיקנא ' תקונא
חד סר דלא נפקין נימא מן נימא ומתשערן בשיעורא שלים
תקונא תריסר דלא תליין שערי על פומא ופומא אתפני מכל
סטרוי ויאן שערי סחור לירה תקונא תליסר דתליין שערי
בתחות דיקנא מכאן ומכאן ביקרא יאה ביקרא שפירא
מחפיין עד טבורא לא אתחזי (ס"א לאתחזאה) מכל אנפי תקרובא
דבוסמא בר אינון תפוחין שפירין חוורין דמפקין חיין לעלמא
ומחזיין חידו לזעיר אנפין בתליסר תקונין אלין נגדין ונפקין תליסר
מבועין דמשח רבות ונגדין לכל אינון דלתתא ונהרין בההוא
משחא ומשיחין מההוא משחא דבתליסר תיקונין אלין · בתליסר
תקונין אלין אתרשים דיקנא יקירא סתימאה דכלא דעתיק
דעתיקין מתרי תפוחין שפירן דאנפוי נהירין אנפוי דזעיר אנפין
וכל חיוור (ס"א חיוור) ושושן דאשתכחן לתתא נהידין ומתלהטין
מההוא נהורא דלעילא תקונין תליסר אלין אשתכחו בדיקנא
ובשלימות דיקנא בתיקוני אתקרי ב"נ נאמן דכל דחמי דיקניה
תלי ביה מהימנותא תאנא בצניעותא דספרא תליסר תקונין אלין
דתליין בדיקנא יקירא בשביעאה (מנהון) משתכחי בעלמא
ומתפתחי בתליסר תרעי דרחמי ' ומאן דאושיט ידיה לאומאה
כמאן דאומי בתליסר תקוני דיקנא: האי באריך אנפין ' בזעיר
אנפין בכמה אמר לרבי יצחק קום בקיומך וסלסל בסלסלא
דתקונא דמלכא (ס"א כדיקנא) קדישא היאך יתתקנון קם ר' יצחק
פתח ואמר °מי אל כמוך נושא עון וגו' ' ישוב ירחמנו וגומר מיכה ז'
תתן אמת ליעקב וגו' · תאנא תליסר מכילן אתחזון
הכא וכלהו נפקין מתליסר מבועין דמשח רבות דתיקוני

דיקנא קדישא עתיקא דעתיקין · טמירא דטמירין · תנא תיקונא
דדיקנא טמיר וסתים טמיר ולא טמיר · סתים ולא סתים בתקונוי
דיע · ולא ידיע · תקונא קדמאה הא תנינן דכל שערא ושערא
כל נימא ונימא לא מתדבקא לחברתה ושארו נימין דדיקנא
לאתקנא מתקונא דישער רישא הכא אית לאסתכלא אי כל
נימין דישער רישא ונימין דדיקנא יקירא עלאה בחד נימא
אתכללו (ס״א כחד מתקלא אתקלו) אמאי אלין אריכין ואלין לא אריכין
אמאי נימין דדיקנא לא אריכין כולי האי וקשיין · ואלין דרישא ק״מ
לא קשיין אלא שעיין אלא כל נימין שקילן דרישא ודיקנא ·
דרישא אריכין על כתפין למיגד לרישא (ר״א מרישא) דזעיר אנפין
מההוא משיכא דמוחא למוחא דיליה ובג״כ לא הוו קשיין וע״ד
אתחזון למהוי רכיכי · תאנא מ״ד °חכמות בחוץ תרנה ולבסוף מִשלי א׳
כתיב ברחובות תתן קולה · האי קרא לאו רישיה סיפיה ולאו
סיפיה רישיה · לא חכמות בחוץ תרנה כד נגיד ממוחא סתימאה
דאריך אנפין למוחא דזעיר אנפין באינון נימין באילו מתחבראן
לבר תרין מוחין ואתעביד חד מוחא בגין דלית קיומא למוחא ע״ח א׳
תתאה אלא בקיומא דמוחא עלאה · וכד נגיד מהאי להאי כתיב ד״נ א׳
תתן קולה חד · ובגין דנגיד ממוחא למוחא באינון נימי (כאילו רס״ב א׳
מתחבראן לבר תרין מוחין ואתעביד חד מוחא באינון נימין) ברא׳׳ית
אינון לא אשתכחו קשישין · מ״ט משום דאי אשתכחו קשישין קנ״א ב׳
לא נגיד חכמתא למוחא בהון בגיני כך לית חכמתא נפקא ק״מ
מבר נש דאיהו קשישא (ס״א קשיא) ומארי דרוגזא דכתיב °דברי קהלת ט׳
חכמים בנחת נשמעים ומהכא אוליפנא מאן דשערוי דרישיה
קשישן לאו חכמתא מתיישבא עמיה · וע״ד אינון אריכי למיתי
תועלתא לכלא · מאי לכלא למיעל על חוטא דשדרה דמתשקיין
מן מוחא ובג״ד לא תלי שערא דרישא על שערא דדיקנא ·
דשערא

דישערא דרישא תלי וסליק על אודנין לאחורוי ולא תלי על
דיקנא משום דלא אצטריך לאתערבא אלין באלין · דכלהו
מתפרשן בארחייהו · תאנא כלהו שערי בין דרישא בין דדיקנא
כלהו חוורי כתלגא (א) ותאנא אינהו דדיקנא קשישאי כלהו ·
מאי טעמא משום דאינון תקיפא דתקיפין לאחסין (נ"א לאחתא)
אינון י"ג מכילן מעתיק דעתיקין · והני מכילן מקמי אודנוי שריין
והני מכילן סתימן אינון · דלא יתערבון באחרנין (ס"א דאתחסינו
לתתא והכי תנינא מקמי אודנוי שריין שערי משום דבלחודייהו
אינון ולא אתערבו באחרנין) ואי תימא דלית אחרנין כוותייהו
לא דתניא תליסר מכילן דרחמי מעתיקא קדישא מי אל כמוך
חד · *נושא עון תרי · ועובר על פשע תלת · לשארית נחלתו ק"מ
ארבע · לא החזיק לעד אפו חמש · כי חפץ חסד הוא שית ·
יישוב ירחמנו שבעה · יכבוש עונותינו תמנייא · ותשליך במצולות
ים כל חטאתם תשעה · תתן אמת ליעקב עשרה · חסד לאברהם
חד סר · אשר נשבעת לאבותינו תריסר · מימי קדם תליסר ·
לקביל דא אל רחום וחנון וגו' ואינון לתתא · ואי תימא משה
איך לא אמר אלין עלאין · *אלא משה לא אצטריך אלא לאתר קל"א
דדינא אשתכח ובאתר דדינא אשתכח לא בעי הכי למימר ·
ומשה לא אמר אלא בעידנא דישראל חאבו ודינא הוה תלייא
ובגיני כך לא אמר משה אלא באתר דדינא אשתכח · אבל
בהאי אתר סדורא דשבחא דעתיק יומין מסדר נביאה · ואינון
תליסר תקונין דדיקנא עלאה קדישא טמירא דטמירין · תקיפין
לתברא ולאכפייא כל גזרי דינין · מאן חמי דיקנא עלאה קדישא
טמירא דטמירין דלא אכסיף · (ס"א אתכסי) מניה · ובג"כ כל שערוי קל"ב
קשישין ותקיפין בתקוני

ואי

א) פי' פרס מח"ס פרס גבורה דע"ו :

י תימא אי הכי הא שערי דלתתא אינון אוכמי אמאי לא הוו
א כרא׳ דתניא כתיב קוצותיו תלתלים שחורות כעורב וכתיב שיר ה׳
שער רישיה כעמר נקא׳ לא קשיא הא בדיקנא עלאה הא דניאל ז׳
דיקנא תתאה׳ וע״ד כד אתייהיבת אורייתא לישר׳ אתייהיבת
איש שחורה על גבי איש לבנה · ועקרא דמלה משום דהני שערי
ין דממוחא אשתכחו לאתמשכא למוחא דלתתא ואינון לעיל׳
דיקנא דיקנא בלחודוי הוא׳ וכל תקוני בלחודיהון אשתכחו
קנא בלחודוי׳ ושערי בלחודייהו · תקונא קדמאה תקונא
טארי מרישא דשערי דרישא ותאנא כל תיקוני דיקנא
א אשתכח אלא (מתימה דלבא) ממוחא דרישא (ס״א מתיקוני דרישא) והכא
א פריש הכי דהא לא הוי׳ אלא תקונא דא דנחית מן רישא
שערי דרישא הכי אשתכח׳ (חסר כאן) ומהאי דיקנא
שתמודע כל מה דהוי ברישא דאלף עלמין דחתימין (ס״א
ין חתימין) בעוקא דדכייא · עוקא דכליל כל עוקין׳ אורכא דכל
עדא דנחית מקמי אודנוי לא הוי אריכא׳ ולא אתדבק דא
א׳ ולא (ס״א דכלא) נחתין׳ אלין שערין׳ מכד נגדין אתמשכן
א לא מכד נחתין אלין שערין נגדין ואתמשכן) ותליין ושירותא
תקונא קדמאה תלתין וחד קוצי שקילן אתמשכן עד רישא
ומא׳ ותלת מאה ותשעין נימין אשתכחו בכל קוצא וקוצא
תין וחד קוצי שקילין דהוו בתקונא קדמאה תקיפין לאכפייא
תא כחושבן א״ל׳ מהו א״ל׳ תקיף יכול׳ ובכל קוצא וקוצא
תפרשין תלתין וחד עלמין תקיפין שלטין לאתעיינא׳ (ס״א לאתכפיא)
א לאכפייא ואתפשטו) ל״א בהאי סטר ול״א בהאי סטר׳ וכל עלמא
למא מניה׳ מתפריש לאלף עלמין דכסיפין לעדונא רבא׳
לא סתים ברישא דדיקנא דכליל תקיפא׳ וכלילן בהאי א״ל
ם כל דא האי א״ל אתכפייא לרחמי׳ דרחמי דעתיק יומין (אתכלל)

ואתכלל

דניאל ז' ואתכלל ואתפשט ביה אמאי עד פומא · משום דכתיב ״דינא יתיב וספרין וגו׳ מאי דינא יתיב · יתיב לאתריה דלא שלטא · הה״ד
ישעיה ט' ״פלא יועץ אל גבור · (א) דהוא גבור · ואתבסם בדיקנא (ס״א כדיקנא) קדישא דעתיק יומין · ורזא דכתיב מי אל כמוך בעתיק יומין אתמר בתקונא קדמאה דדיקנא קדישא עלאה:

עלמא קדמאה דנפיק מתקונא קדמאה שליט ונחית וסליק לאלף אלפים ורבוא רבבן מארי תריסין · ומניה מתאחדין בקסטא בעוקא רבא · עלמא תניינא דנפיק מהאי תקונא שליט ונפיק · ונחית וסליק לשבעה וחמשין אלף דרגין מארי דיבבא · ומתאחדן מניה לאכפייא כקודלא בחיורא (ס״א כחיורא) · עלמא תליתאה דנפיק מהאי תקונא · שליט ונחית וסליק לצ״ו אלפין מארי דיללה ומתאחדן מניה (ב) כבוסיטא לקוסיטרא (ס״א כבוסינא לקוסרא) ומהאי תקונא מתכפיין כלהו ומתבסמן במרירא דדמעין דמתבסמין בימא רבא · מאן חמי תקונא דא דדיקנא קדישא עלאה יקירא דלא אכסיף מניה · מאן חמי טמירותא (ס״א יקירותא) דקוצין דשערי דתליין מהאי סבא יתיב בעטרא דעטרין עטרין דכל עטרין · עטרין דלא אתכללו בעטרין עטרין דכל כשאר עטרין · עטרין דעטרין דלתתא מתאחדן מנהון · ובגין כך הני תקונין אינון תקונין דלתתא מנהון מתאחדין · תקוני דאתתקן דאצטריך לאתברכא מאן דבעי ברכה · דכל תקונין דאתתקן · בקבלהון ברכאן משתכחין (לקבלהון) ואתעביד מה דאתעביד כלא כליל בהני תקונין · כלא זקפן לקבלי תקונין דמלכא תקיפא עתיקא סתימא דכלא · וכלהו אתבסמן מתיקונין אלין (דמלכא עתיקא) תאנא אי עתיק דעתיקין קדישא דקדישין לא אתתקן באלין תקונין לא אשתכחו עלאין ותתאין · וכולא הוי כלא הוי · ותניא עד כמה זהירין אלין (ס״א אתתקן כאלין ל״ג) תקוני דדיקנא עד תליסר (דלתתא) וכל זמנא

דתליסר

א) עיין לעיל ל״ה א׳ פירוש אחר ולקמן קל״ג ב׳ הרמ״ב : ב) בליקוטים פירשתי וז״ל מארי יללה אלו דבוקים בחוזק כמו אל אלבי כמו סלבת המדובקת בפתיחת פיני כרזלים פנה כבדיל ועושה בו רושם וכו׳ ולפ״ז גרסינן כבוסיטא בכ״ף הרמ״ז ·

תליכר אלין משתכחין זהירין אלין דלתתא · וכלא בחושבנא
אלין תליסר · אשתבח דיקנא דמלכא עתיקא יקירא מכלא
לא בחד איהי טמירא ויקירא · בגין דאיהי יקירא וטמירא
כלא לא אדכר ביה באתר דאורייתא (ס"א לא אדכר כאורייתא) ולא
תגלייא · ומה דיקנא אתגלייא · דיקנא דכהנא רבא עלאה
מהאי דיקנא נחית לדיקנא דכהנא רבא דלתתא (מאי דיקנא
כהנא רבא) · דיקנא דכהנא רבא בתמנייא תקונין אתתקן ובג"כ
מנייא תקונין לכהנא רבא כד משחא נחית על דיקניה הה"ד
שמן הטוב על הראש יורד על הזקן וגו' · ומ"ל דכתיב שבת תהלים קל"ג
חים גם יחד · גם לרבות כהן גדול דלתתא דכל זמנא דכהנא
בא דלתתא משמש בכהונה רבא כביכול כהן גדול דלעילא
שמש בכהונה רבא · דא תקונא חד דדיקנא דעתיק סתימא
כלא · א"ל רבי שמעון יאות אנת רבי יצחק למחמי ביקרא
תקוני דדיקנא וסבר אפי דעתיק יומין עתיקא דעתיקין זכאה
ולקך וזכאה חולקי עמכון בעלמא דאתי תקונא תניינא מתתקן
ערא מרישא דפומא עד רישא אחרא דפומא בתקונא
קיל קום ר' חזקיה וקאים בקיומך ואוקיר יקרא דתקונא דא
דיקנא קדישא · קם רבי חזקיה שארי ואמר אני לדודי ועלי שיר ז'
שוקתו · מי גרם שאני לדודי משום דעלי תשוקתו · מסתכל
וינא וארו חמית נהורא יקירא דבוצינא עלאה נהיר וסליק לתלת
אה וחמשה ועשרין עיבר · וחד חשוך הוה אתסחי בההוא
הורא כמאן דאתסחי בההוא נהרא עמיקא דמימוי מתפלגין
הרין ונגדין לכל עיבר ממה דעלוי · וסליק ההוא נהורא בשפתא
מא עלאה עמיקא · דכל פתחין טבין ויקירין בההוא פתחא
תפתחן · אנא שאיל מהם (ס"א מהו) פשרא דחמית · פתחו ואמרו
שא עון חמיתא אמר דא הוא · תקונא תניינא · יתיב אמר ר'
מעון האירנא אתקשר (ס"א אתקשר) עלמא בריך אנת ר' חזקיה
לעתיקא

לעתיקא דעתיקין · אמר ר"ש כלהו בוצינין חברין דאתיין בהאי
עזקא קדישא · אסהדנא עדי שמייא עלאין דעלאין וארעא
קדישא עלאה דעלאה · דאנא חמי השתא מה דלא חמא ב"נ
מיומא דסליק (א) משה זמנא תניינא לטורא דסיני דאנא חמינא
אנפאי נהירין כנהורא דשמשא תקיפא דזמין למיפק באסוותא
מלאכי ג' לעלמא דכתיב וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא
בכנפיה · ועוד דאנא ידענא דאנפאי נהירין ומשה לא ידעולא
שמו' ל"ד אסתכל הדא ה"ד ומשה לא ידע כי קרן עור פניו ועוד דאנא
חמי בעיני תליסר מכילן גליפין קמאי ונהירין כבוצינין · וכד
אתפריש כל חד מנייהו מפומיכון אסתלק ואתתקן ואתעטר
ואתטמר בטמירותא דתקוני דדיקנא וכל אחרנין אשתארן ·
ובעוד דכל חד מתפרש בפומייכו נהיר ואתעטר ויתיב כמלכא
בגו חיליה · וכד אסתיים לאתפרשא סליק ואתעטר בעטרא
קדישא ואתתקן ואתטמר ויתיב בתקוני דדיקנא קדישא וכן
לכל חד וחד · אזדרזו חברין קדישין דהא כקיומא דא לא יהא
עד דייתי מלכא משיחא · קום ר' חזקיה תניינות · ואוקיר תיקונא
תליתאה דדיקנא קדישא · תנא עד לא קם רבי חזקיה קלא
נפק ואמר אין מלאך אחד עושה שתי שליחיות אתרגיש ר"ש
ואמר ודאי כל חד וחד באתריה · ואנא ור' אלעזר בריה ור' אבא
נשתלים שלימתא עלאה · קום ר' חייא קם ר' חייא פתח ואמר
ירמיה א' ואומר אהה יי' אלהים הנה לא ידעתי דבר כי נער אנכי · וכי
ירמיה לא הוה ידע למללא והא כמה מלולין נפקו מפומוי עד
לא אמר דא · והוא אמר מלה בדיבא דכתיב הנה לא
ידעתי דבר · לא (תאנא) · ח"ו דאיהו אמר על דא · לא הכי
תאנא מה בין דבור לאמירה · אמירה הוא דלא בעי לארמא קלא
דבור

א) כתב בס' הגלגולים הכנתי ממורי זלה"ה כי רשב"י היה דוגמת מרע"ה אך לא בסוד זיהרא עלאה כמו שהיה בפעם הא' רק בבחינת הכנסה שהיתה לו בלוחות שניות וז"ש באדרא זמנא תניינא דסליק לטורא דסיני שנתעטר ממנו אלו חלקים שהוא אלף זעירא דויקרא · הרמ"ז ·

בור בעי לארמא קלא ולאכרזא מלין · דכתיב וידבר אלהים שמות כ'
ת כל הדברים האלה לאמר · ותאנא כל עלמא שמעו ההוא
בור וכל עלמא אזדעזעו · ובגין כך כתיב וידבר ולא כתיב
אמר אוף הכא כתיב הנה לא ידעתי דבר לאכרזא מלה
לאוכחא ברוח קודשא לעלמא אי הכי הא כתיב וידבר יי' אל
שה לאמר · אלא מאן הוא נביאה עלאה כמשה דלא זכה
ר נש (א) כוותיה · דהוא שמע דבור בהכרזה ולא דחיל ולא
אזדעזע ושאר נביאים אזדעזעו אפילו באמירה ודחלין בדחילו
תאנא תקונא קדמאה דדיקנא ותניינא לאתבא (ס"א לאתקפא) (נ"א
אייתאה) לתליתאה דכתיב הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם איוב ל"ג
בר · ות"ח דתרין תקונין קדמאין למיתי לתליתאה הוו דהוא תרי
תקונא תליתאה מאמצעיתא דתחות חוטמא מתחות תרין נוקבין נוקבי
נפיק חד אורחא · ושערא אפסיק (ס"א אתפסק) בההוא אורחא
אמאי אתפסק משום (דכתיב ועובר על פשע ·) דהאי אורחא
אתתקן לאעברא ביה · ובגין כך יתיב תחות נוקבי חוטמא האי
אורחא · ושערא לא אתרבי בהאי ארחא משום דכתיב ועובר
על פשע למיהב אעברא עד (ס"א על) פומא קדישא דיימא סלחתי
תאנא כמה (ב) ערקיסאות מחכאן לההוא פומא ולא אתגלי
לחד מנייהו · דהא אסתלק ואתעטר · ידיע ולא ידיע · תאנא
בצניעותא דספרא מהו דכתיב פשע · זכו עובר לא זכו פשע ·
מאי משמע עובר על פשע · שפע · דאקדים ש' לפ"א לא זכו
ומד ולא עובר) (האי) בזעיר אנפין · מה בין האי להאי · בזעיר
אנפין · כד נחית ההוא אורחא מתחות נוקבי חוטמוי כתיב
ויחר אף יי' בם וילך דנפיק רוחא דרוגזא מאינון נוקבי במדבר י"ב

ס במדבר ומאן

כתב הרמ"ז דאע"ג דמלינו וידבר ה' אל יהושע · י"ל דהתם איירי בערי מקלט שכבר נאמר למשה · ועוד
עם א' הים · ולי נראה דשאני ביהושע דיש טעם זקף קטן בהבס והוי מדבר כמ"ש באהרן פ' שמיני וידבר ה' אל
רן וקבלנו שאל משה נאמר שיאמרנו לאהרן ולכן הפסיק הטעם בין ה' לאל אהרן לו' שלא דבר לו אלא ע"י אמצעי
א"כ בשבת שכל הפ' כמסך כאחד להורות שקול לו קול אליו · הרמ"ז (ועמ"ש רבינו הרקח בסוד ודברתי של הנביאי'
הבאתיו בס"פ חגיגה על דף י"ג ב' ודוק · מא"ן) : ב) פי' ערכאות ובתי דינין · הרמ"ז בשם הרמד"ל :

ישעי' מ' ומאן דאשכח קמיה אזיל ורא אשתכח הה"ד כי רוח יי' נשבה
מיכה ז' בו ׳ באריך אנפין כתיב ועובר על פשע ׳ וכתיב ורוח עברה
איוב ל"ו ותטהרם ׳ ותאנא הכא כתיב עובר על פשע בההוא אורחא ׳
שמות י"ב התם ועבר יי' לנגוף את מצרים ׳ זכאה חולקיה דמאן דזכי
להאי ׳ ורא הוא תקונא תליתאה (דאורחא) דדיקנא יקירא
קדישא עלאה עתיקא דעתיקי ׳ אר"ש ודאי קב"ה יסגי לאוטבא
ישעיה ס"א לך ויחדי לאגנא עלך ׳ ותאנא מאי דכתיב שוש אשיש ביי'
בעתיק יומין אתמר ׳ דהא הוא חדוותא דכלא ׳ תאנא בשעתא
דאתגלי האי אורחא דדיקנא דעתיק יומין ׳ כלהו מארי דיבבא
ויללה ומאריהון דדינא סתימין ושתיקין ולית דיפתח פטרא
לאבאשא ׳ משום דהאי אורחא אתגלייא לתקנא ׳ ומהאי מאן
דאחיד (נ"א דאחית) ואזהר (ס"א משום דהאי אורחא סימנא לשתיקות'
ומהאי הוא מאן דאחזי ואזהר) לשתקאה ׳ להאי אורחא רשים
דהוא סימנא דעתיקא קדישא ׳ תקונא רביעאה מתתקן שערא
(ונחית) תחות פומא מרישא חדא לרישא חדא ׳ הדא הה"ד
מיכה ז' לשארית נחלתו ׳ כד"א ונשאת תפלה בעד השארית הנמצאה
מלכים ב' י"ט הנמצאה ממש שארית ׳ דכתיב שארית ישראל לא יעשו עולה
צפניה ג' תקונא חמישאה נפיק אורחא אחרא מתחות פומא הה"ד לא
מיכה ז' החזיק לעד אפו ׳ קום רבי יוסי קם ר' יוסי פתח ואמר אשרי
תהלים קמ"ד העם שככה לו אשרי העם שיי' אלהיו ׳ אשרי העם שככה לו
אסתר ז' מהו שככה לו ׳ כד"א וחמת המלך שככה שכיך מרוגזיה ׳ ד"א
במדבר י"א שכיך ברוגזיה הה"ד ואם ככה את עושה לי הרגני נא הרוג דא
הוא דינא דדיני אשרי העם שיי' אלהיו ׳ רחמי דרחמי ׳ ד"א
שככה שמא דכליל כל שמהן ׳ וקודשא בריך הוא מעבר רוגזיה
ואנח ביה לזעיר אנפין ומעביר על כל אינון דלבר ׳ דתניא
ארחא עלאה דדיקנא קדישא (עלאה עתיקא דעתיקי) דאיהו
נחית (בדיקניה) ׳ דתחות נוקבי דחוטמא דעתיקא ׳
והאי אורחא דלרתתא ׳ שקילן אינון בכלא ׳ דא
לעילא

לעילא ודא לתתא לעילא עובר על פשע לתתא לא החזיק
לעד אפו · ותנינן לא החזיק דלא אית אתר למיתב · כמה
דלעילא יהיב אתר לאעברא כך לתתא יהיב אתר לאעברא
תנא בכל אתר דבהאי עתיקא טמירא דכלא ארחא אתגלייא
טב לכלהו דלתתא דהא אתחזי עיטא למעבד טב לכלא ·
מאן דסתים ולא אתגלייא לית עיטא · ולית מאן דידע ליה לא
הוא בלחודוי · כמה דערן עלאה לית דידע ליה אלא הוא
עתיקא דעתיקי · ועל האי כתיב · מה גדלו מעשיך יי' מאד עמקו תהלים צ"ב
מחשבותיך · א"ר שמעון יתתקנון עובדך לעלמא דאתי מעם
עתיקא דעתיקין · תקונא שתיתאה מתתקן שערא וסליק מלרע
לעילא וחפי תקרובתא דבוסמא טבא עד רישא
דפומא דלעילא · ונחית שערא (דרישא) לרישא דפתחא דארחא
תתאה דפומא · קום רבי ייסא ואתקין תקונא דא · קם רבי
ייסא פתח ואמר · וחסדי מאתך לא ימוש · וכתיב ובחסד עולם ישעיה נ"ד
רחמתיך · הני קראי קשיין אהדדי ולא אקשו דתנינן אית חסד
ואית חסד · אית חסד דלגו ואית חסד דלבר · חסד דלגו הא
דאמרינן דעתיקא דעתיקין והוא סתים בסטרא דא דדיקנא
דאקרי פאת הזקן · ולא בעי בר נש לחבלא האי סטרא משום
האי חסד דלגו דעתיק יומין ובגין כך בכהן דלתתא כתי' ביה
לא יקרחה קרחה בראשם ופאת זקנם לא יגלחו · מאי טעמא ויקרא כ"א
בגין דלא לחבלא אורחוי דחסד דעתיקא דכהן מסטרא דא קא
אתי ותאנא בצניעותא דספרא בכלא אצטריך חסד לאתרבאה
ולמבני ולא לקטעא ליה ולא ישתצי מעלמא · והאי דכתיב
וחסדי מאתך לא ימוש · חסד דעתיק יומין · ובחסד עולם ·
חסד דאקרי חסד עולם והאי הוא אורחא דזעיר אנפין דכתיב
אמרתי עולם חסד יבנה והאי חסד דעתיק דעתיקין הוא חסד תהלים פ"ט

דקשוט

דקשוט · וחסד דקשוט לאו בחיי גופא אתמר אלא בחיי דנשמת׳
וכג״כ כתי׳ כי חפץ חסד הוא דא הוא תקונא שתיתאה דדיקנא נגוכה ז׳
יקירא דעתיק דעתיקי : תקונא שביעאה פסיק שערא ואתחזן ב׳
תפוחין בתקרובת׳ דבוסמ׳ שפירן ויאין למחזי · פתח ר״ש ואמר
כתפוח בעצי היער וגו׳ מה תפוח זה כליל בתלת גווני · כך שיר ב׳
קב״ה תרין תפוחין כליל שיתא גווני ותרין תפוחין אלין דאינון
תקונא ז׳ אינון כללא דכל שיתא תקונין דאמינא ובגיניהון אתקיים
באור פני מלך חיים · ותאנא מהני תפוחין נפקין היין לעלמא משלי ט״ז
ומחזיין חידו לזעיר אנפין · כתיב יאר יי׳ פניו אליך · וכתיב באור במדב׳ ו׳
פני מלך חיים באור פני מלך אלין אינון תרין תפוחין דתקרובתא
דבוסמא דאמינא · יאר יי׳ פניו אליך פנים דלבר דבר נהרין
מתברך עלמא · ותאנא כל זמן דהני בוצינין דלבר נהירין · כל
עלמא מתברך ולא אשתכח רוגזא בעלמא · ומה אי דהני דלבר
כך · תרין תפוחין דנהירין תדירא דחדאן תדירא עאכ״ו · תניא
כד אתגליין תרין תפוחין אלין אתחזי זעיר אנפין בחדוותא ·
וכל אינון בוצינין דלתתא בחדוותא · וכל אינון דלתתא
נהרין וכל עלמין חדאן ושלימין מכל שלימותא · וכלא חדאן
ונהרין וכל טיבו לא פסיק · כלהו אתמליין בשעתא חדא · כלהו
חדאן בשעתא חדא · ת״ח פנים דלבר אית זמן דנהרין ואית זמן
דלא נהרין · ובגין כך כתיב יאר יי׳ פניו אליך יאר פניו אתנו תלים ס״ז
סלה · מכלל דלא הוי תדירא אלא כד אתגליין תפוחין דלעילא
תאנא אלין תפוחין דסתימין נהירין וחוורין תדירא · ומנהון
נהירין לתלת מאה ושבעין עיבר · וכל שיתא תקונין קדמאין
דבדיקנא ביה כלילן · הדא הוא דכתיב ישוב ירחמנו · ישוב מיכה ז׳
מכלל דזמנין טמירין וזמנין אתגליין הכא הוא ישוב ירחמנו
ובהאי דלתתא הוא ואמרת דא הוא · תקונא

שביעאה

תשיעאה דכליל שיתא בתרין תפוחין דבעתיקא דעתיקין תקונא
תמינאה נפיק חד חוטא דשערי סוחרניה דדיקנא ותליין
בשקולא עד טבורא קום אלעזר ברי אתקין תקונא דא קם
רבי אלעזר (בריה) פתח ואמר הכל תלוי במזל ואפילו ספר תורה
שבהיכל מלה דא אוקימנא בספרא דצניעותא והכא אית
אסתכלא וכי הכל תלוי במזל ותנינן ס"ת קדש ונרתקו קדש
והיכל קדש וכתיב וקרא זה אל זה ואמר קק"ק הא תלת ישעיה ו'
אינון וס"ת לקבליהון נרתקו קדש וההיכל קדש והוא קדוש
התורה נתנה בג' קדושות בג' מעלות בימים שלשה שבינה
ג' לוחות וארון והיכל בס"ת תלייא ואיהו תלייא במזל וכתיב
מאותות השמים אל תחתו מאן דאיהו בקדושות הללו להוי ירמיה י'
תלייא במזלא אלא הכי אוקימנא בספרא דצניעותא האי חוטא
יקירא קדישא דכל שערי דדיקנא תליין ביה אתקרי מזל מ"ט
משום דכל קודשי קודשין דקודשייא בהאי מזלא תליין וס"ת
אע"ג דאיהו קדוש לא חל עליה עשר קדושין עד דעייל להיכל
כיון דעייל להיכל אתקרי קדוש בעשר קדושות כגוונא דלעילא
ולא אתקרי היכל אלא כד אתחברן עשר קדושות ותאנא
הכל תלוי במזל דאיהו האי חוטא יקירא קדישא דכל שערין
תליין ביה אמאי אקרי מזל משום דמניה תליין מזלי ומזלי מניה
תלאין ותתאין ובגין כך איהו תלייא וביה תליין כל מילי דעלמא
עלאין ותתאין ואפילו ס"ת שבהיכל דמתעטר בעשר קדושות
לא נפיק מכלליה עם שאר קדושין וכלהו תליין בהאי ומאן דחמי
האי תקונא אתכבשן חוביהון מקמיה ומתכפיין הה"ד יכבוש מיכה ז'
עונותינו א"ל ר"ש בריך ברי לקודשא דקדישין עתיק מכלא:
תקונא תשיעאה מתערבין שערי עם אינון שערי דתליין ולא
נפקין דא מן דא קום רבי אבא קם ר' אבא ואמר אלין
(אינון)

(אינון) שערי דמתערבין עם אינון דתליין אקרון מצולות ים משום
דנפקי ממותרי מוחא ומהאי אתרא רמיו כל מארי דתבעין חובי
דבני נשא ומתכפיין אמר רבי שמעון בריך תהא לעתיק יומין:
תקונא עשיראה נחתין שערי תחות דיקנא וחפיין בגרונא תחות
ישעיה ב׳ דיקנא · קום רבי יהודה קם ר׳ יהודה פתח ואמר ובאו
במערות צורים ובמחלות עפר מפני פחד יי׳ וגו׳ · מפני פחד יי׳
הא אתיידע דמאן דאיהו לבר פחד יי׳ אתקרי ומהדר גאונו
אינון שערי דתחות דיקנא ואתקרון הדר גאונו תרי · תקונא
מיכה ז׳ עשיראה תתן אמת ליעקב · וחד סר דלא נפקי נימא מן נימא
חסר לאברהם תקונא דתריסר דלא תליין שערי על פומא ופומא
אתפני מכל סטרין ויאיין שערי סחור סחור ליה בגין
דלא אשתכח טרחותא כמה דאצטריך טרחותא במאי קא
מיירי · דינא באתר (נ״א כתר) דינא טרחותא אשתכח · וכי שערי
דדיקנא טרחא אינון או דינא אינון · והא כלא רחמי אתחזן
אלא דלא אתטרח בישובא (ס״א בנשיקא) דרוחא דזעיר אנפין
דתאנא מהאי פומא קדישא עלאה קדש קדשים נשבא רוחא
מאי רוחא · רוחא דאיתרק (ס״א דאתדבק) ביה דמתלבש ביה (נ״א דאתתקן ומתלבש ביה) זעיר אנפין · ומהאי רוחא מתלבשין כל אינון דלתתא
וכד ההוא רוחא נפיק אתפריש (א) לתלתין ושבעה אלף עיבר
ואתפשט (ס״א ואתפרשא) כל חד בלחודוי לאתריה וכל מאן דאתחזי
לאתלבשא מניה אתלביש ועל דא שערין לא אשתכחו על (ב)
פומא קדישא משום דרוחיה נפיק ולא בעי מלה אחרא לאתערבא
ביה ולקרבא בהדיה · ורא הוא טמירותא דכלא דלא אתדבק
לא לעילא ולא לתתא והוא סתים בסתימא דסתימין דלא אתידע
דא

א) כ״ל כמנין הכ״ל היוצא מן פה א״ס : ב) פי׳ דעת דע״י דגניו בסופה דא״ז [illegible] ע״ג ובהגהות א״ח דף ד׳
ג׳ הרש״ז ·

א הוא דלא אתתקן ולא הוה ביה תקונא · ובגין כך רוח דנפיק
בר (ס"א דנפיק מההוא דלבר) ומתלבשין ביה נביאי מהימני אתקרי פה
· אבל בהאי עתיקא דעתיקין לא אתפריש ולית מאן דידע
חיה בר איהו · ובג"כ שערוי שקילין סוחרנא דפומא ופומא
תפני מכל סטרוי ובהאי אתרחיצו אבהתנא לאתלבשא בהאי
חא דמתפשט לכמה עיברין באתר דכל שערי שקילין בסחרנוי
הה"ד °אשר נשבעת לאבותינו) ·ודא הוא תקונא קדישא עלאה
תריסר · דמכאן אשתלשלו י"ב תחומין לעילא י"ב תחומין לתתא
ב תחומין לי"ב שבטי אבהתא (א) הדא הוא דכתיב אשר נשבעת
לאבותינו :

כפול
בברכה ו'
מיכה ז'

ונא דתליסר תליין שערי דתחות דיקנא מכאן ומכאן ביקרא
יאה וביקרא שפירא וחפיין עד טבורא · ודא אתחזיין
אנפי תקרובתא דבוסמא בר אינון תפוחין שפירן חוורין אמר
יש זכאה חולקיה דמאן דאשתכח בהאי אדרא קדישא עלאה
אנן ביה · זכאה חולקיה בעלמא דין ובעלמא דאתי דאנן יתבין
קדושה עלאה אשא עלאה אסחר לן (ס"א כין אשא עלאה דאסחר לן) והא
ל תקונין עלאין (לדיוקנא) דדיקנא קדישא אתתקנו ואתעטרו
סחרו לדוכתייהו והאי תקונא דתליסר הוא תקונא יאה דביה
תידן כלא כלהו מתכספין למזקף רישא לקבליה מניה תליין
ל אינון דבזעיר אנפין אחידן · מניה תליין עלאין ותתאין וכד
זין עלאין ותתאין גניזין ביה וביה כלילן · ואיהו מזלא דמתזלי
ניה כלא דא הוא תקונא שלימתא דאשלים לכל תקונין דא
אשלים לכלא :

ונא אלין תקונין אקרון (ב) ימי קדם יומין קדמאין דקדמאי
ואינון

הקשה הרמד"ל דר"י פי' נ' תקונים ולעיל לא פירשו את ר' חוקיה שיפרש כ' מהם וע"ק שלא בירך ר"ש את ר"י ולקוטי
תי' דהתם שלחר' חוקיה שיחזור ויקיים ולזה אמרה כ"ק אין מלך א' עושה ב' שלוחיות אבל כאן ר"י פירשם
גם ה' אבל לקוטי הב' לא תי' הרמד"ל וג"ל דדיו כיום שנשתבח לשבח מכל החברים ותורתו היא ברכתו . ב) הטעם
הוא מפני שכל הי"ג תקונים הם כו' קלוות כין דכתרא עלאה וכין דמוחא סתימאה דוק ובשבם הרמ"ז .

ואינון דאשתכחו בזעיר אנפין אקרון ימי עולם · ותאנא אלין ימי קדם כלהו מתתקנן בתקונא דדיקנא דעתיקא דעתיקין טמירא דטמירין (כליל בהו) והאי דתליסר כליל להון · כמה דאתמר ודא יומא לא אתכליל בהדייהו ארא הוא כליל כלא ובההוא זמנא דיתער עתיק יומין בתקונין דלעילא ההוא אתקרי יום אחד דביה זמין לאוקיר דיקניה הדא הוא דכתיב "יום אחד הוא יודע ליי׳ · הוא בלחודוי יתיר מכלא · הוא דכליל כלא הוא דאתקרי בשמא ידיעא · דתנינן באתר דאית יום אית לילה דלית יום בלא לילה · ומשום דההוא זמנא זמן יהא דיקרא דדיקנא והוא בלחודוי ישתכח לא אתקרי לא יום ולא לילה · דלית יום אקרי אלא מסטרא דילן ולית לילה אקרי אלא מסטרא דילן · ומשום דהאי תקונא כליל כלא לא אתיידע ולא אתחזי מניה ומניה נגיד משחא דרבותא לתליסר עיבר מבועין לכל אינון דלתתא דנהרין בההוא משחא (אתתקנו) בתליסר תקונין אלין אתתקנא דיקנא קדישא עלאה ואין תקונין דבהאי דיקנא מתתקנן ונחתן לכמה עיבר · ולא אתחזון היך מתפשטין והיך נפקין · מכלא אסתימו ומכלא אתטמרו · לית דידע אתר להאי עתיקא בפשיטותא דילהון כלהון כלילן כמה דאתמר · אתיידע ולא אתיידע · טמיר ולא טמיר · עליה אתקרי "אני יי׳ הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן · וכתיב "הוא עשנו ולא אנחנו · וכתיב "ועתיק יומין יתיב · באתריה יתיב ולית דידע ליה · יתיב ולא שכיח וכתיב "אודך על כי נוראות נפלאתי וגו׳ : אמר רבי שמעון לחברייא כד אתפרים פריסא דא דאתון חמאן עלנא אנא חמינא דנחתו כל תקונין בגווה ונהירו באתר דא · וחד פרוכתא בוצינא דקב״ה (ס״א בוציצא דקדושה) פריסא לארבע סמכין לד׳ עיבר ·

(זכריה י״ד) (ישעיה מ״ב) (תלים ק׳) (דניאל ז׳) (תהלים קל״ט)

מכא חד הוא יתיב מתתא לעילא וחד מגרופייא בידיה ·
מגרופיא ארבע מפתחין שנינן (ס״א שניין) מכל סטרוי ומתאחדן
פרסא ונחתין לה מעילא לתתא וכן לסמכא תניינא ותליתא׳
ביעאה ׳ ובין סמכא לסמכא אחידן תמניסר רגלי דסמכין
תנהרין בבוצינא דגליפא (ס״א כבוקינא דגליפין) בההוא פרסא ׳ וכן
׳ עיבר וחמינא אלין תקונין דנהרין עלה והוו מחכאן מילי
פומנא לאתעטרא ולאסתלקא כל חד באתריה ׳ וכד הוו
תתקנן מפומנא כל חד וחד סליק ואתעטר ואתתקן בההוא
קונא דאתתקן הכא מכל (ס״א כהכל דכל) פומא דחד מינן ובשעת׳
חד מינן פתח פומא לתקנא בההוא תקונא ׳ ההוא תקונא
ה יתיב ומחכה למלה דנפיק מפומיכון וכדין סלקא
רוכתיה ואתעטר וכל סמכין מכאן ומכאן חדאן על דשמעין
ה דלא ידעו וציתין לקליכון · כמה רתיכין קיימין הכא כגיניכון
אין אתון לעלמא דאתי דכלהו מילי דנפקי מפומיכון כלהו
לין קדישין מילי כשרן דלא אסטאן לימינא ולשמאלא קב״ה
י למשמע וציית להני מילי עד דהוא אגמר (ס״א לגזר) דינא די
עלמא דאתי תמרון זמנא אחרא כל הני מילי קדישין עלייכו
תיב ׳וחכך כיין הטוב הולך לדודי למישרים ׳ דובב שפתי שיר ז׳
נים מאי דובב שפתי ישנים דאפילו לעלמא דאתי
יחשן שפוותייכו אורייתא קמיה השתא אתתקנו ואתכוונו
נתא למתקן תקוני דזעיר אנפין היך יתתקן והיך יתלבש
תקוני מתקוני עתיק יומין קדישא דקדישין טמירא דטמירין
מירא מכלא דהשתא חובתא (ס״א קבעתא) עלייכו למגזר דינא
שטא׳ יאה ושפירא ולאתקנא כל תקונין על בוריי׳ תקוני דזעיר
נפין מתקוני דאריך אנפין אתתקנו ׳ ואתפשטו תקונוי מכאן
כאן כחיזו ב״נ למשלטא (ס״א ומגלפא) ביה רוחא דטמירא דכל
מירין בגין למיתב על כורסייא דכתיב ועל דמות הכסא

דמות כמראה אדם עליו מלמעלה · כמראה אדם דכליל כל
דיוקנין כמראה אדם דכליל כל שמהן · כמראה אדם דביה
סתימין כל עלמין עלאין ותתאין · כמראה אדם דכליל כל רזין
דאתאמרו ואתתקנו עד דלא אברי עלמא ואע"ג דלא אתקיימו
תאנא בצניעותא דספרא · עתיקא דעתיקין עד לא זמין תקוני ·
באני מלכין כנס מלכין (נ"א גליף מלכין) ומשער מלכין ולא (א) . קכ"ח
הוו מתקיימי עד דרחי (ס"א דאנא) לון ואצנע לון לבתר זמנא הדא
הוא דכתיב °ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום · בארץ בראש' ל"ו
אדום באתר דכל דינין מתקיימין תמן · וכלהו לא אתקיימו עד
דרישא חוורא עתיקא דעתיקין אתתקן · כד אתתקן תקין כל
תקונין דלתתא · תקין כל תקונין דעלאין ותתאין · מכאן אוליפנא
כל (ב) רישא דעמא דלא אתתקן הוא בקדמיתא לית עמא
מתתקנא · ואי איהו מתתקן כלהו מתתקנן · ואי איהו לא
מתתקן בקדמיתא לא יכלין עמא לאתתקנא · מנלן · מעתיק
יומין דעד לא אתתקן הוא בתקונוי לא אתתקנו כל אינון דבעו
לאתתקנא וכלהו עלמין אתחרבו הה"ד °וימלוך באדום בלע סס
בן בעור וימלוך באדום רזא חדא (ס"א יקירא) הוא אתר דכל דינין
מתקטרין תמן ותליין מתמן · בלע בן בעור תאנא הוא גזרת
דינא תקיפא דתקיפין דבגיניה מתקטרן (ג) אלף אלפין מארי
דיבבא ויללה · ושם עירו דנהבה מאי דנהבה כלומר דין הבה
כד"א לעלוקה שתי בנות הב הב · כיון דסליק לאתיישבא ביה
לא קאים ולא הוה יכיל למיקם וכלהו עלמין אתחרבו מ"ט משום
דאדם לא אתתקן דתקונא דאדם בדיוקנא כליל כלא · ויכיל

כלא

א) כונס מלביש והתמידם · ב) ה"ס אור של ז"ת דמלכות א"ק שמתפשט אור שבעתן בהלי' וע' בא"י ג) שה"ס הדעת שבו אל שדי שבמילואו הוא אלף ונס כסוד מילוי אלקים דההי"ן מרובע וע' בלי"ת בלק הרמ"ז :

כלא לאתיישבא ביה · וכגין דתקונא דא דאדם לא אשתכח לא יכילו למקם ולאתיישבא ואתבטלו · ואתבטלו סלקא דעתך והא כלהו באדם אתכלילן · אלא אתבטלו ואסתלקו מההוא תקונא עד דייתי תקונא (נ"א דיוקנא) דאדם · וכד אתא האי דיוקנא אתגלפו (ס"א אתכללו) כלהו ואתחזרו לקיומא אחרא מנהון אתבסמו (ס"א מנהון אתבסמו ולא אתבסמו) ומנהון לא אתבסמו כלל · ואי תימא והא כתיב וימת · וימת · דאתבטלו לגמרי · לאו הכי אלא כל מאן דנחית מדרגא קדמאה דהוה ביה · קארי מיתה כמה דאת אמר ׳וימת מלך מצרים דנחת מדרגא קדמאה דהוה שמות ב׳ קם ביה · וכיון דאתתקן אדם אתקרון בשמהן אחרנין ואתבסמו בקיומא ביה וקיימו בדוכתייהו · וכלהו אתקרון בשמהן אחרנין מן קדמאין בר ההוא דכתיב ביה ושם אשתו מהיטבאל בת מטרד בת מי זהב · מאי טעמא · משום דהני לא אתבטלו כשאר אחרנין · משום דהוה דכר ונוקבא כהאי תמרא דלא סלקא אלא דכר ונוקבא · ובגין כך השתא דאשתכחו דכר ונוקבא לא כתיב בהו מיתה כאחרנין ואתקיימו · אבל לא אתיישבו עד דאתתקן דיוקנא דאדם · וכיון דאתתקן דיוקנא דאדם אתחזרו ואתקיימו בקיומא אחרא ואתיישבו תאנא כד סליק ברעותא דרישא חוורא למעבד יקרא ליקריה תקין זמין ואפיק מבוצינא דקרדינותא חד ניצוצא (נשב ביה אתתקר (ס"א אתתקן) וסליק רעותיה) ואתפשט לתלת מאה ושבעין עיבר ניצוצא קאים ושארי נפיק אוירא דכייא ומתגלגלא נשב ביה אתתקן ונפיק חד גולגלתא תקיפא ואתפשט לארבע סטרין · בהאי אוירא דכייא אשתאיב ניצוצא ואתאחד וכליל (ס"א ואתכליל) ביה · ביה סלקא דעתך · אלא אתטמר ביה · ובגין כך · האי גולגלתא אתפשט בסטרוי · והאי אוירא הוא טמיר דטמירין

דעתיק יומין ׳ ברוחא דגניז בהאי גולגלתא אתפשטו אישא מסטר
חד ואוירא מסטר חד ׳ ואוירא דכייא קאים עליה מהאי סטר ׳
ואשא דכייא קאים מהאי סטר מאי אישא הכא ׳ אלא לאו הוא
אישא אבל בוצינא דא (נ״א ניצוצא) דאתכליל באוירא דכייא נהיר
למאתן וע׳ עלמין ודינא מסטרוי אישתכח ובגין דא האי גולגלתא
אתקרי גולגלתא תקיפא ׳ בגולגלתא דא יתכין (א) תשעה אלפי
רבוא עלמין דנטלין עלוי וסמכין עלוי ׳ בהאי גולגלתא נטיף
טלא מרישא חיוורא דאתמלי מניה תדיר ׳ ומהאי טלא דאנער
מרישיה זמינין מיתייא לאחייאה והוא טלא דאתכליל בתרי גווני
מסטרא דרישא חיוורא חיוור בגוויה (ס״א בגוניה) דכליל כלהו חיוורי
(וכלהו חיוורי) אבל כד אתיישבן בהאי רישא דזעיר אנפין
אתחזי ביה סומקא ׳ כהאי בדולחא דאיהו חיוור ואתחזייא
גוונא סומקא בגוונא חיוורא ובגין כך כתיב °ורבים מישני אדמת דניאל י״ב
עפר יקיצו אלה לחיי עולם ואלה לחרפות לדראון עולם · לחיי
עולם בגין דאתחזיאו להוא חיוורא דאתי מסטר דעתיק יומין
אריכא דאנפין ׳ לחרפות לדראון עולם בגין דאתחזיאו לההוא
סומקא דזעיר אנפין וכלא כליל בההוא טלא ה״ה דכתי׳ °כי טל ישעיה כ״ו
אורות טלך · אורות תרין וההוא טלא דנטיף נטיף כל יומא
לחקלא דתפוחין כגווני חיוורא וסומקא האי גולגלתא אנהיר
בתרי גווני להאי סטר ולהאי סטר ומהאי אוירא דכייא אתפשט
מגולגלתא לאנפוי ק״ן רבוא עלמין ובגין כך אתקרי זעיר אנפין
ובישעתא דאצטריך אתפשטו אנפוי ואריכין בההוא זמנא בגין
דאשגח באנפוי דעתיקא דעתיקין וחייס לעלמא ומהאי
גולגלתא נפיק חד עיבר לכל אינון דלתתא ׳ ויהבין
אגר אוראותא לעתיק יומין כד עאלין בחושבנא

תחות

א) פשיטו ט׳ תיקוני דיקנא וסא׳ ועד ס׳ בא״כ עולה מ״ה כספר הקדמי הרמ״ז

חות שרביטא ולקבל דא בקע לגולגלת לתתא כד עאלין
חושכנא והאי בקע אגר אורואותא אשתכח מניה לעתיק יומין
חלליה דגולגלתא (ס״א כגולגלתא) דא ג׳ חללין אשתכחו דשרייא
מוחא בהו וקרומא דקיק חפייא עלייהו · אבל לא קרומא
שישא סתימא כעתיק יומין ובגין דא האי מוחא אתפישט ונהיר
״א ונפיק) לתלתין ותרין שבילין הה״ד ונהר יוצא מעדן · ותאנא
תלת חללין דגולגלתא מוחא שרייא מחללא חד מתבקע (ס״א
תפשט) חד מבועא לד׳ סטרין ונפיק מההוא מוחא דשרייא בהאי
ללא תלתין ותרין שבילין רוחין דחכמתא מחללא תניינא מתבקע
מתפשט חד מבועא אחרא ומתפתחין ן׳ תרעין מאלין ן׳
רעין אתאחדן ן׳ יומין דאורייתא ן׳ שנין דיובלא ן׳ אלף דרין
ומין קב״ה לאתבא רוחיה ליה ולשרייא ביה מחללא תליתאה
פקין אלף אלפין אדרין ואכסדראין דדעתא שרייא עלייהו
רי בהו והאי חללא שרי חלליה (ס״א מגוויה) בין האי חללא ובין
אי חללא · ואתמליין מתרין סטרין כל אינון אדרין הדא הוא
בתיב °ובדעת חדרים ימלאו · ואלין ג׳ מתפשטין בכל גופא משלי כ״ד
האי סטרא ולהאי סטרא ובאינון אחיד כל גופא ואחיד בהו
פא מכל סטרוי ובכל גופא אתפשטן ואשתכחן תאנא בגולגלתא
רישא תליין אלף אלפי רבוא ורבוא רבבן קוצי דשערי אוכמן
סתבכין דא בדא ומתערבין דא בדא ולית חושכנא לנימין
כל קוצא וקוצא דאחידן ביה · דכיין ומסאבן · ומכאן אתאחדן
עמי אורייתא ברכייא במסאבא · בכל אינון סטרין דאינון
כיין · בכל אינון סטרין דאינון מסאבן · יתבין קוצי מסתבכין
תקיפין מנהון שעיעין ומנהון תקיפין ובכל קוצא וקוצא יתבין
מין תלין על תלין מתלהטן ותליין כגיבר תקיף מארי נצח
רבין בתקונא יאה בתקונא שפירא תקיפא (בחור כארזים)

מתתקנין

שיר ה' רברבין ותקיפין הרא הוא דכתיב °בחור כארזים מתתקנין קוצין
דשערי ותליין תלין על תלין מהאי סטרא להאי סטרא עד
שם גולגלתא הה"ד °קווצותיו תלתלים ותאנא יתבין תלי תלין מ״שום
דמשיכין ממבועין סגיאין דתלת רהטי מוחא ממבועא דחללא
חד רגולגלתא אתמשכן שערי במשיכותא ומתעכדין תלין דתליין
מכמה מבועין דאתמשכן מהאי חללא · מחללא תניינא נפקי
חמשין מבועין ואתמשכן שערי מאינון מבועין במשיכותא ואתעכדין
תלין דתליין ומתערבין בקוצין אחרנין מחללא תליתאה נפקי
אלף אלפין אדרין ואכסדראין · ואתמשכן שערי במשיכותא
מכלהו (ומתעכדין תלין על תלין ומתערבין בקוצין אחרנין) ובג"כ
אינון קוצין תלין על תלין וכלהו משיכן דאתמשכן מתלת חללין
דמוחא דגולגלתא וכל אינון נימין וכל אינון קוצי תליין וחפיין
דניאל ט' לסטרא דאודנין ובגין כך כתיב °הטה אלהי אזנך ושמע ובהאי
תלין תליין (נ"א וכהאי תלייא) ימינא ושמאלא נהורא וחשוכא רחמי ודינא
וכל ימינא ושמאלא תלי בהאי ולא בעתיקא כפלגותא דשערי אתחזי
חד אורחא דקיק דמתאחדא מההוא ארחא דעתיק יומין
ומההוא ארחא אתפרשן שית מאה ותליסר ארחין דאתפלגן
תהלים כ"ה בארחין דפקודי דאורייתא דכתיב °כל ארחות יי' חסד ואמת
לנצרי בריתו ועדותיו · תנא בכל קוצא וקוצא מתאחדן אלף
אלפין מארי דיבבא ויללה דתליין בכל קוצא וקוצא · מאינון
תקיפין ומאינון שעיעין מאריהון דמתקלא (ס"א מאריהון דרחימותא והיכו
מתקלא כוותיה) בגין כך אית ימינא ואית שמאלא מצחא דגולגלתא
אשגחותא דאשגחותא ולא מתגלייא בר ההוא זמנא דצריכין
חייביא לאתפקדא ולעיינא בעובדיהון ותאנא כד אתגלייא האי
מצחא אתערו כל מאריהון דדינא · וכל עלמא בדינא אתמסר
בר

ההיא שעתא כד סליקו צלותהון דישראל לקמי עתיק יומין
עי לרחמא על בנוי גלי מצחא דרעוא דרעוין ונהיר בהאי דזעיר
פין ואשתכיך דינא · בהאי מצחא נפיק חד *שערא דמתפשט פקודי
ה ממוחא דאפיק חמשין תרעין ·וכד אתפשט אתעביד מצחא רל"ז כ'
שגחותא לחייבי עלמא לאינון דלא מתכספי בעובדיהון הה"ד
וצח אשה זונה היה לך מאנת הכלם ·ותנייא שערא לא קאים ירמיה ג'
האי אתר דמצחא בגין דאתגלייא לאינון דחציפין בחובייהו ·
עתא דמתער קב"ה לאשתעשעא עם צדיקייא (א) נהירין אנפוהי
תיק יומין באנפוי דזעיר אנפין ומתגלייא מצחיה ונהיר להאי
חא וכדין אתקרי עת רצון · וכל שעתא ושעתא דדינא תלי
אי מצחא דזעיר אנפין אתגלייא · אתגלייא מצחא דעתיקא
תיקין ואשתכיך דינא ולא אתעביד · תאנא האי מצחא
פשט (ב) במאתן אלף סומקי דסומקי דאתאחדן ביה וכלילן
ה · וכד אתגלייא מצחא דזעיר אנפין אית רשותא לכלהו
רבא ·וכד אתגלייא מצחא דרעוא דרעוין דנהיר להאי מצחא
ין כלהו משתככין · *ותנייא עשרין וארבעבתי דינין משתכחין קכ"ט
אי מצחא וכלהו אקרון נצח (ס"א מצחא וכל חד אקרי נצח) ובאתוון (ג) רל"ג
ופין (ד) (דאנפין) הוא מצח · ואית מצח ואית נצח דאינון נצחים
ינו דתנן נצח נצחים · ואינון במצחא ·ומתפשטן מנהון בגופא
תרין ידיען · תניא מאי דכתיב *וגם נצח ישראל לא ישקר שמואל
א ינחם כי לא אדם הוא להנחם · האי רזא אוקימנא כל ההוא א' ט"ו
ח דאתפשט בגופא זמנין דתלי על עלמא למידן ותב ומתחרט
א עביד דינא אי תייבין מ"ט משום דקאי בדוכתא דאקרי
אדם

יין היטב בא"י כי האדם פני א"א הוא בסוד ב' הויו"ת דח' חיוורתי שנשבנים בפניו וע"ש : ב) הם בסוד ב'
תתאין דב"ה דעתיק שמאירין בח"ב דז"א פ' בא"י · הרמ"ז · ג) נ"ל דר"ל באותיות הדבוקות ורצופות והן
ות א"ב ג"ד וגו' שמתחלפים האות בחבירתה שאלו נפגה מתחלף המ"ם בנו"ן ונמצא נעשה ממצח נצח
: ד) עיין בספר הריך פ"ז ושם נראה דגרסינן אתוון רצופין וכן הוא בא"ז רל"ב א' אבל בפי' א"ר ע"ד ב'
גרים דאפין ופי' שמ' הוא פני הפ' ר"ל בא לפניו כא"ב · הרמ"ז :

אדם ויכיל לאתחרטא · אבל אי באתר דאקרי ראש (כהאי
מצחא) אתחזי ואתגלייא האי נצח לאו הוא עידן ואתר לאתחרט'
מ"ט משום דלא הוה מאתר דאקרי אדם דהא לא אתגלי
פרצופא וחוטמא אלא מצחא בלחודוי · ובאתר דלא אשתכח
פרצופא לא אקרי אדם · ובג"כ לא אדם הוא להנחם כנצח
דבשאר תקוני גופא · עינוי דרישא משתניין משאר עינין שרקותא
דבגבתא · דעל ריסי עיינין מכחלן (דכל עיינין מכחלן)
באוכמותא תליין תלין על תלין דשערי ואינון תקונא דעל עיינין
ברישא דמצחא ומתאחרן מתרווייהו שבע מאה אלפי מארי
דאשגחותא (דעל ריסי דעיינין) בכסותא דעיינין להטין אלף וארבע
מאה רבוא דמתאחרן בגבינין דאינהו כסותא ואשגחותא דעינא
דעתיק יומין עלייהו · ובשעתא דסלקין אינון כסותי אתחזי כמאן
דאתער משינתיה ואתפקחן עינוי וחמאן לעינא פקיחא ואתסחן
שיר ה' בחד חוורא דעינא טבא הה"ד רוחצות בחלב · מאי בחלב ·
בחוורא דלעילא קדמאה · (נ"א בחוורא קדמאה דעינא טבא) ובההיא שעתא
אשתכח אשגחותא דרחמי (נ"א ובגין כך צלותא דישראל סלקא
תהלים מ"ד בגין דיפקח עינוי ויתסחון בההוא חוורא) וע"ד צלי דוד עורה
למה תישן יי' הקיצה · דיפקח עינוי ויתסחון בההוא חוורא ·
וכל זמנא דעינוי לא מתפקחן כל מאריהון דדינין כפיין להו לישראל
ושאר עמין שלטין עלייהו · ובזמנא דיפקח עינוי יתסחן בעינא
טבא ורחמי על ישראל · ואסתחר (ס"א ואתהדר) עינא ועביד נוקמין
שם ל"ה בשאר עמין · הדא הוא דכתיב העירה והקיצה העירה
לאתסחאה בההוא חוורא · הקיצה למעבד נוקמין לאינון דכפיין
לון · עינוי כד אתפקחן אתחזון שפירין כהני יונים בסומק
ואוכם וירוק חוור לא אתגלי אלא בזמנא דאסתכל
בעינא טבא ומתסחאן כל אינון גוונין בההוא חוור מאינון
גוונין דמתגליין נפקין שבעה עיינין דאשגחותא · דנפקי מאוכמא

דעינא

ינא הדא הוא דכתיב °על אבן אחת שבעה עינים · מאן אבן זכריה ג׳
חת · אוכמותא דעינא מסומקא נפקין שביעה דהטין דסמכין
ה דסקין) לסטר שמשא ומתלהטין באשא דלסטר צפון ומתאחדן
אתפשטא בעלמא לגלאה ארחין דחייביא הדא הוא דכתיב
בעה אלה עיני יי׳ המה °משוטטים בכל הארץ · מירוקא נפקין גם ד׳
בעה טהירין (ס״א נהרין) דקטרא דלסטר (נ״א דקיטין דסקין לסטר) דרומא ייתי רנ״ה
תאחדן לאתפשטא בעלמא לגלאה ארחין ועובדין דבני נשא
ן טב בין ביש דכתיב °כי עיניו על דרכי איש וגו׳ וכד אתפתאן איוב ל״ד
וורא משתכחין כלהו לאשגחא לכל מארי קשוט לאוטבא
מא בגיניהון וכל אשגחותא דההוא הוורא הוי לטב על ישרא
שגח בסומקא למאן דעאקין להו · הדא הוא דכתיב °ראה שמות ג׳
יתי · ראה לאוטבא לון · ראיתי לנקמא לון מדעקין לון ובג״כ
יב °עורה למה תישן יי׳ הקיצה ע״ו תונח לנצח · עורה והקיצה תהלים מ״ד
י אשגחותא · תרי פקיחין · תרי טבן · רחמי ונוקמין · גוונא
מאה סומקא כגו סומקא כליל וסתים כל סומקין · מקמיה
אתחזון · סוחרניה דההוא סומקא אסחר חד חוטא אוכמא
קיף ליה · גוונא תניינא אוכמא · כאבנא חד דנפיק מתהומא
זמן ראף   שנים בימא רבא · וכד נפיק האי אבנא אתי
שא ותקפא על ימא · וקליה דימא וגלגלוהי אזלין ואשתמעו
נא רבא דאקרי לויתן · ונפיק מתהומא · והאי אבנא מתגלגלא
תוקפא דימא ונפיק לבר · והיא אוכמא דכל אוכמין סתימין
רה (ס״א והא אוקמוה דכל אורחין סתימין קמה) וכך הוא
כמותא דעינא אוכמא · דכליל וסתים כל שאר אוכמין ·
חרניה דההוא אוכמא אסחר חד חוטא סומקא (ס״א לסטר חד)
קיף לההוא אוכמא · גוונא תליתאה ירוקא דירוקי דכליל
תים כל ירוקין · ובסוחרני׳   דההוא ירוקא אסחרו תרין חוטין

חוטא סומקא לסטר חד · וחד חוטא אוכמא לסטר חד ואקיפין
דההוא ירוקא · וכד אסתחר (נ"א אתגלי) חוורא ואתסחי עינא כל
אינון גוונין לא משתכחין ומשתקעין לתתא (סומקא ירוקא
אוכמא) לא אתחזי בר ההוא חוורא דנהיר מעתיק יומין ונהירין
נ"א קוא מניה כל אינון דלתתא ולית גוונא אתחזייא בר ההוא חוורא
בלחודוי · ובג"כ אסתלקו כל מאריהון דסומקא ואוכמא דאינון
שיר ד' תאומין כהדא · הה"ד שניך כעדר הקצובות שעלו מן הרחצה
שכלם מתאימות · מאי מן הרחצה מההוא אסחותא דעינא קדישא
עלאה · שכלם מתאימות מתערבן דא בדא ואתדבקן דא
בדא ומה דאמר שניך כעדר הקצובות ואת אמרת שכלם
מתאימות · כלומר חוורא דילהון כההוא חוורא דעיינין כד
אתסחאן בחוורתא דעינא עלאה ודא זמינין למנדע צדיקייא
ישעיה נ"ב למחזי ברוחא דחכמתא כמה ד"א כי עין בעין יראו · אימת
במדבר י"ד בשוב יי' ציון · וכתיב אשר עין בעין נראה אתה יי' ובדין פקיחות
דעיינין לטב · ואית פקיחותא דעיינין לטב ואית פקיחותא דעיינין
דניאל ט' לביש · לטב כמה דכתיב פקח עיניך וראה שוממותינו וגו' הא
ישעיה ל"ג הכא לטב · ולביש דכתיב עיניך תראנה ירושלם נוה שאנן אהל
בל יצען בל יסע יתדותיו לנצח · הא הכא לטב ולביש דלא
אתעביד דא בלא דא · תנא בצניעותא דספרא מהו עיניך תראינה
שם א' ירושלם נוה שאנן · וכי ירושלם נוה שאנן הוא והא כתיב צדק
ילין בה · ובאתר דאשתכח צדק לאו שקיט ולאו שאנן הוא
אלא עיניך תראינה ירושלם נוה שאנן · נוה שאנן לעתיק יומין
אתמר (דישגח באלין עיינין) דההוא עינא שקיט ושאנן · עינא
דרחמי עינא דלא נטיל מאשגחותא דא לאשגחותא אחרא
קה"ז כ' ובגין כך כתיב עיניך תראינה חסר יו"ד ולא עיניך · ומה
דאמר ירושלם ולא ציון הכי אצטריך · לאכפייא

לדינא

דינא דאשתכח בה ולרחמא עלה ותאנא כתיב °עיני יי' אלהיך דברים י"א
ה מראשית השנה ועד אחרית שנה (וה"ד °צדק ילין בה דבה ישעי' א'
שתכחו גזרי דדינין יתיר מכל שאר אתרי) (נ"א דכתיב צדק ילין
ה דבה אשתכחו גזרי דינין יתיר מכל שאר אתרי ותאנא כתיב
ני יי' אלהיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה) השתא
ני יי' אלהיך בה וכדין פקיחותא דעיינין בה לטב ולביש בגין
אית בהו ימינא ושמאלא דינא ורחמי ולזמנא דאתי יישתכח
ה עינא חד דרחמי · עינא דעתיקא דעתיקין ה"ה °וברחמים ישעי' נ"ד
דולים אקבצך כיון דאמר רחמים מהו גדולים אלא אית רחמי
ית רחמי רחמי דעתיק דעתיקין אינון אקרון רחמים גדולים
חמי דזעיר אנפין אקרון רחמים סתם (תמצ"א הוה משום דאית ביה
ינא ושמאלא דינא ורחמי) ובג"כ וברחמים גדולים אקבצך
עתיק יומין תאנא בהני עיינין בתרין גוונין מנייהו בסומקא ואוכמ'
ראן תרין דמעין וכד בעי קודשא דקודשין לרחמא על
רא' אחית תרין דמעין לאתבסמא בימא רבא מאן ימא רבא
א דחכמתא עלאה כלומר דיתסחון בנהרא (ס"א כנהרא) במבוע'
פיק מחכמתא רבא ומרחם להו ליישר' חוטמא תאנא בצניעות'
ספרא חוטמא דזעיר אנפין בחוטמא אשתמודע
רצופא בהאי חוטמא אתפרשא מלה דכתיב °עלה עשן באפו שמואל ב' כ"ב
ו' עלה עשן באפו בהאי תננא אתכללו אשא וגחלי דנורא
לית (ס"א בחוטמא אשתמודע פרצופא תלת שלהובין מתוקדן
וקבוי מהאי חוטמא אתפשטן תלת גווני תננא ואשא וגחלי
ורא דכתיב עלה עשן באפו ולית תננא בלא אשא ולא אשא
לא תננא וכלהו אסתליקו (ס"א אסתליקו) ונפקין מחוטמוי ותאנא
ד אתחברו תלת אלין דכלילן בהאי תננא דנפיק מחוטמא
תקמט חוטמא ונשיב ונפיק תננא אוכמא וסומקא ובין תרי
"א כתרי) גווני וקרינן ליה אף והימה ומשחית ואי תימא אף

והימה

וחימה דכתיב °כי יגורתי מפני האף והחימה דאינון תננא דברים ט׳
אוכמא וסומקא משחית מ״ל דכתיב °לפני שחת יי׳ את סדום בראשית י״ג
ואת עמורה שחת המשחית בנורא דליק מוקדא ותאנא חמש
גבוראן אינון בהאי זעיר אנפין ואסתלקו לאלף וארבע מאה
גבוראן ומתפשטן בחוטמוי בפומא בדרועוי בידין באצבען
ובג״כ כתי׳ °מי ימלל גבורות ה׳ כתיב הכא גבורות וכתי׳ התם תהלים ק״ו
°לך יי׳ הגדולה והגבורה ﭏא הכי תאנא כד אתחבראן כלהו גבוראן דה״א כ״ט
בחדא אתקרי גבורה חדא וכלהו גבורן שריין לנחתא מחוטמוי
ומהאי תליין ﭏף (טפין) וארבע מאה רבוא לכל חד מנייהו ובהאי
תננא דאפיק מחוטמוי תליין ﭏף (טפין רבוא) וארבע מאה (וחמש)
דמסטר גבורה דא וכלהו גבוראן תליין מהאי חוטמא דכתיב
°דור לדור ישבח מעשיך וגו׳ וכד שארי גבורה דא כלהו גבוראן תהלים קמ״ה
מתלהטן ושטאן (נ״א ונחתין) עד דנחתן ללהט החרב המתהפכת
כתיב °כי משחיתים אנחנו את המקום הזה °וכתיב °לפני שחת בראשית י״ט
יי׳ את סדום ואת עמורה וכתיב °ויי׳ המטיר על סדום ועל עמורה שם י״ג שם י״ט
ﭏא הכי תאנא לא דיין לרשעים וכו׳ ﭏא דמהפכי מ״ד למ״ה
והיאך מהפכי והא כתי׳ °אני יי׳ לא שניתי ﭏא בכל זמנא דעתיק מלאכי ג׳
דעתיקי רישא חוורא (אתגלייא) רעווא דרעוין אתגליין רחמין רברבין
אשתכחו בכלא ובשעתא דלא אתגלייא כל זיינין (ס״א דינין) דזעיר
אנפין זמינין וכביכול רחמי עביד דינא ההוא עתיקא דכלא
דתניא כד אתגלייא עתיקא דעתיקין רעוא דרעוין כולהו בוציני
דאתקרון בשמא דא נהירין ורחמי אשתכחו בכלא ובשעתא
דלא אתגלי טמירא דטמירין ולא אתנהרן אלין בוצינין מתערין
דינין ואתעביד דינא מאן גרים להאי דינא רעוא דרעוין דלא
אתגלי ובג״כ מהפכין חייביא רחמי לדינא ומה דאמר הכא
מאת יי׳ מן השמים בזעיר אנפין אתמר ומשמע דכתיב מן
השמים אש ומים רחמי ודינא לאפקא מאן דלית ביה
דינא כלל · תאנא האי חוטמא זעיר וכד שארי תננא

לאפקא

לאפקא נפיק בבהילו ואתעבד דינא ׳ ומאן מעכב להאי חוטמא
דלא יפיק תננא ׳ חוטמא דעתיקא קדישא דהוא אקרי ארך אפים
מכלא ׳ והיינו רזא דתנינן יי׳ יי׳ פסיק טעמא בגווייהו ׳ בכלהו אתר
דשמא אדכר תרי זמני פסיק טעמא בגווייהו כגון אברהם אברהם
יעקב יעקב שמואל שמואל כלהו פסיק טעמא בגווייהו חוץ
ממשה משה דלא פסיק טעמא בגווייהו ׳ מאי טעמא אברהם
אברהם בתראה שלים קדמאה לא שלים דהשתא שלים בעשר
נסיוני ׳ ובגין כך פסיק טעמא בגווייהו דהשתא לא הוה איהו
כדקדמיתא יעקב יעקב בתראה שלים קדמאה לא שלים דהשתא
אתבשר ביוסף ושראת עליה שכינתא ׳ ועוד דהשתא אשתלים
בארעא אילנא קדישא כגוונא דלעילא בתריסר תחומין בשבעין
ענפין מה דלא הוה בקדמיתא ׳ ובגיני כך בתראה שלים קדמאה
לא שלים ופסיק טעמא בגווייהו ׳ שמואל שמואל טעמא פסיק
בגווייהו ׳ מאי טעמא בתראה שלים קדמאה לא שלים דהשתא
הוא נביאה וקודם לכן לא הוה נביאה ׳ אבל משה משה לא
שמות ב׳ אפסיק טעמא בגווייהו דמיומא דאתייליד שלים הוה דכתי׳ ותרא
אותו כי טוב הוא ׳ אוף הכא יי׳ יי׳ פסיק טעמא בגווייהו קדמאה
שלים בתראה שלים (א) בכלהו ׳ ומשה באתר דינא אמר לגתתא
מן מעתיקא קדישא רחמין לזעיר אנפין ׳ דהכי תנינן במה חילא
משה דאחית מכילן דרחמי לתתא ׳ וכד אתגלי עתיקא בזעיר
אנפין כלא ברחמי אתחזון ׳ וחוטמא אשתכך ואשא ותננא לא
ישעיה מ״ח נפיק כמה דאת אמר ותהלתי אחטם לך ׳ ותאנא בתרין נוקבין
דחוטמא בחד נוקבא נפיק תננא להוט ומשתקע בנוקבא דתהומא
רבא ׳ ומחד נוקבא נפיק אשא דאוקיד בשלהובוי ומתלהטא
בארבע אלף באלף וארבע מאה עלמין דבסטר שמאלא ומאן
דקריב לקרבא בהאי אקרי אש יי׳ אשא דאכלא ואוקיד כל
שאר

(א) פי׳ הטני יותר פלס ורחמים מן הל׳ אמנם לפי מה שנו׳ בתחילת האדרא דהני י״ג מדות הם כו״ה משמע
שפכל שהוי״ם הל׳ אמר משה על עתיקא להשגיחו כהוי״ה שכ׳ שם י״ג מדות שהו׳ ה׳ להשגו לכלהו רחמים והוק ל״ס

שאר אשין · והאי אשא לא אתכסס אלא באשא דמדבחא · והאי תננא דנפיק מנוקבא אחרא לא אתכסס אלא בתננא דקרבנא (דמדבחא) וכלא תלייא בחוטמא · בגין כך כתיב וירח יי׳ את ריח הניחח דכלא בחוטמא תליין לארחא האי חוטמא בתננא ואשא סומקא · ובגין כך אתקבל ברעוא · והאי (הוא) דכתיב ויחר אף יי׳ וחרה אף יי׳ וחרה אפי פן יחרה אף יי׳ כלא בזעיר אנפין אתמר ולא בעתיקא · תאנא כתיב הטה אלהי אזנך ושמע האי (ס״א תאנא בצניעותא דספרא דרגא עמיקא למשמע טב וביש ודא איהו) אודנא דאתעביד תחות שערי ושערי תליין עליה · (ואודנא הוא למשמע) ואודנא אתעביד ברשומי רשימין לגאו · כמה דעביד (ס״א וכאורי) דרגא בעקימא (להאי ולהאי) מ״ט בעקימא (ס״א בגין דיתעכב קלא לאעלא במוחא ויבחין ביה מוחא ולא בבהילו) (בגין למשמע טב וביש) ותאנא מהאי עקימא דבגו אודנין · תליין כל אינון מארי דגדפין דכתיב בהו כי עוף השמים יוליך את הקל ובעל כנפים יגיד דבר בגו אודנא נטיף מג׳ חללי דמוחא להאי נוקבא דאודנין · ומההוא נטיפא עייל קלא בההוא עמיקא ואתצריף בההוא נטיפא בין טב ובין ביש · טב דכתיב כי שומע אל אביונים יי׳ · ביש דכתיב וישמע יי׳ ויחר אפו ותבער בם אש יי׳ · והאי אודנא סתים לבר · ועקימא עייל לגו לההוא נוקבא דנטיפא מן מוחא בגין למכנש קלא לגאו דלא יפוק לבר ויהא נטיר וסתים מכל סטרוי · בגין כך הוא רזא ווי לההוא דמאן דמגלי רזין דמגלי רזין באילו אכחיש תקונא דלעילא דאתתקן למכנש רזין ולא יפקון לבר · תניא בשעתא דצווחין ישראל בעאקא ושערי מתגליין מעל אודנין כדין עייל קלא לאודנין בההוא נוקבא דנטיף ממוחא וכנש (ס״א וכנש) במוחא · ונפיק בנוקבי דחוטמא · אתזער חוטמא ואתחמם (ס״א ואתקמט) ונפיק אשא ותננא מאינון נוקבין ומתערין כל

דברים ח׳ / במדבר י״ב / דברים י״א / שמות כ״ב / דברים ו׳ / דניאל ט׳ / קהלת י׳ / תהלים ס״ט / במדבר י״א

ל גבוראן ועביד נוקמין ועד לא נפקין מאינון נוקבין אשא ותננא
ליק ההוא קלא לעילא וכטש ברישא דמוחא (ס"א ברישא במוחא) ונגדין
רין דמעין מעיינין ונפק מנחירוי תננא ואשא כההוא קלא דנגיד
ון לבר בההוא קלא דעייל באודנין אתמשכאן ומתערן (ס"א ומתערבין)
ולי האי ובגנ"כ כתיב וישמע יי' ויחר אפו ותבער בם אש יי' בההיא
מיעה דההוא קלא אתער מוחא (כלא) תנא כתיב הטה אלהי
זנך (כלומר ארכין) · (ס"א אורכין) שית מאה אלף רבוא אינון מאריהון
גדפין דתליין באלין אודנין וכלא אתקרון אזני יי' ומה דאתמר
הטה יי' אזנך · אזנך בזעיר אנפין אתמר · מסטרא דחד חללא
מוחא תליין אודנין · ומחמשין תרעין דנפקין מההוא חללא דא
וא (ס"א היא) תרעא חד דנגיד ונפיק ואתפתח בההוא נוקבא
אודנא דכתיב °כי אזן מלין תבחן וכתיב °ובוחן לבות וכליות איוב ל"ד / תהלים ז'
מסטרא דאתפשטותא דההוא חללא דחמשין תרעין דאתפשטו
גופא · באתר דלבא שארי מתפשט ההוא חללא דחמשין תרעין
אודנא קרי ביה בחינה · ובלבא קרי ביה בחינה משום דמאתר
ד מתפשטין (ס"א בההוא נוקבא דאודנא ומסטרא דאתפשטותא
ההוא חללא דחמשין תרעין אתפשט בגופא באתר דלבא שארי
ל דא באודנא קרי ביה בחינה ובלבא קרי ביה בחינה דכתיב
אזן מלין תבחן וכתיב בוחן לבות וכליות משום דמאתר חד
תפשטין) תאנא בצניעותא דספרא כמה דאודנא דא אבחן בין
ב ובין ביש כך כלא דבזעיר אנפין אית סטרא דטב וביש ימינא
שמאלא רחמי ודינא והאי אודנא כליל במוחא ומשום דאתכליל
מוחא בחללא חד · אתכליל בקלא דעייל ביה ובאודנא קרי
ה שמיעה · ובשמיעה אתכליל בינה שמע כלומר הבן אשתכח
א והסתכל) דכלא כחד מתקלא אתקל ומילין אלין למאריהון דמארין
תייהבן למשמע ולאסתכלא ולמנדע · תא חזי כתיב °יי' שמעתי חבקוק ג'
מעך יראתי וגו' · האי קרא אשתמודע דכר נביאה קדישא (ס"א
ימנא) שמע ואסתכל וידע וקאים על תקונין אלין כתיב יראתי

תמן

תמן יאות הוא לדחלא ולאתבר קמיה האי בזעיר אנפין אתמר
כד אסתכל וידע מה כתיב יי' פעלך בקרב שנים חייהו ׳ האי
לעתיק יומין אתמר ׳ ובכל אתר דישתכח יי' יי' ביו"ד ה"א תרי
זמני או באל"ף דל"ת ויו"ד ה"א חד לזעיר אנפין וחד לעתיקא
דעתיקין ואע"ג דכלהו חד וחד שמא אקרו ותנינן אימתי אקרי שם
מלא בזמנא דכתיב יי' אלהים דהאי הוא שם מלא׃ דעתיק דכלא
וד זעיר אנפין וכלא הוא שם מלא אקרי ושאר לא אקרי שם מלא
בר"א ג' כמה דאוקימנא °ויטע יי' אלהים שם מלא בנטיעת גנתא ובכל
אתר יי' אלהים אתקרי שם מלא יי' יי' כלא הוא בכללא וההוא
זמנא אתערון רחמין בכלא יי' פעלך בקרב שנים חייהו לעתיק
יומין אתמר ׳ מאן פעלך זעיר אנפין בקרב שנים אינון שנים
קדמוניות דאקרון ימי קדם ולא אקרון שנות עולם שנים קדמוניות
אינון ימי קדם שנות עולם אלין ימי עולם ׳ ותנא בקרב שנים
מאן שנים שנים קדמוניות חייהו למאן ׳ חייהו לזעיר אנפין דכל
נהירו דיליה מאינון שנים קדמוניות אתקיימו ׳ ובגין כך אמר
חייהו ברגז רחם תזכור ׳ לההוא חסד עלאה דעתיקא דעתיקין
דביה אתער רחמין לכלא למאן דבעי לרחמא ולמאן דיאות
לרחמא תאנא אמר רבי שמעון אסהדנא עלי שמייא ולכל אלין
דעלנא קיימין דחדאן מלין אלין בכלהו עלמין וחדאן בלבאי
מלי ובגו פרוכתא עלאה דפריסא עלנא מתטמרין וסלקין וגניז
להו עתיקא דכלא גניז וסתים מכלא ׳ וכד שרינא למללא לא
הוו ידעין חברייא דכל הני מלין קדישין מתערין הכא ׳ זכאה
חולקיכון חברייא דהכא וזכאה חולקי עמכון בעלמא דין ובעלמא
דברים ד' דאתי ׳ (ה) פתח ר"ש ואמר °ואתם הדבקים ביי' אלהיכם וגו' ׳ מאן
שם ל"ג עמא קדישא כישראל דכתיב בהו °אשריך ישראל מי כמוך
וכתיב °מי כמוך באלים יי' משום דאתדבקותא דילהון הוא
בשמא קדישא בעלמא דין ובעלמא דאתי יתיר מהכא
דהתם.

ה) יש ב"ה מתחיל מכאן עד סורה ו' בדף קל"ט א' ׃

התם לא מתפרשן מניה מההוא צרורא דצרירין ביה צדיקייא
הה"ד ואתם הדבקים ביי' ולא כתיב הדבקים ליי' אלא ביי' ממש
תאנא כד נחית מן דיקנא יקירא עלאה דעתיקא קדישא סתים
דסמיר מכלא משחא דרבות קדישא · לדיקנא דזעיר אנפין אתתקן
דיקנא דיליה בתשעה תקונין ובישעתא דנהיר דיקנא יקירא
דעתיקא דעתיקין בהאי דיקנא דזעיר אנפין נגדין תליסר מבועין
דמשחא עלאה בהאי דיקנא ומשתכחין ביה עשרין ותרין תיקונין
ומניה נגדין עשרין ותרין אתוון דאורייתא דשמא קדישא (נ"א מתקין / ניסוף
ועלמא דאתי משום דאתדבקותא דילהון הוא בשמא קדישא קל"ח ע"ב
דעלמא דין ובעלמא דאתי יתיר מהכא דהתם לא מתפרשין
מההוא צרורא דחיי דצרירין ביה צדיקייא הה"ד ואתם הדבקים
ביי' ביי' ממש עלייכו כתיב אשריך ישראל מי כמוך עם נושע ביי'
וכתיב מי כמוך באלים יי' השתא אתכוונו דעתא לאוקורי למלכא
ולאוקיר יקרא דדיקנא קדישא דמלכא · תנא מתתקן דיקנא
עלאה דיקנא קדישא בט' תיקונין ודא איהו דיקנא דז"א וכד נחית
דיקנא יקירא עלאה דעתיקא קדישא בהאי דיקנא דז"א נגדין
מבועין דמשחא עלאה בהאי דיקנא ומשתכחין ביה כ"ב תקונין
ומניה נגדין כ"ב אתוון דיש"ק) · ואי תימא דיקנא לא אשתכח
דהא אמר שלמה אלא לחייו (ולא קרי דיקנא) · אלא הכי תאנא
בצניעותא דספרא כל מה דאטמר וגניז ולא אדכר ולא אתגלייא
ההוא מלה הוי עלאה ויקירא מכלא (משום) ובג"ד הוא סתים וגניז
דיקנא משום דהוא שבחא ושלימותא ויקירותא מכל פרצופא
ביה קרא ולא אתגלייא ותאנא האי דיקנא דאיהו שלימותא
דפרצופא ושפירותא דזעיר אנפין נפיק מאודנוי ונחית וסליק וחפי
בתקרובתא דבוסמא · מאי תקרובתא דבוסמא · כד"א °לחייו שיר ה'
כערוגת הבושם (ולא ערוגות) בתשעה תקונין אתתקן האי דיקנא
דזעיר אנפין · בשערי (דדיקנא) אוכמי מתתקנא בתקונא שפיר
כגבר תקיף שפיר למחזי · דכתיב °בחור כארזים · תקונא קדמאה סס
אתתקן שערא מלעילא ונפיק ההוא ניצוצא °בוצינא דקרדינות' כח' ע"ו ה'

ונפיק מכללא דאוירא דכייא וכטש בתחות ישערא דרישא מתחות
קוצין דעל אודנין · ונחית מקמי פתחא דאודנין נימי על נימי עד
רישא דפומא · תקונא תניינא · נפיק שערא וסליק מרישא דפומא
עד רישא אחרא · דפתחא דפומא ונחית מתחות פומא עד רישא
אחרא נימין על נימין בתקונא שפירא · תקונא תליתאה · מאמצעיתא
דתחות חוטמא מתחות תרין נוקבין נפיק חד אורחא ושערין
זעירין תקיפין מליין לההוא אורחא ושאר שערין מליין מהאי גיסא
ומהאי גיסא סוחרניה דההוא אורחא · ואורחא לא אתחזי לתתא
כלל אלא ההוא אורחא דלעילא דנחית עד רישא דשפוותן ותמן
שקיעא ההוא אורחא תקונא רביעאה · נפיק שערא ואתתקן
וסליק וחפי בעלעוי דתקרובתא דבוסמא · תקונא חמישאה
פסיק שערא ואתחזיין תרין תפוחין מכאן ומכאן סומקן כהאי
וורדא סומקא ומתלהטן במאתן ושבעין עלמין דמתלהטין מתמן
(ס"א תנהין) תקונא שתיתאה · נפיק שערא כחד חוטא בסחרניה
דדיקנא ותליין עד רישא דמעוי ולא נחית עד טבורא תקונא
שביעאה · דלא תליין שערי על פומא ופומא אתפני מכל
סטרוי · ויתבין שערי בתקונא סחור סחור ליה · תקונא תמינאה
דנחתין שערי בתחות דיקנא דמחפיין קדלא דלא אתחזייא
כלהו שערי דקיקין נימין על נימין · מליין מכל סטרוי · תקונא
תשיעאה · (מתערבין שערי עם אינון) דמתחברן (נ"א אתמשכן) שערי כלהו
בשקולא מעלייא (ס"א מליין) עד (נ"א עם) אינון שערי דתליין · כלהו
בשקולא שפיר כחד גיבר תקיף מארי נצח קרבין בתשעה
תקונין אלין נגדין ונפקין ט' מבועין דמשח רבות דלעילא ומההוא
משח רבות נגדין לכל אינון דלתתא · ט' תקונין אלין אשתכחו
בדיקנא דא ובשלימות תקונא דדיקנא דא אתקרי (כ"נ לתתא)
גיבר תקיף דכל מאן דחמי דיקנא קיימא בקיומיה תלייא ביה
גבורה תקיפא · עד כאן תקונא דדיקנא עלאה דזעיר אנפין ·
אמר רבי שמעון לרבי אלעזר בריה קום ברי (קדישא)
סדר תקונא דדיקנא (נ"א דמלכא) קדישא בתקונוי אלין ·

ם רבי אלעזר פתח ואמר מן המצר קראתי יה ענני במרחב
ה וגו' עד מבטוח בנדיבים · תנא הכא ט' תקונין דבדיקנא דא
הני תקונין אצטריך דוד מלכא בגין לנצחא לישאר מלכין
ישאר עמין · ת"ח כיון דאמר הני ט' תקונין לכתר אמר כל
ים סבבוני בשם יי' כי אמילם אמר · הני תקונין דאמינא למאי
צטריכנא משום דכל גוים סבבוני ובתקונא דדיקנא דא ט'
קונין דאינון שם יי' אשצינון מן עלמ' הה"ד בשם יי' כי אמילם ותנא
צניעותא דספרא תשעה תקונין אמר דוד רבא שיתא אינון בשמא
דישא · דשית שמהן הוו ותלת אדם · ואי תימא הרין אינון תלתא
ו דהא נדיבים בכלל אדם הוו (א) תנא שיתא שמהן דכתיב מן
מצר קראתי יה חד ענני במרחב יה תרין יי' לי לא אירא תלת יי' לי
עוזרי ארבע טוב לחסות ביי' חמשה טוב לחסות ביי' שיתא ·
דם תלת · דכתיב יי' לי לא אירא מה יעשה לי אדם חד ·
יב לחסות ביי' מבטוח באדם תרי טוב לחסות ביי' מבטוח
דיבים תלת ותא חזי רזא דמלה דבכל אתר דאדכר אדם
בא לא אדכר אלא בשמא קדישא דהכי אתחזי משום דלא
קרי (ס"א) אדם אלא במה דאתחזי ליה ומאי אתחזי ליה שמא
דישא דכתיב וייצר יי' אלהים את האדם בשם מלא דהוא ב"ק ג'
אלהים כמה דאתחזי ליה · ובג"כ הכא לא אדכר אדם לא
שמא קדישא ותנא כתיב מן המצר קראתי יה ענני במרחב יה
רי זמני יה יה לקביל תרי עלעוי דשערי אתאחדן בהו ומדחמ'
שערי אתמשכאן ותליין שארי ואמר יי' לי לא אירא יי' לי בעוזרי
שמא דלא חסר בשמא דהוא קדישא ובשמא דא אדכר אדם
ה דאמר מה יעשה לי אדם הכי הוא דתנא כל אינון כתרין
קדישין

...וס יוצן כמ"ש בא"ז רל"ה א' שיהא אינון ט' אקרון וכו' הרב זלה"ה שהז"א הוא כצל ו"ק ואח"כ נתוספו לו
...י דקימה ואז הוא שלם ע"כ ולכן הו' תיקונים נרמזים בשית שמהן והג' הנוספים הם בסוד שם אדם
...בגדולתו או כך אדם והג' נקראים נדיבים שהוא סוד יסוד אימא שנדבת ז"א ולאביותו כלול מתו"ב לכן
...כל' יהים וכו הנדיבות כי הוא המשפיע וחונן לכל הקצוות ה"ח לז"א וה"ג לנוקבה. והנה בשם אדם רמוז
...מלא הוי"ה נהלכין הוא מ"ה יש"ס ה'א הוא אלהים ויוע כי כשהגדלו הו המשפטים ה"ה כו נכללו ולכן נ"פ ט הוא
...ב והפי' לומר כי שני הראשונים מהו"ק נקראו יה ספני שהם בנגד ח"נ שבהם האורות סתומים כנודע הרש"ז :

קדישין דמלכא כד אתתקן בתקונוי · אתקרון אדם דיוקנא דכליל כלא · ומה דמשלפא בהו אתקרי שמא קדישא ותערא ומה דביה אתקרי ידו"ד דאתקרי אדם בכללא דתערא ומה דביה (ס"א ומה דאשתליף מתערא אתקרי שמא קדישא · תערא ומה דביה אתקרי ידו"ד אתקרי אדם בכלא תערא ומה דביה) ותאנא ט' תקונין דאמר דוד הכא לאכנעא שנאוי בגין דמאן דאחיד דיקנא דמלכא ואוקיר ליה ביקירו עלאה כל מה דבעי מן מלכא מלכא עביד בגיניה מ"ט דיקנא ולא גופא דלא גופא אזיל בתר דיקנא ודיקנא לא אזיל בתר גופא (ס"א דדיקנא איהו עיקרא דכל גופא וכל הדורא דגופא בתר דיקנא אזיל וכולא בדיקנא תלייא (נ"א מן ודיקנא עד גופא) ובתרי גווני אתי האי חושבנא חד כדקאמרן תרין מן המצר קראתי יה חד ענני במרחב יה תרי · יי' לי לא אירא תלת · מה יעשה לי אדם ארבע · יי' לי בעוזרי חמ"ש ואני אראה בשונאי שיתא טוב לחסות ביי' שבעה · מבטוח באדם תמנייא טוב לחסות ביי' מבטוח בנדיבים תשעה (ס"א טוב לחסות ביי' מבטוח באדם שבעה טוב לחסות ביי' תמנייא מבטוח בנדיבים תשעה) מן המצר קראתי י"ה מאי קא מיירי אלא דוד כל מה דאמר הכא על תקונא דדיקנא דא קאמר (ר' יהודה אמר) מן המצר קראתי יה מאתר דשארי דיקנא לאתפשטא דהוא אתר דחיק מקמי פתחא דאודנין מעילא תחות שערי דרישא ובגין כך אמר י"ה תרי זמנא ובאתר (ס"א וכתר) דאתפשט דיקנא ונחית מאודנוי ושארי לאתפשטא אמר יי' לי לא אירא דהוא אתר דלא דחיל (ס"א דחיק) וכל האי אצטריך וכו' (אדם אתקרי ועל אתפשטותא האי אצטריך) דוד לאכנעא תחותוי מלכין ועמין בגין יקרא דדיקנא דא · ותאנא בצניעותא דספרא כל מאן דחמי בחלמיה דדיקנא דבר נש עלאה אחיד בידיה או דאושיט ידיה ליה · ינדע דשלים הוא עם עלאי · וארמי תחותיה אינון דמצערין ליה · תאנא מתתקן דיקנא · עלאה בתשעה תקונין והוא דיקנא דזעיר אנפין בתשעה תקונין מתתקן · תקונא

קדמאה

מאה מתתקן שערא מעילא ונפיק מקמי פתחא דאורנין מתחות
צי דתליין על אודנין ונחתין שערי נימין על נימין עד רישא
ומא ׳תאנא כל אלין נימין דבדיקנא תקיפין יתיר מכל נימין
קוצין דשערי דרישא ׳ושערי דרישא אריכין (וכפיין) והני לאו
יכין ושערי דרישא מנהון שעיעי ומנהון קשישין ׳ ובשעתא
אתמשכן שערי חוורי דעתיק יומין לשערי דזעיר אנפין כתיב
כמות בחוין תרנה ׳מאי בחוין ׳בהאי זעיר אנפין ׳דמתחברין מגלי ח׳
י מוחי ׳תרי מוחי סלקא דעתך אלא אימא ארבע מוחי ׳תלת
חי דהוו בזעיר אנפין ואשתכחו בתלת חללי דגולגלתא דרישא
ד מוחא שקיט על בוריה דכליל כל תלת מוחי דאתמשך
יה משיכן כלילן שקילן בשערי חוורי להאי זעיר אנפין לתלת
חי דביה ומשתכחן ארבע מוחי בהאי זעיר אנפין ׳ בגין כך
שתלימו ארבע פרשיות דכתיבין בתפילין דאתכליל בהו שמא
יישא דעתיק יומין עתיקא דעתיקין וזעיר אנפין ׳דהאי הוא
לימותא דשמא קדישא ׳דכתיב °וראו כל עמי הארץ כי שם יי׳ דברים כ״ח
רא עליך ויראו ממך ׳שם יי׳ שם יי׳ ממש דאינון ארבע רהיטי
תי דתפלין ׳ובגין כך *חכמות בחוץ תרנה דהכא משתבחין ׳ קל״ה כ׳
הא עתיקא דעתיקין סתימא דסתימין לא אשתכח ולא זמין רס״כ ק׳
מתא דיליה משום דאית חכמתא סתימא דכלא ולא אתפריש
ין דאתחברו ארבע מוחין בהאי זעיר אנפין ׳אתמשכן ארבע
בועין מניה לארבע עיבר ׳ומתפרשן מחד מבועא דנפיק מכלהו
ין כך אינון ארבע ׳ותאנא האי חכמתא דאתכלילא בארבע
תמשכא בהני שערי דאינון תליין תלין על תלין ׳וכלהו קשיין כ״ח תי״א
קיפין ׳ואתמשכו ונגידו כל חד לסטרוי ׳ואלף אלפין ורבוא
בן תליין מנייהו דילתהון בהושבנא הדא הוא דכתיב °קווצותיו שיר ה׳

תלתלים · תלי תלים · וכלהו קשיין ותקיפין לאתכר כהאי חלמיש
תקיף · וכהאי טנרא דאיהי תקיפא · עד דעבדין נוקבין ומבועין
מתחות שערא ונגדין מבועין תקיפין לכל עיבר ועיבר לכל סטר
וסטר · ובגין דהני שערי אוכמי וחשוכן כתיב °מגלה עמוקות מני איוב י״ב
חשך ויוצא לאור צלמות · ותנא הני שערי דדיקנא תקיפין (בלחודוי)
משאר שערי דרישא · משום דהני בלחודייהו מתפרשן ומשתבחן
ואינון תקיפין בארחייהו אמאי תקיפין אי תימא משום דכלהו דינא
לאו הכי דהא בתקונין ט״ין אשתכחו רחמי (ודינא) ובשעתא דנחתין
תליסר מבועי נהרי דמשחא אלין כלהו רחמי · א) תאנא כל הני
שערי דדיקנ׳ כלהו תקיפין מ״ט כל אינון דרחמי בעיין למהוי תקיפין
לאכפיי׳ לדינא וכל אינון דאינהו דינא הא תקיפין אינון ובין כך ובין
כך בעיין למהוי תקיפין מתרין סטרין · כד בעי עלמא רחמין רחמי
תקיפין ונצחין על דינא · וכד בעי דינא דינא תקיף ונצח על רחמי
ובג״כ בעיין למהוי תקיפין מתרין סטרין דכד בעו רחמי שערי דאינון
ברחמי קיימין ומתחזייא (ס״א ומתפתחן) דיקנא באינון שערי וכלא הוו
רחמי · וכד בעייא דינא אתחזייא דיקנא באינון שערי · וכלא
אתקיים בדיקנא · וכד אתגלייא דיקנא קדישא חוורא · כל הני
וכל הני מתנהרין ומתסחיין כמאן דאתסחי בנהרא עמיקא ממי
דהוה ביה ואתקיימו כלהו ברחמי ולית דינא אשתכח וכל הני
תשעה כד נהרין כחדא כלהו אתסחיין · ברחמי · ובגין כך אמר
משה זמנא אחרא °יי׳ ארך אפים ורב חסד · ואילו אמת לא קאמר במדבר י״ד
משום דרזא דמלה אינון תשעה מכילן דנהרין מעתיק יומין לזעיר
אנפין וכד אמר משה זמנא תניינא ט׳ תקונין אמר · ואינהו תיקוני
דיקנא דמשתכחי בזעיר אנפין ונחתין מעתיק יומין ונהרין
ביה

א) עיין בפרדס רמונים בשער צלמות וכלים :

יה · וכגין כך אמת תלייא בעתיקא והשתא לא אמר משה ואמת
נא שערי דרישא דזעיר אנפין כלהו קשישי תלין על תלין ולא
טעיען דהא חמינא דתלת מוחי בתלת חללי משתכחין בירה
נהרין ממוחא סתימאה · ומשום דמוחא דעתיק יומין שקיט ושכיך
חמר טב על דורדייה שערוי כלהו שעיעין ומשיחין במשחא טב
בגין כך כתיב · ראשה כעמר נקא והאי דזעיר אנפין קשישין
לא קשישין דהא כלהו תליין ולא מתקמטי וכג"כ חכמתא נגיד
נפיק · אבל לא חכמתא דחכמתא דאיהי שכיכא ושקיטא דהא
נינן דלית דידע מוחיה דעתיק יומין בר איהו והאי דכתיב אלהים איוב כ"ח
בין דרכה והוא ידע את מקומה בזעיר אנפין אתמר אמר ר׳ קכ"ט כ'
מעון בריך ברי לקב"ה בעלמא דין ובעלמא דאתי תקונא תניינא
פיק שערא וסליק מרישא דפומא עד רישא אחרא דפתחא
פומא ונחית מתחות פומא עד רישא אחרא נימין על נימין
תקונא שפיר · קום רבי אבא קם רבי אבא פתח ואמר כד
קונא דדיקנא דא מתתקן בתקונא דמלכא (ס"א כתקוני מלכין) (ס"א
תקונא דא מתתקן כדיקנא דמלכא אתחזי) כגיבר תקיף שפיר למחזי רב ושליט
ה"ד גדול אדונינו ורב כח · וכד אתבסם בתקונא דיקנא יקירא תהלים קמ"ז
רישא ויישנת ביה · אקרי בנהירו דיליה אל רחום וגו׳ · והאי
קונא תניינא אתתקן כד נהיר בנהירו דעתיק יומין אקרי רב
סד וכד מסתכלי דא בדא אתקרי בתקונא אחרא ואמת דהא
הירו אנפיה (ס"א דא נהירו דאנפין) ותאנא נושא עון אתקרי דא תקונא
ניינא כגוונא דעתיקא קדישא · אבל משום ההוא אורחא
נפיק בתקונא תליתאה תחות תרין נוקבין דחוטמא ושערין תקיפין
זערין מליין להוא אורחא · לא אתקרון הכא נושא עון
ועבר

ועובר על פשע ואתקיימו באתר אחרא · ותניא תלת מאה ושבעין
וחמש חסרים כלילן בחסר דעתיק יומין וכלהו אקרון חסד'
תלים פ"ט קדמאי דכתיב °איה חסדיך הראשונים · וכלהו כלילן בחסד
דעתיקא קדישא סתימא דכלא · וחסד דזעיר אנפין אקרי חסד
שמות עולם · ובספרא דצניעותא ·קרי ביה לחסד קדמאה דעתיק יומין
קע"ו כ' רב חסד · ובזעיר אנפין חסד סתם · ובגין כך כתיב הכא °ורב
שמ' ל"ה חסד וכתיב °נוצר חסד לאלפים סתם · ואוקימנא האי רב חסד
שם מטה כלפי חסד לנהרא ליה ולאדלקא בוציני דתאנא האי
אורחא דנחית תחות תרין נוקבין דחוטמא ושערין זעירין מליין
לההוא ארחא לא אקרי ההוא ארחא עובר על פשע דלית אתר
לאעברא ליה בתרי גווני חד משום שערי דאשתכחו בההוא
ארחא הוא אתר קשיא לאעברא · וחד משום דנחית אעברא
שיר ה' דההוא אורחא עד רישא דפומא ולא יתיר · ועד כתיב °שפתותיו
שושנים סומקין כוורדא נוטפות מור עובר סומקא תקיף והאי
אורחא דהכא בתרי גווני לא (ס"א בתרי גווני אנזים ולא) אתבסם מכאן
מאן דבעי לאגזמא · תרי זמני בטש בידיה בהאי אורחא תקונא
רביעאה נפיק שערא ואתתקן וסליק וחפי בעולעוי בתקרובתא
דבוסמא האי תקונא יאה ושפירא לאתחזייא הוד והדר הוא (ס"א
הוד יעלאה) ותניא (א) הוד עלאה נפיק ואתעטר ונגיד לאתאחדא (ס"א
ליאה דעלאין) בעולעוי ואתקרי הוד זקן · ומהאי הוד והדר תליין אלין
לבושי דאתלביש בהו ואינון פורפירא יקירא דמלכא דכתיב °הוד
תלים ק"ד והדר לבשת · תקונין דאתלביש בהו ואתתקן בהאי דיוקנא דאדם
יתיר מכל דיוקנין ותאנא האי

א) פי' הוד דעתיק יומין ועיין בספר אריך · פרמ"ז ·

האי הוד כד אתנהר בנהירו דדיקנא עלאה (נ״א דא) ואתפשט
שאר תקונין נהירין׳ האי הוא נושא עון מהאי גיסא ׳ ועובר על
שע מהאי גיסא ובגין כך לחייו כתיב ובצניעותא דספרא אקרי
וד והדר ותפארת ׳ דהא תפארת הוא עובר על פשע שנאמר
תפארתו עבור על פשע ׳ אבל האי תפארת לא אוקימנא אלא
תקונא תשיעאה כמה דאת אמר ותפארת בחורים כחם ותמן
קרי תפארת ׳ וכד אתתקל (ס״א אסתכל) במתקלא חד סלקין אמר
בי שמעון יאות אנת רבי אבא לאתברכא מעתיקא קדישא
כל ברכאן נפקין מניה ׳ תקונא חמישאה פסיק שערא ואתחזון
רין תפוחין מכאן ומכאן סומקן כהאי וורדא סומקא
מתלהטן במאתן ושבעין עלמין ׳ הני תרי תפוחין כד נהרין (מה״ז
״רי) מנהירו דתרין תפוחין קדישין עלאין דעתיקא אתמשך
ומקא ואתי חוורא ׳ בהאי כתיב יאר יי׳ פניו אליך ויחנך ׳ דכד
הרין מתברך עלמא ׳ ובשעתא דאתעבר סומקא כתיב ישא יי׳
ניו אליך כלומר יסתלק ולא ישתכח רוגזא בעלמא ׳ תאנא
להו נהורין דאתנהרן מעתיקא קדישא אתקרון חסדי קדמאי ׳
בגין אינון נהרין כל אינון חסדי עולם ׳ תקונא שתיתאה נפיק
עראכחד חוטא דשערי בסחרני׳ דדיקנא (ס״א ותליין עד רישא
מעוי ולא נחית עד טבורא תנא תקונא דא הוא דאקרי) פאת
זקן ואיהו חד מחמש פאין דתליין בחסד (וברחמי) ולא אבעי
חבלא האי חסד כמה דאתמר ׳ ובגין כך לא תשחית פארת
קנך כתיב ׳ תקונא שביעאה דלא תליין שערי על פומא ופומא
תפני מכל סטרוי ויתבין שערין בתקונא סחור סחור ליה ׳
ום רבי יהודה קם רבי יהודה פתח ואמר ׳ בגזרת עירין פתגמא דניאל ד׳
מה אלף רבבן מתנטבן (ס״א מתיישבן) ומתקיימן בהאי פומא ותליין
ניה ׳ וכלהו אקרון פה הדא הוא דכתיב ׳ וברוח פיו כל צבאם תהלים ל״ג
מההוא רוחא דנפיק מפומא מתלבשן כל אינון דלבר ׳ תליין

מהאי פומא ומהאי פומא (ס"א רוחא) כד אתפשט האי רוחא
מתלבשן ביה כמה נביאי מהימני וכלהו פה יי' אתקרון ובאתר דרוח
נפיק לא אתערבא מלה אחרא וכלהו (פיות) מחכאן לאתלבשא
בההוא רוחא דנפיק · והאי תקונא שליטא על כלהו שיתא
משום דהכא מתקיימן כלהו ומתאחרן ובגיני כך שערוהי שקילין
סוחרניה דפומא ואתפני מכל סטרוי והאי תיקונא שליטא על
כלהו משום דהכא מתקיימין כולהו ומתאחרן · אמר ר' שמעון
בריך אנת לעתיקא קדישא · תקונא תמינאה דנחתין שערי בתחות
דיקנא מחפיין קדלא דלא אתחזי · דתנייא אין למעלה לא
ערף ולא עפוי ובזמנא דאגח (ס"א דנגח) קרבא · אתחזי משום
לאחזאה גבורתא דהא תנינן אלף עלמין אתאחדין מניה הרא
סיר ד' הוא דכתיב ·אלף המגן תלוי עליו כל שלטי הגבורים · ואלף
המגן רזא הוא · בצניעותא דספרא כל שלטי הגבורים דאתו
מסטר גבורה חד מאינון גבוראן · תקונא תשיעאה דאתמשכן (ס"א
דמתחברין) שערי בשקולא מעלייא עם אינון שערי דתליין כלהו
בשקולא שפיר כחד גיבר תקיף מארי נצחן קרביא משום דכלהו
שערי אתמשכן בתר אינון דתליין · וכללא דכלהו באינון דתליין ·
(חסר וכלא אתמשך ועל"ד כתיב ·תפארת בחורים כחם (ונראה על הים
כאן) כבחור טוב הה"ד) כתיב ·בחור כארזים כגיבר עביד גבוראן ורא
מש"ל כ' סיר ס' הוא תפארת חילא וגבורתא ורחמי · תנא אר"ש כל הני תקונין וכל
הני מילין בעינא לגלאה למאריהון דאתקלו במתקלא ולא לאינון
דלא עאלו (ס"א דעאלו ולא נפקו) אלא לאילין דעאלו ונפקו · דכל מאן
דעייל ולא נפיק טב ליה דלא אברי כללא דכל מילין עתיקא
דעתיקין וזעיר אנפין כלא חד כלא הוה כלא הוי כלא יהא לא ישתני
ולא משתני ולא שנא · אתתקן בתקונין אלין אשתלים דיוקנא
דכליל כל דיוקנין · דיוקנא דכליל כל שמהן · דיוקנא

דאתחזי

אתחזי בגווני כהאי דיוקנא (נ"א כגוונים כל דיוקנין) לאו האי דיוקנא
וי אלא כעין האי דיוקנא · כד אתחברן עטרין וכתרין כדין הוא
שלמותא דכלא · בגין דדיוקנא דאדם · הוי דיוקנא דעלאין
תתאין דאתכללו ביה · ובגין דהאי דיוקנא כליל עלאין ותתאין
תקין עתיקא קדישא תקונוי ותקונא דזעיר אנפין בהאי דיוקנא
תקונא · ואי תימא מה בין האי להאי · כלא הוא במתקלא
דא אבל מכאן (נ"א מנן) אתפרשן ארחוי · (נ"א אתפשטן רחמין) ומכאן
"א ומנן) אשתכח דינא · ומסטרא דילן הוו ישניין דא מן דא ·
זין אלין לא אתמסרו בר למחצדי חקלא קדישא · וכתיב °סוד תהלים כ"ה
ליראיו · כתיב °וייצר יי' אלהים את האדם בתרי יודי"ן אשלים בר' ב'
קונא גו תקונא טברקא דגושפנקא · ודא הוא וייצר · תרי יודי"ן
מה · רזא דעתיקא קדישא ורזא דזעיר אנפין · וייצר מאי צר ·
ר צורה בגו צורה (ודא הוא וייצר) · ומהו צורה בגו צורת תרין
מהן דאתקרי שם מלא יי' אלהים · ודא הוא רזא דתרין יודי"ן
וייצר דצר צורה גו צורה · תקונא דשמא שלים יי' אלהים
במה אתכלילו · בדיוקנא עלאה דא דאקרי אדם · דכליל דכר
וקבא · ועל דא כתיב את האדם דכליל דכר ונוקבא · את
אפקא ולמסגי זינא דנפיק מניה מדכר (ונוקבא) · עפר מן האדמ'
יוקנא בגו דיוקנא · ויפח באפיו נשמת חיים טברקא דגושפנקא
בגו · וכל דא למה · בגין לאשתלפא ולעיילא בירזי סתים
סתימא עלאה עד סופא דכל סתימין (הה"ד °ויפח באפיו נשמת סב
יים) נשמתא דכל חיי דעילאי ותתאי תליין מההיא נשמתא
מתקיימי בה · ויהי האדם לנפש חיה לאתרקא ולעיילא בתקונין
גוונא דא ולאשלפא לההיא (נ"א מההיא) נשמתא מדרגא לדרגא
ד סופא דכל דרגין · בגין דיהוי ההיא נשמתא משתכחא בכלא

ומתפשטא

ומתפשטא בכלא · ולמהוי כלא ביחודא חד ומאן דפסיק האי יחודא מן עלמא כמאן דפסיק נשמתא דא · ומחזי דאית נשמתא אחרא בר מהאי · ובגין כך ישתצי הוא ודוכרניה מן עלמא לדרי דרין · בהאי דיוקנא דאדם שארי ותקין בכללא דדכר ונוקבא כד אתתקן האי דיוקנא בתקונא שארי מחדוי מבין תרין דרועין באתר דתליין שערי דדיקנא דאתקרון (נ"א דאתקרי) תפארת ואתפשט האי תפארת ותקין תרין חדין ואשתלף לאחורוי ועבד גולגלתא דנוקבא כלא סתימא מכל סטרוי · בשערא בפרצופא דרישא ובכללא חדא אתעבידו בהאי תפארת · ואקרי אדם דכר ונוקב'

ישעיה מ"ד ה"ד °כתפארת אדם לשבת בית · כד אתברי פרצופא דרישא דנוקבא תלייא חד קוצא דשערי מאחורוי דזעיר אנפין ותלי עד רישא דנוקבא ואתערו שערי ברישהא כלהו סומקי דכלילן

שיר ז' בגו גווני ה"ד °ודלת ראשך כארגמן · מהו ארגמן · גווני דכלילן בגו גווני · תאנא אתפשט האי תפארת מטבורא דלבא ונקיב ואתעבר בגיסא אחרא ותקין פרצופא דנוקבא עד טבורא · (א) ומטבורא שארי ובטבורא שלים · תו אתפשט האי תפארת ואתקן מעוי דדכורא ועייל (ואתתקן) בהאי אתר כל רחמין וכל סטרא דרחמי · ותאנא בהני מעין אתאחדן שית מאה ש"ף רבוא

ירמי' ל"א מארי דרחמי · ואתקרון בעלי מעין · דכתיב °על כן המו מעי לו רחם ארחמנו נאם יי' · תאנא האי תפארת כליל ברחמי ובדינא ואתפשט רחמי בדכורא ואתעבר ונקיב (ס"א ונקיר) לסטר אחרא ותקין מעוי דנוקבא ואתתקנו מעהא בסטרא דדינא · תאנא אתתקן דכורא בסטריה במאתן ותמניא וארבעין תקונין דכלילן בירך מנהון לגו ומנהון לבר · מנהון רחמי ומנהון דינא · כלהו דדינא

א) הוא בסוד ג' רצועות תש"ר שאם נ"ס דבינה בסוד אור מקיף הנלח מגיע עד טיבורא דלבא והסוד עד טבורא דנוקבא והיינו מטבורא שארי וכו' · הרמ"ז :

דינא אתאחרו בדינא דאחורוי דנוקבא אתפשטת תמן ואתאחרו
אתפשטו בסטרהא ותאנא חמשה עריתא (כ"א תרי"ג) אתגליין בה
בסטרא דדינין חמשה · ודינין חמשה (כ"א בסטרא דדינא דינהא) אתפשטן
במאתן וארבעין ותמנייא ארחין והכי תאנא קול באשה ערוה שער
באשה ערוה שוק באשה ערוה יד באשה ערוה · רגל באשה ערוה
ואע"ג דתרין אינון לא שניוה חברנא ותרין אינון יתיר מערוה אינון
תאנא בצניעותא דספרא אתפשט דכורא ואתתקן בתקונוי ·

אתתקן תקונא (א) דכסיתא דכייא והאי הייא (ב) אמה דכיא
ארכיה דההוא אמה מאתן וארבעין ותמנייא עלמין וכלהו תליין
בפומא דאמה דאתקרי יו"ד וכיון דאתגלייא יו"ד בפומיה דאמה
אתגלי חסד עלאה והאי אמה חסד הוא דאתקרי ותלי (כ"א והאי
חסד הוא תלי) בהאי פום אמה · ולא אקרי חסד עד דאתגלייא יו"ד
דפום אמה · ותא חזי דלא אתקרי אברהם שלים בהאי חסד
עד דאתגלייא יו"ד דאמה · וכיון דאתגלי אקרי שלים הה"ד
התהלך לפני והיה תמים ממש · וכתיב °ואהיה תמים לו בראשית י"ז
ואשתמרה מעוני · מאי קא מיירי רישא וסיפא · אלא כל דגלי שמואל ב' כ"ב
האי יו"ד ואסתמר דלא עיילי ליו"ד ברשותא אחרא ליהוי שלים
לעלמא דאתי וליהוי צריר (ג) בצרורא דחיי · מאי ברשותא אחרא
דכתיב °ובעל בת אל נכר · ובגין כך כתיב ואהיה תמים לו מלאכי ב'
כיון דהוא תמים בגלוייא דיו"ד · ואשתמרה מעוני וכיון דאתפשט
אמה דא אתפשט סטר גבורה מאינון גבוראן (בשמאלא) דנוקבא
ואשתקע בנוקבא באתר חד וארשים בעריתא כסותא דכל
סיפא דנוקבא ובההוא אתר אקרי ערוה דכלה · אתר לאצנעא
ההוא אמה דאקרי חסד בגין לאתבסמא גבורה דא דכליל
בחמש גבוראן · בהאי חסד דכליל בחמש חסדין · חסד ימינא

גבורה

א) יסוד הנקבה · ב) יסוד ז"א : ג) יו"ד יו"ד וי"ו דל"ת ני' צרור החיים (אח"י את' בי צרור ב"פ רמ"ח כמ"ש א"כיה וכו' וכיון דאתגליין וכו' וחי"ם : והמקיים רמ"ח בכונה והמפה זוכה לצרו"ר החיים וא"ם הזו"ג הא"ין) ·

גבורה שמאלא אתבסם דא בדא ואקרי אדם כליל מתרין סטרין ובגין כך בכלהו בתרין אית ימינא ושמאלא דינא ורחמי׳ תאנא עד לא זמין תקוני דמלכא׳ עתיקא דעתיקין בנה עלמין ואתקין תקונין לאתקיימא ההוא נוקבא׳ ולא אתבסמו ולא אתקיימו עד דנחית ׳חסד עלאה ואתקיימו ואתבסמו תקיני נוקבא בהאי רפ"ט כ׳
אמה דאקרי חסד (ד) הה"ד ׳ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום בר׳ ל"ו
אתר דכל דינין משתכחין תמן (ואינון תקוני אתתא׳ אשר היו לא כתיב אלא אשר מלכו) ולא אתבסמו עד דאתתקן כלא ונפיק האי חסד ואתיישב בפומא דאמה הה"ד וימת וימת דלא אתקיימו ולא אתבסמו דינא בדינא׳ ואי תימא אי הכי דדינא כלהו והא כתיב וימלוך תחתיו שאול מרחובות הנהר והא לא אתחזי דינא דתנינן רחובות הנהר איהו בינה דמינה מתפתחין חמשין תרעין דנהורין ובוצינין לשית סטרי עלמא׳ תאנא כלהו דינא בר מחד דאתקיים בתראה והאי שאול מרחובות הנהר דא הוא חד סטרא דאתפשט ונפיק מרחובות הנהר וכלהו לא אתקיימו׳ לא תימא דאתבטלו אלא דלא אתקיימו בההוא מלכו (דבסטר נוקבא) עד דאתער ואתפשט האי בתראה מכלהו דכתיב וימלוך תחתיו הדר מאי הדר׳ חסד עלאה ושם עירו פעו מאי פעו בהאי פעו ב"נ דזכי לרוחא דקודשא ושם אשתו מהיטבאל׳ בכאן אתבסמו דא בדא ואתקרי אשתו מה דלא כתיב בכלהו מהיטבאל אתבסמותא דדא בדא׳ בת מטרד׳ תקונין דססטר גבורה׳ בת מי זהב אתבסמו ואתכלילו דא בדא מי זהב רחמי ודינא׳ כאן אתדבקו אתתא בדכורא. בספרי אתפרשן בדרועין בשוקין היינו דדכורא חד ימינא וחד שמאלא דרועא קדמאה (ס"א קריסא)

תלת

ד) פי׳ הרב ז"ל הדינין התקיפין ימצאו הכף אחר הו"כ בין אחר הו"כ דה"א בין אחר הו"כ דו"ה בין אחר הו"כ דנוק׳ לכן לא נזכר בא"ר והלא המלכים דנוקבא דו"ה אלא אח׳ הו"כ ככה ובמנה תקים אל באמר הרמ"ז :

לת קשרין אתקשרו ביה ואתכללו ב׳ דרועין ׳ ואתכלילו סלקא
עתך אלא ג׳ קשרין בימינא וג׳ קשרין בשמאלא ׳ תלת קשרין
ימינא אתכלילן בג׳ קשרין דשמאלא ׳ ובגין כך דרועא לא כתיב
לא חד אבל ימינא לא כתיב ביה זרוע אלא °ימינך יי׳ ימין יי׳ שמות ט״ו
תקרי בתלת קשרין דאבהתא דאחסינו לחולקיהון ׳ ואי תימא
א בתלת חללי מוחא דגולגלתא משתכחין ׳ תאנא כלהו ג׳
תפשטין ומתקשרין בכל גופא וכל גופא אתקשר בהני תלת
תקשרין בדרועא ימינא ובגין כך תאיב דוד ואמר °שב לימיני תלים ק״י
שום דהוא אתחבר עמהון דאבהתא ויתיב תמן לכורסייא
לימתא ׳ ובגין כך כתיב °אבן מאסו הבונים וגו׳ משום דיתיב שם קי״ח
מינא ׳ היינו דכתיב °ותנוח ותעמוד לגורלך לקץ הימין כלומר דניא׳ י״ב
מאן דזכי לחביבותא דמלכא ׳ זכאה חולקיה דמאן דפריש
לכא ימיניה וקביל ליה תחות ימיניה והאי ימינא כד יתיב קשרין
תפשטו ׳ ודרועא לא אושיט ידיה (ס״א וקשרין לא אתפשטו
רועא לא אושיט יתיב) בתלת קשרין דאמרן ׳ וכד מתערין
ביא ומתפשטן בעלמא ׳ מתערין תלת אחרנין דאינון דינא
שיא ואושיט דרועא ׳ וכד אושיט דרועא יד ימינא הוא אב
תקרי זרוע יי׳ זרועך הנטויה (נ״א ג׳ קשרין אתקשרו ביה ואתכלילו
ת קשרין דימינא ותלת קשרין דשמאלא בג׳ קשרין דאבהתא
חסינו לחולקיהון ׳ ואי תימא הא בתלת חללי מוחא דגולגלתא
תכחין ׳ תאנא כלהו ג׳ מתפשטין ומתקשרין בכל גופא וכל
א אתקשר בהני תלתא ומתקשרין בדרועא ימינא והאי ימינא
יתיב (קשרין לא אתפשטו ודרועא לא אושיט ויתיב) בתלת
רין דאמרן וכד חייביא מתערין ׳ מתערין תלת אחרנין דאינון
א קשיא ואושיט דרועא ואתקרי זרוע יי׳ זרועך הנטויה)
נא דג׳ ‍ין אתכלילן בג׳ אחרנין אקרי כלא ימינא ועביד דינא
חמי הדא ה״ד ימינך יי׳ נאדרי בכח ימינך יי׳ תרעץ אויב בגין
תערן רחמי בהו ׳ ותאנא בהאי ימינא מתאחדן תלת מאה

ושבעין

ושבעין אלף רבוא דאקרון ימינא · ומאה ותמנין וחמשה אלף רבוא
מזרוע דאקרי זרוע יי׳ מהאי ומהאי תלייא זרועא והאי והאי אקרי
תפארת דכתיב °מוליך לימין משה הא ימינא זרוע הא שמאל
דכתיב °זרוע תפארתו דא בדא · ותאנא בידא שמאלא מתאחדין
ארבע מאה וחמשין רבוא מארי תריסין מתאחדן בכל אצבעא
ואצבעא · ובכל אצבעא ואצבעא י׳ אלפין מארי תריסין משתכחין
פוק וחשוב כמה אינון דבידא · וההוא ימינא אקרי סיועא קדישא
דאתי מדרועא דימינא מתלת קשרין (ואף על גב דאקרי יד הוי
סיועא) דכתיב (כ״ת וכתיב) °והנה ידי עמך · ומתאחדן מהאי · אלף
וארבע רבוא ותמנייא וחמש מאה אלפין מאריהון דסייועין בכל
עלמא · ואקרון יד יי׳ עלאה · יד יי׳ תתאה · ואף על גב דבכל
אתר יד יי׳ שמאלא · זכו ימין יי׳ · אתכלל ידא בזרועא והוי סייועא
ואקרי ימין ואי לאו יד יי׳ תתאה · תאנא כד מתערין דינין קשיין
לאחתא בעלמא הכא כתיב °סוד יי׳ ליריאיו · ותאנא בצניעותא
דספרא דכל דינין דמשתכחין מדכורא תקיפין ברישא ונייחין
בסופא וכל דינין דמשתכחין מנוקבא נייחין ברישא ותקיפין
בסופא · ואלמלא דאתעבידו כחדא לא יכלין עלמא למסבל
עד דעתיק דעתיקי סתימאה דכלא פריש דא מן דא וחבר לון
לאתבסמא כחדא · וכד פריש לון אפיל דורמיטא לזעיר אנפין
ופריש לנוקבא מאחורוי דסטרוי ואתקין לה כל תקונאה ואצנעה
ליומא דיליה למיתהא לדכורא הדא הוא דכתיב °ויפל יי׳ אלהים
תרדמה על האדם ויישן · מהו ויישן הדא הוא דכתיב °עורה למה
תישן יי׳ · ויקח אחת מצלעותיו · מאי אחת דא היא נוקבא כד״א
אחת היא יונתי תמתי וסלקא ואתתקנא ובאתראה שקיא
רחמי וחסד ה״ה דכתיב °ויסגור בשר תחתנה וכתיב °והסירותי
את לב האבן מבשרכם ונתתי לכם לב בשר · ובשעתא דבעא
למיעל שבתא הוה ברי רוחין ושדין ועלעולין ועד לא סיים לון
אתת מטרוניתא בתקונהא ויתיבת קמיה בשעתא דיתיבת קמיה
אנח לון לאינון ברייאן ולא אשתלימו כיון דמטרוניתא יתבת עם
מלכא

ואתחברו

ישעיה ס״ג סס
שמואל ב׳ כ׳ ב׳
תהלים כ״ה
בראשית ב׳ כ׳
תהלים מ״ד
בראשית ב׳ יחזקאל ל״ו

אתחברו אנפין באנפין · מאן ייעול בינייהו מאן הוא דיקרב
הדייהו (בגין כך סתימא דמלה עונתן של ת״ח דידעין רזא דא
שבת לשבת) וכד אתחברו אתבסמו דא בדא יומא דכלא
תבסם ביה · ובגין כך אתבסמו דינין דא בדא ואתתקנו עלאין
תתאין · ותאנא בצניעותא דספרא · בעא עתיקא קדישא למחזי
י אתבסמו דינין · ואתדבקו תרין אלין דא בדא · ונפק מסטרא
נוקבא דינא תקיפא (דלא יכיל עלמא למסבל) דכתי׳ והאדם
ע את חוה אשתו ותהר ותלד את קין ותאמר קניתי וגו׳ ולא
וה יכיל עלמא למסבל משום דלא אתבסמת וחוייא תקיפא
טיל בה זוהמא דדינא קשייא · ובג״כ לא הוה יכיל לאתבסמא
בד נפיק דא קין מסטרא דנוקבא נפק תקיף קשייא תקיף בדינוי
שייא בדינוי · כיון דנפק אתחלשת ואתבסמת · בתר דא אפיקת
חרא בסימא יתיר · וסליק קדמאה דהוה תקיפא קשייא וכל
ינין לא אתערבו (ס״א אתערעו) קמיה (ס״א וכל דינין אתערו עמיה) תא חזי
ה כתיב ויהי בהיותם בשדה · בשדה דאשתמודע לעילא ·
שדה דאקרי שדה דתפוחים · ונצח האי דינא לאחוהא משום
הוה קשייא מניה ואכפייה ואטמריה תחותיה · עד דאתער
האי קודשא בריך הוא ואעבריה מקמיה · ושקעיה בנוקבא
תהומא רבא · וכליל לאחוי בשקועא דימא רבא דמבסם
מיען עלאין · ומנהון נחתין נשמתין לעלמא אינש לפום אורחוי
אף על גב דטמירין אינון · מתפשטין דא בדא ואתעבדו גופא
ור · ומהאי גופא נחתין נשמתהון דרשיעייא חייבייא תקיפי רוחא
תרוויהון כחדא סלקא דעתך אלא דא לסטרוי ודא לסטרוי ·
באין אינון צדיקייא דמשלפי נשמתהון מהאי גופא קדישא
ואקרי אדם דכליל כלא אתר דעטרין וכתרין קדישין מתחברא
תמן בצרורא דאתקלא (ס״א דאתכלא) זכאין אינון צדיקייא (נ״א אתתן

סוף פ׳ בראשית תיקונים קי״ח ב׳ ברא׳ ד׳

חברייא

(ס״א) דכל הני מילין קדישין דאתמרו ברוחא קדישא עלאה רוח
דכל קדישין עלאין אתכללן ביה אתגליין לכו מילין דעלאין
ותתאין צייתין להו זכאין אתון מאריהון דמארין מחצרי חקלא
דמילין אלין תנדעון ותסתכלון בהו · ותנדעון למאריכון אנפין
באנפין עינא בעינא · ובהני מילין תזכון לעלמא דאתי הדא הוא
דברים ד׳ דכתיב °וידעת היום והשבות אל לבבך וגו׳ · יי׳ עתיק יומין הוא
האלהים וכלא הוא חד בריך שמיה לעלם ולעלמי עלמייא : אמר
ר״ש חמינא עלאין לתתא ותתאין לעילא עלאין לתתא דיוקנא
משלי י׳ דאדם דהוא תקונא עלאה כללא דכלהו (חסר) תאנא כתיב °וצדיק
יסוד עולם דכליל שית (א) בקרטופא כחדא והאי הוא דכתיב
שוקיו עמודי ש״ש ותאנא בצניעותא דספרא · באדם אתכלילו
כתרין עלאין בכלל ובפרט · ובאדם אתכלילו כתרין תתאין
בפרט ובכלל · כתרין עלאין בכלל כמה דאתמר בדיוקנא דכל
הני תקונין (ס״א דיוקנין) בפרט באצבען דידין חמש כנגד חמש ·
כתרין תתאין באצבען דרגלין דאינון פרט וכלל דהא גופא
לא אתחזי בהדייהו דאינון לבר מגופא ובג״כ לא הוו כגופא דגופא
זכריה י״ד אעדיו מנייהו אי הכי מאי °ועמדו רגליו ביום ההוא לא רגליו
דגופא מאריהון דדינין (ס״א דמארין) למעבד נוקמין ואקרון בעלי
רגלים ומנהון תקיפין · ומתאחרן מאריהון דדינין די לתתא
בכתרין תתאין · תאנא כל אינון תקוני דלעילא דבגופא קדישא
(בדכר ונוקבא) כללא דאדם אתמשך דא מן דא ומתאחדן
דא בדא ואשקן דא לדא כמה דאתמשך דמא בקטפין דוורדין
לדא ולדא להכא ולהכא מאתר דא לאתר אחרא ואינון משקין
(ס״א קטין) דגופא (נ״א לגופא) אשקיין דא לדא מנהרין דא לדא עד
דאנהירו כלהו עלמין ומתברכאן בגיניהון תאנא כל אינון כתרין
דלא

א) בקשר אחד ·

ילא אתכללו בגופא כלהו רחיקין ומסאבין ומסאבן כל מאן
יקרב לגבידהון למנדע מנהון מילין · תאנא מאי תאיבותא
ילהון לגבי תלמידי חכמים · לא משום דחמן בהו גופא קדישא
דאתכללא בהו כההוא גופא · וכי תימא אי הכי הא מלאכין
קדישין וליתהון בכללא דגופא · לא דח"ו אי ליהוון לבר מכללא
גופא קדישא לא הוו קדישין ולא מתקיימי · וכתיב וגוייתו דניאל י'
כתרשיש · וכתיב וגבותם מלאות עינים והאיש גבריאל כלהו יחזקאל א'
בכללא דאדם · בר מהני דליתהון בכללא דגופא דאינון מסאבין
מסאבן כל מאן דיקרב בהדייהו · ותאנא כלהו מרוחא דשמאלא
ילא אתכסם באדם משתכחין · ונפקו מכללא דגופא קדישא
לא אתדבקו ביה · ובג"כ כלהו מסאבין · ואזלין וטאסין עלמא
עיילין בנוקבא דתהומא רבא לאתדבקא בההוא דינא קדמאה
דאקרי קין דנפיק מכללא דגופא דלתתא ושאטין וטאסין בכל
עלמא ופרחן ולא מתדבקאן בכללא דגופא ובגיני כך אינון
לבר מכל משריין דלעילא ותתא · מסאבין אינון בהו כתיב
מחוץ למחנה מושבו · וברוחא דאקרי הבל דאתבסם יתיר ויקרא י"ג
בכללא דגופא קדישא · נפקין אחרנין דמתבסמן יתיר ומתדבקן
בגופא ולא מתדבקן כלהו תליין באוירא ונפקין מהאי כללא ע"ו ב'
ואלין מסאבין ושמעין מה דשמעין מעילא ומנייהו ידעי לתתא
דקאמרי להו ותאנא בצניעותא דכפרא כיון דאתבסמו לעילא
בכללא דאדם גופא קדישא דכר ונוקבא אתחברו זמנא תליתא'
ונפק אתבסמותא דכלא ואתבסמו עלמין עלאין ותתאין ומכאן
ושתכלל עלמא דלעילא ותתא מסטרא דגופא קדישא ומתחברן
עלמין ומתאחרן דא בדא ואתעבידו חד גופא (ובגין דכלהו
חד גופא שכינתא לעילא שכינתא לתתא קב"ה לעילא קב"ה
לתתא) ומשלפא רוחא ועיילא בחד גופא ובכלהו לא אתחזי

אלא

ישעיה ו' אלא חד °קדוש קדוש קדוש יי' צבאות מלא כל הארץ כבודו
דכלא הוא חד גופא תאנא כיון דאתבסמו דא בדא (א) (כ) כתיב
שה"ש א' °תורי זהב נעשה לך עם נקודות הכסף) אתקשרו דינא ורחמי
(ס"א אתבסמא דינא ברחמי) ואתבסמת נוקבא בדכורא ובגיני כך לא
סלקא דא בלא דא כהאי תמר דלא סלקא דא בלא דא (א) ועל
האי תנינן מאן דאפיק גרמיה בהאי עלמא מכללא דאדם ·
לבתר כד נפיק מהאי עלמא לא עייל בכללא דאדם דאקרי
גופא קדישא אלא כאינון דלא אקרון אדם ונפיק מכללא דגופא
תניא תורי זהב נעשה לך עם נקודות הכסף דאתבסמו דינא
ברחמי ולית דינא דלא הוו ביה רחמי · ועל האי כתיב נאוו
לחייך בתורים צוארך בחרוזים · בתורים כמו דכתיב תורי זהב
נעשה לך וגו' בחרוזים כמה דכתיב עם נקודות הכסף · צוארך
בכללא דנוקבא · דא מטרוניתא אשתכח בי מקדשא דלעילא
וירושלם דלתתא (ס"א הוא מקדשא דכלא) ומקדשא וכל דא מדאתבסמת
בדכורא ואתעביד כללא דאדם ודא הוא כללא דמהימנותא·
שייך פ' כי תצא מאי מהימנותא דבגויה אשתכח כל מהימנותא °ותאנא מאן
דאקרי אדם ונשמתא נפקת מניה ומית אסיר למיבת ליה
בביתא למעבד ליה לינה על ארעא משום יקרא דהאי גופא
תהלים מ"ט דלא יתחזי ביה קלנא דכתיב °אדם ביקר בל ילין אדם דהוא
יקר מכל יקרא בל ילין מאי טעמא משום דאי יעברון הכי נמשל
כבהמות נדמו · מה בעירי לא הוו בכללא דאדם ולא אתחזי
בהו רוחא קדישא אוף הכא כבעירי גופא בלא רוחא והאי
גופא דהוא יקרא דכלא לא יתחזי ביה קלנא · ותאנא
בצניעותא דספרא כל מאן דעביד לינה להאי גופא קדישא
בלא רוחא עביד פגימותא בגופא דעלמין · דהא כגון

א) כ' א' המסופנין על כתי"ב ופ"ע וע"ל ר"ל דמהפכים עליונים למטה והתחתונים למעלה וכדי שלא לשנות מלת דשמיה יוצאה בסימנין ·

לא עביד לינה באתרא קדישא בארעא דצדק ילין בה (ס"א
א קדישא דמלכא בארעא דכתיב צדק ילין בה) משום דהאי גופא יקרא אתקרי
קנא דמלכא · ואי עביד ביה לינה הוי כחד מן בעירי (הה"ד
של כבהמות נדמו) תאנא ויראו בני האלהים את בנות תלי' מ"ט ע"כ
דם (ס"א בני האלהים) אינון דאתטמרו ונפלו בנוקבא דתהומא ברא' ו'
א · את בנות האדם (האדם הידוע) וכתיב וילדו להם המה ע"כ
בורים אשר מעולם וגו' : מההוא דאקרי עולם כדתנינן ימי
ם · אנשי השם מנהון נפקו רוחין ושדין לעלמא לאתדבקא
שעייא · הנפילים היו בארץ לאפקא אלין אחרנין דלא הוו
רץ · הנפילים עז"א ועזא"ל הוו בארץ · בני האלהים לא הוו
רץ · ורזא הוא · וכלא אתמר · כתיב וינחם יי' כי עשה את סב
דם בארץ · לאפקא אדם דלעילא דלא הוי בארץ · וינחם
בזעיר אנפין אתמר · ויתעצב אל לבו · ויעצב לא נאמר אלא
עצב · איהו אתעצב דביה תלייא מלתא · לאפוקי מאן דלא
עצב · אל לבו · בלבו לא כתיב אלא אל לבו · כמאן דאתעצב
קב"ה) למאריה דאחזי האי ללבא דכל לבין · ויאמר יי' אמחה
האדם אשר בראתי מעל פני האדמה וגו' לאפקא אדם
עילא · ואי תימא אדם דלתתא בלחודוי לאו לאפקא כלל
ום דלא קאים דא בלא דא · ואלמלא חכמה סתימאה
לא · כלא אתתקן כמרישא · הה"ד אני חכמה שכנתי ערמה משלי ח'
תקרי שכנתי אלא שכינתי · ואלמלא האי תקונא דאדם
קאים עלמא הה"ד יי' בחכמה יסד ארץ וכתיב ונח מצא שם ג'
בעיני יי' · ותאנא כלהו מוחי תליין בהאי מוחא · והחכמה ברא' ו'
א כללא דכלא · ודא חכמה סתימאה דבה אתתקיף ואתתקן
ונא דאדם לאתיישבא כולא על תקוניה כל חד באתריה
"ד החכמה תעוז לחכם מעשרה שליטים דאינון תקונא קהלת ז'
ימא דאדם · ואדם הוא תקונא דלגו מניה קאים רוחא (הה"ד

שמואל א' י"ו ·כי האדם יראה לעינים ויי' יראה ללבב דאיהו בלגו לגו) ובהאי
תקונא דאדם אתחזי שלימותא מהימנותא דכלא דקאים על
יחזקאל א' כורסייא דכתיב °דמות כמראה אדם עליו מלמעלה וכתיב °וארו
דניאל א' עם ענני שמיא כבר אנש אתי הוה ועד עתיק יומיא מטא וקדמוהי
הקרבוהי · עד כאן סתימאן מילין ובירין טעמין · זכאה חולקיה
דמאן דידע וישגח בהון · ולא יטעי בהון · דמילין אלין לא אתייהיבו
הושע י"ד אלא למארי מארין ומחצדי חקלא דעאלו ונפקו דכתיב כי °ישרים
דרכי יי' וצדיקים ילכו בם ופושעים יכשלו בם · תנא בכה ר"ש
וארים קליה ואמר אי במלין דילן דאתגליין הכא אתגניזו חברייא
באדרא דעלמא דאתי ואסתלקו מהאי עלמא יאות ושפיר הוה
בגין דלא יתגלון לחד מבני עלמא · הדר ואמר הדר ביה דהא גלי
קמיה דעתיקא דעתיקין סתימא דכל סתימין דהא לא ליקרא דילי
עבידנא ולא ליקרא דבית אבא ולא ליקרא דחבריא אלין אלא בגין
דלא יטעון בארחוי ולא יעלון בכסופא לתרעי פלטרוי ולא ימחון
בידיהון זכאה חולקי עמהון לעלמא דאתי תנא עד לא נפקו חברייא
נ"ע מההוא אדרא (א) מיתו °רבי יוסי ברבי יעקב ורבי חזקיה ור' ייסא
ע"ב א' וחמו חברייא דהוו נטלין לון מלאכין קדישין בההוא פרסא
ואמר רבי שמעון מלה ואשתכבו צווח ואמר שמא ח"ו גזרה
אתגזר עלנא לאתענשא דאתגלי על ידנא מה דלא אתגלי מיומא
שמות ל"ד דקאים משה על טורא דסיני דכתיב °ויהי שם עם יי' ארבעים
יום וארבעים לילה וגו' מה אנא הכא אי בגין דא אתענשו שמע
קלא זכאה אנת רבי שמעון זכאה חולקך וחברייא אלין דקיימין
בהדך דהא אתגלי לכון מה דלא אתגלי לכל חילא דלעילא
אבל

א) בס' הגלגולים פי' הטעם שמתו אותם הג' לפי שהם מהחסדים המגולים ת"ת נ"ה (כנ"ל בריש האדרא) וכשעלו נשמותיהם למקום הסתום נשארו שם ע"כ · ופי' הדבר בדרך אלה הג' חסדים המגולים שעולים ומסתלקים להאיר למעלה ולכן נ"כ הג' חברים נתעלו למקום החסדים הסתומים ונשארו שם ומ"ש לקמן דסבת מיתת שלשה החברים הוא מפני דעאלו ולא נפקו זמנא אחרינא ר"ל דהטעם שלא נתנו עוד לא ידעו לסתמר ונדבקו ביותר בקדושה עד שנשמתם שם הרמ"ז

אבל תא חזי דהא כתיב בבכורו ייסדנה ובצעירו יציב דלתיה יהושע ו
ב"ש דברעו סגי ותקיף אתדבקו נפשתהון בשעתא דא דאתנסיבו
באה חולקיהון דהא בשלימות' אסתלקו (דלא הוה כן לאינון דהוו
מייהו · אמאי מיתו) · תאנא בעוד דאתגליין מילין אתרגישו
לאין ותתאין (דאינון רתיכין) וקלא אתער במאתן וחמשין עלמין
הא מילין עתיקין לתתא אתגליין ועד (כ"א ועוד) דאלין מתבסמן
שמתייהו באינון מילין · נפקת נשמתייהו בנשיקה · ואתקשרו (א)
ההוא פרסא ונטלין להו מלאכי עלאי · וסלקין לון לעילא
אמאי אלין · משום דעאלו ולא נפקו זמנא אחרא מן קדמת
נא · וכלהו אחריני עאלו ונפקו · אמר רבי שמעון כמה
כאה חולקיהון דהני תלתא וכאה חולקנא לעלמא דאתי
גין דא · נפק קלא תניינות ואמר ואתם הדבקים ביי' אלהיכם דברים ד
יים כלכם היום · קמו ואזלו בכל אתר דהוו מסתכלי סליק
וחין · אמר ר' שמעון שמע מנה דעלמא מתברך בגינן · והוו
הרין אנפוי דכלהו ולא הוו יכלין בני עלמא לאסתכלא בהו
אנא עשרה עאלו ושבע נפקו · והוה חדי ר"ש ורבי אבא עציב
מא חד הוה יתיב ר"ש ור' אבא עמיה · אמר ר"ש מלה וחמו
אלין תלתא דהוו מייתין להון מלאכין עלאין ומחזיין להו גניזין
דרין דלעילא בגין יקרא דילהון והוו עיילי לון בטורי דאפרסמונא
כייא · נח דעתיה דרבי אבא · תאנא מההוא יומא לא אעדו
ברייא מבי ר"ש · וכד הוה ר"ש מגלה רזין לא משתכחין תמן
לא אינון · והוה קארי להו ר' שמעון שבעה אנן עיני יי' דכתיב
שבעה אלה עיני יי' ועלן אתמר · אמר רבי אבא אנן שיתא זכריה ד
בציני דנהראן משביעאה אנת הוא שביעאה דכלא דהא לית
יומא לשיתא בר משביעאה · דכלא תלי בשביעאה רבי יהודה
קארי ליה שבת · דכלהו שיתא מניה מתברכין דכתיב שבת ליי'

קדש

א) נ"ל פה"ם הפרסא דאיתים כאמצעיתא דגופא בסוד יהי רקיע וגו' והוא במקום סיומא דיסוד הוי ספר פס החסדים
תים ולפי שאלו הג' חברים הם סוד תנ"ה כנז"ל במקום החסדים המגולים נתאלו למעלה להתקשר במקורם הרמ"ז

קדיש לייי · מה שבת לייי קדיש אוף ר"ש שבת לייי קדיש · אמר
ר"ש תווהנא על ההוא (ב) חגיר חרצן מאריה דשערי אמאי לא
אשתכח בבי אדרא דילן בזמנא דאתגליין מילין אלין קדישין
אדהכי אתא אליהו ותלת (ג) קטפורי נהירין באנפוי · א"ל ר"ש
מאי טעמא לא שכיח מר (ד) בקררוטא (ס"א בקרטטא) גליפא דמאריה
ביומא דהלולא · א"ל חייך ר' שבע יומין אתברירו קמי קב"ה
כל אינון דייתון ויישתבחון עמיה עד לא עיילתון בבי אדרא
דילכון ובעינא לאשתכחא זמין קשיר בכתפוי ואנא הוה זמין
ובעינא קמיה לאשתכחא זמין תמן וכדין קטיר בכתפוי (ה) ולא
יכילנא דההוא יומא (ו) שדרני קב"ה למעבד נסין לרב המנונא
סבא וחברוי דאתמסרו (ז) באדמונא (ס"א בקרומיא) דמלכא וארחישנא
להו בניסא דרמינא להו כותלא דהיכלא דמלכא ואתקטרו
בקטרוי דמיתו ארבעים וחמשה (ח) פרדשבי ואפיקנא לרב המנונא
וחברוי ורמינא (נ"א והוליכנא) לון לבקעת אונו ואשתזיבו · וזמיננא
קמייהו נהמא ומייא דלא אכלו תלתא יומין · וכל ההוא יומא
לא בדילנא מנייהו וכד תבנא אשכחנא (ט) פרסא דנטלו כל
אינון סמכין ותלת מן חברייא עלה · ושאילנא לון ואמרו חולקא
דקב"ה מהלולא דר"ש וחברוי · זכאה אנת ר"ש וזכאה חולקך
וחולקא דאינון חברייא דיתבין קמך · כמה דרגין אתתקנו לכון
לעלמא דאתי · כמה בוצינין דנהורין זמינין לנהרא לכו · ות"ח
יומא דין כגינך אעטרו חמשין כתרין לר' פנחס בן יאיר חמוך
ואנא אזילנא עמיה בכל אינון נהרי דטורי דאפרסמונא דביא
והוא בריר דוכתיה ואתתקן (ס"א והוא הוא הא חזינא דהא בריר וכו')
אמר ליה (י) קטירין צדיקייא בקרטופא דעטרין

בריש

ב) חגור מתנים והוא אליהו ז"ל שנאמר בו וישנס מתניו והיה רשב"י ז"ל מתמיה על שלא בא לאידרא זו · ג) גילוי
ד) בגיורים וסודות עליונות של האדון יתברך וית' ומלת קרדוטא פי' מיני מאכלים מגויירים וכן לבושים מגויירי
והכל לפי ענייכו · ה) ואע"ג דנמצא בכל ברית מילה של כל יש' עם סולא כיון א' אבל לרב המנונא ובאדרא הי'
צריך בכל כחותיו מהר"י צמח : ו) דמוכרח הוא דוקא כי רב המנונא סבא גלגול מרע"ה ואליהו ז"ל תלמיד מהרמ"ע
בח"ע כנוסף נו לכך עליו מוטל דחייב בכבוד רבו גורי האר"י זצ"ל מאי"ן · ז) בהיכל וארמון המלך · ח) פרים · ט) מסך
ופרוכת : י) קשורים הצדיקים בכתר העטרות עם הנשמות ר"ל בצרור הנשמות :

בריש ירחי ובזמני ושבתי יתיר מכל שאר יומין · א״ל ואף כל אינון
דלבר דכתיב °והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו וגו׳ · ישעי׳ ס״ו
אי אלין אתיין כל שכן צדיקייא מדי חדש בחדשו · למה משום
דמתעטרי אבהתא רתיכא קדישא · ומדי שבת בשבתו דמתעטר
שביעאה דכל אינון שיתא יומין דכתיב ויברך אלהים את יום
השביעי וגו׳ · ואנת הוא ר״ש שביעאה דשיתא תהא מתעטר
ומתקדש יתיר מכלא · ותלת עדונין דמשתכחין בשביעאה זמינין
חברייא אלין צדיקייא לאתעדנא בגינך לעלמא דאתי · וכתיב
°וקראת לשבת ענג לקדוש יי׳ מכובד · מאן הוא קדוש יי׳ דא שם נ״ח
ר״ש (ה) בן יוחאי דאקרי מכובד בעלמא דין ובעלמא דאתי :

עד כאן האדרא רבא קדישא

דבר אל אהרן ואל בניו לאמר
כה תברכו וגו׳ · ר׳ יצחק
פתח ואמר °וחסד יי׳ מעולם
ועד עולם על יראיו וצדקתו לבני
בנים · כמה גדולה היראה לפני
הקב״ה שבכלל היראה ענוה
ובכלל הענוה חסידות · נמצא
שכל מי שיש בו יראת חטא ישנו
בכלן ומי שאינו ירא שמים אין בו
לא ענוה ולא חסידות :

רעיא מהימנא

פקודא (כב) דא לברכא כהנא
ית עמא בכל יומא
בזקיפו דאצבען ולברכא ברכת׳ תהלים ק״ג
בכל יומא לאשתכחא ברכאן
עילא ותתא דהא אצבען קיימן
ברזא עלאה · חמש גו חמש ·
חמש דימינא וחמש דשמאלא
חמש דימינא אינון שבחא יתירא
על אינון דשמאלא בגין דהא
ימינא אית ליה שבחא יתירא
על שמאלא וע״ד בברכתא דקא בריך כהנא ית עמא אצטריך
דזקפא ימינא על שמאלא ולעיינא בעינא טבא · וכד פריש ידוי
כהנא שכינתא שריא על אינון אצבען דהא קב״ה אסתכם

ה) אפ׳ כי תיבות לקדוש ה׳ גי׳ שמעון בדקדוק · מא״ן :

עמיה דכהנא באינון ברכאן וישראל מתכרכין מתרין סטרין מעילא ותתא · מעילא שכינתא רשרייא על אינון אצבען וכהנא דקא מברך · ת״ח מילין דקא עבדי מתערין מילין לעילא כגוונא דא בפרישו דאצבען דכהנא לתתא אתערת שכינתא למיתי ולשרייא עלן · וכן כמה מילין אינון בעלמא דמתערין מילין לעילא דהא באתערותא דלתתא אתער חילא אחרא לעילא והא אוקימנא בכמה דוכתי · והיינו טעמא דלולב והיינו טעמא דשופר · וכמה אינון בהאי גוונא עשר אצבען מתערי שכינתא לשרייא עלייהו · מתערי עשר דרגין אחרנין לעילא דאנהרא· וכלא בשעתא חדא · וע״ד אסיר ליה לבר נש לזקפא אצבען בזקיפו למגנא אלא בצלותא ובברכאן ובשמא דקודשא ב״ה והא אוקימנא דאינון אתערו דשמא קדישא ורזא דמהימנותא זקיפו דאצבען ממנן בההוא זקיפו דילהון עשרה שליטין כמה דאוקמוהו וכהנא בעי לברכא בעינא טבא באסתכמותא דשכינת׳ כמה דאתמר · בההיא שעתא דברכתא דא נפקא מפומיה דכהנא אינון שיתין אתוון נפקין וטסין ברקיעא וממנן שיתין רברבין על כל את ואת · וכלהו אורן על כל אלין ברכאן · מאי טעמא שיתין אתוון בברכן אלין · בגין דישראל שיתין רבוא אינון וברזא דשיתין רבוא קיימין תדיר בעלמא וכל חד וחד איהו חד (רבוא) שמא קדישא דנפקא מהאי סלקא לעילא עד ההוא כורסייא דלעילא · וכלא שכינתא עלאה ושכינתא תתאה אורן בכהנא באינון ברכאן וכל אינון שיתין ממנן · וע״ד כתיב ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם · וכדין קודשא בריך הוא מברך לון לישראל · ע״כ ·

(פקו״ה כ״ג לככר הכ וכו׳ פ״ג ה׳ ׳)

תאנא מי שיצא מן היראה ונתלבש בענוה ענוה עדיף ונכלל בכלהו ה"ה דכתיב °עקב ענוה יראת יי' כל מי שיש בו יראת שמים זוכה לענוה · כל מי שיש בו ענוה זוכה להסידות וכל מי שיש בו יראת שמים זוכה לכלם · לענוה דכתיב עקב ענוה יראת יי' לחסידות דכתיב וחסד יי' מעולם ועד עולם על יריאיו · תאנא כל אדם שיש בו חסידות נקרא מלאך יי' צבאות הה"ד °כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו כי מלאך יי' צבאות הוא · מפני מה זכה כהן להקרא מלאך יי' צבאות · א"ר יהודה מה מלאך יי' צבאות כהן למעלה אף כהן מלאך יי' צבאות למטה · ומאן הוא מלאך יי' צבאות למעלה זה מיכאל השר הגדול דאתי מחסד של מעלה והוא כהן גדול של מעלה כביכול כהן גדול דלתתא אקרי מלאך יי' צבאות משום דאתי מסטרא דחסד מהו חסד רחמי גו רחמי · ובג"כ כהן לא אשתכח מסטרא דדינא · מאי טעמא זכה כהן לחסד בגין היראה הדא הוא דכתיב °וחסד יי' מעולם ועד עולם על יריאיו עולם ועולם מהו · אמר רבי יצחק כמה דאתתקן באדרא קדישא עולם חד ועולם תרי · אמר רבי חייא אי הכי מן העולם ועד העולם מבעי ליה · אמר ליה תרי עלמי נינהו ואתהדר לחד · אמר רבי אלעזר לרבי יצחק עד מתי תסתום דבריך מן העולם ועד העולם כללא דרזא עלאה אדם דלעילא ואדם דלתתא והיינו עולם ועולם · כתיב ימי עולם וכתיב שנות עולם והא אוקמוה באדרא קדישא עלאה על יריאיו דכל מאן דאיהו דחיל חטאה אקרי אדם אימתי אמר רבי אלעזר דאית ביה יראה ענוה חסידות בכלא דכלא אמר רבי יהודה והא תנינן אדם כללא דדכר ונוקבא אמר ליה ודאי הכי הוא בכללא דאדם דמאן דאתחבר דכר ונוקבא אקרי אדם כדין דחיל חטאן · ולא עוד אלא דשרייא ביה ענוה · ולא עוד אלא דשרייא ביה חסד · ומאן דלא אשתכח דכר ונוקבא לא הוו ביה לא יראה ולא ענוה ולא חסידות · ובגין כך אקרי אדם

כללא

משלי כ"א

מלאכי ב'

תהלים ק"ג

כללא דכלא וכיון דאקרי אדם שרייא ביה חסד דכתיב ׳אמרתי תהלים
עולם חסד יבנה וגו׳ ולא יכיל לאתבנאה אי לא אשתכח דכר פ״ט
ונוקבא וכתיב וחסד יי׳ מעולם ועד עולם על יריאיו ׳ יריאיו כללא
דאדם ׳ דבר אחר וחסד יי׳ מעולם ועד עולם אלין אינון כהני
דאתו מסטרא דחסד ואחסינו אחסנא דא דנחית מעולם דלעילא
לעולם דלתתא ׳ על יריאיו כהני דלתתא דכתיב ׳וכפר בעדו ויקרא ט״ז
ובעד ביתו לאתכללא בכללא דאדם ׳ וצדקתו לבני בנים משום
דזכה לבני בנים ׳ אמר רבי יהודה אי הכי מהו וצדקתו וחסרו
מבעי ליה ׳ א״ר אלעזר רזא היינו דתנינן בזאת ׳כי מאיש לקחה בראשית ב׳
זאת ׳ וכתיב לזאת יקרא אשה וזאת אתכלילת באיש דהיינו חסד
וזאת נוקבא חסד דכר ׳ ובגין כך דכר דאתי מסטרא דחוורא
דא אקרי חסד ׳ וזאת אתקרי צדק דאתייא מסטר סומקא ׳ ובגין
כך אקרי אשה והיינו דכתיב וצדקתו ׳ מאי וצדקתו צדקתו דחסד
בת זוגו דאתבסמא דא בדא ׳ ובגין כך תנינן כל כהן שאין לו
בת זוג אסור בעבודה דכתיב וכפר בעדו ובעד ביתו ׳ אמר רבי
יצחק משום דלית שכינתא שרייא במאן דלא אנסיב וכהנא בעי
יתיר מכל שאר עמא לאשרייא ביה שכינתא וכיון דשרית בהו
שכינתא שרייא בהו חסד ואקרון חסידים ובעיין לברכא עמא
הדא הוא דכתיב ׳וחסידיך יברכוכה וכתיב ׳תומיך ואוריך לאיש תהלים
חסידך ומשום דכהנא אקרי חסיד בעי לברכא ובגין כך כתיב קמ״ה
דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו מ״ט משום דאקרון דברים
חסידים וכתי׳ וחסידיך יברכוכה ׳ כה תברכו את בני ישראל אמור ל״ג
להם כה תברכו בלשון הקדש ׳ כה תברכו ביראה ׳ כה תברכו
בענוה אמר רבי אבא כה תברכו תאנא האי צד״ק אתקרי כ״ה
דכל דינין מתערין מכ״ה (נ״א מינה) והיינו דאמר רבי אלעזר (א) מהו
מכה דכה כלומר מכה מן כה ׳ וכתיב והנה לא שמעת עד כ״ה
במה דאגזים משה וכתי׳ בזאת תדע כי אני יי׳ וכלא חד וכתי׳ ׳ולא שמות ז׳

א) כ״ל דהוק׳ מהו מכה ומפרש דהיינו כמו דכה והדר מפרש יותר כמו מן כה א״ס.

ת לכו גם לזאת דזמינא לחרבא ארעיה ומהאי כ"ה מתערין
נין ומראתחבר עמה חסד אתבסמת ׳ ובגין כך אתמסר רא
כהן דאתי מחסד בגין דתתברך ותתבסם כ"ה הה"ד כה תברכו
לומר אע"ג דהאי כה אשתכחת בדינין תבסמון לה ותברכון
ה דכתיב כה תברכו את בני ישראל תברכו בהאי חסד לכה
תבסמון לה לקבלייהו דישראל בגין דלא ישתכחון בה דינין
ה"ד כה תברכו את בני ישראל אמור להם ׳ אמרו לא כתיב
לא אמור לאפקא משרבו הפריצים דלא מפרסמין מלה דהא
א אתפקדו לפרסמא שמא משמע דכתיב אמור להם אמור
תם ר"א אמור כיון דכתיב כה תברכו אמאי לא כתיב תאמרו
לא תני ר׳ יהודה אמור להם זכו לא זכו אמור סתם ׳
יצחק פתח °וראיתי אני דניאל לבדי את המראה והאנשים דניאל י׳
שר היו עמי לא ראו את המראה וגו׳ וראיתי אני דניאל
בדי והא תנינן אינהו נביאי ואיהו לאו נביא ומאן נינהו חגי
ריה ומלאכי אי הכי אתעביד קדש חול והא כתיב לא ראו
מאי דחילו וברניה כתיב וראיתי אני ולא דחיל ואיהו לאו נביא
א חול קדש אלא הכי תאנא כתיב °אם תחנה עלי מחנה תהלים כ"ז
א יירא לבי אם תקום עלי מלחמה בזאת אני בוטח בזאת הא
אמרן זאת ערבא חולקיה לאתחסנא ולמעבד ליה נוקמין ותנא
ניד קודשא בריך הוא לדוד רתיכא קדישא עם אבהתא כתרין
לאין קדישין דכלא דאחסינו אבהתא ותאנא מלכו ירית דוד
בנוי בתרוי ובאתר מלכו דלעילא אתתקף ואחסין הוא ובנוי
לכו דא דלא אעדי משולטניהון לדרי דרין ׳ ותאנא בשעתא
האי כתרא דמלכותא אתער לבני דדוד לית מאן דקאים קמיה
איתי אני דניאל לבדי את המראה משום דמבנוי דדוד הוה

דכתיב

דניאל א׳ דכתיב ׳ויהי בהם מבני יהודה דניאל חנניה וגו׳ והוא חמא וחד
בהאי דהיא מסטר אחסנת חולקא עדבא דאבוי ומשום דהוד
דיליה הוא סביל ואחריני לא סבלי דאמר רבי שמעון בשעתא
דהאי כ״ה אתער בדינוי לא יכלין בני עלמא למיקם קמיה ובשעת
דפרסין כהני ידייהו דאתיין מחסר אתער חסר דלעילא ואתחבר
בהאי כה ומתבסמא ומתברכא באנפין נהירין לבני ישראל
ואתערי מנהון דינין הדא הוא דכתיב כה תברכו את בני ישרא
ולא לשאר עמין ׳ בגין כך כהן ולא אחרא כהן בגין דיתער הא
דברים ל״ג כתרא דיליה חס״ד על ידוי דאקרי חסיד דכתיב ׳לאיש חסידך
והוא אתי מסטרא דחסד וכתיב ׳וחסידיך יברכוכה אל תקר
תהלים קמ״ה יברכוכה אלא יברכו כ״ה כה תברכו בשם המפורש כה תברכו
בלשון הקדש תאנא אמר רבי יהודה בשעתא דכהנא דלתתא
קם ופריס ידוי כל כתרין קדישין דלעילא מתערין ומתתקני
לאתברכא ונהרין מעומקא דבירא דאתמשך להו מההוא עומקא
דנפק תדיר ולא פסיק ברכאן דנבען מבועין לכלהו עלמין
ומתברכן ומשתקיין מכלהו ׳ ותאנא בההוא זמנא לחישותא
ושתיקותא הוי בכל עלמין ׳ למלך דבעי לאזדווגא במטרוניתא
ובעי למיעאל לה בלחישו וכל שמשין מתערין בההוא זמנא
ומלחשין הא מלכא אתי לאזדווגא במטרוניתא מאן מטרוניתא
דא כ״י ׳ מאן כ״י כ״י סתם תאנא א״ר יצחק כהן בעי לזקפא
ימינא על שמאלא דכתיב וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם
ידו כתיב ולא ידיו משום דשבחא דימינא על שמאלא ׳ אמר
חבק׳ ג׳ רבי אלעזר רזא הוא משום דכתיב ׳והוא ימשול בך
דתאנא כהן דבעי לפרסא ידוי בעי דיתוסף קדושה

על

ל קדושה דיליה דבעי לקדשא ידוי על ידא דקדישא · מאן
א דקדישא דא ליואה דבעי כהנא ליטול קדושה דמייא מידוי
כתיב וקדשת את הלוים הא אינון קדישין · וכתיב בהו בלוים
גם את אחיך מטה לוי וגו' ·שבט אחיך בלל · מכאן דכל כהן במדבר
פריס ידוי בעי לאתקדשא ע"י דקדישא לאיתוסף קדושה על י"ח
רושתיה ועל דא לא יטול קדושה דמייא מב"נ אחרא דלא הוי
רישא · ובצניעותא דספרא תאנא לוי דאתקדש כהנא על
וי בעי הוא לאתקדשא בקדמיתא · ואמאי לוי · ויתקדש על
א דכהנא אחרא · תאנא כהנא אחרא לא בעי דהא כהן דלא
לים לא בעי האי כהנא שלים לאתפגם על ידא דפגימא דלא
לים · אבל לוי דאיהו שלים ואתחזי לסלקא בדוכנא ולמפלח
משכן זמנא הא שלים הוא והא אקרי קדוש דכתיב וקדשת
ת הלוים · א"ר תנחום אף אקרי טהור דכתיב ·וטהרת אותם שם ח'
גין כך בעי לאתוספא כהנא קדושה על קדושתיה · תאנא
הנא דפריס ידוי בעי דלא יתחברון אצבען דא בדא בגין דיתברכון
תרין קדישין כל חד וחד בלחודוי כמה דאתחזי ליה בגין דשמא
דישא בעי לאתפרשא באתוון רשימין דלא לאערבא דא בדא
א יתכוון (נ"א ולאתכוונא) באינון מילין · אמר ר' יצחק בעי קב"ה
תברכון עלאי בגין דיתברכון תתאי ויתברכון עלאי דאינון קדישין
קדושה עלא' על ידא דתתאי דאינון קדישין בקדושה עלאה דאינון
ישין מכל קדישין דלתתא דכתיב ·וחסידיך יברכוכה אמר ר'
ורה כל כהן דלא ידע רזא דא ולמאן מברך ומאן היא ברכתא תהלים
מברך לאו ברכתא דיליה ברכתא והיינו דכתיב ·כי שפתי כהן קמ"ה
שמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו · מאי דעת דעת סתם ותורה מלאכי ב'
קשו מפיהו עלאין יבקשו מפיהו · ומאי יבקשו מפיהו תורה
ורה סתם היך אחידא תורה דלעילא דאקרי תורה סתם דתנייא
ורה שבכתב ותורה שבעל פה באינון כתרין עלאין דאתקרון
י מ"ט כי מלאך יי' צבאות הוא · ותנינא דבעי כהנא לכוונא
באינון מילין דלעילא ליחדא שמא קדישא כמה דאצטריך:

אמר

אמר ר' שמעון תאנא בצניעותא דספרא שמא קדישא אתגלייא ואתכסייא דאתגלייא כתיב ביו"ד ה"א וא"ו ה"א דאתכסייא כתיב (א) באתוון אחרן ומה הוא דאתכסייא ההוא טמירא (ס"א אחרנין וההוא דאתכסייא הוא טמירו דכלא אמר רבי יהודה ואפי' ההוא (ב) דאתגלייא אתכסייא (ג) באתוון אחרן כגון ההוא טמירא דטמירין בגו דהא הכא בעי כהנא לצרפא שמא קדישא ולמיחת רחמי (כלהו) דכלהו כלילן ברבור דכ"ב אתוון (ס"א דכלהו מכילן) (ד) כתרי דרחמי ובהני אתוון דהאי שמא סתימאן כ"ב מכילן דרחמי י"ג דעתיקא סתים וגניז מכלא וט' דאתגליין מזעיר אנפין (ס"א כו"א) ומתחברן כלהו בצרופא דשמא חד דהוה מכוון כהנא

רעיא מהימנא

פקודא בתר דא ברכת כהנים יברכך יי' יאר יי' ישא יי' מקורא דתלת שמהן אלין יו"ד ה"א וא"ו ה"א (ס"א יו"ד ה"י וא"ו ה"י) קדושה אדי"ר אדי"ר דמקורא דילירה יו"ד ה"א וא"ו ה"א קשורא דתרווייהו יהוד דתרווייהו אדנ"י דבירה א"י דרמיזין אירהנוי"ה (ס"א יאהדונהי) ודא עמודא דאמצעיתא ושכינת' איהי יאהדונה"י (ס"א מקורא מג' שמהן אלין יו"ד ה"י וי"ו ה"י וכו' דרמיזין יאהדונה"י ודא עמודא דאמצעיתא שכינתא איההדונה"י (נ"א אידהונה"י) ורמיזין א"י רביעאה מתרין שמהן מפרשן דרשימין בהן ע"כ:

תלא רע"ז א' כי ימלא איש נערה

כד פריס ידוי בכ"ב אתוון גליפן ותאנא כד הוה צניעותא בעלמא הוה מתגלייא שמא דא לכלא מדאסגי חציפותא בעלמא סתים באתווי דכד הוה מתגלייא כהנא מכוין ושמא מתפרש במאי מכוין מכוין בסתימא דטמיר וגניז ומתגלייא ומתפרש מדאסגי חציפותא בעלמא סתים כלא באתוון רשימין ותא חזי דכל הני כ"ב אתוון (ס"א רחמי) (ס"א דכל הני כ"כ מכילן דרחמי

משה

א) פי' ח"נ הנסתר בתוך מ"ה • ב) פי' מ"ה • ג) פי' אדנ"י הרמ"ז • ד) פי' סם מ"ה אדנ"י סורסס בדיקנא לנן בקראים כתרין דרחמי כ"כ הרב בסידור ועמק"ס פי' כל המאמר ועיין בלק קפ"ה ב' על פ' אחרי מי ישמוד ומש"ה ותבין • הרש"ב •

שה אכרן בתרי זמני · זמנא קדמאה אמר י״ג מכילן דעתיקא
עתיקין סתימאה דכלא לנחתא אלין לאתר דדינא אישתכח
אכפייא להו זמנא תניינא אמר ט׳ מכילן דרחמי דכלילן בזעיר
נפין ונהירין מעתיקא סתימאה דכלא וכלהו כליל׳ כהנא כד
ריס ידוי לברכא עמא ומשתכחן דמתברכין כלהו עלמין בסטר׳
רחמי דאתמשכן מעתיקא טמירא סתימא דכלא · וכל הני כ״ב
תוון · מכילן סתימאן · יברכך יי׳ וישמרך · אלין תלת קראי ·
תלת שמהן דתריסר אתוון כלילן לקבליהון ובכלא אתכוון
הנא · וכל עלאי ותתאי מתבסמן בכ״ב אתוון דסתימן בהני ג׳
ראי לקביל כ״ב (אתוון) מכילן דרחמי דכליל׳ כלא ובגין כך
תיב אמור ולא אמרו כמה דאוקימנא · אמור דבעי לכוונא בכל
ני סתימין בכל הני דרגין אמור במילין סתימין דלעילא אמור
ושכן רמ״ח אברים דבאדם חסר חד · מאי טעמא דבחד תליין
להו · וכלהו מתברכן בהאי ברכתא בהני תלת קראי כדאמרן
הם לאתכללא בהאי ברכתא עלאין ותתאין תאנא אמר רבי
סי יומא חד יתיבנא קמיה דרבי אלעזר בר רבי שמעון שאילנא
יה אמינא רבי מאי קא חמא דוד דקאמר ׳אדם ובהמה תושיע תלים ל״ו
׳ אדם תינח בהמה למה · אמר ליה יאות שאלת כלא במניינא
וא זכו אדם לא זכו בהמה · אמינא לרבי רזא דמלה קא בעינא
מר כלא אתמר ות״ח קרא קב״ה לישראל אדם כגוונא דלעילא
קרא להו בהמה וכלא בחד קרא דכתיב ׳ואתן צאני צאן מרעיתי יחזקאל ל״ד
׳ ואתן צאני צאן מרעיתי הא בהמה · אדם אתם הא אדם ·
שראל אקרו אדם ובהמה ובג״כ אדם ובהמה תושיע יי׳ ועוד רזא
מלה זכו אדם כגוונא דלעילא לא זכו בהמה אקרון · וכלהו
תברכן בשעתא חדא אדם דלעילא · ובהמה דלתתא · וכל
כן דכלא אית בהו בישראל הדא הוא דכתיב אדם ובהמת

תושיע יי׳ · ותא חזי לית ברכתא לתתא אשתכח עד דישתכח
לעילא ומראשתכח לעילא איף לתתא אשתכח וכלא הכי
הושע ב׳ תלייא לטב ולביש לטב דכתיב °אענה את השמים והם יענו
ישעיה כ״ד את הארץ לביש דכתיב °יפקוד יי׳ ע׳ צבא המרום במרום ועל
מלכי האדמה על האדמה · אמר ר׳ יהודה בגין כך האי תפארת
פתח ביה כתי׳ אמור להם סתם לאתברכא עלאין ותתאין · כלהו
בחדא יברכך דכתיב כה תברכו בתחלה ואח״כ ל׳ בני ישראל
אמור להם סתם לאתברכא כלהו כחדא יברכך יי׳ לעילא וישמרך
לתתא · יאר יי׳ פניו לעילא ויחנך לתתא · ישא יי׳ פניו לעילא
וישם לך שלום לתתא רבי אבא אמר כלהו כחדא מתברכן
בכ״ב אתוון גליפן דשמא קדישא דאתכליל וסתים הכא
בכ״ב אתוון מתברכן כלהו ואינון רחמי גו רחמי דלא אשתכח
בהו דינא · ולא והכתיב ישא יי׳ פניו אליך · א״ר אבא יישא יסלק
ויעבר בגין דלא ישתכח דינא כלל תאנא אמר רבי יוסי בשעתא
דכהנא פריס ידוי אסיר ליה לעמא לאסתכל׳ ביה משום דשכינת׳
שרייא בידוי · אר״ן אי הכי כיון דלא חמאן מה איכפת להו דהא
שמות ל״ג כתיב °כי לא יראני האדם וחי בחייהון לא חמאן אבל במיתתיהון
חמאן אמר ליה משום (א) דשמא קדישא רמיזא באצבען דידוי
ובעי בר נש לדחלא ואף על גב דלא חמאן שכינתא לא בעאן
לאסתכלא בידייהו דכהני בגין דלא ישתכחון עמא חציפאן
לגבי שכינתא · תאנא בההיא שעתא דכהנא פריס ידוי צריכין
עמא למיתב בדחילו באימתא ולינדע דההיא שעתא עידן
רעותא אשתכח בכלהו עלמין ומתברכאן עלאין ותתאין ולית
דינא בכלהו והוא שעתא דאתגלי סתימא עתיקא דעתיקין בזעיר
אנפין ואשתכח שלמא בכלא אמר רבי שמעון בהני תלת קראי

(א) אל״ף ס״י וי״ו ס״י בני אלבע ויונא מר״ת את השמים ואת הארץ וסוף מלי אסי״ס וחני הוי״ס וסבן (א״ב
מן אסי״ס ו״ס מן סוי״ס סרס״ב ·

ישיהון יו״ד יו״ד יו״ד ״יברכך ״יאר ״ישא כלהו לאחזאה מהימנותא
לימתא ולאתברכא ז״א מעתיקא מאן דאצטריך יו״ד יו״ד יו״ד
אתברכא זעיר אנפין מעתיקא דכלא ובגין כך יברכך יי׳ דעילא
ישמרך הכא לתתא וכן כלהו · ותאני תנא קמי דרבי שמעון
אי מאן דמצער בחלמיה ליתי בשעתא דכהנא פרסי ידייהו
לימא רבונו של עולם אני שלך וחלומותי שלך וכו׳ · אמאי
משום דההיא שעתא אשתכחו רחמי בעלמין כלהו ומאן דיבעי
צלותיה בצעריה אתהפך ליה דינא לרחמי :

וסו את שמי · מהו ושמו את שמי · א״ר יהודה יתקנו כמה
דכתיב ושמו אותם איש איש על עבודתו ואר׳ משאו
אתקנא בברכתהון כתרין דימינא לימינא וכתרין דשמאלא
שמאלא כדקא חזי · דבעיין דלא יטעון בהון לאתקנא כלא
גין דיתברכון עלאין ותתאין · ואי יעבדון הכי מה כתיב ואני
ברכם למאן לאינון כהני דכתיב ״ומברכך ברוך וכתיב ״ואברכה כית׳ כ״ו
ברכיך · אינון מברכין לעמא ואנא אברך להו · ולפיכך כתיב סס י״ב
שמו ולא כתיב יאמרו או יזכרו · תאנא כל כהן דלא רחמין
יה עמא לא יפרוס ידוי · ועובדא הוה בחד כהן דקם ופריס
דוי ועד דלא אשלים אתעביד תלא דגרמי · מ״ט משום דלא
ריך בחביבותא · קם אחר ופריס ידוי ובריך ואתתקן ההוא
מא · כל כהן דהוא לא רחים לעמא או עמא לא רחמין ליה
א יפרוס ידוי לברכא לעמא דכתיב ״טוב עין הוא יבורך אל משלי כ״ב
קרי יבורך אלא יברך · תאנא אמר ר׳ יצחק בא וראה מה
תיב בההוא רשע דבלעם בשעתא דאתמסר ליה לברכא לישראל
וה משגח בעינא בישא בגין דלא יתקיים ברכתא והוה תלי מילוי
ההוא עינא בישא דכתיב ״נאם בלעם בנו בעור מאי בנו בעור · במדבר כ״ד
עור מההוא דהוה סאני להו יתיר מכל בני עלמא · ונאם הגבר
שתום

שתום העין דסתים עינא טבא מנייהו בגין דלא יתברכון ולא
יתקיים ברכתא · א"ר יהודה הכי הוא ודאי דאשתכח פקיעא (ס"א
דאשכחן פקיחא) דעינא לברכא דכתיב °פקח עיניך בגין לברכא וברכתא דניאל ט'
דרב המנונא סבא הכי אמר קב"ה יפקח עינוי עלך · וכההוא
רשע כתיב שתום העין בגין דלא יתברכון על ידוי · וא"ר יצחק
בגין כך כהנא דבריך בעינא טבא ברכתיה אתקיים ודלא מברך
בעינא טבא כתיב °אל תלחם את לחם רע עין ואל תתאו משלי כ"ג
למטעמותיו כלומר אל תבעו מניה ברכתא כלל · א"ר יוסי ת"ח
כתיב °ולא אבה יי' אלהיך לשמוע אל בלעם וגו' לשמוע אל דברי' כ"ג
בלעם אל בלק מבעי ליה דהא בלק עביד כלא מהו אל בלעם
אלא משום דהוה סתים עינוי בגין דלא יתברכון ישראל תאנא
אמר רבי יוסי א"ל קב"ה לבלעם רשע את סתים עיניך בגין דלא
יתברכון בני · אנא (א) אפקח עינוי וכל מילין דתימא אהפך להו
לברכאן הה"ד ויהפוך יי' אלהיך לך את הקללה לברכה כי
אהבך וגו' · ועל דא כתיב טוב עין הוא יבורך כי נתן מלחמו
לדל מהו מלחמו כמה דאוקימנא דכתיב °לחם אלהיו מקדשי ויק' כ"א
הקדשים וגו' · משמע דקדשי הקדשים לחם אלהיו נפק מניה
ובגין כך כי נתן מלחמו לדל · תניא כמה חביבין ישראל קמי
קב"ה דעלאי לא מתברכי אלא בגיניהון דישראל דתנינן א"ר
יהודה אמר ר' חייא א"ר יוסי נשבע הקב"ה שלא יכנס בירושלם
של מעלה עד שיכנסו ישראל בירושלם של מטה שנאמר °בקרבך הושע י"א
קדוש ולא אבוא בעיר · כלומר כל זמנא דשכינתא הכא בגלותא
שמא דלעיל' לא אשתלים וכל תיקונין לא אתקנו כביכול אשתאר

א) נ"ל דה"ס דכתיב וירא בלעם כי טוב בעיני ה' לברך את ישראל ר"ל וירא בלעם שפתח עיניו ומפרש למה וקאמר כי טוב בעיני ה' ר"ל שהקב"ה שם בעיניו לברך ולפקוח את עיניו כדקאמר אנא אפקח עינוי וכו' וק"ל א"ס ·

ומא קדישא חסרא ר' אבא הוה אזיל ללוד פגע ביה ר' זירא
ר רב א"ל הא חמינא אנפי שכינתא ומאן דחמי אנפי שכינת'
עי למיזל ולרהטא בתרהא הה"ד ונדעה נרדפה לדעת את יי' הושע ו'
תיב והלכו עמים רבים ואמרו לכו ונעלה אל הר יי' וגו' כי ישעיה ב'
ציון תצא תורה וגו' ואנא בעינא למיהך בתרך ולמילף מאינון
ילי מעלייתא דאתון טעמין כל יומא (א) מאדרא קדישא מאי
בתיב והאמין ביי' ויחשבה לו צדקה אי קב"ה חשבה לאברהם כרת' ט"ו
ו אברהם לקב"ה ואנא שמענא דקב"ה חשבה לאברהם ולא
תיישבא בלבאי א"ל הכי אוקימנא ולא הכי הוי ת"ח ויחשבה
חשוב לו לא כתיב אלא ויחשבה אברהם ודאי חשבה לקב"ה
תניא כתיב ויוצא אותו החוצה א"ל קב"ה צא מאצטגנינות שם
לך לאו ההוא אורחא למנדע שמי את חמי ואנא חמינא
ברם אינו מוליד אברהם מוליד מכאן ולהלאה אשתדלו
ארחא אחרא כ"ה יהיה זרעך מאי כ"ה היא כתרא עשיראה
דישא דמלכא למנדע שמיה והיא כתרא דדינין מתערין מנה
ואנא כה יהיה זרעך ממש בההיא שעתא חדי אברהם לאסתכל'
מנדע שמיה ולאתדבקא ביה משום דאתבשר בכ"ה ואע"ג
דינין מתערין מנה חשבה אברהם לההוא כתרא אע"ג דהיא
נא כאילו היא רחמי הה"ד ויחשבה מאי ויחשבה לההוא
תרא צדקה רחמי א"ר יצחק כ"ה כתרא עשיראה היא ואתקרי
"ק ודינין מתערין מנה ואברהם אף ע"ג דידע דדינין מתערין
נה מהאי צדק הוא חשבה צדקה דדינין לא מתערין מנה
נין דהוא רחמי תו א"ר אבא מאי דכתי' ויי' ברך את אברהם שם כ"ד
בל כד"א כי כל בשמים ובארץ וכתיב כה תברכו דבנייהו ד"ה א' כ"ט
שראל מתברך האי כ"ה ע"י דכהנא בגין דיתברכון ישראל

לתתא

(א) פי' לשמש קבוץ התלמידים לעסוק בתורה מקום הישיבה נקרא בית ועד כמו בית הלימוד נקרא אדרא כמו א"ר ומ"ו סרב"ב ·

תהלים קל"ד | לתתא וישתכח ברכתא בכלא ולזמנא דאתי כתיב °יברכך יי' מציון וגו' · °ברוך יי' מציון שוכן ירושלם :
שם קל"ה

ויהי ביום כלת משה וגו' · תאנא ר' יוסי ביום שנכנסה כלה לחופה · במאי אוקימנא ביום כלת משה · אלא מלמד דעל ידוי דמשה נכנסה אמר ר' יהודה וכי עד השתא אתעכבת דלא עיילת לדוכתה והכתיב °ולא יכול משה לבא אל אהל מועד וגו' · א"ר יצחק אין מוקדם ומאוחר בתורה · ויהי ביום כלת משה כלת של משה ודאי · דתנינן אר"ש מאי דכתיב °עלית למרום שבית שבי וגו' אלא בשעה שאמר לו קב"ה °של נעלך מעל רגלך אזדעזע ההר אמר מיכאל קמי קב"ה רבש"ע תבעי לסתור אדם · והא כתיב °זכר ונקבה בראם ויברך אותם ולית ברכתא אשתכח אלא במאן דאיהו דכר ונוקבא ואת אמרת לאתפרשא מאתתיה (ב) א"ל הא קיים משה פריה ורביה השתא אנא בעינא דיתנסב בשכינת' ובגיניה יחות שכינתא לדיירא עמיה הה"ד עלית למרו' שבית שבי · ומאי שבי · (ג) שכינתא דאתנסיבת עמך · לקחת מתנות באדם · באדם לא כתיב אלא באדם הידוע למעלה · וביומא דנחתת שכינתא ההוא יומא דאתנסבא במשה נחתא הה"ד כלת משה · כלת משה ממש · וביהושע דאנפוי כאנפי סיהרא כתיב °של נעלך דלא אתפרש אלא בזמנין ידיען דהא לא אתנסיבת עמיה שכינתא כל כך ולא אתחזי ליה דכתיב °ויפול יהושע על פניו ארצה · אבל הכא כלת משה ודאי · מתנות באדם מתנת כתיב · זכאה חולקיה דמשה דמארי' בעי ביקריה על כל שאר בני עלמא °ויאמר יי' אל משה נשיא אחד ליום · מהו ליום · א"ר יהודה יומין דלעילא דאתחנכו לאתברכא

שמות מ'
תלי' ס"ח
שמות ג'
ברא' ה'
יהושע ה'
שם

ב) משמע דדי בב' זכרים כב"ש והאנן קי"ל כב"ה דוקא זכר ונקבה יבמות ס"א ב' · ג) לפיכך קורא לשכינתא שבי דהיא בכל תיקונהא שהם י"ב צירופי הויה שבולעים שם כנ' שב"י שהם ושבה הואיל דגם את זה לעומת זה עשה האלהים והיינו שבי גם בשרכבת הטומ' ע"כ דרז"ל ויצא שמעו שבי היינו אלא שזמה ג' ובפרד"ס ש' שקא. א"ס

אתכרכא באינון תריסר תחומין דמתפרשאן וכל חד אתתקן
תחנך בברכתא על ידוי דאלין דלתתא · תאנא כלהו
תכרכין בגין מדבחא דלעילא ואפילו תתאה ואפילו אומות
עולם מתכרכן דתניא א״ר שמעון אלמלא לא אקריבו אלין
יסר נשיאין לא יכיל עלמא למיקם קמי תריסר נשיאי ישמעאל
כתיב ׳שנים עשר נשיאים לאומותם מדאקריבו אלין דישראל
יכו שולטנותא דכלהו בגין כך נשיא אחד ליום וכל מה
אקריבו כגוונא דלעילא אקריבו בגין דיתברכון כלהון · ט׳ים
שים עתודים ששים כמה דכתיב ששים גבורים סביב לה
נסטר גבורה · כף אחת עשרה זהב וגו׳ והא אתמר זכאה
לקיהון דצדיקייא דקודשא ב״ה מריק עלייהו ברכאן וציית
ותיהון ועלייהו כתיב ׳פנה אל תפלת הערער ולא בזה את
תפלתם וגו׳ ברוך יי׳ לעולם אמן ואמן יילא״ו :

בראשית כ״ה — תהלים ק״ב

פרשת בהעלותך

בר יי׳ אל משה לאמר · דבר ט׳ אהרן ואמרת ט׳יו בהעלותך
את הנרות וגו׳ רבי יהודה פתח °והוא כחתן יוצא מחפתו
זכאה חולקיהון דישראל דקודשא בריך הוא אתרעי בהון
הב להון אורייתא דקשוט אילנא דחיי דביה אחיד בר נש (ס״א
) חיין להאי עלמא וחיין לעלמא דאתי דכל מאן דאשתדל
אורייתא ואחיד בה אית ליה חיין (ס״א אחיד כחיין) וכל מאן
שביק מילי דאורייתא ואתפרש מאורייתא כאילו מתפרש מחיין
ין דהיא חיין וכל מילוי חיין הדא הוא דכתיב ׳כי חיים הם
וגו׳

תהלים י״ט — משלי כ״ד

משלי ג׳ וגו׳ וכתיב ׳רפאות תהי לשרך וגו׳ תא חזי אילנא דחיי אחיד
מעילא לתתא והוא שמשא דנהיר לכלא ׳ ונהורא דיליה שאר
מרישא ואתפשט בגופא דאילנא בארח מישר ב׳ סטרין אחיד
ביה חד לצפון וחד לדרום וחד ימינא וחד שמאלא ׳ (ואינון
בשעתא דשמשא נהיר כמה דאתמר מההוא גופא (ס״א גופא
דאילנא אתקיף לדרועא דימינא ואנהיר בתוקפיה ומתוקפיה נהיר
שמאלא ואתכליל בנהוריה והוא כחתן יוצא מחופתו מאן איהו
שה״ש ג׳ חופתו דא איהו ׳עטרה שעטרה לו אמו ביום חתנתו יוצא מחופת
דא איהו רישא דכל נהורא כמה דאת אמר בקרא דאבתריה
מקצה השמים מוצאו דא שירותא דכלא דאקרי מקצה השמים
וכדין נפיק כחתן ממש כד נפיק לאערעא לכלתיה רחימתא
דנפשוי ופריש דרועוי ומקבל לה כהאי גוונא והוא כחתן יוצא
מחפתו אזלא שמשא ואתפשט לגבי מערב כיון דמערב אתקריב
סטר צפון אתער לקבליה בקדמיתא וקריב למערב וזווג ליה
שם ב׳ באתריה כמה דאתמר דכתיב ׳שמאלו תחת לראשי ולבתר
סטר דרום דאיהו ימינא דכתיב וימינו תחבקני ׳ כדין ישיש כגבור
לרוץ ארח לאנהרא סיהרא ואוקמוה תא חזי בהעלותך את
הנרות אלין בוצינין עלאין דכלהו נהירין כחדא מן שמשא (כ״א
תהלים פ״ט חסר) ר׳ אבא פתח ׳אשרי העם יודעי תרועה יי׳ באור פניך יהלכון
(א) האי קרא אוקמוה אבל תא חזי זכאין אינון ישראל
דקודשא בריך הוא יהב לון אורייתא קדישא

ואוליף

א) לעיל פ׳ ויקרא ח״י ב׳ ולהסור ג״ס ב׳ פי׳ שיודעים הכוונות או יודעי שוברי כח הדין אבל כאן מפרש שעיק
קול השופר ושיהו הוא לתיקון מוח הדעת כי שם יש סוד חג״ת כנז׳ בס׳ הכוונות ע״ש וז״ס יודעי תרועה פי׳ מושכי
חג״ת שבדעת ו׳ יינו מלי דמשיך לקין אפיק קלא דאיהו כללא כחדא וכל הגונין כולן נמשך בדרועי הדעת וע״כ פתחי
זכאין ישראל וכו׳ וי״ל מפני שהם מפרשים ומוספים מן הדעת ולכן זכו אל אורייתא קדישא בב׳ יסודות של או׳
שמורשה בדעת וציר ובהם שיר הקדושה וגם רמז במלת זכאין למה שבורר שישראל נזדככו במצרים ובררו כל הניצוצו
שנבלעות בין קרא את ישראל בשם זכאין והראיה שם נתן לנו תורתו הק׳ וזהו סרח״ו (אח״י) וז״ס רגם הקב״ה לזכו
את ישראל וכו׳ פי׳ לזככם ודוק שא״ן ·

ליך לון ארחוי לאתדבקא ביה ולמיטר פקודי דאורייתא
כי בהו לעלמא דאתי וקריב להו בשעתא דנפקו ממצרים
א כדין אפיק לון מרשותא אחרא וסליק לון לאתאחרא בשמיה
ין אקרון בני ישראל בני חורין מכלא דלא יתכו תחות רשותא
רא וסליק לון לאחרא בשמיה דסליק על כלא ושליט עד
שמות ד׳ אין ותתאין ומגו רחימותא דילהון קרא לון °בני בכורי ישרא
ונא (דקדושה) עלאה (ועז"ר קטל (ס"א וקטל) כל בכור דלעילא
תא ושרא קטירין ואסרין דעלאין ותתאין בגין לאפקא לון
ד לון בני חורין מכלא · ועז"ר לא בעא קב"ה לא מלאך ולא
ף אלא איהו · ועוד דהא איהו ירע לאכחנא ולמנדע כלא
ושרי אסירין ולאו אינון ברשותא דשליתא אחרא ולא בידיה
ו בההוא ליליא דבעא קב"ה לקטלא כל אינון בכורי כמה
תמר בשעתא דרמיש ליליא אתו מזמרין לזמרא קמיה אמר
לאו עידן הוא דהא שירתא אחרא מזמרין בני בארעא
עתא דאתפליג ליליא אתער רוח צפון וקב"ה כדין עבד
מין וישראל עבדין שירתא בקול רם (ס"א וישראל מזמרין והמרין הלל"א כקול
וכדין עבד לון בני חורין מכלא ומלאכין עלאין וכל משריין
הו הוו צייתין להון לקליהון דישראל בתר דאתגזרו רשימו
שם י"ב תיהון מההוא דמא ומדמא דפסחא בתלת רשימין °על המשקוף
שתי המזוזות · מ"ט הא אוקמוה בגין דאיהו רשימא קדישא
כלא כד איהו נפיק וחמי ההוא דמא דהוא רשים על ההוא
תא חייס עלייהו דישראל הה"ד ופסח יי' על הפתח וגו' הכא
ת לאסתכלא אי קב"ה אתי וקטיל בארעא דמצרים ולא ישליח
רא רשימא דא דעל פתחא למה והא כלא גלי קמיה · ותו
ו ולא יתן המשחית ולא ישחית מבעי ליה · אלא וראי הכי

שמות י"ב הוא דכתיב "וה' הכה כל בכור · וה' הוא ובית דינו וההוא כי
דינא הכא אשתכח · ובכלא בעי לאחזאה עובדא בגין לאשתזכא
דהא כגוונא דא על גבי מרכתא בגין דלא ישתכח מחבלא
האי בעובדא ובזמנא דלא אצטריך האי כגון ראש השנה דאיהו
יומא דדינא ומאריהון דלישנא בישא קיימין עלייהו דישראל בעיני
מילין צלותין ובעותין ובעינן לאחזאה עובדא כמה דאוקימנא
והא אתמר וכמה בשופר (לאחזאה שופר) לאתערא שופרא
אחרא ואנן מפיקין בההוא קלא רחמי ודינא כחדא כלא כדקא
יאות כמה דההוא שופר עלאה אפיק קלא דאיהו כללא כחדא
ולאתערא רחמי קאזלינן ולתברא מאריהון דדינא דלא ישלטון
בהאי יומא וכד רחמי מתערין כלהו בוצינין עלאין נהרין מהאי
משלי ט"ז גיסא ומהאי גיסא כדין "באור פני מלך חיים · תא חזי בשעתא
דכהנא (רבא) אתכוון לאדלקא בוצינין לתתא והוה קריב קטרת
בוסמין בההיא שעתא כדין בוצינין עלאין נהרין ואתקטר כלא
שם כ"ז כחדא וחידו וחדוותא אשתכח בכלהו עלמין הה"ד "שמן וקטרת
ישמח לב וע"ד בהעלותך את הנרות רבי אלעזר ורבי יוסי ורבי
יצחק הוו אזלי באורחא פגעו באינון טורי קדרו עד דהוו
אזלי זקף עינוי רבי אלעזר וחמא אינון טורי רמאי והוו חשוכין
ודחלין בדחילו אמר רבי אלעזר לאינון חברייא אילו אבא הכא
לא הוה דחילנא אבל כיון דאנן תלתא ומילי דאורייתא ביננא
דינא הכא לא אשתכח · פתח ר' אלעזר ואמר כתיב ותנח התיבה
בחדש השביעי בשבעה עשר יום לחדש על הרי אררט וגו'
כמה חביבין מילי דאורייתא דבכל מלה ומלה אית רזין עלאין
ואורייתא כלל עלאה אקרי · ותנינן בתליסר מכילן דאורייתא
כל דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל ללמד לא ללמד על
עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כלו יצא דהא אורייתא דאיהי
כללא

כללא עלאה אף על גב דנפק מנה חד ספור בעלמא ודאי לא
אתי לאחזאה על ההוא ספור אלא לאחזאה מילין עילאין ורזין
עילאין ולא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כלו
יצא כגון דההוא ספור דאורייתא או ההוא עובדא אף על גב
דהוא נפקא מכלל דאורייתא לאו לאחזאה על גרמיה נפק
בלבד אלא לאחזאה על ההוא כללא עלאה דאורייתא כלא
נפק כגון האי דכתי' ותנח התיבה בחדש השביעי בשבעה עשר כרא' ח
יום לחדש על הרי אררט ודאי האי קרא מכללא דאורייתא
נפק ואתי בספור דעלמא מאי איכפת לן אי שרי בהאי או בהאי
והא באתר חד לישרי אלא ללמד על הכלל כלו יצא וזכאין
אינון ישראל דאתייהיב להו אורייתא עלאה אורייתא דקשוט
מאן דאמר דההוא ספורא דאורייתא לאחזאה על ההוא ספור
בלבד קא אתי תיפח רוחיה דאי הכי לאו איהי אורייתא עלאה
אוריית' דקשוט אלא ודאי אורייתא קדישא עלאה איהי אורייתא
דקשוט תא חזי מלך בשר ודם לאו יקרא דיליה הוא לאשתעי
מלה דהדיוטא כל שכן למכתב ליה ואי סליק בדעתך דמלכא
עלאה קב"ה לא הוו ליה מילין קדישין למכתב ולמעבד מנייהו
אורייתא אלא דאיהו כניש כל מילין דהדיוטין כגון מלין דעשו
מילין דהגר' מילין דלבן ביעקב' מילין דאתון' מילין דבלעם'
מילין דבלק' מילין דזמרי' וכניש להו וכל שאר ספורין דכתיבין
ועביד מנייהו אורייתא' אי הכי אמאי אקרי תורת אמת 'תורת תהלים י"ט
יי' תמימה' עדות יי' נאמנה' פקודי יי' ישרים' מצות יי' ברה'
יראת יי' טהורה' משפטי יי' אמת' וכתיב הנחמדים מזהב ומפז
רב' ואלין אינון מילי דאורייתא אלא ודאי אורייתא קדישא
עלאה איהי אורייתא דקשוט תורת יי' תמימה וכל מלה ומלה
אתייא לאחזאה מילין עלאין דההוא מלה דההוא ספור לאו

לאחזאה על גרמיה בלבד קא אתי אלא לאחזאה על ההוא כללא קא אתי כמה דאוקימנא תא חזי ותנח התבה וגו׳ האי קרא כך כל שכן אחרנין (ס״א האי קרא כך איהו והא אתמר) בשעתא דדינא תלי על עלמא ודינין שריין וקודשא בריך הוא יתיב על כורסיה דדינא למידן עלמא בההוא כורסייא כמה רשימין אתרשימו ביה כמה פתקין גניזין בגויה בגו אחמתא דמלכא כלהו ספרין דפתיחו תמן אתגניזו ובגין כך לא אתנשי מלה מן מלכא והאי כורסייא לא אתקן ולא שרייא אלא בחדש השביעי דאיהו יומא דדינא יומא דכל בני עלמא אתפקדן ביה כלהו עברין קמי ההוא כורסייא וע״ד ותנח התבה בחדש הז׳ בחדש השביעי ודאי דאיהו דינא דעלמא על הרי אררט אלין (סמכי כורסייא) מאריהון דדינין מאריהון דיבבא ויללא וכלהו שליחין (ס״א כלהו שכיחין) בההוא יומא קמי קודשא בריך הוא וכמה מארי תריסין אתערו בהאי יומא וכלהו קיימי תחות ההוא כורסייא בדינא דעלמא וישראל מצלאן צלותא בההוא יומא ובעאן ומתחננן קמיה ותקעין בשופר וקודשא בריך הוא חייס עלייהו ומהפך דינא לרחמי וכל עלאי ותתאי פתחי ואמרי אשרי העם יודעי תרועה ועל דא בעינא בההוא יומא דההוא דתקע דידע עקרא דמלה ויכוון ביה בתרועה ויעביד מלה בחכמתא ועל דא כתיב אשרי העם יודעי תרועה ולא כתיב תוקעי תרועה והא אתמר. אזלו כל ההוא יומא כד רמש ליליא סליקו לחד אתר ואשכחו חד מערתא. אמר רבי אלעזר ליעול חד גו מערתא אי אשתכח אתר דאיהו יתיר מתתקן. על רבי יוסי וחמא מערתא אחרא בגויה ונהורא דשרגא ביה שמע חד קלא דהוה אמר בהעלותך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות. הכא נטלא כנסת ישראל נהורא ואימא עלאה

תהלים פ״ט

תעטרא וכלהו בוצינין מינה נהרין בה תרין (א) טופסירין דקיקין
יחין שושבינין (ס"א שבשבין) כלהו קטרין לגבי עלאה ומתמן לתתא
מע רבי יוסי וחדי אתא לגבי רבי אלעזר א"ר ר' אלעזר ניעול
קב"ה אקדים לן האי יומא לאתרחשא לן בניסין עלו כיון דעלו
ו תרין בני נשא דהוו לעאן באורייתא · א"ר אלעזר °מה יקר תלים ל"ו
סדך אלהים ובני אדם בצל כנפיך יחסיון · קמו אלין ויתבו כלהו
דו כלהו · א"ר אלעזר מה יקר חסדך אלהים דאשכחנא לכו
וד עבר לן קב"ה באתר דא השתא אדליקו בוצינין · פתח
רבי יוסי ואמר ·

עלותך את הנרות · בהעלותך ממש באדלקותך דהא כחדא
אתעביד על ידא דכהנא תרין פולחנין דאינון קשורא
א ומאן אינון שמן וקטרת כדכתיב °שמן וקטרת (ב) ישמח לב משלי כ"ז
תיב °והקטיר עליו אהרן וגו' · וכתיב ובהעלות אהרן את שמות ל'
רות בין הערבים יקטירנה · מאי שנא הכא בהטיבו ומאי שנא
תם ובהעלות אמר רבי יהודה כלא חד מלה · רבי יוסי אמר
הטיבו כד"א °כי טובים דודיך מיין · טובים רווי חמרא כד"א שיר א'
שבע לחם ונהיה טובים · רבי יהודה אמר הטבה ממש כד"א ירמיה מ"ד
וב לב משתה תמיד ובהעלות דהא בזמנא דאתשקיין ואתרויין משלי ט"ו
קיו דנחלא כדין עלאין עלויא וברכן (ס"א עלאין ותתאין) משת כחי
להו וחידו בכלא · ועד דא ובהעלות · ר' אחא אמר בשעתא
מיקא דכלא נהיר (ס"א דסתימא דכלא נהיר) נהיר בנחלא ונחלא
ד (ס"א נהיר) בארח מישור לאשקאה כלא כדין כתיב בהעלות
הטיבו) בגין דהא מעומקא דכלא נפקי בהעלות דאתי מסטרא
עלאה

י' שרים דקים כחוטים והם שושבינין אל המלך יתברך ויתעלה (ופרש"כ פי' סלסלאות דקות ורמק"מ) : ב)
הם ב' שמן וקטרת מ"מ נאמר בל' יחיד כי אור השמן יותר גדול וכן ישמח לב ני' שמן ולפי שהם קשורה אחד
היינו ב' יסודות או"א דלא פסיק נסר יונה מעדן לכן נאמר בלשון יחיד . הרמ"ז :

בראשית רכ"א א' עלאה דעמיקא (נ"א דסתימא) דכלא אקרי מחשבה וכלא חד מלה
וכדין כנסת ישרא' אתברכא וברכאן משתכחי בכלהו עלמין:
מלכים ח' א' רבי יצחק פתח כתיב ׳בנה בניתי בית זבול לך מכון לשבתך
עולמים בית זבול· בית זבול ודאי כד אתפקרו בידהא
כל גנזי מלכא· ושלטא כהו כדין אקרי בית זבול ורקיע חד
אית דאקרי זבול דהא דא אשבח לקבלה ברכאן ולסדרא כלא
דברים ל"ג והאי אקרי בית זבול תא חזי כתיב ׳ולזבולון אמר שמח זבולון
בצאתך ויששכר באהלך מלמד דאשתתפו כחדא דא נפיק
ואגח קרבא ודא יתיב ולעי באורייתא ודא יהיב חולקא לדא
ודא יהיב חולקא לדא· בחולקיה דזבולון ימא וכנסת ישראל
אקרי ים כנרת והכי אתחזי בגין דהא תכלת נפיק מתמן ואוקמוה
דהא לתתא כגוונא דלעילא ים כנרת לעילא ים כנרת לתתא·
תכלת לעילא תכלת לתתא וכלא באתר חד· ועל דא ירית
שם זבולון למיפק לאגחא קרבא· ומנלן דהכי הוא דכתיב ׳עמים הר
יקראו שם יזבחו זבחי צדק· זבחי צדק ודאי מאי טעמא כי שפע
ימים יינקו· ויששכר חולקיה באורייתא ויהיב לזבולון חולקא
דאוריית' ודאי ועל דא אשתתפו כחדא לאתברכ' זבולון מיששכר
דברכתא דאורייתא היא ברכתא דכלא· ר' אבא אמר אחסנת
דאוריית' ודאי הכי הוא ודרגא דא שתיתא' יהיב אגר (ס"א חד שתיתאה
יהיב אגר) אורייתא ואחסין לה לכנסת ישרא' אחסין חוורא לתכלתא
וע"ד תנינן משיכיר בין תכלת ללבן דישתמודען גווני דהא כדין
אקרי בק"ר· חוורא אתי לעלמא ותכלתא אתעבר וע"ד כל קרבין
דמלכ' וכל זייני מלכא בידהא אתמנן והא אוקימנא (חסר תחלת המאמר
במדבר כ"א ועיין פ' וילך רפ"ו א') ׳באר חפרוה שרים כרוה נדיבי העם· באר דא
כ"י חפרוה שרים דא אבא ואימא דאולידו לה· כרוה נדיבי העם
תהלים מ"ז אין אבהן דכתיב ׳נדיבי עמים נאספו עם אלהי אברהם וגו' בגין
לאתברכא

תכרכא מנהון ע"י דדרגא חד ומנו צדיק דקאים עלה וע"ד
רינן כד האי באר נטלא בסיועא דאבהן נטלא ואקרי באר
קרי ים אקרי באר · בשעתא דיצחק נפיק מזיינא מסטרא
ימא ואתי לאמשכא אבתרה דדא ומלי לה כדין אקרי באר
חק · באר דמרים והא אוקמוה ים כד אתנהרא מנהרא
אה דאבא כדין אקרי ים דנחלין אזלין לגווה כמה דאת אמר
הנחלים הולכים אל הים והים איננו מלא ומיומא דגלתה קהלת א'
ות ישראל בגלותא כתיב ·אזלו מים מני ים דא כנסת ישראל איוב י"ד
ר יחרב ויבש דא צדיק וע"ד כתיב ·הצדיק אבד וגו' דהוא ישעיה נ"ז
ה נהר עלאה ויקירא דעייל בגווה והוא כניש כל אינון נהרין
לין דנגדין מנגידו דההוא נהר קדישא דלא פסקין מימוי
ימין דנגיד ונפיק מעדן עלאה והוא עייל בגווה (א) ומלי
מהא ומתמן ירתין עלמין כלהו (א"ת זנו וירתין) ברכאן בכלא ת"ח
עתא דאתברכא כנסת ישראל עלמין כלהו אתברכן וישראל
תא ינקין ומתברכן בגיניה והא אוקימנא דהיא אגנא עלייהו
ראל כמה דאתמר כתיב ·ויסע מלאך האלהים ההולך וגו' שמות י"ד
אך האלהים דא כנסת ישראל והא אוקימנא והיא שעתא
ועא דאבהן נטלא וכד אינון משתכחין לגבה כלא משתכחי
יב אתמסר באלין קראי שמא קדישא דכליל בהון אבהתא
ה דאוקימנא חד קרא כסדרא וחד למפרע וחד כסדרא ויסע
אך האלהים ההולך וגו' דא כסדרא בגין דאברהם אשתכח
א וכל אינון דאתו מסטריה וע"ד איהו כסדרא כגוונא דא :

ד המגיה כאן מצאתי כתוב פסוק ויסע כסדר כל אות ואות כבית א' כמרובע ·
עם זה ·· בלשון ותמצאם כולם בסוף חלק שני :

הכא

א) וממלא אגם מים סלה בספר הגליון :

הכא אתעטר אברהם בעטרוי ואעטר לה לכנסת ישראל ואין אתוון כלהו בארח מישר למיהך ביממא דכתיב יומם (תלים מ"ב) יצוה יי' חסדו ובלילה שירה עמי ועל דא כתיב ויסע אימתי נטלין במטלנייהו הוי אימא ביממא כד נהיר שמשא ודא חד קרא דאיהו בשבעין ותרין אתוון תניינא דיצחק הכי נמי דאשתכח בע"ב אתוון לאשתכח בדינא לגבי מצראי ולגבי ישראל ברחמי ועל דא כתיב ויבא בין מחנה מצרים ובין מחנה ישראל לקביל אין ולקביל אין ויהי הענן והחשך דהכי הוא יומא דיצחק דעיבא הוי עננא וחשוכא מניה הוא ובגין כך סדורא דאתוון למפרע (בארח עקימא) ולא בארח מישר כגוונא דא :

כאן מלאתי כתוב פסוק ויבא למפרע כל אות ואות בבית א' כמרובע עם זה הלשון :

ועל דא אתוון כלהו למפרע דכתיב ויהי הענן והחשך דכיון דעאל יצחק בדינוי לא קרב זה אל זה כתיב זה אל זה אינון דאתו מסטרא דאברהם לא קריבו דא בדא דהא לא יכלין בגין דהאי באר אתדבקא ביצחק כמה דאת אמר ויאר את הלילה דכד אתמלייא לאתחברא (ס"א לאתקפא) ביצחק לא קרב זה אל זה ולא יכיל לקרבא עד דאתא יעקב ואתחבר באברהם ונטל ליצחק ושארי ליה באמצעיתא כדין אתקשר מהימנותא דא בדא ודא בדא ואשתזיבו ישראל ותנינן באתר דאבהתא משתכחי (ב) שאר צדיקייא משתכחי גבייהו ועל דא שמא דא סליק לסטרין אחרנין מתפרשן אף ע"ג דכלהו נפקין לארחא חד כד נהרא האי בא"ר מסטרא דיצחק ואתקשר ביה אתעביד ימא רבא תקיפא וגלגלין תקיפין סלקין ונחתין בזעף ורוגזא בתקיפו נטיל לעילא

סליק

ב) נלע"ד שזהו כה"י שגם בזה סוד זה אל ע"ב כולו ביושר וו"ו יו"י שב"ט וכו' וז"ש שאז דא סליק לסטרין אחרנין ובו שאר צדיקייא שזה אהרן יוסף וגם דוד שבו כללות השש בחינות והרי הם ז' כורתי ברית הרמ"ו :

יק ונחית לתתא אברהם אתי לקבלה (ס״א לקבליה) ומגו רוגזא
פא וחימתא ותקיפו זה אל זה לא הוו מתקרבין עד דאתא
קב ושכיך רוגזא ומאיך ותבר גלגלי ימא הה״ד °ויט משה את שמות י״ד
על הים ויולך יי׳ את הים ברוח קדים עזה וגו׳ · מאן ברוח
ים עזה דא רוח יעקב עזה תקיף לקבליה לתברא רוגזא דהאי
א וישם את הים (א) לחרבה ויבקעו המים *אריך ימא מימי נ״א קוץ
זין ואתפליגו מיא לסטרא דאברהם ולסטרא דיעקב הה״ד
קעו המים לסטרא דא ולסטרא דא ועד״ דא אתוון כלהו
בארח מישר כדקא יאות:

כאן היה כתוב פסוק ויט כסדר כל אות ואות כבית אחד כמרובע עם זה הלשון :

אתוון בארח מישר בסטרא דיעקב וכל אינון דאתו מסטריה
וכד אתא יעקב אתחבר באברהם ונטל ליצחק ושארי ליה
מצעיתא כדין אתקשר מהימנותא דא בדא ודא בדא ועל
עובדא בתקונא בשמא קדישא בזווגא דאבהן אשתמודעא
יהו קשורא חד קשורא מהימנא למהוי רתיכא שלימתא
ווגא דאבהן כחדא אתעביד כלא וידעין חבריא למיהך בארח
ר לאתקנא עובדין כדקא יאות ובשמא דא קשורא דאבהן
תכחו אורחין לדינא ולרחמי לסייוע לחסר לרחילו לאורייתא
יי׳ למותא לטב לביש׳ זכאין אינון צדיקייא דידעין ארחוי
ורייתא וידעין למיהך באורחוי דמלכא קדישא זכאין אינון
בעלמא דין ובעלמא דאתי :

מלאתי הע״ב שמות היוצאים מג׳ פסוקים אלו כמרובע כל שם ושם מג׳ אותיות כבית אחד
ישר הפוך ישר וסימניך יה״י אור ולא הדפסתי אותו מפני יקר תפארת קדושתו :

אבהן במטלנון בעובדין בקשורין דמתקשרי דא בדא ׳וכד
מתחברן כחדא לית מאן דיקום קמייהו ותנינן באתר
בהתא אשתכחו שאר צדיקייא משתכחי גבייהו ועד״ דא
א דא סליק לסטרין אחרנין מתפרשן אע״ג דכלהו נפקין
תי במדבר לארחא

(א) נ״ל תיבות לחרבה ויבקעו עם ב׳ תיבות והטו׳ נגד אברהם ויעקב :

לארחא חד (כאן שייך מה שבסוף הס' סי' א') שבעה קשורין אינון דמתקשרי
בהו ג' אבהן וד' אחרנין רישא ואמצעיתא בקשורא חדא ואלין
אינון דחפרו בירא דמייא · תניינא זה אל זה ואינון קשורא חדא
(ב) בתלת יודין · תליתאה שלימו דכל מהימנותא רביעאה תרין
קיימין דגופא קיימא עלייהו · חמישאה טב וביש נהרא דנפיק
אילנא דחיי ומותא · עמיקתא דכלא · שתיתאה דינא ברחמי שביעאה בראשית רכ"א א'
בקדמיתא אתמר בההוא רישא דאמרן בגין דאיהו אמצעיתא
דכלא ובגין דאיהו אמצעיתא דכלא אקרי · אני קיומא דכל ענפין שמו' כ"כ א'
דמתאחרן מסחרניה (ג) שבעה דרגין אלין מדרגא חדא לדרגא חדא
(ס"א אחרא) אשתמודעא רתיכא חדא בכל אינון דמתאחרן ביה וכן
מדרגא לדרגא וכלהו אתנהגן אבתריה דההוא דרגא דאתפקדא
עלייהו והא אוקימנא מילי · ת"ח בשעתא דאלין דרגין משתכחי כל
מהימנותא אשתכח ואלין שבעה ענני ראסחרו להו לישראל
בגין כך כד נטלא שכינתא באבהתא נטלא וכד אלין נטלין כלהו
דרגין אחרנין נטלין בהו וכדין אתעטרת כ"י כרקא יאות · ת"ח
זבולן דקאמרן ירית ים כנרת סתם והכי אתחזי · אי
הכי יהודה מה חולקא אית ביה אלא יהודה נטל מלכותא כלא
ואתאחיד ביה בכל סטרין · רבי אלעזר אמר האי פרשתא הא
אתמר עובדא דמנרתא ותקונהא וכל מה דבה · אמאי הכא
זמנא אחרא אלא כיון דנשיאים קריבו (לעילא) קורבנא דמדבחא
וכל תקונא דאתחזי ליה אתא קרא ואשתעי עובדא דמנרתא
דהיא תקונא על ידא דאהרן דהא לעילא מנרתא וכל בוצינין
(ס"א תיקונין) דילה על ידא דאהרן נהרין כלא · תא חזי מדבחא
תריסר נשיאין הוו לחנכא ליה ולאתקנא ליה והא אוקמוה
תריסר אינון שבטין לד' סטרין ד' דגלים וכלהו תריסר וכלא כגוונא
דלעילא מנרתא אתמני

ב) נ"ל דהשתא מפרש נהר שהוא ביוסף כל הנ' כתובים בתלת תלת דהיינו וו"ו וי"ו שנ"ט וכו' ודוק א"ס · ג) גם פ"א ד' פ' כתב ח' חלקים ט' לכל ספירה וזה שאמר ק"ל גם הרב לא כ"כ ולא ידענא מנ"ל · ודאי לא דק בדברי קודר ודברי הרב שהעתקנו בהתק"ש ע"ס והבין · גם בפ' וירא ק"ח ב' שזהו לו חלקים וזהו לבנין אחר הרש"ב ;

מני בשבעה בוצינין לאדלקא על ידא דכהנא וכלא כגוונא
עילא ומנרתא על את קיימא ובניסא אתעבידת והא אוקמוה
יברא דמנרתא ומדבחא פנימאה ומנרתא קיימי כחדא לחדוותא
לא דכתיב שמן וקטרת ישמח לב ואוקימנא דתרי מדבחן
· חד פנימאה דכלא והאי קיימא לחדוותא וחד לבר לקרבא
בגין ומהאי פנימאה נפיק להאי דלבר ומאן דחמי ויסתכל
ע חכמתא עלאה רזא דמלה ארנ"י ידו"ד ועל דא לא אתקרב
רתא אלא בשעתא דשמן אשתכח · אשכחנא בספרא דשלמה
בא קטרת הוא לחדוה ולסלקא מותנא · מאי טעמא בגין
נא מהאי דלבר אשתכח וחדוותא וחידו וקשורא דנהירו
הוא פנימאה דכל חידו ביה קיימא וכד האי אתער כל דינא
תלק מהאי ולא יכיל למעבד דינא ובגין כך קטרת קיימא
טלא מותנא ועל דא קטרת קשירו הוא דכלא ודא אתקריב
הוא פנימאה זכאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי
עלייהו כתיב ויאמר לי עבדי אתה ישראל וגו': ישעיה מ"ט
את הלוים; וגו' · הא אוקמוה דבעי לדכאה (ס"א לרכיה) לון
ולאמשכא לון לאתקשרא באתרייהו בגין דאינון דרועא
מאלא וסטרא דדינא וכל מאן דאתי מסטרא דדינא בעי דלא
י שערא בגין דאסגי דינא בעלמא ועל דא אתתא כהאי
נא דלא יתחזי שערה לבר ובעייא לאתחפייא רישה ולכסי
רהא ואוקימנא והא אתמר וכדין אתברכן כל אינון דאתיין
טרא דדינא · ועל דא בליואי כתיב וכה תעשה להם לטהרם
והעבירו תער וגו' ואתמר ליואי לא סלקין לאתרייהו עד
ית לון כהנא בגין דימינא מדבר תדיר לשמאלא ר"ש אמר
מא דסלקין ליואי בדוכתייהו בתרין פרים מ"ט פרים אלא
הו כפרים לקבלא בשמאלא להאי פרה דאתקרי פרה אדומה
נא כל חילא וכל תקונא ביה תלייא בגין דכל חילא דגופא
רועא ימינא קיימא · ועל דא כהנא דרועא דישראל כלהו
· וביה קיימא לאתקנא כלא ולאתקנא עלמא (ס"א מ"ט פרים

אלא

אלא אינהו שמאלא בפרים לקבלא בשמאלא · תא חזי כהנא דרועא ימינא דישראל כולהו הוה וביה קיימא לאתתקנא עלמא ודאתקנא כלא בגין דכל חילא דגוף אבדרועא ימינא קיימא וכל תיקונא ביה תלייא) ועם כל דא לא אשתכח בלחודוי אלא בגופא ושמאלא וגופא עקרא הוא דכלא :

(ת' והכיף הסייך כאן עיין סוף הס' סימן ט' :)

זאת אשר ללוים וגו' · ת"ח ליואה בר חמש ועשרין שנין יפלח בר חמשין שנין סליק לרוכתיה ואתעטר וחמש ועשרין יפלח דהא ב"נ (ס"א ת"ח ליואה בר חמש ועשרין שנין סליק לרוכתיה ואתעטר וחמש ועשרין יפלח עד דסליק לדרגא דחמשין) כד סליק להאי דרגא דחמשין שנין ולהלאה נחית מן תוקפא דאשא דביה וכיון דאשא וחמימותא אתקריר הא פגים לההוא אתר דאתקשר ביה ועוד דקלא דזמרא לא אתקשר בהדיה כל כך וקלא בעי דלא יתפגם אלא בעי לאתקפא דהא באתר דדינא תקיף קיימא ולא בחלשא · וכגו"כ בעי דלא יפגים ההוא אתר דאתקשר ביה דאיהו דינא תקיפא ולא חלשא · וע"ד לא בעי לאחזאה חולשתא כלל בכל סטרין · וכאה הוא ב"נ דאשתדל באורייתא וינדע אורחוי

דקב"ה ולא סטי לימינא ולשמאלא דכתיב כי ישרים דרכי יי' : הושע י"ד

וידבר יי' אל משה במדבר סיני וגו' · אמר רבי אבא מ"ט אזהר להון הכא על פסחא והא אתמר להו במצרים אלא בשנה השנית הוה דישראל חשיבו דהא פסח לאו איהו אלא במצרים וכיון דעבדו ליה זמנא חדא במצרים (א) חשיבו דלא אצטריך יתיר אתא קודשא בריך הוא ואזהר לון עליה דלא יחשבון דהוא קא עבר זמניה במצרים ולא יצטריך בגין

כך

א) תמה הרמב"ן דהכתיב ושמרתם את הדבר וגו' עד עולם ולא תי' · ולאו קושיא היא דהא כתיב בתרים והיה כי תבואו אל הארץ שתלה הכתוב בביאת הארץ אבל במדבר חשבו דלא נתחייבו ועי' פרש"י פ' בא אבל לא ס"ל לרבי אבא כסברת רש"י שלא נעשה הפסח אלא בשנה הב' אך ס"ל כתוס' דיבמות שעשוהו כל מ' שנה הרמ"ז (א"י ומ"ש בסמוך ואף על גב דהא אזהר להו במצרים כוונתו דלאפוקי מה שחשבו תימני לו' שיעשו פסח לחוד ותו לא ולאמוי לזה בפרטות על דיני הפסח וע"ז תירץ בההוא אתר דכל פקודין וכו' ואי משום הא לא הו"ל האי ליזכא ויעשו את הפסח אלא בגין דחשיבו · ומ"ש הרמ"ז ומ"ש ירא המעיין דדברי מק"מ אינם נכונים מז"ן) ·

כך במדבר סיני בשנה השנית לאתקנא להו לדרי דרין · ואף על
גב דהא אזהר להו במצרים השתא פקיד לון זמנא אחרא בההוא
אתר דכל פקודין דאורייתא ביה אתייהיבו ועל דא בשנה השנית
מאי בשנה השנית בחדש הראשון אלא רזא עלאה היא חד שנה
וחד חדש מה בין האי להאי חדש דא (א) סיהרא שנה דא
שמשא דנהיר לסיהרא וכדין הוה בזמנא דכל פקודין דאורייתא
אתמסרו ביה · ר"ש אמר ווי לההוא בר נש דאמר דהא אורייתא
אתא לאחזאה ספורין בעלמא ומלין דהדיוטי דאי הכי אפילו
בזמנא דא אנן יכלין למעבד אורייתא במלין דהדיוטי ובשבחא
יתיר מכלהו אי לאחזאה מלה דעלמא אפילו אינון (ב) קפסירי
דעלמא אית בינייהו מלין עלאין יתיר אי הכי נזיל אבתרייהו
ונעביד מנייהו אורייתא כהאי גוונא (ג) אלא כל מלין דאורייתא
מלין עילאין אינון ורזין עילאין · תא חזי עלמא עלאה ועלמא
תתאה בחד מתקלא אתקלו · ישראל לתתא מלאכי עילאי לעילא
מלאכי עלאי כתי' בהו °עושה מלאכיו רוחות (האי באתר עלאה) תליםק"ד
אבל בשעתא דנחתין לתתא (אע"ג דנחתין) מתלבשי בלבושא
דהאי עלמא ואי לאו מתלבשי בלבושא כגוונא דהאי עלמא
לא יכלין למיקם בהאי עלמא ולא סביל לון עלמא ואי במלאכי
כך אורייתא דברא להו וברא עלמין כלהו וקיימין בגינה עאכו
כיון דנחתת להאי עלמא אי לאו דמתלבשא בהני לבושין
דהאי עלמא לא יכיל עלמא למסבל · ועל דא האי ספור דאורייתא
לבושא דאורייתא איהו מאן דחשיב דההוא לבושא איהו אורייתא
ממש ולא מלה אחרא תיפח רוחיה ולא יהא ליה חולקא בעלמא
דאתי בגין כך אמר דוד °גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך מה תהלים קי"ט
דתחות לבושא דאורייתא תא חזי אית לבושא דאתחזי לכלא
ואינון

הלבנה סובבת מתערב למזרח בחדש א' מה שהשמש סובב בשנה א' תרפ"ו · ב) פרים ובלשונים יש להם
ה ספרים ודברי הימים שלומדים מהם חכמה ומוסר כנודע (בס' הזכרונות לזכור מה ש... לדעת ולהבין
שישים כדי שיהיה ייסר מן התמיד פרק ב' · ג) ירצה כמין מה שאמר ר' אבא רזא עלאה דא היא זווג עלם
ן הפסוק שהסכן וחזרה התורה ונשנית בכלל מועד חדש הא' ס"ס כתר פסוק' שנגלה בכל קומתה והאירה
מן התורה הוא זעיר ואתיא כמ"ש קי"ו א' וכ' כבוד חילי דאורייתא ומילין דהדיוטא ועי' מ"ש פרק"ו ·

ואינון טפשין כד חמאן לבר נש בלבושא דאתחזי לון שפירא
לא מסתכלין יתיר חשיבו דההוא לבושא גופא חשיבותא דגופא
נשמתא · כהאי גוונא אורייתא׳ אית לה גופא ואינון פקודי אורייתא
דאקרון גופי תורה האי גופא מתלבשא בלבושין דאינון ספורין
דהאי עלמא טפשין דעלמא לא מסתכלי אלא בההוא לבושא
דאיהו ספור דאורייתא ולא ידעי יתיר ולא מסתכלי במה דאיהו
תחות ההוא לבושא אינון דידעין יתיר לא מסתכלן בלבושא
אלא בגופא דאיהו תחות ההוא לבושא · חכימין עבדי דמלכא
עלאה אינון (ד) דקיימו בטורא דסיני ולא מסתכלי אלא בנשמתא
דאיהי עקרא דכלא אורייתא ממש (ולעלמא) ולזמנא דאתי זמינין
לאסתכלא בנשמתא דנשמתא דאורייתא · תא חזי הכי נמי לעילא
אית לבושא וגופא ונשמתא ונשמתא לנשמתא שמייא וחילהון
אלין אינון לבושא וכנסת ישראל דא גופא דמקבלא לנשמתא
ד איהי תפארת ישראל ועל דא איהי גופא לנשמתא · נשמתא
דאמרן דא תפארת ישראל דאיהי אורייתא ממש · ונשמתא
לנשמתא דא איהו עתיקא קדישא וכלא אחיד דא בדא · ווי
לאינון חייביא דאמרי דאורייתא לאו איהי אלא ספורא בעלמא
ואינון מסתכלי בלבושא דא ולא יתיר זכאין אינון צדיקייא
דמסתכלי באורייתא כדקא יאות חמרא לא יתיב אלא בקנקן
כך אורייתא לא יתיב אלא בלבושא דא וע״ד לא בעי לאסתכלא
אלא במה דאית תחות לבושא ועל דא כל אינון מילין וכל אינון
ספורין לבושין אינון ·

ויעשו בני ישראל את הפסח במועדו מאי ויעשו אמר רבי יוסי
הא אתמר כל מאן דאחזי עובדא לתתא כדקא יאות
כאילו עביד ליה לעילא דהא בגיניה אתער ההוא
מלה כביכול כאילו הוא עביד ליה והא אתמר

איש

ד) מכאן אותן שאינן יודעים סודות התורה לא עמדו על הר סיני (אע״י לא תמה בזאת אלא ר״ל שאינם מאמינים בסוד אמנם המאמינים ולא ידעו אינם בכלל זה ומי שאין מאמין בזה סוד גורע ס׳ מפרדס ונשאר פרד וז״ש כסוס כפרד אין הבין מאי״ן ·

איש איש כי יהיה טמא וגו׳ ·
איש איש תרי זמני אמאי
אלא איש דהוא איש ויתחזי
לקבלא נשמתא עלאה והוא
פגים גרמיה ׳ דלא שרייא עלוי
שכינתא (ס״א טירותא) (ס״א כפמתא)
עלאה מ״ט בגין דאיהו גרים
והוא מסאב ליה לגרמיה וע״ד
איש איש ׳ איש דיתחזי למהוי
איש והוא מסאב גרמיה דלא
ישרי עלוי קדושה דלעילא :
ו · בדרך רחוקה דא איהו חד
מעשרה דאינון נקודים
אורייתא וכלהו אתיין לאחזא׳
לה ׳ מאי בדרך רחוקה בגין
בר נש דאיהו מסאיב גרמיה
מסאבין ליה לעילא ׳ כיון
מסאבין ליה לעילא ׳ הא איהו
דרך רחוקה · מההוא אתר
ארחא דזרעא דישר׳ אחידן
ה הא בדרך רחוקה אחיד
אתרחק מדלמקרב לכון
אתקישרא בכון כמה דאתון
תקשרין ׳ א״ר יצחק והא כתיב
יהיה טמא לנפש או בדרך
חוק׳ דאתחזי תרין מילין משמע
כתיב או ׳ א״ר יוסי כאן עד לא

פקודא (ל) למעבר פסח שני על
אינון דלא יכילו או
דאסתאבו במסאבו אחרא א׳
רזא דפסח רזא דמהימנותא
דישראל עאלין בה שלטא
בניסן וכדין איהו זמנא לחדוה
איך יכלין אלין דלא יכילו או
דאסתאבו למעבר בירח׳ תניינא
דהא אעבר זמנא ׳ אלא כיון
דכ״י מתעטרא בעטרהא בניסן
לא אתעדיאת כתרהא ועטרה׳
מנה תלתין יומין וכל אינון ל׳
יומין מן יומא דנפקו ישראל
מפסח יתבא מטרוניתא בעטרה׳
וכל חילהא בחדוה ׳ מאן דבעי
למחמי למטרוניתא יכיל למחמי
כרוזא כריז כל מאן דלא יכיל
למחמי מטרוניתא ייתי ויחמי עד
לא ינעלון תרעי · אימתי כרוזא
כריז בארבעה עשר לירחא
תניינא דהא מתמן עד שבעה
יומין תרעין פתיחן מכאן ולהלא׳
ינעלון תרעי ׳ (א) ועל דא פסח
שני ע״ב ׳

(פקודא דא לספור ספירת העומר ל״ז א׳)

פקודא דא שחיטת הפסח בזמנו
ואבתריה פסח ראשון

א) ר״ל דרים פסח כמו פתח והו״ק · א״ס (את״י אינו מחוור ואינו מוכרח אז״ן :)

מסאבין ליה כאן בתר דמסאבין
ליה · ומשמע אפילו האי או
האי לא ישרי עלוי קדושה
דלעילא ולא יעברון פסחא
בזמנא דישראל עברין ליה ואי
תימא הא בירחא תניינא עביר
אי לא מתקן גרמיה · לא · אלא
כיון דמתדכי ומתקן גרמיה הא
ירחא תניינא למעבד פסחא
מכאן כל ב"נ דמדכי גרמיה
מדכאן ליה : דאי תימ' דבדרג'
עלאה יתיר קאי בירחא תניינא
לאו הכי דהא ישראל זרעא
קדישא דעבדו פסחא בזמניה
נטלו להו לסיהרא ולשמשא
כחד ומאן דנטיל יסוד' בקדמית'
נטיל בניינא · מאי יסודא לא
תימא יסודא עלאה דצדיקיא
דעלמא אלא יסודא דאבן טבא
תהלים קי"ח כד"א אבן מאסו הבונים היתה
לראש פנ' והאי הוא אבן דשארי
ירמי' כ"ג עלה מאן דשארי · אמר רבי
יהודה ודאי בלא נטיל אפילו
בירח' תניינ' אבל לאו איהו כמאן
דנטיל ליה בזמניה מ"ט · דהא
ויקרא י"ב דנטיל פסחא בזמניה נטיל
מתתא לעילא ולא נחית בגין
דמעלין בקדש ולא מורידין ודא
דנטיל בתר זמניה
נחית

ופסח שני לאכול אותן כמשפטן
וטמאים להיות נדחים לפסח
שני דאיהו פקודא תליתאה ·
תנאין ואמוראין אית בני נשא
כחולין דטהרה מסטר' (ב) דמיכא
וכחולין דהקדש כגון בשר קדש
ואינון מסטרא דגבריאל כהן ולוי
ואית בני נשא דאינון כיומין
טבין ואינון קדש קדשים שכינת
איהי פסח ראשון מימינא ופסח
שני משמאלא · פסח ראשון מימינ'
דתמן חכמ"ה · פסח שני משמאלא
דתמן בינה ובגין דבגבורה
מתעברין כל אשין וכראין דאינון
בקש ותבן לגבי אש דגבורה
טמאים נדחים לפסח שני וכל
טומאה נדה ומצורע וזב וזבה
ויולדת באשא דגבורה איהו
שורף דנשמתא איהו מאנא
דקב"ה ואיהו לא שרי בת עד
דאתלבנת באשא דגבור' דכתי'
הלא כה דברי כאש נאם יי' ·
ובהאי אשא אם ברזל הוא
מתפוצץ ואם אבן הוא נמוח
ובימינא (נ"א וכתיב) דתמן תורה
שבכת' דאיהי מים וטהר' ממקור
דמיה ואתדכי בה מצורע וטמא
מת וזב וטמא בכל מיני שרץ ·
הדא

ב) נ"ל דצ"ל איפכא קודש מיכאל גבריאל ודוק · ה"ס

חית מעילא לתתא בג״כ שויין
כלא ולא שויין דדא סליק ולא
חית ורא נחית ולא סליק בגין
ך מאן דמקרב פסחא בזמניה
שבחא יתיר אית ליה וזכאין
אינון ישראל דזכאן בכלא
זכאן באורייתא וכל מאן דזכי
באורייתא' זכי ליה בשמא קדיש'
כאין אינון ישראל בעלמא דין
ובעלמא דאתי׃

הדא ה״ד °וזרקתי עליכם מים (יחזקאל ל״ו)
טהורים וטהרתם וגו' בעמודא
דאמצעיתא מאנא אתייחדת
בכעלה דאיהי אתתא בתר
דאתקדישת בשמא ואתדכאת
במי מקוה בימינא ואומרים על
מאני דפסחא כלים שנשתמשו
בהן בצונן מטבילן בצונן והן
טהורים אינון נשמתין דאינון
מסטרא דרחמי ואינון רחמנים
מארי חנא וחסדא לא צריכין

אדכאה כמים פושרים כבינוניים כ״ש בחמי חמין דבהון מתרכין
רשעים גמורים דמחממין גרמייהו באשא דיצ״הר ועלייהו אתמר
כל דבר אשר יבא באש בגין דזוהמא דילהון נפישא אבל צדיקים
גמורים בצונן דעלייהו אתמר כל המשים ריוח (א) בין הדבקים
צננים ליה גיהנם ואי נשמתין חמריים דאינון כמאני חרס
(תהלים נ״א) שבירתן זו היא טהרתן כד״א נשברו נטהרו ורזא דמלה °זבחי
אלהים רוח נשברה וגו' אבל אינון דמשתדלין באורייתא דבכתב
באורייתא דבעל פה דאינון אש ומים ואינון דמשתדלין ברזי
(משלי ו׳) דאורייתא דאיהו אור דכתיב בה °ותורה אור באורייתא אינון
מתרכין בה ועוד בפרק הרואה · הרואה תמרים בחלום תמו
(איכה ד׳) עוונותיו הה״ד °תם עונך בת ציון בגין דתמרים ביה תם דרגא
(בראשית כ״ה) דיעקב דאתמר ביה °ויעקב איש תם חובין מרים וע״ד תמרים
(שמות ט״ו) תמן ת״ם ותמן מ״ר הכא רמיז וימתקו המים הה״ד °ויורהו יי' עץ
וימתקו המים מהכא מאן דאשתדל באורייתא דאיהו עץ חובין
(שם א׳) דיליה דאתמר בהון °וימררו את חייהם בעבודה קשה קב״ה
מחיל ליה ויתחזורון מתיקין דיומין ייתון דיתקיים בהו כמפקנו

יט במדבר דמצרים

(א) פי׳ אותיות הדבוקות בק״ס ומפורסים מה הם בתיקונים סוף דף פ״ג בספר כה״ מלך סרג״ב :

שמות א׳ דמצרים דאתמר ביה °וימת יוסף וכל אחיו וכל הדור ההוא
ובגלותא בתראה לית מיתה אלא עני דעני חשוב כמת לקיים
צפניה ג׳ בהון °והשארתי בך עם עני ודל וחסו בשם יי׳ לאתקיימא בהו
שמואל ב׳ כ״ב °ואת עם עני תושיע ואלין עתירין דישתארון בהון יתקיים בהו
שמות ה׳ °נרפים אתם נרפים · נרפים הם באורייתא · נרפים הם למעב
טיבו עם מארי תורה ואנשי חיל המסובבים מעיר לעיר ולא
יחננו ונרפים הם בכובד המס דאי תימא כבדין אינון בכובד
המס ולא עבדין טיבו בג״ר תכבד העבודה על האנשים ויעש
בה דכובד המס עלייהו ואל ישעו בדברי שקר דאינון מזקרי
ואמרין דכובד המס עלייהו ובג״ר לא יעבדון אינון טיבו משקר
במלולייהו ואמרין דמהכובד דתכבד עלייהו תבן אין נתן ממונא
דשקרא דביה טמנין לקודשא ב״ה ובגין דלא ישעון ביה ולא חס
בשם יי׳ אין נתן לעבדיך ואלין דאית לון טמיר וגניז ממונא דלג
דאיהו תוכן כגון תוך האוצר ותיבה אתקיים בהו ותוכן לבנים
תתנו ורא כספים לבנים דיהון בההוא דרא בההוא זמנא שם ש
לו חק ומשפט ואינון מארי משנה אוף הכא ויבאו מרתה אתהדר
לון אורייתא דבעל פה מרה כדחקין סגיאין בעניותא דיתקיים
בהו וימררו את חייהם בעבודה קשה זו קושיא בחמר דא קר
וחומר ובלבנים דא לבון הלכה ובכל עבודה בשדה דא ברייתא
את כל עבודתם אשר עבדו בהם בפרך דא תיקו ורעיא מהימנא
תמן אתקיים בך שם שם לו חק ומשפט ושם נסהו ובהאי ע
הדעת טוב ורע דאיהו איסור והיתר ובאינון רזין דאתגליין ע
ידך וימתקו המים כמלח דממתקא בשרא הכי יתמתקון ברזיי
דאתגליין על ידך כל אינון קושיין ומחלוקות דמיין מרירן דאורייי
דבעל פה אתהדרו מתיקן מי אורייתא ויסורין דילך ברזין אל
דאתגליין על ידך יהון לך מתיקן ויהדרון לך כל דחקין דילן
כחלמין דעברין וחל״ם בהפוך אתוון מל״ח דממתקא ית בשרא
אוף יסורין ממתקים כמה דאוקמוה ולרשעים מתהדרן יסורי
איוב י״א מלח סדומית דאיהי מסמא את העינים לקיימא בהו °ועיני רשעים
תכלינה ואינון

ערב רב רשיעייא דיתקיים בהו בההוא זמנא °יתבררו ויתלבנו דניאל י"ב
ויצרפו רבים והרשיעו רשעים · יתלבנו אינון מארי משנה ·
ויצרפו אינון זרעא קדישא דישאר עמא הה"ד °וצרפתים כצרוף זכריה י"ג
את הכסף · והרשיעו רשעים אינון ערב רב · °והמשכילים יבינו דניאל י"ב
אינון מארי קבלה דאתמר בהון °והמשכילים יזהירו כזהר הרקיע שם
אלין אינון דקא משתדלין בזהר דא דאקרי ספר הזהר דאיהו
כתיבת נח דמתכנשין בה שנים מעיר ושבע ממלכות'
ולזמנין אחד מעיר ושנים ממשפחה דבהון יתקיים °כל הבן שמו' א'
הילוד היאורה תשליכוהו · ודא אורה דספרא דא וכלא על
סיבה דילך ומאן גרים דא ערב דאנת תהא בההוא זמנא
כיונה דשליח אחרא דאקרי בשמך כערב דאשתלח בקדמיתא
ולא אתהדר בשליחותא דאשתדל בשקצים דאתמר בהון עמי
הארץ שקץ בגין ממונא דילהון ולא אשתדל בשליחותיה
לאהדרא לצדיקייא בתיובתא כאילו לא עביד שליחותא דמארי'
ובך יתקיים רזא דיונה דעאל בעמקין דתהומי ימא הכי תיעול
אנת בעמיקו דתהומי אורייתא הה"ד °ותשליכני מצולה בלבב יונה ב'
ימים ויהון חכמה חסד נצח לימין דבגינייהו אמר דוד °ימין יי' תהלים קי"ח
עושה חיל ימין יי' רוממה ימין יי' עושה חיל · ותלת משמאלא
יתקשרון כחדא דאינון בינה גבורה הוד ותלת דרגין דאמצעיתא
כתר תפארת יסוד דאחידן בימינא ושמאלא ובגין דחזא לך
נביא מתקשר בתלת דרגין דאמצעיתא פתח עלך האי קרא
°הנה ישכיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד ובגין דאנת תהא אחיד ישעיה כ"ב
בתרין משיחין אמר דוד על ג' ימינין דמשיח בן דוד ימין יי' תלת
זמנין תלת שמאלין דאחיד בהון משיח בן אפרים אמר מסטרא
דחד שמאלא גבורה לא אמות · כי אחיה מסטרא דשמאלא
דהו"ד דילך דאתמר ביה ונתן ההוד (א) למשה אתייהיב כך
מסטרא דבינה בגין דביה הוית אנת חרב ויבש בכלא בגין
משיח

א) סה"מ סימן י"ד ובויקרא דף ה' הטעס · הרס"כ :

משיח בן אפרים באורייתך בנביאותך עליה בגופך דסבילת כמה
מיני יסורין בגין דלא ימות הוא ובעית רחמי עליה אתמר ביה
כי אחיה מסטרא דבינה ׳ ובגין דא לא אמות מסטרא דגבורה
כי אחיה מסטרא דבינה ׳ אילנא דחיי דאתגבר עליה ק״ש של
שחרית וקשיר ליה בקשורא דתפילין בימינא דאברהם דאיהו
שחרית ׳ ואספר מעשה יה ׳ מסטרא דהוד ׳ יסר יסרניה חכמה
ובינה מימינא ומשמאלא בתלת ימינין ותלת שמאלין ולמות
לא נתנני עמודא דאמצעיתא כתלת דכליל כתר וצדיק ואיהו בין
יה ומיד יקים ו׳ לה׳ בי״ה בימינא ושמאלא ברחמי ותחנוני בכמה
עמוס ט׳ פיוסים לה ולבנהא הה״ד ביום ההוא אקים את סכת דוד
ירמיה ל״א הנופלת ובגין דא אמר נביא בבכי יבאו ובתחנונים אובילם ׳
קם רעיא מהימנא ונשיק ליה ובריך ליה ואמר ודאי שליחא
דמארך אנת לגבן ׳ פתחו תנאין ואמוראין ואמרו רעיא מהימנא
אנת הוית ידע כל דא ועל ידך הוא אתגלייא אבל בענוה דילך
במדבר י״ב דאתמר בך והאיש משה ענו מאד באלין אתרין דאנת מתבייש
לאחזקא טיבו לגבך מני קב״ה לן ולבוצינא קדישא למהוי בידך
ובפומך באלין אתרין ׳ ע״כ : (ע״ח ה׳ פקודא כתר דא וכו׳)
תהלים קי״ב וביום הקים את המשכן ׳ רבי חייא פתח פזר נתן לאביונים
צדקתו עומדת לעד קרנו תרום בכבוד פזר נתן לאביונים
משלי י״א מאי פזר כד״א יש מפזר ונוסף עוד ׳ יכול פזור בעלמא קמ״ל
פזר נתן לאביונים כיון דיהיב למסכני האי פזורא יאות מאי
ונוסף עוד בכלא ׳ ונוסף עוד בעותרא ׳ ונוסף עוד בחיי ׳ האי
קרא הכי מבעי ליה יש מפזר ויוסף עוד מאי ונוסף אלא ההוא
אתר דשרי ביה מיתה הוא גרים ליה דיתוסף מחיים דלעילא
לאוספא ליה ׳ א״ר יהודה א״ר חייא קרא אסהיד דכל מאן
דיהיב למסכני אתער אילנא דחיי לאוספא לההוא אילנא
דמותא וכדין אשתכח חיים והידו לעילא ובר נש דגרים דא
בשעתא דאצטריך ליה ההוא אילנא דחיי קאים עליה וההוא
תהלים קי״ב אילנא דמותא אגין עלוי ובגין כך ונוסף עוד (כמה דאת אמר) צדקתו
עומדת

יומדרת לעד' מאי עומדת לעד עומדת עליה דבר נש לזמנא ליה קיומא וחיים כמה דאיהו יהיב ליה חיים ואתער לגביה חיין ה"נ יהבין ליה ואינון תרי אילנין (יהבין ליה) קיימין עליה לשיזבא ליה ולאוספא ליה חיין' קרנו תרום בכבוד' ת"ח עלמא דאמרן ההוא 'קרן תרום וכמה בכבוד דלעילא דהאי בר נש גרים לחברא לון כחדא ולארקא ברכאן לעילא ותתא' רבי אבא אמר בכל זמנא דמשכנא אתקם בעובדיהון דבני נשא כדין ההוא יומא יומא דחדוה דכלא ומשח רבות קדישא אתרק בהנהו בוצינין ונהרין כלהו מאן דגרים דא גרים ליה (כההוא עלמא דאתי) דיישתזיב בהאי עלמא ויהא ליה חיים בעלמא דאתי הה"ד 'וצדקה תציל ממות וכתיב 'וארח צדיקים כאור נגה הולך ואור עד נכון היום: ק"ד א' משלי י"א שם ד'

עשה לך שתי חצוצרות כסף וגו' ' ר' שמעון פתח 'ובלכת החיות ילכו האופנים אצלם ובהנשא החיות מעל הארץ ינשאו האופנים ' ובלכת החיות (א) בקוזפירא דלעילא הוו אזלי דאי תימא דהאי לעילא לאו לתתא אלא כגוונא האי מקמי אנפין והאי לבתר אנפין (ב) זיקא מארבע זיקין בד' מדורין ובד' סטרין בזיוון דאיתברון (ג) בקולמיטון דאנפין נהירין' בגין כך כעין (אנש"א במראה החיות דאינון ארבע זויין דגלין פריישן ארי"ה נש"ר שו"ר אד"ם דכליל כלהו ד' מלאכין דשלטין וכלילן כלא דגלא קדמאה משירייא מזיינא ארי"ה' מיכ"אל רשים בפריישו דגלא פריישא לימינא מזרח שירותא דשמשא אזיל בנטלנוי בנהירו' תרין ממנן תחות ידיה' יופי"אל ' צדקי"אל' חד לאורייתא וחד למיהך בשוקא דאזיל כד אלין נטלין כמה משיריין מזיינין מסטרא דימינא וכלא יחזקאל א'

א) כרצות וכח העליון . ב) רוח מד' רוחות . ג) בהתלהבות תוכה והידור פנים המאירים (כזוהר פנים של מעלה נכרתו ועיין הק"ת פי' הכל כרפ"כ .

וכלא חד לסטרא שמאלא שמשא אזיל (ס"א נטל כל חד לסטר שמאלא
שמשא אזיל) ונהיר ומעטר להו אלף ורבוון ממנן תחותוי וכלהו כדחילו
באימתא בזיע ברתת׳ אריה אושיט ידיה ימינא כניש לכל חילוי
לגביה תלת מאה ושבעין אלף אריוותא סוחרניה דההוא
ארי"ה ואיהו בינייהו באמצעיתא כד געי האי אריה מזדעזע
רקיעין וכל חיילין ומשיריין מזדעזעין מדחילו דיליה מההוא קלא
נהר די נור מתלהטא ונחית באלף וחמש מאה דרגין דגהינם
לתתא כדין כלהו חייבין דגהינם מזדעזעו ומתלהטן אשא וע"ר
עמוס ג׳ כתיב °אריה שאג מי לא יירא ׳ געי תניינות תלת מאה וע׳ אלף
אריוותא כלהו געאן׳ אושיט ידיה שמאלא כל מאריהון דדינין
לתתא דחלין ואתכפיין תחות ההוא ירא וההוא ירא פשיט עלייהו
פרא׳ מ"ט וכלהו תחותיה כד"א °ידך בערף אויביך ׳ ארבע גדפין לכל חד
וחד מאשא חוורא כלהו מלהטין כל אפין (ד) דחזור ושושן
בחוורתא דההוא אשא שקיען׳ ארבע אנפין לכל חד וחד לארבע
סטרין כלהו נהירין בחיורא דשמשא חד לסטר מזרח נהיר בחירו
וחד לסטר מערב דאתכניש נהוריה וחד לסטר צפון חשוך בלא
נהירו כצלא דשמשא לגבי שמשא צלא חשוך שמשא נהיר בגין
דשמשא וצלא ימינא ושמאלא ואזלין כחדא חשוכן (ס"א חושכן)
דאזלין עמיה כל אינון דנטלין זיינא וכלהו מימינא ומשמאלא
בתלת רישין רישא חדא דיליה (ה) שבעין וארבע אלף ושית מאה
אלין אינון רישא חד ׳ נפקי חילא בימינא דאיהו ארים עלייהו בר
כל אינון ממנן דלתתא תחות אלין שלטונין אלין על אלין דרגין
תתאין עם עלאין דלית לון חושבנא ׳ רישא תניינא דאזיל ברישא
קדמאה חושבן דיליה חמשין וארבע אלף וארבע מאה בר כל
אלין

ד) בכתור ופרח. ה) מכין כל ח' מאלו הרישין מכוון לכל השבטים דרישא א' הוא של יסודה הכ' של יששכר נ' של
זבולון וכן בשאר רישין דלקמן הרמ"ז.

אלין ממנן דתחות לד' סטרין דלית לון חושבנא רישא תליתאה
דאזיל בתרייהו חמשין ושבעה אלף וארבע מאה כגוונא דנטיל
ימינא הכי נמי נטיל שמאלא הכי נמי מקמייהו הכי נמי מבתרייהו
כיון דנטיל האי קדמאה והורד המשכן וכלהו ליואי אמרי שירתא
מארי דתושבחן כלהו מסטריה כדין °כי רוח החיה באופנים יחזקאל א'
כתיב · דגלא תניינא משירייא מזיינא נש"ר אוריא"ל דרו"ם · תרי
ממנן עמיה שמשי"אל חסדי"אל האי נשר סליק וכל מאריהון
דגדפין מקמיה כמה משיריין סלקין בכל סטרין כל חד וחד
בתוקפא דשמשא רוחא דרוחא פנימאה נפיק וההוא רוחא מטי
להאי נשר וסליק אכרוי ומכסייא לגופא כד"א °המבינתך יאבר איוב ל"ט
ץ יפרוש כנפיו לתימן כגוונא כדוגמא כעין כנשר יעיר קנו האי
שר נין בהריה יונה כהריה נין וכל מארי דגדפין כלהו מצפצפן
חראן · חד (א) מסטרא (ב) (ס"א חד סמכא) קמיה סליק מתתא לעילא
במרה ציפרין נחתין ועאלין מצפצפן וחראן אזלין ושאטין · כד
טיל אושיט גדפא ימינא כניש לכל חילוי תלת מאה וחמשין
אלף מארי דגדפין בתרי גופי נש"ר וארי"ה כחדא · ארים קלא
כלהו אחרנין סלקין ונחתין מצפצפן מסטרייהו מכמה דרגין ג'
יישן אינון כחדא במשיריין אלין וכלהו בחד חושבן. וחושבן
דאלין רישין · רישא חדא ארבעין ושית אלף וחמש מאה רישא
תניינא חמשין ותשע אלף ותלת מאה · רישא תליתאה ארבעין
חמש אלפין ושית מאה וחמשין מאלין תרי סטרין נפקי תרין
כרוזי דאזלי מקמי כלהו משיריין · כד אלין תרי מכרזי כל חילין
כל משיריין הוון זעירין עם רברבן כלהו מתכנשי · מאן חמי
טילא דכלהו רקיעין כלהו נטלין במטולא במשיריין לקמיה
דההוא

א) פירוש סוחר ומושל : ב) פירוש ממוכה · הרש"ב :

דההוא משכנא בשעתא דחד מנייהו ההוא דאתי מסטרא
דאריה פשיט קלא בגין דלא יזדעזען כל אינון קרין · כדין מתכנשי
כל אינון משיריין · בשעתא דאחרא קרי מתבר קלא ולא פשיט
כל אינון משיריין דהאי נשר כלהו מתכנשי לנטלא במטלנייה
לקביל אינון שתי חצוצרות כסף כגוונא דא כלא לתתא · ת"ח
יחזקאל א׳ כד אלין נטלין מה כתיב °וכלכת החיות ילכו האופנים אצלם
אינון דמתכנשי לגבייהו כגוונא דרישא אסתכל ה"נ כלהו · דגלא
תליתאה שור גבריאל צפון תרין ממנן עמיה קפציא"ל
חזקיא"ל האי שור מסטרא דשמאלא קרנוי סלקין בין תרין עינוי
רגיז באסתכלותא עיינין מלהטן כאשא דנור דליק נגח ורפסא
ברגלוי ולא חייס כד געי האי שור נפקין מנוקבא דתהומא רבא
כמה חבילי שריקין (ס"א טריקין) כלהו געאן ושטאן קמיה
וחימתא ואחמתא דכל חובין תליין קמיה דהא כל חובי עלמא
כלהו בספרא סליקין וכתיבין · ז' נהרי דאשא נגדין קמיה כד
צחי אזיל לגבי ההוא נהר דינור ושאיב ליה בגמיעא חדא
וההוא נהר אתמלי כדבקדמיתא ולא כדיב כל אינון חיילין שאבי
אשא אכלא אשא · ואלמלא דמסטרא דאריה נפיק חד נהרא
דמייא דמכבון גחלתייהו לא יכיל עלמא למסבל חשוכא דישמשא
תמן אשתכח לא אשתכח נהירו כמה גרדיני נמוסין אזלין ושטאן
בחשוכא וההוא נהר דדליק בסטרא דא נורא אוכמא חשוך · ואי
תימא דלא אית אשא חוור' אשא אוכמ' אשא סומקא אשא דתרי
גווני · לא תימא דהא ודאי הכי הוא · ועכ"ד לעילא לעילא הכי
אשתכח ומתמן נגיד לאלין תתאי תנינן אוריית' במה אשתכח' אשא
חוורא ואשא אוכמא ע"ג אשא חוורא בתרי אשי אשתכחת
אורייתא · ת"ח אשא חדא הוא והאי אתפליג לארבעה חדא מיא

איהו

איהו והאי אתפליג לארבע · רוחא חדא איהו והאי אתפליג לארבע · תלת רישין אשתכחו (ס״א אתחברו) במשיריין אלין חושבן דילהון רישא חדא שיתין ותרי אלף ושבע מאה · רישא ב׳ ארבעין וחד אלף וחמש מאה · רישא תליתאה תלת וחמשין אלף וארבע מאה בר כל אינון דרגין אחרנין דאתפרשן בסטרייהו ולית לון חושבנא כלהו דרגין על דרגין בר כמה גרריני נימוסין דאינון לתתא חציפין ככלבא נשכין כחמרא ווי מאן דאשתכח גבייהו ובדינא דילהון בסטרא רביעאה · דגלא (א) רביעאה אד״ם רפ״ל מערב בהדיה אסוותא בסטרא דאדם אתכליל דינא עלאה עליה אתסי האי (ס״א תד) אחיד בקרנוי דשור כד מבעי לאעלא לון לתהומא רבא · וכפית לון דלא יוקיד עלמא בתר דא שרייא קול דממה דקה דינא (ס״א הכא) מלה בחשאי לא משמע מלה דהכרה כלל · בסטרא דא שרייא מאן דשריא סליק מאן דסליק שמשא אתכניש לאנהרא להאי אתר בג״כ ותקעתם תרועה בסטר דרום אבל הכא לאו האי ולאו האי אמאי תרועה לאכפייא סטר צפון ובג״כ סטר צפון לאחורא · ת״ח שתי חצוצרות בגין דאינון מסטרי תרי דקאמרי ממזרח ומדרום אינהו זמינין לתברא דינין ולאכפייא לון וע״ד אינון מכסף ובגין כך וביום שמחתכם במועדיכם וגו׳ ותקעתם בחצוצרות סתם בין לעילא בין לתתא כאין אינון ישראל דקב״ה בעי ביקריהון ויהיב לון חולקא עלאה על כל שאר עמין וקב״ה אשתבח בהו בתושבחתייהו הדא הוא דכתיב °ויאמר לי עבדי אתה ישראל וגו׳ :

ישעיה מ״ט

ויהי בנסוע הארן ויאמר משה וגו׳ · ר׳ אלעזר אמר הכא אית לאסתכלא נ׳ דאיהי מחזרא לאחורא · הכא בתרי דוכתי אמאי

א) וזהו דגל דן מכל דגל הפריס חסר כאן מספר ג׳ רישין דיליה · סרמ״ז ·

אמאי ואי תימא נ׳ כפופא הא ידיעא ׳ נ׳ כפופא נוקבא נ׳
פשוטא כללא דדכר ונוקבא והא אוקימנא באתר דא ׳ ויה
בנסוע הארן אמאי אתהדר לבתר כגוונא דא ? תא חזי נ באשר
יושבי ביתך לא אתמר בגין דהיא בגלותא והא אוקמוה חברייא
עמוס ה׳ דכתיב ׳נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל וגו׳ ׳ אלא מה
כתיב לעילא וארון ברית יי׳ נוסע לפניהם דרך שלשת ימים לתור
להם מנוחה כיון דהוה נטיל ארונא נו״ן נטיל עליה (נ״א עמיה) והא
שכינתא על גבי ארונא יתיב ׳תא חזי חביבותא דקודשא בריך
הוא לגבייהו דישראל דהא אף ע״ג דאינון סטאן מארח מישר
קודשא בריך הוא לא בעי לשבקא לון ובכל זמנא אהדר אנפו
לקבלייהו דאי לאו הכי לא יקומון בעלמא ׳ תא חזי ארונא הוה
נטל קמייהו ארח תלתא יומין נ לא הוה מתפריש מניה ונטיל
עמיה ומגו רחימו דילהון דישראל אהדר אנפוי ואסתחר מלגב
ארונא כהאי אילה דעזלתא כד איהו אזיל אהדר אנפוי לאתר
דנפיק ועל דא בנסוע הארון נו״ן אסחר אנפין לקבלייהו דישראל
וכתפי גופא לגבי ארונא ׳ועל דא כד ארונא הוה נטיל משה
אמר קומה יי׳ לא תשבוק לן אהדר אנפך לגבן כדין נון אתהדר
לגבייהו ? כגוונא דא כמאן דמהדר אנפיה למאן דרחים וכו
הוה שארי ארונא (וישראל) למשרי כדין אהדר נ אנפוי מישרא
ואתהדר לגבי ארונא ובכלא אתהדר אמר רבי שמעון אלעזר
בוראי הכי הוא אבל הכא לא אהדר אנפוי מישראל דאי הכ
בעי נון לאתהפכא מגוונא דאחרא עלאה (ס״א ולעילא) האי
מנוזר לאחורא והאי בארח מישר לגבי ארונא אלא ודא
לא אהדר אנפוי מנייהו ומה עביד בשעתא דשארי ארונא למשר
אמר משה שובה יי׳ כדין שארי ארונא ושכינתא קאים
בסטרא אחרא ואנפין לקבלייהו דישראל ולקבליה
דארונא (ובגין כך) וכדין כלא כליל (לגווה) לכוונא
לארונא

לארונא ולישראל אלא דישראל גרמו לבתר דכתיב ויהי העם במתאוננים · א״ר אלעזר אנא דאמרן מספרא דרב ייבא סבא דאמר דבין בהאי גיסא ובין בהאי גיסא אתהדר · א״ל שפיר קאמר אבל דא דאמינא הכי תשכח בספרא דרב המנונא סבא והכי הוא ודאי :

והמן כזרע גד הוא · א״ר יוסי לקיימא זרעא וחילין בארעא כד״א ·גד גדוד יגודנו · מה זרעא דגד נטלי חולקיהון בארעא אחרא כך מן שרייא עלייהו דישראל לבר מארעא קדישא ד״א כזרע גד הוא · כזרעא דגד חוורא ואקפי כד נחירת לאוירא ואתנגרים (ס״א ואגסים) (ס״א ואתכלע) בגופא והא אוקמוה חברייא ועינו כעין הבדולח כההוא ברולחא דאיהו חוור כגוונא דימינא (ס״א חוורא דעינא) דלעילא (כזרע גד הכי לא אקרון בארעא דמצראי אבל לכך מחרשי זריעא כזרע גד הוא כזרע גדא חוורא ואתקפיה כד נחית מלעילא לתתא) א״ר יצחק מאי שנא דאמר משה במלה דא (פליג) לעילא כנוקבא דכתיב ואם ככה את עושה לי את אתה מבעי ליה אלא לאתר דמותא שארי בידה קאמר וההוא אתר דנוקבא איהו בג״כ אמר הרגני נא הרוג דא אילנא דמותא והא אוקימנא דבאילנא דחיי לא שרייא ביה מותא וע״ד אתהדר לגבי אילנא דמותא ואמר את ולא אמר אתה והכי מבעי ליה · מיד :

ויאמר יי׳ אל משה אספה לי שבעים איש וגו׳ א״ל קב״ה את בעי מותא בכל זמנא הרי לך ואצלתי מן הרוח וגו׳ · (א) ת״ח דהכא ידע משה דאיהו ימות ולא ייעול לארעא דהא אלדד ומדד מלה דא הוו אמרי על דא לא ליבעי ליה לאיניש כשעתא

א) תמצא פו״ל ולהר שעה הרגני נ״א הרג לכיכך נקנסה עליו מיתה ולכך ידע שכאן שימות במדבר :

בשעתא דרוגזא שארי ביה ללטייא גרמיה דהוא כמרה קיימ
עליה דמקבלי ההיא מלה בזמנא אוחרנא דבעא מיתה לא קביל
מניה בגין דכלא לתועלתא דישראל הוה השתא לאו איהו לא
מגו רוגזא ודוחקא ובג"כ קבילו מניה ועל דא אשתארו לבתר
אלדד ומדד ואמרו דא דמשה יתכניש ויהושע ייעול לון לישרא
לארעא ובג"כ אתא יהושע לגבי משה וקני עליה דמשה ומשו
לא אשגח ביקרא דיליה ועל דא אמר אדוני משה כלאם מא
שמות ל"ו כלאם מנע מנהון אינון מילין כד"א ויכלא העם מהביא ויכלא
בראשית ח' הגשם מן השמים מניעותא ממש ומשה לא בעא פוק חמ
ענותנותיה דמשה מה כתיב המקנא אתה לי וגו' זכאה חולקיה
דמשה דאיהו סליק על כלהו נביאי עלאי (נ"א עלמא) אמ"ר יהודה
כל שאר נביאין לגבי משה כסיהרא לגבי שמשא ר' אבא הוה
יתיב ליליא חד ולעי באורייתא והוו עמיה ר' יוסי ור' חזקיה א"ר
יוסי כמה אינון בני נשא תקיפי לבא דלא משגחי במילי דההוא
קהלת ו' עלמא כלום אמר רבי אבא בישא דלבא דאחידא בכל שייפ
גופא קא עביד לון פתח ואמר יש רעה אשר ראיתי תחת
השמש ורבה היא על האדם יש רעה דא איהי תוקפא (ב) בישא
דלבא דבעי לשלטאה במילי דהאי עלמא ולא אשגח במילי
דההוא עלמא מידי אמאי איהי רעה קרא דבתריה אוכח דכתי
איש אשר יתן לו האלהים עושר ונכסים וגו' האי קרא קשיא כיו
דכתיב ואיננו חסר לנפשו מכל אשר יתאוה אמאי ולא ישליטנ
האלהים לאכול ממנו דהא אינו חסר לנפשו כלום אלא רזא
איהו וכל מילוי דשלמה מלכא מתלבשן אינון במילין אחרני
במילין דאורייתא דאינון מתלבשן בספורי עלמא תא
חזי אף ע"ג דבעינן לאסתכלא בלבושא השתא הא
קרא הכי קאמר דבר נש אזיל בהאי עלמא ויהיב ליה

ב) פי' ונ"ר ח"ס

קב"ה עותרא בגין דיזכי ביה לעלמא דאתי ויישתאר לגביה קרן מאי קרן ההוא דאיהו קיים דאיהו אתר לאתצררא ביה נשמתא בגין כך בעי לאשארא אבתריה (נ"א עותריה) להאי קרן והאי קרן יקבל ליה בתר דיפוק מהאי עלמא בגין דהאי קרן הוא אילנא דחיי דההוא עלמא ולא קיימא בהאי עלמא אלא ההוא איבא דנפיק מניה וע"ד איבא דיליה אכיל ב"נ דזכי בהאי עלמא והקרן קיימא ליה לההוא עלמא למזכי ביה בחיין עלאין דלעילא ומאן דסאיב גרמיה ואתמשך בתר גרמיה וליתיה חסר לנפשיה ולגרמיה בלום וההוא אילנא אשתאר ולא ישויה לקבליה בדחילו ולקבלא ליה לעילא · כדין ולא ישליטנו האלהים לאכול ממנו ולמזכי בההוא עותרא ודאי איש אחר יאכלנו כד"א יכין וצדיק ילביש איוב כ"ז בגין כך בעי בר נש למזכי במה דיהיב ליה קב"ה לההוא עלמא כדין אכיל מניה בהאי עלמא ויישתאר לגבי ההוא קרן לעלמא אחרא למהוי צרירא בצרורא דחיי · א"ר יוסי ודאי תו אמר ר' יוסי כתיב אם ככה את עושה לי הרגני נא וגו' וכי משה דאיהו ענו מכל בני עלמא בגין דשאילו מניה ישראל למיכל מסר גרמיה למיתה · אמאי · א"ר אבא האי מלה אוליפנא ורזא עלאה איהו משה לא אבאיש קמיה ולא שאל למיתה על דשאילו ישראל נא חזי משה אתאחד והוה סליק במה דלא אתאחד נביאה אחרא (דהוא אחיד צדקה הוה) ·ובשעתא דא"ל קב"ה למשה הנני ממטיר לכם לחם מן השמים · חדי משה ואמר ודאי שמו' ט"ז ישתא ההוא שלימו בי אשתבח · דהא בגיני אשתבח מן לישראל ...ין דחמא משה דאהדרו לנחתא לדרגא אחרא ושאלו בשר אמרו ונפשנו קצה בלחם הקלוקל אמר אי הכי הוא הא דרגא ...לי פגים · דהא בגיני יגלון ישראל מן במדברא הא אנא קנ"ה ...נימא ואהרן פגים ונחשון בן עמינדב פגים · אמר ואם ככה ...ת עושה לי הרגני נא הרוג דחשיבנא (ה) ניקבא במילא דילה

עלאה

(ה) ונ"ל תשש כחו של משה כנקבה וקרו בה קפלי דלת היה כלפי מעלה ונר' דה"פ כחו של משה שהרגתו נקבה הזו ותשש כל וחסר פתאם כחו מלהספיק בו הקמ"ו ·

(ואנא נחית מן שמייא דאיהו דרגא עלאה לנחתא לדרגא
דנוקבא ואנא עדיף מן שאר
נביאי עלמ' וע"ד אמר ואל אראה
(אחותי) ברעתי ודאי לנחתא
לדרגא תתאה כדין ויאמר יי'
אל משה אספה לי שבעים איש
את שאיל אתר דמית לא תכעי
אתר דלא תהא פגים בדרגא
דילך · וע"ד כתיב ואצלתי מן
הרוח אשר עליך דכלהו אינון
דתמן אתאחדו) בסיהרא ובעי
שמשא לאנהרא לה ועל דא
ושמתי עליהם בגין לאנהרא
מן שמשא בנהורא דסיהרא (ס"א
ובגיני האי מיכלא דאלא) אתיא
על ידא דמשה בגין דלא
יתפגים · וכאה חולקא דמשה

(ס"א ואנא נחית מן שמיא לארעא
את עושה לי לנחתא לאתר
דנוקבא ולמפגם לאתרי ודרגי
אי הכי הרגני נא הרוג אם נא
מצאתי חן בעיניך ואל אראה
ברעתי · רעתי היא ודאי לאחרא
בדרגא תתאה כדין ויאמר יי'
אל משה אספה לי שבעים איש
מזקני ישראל · הא אינון למית
להו מיכלא אחרא ולא תהא
פגים בדרגא דילך וע"ד ואצלתי
מן הרוח אשר עליך ושמתי
עליהם מאי טעמא בגין דאינון
אתאחדו בסיהרא וכו')

משלי כ"ג דקב"ה בעי ביקריה עליה כתיב ישמח אביך ואמך וגו' ישמח
אביך דא קב"ה ואמך דא כנסת ישראל · ותגל יולדתך דא אימא
דמשה דלתתא קב"ה רחים ליה יתיר מכל נביאי עלמא בלא
אמצעי כלל (ס"א דהא משה אסתלק על כל נביאי עלמא בלא
אמצעי כלל כמה) דכתיב פה אל פה אדבר בו והא אוקימנא
בכמה אתר :

וי צעק משה אל יי' לאמר אל נא רפא נא לה · הא אוקמוה והוא
רזא דשמא קדישא (כ) מחד סרי אתוון ולא בעא משה
לצלאה יתיר בגין דעל דידיה למלכא לא בע
לאטרחא

כ) ר"ל אל נא רפא נא לה הם י"א אותיות ויולא ממנו שם קדוש כדאיתא בספרי המקובלים ח"ס ·

לאטרחא יתיר בג"כ קב"ה בעא על יקרא דמשה · ובכל אתר
קב"ה בעא על יקריהון דצדיקייא יתיר על דיליה ולזמנא דאתי
עתיד קב"ה למתבע עלבונא דישראל מעמין עע"ז ולמחרי לון
בחדוות' דציון דכתיב ׳ובאו ורננו במרום ציון וגו' וכדין ׳ובא לציון ירמיה ל"א
גואל וגו' · בילא"ו · ימלוך יי' לעולם אמן ואמן : ישעיה נ"ט

פרשת שלח לך

דבר יי' אל משה לאמר · שלח לך אנשים ויתרו את ארץ כנען
וגו' · רבי חייא פתח ׳המימיך צוית בקר ידעת השחר איוב ל"ח
קומו שחר כתיב ה"א אתרחקת משחר מ"ט · אלא א"ר חייא
שעתא דנטי ערב (א) ושמשא נטי למיעל כדין אתחר"ש תוקפיה
רין שלטא שמאלא ואשתכח דינא בעלמא ואתפשט (לעילא)
כדין בעי כ"נ לצלאה ולכוונא רעותא (ס"א לצלאה דיסכם רעותא) קמי
אריה דאמר רבי ייסא כד נטי שמשא ואתחר"ש כדין אתפתח
ר פתיחו בשמשא ואתבני"ש חיליה ושמאלא שליט ויצחק (ב)
רי בירא תחותיה כיון דעאל ליליא (ג) פתקא דקוטפא (ד)
אחמתיה שביח וכמה חבילין טריקן (אודקין) אתפשטו בעלמא
כלהו שטאן בערבוביא ואזלי וחייכאן בנפשן דרשיעייא (ס"א דבני
א) ומודעין לון מילין מנהון כדיבן ומנהון קשוט ומאן דאשתכח
ניהו אתייהיב לון רשו לחבלא וכלהו בני עלמא ניימין (ואתכנשו)
טעמין טעמא דמותא והא אוקימנא · ת"ח כד אתער רוח צפון
רין אתקבלת כנסת ישרא' בשמאלא (ואתחברו כחדא) ושרייא
בדרועא

התחת כמפית חולבת להאיר בתוקפ' כמו ביום פמ"ז :ב) חוסר כאר :ג) פקק וכת' סבריתה ובכליין בתוקף הדין (לפי
סנבורות והבריתה בכיסוי תלוי ורומז ליסוד דעלבות ות' פק"ת · תרפ"ב) : ד) ר"ל כאמה של הנגו' עליונה שבית
ותלוי והיינו תמיד עטרת ולמטה שנקראת אמ"ה בעולם הבריאה כמ"ש בכל הספרים בשער אבי"ע פ"ט :

ברועא באתרה וקב"ה אתי לאשתעשעא עם צדיקייא דבגנתא
דעדן וכדין כל מאן דיתער למלעי באורייתא בההיא שעתא הא
אישתתף בהדה בגין דהיא (יתכת) וכל אוכלוסין דילה משבחן
למלכא עלאה וכל אינון דאשתכחו (נ"א דאשתתפו בהדה) בתושבחתא
דאורייתא כלהו כתיבין בבני היכלה ואקרון בשמהן וט"ין רשימין
בימא · ת"ח שמא חדא קדישא אית (ה) בגלופי אתווי דהוא
שלטא מפלגו ליליא ואילך ואינון אתוון ם דמנצפך כליל לון ם
ישעי' ט' אוקמוה °לםרבה המשרה נ' הוה (ו) (נ"א נ' ם') אסתים להאי ולהאי
כדין כתרין כלילן הוא ו' (נ"א י') דשמא קדישא אתקין ליה וסתים
מבועהא בתר דאולידת פתיחא הוה בתר רישא דפתחא כד
אתחריב בי מקדשא אסתימו מבועין מכל סטרין · ואכליל אתוון
אחרן ואינון שבעה תלת מהאי סטרא וארבע מהאי סטרא ·
שיר ד' כל"ך · וסימן °כלך יפה רעיתי ומום אין בך ז' דכר ונוקבא כליל
כחדא דא כליל תלת מכאן ותלת מכאן ואינון שית ואוקימנא
בט"ין תרין אתוון ס' ן' אתכלילו תריסר אתוון · סליק מנייהו תרי
חד לאת חד וחד לאת חד · (ו) (כל"ך סעפ"ה ואעו"צה) · הכי
דברים כ"ב אתגליפו אתוון ורזא דא בכי תצא למלחמה קרא דכתיב °כי יהיה
נערה בתולה נער כתיב בתר דאסתליק ליליא וצפרא נהיר
כדין ה' סלקא ואתכלילת בנהורא עלאה וכדין ידעת השחר
מקומו דידע (יודעי) שחר מקומו דה"א ואתכלילת בגויה תא חזי
משה הוה שמשא ובעא לאעלאה לארעא אמר ליה קודשא
בריך הוא משה כד אתי נהורא דשמשא אתכליל סיהרא
ב ויה

ה) הוא ס' שחבר ר' אלעזר בק' כן הרמ"ז (את"י וכ"כ הרב ו"ל בח"א ריש דף רכ"ד אך שם רבי אלעזר עצמו אמרם אלו"ן
ו) כך כתוב לפני ואין בידי לפרשו ואח"ך מצאתי הנהגה מהרש"י לאת במקום כ' הוגה ב' והיא ישרה בעיני דאמרו
בתיקונין ב' בינה היינו יסוד' בית ליסוד אבא והיינו ברא' ב' ראשי ועוד אמרו כי ב' זו נסתמת עם ו' ונעשית ס' סתום
שנם סוף יסודם כמו שמפרש : ז) אני קבלתי סצפ"ה ואצע"ה ויוצא מפ' כ זלונה ובכר עליה פצג"ה וכו' והאחרון
מפסיק י"פקוד ה' ע"ל בכ"א הפרוש ולכן אנחנו אומרים אלו הב' פסוקים בתיקון תפלת אחר שו' אודה ה' שהוא בסוד
א"ב והשמות שאלה הם בסוד מגלפ"ד · הרמ"ז :

גוויה השתא דאנת שמשא היך יקומון כחרא שמשא וסיהרא
א נהיר סיהרא אלא בשעתא דאתכניש שמשא אבל השתא
ית אנת יכיל · אי תבעי למנדע מלה שלח לך אנשים לגרמך
גין למנדע · ת"ח משה אי תימא דהוא לא ידע דלא ייעול
ארעא בזמנא דא · לאו הכי אלא ידע והוה בעי למנדע מלה
ד לא יסתלק ושלח לאלין מטלי כיון דלא אתיבו מלה כדקא
דברי ס"ס אות לא שלח זמנא אחרא עד דקב"ה אחזי ליה · דכתיב °עלה
) הר העברים הזה וראה את הארץ · וכתיב °ויראהו יי' את
ל הארץ · ולא דא בלחודוי אלא כל אינון דזמינין למיקם בכל
רא ודרא כלהו אחזי ליה למשה ואתמר ואוקמוה חברייא
ין דישארי משה למשלח מה אמר לון היש בה עץ וכי מה הוא
קאמר ואי תימא דלא ידע אלא (לקמן ייתא מלה יהכל הכא) הכי אמר
שה אם יש בה עץ · הא ידענא דאנא איעול לתמן · מאי עץ
א אילנא דחיי ותמן לא הוה אלא בג"ע דארעא אמר אם יש
ה עץ דא אנא איעול לתמן ואי לאו לא (א) אנא יכיל למיעל
במדבר ט"ו מ"ר חייא כתיב °וימצאו איש מקושש עצים ביום השבת מאן
צים הכא ומאן הוא דא אלא דא צלפחד והוה דייק על אלין
ילנין הי מנייהו רב על אחרא ולא חשש ליקרא דמאריה
ס"ס כ"ז אחלף שבת לשבת הה"ד °כי בחטאו מת בחטא ו' מת (ורזא
בלא ודאי מקושש עצים) בג"כ הוה דיניה סתים ולא אתפרש
יניה כדינין אחרנין בגין דמלה דא בעי בחשאי וסתים ולא
ייא ועד לא אתמר באתגלייא וקב"ה עבד יקר ליקריה · ר'
סי אמר שאר עצים בהדי שבת הוה מקושש וקביל עונשא
פום שעתא ואתכפר חוביה ועל דא (ב) אתקשי משה בדינא
בנתיה דלא ידע אי אתכפר למהוי לבנתיה חולק ואחסנא אי
או · (ג) כיון דדכר שמיה דצלפחד קב"ה דכתיב כן בנות צלפחד

וכ"כ רבי' האר"י ז"ל בפי' פ' מרים הלא גם בנו וכו' לא כן עבדי משה דלא כרבי' קלונימוס וק"ק על מוה
ש"ל שהביא דברי רבינו קלונימוס ולא הביא קול ושוברו · ומ"ת כ"י חזר שפליא מרע"ה להתפלל ליכנס וכ"א הארכתי
ן : ב) משמע אילו לא נתכפר לא היו בנותיו נוטלות חלק בארץ · א"ס : ג) ואתייא כי הא דאמרי' בחלק
ת דא"ל אליהו זכור לטוב לריב"ל דכמה שהזכיר שם אביו אבטח לאבוי לצלמא דאתי ע"ש ופירש"י ובזכו מה
שהזכיר הקב"ה כ"י לצלפחד · מא"ן ·

דוברות אתיידע דהא אתכפר חוביה · ת"ח ב' אילנין אינון חד
לעילא וחד לתתא בדא חיין ובדא מותא מאן דאחליף לון גרים
ליה מותא בהאי עלמא ולית ליה חולקא בההוא עלמא · וע"ד
משלי כ"ה אמר שלמה °דבש מצאת אכול דייך וגו' · ארון ותורה בחד
קיימי תורה אקרא ארון ביתא · וע"ד ארון חסר בלא וא"ו בכל
אתר ארון הברית ארן העדות · בכל אתר אהרן דרועא ימינא
במדבר ג' בר בחד דכתיב °כל פקודי הלויים אשר פקד משה ואהרן נקוד
לעילא · א"ר יצחק משה אילנא דחיי נקט וע"ד דא בעא למנדע
אי הוה שכיח בארעא אי לאו ובגין כך אמר היש בה עץ אם
אין והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ דהא אילנא דחיי אתחמר
לכלא ואינון לא אייתיאו אלא ענבים ורמונים ותאנים באילנא
אחרא תליין ואחידן · ת"ח

שלח לך אנשים בגינך · רבי יהודה פתח °כצנת שלג ביום קציר
ציר נאמן לשלחיו ונפש ארוניו ישיב · כצנת שלג ביום
קציר דאהני לגופא ולנפשא · ציר נאמן לשלחיו אלו כלב ופנחס
דהוו שליחי מהימני לגבי יהושע ונפש ארוניו ישיב דאהדרו
שכינתא לדיירא בהו בישראל ולא אסתלק מנייהו · ואינון דשדרו
משה גרימו בכיה לדרין בתראין וגרימו לאסתלקא מישראל
כמה אלף ורבבן · וגרימו לסלקא שכינתא מארעא מבינייהו
דישראל · אינון דשדר יהושע ונפש ארוניו ישיב · ר' חזקיה ורבי
ייסא הוו אזלי באורחא אמר רבי ייסא לרבי חזקיה (ד) חמינא
באנפך דהרהורא אית בגווך · אמר ליה הא ודאי האי קרא
קהלת ג' אסתכלנא ביה כיון דאמר שלמה °כי מקרה בני האדם ומקרה
הבהמה מקרה אחד להם וגו' · ותנינן דכל מלוי דשלמה מלכא
כלהו סתימין מדרגין דחכמתא · אי הכי האי קרא אית
ביה לאסתכלא דהא פתחא לאינון דלאו בני
מהימנותא

ד) מלבד הפשט פי' כי המחדש ד"ת נמשך מאור עליון ואין ספק שכאשר האדם יחדש בתורה יאירו פני נלמו מפז'
אם נכון בספיקות וא"ל ר' חזקיה הא ודאי כלומר דהא בקא שאחרי שנראה שכלל האדם מן הבהמה מבח אור נשמת
א"כ היך אמר שלמה כי מקרה בני האדם וגו' ואם הכונה על החומר הא תנינן וכו' וא"כ ע"כ שמדבר על ענייני
... זו דקאה בעיני דהא פתחא וכו' גם מכחישים השארות הנפש ומכחו לבטלות כזה וא"ו נראה שהעולם הפקר
... אין השגחה ונמסר לגבאי המרוס דרך מקרה פרא"ז ·

מהימנותא אשתכח ביה ׳ א"ר ודאי הכי הוא ואית ביה למנדע ולאסתכלא ׳ אדהכי חמו חד ב"נ דהוה אתי ׳ שאל לון מייא דהוה צחי והוה לאי בתוקפא דשמשא · אמרו ליה מאן את ׳ אמר לון יודאי אנא ואנא לאי וצחינא ׳ אמרו לעית באורייתא אמר לון עד דאנא עמכון במילין אסלק להאי טורא ותמן אסב מייא ואשתי ׳ אפיק רבי ייסא חד זפירא מלי מיין ויהב ליה ׳ בתר דשתה אמר נסלק עמך למייא ׳ סליקו לטורא ואשכחו חד חוטא דמייא דקיק ומלי (א) קטפורא חד יתבו · אמר לון ההוא ב"נ השתא שאילו דהא אנא אשתדלנא באורייתא על ידוי דחד ברי דאנא עיילית ליה לבי רב ובגיניה רווחנא באורייתא ׳ א"ר חזקיה אי על ידא דברך טב הוא אבל מלה דאנן ביה אנא חמינ׳ דלאתר אחרא בעי לאסתלקא ׳ אמר ההוא בר נש אימא מילך דלזמנין (ב) באפרקסתא דענייא תשכח מרגניתא ׳ אמר ליה האי קרא דאמר שלמה סח ליה ׳ אמר ליה וכי במה אתון פרישן משאר בני נשא דלא ידעי ׳ אמרו ליה ובמה ׳ אמר לון על דא אמר שלמה האי קרא ולא אמר האי מגרמיה כשאר אינון מילין אלא אהדר אינון מילין דטפשאי עלמא דאמרי כך · ומאי אמרי כי מקרה האדם ומקרה הבהמ׳ וגו׳ טפשאי דלא ידעי ולא מסתכלן בחכמתא אמרי דהאי עלמא אזיל במקרה וקב"ה לא אשגח עלייהו אלא מקרה האדם ומקרה הבהמה מקרה אחד וגו׳ ׳ וכד שלמה אסתכל באלין טפשאין דקאמרי דא קרא לון בהמה דאינון עבדין גרמייהו בהמה ממש בגין דאמרי מילין אלין ׳ ומנלן קרא דעליה אוכח דכתיב °אמרתי אני בלבי על דברת בני האדם לברם האלהים ולראות שהם בהמה המה להם אמרתי אני בלבי　קהלת ג׳
וחשיבנא בהאי לאסתכלא (ג) על מה · על דברת בני האדם

על

א) ר"ל כלי א' כמו קדרה • ב) בתרמילו של עני (פי' בכיס העני לפעמי' תמלא בו מרגלית עם הפרוטה הרש"ב) ג) פי' שאין על דברת ר"ל בעבור אך פי' על אותו הדבר שאומרים בני האדם ולכן הקדים על מה ואמר על הבוא מלה וכו' ואמר דברת ל' גריעות כי כן על דברתי מלכי צדק ר"ל על דבר שדבר שלא כהוגן וזהו דברת ל' נקבה •

על ההוא מלה דטפשותא דאינון אמרי לברם האלהים בלחודייהו ולא יתחברון בהדי בני נשא אחרנין דאית לון מהימנותא ולראות שהם בהמה המה להם · (ד) ולראות בהו אינון בני מהימנותא שהם בהמה ממש ודעתייהו כבעירי המה להם בלחודייהו ולא לאעלאה לבני מהימנותא בדעתא דטפשותא דא וע״ד המה להם ולא לאחרנין ומה דעתא דילהון כי מקרה בני האדם ומקרה הבהמה מקרה אחד לכלם וגו׳ · תיפח רוחיהון דאינון בעירי · אינון טפשאי · אינון מחוסרי מהימנותא · ווי לון ווי לנפשייהו · טב להו דלא ייתון לעלמא · ומה אתיב לון שלמה על דא קרא אבתריה ואמר · ומי יודע רוח בני האדם העולה היא למעלה ורוח הבהמה היורדת היא למטה לארץ ומי יודע באינון טפשאי דלא ידעי ביקרא דמלכא עלאה ולא מסתכלי באורייתא רוח בני האדם העולה היא למעלה לאתר עלאה לאתר יקר לאתר קדישא לאתזנא מנהירו עלאה מנהירו דמלכא קדישא למהוי צרורא בצרורא דחיי ואשתכחת קמי מלכ׳ קדישא עולה התמימה ודא הוא העולה · היא למעלה · ורוח הבהמה היורדת היא למטה לארץ ולאו לההוא אתר דהוה · כל ב״נ דכתיב ביה בצלם אלהים עשה את האדם וכתיב נר בראשית ט׳
יי׳ נשמת אדם · היך אמרי אינון טפשאי דלאו מבני מהימנותא משלי כ׳
ורוח אחד לכל · תיפח רוחיהון עלייהו כתיב יהיו כמוץ לפני תהלים ל״ה
רוח ומלאך יי׳ דוחה · אלין ישתארון בגהינם באינון דרגין תתאין ולא יסתלקון לדרי דרין · עלייהו כתיב יתמו חטאים תהלים ק״ד
מן הארץ ורשעים עוד אינם ברכי נפשי את יי׳ הללויה · אתו רבי חזקיה ורבי ייסא ונשקו רישיה אמרו ומה כל כך הוה עמך ולא ידענא · זכאה האי שעתא דאערענא בך ·

ד) כלו׳ כוונתו לפקוח עיני המאמינים שיראו שהם בהמה ממש שאינם יודעת אלא מה שרואה והעיקר שרומז דהם מסיגי בלע בן בעור שהיה דעת עולם התהו שהוא מהם כ״ן ני׳ בהמה והע״ה כה״מ ני׳ בלע והנאמי מה שמתמתי שפילו״סוף ני׳ בע״ר · הרמ״ז :

תו אמר וכי על דא בלחודוי תוה שלמה והא באתר אחרא
אמר כגוונא דא · פתח ואמר °זה רע בכל אשר נעשה תחת קהלת ט'
השמש · זה רע ודאי מאי זה רע דא הוא מאן דאושיט זרעיה
בריקנייא וחביל ארחוי בגין דהאי לאו מדוריה בקב"ה ולא יהא
ליה חולקא בעלמא דאתי הה"ד °כי לא אל חפץ רשע אתה תלים ה'
לא יגורך רע · על דא אמר זה רע דלא יהא ליה מדורא לעילא
כי מקרה אחד לכל וגם לב בני האדם מלא רע (כג"ר) והוללות
בלבבם בחייהם שטותם תקיע בלבייהו ואינון מחוסרי מהימנותא
ולית לון חולקא בקב"ה ובאינון בני מהימנותא לא בעלמא דין
ולא בעלמא דאתי הה"ד °ואחריו אל המתים · ת"ח קב"ה אזהר קהלת ט'
לבני עלמא ואמר °ובחרת בחיים למען תחיה (בהאי עלמא דברים ל'
ובעלמא דאתי) וחיין דההוא עלמא נינהו · אינון חייבין מחוסרי
מהימנותא מאי קא אמרי כי מי אשר יבחר וגו' · אע"ג דיבחר
בר נ"ש בהאי עלמא (ס"א בההוא עלמא) כמה דאמר לאו הוא כלום
דהא מסירא דא בידנא אל כל החיים יש בטחון ומסירא דא
בידייהו °כי לכלב חי הוא טוב מן האריה המת · היך יהא לן חיין קהלת ט'
בההוא עלמא ועל דא זה רע ודאי דלא ידורון במלכא עלאה
ולא יהא לון חולקא ביה ואע"ג דכל הני קראי תשכח סמיכין
לחברייא במילין אחרנין · אבל ודאי שלמה קא אתא לגלאה
על אינון חייבין מחוסרי מהימנותא דלית לון חולקא בקב"ה
בעלמא דין ובעלמא דאתי · א"ל תבעי דנתחבר בהדך ותזיל
בהדן · אמר להו אי עבידנא הכי אורייתא יקרי עלי כסיל ולא
עוד אלא דאתחייבנא בנפשאי · אמרו ליה למה · אמר לון דהא
שליחא אנא ושדרו לי בשליחותא ושלמה מלכא אמר °מקצה משלי כ"ו
רגלים חמס שותה שולח דברים ביד כסיל · ת"ח מרגלים על
דלא אשתכחו בני מהימנות' ושלוחי מהימנות' אתחייבו בנפשייהו
בעלמא דין ובעלמא דאתי · נשק לון ואזל ליה · אזלו ר' חזקיה
ור' ייסא עד דהוו אזלי פגעו באינון בני נשא שאילו ר' חזקיה ור' ייסא

עליה

עליה · אמרו מה שמיה דההוא ב"נ · אמרו ר' חגי הוא וחברא
דבין חברייא הוא ושדרו ליה חברייא דבבל למנדע מילין מרבי
שמעון בן יוחאי ושאר חברייא · א"ר ייסא ודאי דא הוא רבי
חגי דכל יומוי לא בעא (א) לאחזאה גרמיה כמה דירע וע"ר אמר
משלי כ"ו לן דהא בריה זכה ליה באורייתא בגין דאמר קרא °ראית איש
חכם בעיניו תקוה לכסיל ממנו · ודאי שליחא מהימנא איהו
(וזכאה הוא שליחא מהימנא) וזכאה איהו מאן דשדר מלוי בידא
דשליחא מהימנא · ת"ח אליעזר עבד אברהם מבני כנען הוה
הושע י"ב כמה דאת אמר °כנען בידו מאזני מרמה · וכנען כתיב עליה
ברא' ט' °ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו · ובגין דהוה שליחא מהימנא
שם כ"ד מה כתיב ביה °בא ברוך יי' ברוך ה' ממש ועל דא אכתיב הכי
באורייתא בגין דנפק מההוא קללה ואתברך ולא די ליה דנפיק
מנה אלא דאתברך בשמיה דקב"ה ואוליפנא דאתא מלאך
ואעיל מלה דא (ב) בפומיה דלבן:

וישלח אותם משה וגו' · כלהו זכאין הוו ורישי דישראל
הוו אבל אינון דברו לגרמייהו עיטא בישא אמאי נטלו
עיטא דא אלא אמרו אי ייעלון ישראל לארעא נתעבר אנן מלמהוי
רישין וימני משה רישין אחרנין דהא אנן זכינן (ג) במדברא למהוי
רישין אבל בארעא לא נזכי ועל דנטלי עיטא
בישא לגרמייהו מיתו אינון וכל אינון דנטלו מלייהו:

אלה

א) מבכא מוכח כפי' ר"ח ורש"י ותוספות במגילה דכ"ג כמ"ש דמשכו רבנן במסכתא ולא כמו שנראה מפי' הרמב"ם אמנם הפי' דלעניין דינא גם הרמב"ם מודה וע"ש בפ"ע מא"ין · ב) בא ברוך אלו שני תיבות בא ברוך היה מניח הקב"ה בתוך פיו של לבן וזהו בא ברוך ה' (וזה נרמז יפה במה שנאמר ויאמר בא ברוך ה' ולא נאמר ויאמר אליו לרמוז שלא היתה אמירה שללבן ומדעתו אמרו רק ויאמר שנפל בפיו אותו הדבר · הרמ"ז (אא"י ועם כל זה זכה שנז' בתהלים על מות לבן כמ"ש גורי האר"י ז"ל ועמש"ל דקי"א א' מא"ין · ג) פי' משום דא"י הוא סוד רח"ל ודור המדבר היו מלאה אשת יעקב כנז' בא"ח ק"ח א' וכ' הרמ"ז

לה שמות האנשים אשר שלח משה וגו' אמר רבי יצחק משה(א)
אסתכל וידע דלא יצלחון בארחייהו כדין צלי עליה דיהושע
דין כלב הוה ברוחקא אמר מה אעביד הא יהושע אזיל בסייעת'
לאה דמשה דשדר ביה (ב) נהירו דסיהרא והוא אנהיר עליה
צלותיה בגין דאיהו שמשא · מה עבד כלב אשתמיט מנייהו
אתא לגבי קברייא דאבהן (ג) וצלי תמן צלותיה אמר ר' יהודה
רח אחרא נטיל ועקים שבילין ומטא עד קברי דאבהן ואסתכן
גרמיה דהא כתיב ושם אחימן ששי ותלמי ילידי הענק · אבל
אן דאיהו ברוחקא לא אסתכל מידי כך כלב בגין דהוה ברוחק'
א אסתכל מידי ואתא לצלאה על קברי אבהן לאשתזבא
מעיטא דא :

קרא משה להושע בן נון יהושע · רבי יצחק אמר וכי הושע
קראיה קרא והא כתיב ויאמר משה אל יהושע ויהושע בין שמות י"ז
ן נער · ויחלוש יהושע · אלא אמר ליה משה יה יושיעך מנייהו · שם ל"ג
בי אבא אמר כיון דשדריה למיעל לתמן אצטריך למהוי שלים שם י"ז
מה בשכינתא דער ההיא שעתא נער אקרי כמה דאוקימנא
ההיא שעתא קשיר ליה משה בהדה ואף ע"ג דאשכחן יהושע
קדמיתא (ד) קרא קרייה הכי על ההוא דזמין למקרייה · אמר
שה ודאי לא אצטריך דא למיעל תמן אלא בשכינתא והכי
אתחזי :

ש בה עץ אם אין וגו' · רבי חייא אמר וכי לא הוה ידע משה
דאית בה כמה אילנין משניין דא מן דא והא הוא שבח
ה לישראל בכמה זמנין והוא אסתפק בדא · והא קודשא בריך
א קאמר ליה למשה בקדמיתא דהיא ארץ זבת חלב ודבש
א"ר

ב"ד פסקא יוכן כמ"ש כסוטה דל"ד מרגלים ע"ש מעשיהם נקראו וכו' ומ"פ אלה שמות וכו' ויקרא משה ירצה הבין
אותם וידע שהיו עתידין להרע לכן קרא את הושע כשם יהושע לומר יה יושיעך וז"ש ככאן אסתכל פי' כשמותם
ב הרמ"ז (אח"י הנה שבג' לא הזכיר כל השמות בתכחותא פרשה הא יגו דרוש כל שמותם לגנאי ע"ש מאי"ן ז כ)
שחבר י' לה' אוא שכמוס סוא סיד ו' והרי יהו"ה וביה המתיק הדין ונשלמה הוי"ה : ג) והגלים שם כ"ן
כמנין כל"ב ד) אבל עדיין לא היו ישראל קורין אותו יהושע .

איוב א' א"ר יוסי הא אתערו חברייא דכתי' °איש היה בארץ עוץ איוב שמ
אמר רבי שמעון רמז להם רמיזא דחכמתא על מרה דשאיל
שמו' י"ז בקדמיתא דכתיב °היש יי' בקרבנו אם אין · אמר תמן תחמון א
היא אתחזייא להאי או להאי · אמר לון אי תחמון דאיבא דארעא
כשאר ארעי דעלמא יש בה עץ אילנא דחיי ורא מאתר עילאו
יתיר · ואי תחמון דאיבא דארעא יתיר ומשנייא מכל אתר דעלמא
תנדעון דהא מעתיקא קדישא קא נגיד ואתמשך ההוא שנויי
עלאה מכל אתרי דעלמא וכדא תנדעון היש בה ע"ץ אם אי"ן ורא
בעיתון בקדמיתא .(דבמעיכון בעיתון) למנדע דא דכתיב היי
יי' בקרבנו בקרבנו דייקא או אם אי"ן · וע"ד והתחזקתם ולקחתם
מפרי הארץ למנדע שנוייא דיליה · והימים ימי בכורי ענבים
והימים מאי קא מיירי דהא ואו בכורי ענבים סגי ליה אלא והימים
אינון דאשתמודען כלהו הוו מתחברן בההוא זמנא בההוא
אילנא דחטא ביה אדם הראשון כמה דתנינן ענבים היו וע"ד דא
והימים אינון דאשתמודען ימי בכורי ענבים דייקא :

ויעלו בנגב ויבא עד חברון ויבאו מבעי ליה · אלא אמר ר' יוס
כלב הוא דאתא לצלאה על קברי אבהתא · אמר כלב
יהושע הא ברכיה משה בסיועא עלאה קדישא ויכיל לאשתזבא
מנייהו ואנא מה אעביד אימלך למבעי בעותא על קברי אבהתא
בגין (ה) דיישתזיב מרזיהון (ס"א מעיטא כיסא) דישאר מאללין · רבי יצחק
אמר מאן דהוה (ו) רשים מכלהו דא עש בנויה (ז) דביה תלייא כלא
ותא חזי מאן הוא משאר אחרי דיכול לאעלא תמן דהא
כתיב וישם אחימן ששי ותלמי ומדחילו דילהון מאן יכיל לאעלא
במערהא

ה) פשוטו הוא שלא יהרגהו ועי"ל ע"ד אל תאמין בעצמך וכו' והנה המרגלים היו חכמים גדולים ובפנו
הסדרה לא רצו שיכנסו ישראל לארץ וכנז"ל דכרו לגרמייהו שיסא ביסא והנה היו ניצוצות דיסוד א
וחכמתא מרובה ולכן נתיירא כלב שיתקפו אותו והתפלל די ישתזיב מרזיהון דייקא רזיהון שה"ס יסוד · ו) ל
ניחא ליה לפ' שויב' עד חברון הוא כלב דהול"ל כפי' ויבא כלב ולכן אומר שרמז לבושא רשים וחשוב דמפני חשיבותו היו
בכלל עמהם והרמז לשכינה וע"ד שנאמר ביחזקאל ל"ו ויבא אל הגוים אשר באו שם שמוסב אל השי"ת וכמש"ל וגם כי
ויבא רמז לשכינה : ז) כי הוא העיקר להכניע את הילו' וכמ"ש כי ה' אש אוכלה וכו' וז"ס ות"ח וכו' כי אין מלני
לסוכוע מהערילים שתקיפים שהיו שם אחימן וכו' מן הנפילים שלא נקלטו במי המבול ולא פגרתם אבל הפילה
להיותם דינים קשים מאד ושינוך כפל את"ת אחימן ששי תלמי כל חוו שמה כי לא היה להם מיהוק · הרמ"ז

במערתא · אלא שכינתא עאלת תמן בכלב לבשרא לאבהן
דהא מטא זמנא לאעלא בנייהו לארעא דאומי לון קב"ה ודא
הוא ויבא עד חברון · תאנא אחימן ששי ותלמי ממאן נפקו
זרעא הוו מאינון נפילין דאפיל לון קב"ה בארעא ואולידו מבנת
ארעא ומנייהו נפקו גיברי עלמא כמה דכתיב °המה הגבורים בר' ו
אשר מעולם אנשי השם אשר מעולם דישמשי (נ"א מדאשתבחי) עלמא
משתבחי אנשי השם אחימן ששי ותלמי:

ויבאו עד נחל אשכול וגו' · ר' יהודה פתח °כה אמר האל יי' בורא ישעיה מ"ב
השמים ונוטיהם וגו' · כמה אית להו לבני נשא לאסתכלא
בפולחנא דקב"ה כמה אית להו לאסתכלא במילי דאורייתא
דכל מאן דאשתדל באוריית' כאילו מקרב (א) כל קורבנין דעלמ'
לקמי קב"ה ולא עוד אלא דקב"ה מכפר ליה על כל חובוי ומתקנין
ליה (ב) כמה כורסיין לעלמא דאתי · (חס"ר) רבי יהודה הוה אזיל
באורחא בהדי רבי אבא שאל ליה אמר (ג) מלה חד בעינא
לשאלא כיון דידע קב"ה דזמין ב"נ למחטי קמיה ולמגזר עליה
מיתה אמאי ברא ליה דהא אורייתא הות תרי אלפין שנין עד
לא אברי עלמא וכתיב בה באורייתא °אדם כי ימות באהל במדבר י"ט
°איש כי ימות ומת ויחי פלו' וימת (ד) מאי קבעי קב"ה לבר נש שם כ"ז
בהאי עלמא דאפילו אי אשתדל באורייתא יממא ולילי ימות
ואי לא אשתדל באורייתא ימות כלא בחד ארחא בר פריש'
דההוא עלמא כד"א °כטוב כחוטא א"ל (ה) אורחוי דמארך (ו) קהלת ט

בך במדבר [illegible] וגזרי

א) וכה"א ד"ק א' בזה"ל [illegible] יותר מכל קרבנות שבעולם [illegible] ט"ס [illegible] ·
ב) הוא מ"ש לקמן קב"ה [illegible] לבעלי מקרא ולבעלי משנה ולבעלי אגדה · [illegible]
[illegible] ג) [illegible]
[illegible] ד) [illegible]
[illegible]
[illegible] ו) [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

וגזרי דמאורך מה לך למטרח בהו מה דאית לך רשו למנדע
קהלת ה׳ ולאסתכלא שאיל ודלית לך רשו למנדע כתיב °אל תתן את
פיך לחטיא את בשרך דאורחוי דקב״ה וסתרין גניזין עלאין דהוא
סתים וגניז לית לן לשאלא א״ל אי הכי הא אורייתא כלא סתים
וגניז דהא היא שמא קדישא עלאה הוי ומאן דמתעסק באורייתא
כאילו אתעסק בשמיה קדישא ואי הכי לית לן לשאלא ולאסתכלא
א״ל אוריית׳ כלא סתים וגלייא ושמיה קדישא סתים וגלייא וכתיב
דברים כ״ט °הנסתרות ליי׳ אלהינו והנגלות לנו ולבנינו הנגלות לנו דאית רשו
לשאלא ולעיינא ולאסתכלא בהו ולמנדע בהו · אבל הנסתרות ליי׳
אלהינו דיליה אינון וליה אתחזיין דמאן יכיל למנדע ולאתדבקא
רעתוי סתימא וכ״ש למשאל · ת״ח לית רשו לבני עלמא למימר
מילין סתימין ולפרשא לון בר בוצינא קדישא ר״ש דהא קב״ה
אסתכם על ידוי ובנין דרדא דיליה רשימא הוא לעילא ותתא
ועל דא מילין אתאמרו באתגלייא על ידוי ולא יהא דרא בדרא
רא דאיהו שארי בגויה עד דייתי מלכא משיחא · אבל · ת״ח
בראשית א׳ כתיב °ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אותו
(ובכלא הוא כעין דוגמא דלעילא ת״ח) רזא דמלה תלת עלמין
אית ליה לקב״ה דאיהו גניז בגוון עלמא קדמאה ההוא עלאה
טמירא דכלא דלא אסתכל ביה ולא אתיידע ביה בר איהו
דאיהו גניז בגווה עלמא תניינא דאיהו קשיר בההוא דלעילא ודא
תהלים קי״ח הוא דקודשא ב״ה אשתמודע מניה כמה דכתיב °פתחו לי
שערי צדק · זה השער ליי׳ · ודא הוא עלמא תניינא עלמא תליתאה
ההוא עלמא תתאה מנייהו דאשתכח ביה פרודא ודא הוא
עלמא דמלאכי עלאי שריין בגויה וקודשא ב״ה אשתכח ביה ולא
אשתכח · אשתכח ביה השתא כד בעאן לאסתכלא ולמנדע ליה
אסתלק מנייהו ולא אתחזי עד דכלהו שאלי איה מקום כבודו ·
יחזקאל ג׳ °ברוך כבוד יי׳ ממקומו · והאי הוא עלמא דלא אשתכח ביה
תדירא · בגוונא דא בצלם אלהים עשה את האדם כדין אית
ליה

יה תלת עלמין · עלמא קדמאה האי עלמא דאקרי (א) עלמא
פירודא וב״נ (ב) אשתכח ביה ולא אשתכח כד (ג) בעאן
אסתכלא ביה אסתלק מנייהו ולא אתחזי · עלמא תניינא עלמא
איהו קשיר בההוא עלמא עלאה ודא הוא ג״עדי בארעא
רא הוא קשיר בעלמא אחרא עלאה ומהאי אתיירע ואשתמודע
למא אחרא · עלמא תליתאה עלמא עלאה טמירא גניז וסתים
לית מאן דירע ליה כמה דכתיב ׳עין לא ראתה אלהים ישעיה ס״ד
לתך יעשה למחכה לו · וכלא כגוונא עלאה (קדמאה דאמינא
בקשוט) דכתיב ׳בצלם אלהים עשה את האדם (ת״ח ודאי) בראשית ט׳
ל דא כתיב ׳בנים אתם לײ׳ אלהיכם וגו׳ כמה דאוקמוה ואין דברים י״ד
ינון בצלם אלהים ואלין ירתין ירותא עלאה כגוונא דיליה וע״ד
הזהר באורייתא לא תתגודדו ולא תשימו קרחה דהא לא
תאביד והא שכיח בעלמין טבין עלאין ויקירין להוון חדן כד
סתלק צדיקא מהאי עלמא · ות״ח אלמלא לא חב אדם לא (ד)
טעם טעמא דמותא בהאי עלמא בזמנא דעייל לעלמין אחרנין
כל בגין דחב טעם טעמא דמותא עד לא ייעול לאינון עלמין
אתפשט רוחא מהאי גופא ואשאר ליה בהאי עלמא ורוחא
סתחייא בנהר דינור לקבלא עונשא ולבתר עיילא לגן עדן
בארעא ואזדמנא ליה מאנא אחרא דנהורא כהאי פרצופא
גופא דהאי עלמא ממש ואתלביש ואתתקן ביה ותמן הוא מדור
דיליה תדיר ואתקשר בריש ירחי ושבתי בנשמתא וסליק ואתעטר
עילא לעילא הה״ד ׳והיה מדי חדש בחדשו וגו׳ · מדי חדש ישעיה ס״ו
חדשו אמאי · אלא רזא דמלה בגין חדתותי דסיהרא דאתעטרא
עטרוי

(א) ... חומרי ופרס נוכר כו ספק העושה פירוד ומבטל היחוד ולבעל כפולס הג מתפס״ל מן הכריעה אמר דלסת ...
פירודא מפוס כבב הריב עומט אבל מבאן הפר עלמא דפירודא : ב) זו כתי׳ פירוד אחר וסוא מבין ספיכה מתנסמם
ולקת מפלהס נפלה ולא נמנלא ר״ל נמלא נופו ולא נפלא רוחו ונמלא להדריס ולא לעלמו : ג) וזהו ספירוד סעלמי כי
... יפריד : ד) ונראה דאו היה פי׳ אדם כי ימות וכו׳ כסיפם מהלך למהלך דסיינו כהדרו מן ספם״ן וסמנכי לעלמין
אחרנין · הרמ״ז · (אח״ו ואמיא כגיסת רשב״י כו״ח דף ז״ך דפוס קושטא ודוק · מא״ן) :

(עטרוי) לאנהרא מן שמשא בההוא זמנא וכן מרי שבת בשבתו מרי שבת דא סיהרא · בשבתו דא שמשא דנהורא אתייא לה מן תמן · ויעל דא כלא חד מלה · ודא הוא ברירא דמלה בר לחיביא דכתיב בהו מיתה לכלהו עלמין כרת מכלהו עלמין ואשתציין מכלא כד לא עיילי בתשובה · א"ר יהודה בריך רחמנא דשאילנא ורווחנא מילין עלאין וקאימנא עלייהו אמר ר"ש מפרשתא דא אוליפנא רזא דחכמת' ואשתמעו מנה רזין עלאין ויקירין תא חזי קב"ה משבח באורייתא ואמר אזילו באורחי אשתדלו בפולחני והא אנא מעייל לכון לעלמין טבין לעלמין עלאין · בני נשא דלא ידעי לא מהימני ולא מסתכלי קב"ה אמר אזילו אלילו ההוא עלמא טבא ההוא עלמא עלאה דכסופא אינון אמרי איך ניכול לאללא ליה ולמנדע כל האי · מה כתיב עלו זה בנגב אשתדלו (ה) באורייתא ותחמון דהא היא קיימא קמייכו ומנה תנדעון ליה וראיתם את הארץ מה היא וגו' · תחמון מנה ההוא עלמא דהא ירותא דאחסנא דאנא עייל לכו בה · ואת העם היושב עליה אינון צדיקייא דבגנתא דעדן דקיימן שורין שורין ביקרא עלאה בדרגין עלאין · החזק הוא הרפה · בה תחמו אי זכו לכל האי כד אתקפו על יצריהון ותברו ליה אי לא או כד אתקפו באורייתא למלעי בה יממא ולילייא או אי ארפו ידייהו מנה וזכו לכל האי · המעט הוא אם רב אי סגיאין אינון דאשתדלו בפולחני ואתקיפו באורייתא בגין דזכו לכל האי אי לא · ומה הארץ השמנה היא אם רזה' מדאורייתא תנדעון מה הארץ מה ההוא עלמא אי אסגי טיבו עלאה ליתבהא או אי אזעיר מנה כלום · היש בה עץ אם אין האית בה אילנא דחיי לעלם ולעלמי עלמין או אי צרירא דחיי אשתכח בגווה אם לא ·

ויעלו

ה) פי' רמז לתורה בנגב פסוק ימין מ"ש מימינו אש דת ומ"ש לתור את הארץ כנען היינו אותו ארץ שניתן לנכנעים לפני הקב"ה ועושים רצונו · א"ס :

יעלו בנגב ויבא עד חברון · ויעלו בנגב בני נשא סלקין בגוורה
בנגב כלבא עצלא כמאן דאשתדל במגנא בנגיבו דחשיב
לית בה אגר חמי דהא עותרא דהאי עלמא אביד בגינה חשיב
כלא הוא בנגב כד"א °חרבו המים ומתרגמינן נגיבו · לבתר ויבא כ"ה' פ'
עד חברון עד דאתי לאתחברא בה קארי ושאני בה ושם אחימן
שי ותלמי (א) תמן חמי פליגן סגיאין טמא וטהור אסור ומות־
שר ופסול עונשין ואגרין אלין אינון ארחי דאורייתא דקדוקי
ורייתא ילידי הענק דאתיילידו מסטר דגבורה · וחברון שבע
נים נבנתה אלין אינון שבעין ענפין דאורייתא שבעין פנים
ית לה לכל סטרא עשרה · וחברון דא אורייתא מאן דאשתדל
ח אקרי חבר · לפני צוען מצרים תנינן אורייתא אית לקביל
ורייתא והיינו תורה שבכתב ותורה שבע"פ והאי (מל') חברון
תורה שבכתב נפקת כד"א °אמור לחכמה אחותי את והאי משלי ז'
נבנתה שבע שנין דבגין כך אקרי בת שבע לפני צוען מצרים כד"א
תרב חכמת שלמה מחכמת כל בני קדם ומכל חכמת מצרים מלכים ד' ד'
אי עד נחל אשכול אלין אינון מלי אגדה דרישה דתליין מסטרא
דמהימנותא · ויכרתו משם זמורה וגו' אולפין מתמן
אשי פרקין ראשי מילין אינון לבני מהימנותא חדאן במלין
תברכן מילין בגווייהו ומסתכלן שורשא חד ועקרא חד ולא
שתכח בהו פרודא · אינון דלא משתבחי בני מהימנותא ולא
לפי אורייתא לשמה שווין ליה למהימנותא בפרודא דהה"ד
שאוהו במוט בשנים בפרודא · מהו במוט כד"א °אל יתן למוט תהלים קכ"ה
לך · ומן הרמונים ומן התאנים (ב) בלא שוין להני מילי לסטרא
חרא לסטרא

רמז באחימן אחי מן כלומר אחים וזהים שחולקים יחד אעפ"י שהם כאחים · ותפרש שזי ר"ל בו שוני פלוקים ושם
ן טהור אסור מותר כשר פסול ותלמי הם דקדוקי אורייתא כמ"ש על ר"ע שהיה דורש ע"כ קוץ וקוץ תלי תלים וכו' ·
פי' רמונים תאנים על' רמזים והכתוב מו"לגם או מאותם שהאנים אחרים בהונאם ומרמזים בני אדם כלכן ·

דמינאי לסטרא דפרודא ׳ הה״ד וישובו מתור הארץ ויישובו תייבין לסטרא בישא ותייבין מארחא דקשוט אמרי מה איכפת לן עד יומא לא חמינא טב לעלמא אעמלנא כה ביתא דיקם יתיבנא בקלנא דעמא ולההוא עלמא מאן יזכי ומאן ייעול לגויה טב לן דלא אטרחנא כולי האי ויספרו לו ויאמרו וגו׳ הא אעמלנא ולאינא בגין למנדע חולקא דההוא עלמא וגם זבת חלב ודבש היא טב הוא ההוא עלמא עלא׳ כמה דידענא באורייתא אבל מאן יכול למזכי ביה אפס כי עז העם (ג) תקיף הוא דלא יחשיב כל עלמא כלל בגין דיהא ליה עותרא סגיא לאשתדלא ביה מאן הוא דיזכי ביה ודאי אפס כי עז העם היושב בארץ
מאן דבעי למזכי כה בעי למהוי תקיף בעותרא כד״א ׳ועשיר יענה עזות׳ והערים גדולות בצורות׳ בתין מליין כל טובא דלא יחסרון ככלא ועם כל דא וגם ילידי הענק ראינו שם בעי גופא תקיף גיבר כארי (דישתכח תמן תדירא) בגין דהיא מתשת חיליה דב״נ לאשתדלא בההוא איסור והתר טמא וטהור כשר ופסול מאן ייכול לזכאה בה׳ ועוד עמלק יושב בארץ הנגב׳ אי ייזא בר נש דאפילו בכל דא יזכי עמלק יושב בארץ הנגב הא יצרא בישא קטיגורא מקטרג׳ דבר נש דישתכח תדיר בגופא׳ והחתי והאמורי וגו׳ כמה מקטרגי משתכחי תמן (בגין) דלא יכיל בר נש למיעל בההוא עלמא כלל מאן יזכי ליה ומאן ייעול בגויה במילין אלין ויניאו את לב בני ישר׳ בגין דאפיקו שום ביש עלה כמה דאת אמר ויוציאו דבת הארץ׳ אינון כני מהימנותא מאי קא אמרי אם חפץ בנו יי׳ ונתנה לנו׳ כיון דיישתדל בר נש ברעותא דלבא לגבי קב״ה לא בעי מינן אלא לבא ויסתמרון ההוא רשימא
קדישא דכתיב ׳ועמך כלם צדיקים לעולם ירשו ארץ ׳ אבל ישעי׳ ס׳

אך

ג) ר״ל מי שרוצה ללמוד צריך שלא יחשוב זה לבלים ומ״מ צריך שיהיה לו עושר כדי שלא יתלג כמנייני עוה״ז ח״ס ג

יך בײ' אל תמרודו בעי דלא ימרדון באורייתא דאורייתא לא
בעי עותרא ולא מאני דכספא ודהבא · ואתם אל תיראו
ות עם הארץ · דהא גופא תבירא אי ישתדל באורייתא ישכח
אסוותא בכלא הה"ד °רפאות תהי לשרך ושקוי לעצמותיך וכתיב (משלי ג')
ולכל בשרו מרפא · וכל אינון מקטרגי אינון מברזאן ואמרי פני (שם ד')
אתר לפלנייא עבדא דמלכא כג"כ אל תיראו · כי לחמנו הם ·
אינון בגרמייהו מזמנן מזוני בכל יומא לאינון דמשתדלי באוריית'
נר"א °ואת העורבים צויתי לכלכלך וכתיב והעורבים מביאים (מלכים א' י"ז)
ו לחם ובשר · סר צלם מעליהם מאן צלם דא תוקפא דדינא
קשייא מאי טעמא אעדי משום דײ' אתנו אל תיראום כלא
אעדיאו בגין אורייתא זבאה חולקיהון דאינון דמשתדלי באוריית'
ישמה דהא מתקשרי בקב"ה ממש ואקרון אחים ורעים הה"ד
°למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך : (תהלים קכ"ב)

ויבאו עד נחל אשכול וגו' · ר' אבא אמר (א) כרתו ההוא אשכול
אתו לסלקא ליה לא יכילו · (ב) אתו לנטלא ליה לא יכילו
אתו כלב ויהושע נטלו ליה וסליקו ליה ואזדקף על ידייהו הה"ד
וישאוהו במוט בשנים באינון שנים יחידן · ומורה מאי
א בעאן אלא אשכול הוה תלייא ביה ובעיד דהוה מתחבר
אתריה אקרי זמורה · לבתר קרייה מוט · דכתיב וישאוהו במוט
ההוא דאשתמודע ההוא דכרתו מכאן ידעו יהושע וכלב דאינון
מתחזיין למיעל לארעא ולמהוי לון חולק ואחסנא עד דהוו אתיין
ומלבו עלייהו כלהו · קאים כלב באיבא · אמר אבא אי

בגינך

פי' שכיוונו לחזק כח הקלי' והשכל ה"ס יסוד א' שהכל בו ויסוד א' נפן וזהו כתרין ז"א שהם ג' אלהים נית' גרון
יקרו שהם ומו"ה ני' ג' אלהים לשמאל הדינין שהם ועוד אשכול ענבים הם רגלי לאה סוד עק"ב שנות ני ש.כים
קרא עקב כלבון יפיד שמתיחדים בכתר רחל ורצו לשום אותם ולנסיך יינם כענין חוט אל אתו לבטלא וני' פי' נכרה
ו' של הקליפות ולא זכו כו כ"א כלב שהוא שם ב"ן ויסודש שני לבנה כי הם ישמשיהו כנפרות ויבזו יהוד קדוש
"ט אותיות דעשב וכש'כמלו וציר"פ שופטים כדין חנק ולפי האמור דיק נו פירה . שתבה כנגד אי' והמלא
שם והמורש ס"ט נ"ג ונפן הוא ת"ת ומה"ש כלי"ת מ' עקב ופי"ל שנפן סודם יסוד אי סגול פורים ותילה שם ס"נ
קודת אלפים וו' סנקודות ני' יין וכונתם היתה לשום בראש רחל כמ"כ של"ה ולכן נטלו גם תלוים ורמונים שהם
ם אבל בזלו לא יכלו לשום לפי שלא הוצילו לשבות כנפן שהם סורם נ"ש : ב) רצו לאצלותי לבנים כלאה שדינים
ים ולא יכלו ורצו להסיעו להטיל שום לשחות כרחל שהם ראשם וכתרה ולפ"ש שנם רוצו לרגלי לאה רצו להלקם
מתוך כתר רחל לסוליא היין לחוץ כי הם סוד שע"ד סו"ד אתו לבטלא להכפסו שם ·

בגינך אנן מתקטלין מה אנן בחולקך מיד קליל גרמיה ויהבו
לון · ר' אלעזר אמר לא יהבו לאחרי דהא כתיב וישאוהו במוט
וכתיב בשנים ובכלהו לא הוו שנים בוותייהו ומכאן אוליף יהושע
לבתר דכתי' וישלח יהושע בן נון מן השיטי' שנים אנשי' מרגלים יהושע ב'
והני שנים הא אוקמוה קדמאי וכד מטו לגבייהו דישראל יהבו לון
ואינון אשתארו ועבדו גרמייהו שיריים · רבי יצחק אמר כד הוו
מטאן לגבייהו דאינון ענקים הוו שויין ההוא חוטרא דמשה
קמייהו ואשתזיבו ומנלן דההוא חוטרא יהיב לון הה"ד ויאמר
אליהם עלו זה בנגב · כתיב הכא עלו זה וכתיב התם ואת שמות ד'
המטה הזה וגו' ובגיניה אשתזיבו · דאי תימא הני ענקייא שבקי
לון אלא אתו לנסבא לון והוו שוויין לקמייהו ההוא חוטרא
ומשתזבי (ס"א ומשתמטי) מקמייהו · ר' יהודה אמר מסורת שמא
קדישא מסר לון משה ובגיניה אשתזיבו מנייהו · רבי חייא אמר
תלת שמהן אקרון · נפילים · ענקים · רפאים · וכלהו אורכי יומין
נפילין אקרון בקדמיתא לבתר כד אתחברון בבנת בני נשא
ואולידו מנייהו אקרון ענקים · לבתר דהוו אזלי ושטאן בהאי עלמא
ומתרפאין מההוא דלעילא אקרון רפאים · אמר רבי יהודה והא
כתיב הרפאים יחוללו רפאים יחשבו אף הם כענקים · אמר ליה איוב כ"ו
הכי הוא בגין דענקים אתו מהאי סטרא ומהאי סטרא ואתייאשו דברי' ב'
יתיר בארעא · כגוונא דא רפאים ומנייהו נפקי והוו אורכי יומי
וכד מתחלשי אתחלש פלגות גופא ופלגות קאים כיון דפלגות
גופא הוה מית הוו נסבי עשבא מעשבי ברא ושדיין לפומייהו ומיתו
ובגין דאינון בעאן לקטלא גרמייהו אקרון רפאים אמר רבי
יצחק שדיין גרמייהו בימא רבא וטבעאן ומתין הדא הוא
דכתיב הרפאים יחוללו מתחת מים ושכניהם · רבי שמעון איוב כ"ו
אמר (נ) אלמלא הוו עיילין ישראל לארעא בסימנא (נ"א כלומר)
דלישנא

נ) יש אלמלא שהיא כמו אילו כדאמר בשבת אלמלא משמרין ישראל ב' שבתות ובכתובות אלמלא נגדוה וכו' ושכנגד
אבל כאן קאי פירוש אלמלא היו נכנסים כשית ולא כאשר עשו שהן עבירה מלכותם שאמרו נמכר מפני שקבלו לה"ר מהמרגלים
ע"כ · (ואיי' סתום' במגילה כ"א א' כתבו נ"ב ריש כ' פירושים בתיבת אלמלא : מק"ן) ·

לישנא בישא לא הוה קאים עלמא רגעא חד מאן אומנא דליש׳
יישא נחש ורזא דמלה מראתא נחש על חוה אטיל בה זוהמא׳
מר רבי שמעון ועל כלא מחל קודשא בריך הוא בר מן לישנא
יישא בגין דכתיב °אשר אמרו ללשוננו נגביר שפתינו אתנו מי
דרון לנו· תא חזי כמה עבד ההוא לישנא בישא גזר על אבהתנ׳
לא ייעלון לארעא ומיתו אינון דאמרו ואתגזר בכיה לדרי דרין
על שבן הכא דאפיקו לישנא בישא על כלא) כביכול כיון
אפיקו על ארעא קדישא כאילו אפיקו עליה בגין כך קני קודשא
יה על דא (כלומר קני לשמיה) וקאימו ישראל כלהו לאשתצאה
מעלמא אלמלא בעותיה דמשה:

ספרו לו ויאמרו וגו׳ אמר רבי חייא מאי שנא הכא ויספרו ולא
כתיב ויגידו או ויאמרו אלא כל חד אוליף מלה בלחודוי
גידו בכל אתר רמז קא רמיז בחכמתא והא אתמר ויאמר
מירה בעלמא ויאמרו הרהורא דלבא ויאמרו תפקירתא והא
יקימנא בכמה אתר ׳ ויספרו פרישותא דמלה בכל אתר· באנו
ל הארץ הלכנו מבעי ליה ׳ אלא באנו עאלנא לתמן דההיא
רעא דהוית משבח בכל יומא והוית אמרת דלית דכוותה· וגם
ת חלב ודבש היא· רבי יצחק אמר מאן דבעי למימר כדיבא
מר מלה דקשוט בקדמיתא בגין דייהמנו ליה כדיבוי׳ רבי חייא
מר (אלא) הכי אמרו עלנא לההיא ארעא דהוית משבח לה כל
מא ואמרת דלית דכוותא (וגם זבת חלב) ודבש היא ואריכת
בהא על כלא ולאו הכי דהא זה פריה אתכלא חד מאינון
רין קטפו אמרו אי לדא אחסין קב"ה לישראל וסבלו כל אינון
קתין וליאותין הא בארעא דמצרים אית אתבלין ואיבין דארעא
יר על חד תרין: אפס כי עז העם אורחיה דעלמא דאינון
רין מגיחי קרבא יתבין לבר לאסתמרא ארחין והכא
פילו אינון בני מתא גוברין תקיפין. והערים בצורות דאפילו

כל מלכין דעלמא יתכנשון עלייהו לא יעבדון בהו פגימותא א"ר יוסי כל מה דאמרו בלישנא בישא אמרו וקשיא מכלהו דכתיב עמלק יושב בארץ הנגב לבר נש דנשכיה חויא כד בעאן לאנזמא ליה אמרי הא חויא הכא · רבי אבא אמר ודאי דא קשיא מכל מה דאמרו כלומר ההוא דאנח קרבא בכלא הא הכא זמין ובאן אתר בארץ הנגב דהא הוא אתר לאעלא ביה מיד ותשא כל העדה ויתנו את קולם קביעו בכיה לדורות לעלמין בההוא ליליא · אמר רבי יוסי עיטא נסיבו על כלא לאפקא שום ביש מאי על כלא על ארעא ועל קודשא ב"ה · אמר רבי יצחק על ארעא תינח על קודשא בריך הוא מנין · אמר ליה משמע דכתיב (ה) אפס כי עז העם מאן יכיל בהו כי עז העם דייקא וכתיב עמלק יושב בארץ הנגב בדין גרמו כל האי כמה דאתמר ובעא קודשא ב"ה לשיצאה לון מן עלמא תלים ק"ו הדא הוא דכתיב °ויאמר להשמידם לולי משה בחירו עמד בפרץ לפניו וגו' :

ועתה יגדל נא כח יי' רבי אחא ורבי יוסי אמרו זכאין אינון ישראל מעמין עובדי עבודה זרה דעלמא · דקודשא בריך הוא אתרעי בהו ואתכני בהו ואתפאר בהו דהא עלמא לא אברי אלא בגיניהון דישראל דישתדלון באורייתא בגין דחד בחד אתקשרן וישראל לתתא בהאי עלמא אינון קיומא דיליה וקיומא דכל שאר עמין אימתי בזמן דעבדי רעותא דמאריהון · ת"ח כד ברא קב"ה בר נש בעלמא אתקין ליה כגוונא עלאה (יקירא) ויהב ליה חיליה ותוקפיה באמצעיתא דגופא דתמן שרייא לבא דהוא תוקפא (ומזונא) דכל גופא ומתמן אתזן כל גופא (וכל אינון שייפי דגופא מתמן אתזנו) והא לבא אחיד ואתקף

ה) ובערכין דט"ו ילפי מדכתיב כי חזק הוא ממנו כ"י אפילו בעה"ב אינו יכול להוציא כליו ופירושו דרומז לבירור מסבירת סכלים · מאי"ן :

אתקף באתר עלאה דלעילא דאיהו מוחא דרישא דישארי לעילא
אחיד ביה) ורא אתקשר בדא ובגוונא דרא אתקין קב״ה עלמא
עבד חד גופא ואתקין שייפי דגופא סחרניה דלבא ולבא שארי
באמצעיתא דכל גופא וכל אינון שייפין אתזנו מההוא לבא
יהוא תוקפא דכלא וכלא בידיה תליין וההוא לבא אתקשר
אתאחד במוחא עלאה דשרייא לעילא תא חזי כד ברא קב״ה
עלמא אשרי (ס״א אסדר) לימא דאוקיינוס דאסחר כל ישובא דעלמ׳
ישובא דכל ע׳ אומין כלא אסחר לירושלם · וירושלם באמצעיתא
דכל ישובא שרייא והיא אסחר להר הבית והר הבית אסחר
עזרות דישרא׳) ואינון עזרות סחרן ללשכת הגזית דתמן סנהדרי
גדולה יתבין ותנינן לית ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד
בלחודייהו ולשכת הגזית אסחר למזבח והמזבח אסחר לבירת
האולם (א) והאולם להיכל וההיכל לבית קדש הקדשים דתמן
שכינה שרייא וכפורת וכרובים וארון והכא הוא לבא דכל ארעא
עלמא ומהכא אתזנו כל אינון אחרי דישובא דאינון שייפי דגופא
ולבא דא אתזן ממוחא דרישא ואתאחיד דא בדא הה״ד °מכון שמות ט״ו
לשבתך פעלת יי׳ · כגוונא דא לעילא לעילא ואיהי ברזא דמלכא
עלאה ברזא יקירא סתימאה ימא עלאה לקבל דא דאית ימא
לעילא מן ימא וימא מן ימא · תא חזי נהר דינור אסחר
לכמה משיריין מקבלידה שבעין כטרין גליפין משבעה דליקין
ואינון סחרן לאינון שמשי דלגו מנייהו ואינון סחרן לארבע
משריתין ואינון סחרן לההיא קרתא (ב) קדישא דרביעא
עלייהו ותאנא תמן עזרות לגו מעזרות ולית ישיבה בעזרה דתמן
אלא למלכיהון דבירת דוד בלחודייהו ותמן משתבחי ויתבי
וסנהדרי

(א) זו גירסא נכונה וכצ״ל וכזה יתורץ ג״כ הכתוב במק״מ · סוס״ב · ב) פי׳ מה שכתב כאן ארבע המינים בטרם
הגיע אל הקדושה ומן שם ארבעה קליפות דכתיב יחזקאל רוח וענן ואש ונוגה · א״ס ·

וסנהדרי גדולה משתכחי תמן בלשכת הגזית וההוא בי דינא עלייהו דמשמש לאתר דמשמש ודינא אתייהיב מתמן לקדישין עליונין עד דמטא לאתר דאקרי קדש הקדשים דביה כלא ותמן הוא לבא שרייא ודא אתזמן מוחא דלעילא ואתאחיד דא בדא כגוונא דא לעילא לעילא ואיהו ברזא דמלכא עלאה ברזא יקירא סתימאה עד דאשתכח דכלא אתזן ממוחא עלאה סתימא׳ דכלא וכד יסתכלון מילי כלא אתקשר דא בדא ודא בדא · ת״ח כד אנהיר עתיקא סתימא במוחא ומוחא אנהיר ללבא בדרך (ג) נעם יי׳ והא אוקימנא ודא הוא כח יי׳ ההוא חילא דאתי מעתיקא קדישא סתימא דכל סתימין · יגדל נא דיתרבי ויסגי לעילא לעילא ויתנגיד ויתמשך לתתא · כאשר דברת כמה דאוקמוה · לאמר למילף מהכא כל דרין בתראין לעלם ולעלמי עלמין למימר לדא בשעתא דעקתא · למימר דא בשעתא דרווחא ומאי הוא יי׳ ארך אפים וגו׳ והא אוקימנא מילי · א״ר יצחק אמת אמאי סליק מכאן אמר ר׳ חייא אינון גרמו ליה דאסתליק מכאן דהא בשקרא דברו גרמייהו בההיא מדה דב״נ מודד בה מודדים ליה וכן שאר אחרי אסתלקו דלא יכיל משה למימרינהו בגין דאינון גרמו סלחתי כדברך כדברך ממש והא אתערו חברייא והא אתמר ·

אמר המגיה כך מצאתי בהעתקות אשר לפני ומתוך הלשון נראה שחסר התחלת המאמר וגם במקומות אחרים תמצא חסר ועם כל זה לא רציתי להשמיטו מן הספר להגדיל תורה ולהאדיר

דא עם דא מה דלא הוו יכלין למללא מקדמת דנא נפקו מההוא פתחא ויתבו בגנתא תחות אילנין אמרו דא לדא כיון דאנן הכא וחמינן כל דא אי נמות הכא ודאי ניעול לעלמא דאתי · יתבו שינתא נפלת עלייהו ודמכו · אדהכי הא ההוא ממנא אתא

ואתער

ג) פי׳ ע״י סגולה הנקראת נועם ה׳ גם נקרא כח ה׳ כי הוי״ה בכתר המילוי יו״ד אותיות בחשבון כ״ח אותיות מילוי המילוי דשם הוי״ה בגימטריא כח״ם הרב על פי׳ שם מ״ב בריאה דמלכות פשוט ומלא ומלא דמלא הוא בכח״ב שהוא ריש דמלכה ועיין מק״מ פי׳ הכל · הרמ״כ :

אתער לון אמר לון קומו פוקו לגו פרדס דאבראי נפקו חמו
לאלין מארי מקרא דהוו אמרי בההוא קרא:
מדבר הזה יתמו הא באתר אחרא לא ושם ימותו הא באתר
אחרא לא ורא בגופין אבל בנשמתין לא כגוונא דבני
נתא אמר לון ההוא ממנא פוקו נפקו בהדיה אמר לון
שמעתון מידי לגו ההוא דרגא אמרו שמענא דהא חד קלא הוה
אמר מאן דפסק יתפסק מאן דקצר יתקצר מאן דקצר יתארך
אמר לון ידעיתון מאי האי אמרו לא אמר לון חמיתון ההוא
שרא רכרבא וההוא ינוקא דקא מלקט עשבין ר' אילאי רנציבין
ווה הוא ובריה ומטא הכא וחמא הוא וינוקא בריה מערתא
א כיון דעאלו לגו חשוך לא יכילו למסבל ומיתו וההוא ינוקא
ריה קיימא בכל יומא קמיה דבצלאל בשעתא דנחית ממתיבתא
לאה ואמר קמיה תלת מילין עד לא יפתח בצלאל ברזין
תימן דחכמתא דכל מלוי רזין סתימין אינון °דעין לא ראתה — ישעיה ס"ד סוף פ'
להים זולתך יהאי (מאן דאמר דפסק יתפסק מאן דפסק מלין
אורייתא על מילין בטלין יתפסקון חיוהי מהאי עלמא ודיניה — חיי שרה
יימא בההוא עלמא מאן דקצר יתקצר מאן דקצר אמן ולא
אריך ביה גו נייחא יתקצר מחיין דהאי עלמא מאן דקצר יתארך
אן דאמר אחד אצטריך לחטפא אלף ולקצרא קריאה דילה ולא
רכב בהאי את כלל ומאן דעביד דא יתארכון חייוי אמרו ליה
ו אמר (א) תרין אינון וחדא אשתתף בהו ואינון תלתא וכד
וו תלתא אינון חד אמר לון אלין תרין שמהן דשמע ישראל

דאינון

(א) לפי מ"ש האר"י ביחוד ק"ש בכה"כ ע"ש לפי שו"ג דרין אינון ששם זו"ן לו יכירה פניו ששם מ"ה וב"ן שצולים
...' או לבריאה שהיא אלינו כנודע מכוונות העמידה והיא חדא דאשתתף בהו ונקרא שותף לשיותה מתחברת עם
...יהם לזה בחסדים ולזה בגבורות ואז הם ג' אם על כניה וכמו כן היא ממש סוד בריאה או' על יצי' ועשיה והם
...ד ב' הויות מ"ה וב"ן ואלדיכו או' ואם תמלאכו אא"ף לב"ד ה"ס יו"ד נו"ן וי"ו פו' עס"ג ועם כ"ו דמ"ה וב"ן הרי אמת
...ם ועם י"ד אותיותיו של ג' השמות הרי חותם וז"ס חותמו דגושפנקא אמ"ת וגם הג' השמות בריבוע עולים אב"ו
...וד ר"ת אמת סוד או' מ' ת"ה וגם אם תכה עם הויה באלהים כוז יפ"א הפ"ל ופ"ה הסי"ס יעלה אמת ע"ה
...ם וב' אלפים אמת ולכן מסיימין בק"ש ה' אלהיכם אמת וצ"ל ידוע שכתלות יצירה ועשיה לברי' הם תולים דייקא עד
דבריאה שהוא סוד ז"ק שהם ז"ס ס"ג התולים אמת וזכה בתלותם לאו' דמתחברן כחדא או אינו ביחודא חדא וכו'
סוד אחד כרמז.

דאינון יי׳ יי׳ אלהינו אשתתף ב״הו ואיהו חותמא דגושפנקא
אמת ׳ וכד מתחברן כחדא אינון׳ חד ביחודא חדא ׳ תו אמר
תרין אינון וחד אתהדר ׳ כד שלי״ט טאס על גדפי רוחא ושאט
במאתן אלף ואתטמר ׳ אמר לון אלין תרין כרובים דהוה רכיב
בהו קב״ה ׳ ומן יומא דאגניז מאחוי אגניז איהו (ס״א חד)
ואישתאר חד לגבי בנימן הה״ד ׳וירכב׳ על כרוב ויעף וידא על תהלים י״ח
כנפי רוח ׳ ואגניז במאתן אלף עלמין ואתטמר ההוא דרכיב
עליה דאינון מאתן אלף גניזין אינון דיליה בריך הוא ׳ פוקו
מהכא זכאין אתון ׳ נפקו יהב להון ההוא מזמנא וורדא אחרא
ונפקו׳ כד נפקו אסתים פום מערתא ולא אתחזי כלל ׳ חמו ההוא
נשרא דהוה נחית מההוא אילנא ועאל גו מערתא אחרא
ארחו אינון בההוא וורדא ועאלו תמן אשכחו ההוא נשרא אפום
מערתא אמר לון עולו זכאי קשוט חברין דהא לא חמינא חדוה
דהברותא מן יומא דאנא הכא אלא בכו ׳ עלו מאטו לפרדס
אחרא וההוא נשרא בהדייהו ׳ כד מטו לגבי אינון מאריהון
דמשנה אתהדר ההוא נשרא בדיוקנא דאדם בלבוש יקר מנהרא
בוותייהו ויתיב עמהון כחדא אמר לאינון דיתבי הכו יקר למארי
מתניתא דאתו הכא דהא מאריהון אחמי לון פליאן רברבן הכא
אמר חד מנייהו אית בכו סימנא ׳ אמרו הין ׳ אפיקו תרין וורדין
וארחו בהו אמרו תיבו מארי מתיבתא תיבו זכאי קשוט אחידו
בהו ויתבו ׳ בההיא שעתא אולפו תמן תלתין הלכות דלא הוו ידעי
מקדמת דנא ורזין אחרנין דאורייתא׳ אהדרו לגבי אינון מארי מקרא
אשכחו דהוו אמרי ׳ ׳אני אמרתי אלהים אתם ובני עליון כלכם ׳ אני תהלים פ״ב
אמרתי בשעתא דאקדימתון עשיה לשמיעה דהא אלהים אתם וגו׳
כיון דאמשכתון בתר יצר הרע אכן כאדם תמותון וגו׳ ׳ מה מיתתו
של אדם אחיד ליה לעפרא בגין דיתמחי ההוא יצר הרע
די בגויה וההוא יצר הרע איהו דמית ואתעבל בגויה ׳
אמר

מ״ר ההוא סבא דעלייהו אוף הכא כתיב ופגריכם אתם יפלו
מדבר הזה מאי פגריכם דא יצר הרע כל״ד ו״מ״ר ונוקבא
סרונין דאית בכו דיצר הרע נחית תדיר לחסרונא ולא סליק
קדיש מעלין ולא מורידין במסאבו מורידין תדיר ולא עולין ועל
א אקרון פגריכם חסרונין דילכון כד״א ״אשר פגרו מעבור את　שמואל א׳ ל׳
חל וגו׳ סופא דקרא אוכח דכתיב יפלו ולא כתיב תפלו וע״ד
מדבר הזה יתמו אינון פגרים ושם ימותו בגין דרעותא דקב״ה
שיצאה להני פגרים מעלמא לעלם (ה) אמר להו ר׳ אילאי זכאי
שוט עולו ותחמו דהא רשו אתמסר לכו למיעאל עד ההוא
תר דפרוכתא פריסא זכארה חולקיכון קמו ועאלו גו דוכתא
רא והוו תמן מאריהון דאגדה ואנפיהון מנהרן כנהירו דשמ״ש
מרו מאן אלין אמר להון אלין מאריהון דאגדה וחמאן בכל
מא נהירו דאורייתא כדקא יאות ׳ קיימו ושמעו כמה מילין
יתין באורייתא ולא אתייהיב לון רשו למיעל לגווייהו א״ל ר׳
לאי עולו לדוכתא אחרא ותחמו ׳ עאלו לגו גנתא אחרא וחמו
ף הכי כראן קברין ומיד מתין (כ) ומתהדרין חיין בגופין מנהרן
דישין אמרי ליה מאי האי א״ל דא עבדי בכל יומא ומיד
שבכי מתעכלא ההוא זוהמא בישא דקבילו בקדמיתא וקיימין
ד בגופין חדתין מנהרן באינון גופין קדישין דקיימו על טורא
סיני כגוונא דאתון חמאן קיימו כלהו על טורא דסיני בגופין
לא לכלוכא כלל כיון דאמשיכו עלייהו יצר הרע אתהדרו
גופין אחרנין דגופין קדמאין גופין נוכראין הה״ד ׳ויתנצלו בני　שמות ל״ג
ראל את עדים מהר חורב קלא אתער זילו אתכנשו הא
הליאב קאים על קיומיה וכל אינון קתדראין קמיה לשעתא

פרחו

...א פיין נכרא״ית דכ״כ כ׳ שורה ל׳ קודם ר״ש הוה יתיב הרש״כ · כ) ה״ה במק״מ נרים וקיימין מיד ומתהדרין חיין בגופין חדתין מנהרן קדישין דגופין קדמאין גופין נוכראין:

פרחו כלהו ולא חמו מידי אשתארו בלחודייהו תחות אילנ
דגנתא חמו פתחא אחרא עאלו תמן חמו היכלא חדא עאל
ויתיבו תמן · תרין עולימין הוו תמן · זקפו עיינין וחמו חד משכנ
מרקמא בכל זיני ציורין וגוונין דעלמא ועליה פריס פריסא דנהור
מנצצא דלא יכלין עיינין לאסתכלא (וכפום תרין מלין חמו גו ההוא משכנא ע
יתר דפרוכתא פריסא דלא חמו) מתמן ולהלאה לא חמו כלום · ארכינ
אודנין ושמעו חד קלא דהוה אמר בצלאל רביעאה איהו לנהור
עלאין · יוסף רביעאה איהו גו נהורין דארסקדמאה סליקו דלעיל
חביבא דכלא עליה כתיב ונסכו רביעית ההין בקדש וגו׳ מא במדבר כ״ח
דיסתכל וחמי יסמון עיניה · מאן דלא יסתכל חמי ואתפתח אילנ
דתמני סרי כד כפיף יזקוף ויתקיים · אי לא כפיף הוייא בישא
אכיל ליה · מאן דעאל תרין כרובין לגו רעותיה אתעביד מא
דמעיין רחיק מרעותיה · קרבנא דרביא שלים לאתקבלא פס
ההוא קלא אמרו אינון תרין עולימין סימנא אית בגווייכו אמר
אין אפיקו אינון תרין וורדין ארחו בהו אמרו תיבו עד דתשמע
תרין מילין ברזין עתיקין מגו מארי מתיבתא ויהון תדיר ברזא
בגווייכו אמרו הן· אמר רבי שמעון כל הני מילין וכל מה דחמ
כתבו וכד מטו הכא הוה כתיב °אשמרה דרכי מחטוא בלשונ תהלים ל״ט
ואנא שאילנא לאבי אבא כמה הוו אינון תרין מילין ואמר ל
חייך ברי אינון תרין מילין באנו עלמין וחריב עלמין מאן דאשתמ
בהו כיון דשמעו אין תרין מילין אמרו אינון ינוקי פוקו פוקו ליר
לכו רשותא יתיר למשמע · אפיק חד מנייהו תפוח אחד ויהב
לון אמר ארחו בדא ארחו ביה ונפקו ומכד דחמו לא אנש
כלום · נפקו הא ממנא אחרא אתא אמר לון חברייא רב
אילאי שדרני לכו תוריכו לירה הכא אפום מערתא והוא
ייתי ווודע לכו מילין עלאין דלא ידעתון · דאיהו רתבע מגו

מתיבתא

מתיכתא דיהא ליה רישו לגלאה לכו מילין ׳ נפקו בהדיה ואוריכו
אפום מערתא והוו מהדרן מילי דא לדא מכל מה דחמו ואולפו
תמן ׳ אדהכי הא ר׳ אילאי אתא נהיר כשמשא א"ל (א) אורייתא
חדתא שמעתא ׳ אמר לון ודאי ורישו יהבו לי למימר לכו מילי
אתחברו כחדא אפום מערתא ויתבו׳ אמר לון זכאין אתון דאחמי
לכון מאריכון כגוונא דעלמא דאתי והא לית לכו דחילו ואמתני
אמרו ודאי הא אתנשי מנן ארחא דבני נשא ותווהא איהו על
כל מה דחמינן בהאי טורא ׳ אמר לון חמיתון׳ צין טורייא כלהו
דאישי מתיכתי לעמא דא דבמדברא ׳ וזכו השתא מה דלא
זכו כד הוו בחיין ׳ ואלין רישי מתיכתי כלהו בריש ירחי ושבתי
ומועדייא מתכנשי לגבי טורא דאהרן כהנא ומתערי לגביה ועאלין
גו מתיכתא דיליה ומתחדשן תמן ברכיו דטלא קדישא דנחית על
רישיה ומשח רבו דנגיד עליה ועמיה מתחדשן כלהו בחדושין
דרחימין דמלכא קדישא עד דאקרי הכא מתיכתא דרחימותא
ואיהו נטיל בכל מתיכת׳ בטמירו דקיק מתעפפן כנשירין גו מתיכת׳
דנהורא ואיהי מתיכתא דמשהוכלהו קיימי לבר ולא עאלין לגו בר
אהרן בלחודוי וכפום שעתא אקרון בשמא ׳ ולית מאן דחמי ליה
למשה דהא ההוא מסוה דאנפוי פריס קמיה ושבע עגני יקר סחרני׳
אהרן קאים גו פרגורא דלתתא מן משה ופרגורא פסיק ולא
פסיק בגווייהו ׳ וכל רישי מתיכתי לבר מפרוכתא דפרגודא דא
בר שאר לבר מאינון ענגין וכפום חדושי דנהירו דאורייתא
דאתנהרא הכי מנהרן אינון ענגין ואתקלישו בדקיקו דנהורא עד
דאתחזי ההוא מסוה ומגו ההוא מסוה תמן נהורא דנהיר יתיר
מכל נהירין דעלמא ואינון אנפי משה ׳ אנפוי לא אתחזון כלל
ולית מאן דחמי לון בר ההוא נהירו דנפיק מגו ההוא מסוה בתר
כל אינון ענגין׳ משה אמר מלה סתם לאהרן ואהרן פריש לרברבי

א) א"ה בירושלמי אמרו רבי אבהו היו פניו מאירות א"ל תלמידיו של ר׳ מצא אורייתא חדתא שמעת :

מתיבתי · בכמה פריש בכל אינון מבועין דאסתימו מניה כד מטא
זמניה דיהושע · והשתא איהו מהדר לון · בכמה פליאן ומקורין
ומבועין ונחלין דנבעין מכל מלה ומלה · כל נשין זכיין דהאי דרא
אתאן למרים אוף הכי בתגי זמנין וכדין סלקין כלהו כתמרות
עשן גו מדברא דא · וההוא יומא אקרי יומא דהלולא · נשין
בלילי שבתות ובלילי יומין טבין כלהו אתאן לגבי מרים וידעין
אשתדלותא בירינא דמארי עלמא · זכאה דרא דא מכל דרין
דעלמא · נפקי ממתיבתא דמשה ופרחי לגבי מתיבתא דרקיעא
ואינון דאתחזון פרחי לגבי מתיבתא עלאה · על ההוא דרא (כ)
כתיב °אשרי העם שככה לו אשרי העם שיי' אלהיו : תהלים קמ"ד
פתח רבי אילאי ואמר °תמים תהיה עם יי' אלהיך · מה בין תם דברי' י"ח
לתמים · אברהם כתיב °התהלך לפני והיה תמים · יעקב בראש' י"ז
דאשתלים יתיר כתיב ביה °ויעקב איש תם · אמאי אקרי איש שם כ"ה
תם בגין דלא אשתאר ביה פסולת כלל דהא פריעה הוה ביה
במה אתפרע (ס"א פריעה הוה ביה דאתפרע) ואתרכי מההוא פסולת בגין
דההוא אתר דאתקיף לפסולת דלגו אתר דפריעה שארי איהו
שור דיוקנא דשמאלא דכורסייא דיליה · וההוא שור אקרי שור
תם דהא רתיכא דכורסייא רשומא דברית אית ביה ועל דא הא
שור אקרי תם ויעקב אחיד ביה בגווייהו ובהאי שור עביד (ג) פריעה
ואעבר וההוא דפסולת כולה · במתניתא דבצלאל כתיב °ויזכור שם ל'
אלהים את רחל · בשרה כתיב פקידה וברחל כתיב זכירה אמאי
בגין דזכור אתרשים ביעקב דאיהו ברית שלים כד אתעביד
(ס"א אתיליד) יוסף ובמה כד נטל שור בהדיה דלא יתקיף לסטרא
אחרא · ובגין כך אתקרי יוסף בכור שור בכור דההוא שור
דנטל

כ) ר"ל שככ"ה בגימט' מנ"ה ע"כ רומז ס' זה על דור המדבר · א"ס : ג) נ"ל מילוי פריעה פ"א רי"ש יו"ד עי"ן ס"ה הוא ספ"ו והוא מילוי שור פי"ן וי"ו רי"ש ופוסיפר שבולה פס"ה כמ"ש מלא רבה לטמא את יוסף ושיר באתב"ש עולה מילה הרי בשור מילה ופריעה · ומילו' דעת דל"ת עי"ן תי"ו וכןמילוי יסוד יו"ד סמ"ך וי"ו דל"ת עולה שור ויוסף מלא יו"ד וי"ו סמ"ך פ"א עולה זכור וגימט' בכורה : סרת"ו :

נטל יעקב בכור שורו ודאי וההוא שור ישור תם ׳ ויעקב איש
תם רבון ושליט מאריה דביתא דההוא שור תם ישארי בגווירה
בגין דאית שור מועד בסטר ערלה ופריעה ׳ וכמה גרדיני נימוסין
פקין מניה עד דרגא בתרייתא דאקרי שאיה ההוא דאפיל בתין
עלמא דלא דיירין בהו בני נשא ׳ וכלהו נפקי מההוא שור מועד
דא בחבורא דחמור בישא ובג"כ לא תחרוש בשור ובחמור דברי' כ"ב
חדיו בגין דלא לאתערא להו ׳ ובההוא מתיבתא דבצלאל ובן
בתרין מתיבתי ויעקב איש תם ׳ בעלה דההוא תם ׳ ומאן איהו
׳ רזא דו"ו וכד הוו כלל דכר ונוקבא כחדא כדין נטיל כל
תוון אלין את"ם ׳ ואיהו אמת ׳ תתן אמת ליעקב כלל דכר מיכה ז'
וקבא כחדא שלימו דכלא אברהם לא אתפקד על פריעה וכד
אל עאל להאי תם ולגו דרגין דיליה דאקרון כחדא ים והיינו
תמים לבתר אסתלק אברהם ועאל לגו ואתקשר עם ימינא
לאה ׳ תמים תהיה עם יי׳ אלהיך ודאי כמה דאיהו תמים כללא
דא ׳ אוף אנת תהא עמיה תמים ודאי ׳ כמה אתעביד
"נ תמים דיהא ת"ם י"ם ׳ תם כמה דאתמר ים כל אינון דרגין
דישין דיליה אקרון י"ם ולא אתפרשן מניה לעלמין ׳ אוף אנת
גוונא דא לאעדאה מינך דרגין נוכראין ולאתקשרא בתמים קרי נסכי
מהוי בך דרגין קדישין רזא דים ודרגא קדישא ת"ם לקבל א א׳
א דיעקב ׳ בר נש אצטריך למהוי בכל יומא ת"ם י"ם כגוונא
א ממש השתא פריש מאן דפריש במתיבתא דסיהרא קדישא
פירא איהו בחוורו וכל גוונין מנצצן בה ומרקמן ואיהו בההוא
פירו וחוורו דשמשא ממש ׳ ובההוא יומא דילה גו שבעין שנין
פקא נונא חדא ואפיק מניה גוון תכלת ואיהו נטלא גוון דא
תקינת ליה ואתחפייא לבר בהאי גוון לאו דהאי גוון לבושא
דילה:

יחזקי׳ כ״ח דילה דהא ׳שש וארגמן לבושה ׳ אבל חופאה דלבר האי גוון
הוא כגוונא דא הוה משכנא דכוליה בשפירו מרקמא לגו ולבתר
ופרישו כנגד כליל תכלת ׳ מ״ט בגין דתחות ים דא אית מצולות
י״ם כלל דכר ונוקבא ואית לון עינא בישא לאסתכל׳ וכד מסתכלין
זמין לעינייהו גוון (א) תכלא ולא יכלא עינייהו לשלטאה ואיהו
אתתקנת לגו מכל גוונין מרקמן כדקא יאות מתחתמן לארבע
סטרין דעלמא כגוונא דא בר נש דלביש ציצית אתעביד בכל
יומא תמים ׳ ת״ס בד׳ כנפים מתקנן כדקא יאות י״ם כההוא תכלת
דגוונא דשבעין דרגין דימא סטרא בישא כד אסתכל בהאי כ״נ
לא יכיל לאבאשא ליה בעינא בישא ׳ וכדין איהו תם י״ם עם
יי׳ אלהיו ממש בתקונא חדא איהי לעילא ואיהו לתתא ׳לבתר
אסתלקת איהי גו דרגין עלאין ׳ אוף הכי בר נש אסתלק איהו
לבתר בתפ״ין גו דרגין עלאין ׳ וע״ד תמים תהיה עם יי׳ אלהיך
עמיה ודאי בשעתא חדא ברגעא חדא איהי אתקנת לעילא
וב״נ אתקן לתתא ׳ א״ר אילאי כל אלין דהכא כגוונא דא מתקנן
למהוי כל חד תמים עם יי׳ ׳ ועל רזא דא במדבר הזה יתמו ואי
תימרון דכד אתמר לביש אתמר הכי הוא ודאי דהוה לון למהוי
כל חד תמים עם יי׳ בארעא קדישא אתר דיי׳ שארי תמן למהוי
אנפין באנפין כחדא עמיה ׳ והשתא כל חד הוי תמים במדברא
דא לבר אתר רחיק מתמן דלא יסתכל אנפין באנפין בהדירה
למהוי עם יי׳ כדקא יאות ׳ ושם ימותו כמה דחמיתון דעבדין בכל
יומא זכאה חולקיכון חברייא קדישין דזכיתון לכל האי ׳ הני תרי
מערתי אחרנין דילכו דלא תשכחו כל דא תמן דאינון גו
במד׳ י״ב מתיבתא דמשה ׳ יתבי מרחיק וע״ד כתיב במשה ׳ענ̇יו מאד מכל
האדם

א) ספסם דלבא תכלת טוב לגה״ר א״ס :

אדם ונביאה עלאה· קביל לון למתיבתא דיליה מיומא דישארו
מחמי כל דא עד ההיא שעתא שבעה יומין · והא לא הוו
סתכלן בהאי עלמא כלום אמר לון רבי אילאי זכאין קדישין
ומא לכו מילין דשמיעתון ומלה קדמאה כד תנדעון ומדידו
משחתא דשמא גליפא מפריש תנדעון (ואע"ג) בצלו רביעאה
יהו דנהורין עלאין דכתיב ·ואמלא אותו רוח אלהים בחכמה שמ' ל"א
תבונה ובדעת · מאן דלא אסתכל חמי ואתפתח מאן דלא
סתכל באינון תלת מילין טמירין מה לעילא מה לתתא וכו'
מין איהו לאתפתחא באורייתא ולפקחא עיינין בה · אילנא
תמני סרי שדרתו דכד נש כד כפיף קמי מאריה יזקוף ויתקיים
תחיית מתייא אי לא כפיף במודים אתעביד חויא ולית ליה
קומה לההוא זמנא מאן דעאל בין תרין כרובים לגו מאן דעאל
עור תרין פתחין לגו בי כנישתא אתדבק במאריה ורעותיה
תעביד מאן דמעיין בצלותיה ואסתכל בה רחיק מרעותיה
אל קרבנא דרביא כד קריב בר נש בריה לבי ספרא או
ילה דא קרבנא שלים לאתקברא מכאן ולהלאה רחימין זילו
· אלעזר ברי שפיר קאמרת כפום מה דאוליפת · אבל ח"ו
ף על גב דרחל הות עקרא בההוא זמנא יעקב חכים הוה
למלא לא ידע יעקב דלאה אנתתיה לא קביר לה במערתא
תחברא בהדיה בחבורא חדא והוה קביר לה לבר מארעא
ל ללאה אעיל לה גו ארעא ולרחל שוי לבר · מית יעקב
תקבר בגווה בחבורא חדא כמה דעבדו כל שאר אבהן · אוף
י אדם · מתה חוה בקדמיתא אתקברת תמן · ותמן ידע אדם
אי דוכתא אתחזי ליה · מית אדם אתקבר בגווה בחבורא חדא
ה שרה אתקברת תמן וחוה חמאת וחדאת לקבלה וקמרת

וקבלה

וקבל לה שיעור' דהוה לגבי שרה שיעורא דתרין אמין ולא יתיר מת אברהם אתקבר לגבי שרה בחבורא חדא · מתה רבקה אתקברת תמן ושרה חמאת וקמת וקבלה לה · מת יצחק אתקבר בהדה בחבורא חדא מתה לאה אתקברת תמן · ורבקה חמאת וקמת וקבלה לה מת יעקב אתקבר בהדה בחבורא חדא · וכלהו דכר ונוקבא כחדא בחבורא חדא סדורא דילהון היך שכני נשין לגבי נשין ודכורין לגבי דכורין אדם ברישא חוה סמיך ליה שרה לגבי חוה · אברהם סמיך לשרה · יצחק סמיך לאברהם רבקה סמיך ליצחק לאה סמיך לרבקה יעקב סמיך ללאה אשתכח אדם בסטרא דא יעקב בסטרא דא · דא רישא ודא סופא בספרא דשלמה מלכא איהו כדקא יאות והכי הוא אדם וחוה בקדמיתא ושרה ואברהם סמיך לון · יצחק ורבקה לזויא אחרא בארח מישר בשורה חדא · יעקב ולאה באמצעיתא · ואינון נשין לגבי נשין ודכורין לגבי דכורין · ואדם וחוה שרה ואברהם יעקב ולאה רבקה ויצחק אדם בסטרא דא ויצחק בסטרא דא ויעקב באמצעית' יצחק לגבי אבוה לאו ארח עלמא · ועכ"ד יעקב אצטריך באמצעית' וכל אינון זוגין כמה דאתקברו הכי יקומון והכי ישתכחון לארח תחדי בהדי משיח בריה דדוד דנפיק מנה לנו · רחל תחדי בהדי משיח בריה דיוסף דנפיק מנה לבר מירושלם ובלא לדוכתייהו שין הכא ואלין הכא דאינון מרגלאן דאבן טבא כלהו בין כלהו מגדלין אית הד מגדל דאבן טבא באמצעיתא · ודא סליק לרום רקיעא ולא אתחזי השתא עד ההוא זמנא דיתגלי רב מתיבתא חמי ליה והוה רשים ביה לעילא האי קרא °מגדל עז שם יי' בו ירוץ צדיק ונשגב ופריש רב מתיבתא קרא דא מגדל עז דא כנ"י משלי י"ח

י ירוין צדיק ביה רעותיה דצדיק תדיר ויע״ד ונשגב ההוא מגדל
לא ינפול לעלמין כמה דהוה ורבי כרוספדאי חמיד לבא פריש
אי קרא עד לא אסתלק ופריש שפיר · מגדל עז דא תיבה
ת דאיהו עז לשויאה ביה ולאפקא ליה מגו היכל דיוקנא
היכל פנימאה דמניה נפקא תורה וההוא מגדל שם יי׳ איהו
יוקנא דיליה ואצטריך בשית דרגין · בו ירוין צדיק כמאן במגדל
ו בספר תורה · אלא קרא דריש בהאי ובהאי · כד דריש במגדל
צטריך צדיק דא דליהוי חזן הכנסת זכאה דקשיט ודיוקנא
צדיק עלאה · כד דריש לס״ת מאן דסליק לס״ת למקרי אורייתא
צטריך צדיק · וצדיק יקרא · מאן יקרא צדיק מכלהו שתיתאה
סליק מאינון שבעה · אמר רבי שמעון ודאי דאיהו לא סליק כל
מוי ילא (א) שתיתאה לאינון דסלקין · בו ירוין צדיק בספר תורה
ין דברי (ב) צדיק דא ונשגב ממאן מדחילו דמלאך המות
הא אוריך יומין · ונשגב דלא יתנזק לעלמין · בההוא מגדל
סלקא בין אינון מגדלין קיימא נהירו חד כדיוקנא דס״ת כד
תי ההוא ציפרא נטלא ההוא מגדל מאתריה וקאים גו
מצע דעזרה גו גדפי דכרובים · הוה (ס״א ומה הוה) דומיה להוס
מיא מאיך ויזיל תחות אינון כרובים ושרוי בין רישי כרובייא
לת מאה פתחין תמן בפתחא דאמצעיתא קיימא נהירו דא
וקנא דס״ת ביה זמין מלך ישראל למקרי בפרשת הקהל ודאי
הוי מלכא משיחא ולא אחרא · ובההוא ס״ת דההוא נהירו
חסידא קדישא זכאה איהו דמפומיה ישמעון קל נעימו דמילוי
אינון מילין סתימין דפריש באורייתא · בפרק ריש ירחי ושבתי
מועדייא ומגייא כד בעאן כל בני מתיבתי לסלקא לעילא לגו
תיבתא דרקיעא כלהו מתכנפי לגבי מלכא משיחא ואיהו פריש
מלין ·

ם מי שדקדק מיתור הלשון דכתוב׳ השני הראשון אלא פולים וית׳ מו׳ השני הוא אחרתמיהי ולא סייך לשם... ועיין
במתכ״ר סימן רס״ב · מא״ן : ב) ר״ל זה הצדיק ר׳ כרוספדאי הנ״ל שהצריך יפים הרבה כדמסיק · א״ס ·

מילין ׳ ומגו מתיקו דמילוי בתיאובת׳ סלקין כלהו עשר מילין גניזין
לך מאינון מילין דאיהו פריש ליומא דשאלתין דילך כד קיימא
ההוא מגדל באמצעו דעזרה ופתחא דא פתח פתחין אינון כרובים
פומייהו ופרשי גרפייהו ונהיר נהירו עלאה על ההוא פתחא וההוא
תלים ל"א ס"ת פתיח ואינון כרובים פתחי ואמרי ׳מה רב טובך אשר צפנת
ליראיך וגו׳ ׳ וסגירו פתחין וס"ת אתגליל מאן חמא נהירו דנהורא
דההוא ס"ת כוליה נהורא דנהיר ׳ אתוון דיליה שלהובי דאשא
מר׳ גוונין דאינון דעלמא עלאה כלהו בלטי ומנצצי לית מאן
דיכיל למיקם בהו בר משיח ׳ סגיר פתחא דא כרובים משתככי
וההוא מגדל פרח וקיימא באתריה בין שאר מגדלין ׳ בההוא
פתחא דאמצעיתא אית (ג) עטרה דפז עלאה ויקירא גניזא דלא
אתחזי השתא גליפא מחקקא בכל זיני אבני יקר וזמינא למהוי
על רישא דמלכא משיחא כד סליק בההוא מגדל ותרין נשרין
דא מסטרא דא ודא מסטרא דא נטלי לה בידייהו כד סליק
מלכא משיחא מתתקנון נטרין ונטלין עטרה דא בשעתא דישרי
למקרי יתפתח פתחא אחרא ומתמן יפוק ההיא יונה דשדר נח
ב"ר ח׳ בימי טופנא ׳ דכתיב ׳וישלח את היונה היונה ההיא דאשתמודעא
ולא מלילו בה קדמאי ולא ידעו מה היא אלא מהכא נפקת
ועבדת שליחותא ׳ ובשעתא דכתיב ולא יספה שוב אליו עוד
לא ידע ב"נ לאן אזלת והיא תבת לאתרה ואתגניזת בפתחא דא
ואיהי תטול עטרה בפומאה ותשוי על רישיה דמלכא משיחא
תהלים כ"א מטי ולא מטי ׳ וכדין כתיב ׳תשית לראשו עטרת פז ׳ וכיון דיקרי
מלכא משיחא בספר תורה יקומון תרין נשרין דא מכאן ודא מכאן
ויונה מאיך ומלכא משיחא נחית ועטרה על רישיה עד דרגא
בתראה ׳ ותרין נשרין פרחין לעילא על רישיה ויונה תבארת

ועטרה

ג) פירוש כ׳ שמות ס"ה וע"כ ניח׳ פ"ו תקונים כה ועיין פרשת שמות ה׳ ב׳ וז"ש במזוזת תבית לרמזי פס"ת פו וכ׳ תרומ׳ קל"ב א׳ ולקמן רס"ג א׳ וקל"ו ב׳ סכין פסרה זו של פסיח · הרמ"כ ·

טרה בפומה ויקבלון לה אלין תרין נשרין ׳ דוד מלכא זית
ען אקרי קמיה קודשא ב״ה דכתיב ואני כזית רענן בבית וגו׳ ׳ תלים נ״ב
לה זית דא מלכא משיחא בריה דדוד ודא איהו דרמיז יונה
א ביומוי דנח דכתיב והנה עלה זית טרף בפיה ההוא עלה זית כרא׳ ח׳
ף וחטף ליקרא דיליה כמה בפיה דקיימא על רישיה ומקבלא
ר מהאי יונה והאי דכתיב טרף ולא טרפה (אלא) כדבורא דא
עביד חילא ונצח במתיבתא דרקיעא יונה דכר הוא ומגו דאקרי
נה כתיב כנוקבא וכתיב כדבורא בזמנא דמקבלא יקר (חסר) דא
נד״ל דא כד תב לאתריה נהיר כנהירו דעינא דשמשא דכתיב
סאו כשמש נגדי ואף דכורסייא אחרא ליהוי ליה בניסין ואתין תהלים
רבין ׳ בריש מגדל דא אית עופין דנור (ס״א דדורא) דקא מצפצפאן פ״ט
 כליק צפרא צפצופא דנעימו דלית נעימו וגוונא כההוא נעימו
עילא מכלהו זינין אחרנין ושפנינין אחרנין דקא פרחין באוירא
לקי ונחתי נחתי וסלקי לא משתכבין לעלמין אתוון רברבן ואתוון
ירן פרחין בינייהו אי חסירא קדישא בשעתא דאתוון פורחין
מי כרניש מאתוון רברבן כתיב באוירא לפום שעתא ׳ בראשית
רא אלהים את השמים ואת הארץ (והארץ היתה תוהו ובהו
׳ מהבא אהדרי אתוון רברבן כמלקדמין) בטשי אתוון זערן
הו ׳ ופרחין ואתחזי מנייהו כתוב ויאמר אלהים יהי אור וגו׳
רא אלהים את האור וגו׳ ׳ לבתר מהדרי אתוון זעירן ובטשי
אתוון רברבן ומתחזי מנייהו דכתיב ויאמר אלהים יהי רקיע
׳ ׳ וכן כל עובדא דבראשית פליאן רברבן וחידו לעיינין עובדאן
אתוון אלין זכאה עמא דבל׳ דא מחכאן אי חסידא קדישא
אן דנטיר ברית שוי ליה אבתרוי ואיהי לקמיה ואי תימא מאן

נטיר לאחורא הא נטירו רב ועלאה מכלא דנטיר לירה׳ ומאן
איהו צדיק עלאה ברחימו סגי · עאל בין צדיק וצדק ואשתכח
נטיר מכל סטרין זכאה מאן דנטיר ברית דא וע״ד ישראל אתחזון
כל דכורין דנטרין את קיימא דא קמי מלכא קדישא׳ מאן איהו
דיכיל לנוקא לברא דאיהו באמצעו אבוה מכאן ואמיה מכאן
ואיהו בינייהו ורא כד איהו אחרי יי׳ · תא חזי ההוא רקיע כד
סחרא בגלגולא מנגנא בנגונא ומקל נהימו דמיין דנבעין לא
ידיע ההוא נגונא כל אינון אגנין די בארבע סטרין מליין מנביעו
דמיין דנבעין מאן דאיהו לגו בתרין סטרין קיימא תמן חד בחדוה
תהלים ק׳ דלית חדוה כההיא חדוה בעלמא לקיימא °עבדו את יי׳ בשמח׳
שם כ׳ וחד בירא׳ה דלית דחילו כההוא דחילו בעלמא לקיימא °עבדו את
יי׳ ביראה חד מעיינא דמייא דנביע מסטר מזרח דא הוא דאמר
יחזקאל נביאה מהאי מעיינא לא יכלין לסיימא שבחא כל בני עלמא
באתר דאתייליד תמן לסטר מזרח לית עומקא ורומא דילידה
אלא זרתא ולא יתיר כד נבעין מייא וסלקין סלקין כל זיני מרגלאן
דעלמא ולא נפלין לבר השתא אתחזון בגוון חד לפום שעתא
נפלין אלין והא סלקין אחרנין בגוון אחרא בכל זינין גוונין דעלמא
נפלי אינון מרגלאן ולא נפלי לבר סחרנין דההוא נביעו חיזור
וישושן סחרן ולא יכלין כל בני עלמא למיקם על אינון גוונין
כלהו שלהיבין מלהטן ולא יכלין לאסתכלא בהו לא ידיע חושבו
דעובדא טרפין דילהון מנצצן בכמה גוונין עובד ציור אומנו דמארי
עלמא חפיין על תלת מאה וע׳ וה׳ כרובין דתחותייהו בתר שבכין
אחרנין לגו ואינון שבכין סחור דעזרה לגו ולעילא מנהון אינון

ופנין פריישן תחות גופנין אינון כרובין כלהו גדפין פריישן מ'שלבן
ולין באלין ׳ הכא אמר רב מתיבתא דכל מאן דאסתכל באינון
ופנין מנהרין אנפוי כנהירו דשמשא אינון שבכין דאתחמן סחור
סחור דעזרה כלהו מרקמן בחוטין דנהרין בגוונין סגיאין מלהטן
ד' מיני זהורין דאשא שלהובין סלקין וגוונין מנצצן ולזמנין
שלהובין משתככי ונהורין וגוונין סלקין ובטשי אלין באלין שית
אלף אגנין לגבי אינון שבכין ד' גוונין לד' סטרין דעזרה אלין
אינון רברבין ונביעו דמיין חיין בכל סטרי ׳ ואינון נפלי באינון
אגנין ובלעי באתרייהו ואלין מיין לא ידעי לאן אזלין ׳ באמצעו
דעזרה יקומון כלהו ישראל ויתחזון קמי מלכא קדישא בסטר
דרום בעזרה דא אתייליד חד מעיינא דמיא ואתרמי (ס"א ואתרכי)
דקא יישטפון מיא כל עלמא ׳ מאן דייעול בהון יהון עד ברכיה
ייעול בהו גיבר רב ייעול בהו עד ברכיה אי תינוק בר יומא עד
ברכיה מאן דישתי מנייהו יתהכם ויתפקח בחכמתא ׳ מעיינא
דא נפיק מגו מרגלא חדא זעירא בכותלא דדרום אינון מיין
עלעין גו אתרא (ס"א גו אתר דא) ומתמן יפקון לבר ממקדשא עד
דיעלו לנחל שטים וישטפון ההוא זמה דאולדין מיא דשטים ועל
דא מיין אלין בעזרה בגין אינון דאתחזון תמן דכורין הוו ישתאן
מן מיא לא (א) חיישי בנוקבי במיתיהון לאתחזאה קמי מלכא
קדישא ׳ תו דהא יתפקחון למנדע מילין סתימין דמלכא עלאה
במקדשא דא כל הרהורין (ב) ישתכחון בר הרהורא דחדוה
דמלכא קדישא ׳ ענפא חד נפיק גו אמצעו דההוא מעיינא אמר רב
מתיבתא כד קריבנא לההוא ענפא גו מעיינא אסתלק ענפא לעיל
לעיל' כל מה דקריבנא הכי אסתלק יסודא ושרשא דההוא ענפא
לאו איהו אלא במייא ההוא ענפא חפי עלמין כל גוונין דעלמ' באינון
טרפין

א) ר"ל לא הרהר שום אחד מהם בחטא כלל : ב) היינו נשבחים מלב א"ס :

טרפין דיליה איבא דיליה לא ידיע מהו ולא יכלין למנדע ואמר
דקא שאיל למשיח על ההוא איבא ואמר איבא דא גניז לאיש
משענתו בידו מרוב ימים · מאן דזכי למנדע דא לינדע · רקיע חד
אית על ההוא ענפא פריש לעילא מההוא רקיע אזיל טלא ע"ג
מעיינא דא ולא יתיר · כד אסתכל ב"נ לההוא רקיע מרחיק דמי
תכלא · קריב יתיר דמי סומק · קריב יתיר דמי ירוק · קריב יתיר
דמי חיור דלית חוורו בעלמא כגיניה · טלא דקא אזיל מניה
אשתאיב בההוא ענפא ועביד איבא דא ואתרבי ההוא רקיעא
איהו אזיל בגלגולא יתיר ממה דעיינין יכלין לאסתכלא כל אינון
נטורי קיימא קדישא דבעין לאתחואה קמי מלכא דהא לא
אתחזון אלא בגין לאחזאה דאינון בני גזירו קדישא וע"ד יראה שמות כ"ג
כל זכורך אינון בני קיימא קדישא · דייק רב מתיבתא זכורך ולא
זכרך והא זכר כתיב ולא זכור מאי זכורך אלא כל אינון דנטרין
קיימא קדישא ולא חבאן ביה אינון הוו בני מלכא דבכל יומא
משתבח בהו ודכיר לון תדיר · וע"ד זכורך ההוא דאית ביה קיימא
קדישא דדכיר לון מלכא בכל יומא דלית שבחא קמי מלכא עלא'
(ס"א) כמאן דנטיר קיימ' דא · ועל דא בעי דיתחזון תלת זמנין בשתא
קמיה · תלת זמנין אמאי אלא בגין אבהן קדמאי דקבילו להאי
ברית קדמאה לכל פקודין דאורייתא ובג"כ תלת זמנין אינון בשת'
אברהם קביל ברית · יצחק קביל ברית · יעקב הוה שלים מכלהו
וע"ד כתיב ביה ויעקב איש תם שלים מכלא · אברהם תמים בראשית כ"ה
אקרי ולא הוה כ"כ שלים אבל תם שלים מכלא · מה
כתיב בנח איש צדיק תמים היה בדורותיו דהוה רשים ברשימו שם ו'
קדישא בינייהו · ואמר רב מתיבתא בכל אתר דכתיב
תמים דרשים ברשימו קדישא באת קיימא דברית · ובגין

טר ברית אקרי תמים ברורותיו מה דלא הוו כלהו הכי ראינון
חבלן ארחייהו ועד כתיב את האלהים התהלך נח · וכי מאן
יל למיהך עמיה · אלא כל מאן דנטיר ברית קדישא
רוונת ביה שכינתא ושראת עליה ובגין כך °תמים תהיה עם דברים י"ח
אלהיך · תמים תהיה ולבתר עם יי' אלהיך בזווגא חדא דכיון
טיר ברית דא עם יי' להוי ולא אתפריש מניה · באברהם כתיב
תהלך לפני והיה תמים גזירו דאת קיימא · התהלך לפני · בראשית י"ז
הכא דלא יהך גברא בתר אתתא דלא קמהא ארח כשר איהו
א כתיב °הנה אנכי שולח מלאך לפניך · °ושלחתי לפניך מלאך שמות כ"ג
ברהם דלא הוה גזיר דחה ליה לקמא · ועד לא כתיב הידה שם ל"ב
מים והתהלך לפני · אלא התהלך לפני דלא יאורת אנת עד
תהא תמים וכן בכלהו כיון דבר נש תמים ונטיר ליה מיר היא
מיה ואיהו אבתרה כשר איהו לדרא · לגריעותא מה כתיב °כי שמואל
ב מאחרי נח גזיר הוה ותמים · פריעה לא הוה ביה ובגין דלא ב' כ"י
ה ביה פריעה מה כתיב את האלהים ולא אחר האלהים לקמא
ה הוה בגין דהוה גזיר · לאחורא לא הוה בגין דלא אתפרע ·
ר הוה את האלהים סמיך ליה ולא יכיל לאסתכל ביה דלאו כשר
ב · בישראל כתיב °ויי' הולך לפניהם יומם בעמוד ענן ולילה שמות י"ג
מוד אש וגו' · כיון דאמרו ישראל °המבלי אין קברים במצרים שם י"ד
כי טוב לנו עבוד את מצרים · כביכול אתחלש דעתא ·
תיב ויסע מלאך האלהים ההולך לפני מחנה ישראל וילך
אחריהם ויסע למעבד בהו נוקמין (חס"ו) ועד הדי משיח וחדי
מתיבתא דקא אתבשר בדא ואמר רב מתיבתא דהא דייק
שיח ואמר מנא הוה לדניאל דקאמר °פרס פריסת מלכותך דניאל ה'
יבת למדי ופרס מאינון אתוון דופרסין אשתמע ליה והכא
מאי

מאי הוא א"ל הכי הוא ודאי פרים פריסת מלכותך חייבא ע"י
דמשיח אחרא ולבתר ישלוט מלך פרס ויטול מלכוון סגיאין
והוא יישלוט על ארעא קדישא תריסר ירחי והוא ישלוט ויקטול
סגיאין וההוא משיחא ולבתר יפול ויקבלון מלכותא קדישי עליונין
ועל דא ופרסין מלכא דפרס אשתמע הכא · אי חסירא קדישא
כמה חרוה על חרוה בההוא מעיינא · בההוא מעיינא מגדלא
כל זיני אילנין דנציב קב"ה בג"ע וכלהו קיימי לאסוותא טרפין
ואיבין וענפין ולחדו לבא תדיר · ולירת בינייהו כפנא ודאגה
ואנחה לעלמין · זכאה עמא דכל דא מחכאן · וכל דא גניז לון
אר"ש בקרקע דהאי מקרשא אית מאלין פליאן · א"ל אי ר' אי
ר' זכאה חולקך דכל האי · ם בההוא · ם ע"ג ההוא מעיינא
רקימא אבל לית מאן דיכיל לאסתכלא ביה לזמנין נהירו דיליה
נהורא · לזמנין חשוכא · לזמנין גוון ארגוונא מנצצן דלא יכלין
עיינין לאסתכלא לעילא היא דשאלת חסידא קדישא מההוא
קרקע דמקדש · רב מתיבתא לא פריש מניה דהא גניז איהו גו
ירדנא והא אמינא לך מה דאמינא · אבל נשט מלה דא ותנדע
מה דתנדע · ירדן דא עט ואתמשך זמנא חדא בשתא גו ההוא
נהר דנפיק מעדן לאו מאינון ארבע נהרין דאתמשכן מניה ט א
ביה ממש כיון דמטי לגביה · איהו אתמשך ואתפשט ועאל גו
ירדנא וכיון דמטי גו קרקע דמקדשא אשתכך תמן תלת יומין
ולא אתפשט ולא אתמשך לאתר אחרא · ואמר רב מתיבתא
דכד אהדר ההוא נהר לאתריה שביק תמן כל זיני ציורין דקא
עביד קב"ה בג"ע דאינון ציורין גניזין דתחות רוכתייהו (חסר) טין הכא
ואלין הכא וסלקי ונחתי כדקדמיתא · בההוא סטר דרום אית תלת
מאה וחמשין עמורין מכל זיני מרגלאן ואלין אינון דנהרין תדיר
ונטפין בוסמין טמירין דלא אתגלו לעלמין ארבע אגנין בכל

מודרא ועמודרא נעיצין וכד אינון בוסמין נטפין מאינון עמודין נפלי
הו ואתמליין כלהו אגנות ולא נפקין בוסמין לבר מאינון בוסמין
ינין לזמנא דאתי לאקטרא בכל יומא קטורתא קמי מלכא
יישא דלא יהון מכתיישו דבני נשא אינון בוסמין לא ידיע עיקרא
להון וממה הוו אלא מאינון עמודין נפלין תמן תרין נשרין בכל
מודרא ועמודרא מתנצצן מתלהטין בכל גוונין שבע מאה נשרין
נין פרחין אלין הכא ואלין הכא בגלגולא דעמודין ׳ כד אסתחרן
א יכלין עיינין לאסתכלא דזכתא בהו ׳ תלת אתוון בלטין ופרחין
פומא דא לפומא דא ׳ בגלגולא דעמודין ונשרין כל אינון אתוון
יקמן באשא חוורא ודהבא ירוקא ׳ תרין אלפין ומאה מנרתי ן
ליין בין אינון עמודים ותרין אלפין ומאה שרגין בכל מנרתא
נרתא דלקין ביממא ובליליא מתרעבי על צערא דישראל כד
תי צפרא דלקין כלהו מגרמייהו ׳ אדהוו יתבי אמרי הא רמ״ש
ליא ׳ א״ל לר״ש אי חסידא קדישא נהירו דעלמא טול פנקסא
ראחמתא דא וטול שרגא וכתוב מילין אלין דהא מטא זמנא
לן לפקדא כל חד וחד לגו קבריה ׳ עד פלגו ליליא דקב״ה
אל גו גנתא לאשתעשעא בהדי צדיקייא וכדין כל חד וחד פרח
תמן ׳ ולמחר ניהוי גבך הואיל וייהבו לן רשו לאשלמא דורונא
דקא משדרי לך פרחו ׳ בכה ר״ש וגעא:

ח ואמר °אילת אהבים ויעלת חן דדיה ירווך בכל עת באהבתה מש״י ה׳
תשגה תמיד ׳ אורייתא אורייתא נהירו דכל עלמין כמה
ין ונחלין ומקורין ומבועין מתפשטי מנך לכל סטרא מנך כלא
יך קיימי עלאין ותתאין נהירו עלאה בדא מנך נפקא ׳ אורייתא
ורייתא מה אימא לגבך אילת אהבים אנת ויעלת חן (נכי) עילא
תא ׳ רחימין דילך מאן יזכי לינקא מנך כדקא יאות אורייתא
אורייתא

א) פי׳ כאוצר המלך ·

אורייתא שעשועים דמארך מאן יכיל לגלאה ולמימר סתרין
וגניזין דילך · בכה ואעיל רישיה בין ברכוי ונשק לעפרא אדהכי
חמא כמה דיוקנין דחברייא סחרניה · אמר ליה לא תרחל בריה
דיוחאי · לא תרחל בוצינא קדישא כתוב וחדי גו חרוה דמארך
כתב כל אינון מלין דשמע בההוא ליליא ולעא לון ולהג לון ולא
אנשי מלה · וההוא שרגא נהיר קמיה כל ההוא ליליא עד
דאתא צפרא · כד אתא צפרא זקף עינוי וחמא חד נהירו דהוה
נהיר ברקיעא מאיך עינוי לתתא אהדר כמלקדמין וחמא נהירו
בכל רקיעא דנהיר וסליק בההוא נהירו דיוקנא דביתא בכמה
ציורין · חדא ר״ש ולפום רגעא אגניז ההוא נהורא אדהכי הא
אינון תרין שליחן אתיין · אשכחוהו רישיה בין ברכוי אמרו ליה
שלמא עליה דמר שלמא למאן דעלאין ותתאין בעאן לאקדמא
ליה שלם · קום · קם ר׳ שמעון וחדא בהו · אמרו ליה ולא חמית
נייחא דרוחא דעבד לך מארך · חמית נהירו דביתא ברקיעא
אמר לון חמינא אמרו ליה ביה שעתא אפיק תהומא בי מקדשא
ואעבריה קב״ה בימא רבה ומנהירו דיליה הוה נהיר ברקיעא
אמרו ליה רב מתיבתא בעא בשלמך והא ידע דאנן שליחן לגבך
וכמה מילין חדתין עתיקין אתחדש באורייתא בהאי ליליא · אמר
לון במטו מנייכו אמרו חד מלה מנייהו · אמרו לא אתייהיב לן רשו
אלא למאי דאתינן לגבך אבל מלה חדתא הוה לגבך השתא
פתח רב מתיבתא ואמר ויאמר יי׳ אל אברם לך לך מארצך וגו׳ ריש פרשת לך לך ברא׳ י״ב
דא בגין לאתנהרא ביה נהירו כגוונא דא מאן דלא זכי באתר
דא יהך וינטל גרמיה לאתר אחרא ויזכי ביה · אעא
דדליק ונהורא לא סליק ונהיר ביה · ינענעון ליה ויסלק ביה
נהורא ואנהיר · והוינן זמינין למשמע · אבל בגין למיתי גבך

לא

בעינן לאתעכבא · הרי רבי שמעון אמרו ליה אי חסידא
יישא כל מילין די בגוון באורייתא מילין זעירין אינון בכל
יה ומלה ואינון מילין זעירין כמה אינון מילין רברבין ועלאין
דלית לון שיעורא דהא לית בגוון ספקא לא ברירו דאורייתא
בורייה והשתא רב מתיבתא פריש מילין סתימין על דא
ין דעקרא דנשמתא אמאי לא נהיר באתר דא וזכי לאתנהרא
אתר אחרא · ועד כען לא זכינן בהו בגין למיתי גבך ומלה
חרא וכינן למשמע מניה · רוחא דאזלא (א) בערטורא בההוא
מא בלא בגין אנתתיה יתעביר ליה מאנא לאתבנאה איהו
אי טעמא אנתתיה איהו שרגא דאתדליק' מניה ותרווייהו שרגא
רא הוו נהורא דא נפק מנהורא דא אתדעך דא אתדליק מגו
וריה ממש בגין דחקא נהורא הוו · השתא ר' נהדר למילין
מאין וכד נהדר לאתרין נטול רשו מרב מתיבתא באינון
לין דנקבל מניה ונימא קמך · זכאה חולקך דאת זכי לנהורין
תימין מכל סטרין מעילא ומתתא מהאי עלמא ומעלמא אוחר'
מר רבי שמעון מלה חדא בעינא למנדע אי תיכול לאודעא
· נשין בההוא עלמא אי זכאן לסלקא לעילא או היך אינון
ין · אמר ליה אי רבי אי רבי · בדא אית לן רזא יתירא (ס"א יקירא)
ין דלא לגלאה סתרין דתמן · אבל דא יהך ויטול רשו ונימא
· ארהכי פרח חד ואתכסי מנייהו ואזל ליה ולפום שעתא
לגבייהו אמר לון זמינא הוינא למיעל והוו כלהו בעטורא
א דדייני דינא דהד בר נש דקאים על פתחא דגן עדן ואינון
וכין אחידו ביה ולא שבקו ליה למיעאל תמן והוה בצערא

א) ר"ל בעיגוס:

ביניהו וציווח צווחין על גבי פתחא ושמעו כלהו צדיקייא דתמן
והשתא הוו מתכנפי כל בני מתיבתי למיעל לגבי מלכא משחא
לעיינא בדיניה ואתינא לאורעא לכו ודא חבראי אצטריך למהך
תמן דכרוזא הוה אעבר בכל אינון בני מתיבתי דילהוון כניש׳
השתא קמי משיח ׳ נטל פתקא חדא ויהב לרבי שמעון אמר טול
דא ועיין במה דתמן עד דניתי גבך פרחו תרווייהו ורבי שמעון
נטל פתקא וחמא מה דחמא ברזין דתמן כל ההוא יומא בליליא
חמא שרגא ונפיל ביה שינתא ודמך עד צפרא ׳ כד נהר יממא קם
ופרח ההוא פתקא מניה והא אינון תרווייהו אתיין אמרו ליה קום
רבי זכאה חולקך קום בגינך חמינן וזכינן לכמה סתרין עלאין
כמה חדוה אחזיו לן כד יהבו רשו לגלאה לך כל מה דאת בעי׳
ריש מתיבת׳ עלאה נפק לגבן׳ ואמר שאילו בשלמיה דבר יוחאי
אתריה דבר יוחאי הא פנו ליה מכמה יומין לית מאן דיקרב לגביה
זכאה איהו ׳ רבי רבי כד פרחנא מגבך (בגינך) עאלנא וחמינא
כל בני מתיבתי דהא מתכנפי לגו היכלא חדא דמשיח תמן ודיינו
דינא דההוא בר נש דקאים על פתחא שמיה לית לן רשו לגלאה
אצטער ר׳ שמעון על דא ׳ אמר ליה לא תצטער על דבי דא אנת
תדע ברא ליליא בחלמך ׳ אבל דינא דיינו עליה דגזר משיח
דלהוי ההוא בר נש לבר בההוא צערא ארבעין יומין לסוף ארבעין
יומין יצערון ליה בדינא בצערא דגהינם שעתא ופלגא וכל דא
בגין דיומא חדא חד מן חברייא הוה פריש מילי דאורייתא כד מטא
לחד מלה ידע האי בר נש דיתכשל ביה ואמר לחברייא שתיקו
לא תימרון מידי ובגין דישתיקו חברייא אתכשל בההוא מלה
ואכסיף ׳ וההוא כסופא דגרים האי בר נש דיינין ליה כהאי דינא

שייא כגין דלא בעי קב״ה לשבקא חובא דאורייתא אפילו
מרא נימא ׳ דיינו דיניה ונפקו כל בני מתיבתא ׳ ואנא שאילנא
טו ׳ דהא בריה דיוחאי שאיל שאלתא דא ועל דא אחזיו לי
ה דלא ידענא מקדמת דנא ׳ אי רבי שירת היכלין אחזיו לי
במה ענוגין וערונין באתר דפרוכתא פרישא בגנתא ׳ דהא
ההוא פרוכתא ולהלאה לא עאלין דכורין כלל ׳ בהיכלא חדא
ת כתיה בת פרעה וכמה רבוא וא̈לפין נשין זכיין בהדרה וכל
רא וחדא מנייהו דוכתין דנהורין ועדונין בלא דחקא כלל אית
ה ׳ תלת זמנין בכל יומא כרוזי אכריזו הא דיוקנא דמשה
יאה מהימנא אתי ובתיה נפקת לאתר דפרגודא חדא דאית
ה וחמת דיוקנא דמשה וסגידת לגביה ואמרה זכאה חולקי
ביתי נהירו דא ׳ ודא איהו ענוגין דילה יתיר מכלהו אהדרת
בי נשין ואשתדלן בפקודי אורייתא כלהו באינון דיוקנין דהוו
האי עלמא כלבושא דנהורא בלבושא דדכורין בר דלא נהרי
בי פקודין דאורייתא דלא זכו לקיימא לון בהאי עלמא משתדלי
הו וכטעמייהו בההוא עלמא ׳ וכל הני נשין דיתבין בהדי בתיה
ת פרעה אקרון נשים שאננות דלא אצטערו בצערא דגהינם
יל ׳ בהיכלא אחרא אית סרח בת אשר וכמה נשין רבוא וא̈לפין
הדרה תלת זמנין ביומא מכריזין קמה הא דיוקנא דיוסף
יקא אתא ואיהי חדאת ונפקת לגבי פרגודא חדא דאית לה
באת נהירו דדיוקנא דיוסף וחדאת וסגידת לגביה ואמרת
אה האי יומא דאתעריית בשורה דילך לגבי סבאי ׳ לבתר
הדרת לגבי שאר נשין ומשתדלן בתושבחן דמארי עלמא
אודאה שמיה ׳ וכמה דוכתין והירו אית לכל חדא וחדא
ולבתר אהדרן לאשתדלא בפקודי אורייתא ובטעמייהו .
בהיכלא

בהיכלא אחרא אית יוכבד אמיה דמשה נביאה מהימנא וכמה אלפין ורבבן בהדה · בהיכלא דא לא מכרזי כלל אלא ג' זמנין בכל יומא ויומא אודת ומשבחת למארי עלמא איהי וכל אינון נשין די בהדה ושירתא דימא מזמרן בכל יומא ואיהי בלחודהא אמרת מהכא ׳ותקח מרים הנביאה וגו׳ את התוף בידה וגו׳ (שמות ט"ו) וכל אינון צדיקייא די בגן עדן צייתין לקל נעימו דילה · וכמה מלאכין קדישין אורן ומשבחן עמה לשמא קדישא · בהיכלא אחר׳ אית דבורה אוף הכי וכל שאר נשין בהדה אורן ומזמרן בההיא שירתא דאיהי אמרת בהאי עלמא · אי רבי אי רבי מאן חמי חדוה דצדיקייא ודנשין זכיין דעבדין לגבי קב"ה (א) לגו לגו אינון היכלין אית ארבע היכלין טמירין דאמהן קדישן דלא אתמסרן לאתגלאה ולית מאן דחמי לון בכולי יומא אינון בלחודיהון כמה דאמינא לך וגוברין אוף הכי ובכל ליליא אתכלילן כלהו כחדא בגין דשעתא דזווגא איהו בפלגות ליליא בין בהאי עלמא · בין בההוא עלמא · זווגא דההוא עלמא אתדבקותא דנשמתא בנשמתא נהורא בנהורא · זווגא דהאי עלמא גופא בגופא וכלא כמה דאתחזי זינא בתר זיניה זווגא בתר זווגא גופא בתר גופא זווגא דההוא עלמא נהורא בתר נהורא היכלין דארבע אמהן אקרון היכלין דבנות בוטחות ולא זכינא בהו למחמי · זכאה חולקיהון דצדיקייא גוברין ונוקבי דאזלי באורח מישר בהאי עלמא · וזכאן לכלהו ענוגין דההוא עלמא · אי רבי אי רבי אלמלא בר יוחאי אנת דא אתמסר לגלאה · זווגא דההוא עלמא אתעביד איבא

יתיר

א) פי' ההיכלות על הכנים הם זה לפנים מזה וע"ל ד' אמות הם לפנים מפנימי שבכולם כדמוכח מדקע"א ב' וה"ס לגו לגו וציין מק"מ ותכין סדר עמידתן · הרש"ב ·

תיר מאיבא דאתעביד בהאי עלמא בזוונא דילהון בזוונא דההוא
למא בתיאובתא דילהון כחדא כד מתדבקן נשמתין דא עם
א עבדי איבין ונפקי נהורין מנייהו ואתעבדו שרגין · ואינון
שמתין לגיורין דמתגיירין וכל הני עיילין (א) להיכלא חדא · וכד
תגיירא גיורא חדא פרחא מההוא היכלא נשמתא ועאלת תחות
פהא דשכינתא ונשקת לה בגין דאיהי איבא דצדיקיי ומשדרת
ה לגו ההוא גיורא ושראת ביה · ומההוא זמנא אקרי גר צדק
היינו רזא דכתיב פרי צדיק עץ חיים מה אילנא דחיי אפיק משלי י"א
שמתין · אוף הכי צדיק איבא דיליה עביד נשמתין · רב מתיבתא
מר כתיב ותהי שרי עקרה אין לה ולד · ממאי דאמר בר' י"א
תהי שרי עקרה לית אנא ידע דלית לה ולד · מאי אין לה ולד
לא הכי אמר רב מתיבתא ולד לא הוות מולדא · (ב) אבל
שמתין הוות מולדא באתדבקותא דתיאובתא דאינון תרין ובאין
ו מולידי נשמתין לגיורי כל ההוא זמנא דהוו בחרן כמה דעבדין
דיקייא בגן עדן · כמה דכתיב ואת הנפש אשר עשו בחרן · שם י"ב
פש עשו ודאי · חדי ר"ש אמר ליה ההוא נברא אי רבי מה
ימא לך בכל ריש ירחי ושבתי ומועדייא וזמנייא אינון דכורין
קין לאתחזאה קמי מלכא קדישא דכורין ולא נוקבין כד"א
ראה כל זכורך · וכד אתהדרן מהדרן בכמה מילין חדתין שמו' כ"ג
הדרן מילין קמי רב מתיבתא יומא דא אהדרן מילין חדתין
מי רב מתיבתא על רזין עתיקין צדיק וטוב לו צדיק ורע לו דכלהו
קין גו מתקלא דאילנא עד לא ייתון לעלמא וכפום (ג) מתקלא
דמתקלא

נראה שהיא ההיכל הה' שבנ"צ התחתון וכדלי' בפ' בראשית ל"ח ב' · ב) ולכאו' קשה דלכתוב קרא
י אין לה ולד ומדלא כתיב ושרי עקרה אלא אין לה ולד ש"מ דולד לא הבל נשמתין הות מולד' וי"ל
'ב בלו"ת פ' לך לך שהצדיקים עושים נפשות לגרים בכח תורתם וכו' ולכן לא היה נופל א"ה אפה והקשה דהיה מזדווג
פרס והשיב דאיכו זווג לפי שהיא עקרה על כן ואם כן הוצרך שכתוב לו' אמלה שהיתה שרה עקרה כי כזה יהיה
והיה למאי דדייקינן שאין לה ולד הא נשמות היו עושין ושמו לפי שהיתה עקרה ואין זווגם נקרא זיווג שרו"ז (א"ח י"
ן מדבר קדמות דע"ב ריש ע"ב וכ"י פא"ן) · ג) פי' כוכב הרסקלות של מעשיו ורומז על גלגול צדיק ורע לו כדי
שתאיר בו נשמתו דלא נברא בגלגול ראשון · הרמ"ז :

דמתקלא הכי אית לון בהאי עלמא · רב מתיבתא
נחית וגלי ממה דשמע לעילא מלה חדא גלי ולא יתיר · אעא
דלא סליק נהוריה יבטשון ביה ואנהיר · גופא דלא סלקא ביה
נהורא דנשמתא יבטשון ביה ויסלק נהירו דנשמתא ויתאחדון
תרי נוקבי דא בדא לאנהרא · בגין דאית גופא דנהירו דנשמתא לא נהיר
ביה עד דיבטשון ביה כדין נהיר נהירו דנשמתא ואתאחד בגופא
וגופא אתאחיד בה · גופא כדין סליק נהירו מגו נשמתא מהדר
מרומם ומשבח מצלי צלותיה ובעותיה ומברך למאריה הא כדין
כלא נהיר בגין דאית גופא דלא יכילת נשמתא לאנהרא ביה
עד דיבטשון ביה וכדין נהיר ואתאחד דא בדא · אית אעא דלא
אתאחד בנהורא ולא סליק נהורא ביה עד דיבטשון ביה וכדין
נהיר · סטרא אחרא בעי למעבר הכי ובטש בחייביא וכל מה
משלי י"ג דבטש כדין נר רשעים ידעך מחרף ומגדף לכל סטרין לא יכיל
קהלת ב' לאנהרא כלל וכדין כתיב כי מה האדם שיבא אחרי המלך ובעי
תלים י"א לאתדמי ליה ולא יכיל · ועל דא יי' צדיק יבחן ובטש ביה וכדין
ישעיה כ"ח נהיר ואתקיף בנהירו · יבחן כד"א אבן בחן · נחין רבי שמעון
ונשיק לעפרא · אמר מלה מלה אבתרך רדיפנא מיומא דהוינא
והשתא אשתמודע לי מלה מגו שורשא ועקרא דכלא · א"ל אי
רבי אי רבי כד סלקין לעילא כל אינון רוחין דכורין ונוקבין בההוא
זמנא שמעין (ס"א כמה) מילין חדתין ועתיקין · נחתין ועאלין לגו מתיבת'
ומהדרן מילי קמי רב מתיבתא ואיהו אוליף לון מלה על קיומי' כד
סלקין מתפשטין מלבושיהון וסלקין כד נחתי מתלבשין בלבושיהון
דההוא גופא · אי ר' אי ר' כמה חדתין מילין מגו רב מתיבתא
זכאה איהו מאן דאזער גרמיה בהאי עלמא כמה איהו רב
ועלאה בההוא עלמא והכי פתח רב מתיבתא · מאן דאיהו
בר"א כ"ג זעיר איהו רב · ומאן דאיהו רב איהו זעיר דכתיב ויהיו

י שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים · מאה דאיהו חשבון
כתיב ביה שנה זעירו דשנין חד אזעיר ליה · שבע דאיהו חשבון
יר אסגי ליה ורבי ליה דכתיב שבע שנים ת״ח דלא רבי קב״ה
לא לדאזעיר לא אזעיר אלא לדרבי זכאה איהו מאן דאזעיר
מיה בהאי עלמא כמה איהו רב בעלוייא בההוא עלמא ארהכי
מעו שירתא דימא בקל נעימו דלא שמעו מיומא דאתבריאו
נעימו דשירתא כההוא נעימו דהוו אמרי · וכד סיימו °יי׳ ימלוך שמו׳ ט״ו
עולם ועד · חמו ד׳ דיוקנין ברקיעא וחד מנייהו רב ועלאה
כלהו · וההוא רב ועלאה מנייהו אתער קלא ואמר °כה אמר ירמיה ב׳
זכרתי לך חסד נעוריך אהבת כלולותיך וגו׳ · שאט ברקיעא
גניז קם אחרא אבתריה ואמר °והולכתי עורים בדרך לא ידעו ישעיה מ״ב
נתיבות לא ידעו וגו׳ · סיים ושאט ברקיעא ואגניז · פתח אידך
מר °ישושם מדבר וציה ותגל ערבה ותפרח כחבצלת · ושאט שם ל״ה
קיעא ואגניז פתח אידך ואמר °כה אמר יי׳ בוראך יעקב וגו׳ · °כה שם מ״ג
מר יי׳ הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה וגו׳ · תכבדני חית השדה שם
ים ובנות יענה וגו׳ · סיים ושאט ברקיעא ואגניז · כדין דחילו
יא ואמתני נפל עלייהו כד הוה נהיר יממא קלא אתער כמלקדמין
מר עמא תקיפא כאריה גברין בנמרין הבו יקר למאריכון
תיב °על כן יכבדוך עם עז וגו׳ שמעו קל חילין ומשריין דהוו שם כ״ה
מרי °לך יי׳ הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד וגו׳ עד ד״ה א׳ כ״ט
רומם על כל ברכה ותהלה · תווהו ואזלו · ארהכי נהר יממא
הדרו רישא וחמו כל מדברא חפי בענני יקר מנהרן מנצצן בגוונין
יאין · אמרו דא לדא ודאי קב״ה בעי לאשתבחא בתושבחתא
ירא דמדברא דלא הוה בעלמא דרא עלאה כדרא דא ולא

יהא

יהא עד דייתי מלכא משיחא ׳ ודאי כל מה דאחמי לן קב״ה
לא הוה אלא בגין לאודעא לן חביבו דמאריהון עלייהו לאודעא
דאית לון חולקא טבא ואינון בני עלמא דאתי ולזמנא דאתי כד
ישעיה כ״ו יוקים קב״ה מתייא זמינין אלין לאחייא בקדמיתא כד״א °יחיו
מתיך ׳ ואלין אינון דרא דמדברא ׳ א״ל אי מלה חרתא ידעת
דאנא (א) ערטירא כה׳ א״ל אימא אמר קלא דהדרא בעינא למנדע
ב״נ יהיב קלא בחקלא או באתר אחרא והדרא קלא אחרא ולא
ידיע ׳ א״ל אי חסידא קדישא על מלה דא כמה קרין אתערו
וכמה דקדוקין הוו קמי רב מתיבתא וכד נחת רב מתיבתא אמר
פרשת משפטים הכי אוקמוה מלה במתיבתא דרקיעא ורזא יקירא איהי *תא חזי
תלת קלין אינון דלא אתאבידו לעלמין בר קלין דאורייתא
וצלותא דאלין סלקין לעילא ובקעין רקיעין אבל קלין
אחרנין אינון דלא סלקין ולא אתאבידו ואינון ג׳ קול היה בשעתא
דאיהי על (ב) קלביטא ׳ ההוא קלא משטטא ואזלא
באוירא מסייפי עלמא עד סייפי עלמא קול דבר נש בשעתא דנפיק
נשמתיה מגופיה ההוא קלא משטטא באוירא ואזלא
מסייפי עלמא עד סייפי עלמא קול נחש בשעתא דפשיט משכיה
ההוא קלא משטטא באוירא ואזלא מסייפי עלמא עד
סייפי עלמא ׳ אי חסידא קדישא כמה מלה דא רבא ויקירא אלין
קלין מה אתעביד מנייהו ולאן אתר עאלין ושארן אלין קלין
דצערא אינון ואזלין ומשטטי באוירא ואזלי מסייפי עלמא עד סייפי
דעלמא ועאלין גו נקיקין ומחילין דעפרא ואתטמרן תמן ׳ וכד
יהיב

א) פי׳ חדוה ושמחה ; ב) פירוש יושבת על המשבר כרש״י :

היב ב"נ קלא אינון מתערין לגבי ההוא קלא · קלא דנחש לא
אתער לגבי קלא דב"נ היאך יתער במחאה כד מחי בר נ"ש
מחאה אתער קלא דנחש דאתטמר לגביה ההוא קלא ולאו קלא
אחרא קלא אתער בתר קלא זינא בתר זיניה · ועל דא ביומא
ור"ה קול שופר אתער קול שופר אחרא זינא בתר זיניה אזלא
ורחיה דנחש לגביש איהו לקטלא ולמחאה בההוא קלא ממ"ש
לא אתער קלא דהאי נחש אלא בתר זיניה ודא איהו כד בר
"ש מחי בחוטרא בארעא וקרי ליה לזיניה כדין אתער ההוא
קלא דנחש לאתבא לזיניה ורזא דא איהו טמירא · אר"ש ודאי
מלה דא מלה סתימא היא · ותווהנא איך שלמה מלכא לא
ידע מלה דא א"ל שלמה מלכא מנדע ידע ולא כ"כ · אבל מה
דלא ידע ההוא קלא מה תועלתא אית ביה והיך יתבא · ורב
מתיבתא הכי אמר דקדוקא דא לא ידע שלמה מלכא דהא
ההוא קלא איהי כלילא רוחא ונפשא והכי גרמי מעצבונא
בישרא ומשטטא באוירא וכל חד מתפריש דא מן דא וכד מטא
ההוא אתר דעאל ביה יתבא במיתא וכל אינון חרישין וקוסמין
"עין אתרין אלין בחרשייהו וגחנין לארעא ושמעין קלא דא
מתחברן אינון רוחא ונפשא והכי דגרמי ואודעין מלה · ודא
איהו (ה) אוב מארין · ועד רדיף שלמה למנדע מה דאתעביד
ההוא קלא ולא ידע זכאה חולקך רבי דאתבריר לך מלה דקשוט
"ד ב"נ אתער קלא מיד (מתחברן) אתער ההוא קלא ודירת
"יה רישו לארבא יתיר אלא כיון ההוא קלא דאתער ב"נ ולא
"תיר ואי אריך ב"נ קליה איהו לא אריך כל כך בתריה אלא
סופא דקלא בגין דלא יביל לארבא מ"ט בגין דכד נפקא

פי' סיד הכל דגרמי סהו"א מסוד הקטנות סי' כח לקליפות לת"אחו בו ובכתי' ו' סיתם הגלגלת בעלת חוב לת בת"ש
כנז' בס' מוחין דקטנות פ"א סרמ"ז (ומ"י עיין שו"ת הרדב"ז ח' סימן א' סי' תרמ"ב ודו"ק מא"ין) :

בקדמיתא אתאריך מסייפי עלמא עד סייפי עלמא והשתא דעאל תמן לא יכיל לארכא קלא דהא לית אתר לאתפשטא תמן כדבקדמיתא חדי ר"ש ואמר אלמלא לא זכינא למשמע אלא מלה דא די לי למהוי חדי דזכינא למשמע מילין דקשוט דההוא עלמא ׳ א"ל אי חסידא קדישא אלמלא ידעת חדוה דמלין בההוא עלמא קמי רב מתיבתא תהא חדי יתיר ׳ א"ל מאי חדושא הוה השתא כד אתית לגבי אמר ׳ רב מתיבתא פתח ואמר ׳ויוסף ישית ברא' מ"ו
ידו על עיניך חדוה הוא ׳ אמאי סתימו דעיינין למיתא כגין דעיינין גוונין דהאי עלמא אינון וחיזו ודיוקנא דהאי עלמא בהו איתו אסתים מניה האי עלמא חיזו דהאי עלמא אסתימו עינוי כל חיזו דהאי עלמא הא אתחשך מניה ותשבון מניה חיזו דעינוי לית ליה חיזו בהאי עלמא מתמן ולהלאה · אר"ש יאות תקונא דקדמאי וחכמתא דילהון יתיר ממלאכין קדישין ׳ א"ל יוסף אמאי ישית ידו מכל בנוי ואי תימא על בשרוה דיליה מבעי ליה ויוסף חי תרא' א"ל ישית ידו בגין דרחימו דיליה הוה ובג"כ דא אסתים מניה נהירו דהאי עלמא ודא נטיל ליה ׳ מאן דאסתים עינוי רחימא דיליה אחזי הכי חיזו דילך דהא עלמא אתאביר ׳ הא אנא חיזו דילך באתרך מכאן ולהלאה יתקנון לך חיזו אחרא דההוא עלמא · אר"ש מה אתהני האי למיתא ומה תועלתא אית ליה בהאי מאן דיבעי למשאל יומא דאצטריך לאפקחא עינוי בגין לאחזאה דעדין אזדמן איהו לאתבא לחיזו דהאי עלמא כדבקדמין א"ל אי חסידא קדישא ודאי אי לא אסתים מניה כל חיזו דהאי עלמא ולא אתאביד כלא מניה לא להוי ליה חיזו וחולקא בההוא עלמא ׳ עלמא דא כהפיכא איהו מההוא עלמא דאנן ביה דבזמנא דיחיין מתייא אפילו כחוטא דשערא לא יהא מעוברא דהאי עלמא דכלא אתאביד בקדמיתא (וס"א יכטיל ליה ויסוי ליה) בההוא

טלא (בקדמיתא) ויתעבר מניה כל זוהמא ולבתר יתעביד
בחמירא דא ומניה יתעביד גופא בריה חדתא כך הכא · אמר
ליה רבי שמעון ודאי ידענא דאתון מלובשין תמן בלבוש יקר
גופא דכייא קדישא אי הוה כגוונא דא בהאי עלמא בר נש
דאתחזי בההוא גופא כגוונא דאתון קיימין בההוא עלמא אמר
ליה מלה דא שאילו קמי רב מתיבתא תרין עולימין דאתלבשו
בינגא כתר דסבלו צערא על חובא דלא אתחזי לגלאה ושאילו
לא קמי רב מתיבתא ואיהו אמר דהא הוה בהאי עלמא הכי
מנלן דכתיב ויהי ביום השלישי ותלבש אסתר מלכות אתלבשת אסתר ה'
בההוא דיוקנא דההוא עלמא מלכות דא רוחא דקודשא דהא
מלכות שמיא נשיב רוחא מההוא רוחא דאוירא דההוא עלמא
אתלבשא ביה אסתר · וכד עאלת קמי מלכא אחשורוש וחמא
ההוא לבושא דנהורא דיוקנאה דמי למלאך אלהים · פרחה
מניה נשמתיה לפום שעתא · מרדכי אוף הכי דכתיב ומרדכי אס ח'
יצא מלפני המלך בלבוש מלכות · לבוש מלכות ודאי דיוקנא
דההוא עלמא ועל דא כתיב כי נפל פחד מרדכי עליהם פחד מרדכי
ולא פחד אחשורוש · אמר רבי שמעון כמה מתיקן אינון מילין
בארח חולקי והא ידענא דצדיקייא בההוא עלמא מתלבשן
בלבושא דאקרי לבוש מלכות והכי הוא ודאי · אמר ליה אוירי
דגן עדן נשיבו דרוח קודשא אינון ומתלבשן ביה צדיקייא כגוונא
דהוו בהאי עלמא ולבתר רוח קודשא שראת על רישא דכל
חד וחד ואתעטר ואתעבידת ליה עטרא וכך הוה למרדכי דכתי'
ולבוש מלכות דיוקנא דההוא עלמא · ולבתר ועטרת זהב
גדולה דא עטרת דשריאת על רישיהון דצדיקייא בההוא עלמא
וכד קבילו ישראל אורייתא כגוונא דא הוה להון · עד דחבו
דכתיב בהו ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חרב אתפשטו שמות ל"ג

מההוא

זכריה ג׳ מהחוא לבושא וכן כתיב ביהושע כהנא רבא ״הסירו הבגדים
הצואים מעליו וכתיב וילבישוהו בגדים אלין לבושין דההוא
עלמא · מהכא מילין קדמאין ומהכא דכל זמנא דגופא דהאי
עלמא קיימא בקברא בקיומא לא אתלבש רוחא בלבושא
דההוא עלמא דכתיב ויסירו הבגדים הצואים מעליו בקדמיתא
ולבתר וילבישוהו בגדים ומלאך יי׳ עומד מהו עומד אלא דא
היא עטרה דאקרי מלאך יי׳ דקיימא על רישיהון דצדיקייא ודא
איהו עומד · עומד על רישא לעילא · לבתר דאתלבשן בהאי
לבושא דיקר · תרין גופין כחדא לא יכלין למיקם כל זמנא דהאי
רוחא קיים לא מקבלא אחרא · אתעבר דא הא אחרא זמינא
מיד ודאי · דא נפיק ודא עאל כגוונא דיצר טוב ויצר רע בהאי
עלמא לא בעי קודשא בריך דתרווייהו יקומון כחדא אמר ליה
תווהנא על מה דכתיב והשטן עומד על ימינו לשטנו וכי יהושע
בן יהוצדק כך שאר בני עלמא על אחת כמה וכמה · אמר ליה
חסידא קדישא כמה טמירין סתימין מילין אלין (אמר ליה אף
על גב דחברייא ידעין במילין דההוא עלמא לא יכלין למנדע
ברזין אלין · אמר ליה כיון דבר נש בההוא עלמא מה תועלתא
אית לההוא שטן לאסטאה ליה · ולא די ליה דאפיק נשמתיה
מניה וקטיל ליה · אמר ליה אי חסידא קדישא זכאה חולקך
תא חזי תיאובתא דשטן לא הוה אלא בגין דלא יתלבש ההוא
זכאה בלבושא דכייא קדישא דכיון דחזי ההוא שטן דלבושא
דיליה אתדחייא ולא אתחשיב על דא אסטי ליה · מאי טעמא
בגין דאי אתלבש בההוא לבוש יקר מיד לבושא דזוהמא
ועבידתא דההוא שטן יתבטל ויעבר מעלמא ולא ניחא ליה
לשטן ותו דבכל זמנא דלא אתלבש פקרא רוחא לההוא
גופא דזוהמא דיליה · וניחא ליה לשטן · וכיון דאתלבש

בההוא

ההוא לבוש יקר הא אתבטיל גווני דיצרא בישא וגופא דיליה
ת ליה דוכרנא בהריה לעלמין · ואי תימא דאנן פקדין לבי
רי בריש כל ליליא לאו על גופא אלא על נפשא (דאזלא
טיראה) דהא כל זמנא דבשרא קיימא רוחא פקרא עליה
פשא ונפשא פקרא לגופא · אבל השתא פקדונא דילן איהו
לנפשא דאיהי משתכבא ואשתארת (ב) בשבוכי גו גרמי ובג״כ
ייש כל ליליא פקדונא דרוחא לנפשא ולא על בשרא · אי
ירא קדישא תא ואגלי לך מלה סתימא בניינא דגופא דב״נ
י הוא רוחא מעם רוחא דקודשא · נשמתא מגו אילנא דחיי · יתרו ע׳ו
ן דרוחא קדישא יהב חילא מיד דתיכין דיליה יהבין חילייהו חיל׳ נ״ט כ׳ רל״ד כ׳
יהון גרמי ושייפין כלהו מסטרא דילהון ותקונייהו דא על סט״א
בת בשרא ומסטרא דילה אתית בשרא ולא מלה אחרא דתיכין
יה יהבין כל אינון גידין ועורקין לאמשכא דמא לבשרא בת׳
ין יהבי חילייהו שמיא יהבי חילייהו ומאן אינון על דאתמשך
כלא כגוונא דילהון לבתר מתחברן שמיא וארעא כחדא
בי ד׳ יסודי אלין אשא ומיא ואוירא ועפרא לאגנא על אלין
חפיא על כלא לבתר כל חד נטיל חולקיה דיהב ואתבטל
תא דקודשא ודתיכין דיליה חולקייהו קיימא רוחא דקודשא
תא דיליה קיימא ונשמתא סלקא · דתיכין דרוחא דקודשא
מין דילהון קיימין וע״ד חשיבו דגופא גרמין הוו ובגין כך כתיב
צמותיך יחליץ · ובשרא לא כתיב ביה הכי וכל זמנא דבשרא ישעיה
טרא אחרא קיימא בקיומ׳ ההוא שטן קיימא לאסטנ׳ אתעביר כ״ח
ורא לית ליה רשו לאסטנא דהא לית ליה על מה דיסתמיך וע״ד
יב ׳יכל בשרו מראי ושפו עצמותיו לא ראו · מההוא חיזו דשטן איוב ל״ג
דקיימא

ה״י אמר סאין הפי׳ על הכפה אלא על הכלה דנרמי הסוח הנפלד המוכר עם הנלמית ע׳ בדרוש הקטנות
בליקוטים ובשער הכוונה פ״ג · דרש״ז · כן פירוש סוקטת תוך הפלהוא ות׳ הז״מ נ״ט כ · דרש״כ :

דקיימא לאסטנא דלא יכיל כיון דיכל בשרו וישפו עצמותיו לא ראו
לא אתחזון לקרבא לגביה דלית ליה כהון חולקא כיון דישף כל
חד וחד מרוכתיה לא תבע עלייהו ולא קאים לאסטנא בגינייהו
לבתר דבשרא מתעכלא הא לא יתבע דינא ולא קאים לאסטנא
דהא לית ליה על מה דיסתמיך ולא ארכר לכ"נ בשום מלה דעלמ
א"ר שמעון השתא ידענא מילין על תקונייהו ׳ ודאי יאות הוא
ליה לאסטנא א"ל רבי (שמעון) חגור זינך ותקין גרמך אי תבעי
למנדע מלין דשארית או אי תשאל בהני מילין אימא לי ׳ א"ל
ודאי הא ידענא דביתאי שכיבת דלא ידיענא מנה כלום וחברייא
ידעין ׳ נשין ׳ מ"ט דעתייהו קלה ׳ א"ל דעתא אתייא בשית דרגין
וכל הד נטיל חולקיה מה דאשתאר קל איהו אבל יקירא דא
אי לאו דאשת כסילות אשתתף כה במלה דא לא תשא דהא
ישעיה י"ט ידענא דלאו על דביתך שאלת אלא על מה דכתיב הנה יי׳
רוכב על עב קל ׳ וההוא עב קל אקרי דעת מההיא כלה יראת
יי׳ ואיהי קיימא באמצעיתא כגוונא דדעת עלאה ׳ אבל (ס"א וע"ז)
אקרי יקל ׳ והא ידענא שעתא דילך מאי היא ׳ אבל שארי וחגור
זינך וקטיר קטרך דהא עדנא הוא לגלאה כמה דשארית עובדא
דעל אנפי רוחב ביתא ׳ אולם דעזרה לגו ׳ בהאי עזרה אית
תריסר פתחין לפום חושבן שבטייא דישראל ׳ בפתחא חדא
כתיב ראובן ׳ ובפתחא אחרא כתיב שמעון ׳ וכן כל שבטייא
דישראל רשימין על אינון פתחין בזמנא דיסלקין לאחזאה קמי
מאריה דעלמא מאן דעייל בפתחא דרשים ביה ראובן אי משבטא
דראובן איהו מקבלין ליה פתחין ואי לא פלטין ליה לבר וכן בכלהו
דלא יקבלון פתחין אלא למאן דאיהו מההוא שבטא דרשים בהו
ובדא יתחקקון ויישתמודעין כל חד וחד תלת מאה ושתין וחמש
עמודין דנהורא מלהטא אית בכל סטרא מאינון ארבע סטרין כד
אין עמודין אקרון עמודים חיים בגין דלא קיימא נהורא דילהון

שכיך

יך באתר חד · וכלהו אלין סלקין ואלין נחתין יהבי דוכתא
לדא אלין דסלקין בטשין דא בדא ומנגני נגונא ואלין דנחתי
הכי · אלין דסלקי דנגדי נגונא מאי נגונא מנגני שיר יתמא
מור שירו ליי׳ שיר חדש כי נפלאות עשה וגו׳ · שיר חדש · תהלים צ״ח
אית שיר עתיק · אלא שיר דעד כען מלאכין קדישין לא
חו ליה בגין דאיהו חדש · מאי טעמא איהו חדש בגין דההוא
חדש עולימוי משבח ליה ואמר ליה והכי אמר רב מתיבתא
אקרי חדש ואיהו חדש בגין דדביק בשמשא ולא אתפרש
ה לאפקא סטרא אחרא דלית ביה חידושא דכתיב ביה °ואין קהלת א׳
חדש זקן הוא ואתבלי ולא אתחדש · (ס״א ולא עביד תולדין
דאלמלא עביד תולדין הוה מטשטש עלמא) תו :

רב מתיבתא שרה אתחדש בעדונא דרגא דילה גרים
דכתיב °אחרי בלותי היתה לי עדנה · מאי עדנה משכו דעדן בראשית י״ח
אה · ובגין דאתמשך עלה מסטר דנוקבא כתיב עדנה בה׳
כ כתיב היתה ולא היה · ואדוני זקן · וכי אע״ג דאיהו זקן
אתחזי לאולדא · אלא לאו מלתא זעירתא אמרה לגבירה
יהס אלא) דבנין (לאו״ע גירסא דאתדבקא) ההוא (מלך) זקן (ר״ל דאתדבקא) (וכסיל)
אתחדש ולא עביד תולדין דאלמלא הוה עביד תולדין הוה
טשטשא עלמא (ס״א אלא אמרה לגבי דאברהם בגין דהוא זקן
אתחדש ולא עביד תולדין) · וע״ד אהדר מילין קב״ה למה זה
קה שרה וגו · ואי תימא והא כתיב ואברהם זקן בא בימים
בימים · באינון יומין עלאין דמחדשי עלמין כנשרא וע״ד נגונא
נגונא דההוא חדש איהו · הושיעה לו למאן · לההוא חדש
יעה ימינא דמלכא עלאה ודרועא דיליה · אינון דנחתי אוף
מנגני ואמרי שירה אחרא יתמא · ומאן איהו °מזמור לתודה תלים ק׳
הו (א) יתמא · אוף הכי נהורא דילהון חד אתחזי וכד מתגלגלי

אתחזון

ו׳ תמיבת התוס׳ הזלה בע״ז כ״ד כ׳ בענין פירת הפרות ע״ס ד״ה מזמורה יהגה דברי לפי הזוסר גם מזמור נקרא
פיר יתמא · ה״ס · (אח״י עיין לקמן דר״א ע״א ודוק · מאין) :

אתחזן חמיש גוונין דנהירין בכל עמודא ועמודא · עמודין אלי
כלהו תלין מלגאו · וכד סלקי ונחתי נפקי מנייהו שלהובין דנורא
כגווני חיוור וישושן · לעילא מכל עמודא ועמודא אית תלת תפוחי
דבטשי בהו תלת גוונין סומק ירוק וחוור · בכל גוון וגוון מלהט
אתוון בלטי משלהובא ירוקא דאשא ולא משתככי לעלמין וליח
מאן דיקום עלייהו · ארבע גלגלין מתחמן עובד ציור בכל
עמודא ועמודא באינון גלגלין אית פליאן רברבן כד מסתחרן
מפקין מנייהו זוגין דדהבא ואבני יקר · ומיד מתכנשי בגווייהו ולא
נפלי לארעא כד נפקין אינון זוגין דדהבא ואינון אבני יקר ג
אסתחרותא דגלגלין אשתמע קלא דאמרי °זאת נחלת עבדי יי ישעיה
וצדקתם מאתי נאם יי' · תרין אריין בכל גלגלא וגלגלא אריא כ"ד
חדא מסטרא חדא ואריא חדא מסטרא חדא וכלהו מאשא
ירוקא ובגלגולא דקא מסתחרן גלגלין מתחבקן אלין באלין
ואזלי כלהו בגלגולא מתדבקן דא בדא · כד סלקין עמודין מנהמ
אריין אלין באלין ותפוחין פרחין באוירא וסלקין לעילא ובטשי ט
באלין באוירא ותבו לאתרייהו ומתמן נפלי ואריין פשטי ידייה
לנטלא לון וסלקין אלין מגרמייהו · אי חסידא קדישא · מאן חמא
חכמתא דאומנו דצייר קב"ה בעמודין אלין בפלגו יומא נפקי תרי
נשרין בכל גלגלא וגלגלא ולא ידיע אתר דנפקי מתמן ושריין ע
רישיהון דאלין אריין וכדין משתככי עמודין וגלגלין וקיימי בקיומייה
ותפוחין נפלי על פומייהו דנשרין ומקבלי לון ומיד פרחי
מפומא לפומא ואזלין ומשטטי בינייהו ותבו לאתרייהו ולא
ידיע מאן הוא לבתר שעתא ופלגא נשרין ארימין קלא
ומנגנין נגונא תאיבא ואתטמרן ולא ידיע בהו אתר סתרנייהו
דאינון עמודין אית שבבין עובד ציור · אשא סומק ונהורא חוורא
וחוטין דדהבא סחור סחור סחרין לכל סטר ומעיינא דמיא כד"א

והיה

יהיה ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים חציים אל הים זכרי' י"ד
הקדמוני וחציים אל הים האחרון הכא פריש רב מתיבתא קרא
א לגו וקליה אשתמע לבר · ומדהוה פריש קרא דא · (אי
קדישא אי קדישא) קל ינוקא אתער מלבר ההוא ינוקא דהוה
רייש תלמודיה וגמיר קמי חד עמודא דעלמא בריה דר' יהודה
רבית אנת והוו אחדי ביה לדינא וקליה אתער מלבר בהאי
קרא ואמר מיא דאינון מלרע היך סלקין לעילא מניה לאתר
ראה יתיר מניה בכמה דרגין ומה אצטריך לון לאינון מיין לעילא
מה אתר דכ"י (תפוחי) מבועין ונחלין נפקין מניה ולית פסיקו למבועי
נחלי אתשקי מאתר נגיב מאן חמא חפירא דבירא יהיב מיין
מבועא דנביע · וכי ירושלם יהיב מיין אל הים הקדמוני אתר
כל מימין דעלמא נפקי מתמן ונבעין מניה · אי חסידא קדישא
קלא דא אשתככו וצייתו כל קלין דבני מתיבתי דהתמן וכג"כ
א יכילו מארי דדינא למקרב גביה · בכה ר"ש א"ל אל תבכי
וזינא קדישא זכאה חולקך דאפילו ינוקי מנך אמרי רזין סתימין
אורייתא · תא ואימא לך מה דעבדו בני מתיבתי על קליה
דההוא ינוקא כד עאל קליה דההוא ינוקא (ה) בגירא לגו ובלהו
ייתי ליה · בההיא שעתא אזדעזע רב מתיבתא וכל אינון דהוו
מיה ואמר מאן אינון דלא שבקין לההוא ברא דאלהא חייא
מיעל קמו ואחידו ביה תלת עמודין דקיימי קמי רב מתיבתא
עאל · וכל בני מתיבתי אתכנשו לגביה · אמר רב מתיבתא
ימא קראיך ברא קדישא · אמר עד כען דחילנא דהא אנא
מתיבתא אחרינא הוינא · והכי אמרו לי כד מארי דדינא הוו
הדין בי · א"ל לא תדחל ברא קדישא הכא תהא ביננא שבעה
מין ותתפסחי בכל יומא מטלא קדישא · ולבתר יסלקון לך לגו
ההוא מתיבתא בשאר ינוקי דהכא :

ה) פי' כמו חץ הזורק לפנים לתוך כני סיפינס · הרמ"ג :

(כ) פתח ההוא ינוקא ואמר והיה ביום ההוא לא ידיע מאן הוא
אלא בכל אתר כיום ההוא יומא כתראה הוא אמאי
אקרי יום ההוא · אלא דא הוא יומא דאחיד סופא בשירותא
שירותא אקרי הוא כד"א °ועבד הלוי הוא פולחנא דלוי לדרגא
דאקרי הוא טמיר וגניז ואקרי ההוא (ס' הוא) לאחזאה סופא דכל
דרגין דאיהו שירותא וכלא חד ובגין דאיהו סופא אתוסף ביה
ה' (ס"א הלוי הוא · הוא טמיר וגניז ודא אקרי יום ההוא לאחזאה
סופא דכל דרגין דאחיד בשירותא וכלא חד) זמינא ירושלם
לאפקא מיין ולנבעא נביעו הכא אית לומר סופא דכל דרגין
לאו איהו ירושלם אלא ודאי ירושלם ויומא ההוא כלא חד מה
בין האי להאי · אלא ירושלם כל דרגין קדישין דילה כד אסתחרן
אקרון ירושלם והכי אתחמן ואית דרגין דסהרן ואקרון עזורות
אלין פנימאין ואלין לבר ואית דרגין דאקרון כד אסתחרן לשכות
(ס"א כד אסתחרן אלין פנימאין ואלין לבר אקרון ירושלם ואית
דרגין דסהרן ואקרון עזרות ואית דרגין דאקרון לשכות) ואית
דרגין דאקרון כד אסתחרן היכל ודביר · לגו מכל אינון דרגין
אית חד נקודה °כבודה בת מלך פנימה · נקידה דא אקרי יום
ההוא וסימניך °ההוא יקרא ארץ וכד יקום יומא דא מגו שבכין
דעזרה יקום נביעו דמיא וההוא נביעו מן הים הקדמוני להוי
כגוונא דאימא דבריה בין דרועהא ומסגיאות חלבא דיניק אתמלי
פומיה ואתרבי ביה אריק חלבא לפומא דאמיה · כך חצים אל
הים הקדמוני · נטליה רב מתיבתא ונשקיה · אמר חייך (ס"א חיין דעלמא)
דמלה דא הא הכי אוקמוה במתיבתא דרקיעא והכי הוא ודאי ים
האחרון דרגין בתראין דילה · אי חסידא קדישא כמה חדוה על
חדוה אתוסף בההוא ינוקא גו בני מתיבתי כ"ז טעמי דאורייתא
אמר ההוא ינוקא ושבעין כתרין אעטרוה לאבוה בההוא יומא
זכאה חולקיה מאן דזכי למילף לבריה · אמר רבי שמעון לא
זכה אבוה למילף ליה · אמר אבוה שבק רזא סתימא
הוה

במדבר י"ח

תלים מ"ה

כ) עיין בפרדס רמונים מהרמ"ק שער י"ד פ' כ' :

הוה בהאי ינוקא על מה דאסתלק מעלמא ועד דבעו למידן
דיניה ואשתזיב מניה דא הוה באתגרייא דהוה מכסיף לרביה
קמי כלא בשאלתין וקושיין דילידה ולא חייש למהך לאחרא
לאתקנא תלמודוי וחליש דעתא דרביה ועד בעו למידן ליה
בדינא תקיפא · ובג״כ אע״ג דאשתזיב ממאריהון דדינא לא
אשתזיב הכא · שבעה יומין הוו דלא אשתלים דיוקניה (ס״א דיניה)
דכד הוה אסתחי בכאבא יתירא קמי כלא כל אינון שבעה
ומין עד דאשתלים דיוקניה ועד דאסתליק מעלמא לא תבעי
למנדע · אי רבי אי רבי זכאה הולקך · ת״ח תחות עגולא דאינון
שככין דתמן באינון מיין דההוא נביעו דמעיינא אתרשים נביעו
חד ואתפשט ונפיק לבר ועאל גו ימא רבא (דתמן) ורשים ביה
ארחא כלבא דימא ומניה שתי לויתן ורוי וחדי ואתרבי ברבוייא
וכד נפיק נביעו אחרא ההוא נביעו אתפשט ואזיל בטמירו תחות
תהומא לגו ימא כתראה וכל אינון מים זדונים ומיין תקיפין
מאיך לון וכפיף לון דלא יפקון לחבלא בני עלמא · וסימן הנותן	ישעיה מ״ג
בים דרך ובמים עזים נתיבה · ובאמצעיתא דההיא עזרה אית
תרין כרובייא עובדא דאומנא דמלכא קדישא ולא יכלין לקיימא
בהו עלאין ותתאין ותחותייהו זמינין כל ישראל לקיימא דלא
יפקון מתחות גדפייהו לבר זכאין ליהוון כל דעאלין תחות
גדפייהו · תליסר אלפי מגדלין דישמשא דנהיר מצועא דמרגלא
מצעצועא (ס״א כגונה) כרקא יאות · רב מתיבתא כנין כך זכה
לההוא יקר · מאן יכיל למימר מאינון מילין דקא מתחדשן בכל
יומא מקמי רב מתיבתא אי רבי בכל זמנא דרוחין דכורין סלקין
לעילא · נשין בההוא זמנא נפקי כלהו ומתכנשי לגו היכלא
דבתיה תמן · וחדאן תמן בכמה מילין עתיקין · ומתמן נפקין
עאלין כלהו והיא עמהון לגו היכלא דסרח · וחדאן בכמה

מילין

מילין חדתין ועתיקין ומתמן נפקין והיא עמהון ועאלין לגו היכלא
דיוכבד וכן בכל אינון היכלין · השתא ר' אימא לך רזא חדא י'
ת"ח בכל שבתא ושבתא כרוזא נפיק אתכנישו גוברין ונשין וכל
אינון בני מהימנותא וסליקו כדין כלהו מתפשטין דכורין ונשין
וסלקין וכל אינון ינוקי מחלב עאלין לגו מתיבתא (ס"א אתכנישו
בני מהימנותא גוברין ונשין וכל אינון ינוקי מחלב וסליקו כדין כלהו
מתפשטין דכורין ונשים וסלקין וכלהו עאלין לגו מתיבתא) דרקיעא
וחדאן חדוה בעלויא דילהון ותמן חידו על חידו · וההוא נער
דמפתחן דמאריה בידיה · קם ואמר לון כמה מילין חדתין ועתיקין
וכלהו חמאן חדוה דלית חדוה כההיא חדוה · לבתר עאלין כלהו
לגו כמה פרוכתין וכמה היכלין גניזין תמן דאינון נהרין בנועם
יי' בגו היכלא דאהבה דקב"ה ודא הוא דכתיב °לחזות בנועם תלים כ"ז
ה' ולבקר בהיכלו · לבתר פרחין ינוקין לעילא ואינון פרחין לתתא קל"ז כ'
ומהדרין לדוכתייהו ומתלבשן כדבקדמיתא · זכאה עמא דכל שמות קי"ג כ'
טובא דההוא עלמא מחכאן · א"ר שמעון כמה מתיקן מילין
דישמענא · זכאה חולקא דידי דזכינא לכל האי למשמע זכאה
יומא דנפיקנא הכא · אמרי ליה ר' תלת יומין אית לן רשו למיתי
גבך ולבתר יומא חד נזיל ולא אית לן רשו למיתי ובההוא יומא
יתוסף ס חדוה דילך ס איהו מיטיך מישיבו מסטר דיליה ואתטמר
ואתחפא תחות אתר דאקרי °תא הרצים עד פלגו ליליא מבתר מלכים א' י"ד
פלגו ליליא שלהובא דעמודא דיצחק נפיק ובטש בהאי תרנגולא
דאקרי גבר כגוונא דגבר אחרא עלאה עליה כיון דבטש ביה האי
גבר קרי ויהיב שית קלין וכלהו בסבלתנו · בשעתא דאיהו קרי כל
תרנגולין דהאי עלמא קראן ונפיק מניה שלהובא אחרא ומטי
לון תחות גדפייהו וקראן · איהו מה קרי בשעתא קדמאה קרי ואמר
°קול יי' בכח קול יי' בהדר · ובשעתא תניינא קרי ואמר °קול יי' לעיר תלים כ"ט
יקרא וגו' · בשעתא תליתאה קרי ואמר קול יי' חוצב להבות אש מיכה ו'

בשעתא

בישעתא רביעאה קרי ואמר קול יי׳ יחיל מדבר וגו׳ · בשעתא
חמישאה קרי ואמר קול יי׳ על המים וגו׳ · בשעתא שתיתאה
קרי ואמר קול יי׳ יחולל אילות וגו׳ · לבתר קרי ואמר °קול אומר ישעיה מ
קרא ואמר מה אקרא וגו׳ · ודא איהו תרנגולא דקרי ולא שכיך
לבתו׳ קרי במקדמין ומאי קרי כל עובדין דבני עלמא בגין
דאיהו מאריה דאחכמתא (ס״א דחכמתא) וקסת הסופר בחרציו וכל
עובדין דבני עלמא כתב בכל יומא · ובליליא בתר דקרי כל
קריאן אלין קרי כל מה דכתב ביומא · ואלמלא רגלוי אצבען
דיליה דאינון תרין דרגין חד ההוא דקיימא באמצעיתא דאיהו
זכר וההוא דקיימא מאחורא דאיהו זעיר דקא מעכבין ליה יהא
קליד עלמא בשלהובוי · ומה עבדי כיון דסליק צפרא וחוטא
דנהירו נפיק מסטר דרוםבדין (א) מתחברין כלהו ואתעבדין תרין
אלין תרי טפין בעגלא לקיימא דכתיב °וכף רגליהם ככף רגל יחזקאל א׳
עגל והאי ידעת רזא דא · שאלת עופא דגורן ם לנו בעזרה
דא אית תלת מאה ושתין וחמישה היכלין כחושבן יומי שתא
בכל פתחא ופתחא כתיב °יהי שלום בחילך שלוה בארמנותיך תהלים קכ״ב
לא ידיע מאי הוא בהני היכלין אלא כלהו אתחמן עובד ציור
ארבע סדרין דמרגלאן אתחמן אלין באלין בכל חד וחד · אי
סידרא קדישא במה משבח רב מתיבתא היכלא חדא דאיהו
מריש סטר מזרח דעזרה דא בגין דארבע אינון בארבע סטרין
דעלמא אבל היכלא דסטר מזרח אסגי נהורין דיליה יתיר ·
בכלהו יומא חד בימא רבא לויתן נפיק וכל ימא אזדעזע וכד
אני אולין לכאן ולכאן כד מטי לויתן בפתחא דפתחא דתהומא
שארי למחדי ואשתכך תמן ם תהומי ם אלא ההוא ם כחיזו
דמיינין

(א) ר״ל כל הלבנות ותמצא בלילה יש לנכריאל וכל כף דיליה ד.לים כתרנגול וביום כנפים רגליהם ככף רגל עגל ונמלא לפי״ז שרי בלילה אין לפס רק ארבע כנפים מפני שא״צ לכסות הרגלים ע״ס :

דמעיין ואתחפיין נהורין ולא אתחזון כל אינון נהורין בר נהורא
דהיכלא דבסטר מזרח דא ההוא מרגלא דקא אפיק לויתן מגו
ההוא תהומא דאקרי סגדון ממה אתעביד אלא יומא דא דקא
אפיק לויתן דאזדעזע ימא יומא דאתחרב בי מקדשא תשעה
באב איהו וההוא מרגלא דכד דכיר קב״ה לבנוי ואושיד תרין שמות ט׳ ה׳
דמעין לגו ימא רבא חד נפיל לגו תהומא דא דאקרי סג״דון וחד
נפיל לגו תהומא אחרא דאקרי גילבא בגין דחמ״ש תהומי אחרנין
אינון בימא רבא · אבל לא חשיבין כהני אחרנין וכיון
דנפלי אינון דמעין קפאן גו תהומי חד · וחד אטבע גו תהומא
דאקרי גילבא ם דתתא גו שמרים דחמרא דורדיין בישין נפיק
חד ערעורא מקטרג׳ מזיקא קדמאה ואיהו ברוחא דיוקנא דאדם
ם כד קריב לגו קדושה כיון דמתעכר מתמן ובעי לנחתא לתת׳
לאתלבשא בלבושא לנזקא עלמא נחית הוא ודתיכוי ולבושא
קדמאה דקא נקיט תבני׳ שור דיוקנא דישור וקדמאה לנזיקין מאינון
ד׳ שור איהו ואינון ארבע אבות לנזקא עלמא וכלהו תלתא אבות
נזיקין בר שור כלהו דיליה וע״ד כתיב °וימירו את כבודם בתבנית תהלים ק״ו
שור אוכל עשב · מהו אוכל עשב הא דרשינן ביה אבל עקרא
דמלה מתמצית הלחם ולא שבעת זיני דגן לית ליה בהו חולקא
ולא יאות ליה למהוי תמן בדוכתייהו ותבן יתבין בדוכתייהו עד לא
נפקי אלין ומינין אין נהירו ונציצו דילהון לא יכלין עיינין למסכל
אזלין בסתרנין לית להון שכיבו לעלמין · כד אסתכל בר נש
בהאי היכלא מיד באסתכלותא קדמאה אתחזי זעיר ולא זעיר
אסתכל יתיר אתחזי רביתו אסתכל אתחזי יתיר רב · כל
מה דאסתכל הכי אתחזי באתפשטותא רב ועלאה · עד דדמי
באסתכלותא

באסתכלותא כמלא נימא דלית ליה שיעורא יעברין סגיאין לגו
דלא ידיע אומנו דילהון מניה נהרא עוזרה וכל מה דאית בה כר
כרובים דנהורא דילהון סלקא עד רום רקיעא בגוונין סגיאין
נהורין מנצצן אלף וחמש מאה וחמישה ושבעין גופנין עבדין איכין
בעוזרה דאם יתיר חובק את ידיו במרירו ואנינו דילדה ולבתר
אוכל את בשרו בעל כרחיה דלית ליה רשו דשלטאה על מלה
אחרא מה אתהני ליה בכל מה דאסטי ועביד ועמל דלבתר לית
ליה רשו אלא על דיליה לבתר מרקיד וחדי ככסיל בלא דעתא
כלל ואזיל בלא תועלתא ואכיל לבישרא ובשאר לית ליה רשו
במרירו דעילא ותתא כד ישראל בעאקו ואכלי לון שנאיהון ולא
יהבי חילא בעובדין טבין דילהון לאפקא מניה ואפילו מבשריה
דאיהו, מהאי סטר אבאיש קמי מלכא קדישא דאיהו רחום וחנון
אבל על דיליה רוחא קדישא ונשמתא קדישא לית עלאין ותתאין
יכלין לשלטאה עלוי כלל · ועוד כל (א) תסקופין וכל מה דאסטי
ההוא רע דחשיב למשלט על רוחא קדישא ולבתר לא יכיל
יושב ואוכל את בשרו · מה תועלתא הוה ליה · ועוד דאינון חפאן
כלהו (ב) בערטיראה תקיף ולית שביכו דעלאין ותתאין · תא ואימא
לך מלה · אי תימא דחידו הוא למלאך המות כד קטיל בני נשא
לאו · אלא בגין דחמי דרעותא דמאריה בכך אחזי גרמיה
בחידו למעבד רעותיה דקב"ה דכתיב רוח סערה עושה דברו	תהלים
א"ל ר"ש והא איהו אזיל ומרקד בחדוה קמי נשין · א"ל אי	קמ"ח
חסידא קדישא ודאי הכי הוא לאחזאה קמי מלכא דניחא ליה
ברעותיה דמלכא · אבל נייחא דיליה בהספדא דנשין איהו רקיד
ואורניה

א) פירוש פלילות וכריס תרגומו תסקופי חלין : ב) פירוש ערפל וענן דעיך מכסה לב השטן וסיעתו כדי שלא יבינו אל פעולות ה' ואל מעשה ידיו לכן יהרסם ולא יבנם · הרמ"ז :

ואודניה להספדא · א"ל אי הכי אמאי אזיל ואסטי ע"ר ב"נ לעילא
ואדכר לחובוי · א"ל בגין דאיהו זקן וכסיל וחשיב למשלט ע"
רוחא וכל תיאובתיה בגיני כך איהו · לסוף לא ישרים אר"א יע"
דיליה בשרא דיליה · וע"ד כתיב וישוב עמלו בראשו ם אזיל תהלים ז'
ובעי לארגשא עלמא ומיא סליקין מגו שאר תהומין ובעאן לחפייא
עלמא אינון דמעין רתיחין יתיר מכל אשא דעלמא ומנו תוקף
דרתיחו דילהון אקפו מיא גו ימא דנקפא ואלמלא דרמז קב"ה
חד נשיבו מסטרא דאברהם מעמור דיליה ואחזי על עלמא לא
יכיל למיקם אפי' רגעא חדא · אינון דמעין כד נפלין גו ימא אשתמע
קלא בין ימא עד מערתא דכפלתא ומקל נהימו דילהון דקא
אשתמע תמן כד עאלין גו ימא מתערין אבהן קדמאי וקמו והשכו
דקב"ה בעי לאהפכא עלמא עד דקלא נפיק ואמר לון לא תדחלון
רחימין קדישין בגיניכון דכיר קב"ה לבניכון ואיהו יבעי למפרק לון
ואתון תחמון ם אלפא ביתין כלהו משלבן ומתצרפן אלין באלין
ואתחברן בצרופא דשמא קדישא כיון דאתחזון אתון בצרופא
דא אלין גניזין ונפקן אחרנין וכן כלהו אלין גניזין ואלין נפקין כלהו
לגו בחלולא דאינון כפתורים · תו פרחי תלת זמנין ביומא באוירא
ונפקי לבר וקיימא שמא בארבע אתוון תליין באוירא שעתא
ופלגא לבתר גניז דא מיד נפיק מגו אוירא מחלולא דיליה שמא
דתריסר אתוון · פרח ותלייא באוירא שעתא חדא ולא יתיר ·
לבתר גניז דא ונפקא מיד צרופ' דאתוון אחרנין שמא דכ' (ס"א דכ"ג)
אתוון ותליין באוירא שעת' אחרא ואגניז · ומיד נפקי אתוון מחלול'
אחרא שמא דתמני' ועשרין אתוון מתעטרן כלהו בכתרייהו וקיימי
שעתא ופלגא ואגניז דא ומיד נפקי תלייא באוירא שמא דעשרין
וחמש אתוון בצרופייהו וקיימא שעתא ותלת רגעי נפקי אתוון
דארבעין ותרין אתוון ם לעלמ' קיימא ם שמהן אלין אתוון כולהו לא

משתככי

משתככי לעלמין בלטי ומנצצי לבר וסלקי ונחתי לית מאן דיכיל
לקיימא בהו בר מ״שיח בטורח סגי ׳ דא גניז לכתר דקיימא תרין
שעתין ועשרין ותרין רגעין והאי שמא גליפא דע״ב אתוון קא
נפיק וקיימא ותלייא באוירא שעתא ופלגא כל הני שמהן לא
נפקי ולא אתחזון אלא זמנא חדא ביומא ׳ אבל אינון אלפא
ביתין אתחזון פרחין באוירא ומצרפין אלין באלין תלת זמנין ביומא
כד פרחן אתוון דאלפא ביתין אלין פרחין מכאן ואלין מכאן
ומתצרפן כלהו כד נחית תמן רב מתיבתא שארי מ״שיח חמא
בצרופא דאלפא ביתא אתוון כמה דחמא דניאל דאינון (ה)
מתוס ננקפי אאלרן כל מעלי שבתא כד מקדשין ישראל יומא לתתא
כרוזא כריז לארבע סטרי עלמא אתכנשו משריין
קדישין אתקנו כורסיין (קדישין) מאן חמי חדוה בתלתמאה ותשעין
רקיעין כמה ממנן כמה שלטונין מתכנשין לאתרייהו ׳ כיון דישרא
לתתא מקדשין (וקב״ה) כדין אתער אילנא דחיי ואקיש באינון
טרפין דיליה רוח נשיבו חד מגו עלמא דאתי ואינון ענפים
דאילנא מתנענען וסלקין ריחין דעלמא דאתי ההוא אילנא דחיי
אתער ואפיק נשמתין קדישין ופריש על עלמא ועם כל דא נשמתין
נפקין ונשמתין עאלין אלין מתערי אלין נפקין ואלין עאלין
באילנא דחיי בחדוה ׳ וכדין ישראל כלהו מתעטרין בעטרין דאינון
נשמתין קדישין כלהו בחדוה בנייחא ׳ וכל השבת אית לון ההוא
חדוה וההוא נייחא וכל צדיקייא די בגנתא כלהו סלקין ומתענגין
בענוגא עלאה דעלמא דאתי ׳ כיון דנפיק שבת כלהו נשמתין
פרחין וסלקין׳ ת״ח כד עייל שבתא נשמתין נחתין לשרייא עד

ה) הוא לירוף סנה סנא הקל וסרסין וכן הוא בג״ס בסנהדרין קף כ״ב א׳ : מאין .

עמא קדישא ונשמתין דצדיקייא סלקין לעילא · כד נפיק שבתא
נשמתין סלקין אינון דשארו עלייהו דישראל ונשמתין נחתין אינון
נשמתין דצדיקייא כיון דסלקין כלהו נשמתין דשארו עלייהו דישרא'
סלקי וקיימין בדיוקנא קמי מלכא קדישא וקב"ה שאיל לכלהו
מאי חדושא הוה לכו בההוא עלמא באורייתא · זכאה איהו
מאן דחדושא דאורייתא אמרת קמיה · כמה חדוה עביד קב"ה
כניש לפמלייא דיליה ואמר שמעו חדושא דאורייתא דאמרת
נשמתא דא דפלוני וכלהו מוקמי ההיא מלה בתרי מתיבתי אינון
לתתא וקב"ה לעילא חתים לההיא מלה · ת"ח כד מלה אתחדש
באורייתא ונשמתא דנחתא בשבתא אתעסקת באינון מילין
חדתין וסלקי לעיל · כל פמלייא דלעילא צייתין לההוא מלה
וחיות הקדש מתרבן בגדפין ומתלבשן בגדפין · וכד שאיל לון
יחזקאל א' קב"ה ולא תבין ושתקין כדין חיות הקדש מה כתיב בעמדם
תרפנה כנפיהם כמה דאת אמר כי עמדו לא ענו עוד וכפתחו
איוב ל"ב נחמי' ח' עמדו כל העם · ואי תימא שתיקה אמאי קרו ליה עמידה · אלא
בדבורא אית שבעה שייפין דמתנענן בהדיה · לבא · ריאה · קנה
ולשון · שניים · שפוון · בשר · ובשתיקה קיימי בקיומייהו בלא
נענועא · ועל דא קרי לשתיקה עמידה דהא רב המנונא סבא
תלים כ' אמר (נ"א רב מתיבתא) ישלח עזרך מקדש וגו' · מקדש דא קדוש ידים
ומציון יסעדך דא המוציא דאיהו סעידלבא דב"נ יזכור כל מנחותיך
כל לאסגא' מלה אחרא · דא נטילת ידים בתריית' · ועולתך ידשנה
סלה דא ברכת המזון בזמון · ואי את עביד כן יתן לך כלבבך וכל
עצתך ימלא · ובשבת מקדש דא קדושא רבא ועל מלה דא
ישעי' מ' אתעטרו צדיקייא בג"ע משבת לשבת אחרא · תו פתח ואמר על הר

גבוה

גבורה עלי לך מבשרת ציון וגו' · על הר גבורה האי ודאי הר העברים אתר דמשה אתקבר · והא אוקמוה דשכינתא תסלק לתמן ותבשר עלמא · אבל כלא איהו · מבשרת ציון דא איהי חפצי בה אתתא דנתן בר דוד אימא איהי דמשיחא מנחם בר עמיא"ל ואיהי תפוק ותבשר ואיהי בכללא דמבשרת ציון קלא ישתמע בעלמא ותרין מלכין יתערון בעלמא לאגחא קרבא ויפוק שמא קדישא על עלמא · מה תבשר ותימא הנה יי' אלהים בחזק יבא וזרועו מושלה לו הנה שכרו אתו ופעולתו לפניו · הנה שכרו אתו דקודשא בריך הוא כריז בכל פמלייא דלעילא ויימא לון אתכנשו ודאינו דינא · מאן דמסר נשמתיה על קדושת שמי אגריה מאי הוא ואינון יימרון כך וכך · מאן דסביל כמה חרופין וגדופין בכל יומא עלי מהו אגריה · אינון אמרי כך · מאן דאתענש בכל יומא עלי מהו אגריה · אינון אמרי כך הדא הוא דכתיב הנה שכרו אתו ופעולתו לפניו · מהו ופעולתו אלא כמה דכתיב מה רב טובך וגו' פעלת לחוסים בך דא הוא פעולתו תלים ל"א
נגד בני אדם מהו · אלא נגד אומות העולם · אשר צפנת ליראיך מהו אשר צפנת · וכי מאן יגזול ויטול מן ירוי מה דהוא בעי למיהב דכתיב צפנת · אלא פוק וחמי עוברין דרחמנו דעבד קודשא בריך הוא במה דאיהו מחי ביה יהיב אסוותא · במה מחי בשמאלא · בימינא קריב · ובשמאלא מחי · במה דמחי ביה יהיב אסוותא לעלם · כתיב מצפון תפתח הרעה · ובצפון ירמיה א'
מחי · דמתמן נפקו כל דינין וכל גזירין קשיין (ה) וביה שרי כל אגר טב וכל טיבו דזמין קודשא בריך הוא למיהב לישראל לזמנא דאתי קרי קודשא בריך הוא לצפון ויימא ליה בך יהבית כל טיבו וכל אגר טב לבני דסבלו כמה בישין בהאי עלמא על

קדושת

(ה) נראה שהוא מ"ש האר"י ז"ל שלעתיד תתעלה הגבורה על החסד והורות הגבורה מעולה מהחסדים וז"ש מה רב טובך גימ' ל"ו אור לסגה ככח לבין זה רב מאד הימין כי מה שעד עתה פעלת לחוסים בך הוא עלמא דאתגלייא והיינו נגד בני אדם ב"ן ומ"ה זו"ן היינו בני אדם ובני הבחינות הנזכרים הן ע"פ רז"ל ע"כ הוא דהכפין ולעתיד לבא הוא הגנוז הרא"ז ·

קדושת שמי · הב אגרין טבין דיהבית בך · הדא הוא דכתיב
ישעיה מ"ג °אומר לצפון תני ולתמן אל תכלאי וגו' · וכי ארחא הכי הוא
דדרום למנע ברכאן והא כל ברכאן מסטרא דדרום וכל
טבין דעלמא מדרום נפקי ואיהו אמר לתימן אל תכלאי אלא
בההיא שעתא יתער קודשא בריך הוא לאברהם ויימא ליה
קום דהא מטא זמנא דאנא פריק לבנך ולמיהב לון אגר טב על
כל מה דסבלו בגלותא · ומגו דאברהם הוה בזכינו דילהון
דברים ל"ג דכתיב °אם לא כי צורם מכרם דא אברהם · הוה ליה כמאן
דלא טב בעינוי · ואחמי גרמיה כמאן דבעי דילקון על חוביהון
יתיר ויימא גבו מחוביהון גבו מחטאיהון אמר ליה קודשא בריך
הוא לאברהם ידענא כלא איהו מה דאמרת לאנפין אנא אוף
הכי לאנפין · אל תכלאי אנא בעי לפייסא לך על בנך · לא
תמנע טיבו מנהון לא תמנע אגר טב מנהון כמה וכמה סבלו
על חוביהון ובגיני כך אומר לצפון תני והיינו אשר צפנת ודא
הוא מלה דההיא מבשרת · ותו תכשר זמנא תניינא בשעתא
דשכינתא תסלק על ההוא טורא עלאה ותהך ותבשר לאבהן
מיד תהך לירושלם ותתמי לה בחרבנה · תיעול לציון ותמן
תקרקר קירא כמלקדמין על אתר בי מותבא ועל יקרא דילה
בההוא אתר · ותמן אומיאת דלא תיטול מתמן ולא תיפוק עד
דקודשא ב"ה יפרוק לבנהא · ודא חפצי בה תבשר כמלקדמין
ישעיה י"ב ואמרת °צהלי ורני יושבת ציון כי גדול בקרבך וגו' מאי גדול
בקרבך דא קודשא ב"ה דאיהו אתי לגבה לאקמא לה מעפרא
שם נ"ב ויימר לה °התנערי מעפר קומי שבי ירושלם ירושלם איתי
וירושלם שמה ודאי · ובדא אוף הכי כמה חידו על חידו הוי
לצדיקייא בגן עדן ובגין כך זכאה איהו מאן דנשמתיה בשבת
אסהידת קמי מלכא על חדושא דאורייתא דקודשא ב"ה וכל
פמלייא דיליה וכל אינון נשמתין דצדיקייא דהוו בגן עדן
כלהו מתעטרן בההוא מלה · תו שמענא בוצינא

דישא דכמה יקר על יקר ועטרה על עטרה מעטרן לאבוה דההו'
'נ תמן בשעתא דאמר קב"ה אתבנשי למשמע חרושא ומילין
דתין דאורייתא משמיה דפלוני בר פלוני כמה אינון דנשקין על
ישיה כמה צדיקייא מעטרין ליה כד נחתין זכאה חולקיהון (א) דכל
אינון דמשתדלין באורייתא יומא דשבתא משאר יומין · ע"כ

רעיא מהימנא

אשית עריסותיכם חלה תרימו תרומה וגו' · פקודא דא להפריש
חלה לכהן חל"ה הכי חושבניה מ"ג כצים וחומש ביצת
ד מחמש ואית חומש חד מן חמשים דאיהו ן' ורא סימן מג"ן
איהו מיכא"ל גבריא"ל נוריא"ל חלה שכינתא · דבאתר דאלין
לאכין תמן אבהן תמן · ובאתרא דאבהן תמן שכינתא תמן
ה ויחל בה צלינא הה"ד ויחל משה את פני יי' אלהיו · ארני שמו' ל"ב
ו"ה אתה החלות להראות את עבדך ובה חלה זכות אבות דברים ג'
ובה תמה זכות אבות לרשעים דהוו מקבלים אגרייהו כהאי
למא דמסטרא דימינא דתמן י' דאיהו חכמה שירותא דשמא
דו"ד דאיהו אחזי זכותא על בנהא מימינא דתמן רמ"ח פקודין
עשה מסטרא דאת ה' בתראה דאיהי לשמאלא דגבורה דתמן
א תעשה דאינון שס"ה דתמן נדונין רשעים גמורים תמה לון
ות אבות ואתהפך לון שם יהו"ה הוה"י ואוליפנא מהמן הרשע
וכל ז"ה איננ"ו שו"ה ל"י · ע"כ : אסת' ה'
מר יי' אל משה לאמר דבר אל בני ישראל וגו' ועשו להם ציצת
על כנפי בגדיהם לדורותם וגו' · ר' חזקיה פתח ויראני את זכרי' ג'
ושע הכהן הגדול וגו' · כמה זכאין אינון ישראל דקב"ה בע
קריהון על כל בני עלמא ויהב לון אורייתא קדישא ויהב לון
נביאי

מכאן נר' דגם לת"ח ליחוד שבת עוברת בו יכול לדיק וכשנה הלימוד מסחול ומי שאפש' לו יעסוק בסתרי תורה כמ"ש ר'
'י ז"ל · מא"ן : ב) מכאן מוכח בהדיא כמ"ש סתו' כשם ר"י בשבת דכ"ש דזכות אבות לצדיקים לא תמה דשא דתמה
זכות אבות הוא לרשעים ונעלם זה מהרב א"ס דכח"א דקס"ה כתב דבזוהר אתי דלא כהש"ס ע"ש · מא"ן :

נביאי מהימני דמדברי להו באוריית׳ בארח קשוט · ת״ח כל נביאי
ונביאי דאוקים קב״ה לישראל כלהו אתגלי קב״ה עלייהו בדרגין
עלאין קדישין וחמו זיו יקרא קדישא דמלכא מאתר עלאה
אבל לא קריב כמשה דהוה קריב למלכא יתיר מכלא דהא
זכאה חולקיה יתיר מכל בני עלמא דעליה כתיב °פה אל פה במדבר י״ב
אדבר בו ומראה ולא בחידות ושאר נביאי הוו חמאן מאתר רחיק
כמה דאת אמר °מרחוק יי׳ נראה לי · א״ר חזקיה הכי אוליפנא ירמיה ל״א
כתיב °וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי · (ג) וילך איש דא שמות
קב״ה כד״א °יי׳ איש מלחמה · מבית לוי דא קב״ה אתר דחכמה י״ח כ׳ שמו׳ ב׳
עלאה והוא זוהר (ס״א נפיר) מתחברן כחדא דלא מתפרשן לעלמין ע״ו
מבית לוי דאשרי לויתן כל חידו (נ״א כלמודוי) בעלמא הה״ד °לויתן תהלים
זה יצרת לשחק בו · ויקח את בת לוי דא קב״ה אתר דנהירו ק״ד
דסיהרא נהיר · ותהר האשה ותלד בן · האשה ודאי כד״א
°לזאת יקרא אשה בקדמיתא בת לוי הכי הוא ודאי וכי בת לוי ברא׳ ב׳
בקדמיתא והשתא אשה אלא הכי אוליפנא אתתא עד לא
אזדווגת אתקרי בת פלוני בתר דאזדווגת אתקרי אשה והכא
בת ואשה כלא בחד דרגא הוא · ותצפנהו ג׳ ירחים · אלין תלת
ירחין דדינא קשייא שרייא בעלמא · ומאי נינהו תמו״ז · וא״ב ·
וטב״ת · מאי קא משמע לן דעד דלא נחת משה לעלמא שכית
הוה הוא לעילא וע״ד אזדווגת ביה שכינתא מן יומא דאתייליד
מכאן אר״ש רוחיהון דצדיקייא שכיחין אינון לעילא עד לא יחותון
לעלמא · ולא יכלה עוד הצפינו ותקח לו וגו׳ · מאי ותקח לו תיבת
גמא דחפת ליה בסימנהא למהוי נטיר מאינון נוני ימא דשאטין
בימא רבא כמה דכתיב שם רמש ואין מספר והיא חפת ליה
למהוי נטיר מנייהו בחפו (נ״א דסטרא דיוכלא יקירא) דבני ימא בלא
יתירא בתרי גוונין בחיוור ואוכם ואנח ליה למישט בינייהו
לאשתמודעא

ג) פירוש מאמר זה בשמות י״ב א׳ על כל אות ואות שבשם תרגמנו · מש״ל :

אשתמודע ביניהון בגין דזמין הוא לסלקא בינייהו זמנא אחרא
קבלא אורייתא · ותרד בת פרעה · דא היא דאתייא מסטרא
מאלא דדינא קשייא כמה דאתמר לרחוץ על היאור · על היאור
יקא ולא על הים · ואי תימא הא כתיב ומטך אשר הכית בו שמו' ו"ז
ת היאור · ומשה לא הכה אלא בים וקרייה קרא יאור אלא
ור הוה דמחא אהרן על ידא דמשה ושוייה קרא דאיהו עבד
האי גוונא וימלא שבעת ימים אחרי הכות יי' את היאור ואהרן שם ו'
כה אלא על דאתא מסטרא דקב"ה קרייה קרא הכות יי' לבתר
ייה בשמא דמשה · ונערותיה הולכות · אינון שאר משריין
אתיין מסטרא דא ותפתח ותראהו את הילד · ותראהו ותרא שם ב'
בעי ליה מאי ותראהו · והא אמר ר"ש לית לך מלה באורייתא
ו את חד באורייתא דלא אית ביה רזין יקירין ועלאין · אלא
בי אוליפנא רשימא דמלכא ומטרוניתא אשתכחת ביה ואינון
שימא דוא"ו ה"א מיד ותחמול עליו וגו' · ע"כ לעילא · מכאן
הלאה לתתא בר האי קרא דכתיב ותתצב אחותו מרחק
חותו דמאן אחותו דהאי איהו דקרא לכנסת ישראל אחותי
ר"א פתחי לי אחותי מרחוק כד"א מרחוק יי' נראה לי מאי שיר ה' ירמיה ל"א
שמע משמע דאינון זכאין עד לא נחתו לעלמא אשתמודען
ינון לעילא לגבי כלא וכ"ש משה ומשמע דנשמתהון דצדיקייא
תמשך מאתר עלאה כמה דאוקימנא · ורזא דמלה אוליפנא
משמע דאב ואם אית לנשמתא כמה דאית אב ואם לגופא
ארעא ומשמע דבכל סטרין בין לעילא בין לתתא מדכר ונוקבא
לא אתיא ואשתכח והא אוקמוה רזא דכתיב תוצא הארץ ברא' א'
פש חיה · הארץ דא כנסת ישראל · נפש חיה נפשא דאדם
דמאה עלאה כמה דאתמר · אתא רבי אבא ונשקיה · אמר

ודאי

ודאי שפיר קא אמרת והכי הוא כלא · זכאה חולקיה דמשה
נביאה מהימנא על כל שאר נביאי עלמא בג״כ לא אשתדל
ביה כד אסתלק מעלמא בר קב״ה דאעליה לפרגודיה ועל דא
סליק משה בנבואה עלאה ובדרגין יקירין מכל נביאי עלמא ושאר
נביאי חמאן בתר כותלין סגיאין ויראני את יהושע הכהן הגדול זכריה ג׳
מאי קא חמא דהוה קאים קמי מלאכא ומתלבש בלבושין מלוכלכין
עד דכרוזא נפיק ואמר הסירו הבגדים הצואים מעליו · אמר רבי
יצחק כתיב הכא ועומד לפני המלאך · מאי לפני המלאך דהוה
דאין דינוי ההוא דכתיב ביה
ואל תאמר לפני המלאך כי שגגה קהלת ה׳
היא · מאי קא משמע לן דכל
בר נש דלא זכי בהאי עלמא
(א) לאתעטפא בעטופא דמצוה
ולאתלבשא בלבושא דמצוה
כד עייל בההוא עלמא קאים שמות כ״ח
בלבושא טנופא דלא אצטריך
וקאים בדינא עליה · ת״ח כמה
לבושין מזדמנין בההוא עלמא
וההוא בר נש דלא זכי בהאי
עלמא בלבושין דמצוה כד עייל
לההוא עלמא מלבשין ליה בחד
לבושא דאשתמודע לגבי
מאריהון דגהינם · וההוא לבושא
ווי למאן דאתלבש בי׳ דהא כמה

רעיא מהימנא

ציצית פקודא דא איהו לאדכרא
כל פקודי אורייתא בגינה
כד״א וראיתם אותו וזכרתם את
כל מצות יי׳ ועשיתם אותם דא
איהו סימנא דמלכא לאדכרא
ולמעבד · כתיב ועשית ציץ זהב
והא אוקימנא רזא דציץ לאתעטרא
ביה כהנא רבא ודא איהו ציץ
לאסתכלא ביה עיינין דאיהו סימן
דעלמא עלאה דאתעטר ביה
כהנא רבא ובג״כ אסתכלותא
דיליה מכפרא על עזות פנים
דלא קיימא לקמיה אלא פנים
דקשוט רזא דכל אינון
פנים עלאין דאינון פנים

דקשוט

גרדיני

א) משמע שצריך עיטוף ולבוש והיינו טלית גדול וסל״א קטן א״ס :

דיני נימוסין זמינין לאחרא
ה ועיילי ליה לגהינם ושלמה
כא צווח ואמר בכל עת יהיו
ריך לבנים · תאנא ברזא
פרא דצניעותא ארבע מלכין
קין לקדמות ארבין סהדי בהו
יין כשנבים באתכלא צרירן
הו ז' דהיטין סהרין סהרותא
ולא קיימין בדוכתייהו :

דקישוט פנים דאמרת דכלילן
באמת דיעקב ציצית איהו נוקבא
רזא דעלמא תתאה אסתכלותא
לאדכרא ציין דכר ציצית נוקב'
ודא לכל בר נש · ציין לכהנא
ותנינן אסיר לאסתכלא בשכינת'
בג"כ אית תכלת בגין דתכלת
איהו כורסייא לכית דוד ותקונ'
דיליה ודא איהו דחלא מן קדם
יי' לדחלא מההוא אתר · ועל

א וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות יי' ודא כורסייא דדיינין
ה דיני נפשות כמה דאוקמוה דכל גוונין טבין לחלמא בר תכלא
איהו כורסייא דסליק בדינא דנפשות · כתיב ונתנו על ציצית
בנף פתיל הכלת · ונתנו על הכנף לא כתיב · אלא ונתנו על
צית דדא איהו דחפי על שאר חוטין · וראיתם אותו וזכרתם
תיב זכור את אשר עשה לך עמלק · מאי טעמא דא · אלא דברים כ"ה
ברא דפריין גדרא ונשכיה כלבא כל זמנא דאבוי בעי לאוכחא
בריה הוה אמר הוי דכיר כד נשיך לך כלבא · אוף הכא וראיתם
ותו וזכרתם דדא איהו אתר דסלקין נשמתין למידן · כגוונא
א והיה כל הנשוך וראה אותו וחי אמאי אלא כד סליק לעיני במדבר כ"ח
זמי דיוקנא דההוא דנשיך ליה הוה דחיל וצלי קדם יי' והורה
ע דאיהו עונשא דחייביא · כל זמנא דברא חמי רצועה דאבוי
חיל מאבוי · אשתזיב מרצועה אשתזיב מכלא · מאן גרים ליה
אשתזבא ההוא דחמי בעינוי ההוא רצועה רצועה גרים ליה
אשתזבא וע"ד וראה אותו וחי חמי רצועה דאלקי ליה ואיהו עביד
יה לאשתזבא אוף הכא וראיתם אותו וזכרתם ועשיתם ודאי ואי
או הא רצועה דהאי יגרום לכון למהוי תבין לפולחנא דילי
דיר · וכדין ועשיתם ולא תתורו אחרי לבבכם ימנע מנכון בישין

אורחין אחרנין ודאי · לא תתורו ולא תעבדון בישין ועל דא
סלקא גוון תכלא דא תכלת דמיא לכסא הכבוד מה כסא הכבוד
עביד לבר נש למהך לארחא דמישר לדכאה ליה אוף האי
תכלת עביד לבר נש למיהך בארח מישר ודאי דכלא אית להו
ישעיה כ"ד לדחלא מהאי אתר למיהך במישר · כתיב °מכנף הארץ זמירות
שמענו צבי לצדיק ואומר רזי לי וגו' · מכנף הארץ דא כנף
דציצית דאיהו כנף הארץ · זמירות שמענו אלין ישאר חוטין דנפקין
ותליין מאתר עלאה גו אינון שבילין עלאין דנפקין מחכמה עלאה
צבי לצדיק דא צדיק חי העולמים דאינון חוטין אינון שפירו דיליה
דהא מניה נפקין וכל חוטא כלילא בתרין סטרין · וכד אסתכלנא
אמינא רזי לי רזי לי דהא מגו רזא עלאה דכל מהימנותא נפקין
וכד אסתכלנא בתכלת וחמינא רצועה לאלקאה אתר דחילו
למדחל אמינא אוי לי דבני נשא לא ידעי לאשגחא ולאסתכלא
על מה מתענשין לשקרא כהאי בוגדים בגדו דהא קורין קרית
שמע בלא ציצית וסהדין סהדותא דשקרא ואלין אינון בוגדים בגדו
דמשקרי כגרמייהו · ובגד בוגדים בגדו לבושא דילהון בלא ציצית
אקרי בגד בוגדים · לבושא דאינון בוגדים דבגדו דמשקרי וסהדין
סהדותא דשקרא בכל יומא ווי לון ווי לנפשיהון דסלקי בההוא
תהלים ק"ד כורסייא דתכלא למידן ועלייהו כתיב °דובר שקרים לא יכון
לנגד עיני · ההוא בגד דילהון אשתמודע לגבי כל מאריהון דדינין
ווי לון דלית לון חולקא בעלמא דאתי · זכאין אינון צדיקייא
דמלבושיהון ותקוניהון אשתמודען לעילא לאוטבא לון בהאי
עלמא ובעלמא דאתי · ע"כ : (שמות מ"ג א' והיה לאות וכו') פקודא דא מצות
ציצית כליל תכלת ולבן דינא ורחמי בנורא אישא חוורא לא
אכיל · תכלא אכיל ושצי · ותאכל העולה חוור מימינא תכלת
משמאלא · עמודא דאמצעיתא יחוד בין תרווייהו ירוק ובגין דא
אוקמוה מארי מתניתין מאימתי קורין את שמע בשחרית משיכיר
בין תכלת ללבן ובגין דא תקינו פרשת ציצית למקרי לה ביחודא
עד כאן : (כאן חסר מה שבסוף הספר סימן ד' וסימן ה') אמר

מר רבי יהודה כמה סהדי עביד קודשא ב"ה לאסהדא בהו
בבני נשא וכלהו בעיטא ובסהדותא קיימין לקבליה · קם
צפרא אושיט רגלוי למהך סהדייא קיימין לקבליה מכריזין
אמרין רגלי חסידיו ישמור וגו' · שמור רגלך כאשר תלך · פלס
מעגל רגלך · אפתח עינוי לאסתכלא בעלמא סהדייא אמרי
עיניך לנכח יביטו · קם למללא סהדייא אמרי *נצור לשונך מרע תלים ל"ד
וגו' · אושיט ידוי במילי עלמא סהדייא אמרי סור מרע ועשה טוב
אי ציית להו יאות · ואי לא כתיב *והשטן עומד על ימינו לשטנו זכריה ג'
כלהו סהדין עליה בחובוי לעילא · אי בעי ב"נ לאשתדלא בפולחנא
דקודשא בריך הוא כלהו סהדין סניגורין קמיה וקיימין לאסהדא
עליה טבאן בשעתא דאצטריך ליה · קם בצפרא מברך כמה
ברכאן · אנח תפלין ברישיה בין עינוי בעי לזקפא רישיה חמי
שמא קדישא עלאה אחיד ורשים על רישיה ורצועין תליין מהאי
גיסא ומהאי גיסא על לביה הא אסתכל ביקרא דמאריה אושיט
דרוי חמי ידא אחרא מתקשרא בקשורא דשמא קדישא אהדר
דריה ואסתכל ביקריה דמאריה אתעטף בעטופא דמצוה בארבע
זיוויין דכסותיה ארבע מלכין נפקין לקדמות ארבע ארבע סהדי
קשוט דמלכא תליין בארבע זיוויין ותליין בהו כענבים באתכלא
מה אתכלא דאיהו חד ותליין ביה כמה ענבין מהאי סטר ומהאי
סטר כך האי מצוה חדא ותליין ביה כמה ענבים וזגין וזמורין
צרירין בהו · שבעה דהטין אלין אינון שבעה צרירין דתכלתא
דבעי לכרכא ביה בכל חד וחד או לאסגאה עד תליסר מאן
דיוסיף לא יוסיף עלייהו על תליסר מאן דימעט לא ימעט משבעה
תאנא האי תכלת הוא רזא דדוד מלכא ודא חוטא דאברהם
זכה ביה לבנוי בתריה מאי תכלת תכלית דכלא (ודאי) רבי
יהודה אומר כסא הכבוד אקרי רבי יצחק אמר שבעה כריכן
דאיהי

דאיהי שכינתא שביעתא דכלא ודאי דהא היא מתברכא משיתא
אחרנין על ידא דצדיק ואי תרת יעשר תלת יעשר אינון כמה
דאוקמוה בתלת עשר מכילן והאי היא פתחא דכלהו והיא
חוטא חד ורשימא בגוונהא וגוונא דילה נפיק מחד נונא דאזיל
בים כנרת ובנרת על שמא אתקרי ועל דא כנור הוה תלוי
לעילא מערסא דדוד דהא (דדוד) ודאי איהי כנור דדוד מנגן
מאליו למלכא קדישא עלאה ובגין כך גווני עייל עד רקיעא
ומרקיעא עד כורסייא והכא כתיב מצוה כמה דאת אמר °מצות מלכים ב׳ י״ח
המלך היא °מדוע אתה עובר את מצות המלך כי מצות המלך אסתר ג׳
ותאנא יסודא ושורשא במלכא מתעטרין כחדא והאי היא כתרא
ופתחא לכל שאר כתרין דכתיב °פתחו לי שערי צדק · וכתיב תהלים קי״ח
זה השער ליי׳ ועל דא כתיב וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות
יי׳ לאכללא בהאי כל שאר כתרין ועל דא אינון סהדי סהדותא
ולא קיימי בדוכתייהו בגין דאיהי מצות ותנינן תשמישי מצוה
נזרקין · ואי תימא הא לולב וערבה וכו׳ תשמישי קדושה אינון
אמאי נזרקין · לא תשמישי קדושה בגין דרשימין בכתיבה (א) דשמא
קדישא · אמר רבי יצחק אינון חוטין לאחזאה היך תליין מכאן
ומכאן לארבע סטרי עלמא מהאי אתר ואיהי שלטא על כלא
ברזא דלב דאיהי לבא דכל האי עלמא ולבא דעלאי ותלייא
בלב עלאה וכלא הוא בלב דנפק מחכמה עלאה · אמר ר״ן
שעורא דהאי (ס״א והורכה) דהאי אתמר באתוון גליפן דרבי לעזר
א״ר יהודה אמר קב״ה מאן דבעי למיהך בתר רחלתי יהך בתר
לבא דא ובתר עיינין דקיימין עלה מאן אינון עיינין כד״א °עיני יי׳ אל שם ל״ד
צדיקים אבל אתם לא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם מ״ט

בגין

(א) פי׳ דתשמישי קדושה הרשומין בכתב כגיון ישלכון רשמין בכתב כגון לולב וערבה נזרקין סרמ״ו בשם הרח״ו זצ״ל

ִין דאתם זונים אחריהם · א״ר חייא מאי טעמא הכא יציאת מצרי׳
ְתיב אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים אלא בגין דכר נפקו
מצרים בהאי (א) חולקא עשו ובהאי קטיל קב״ה קטולא דמצרים
ִ״ר באתריה אתדכר ובאתריה אזדהר להו כרא מאי באתריה
ִין דהאי מצוה היא אתר דילה · תאני רבי ייסא כתיב °כימי מיכה ז׳
אתך מארץ מצרים אראנו נפלאות · כימי · כיום מבעי ליה
הא בחד זמנא נפקו ולא אתעכבו · אלא כאינון יומין עלאין
אתברכא בהו כנסת ישראל כך זמין קב״ה לאפקא להו לישראל
ִ גלותא וכדין כתיב °ואמרתם ביום ההוא הודו לי״י קראו וגו׳ ישעיה י״ב
ִרו י״י כי גאות עשה מודעת זאת בכל הארץ · מאי מודעת
ִת בגין דהשתא אשתמודעא זאת בעטופא דמצוה °בההוא קמ״ה ה׳
ִנא אשתמודע׳ זאת בכמה נמוסין דילה דיעביד קב״ה אתין ונסין
ִעלמא כדין כתיב °ביום ההוא יהיה י״י אחד ושמו אחד · ברוך זכרי׳ י״ד
י״י לעולם אמן ואמן · ימלוך י״י לעולם אמן ואמן :

פרשת ויקח קרח

ִח קרח בן יצהר בן קהת בן לוי וגו׳ · ר׳ אבא פתח °הנחמדים תלים י״ט
מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונופת צופים · כמה עלאין
ִתגמי אורייתא כמה יקירין אינון תאיבין אינון לעילא תאיבין
ִנון לכלא בגין דאינון שמא קדישא וכל מאן דאשתדל באוריית׳
ִשתדל בשמא קדישא ואשתזיב מכלא אשתזיב בעלמא דין
ִשתזיב בעלמא דאתי · תא חזי כל מאן דאשתדל באורייתא
אחיד

(א) פירוש דבמצרים זכו להלק כתיב׳ ס׳ ואח״כ עלו לבחינת דכורא מצוה כמ״ש בזוהר ח״א דף זק״ן ע״א · מא״ין :

משלי ג׳ אחיד באילנא דחיי כיון דאחיד ביה בכלא אחיד דכתיב °עץ
חיים היא למחזיקים בה וגו׳ · (ב) רבי יצחק אמר כל מאן דישתדל
באורייתא חירו אית ליה מכלא חירו ממיתה כמה דאמרן כגון
דחירו עליה שרייא ואחיד ביה · אילו ישראל מתעטרין באורייתא
ישתזיבו מכלא ולא ישתכחו בגלותא ודא הוא דכתיב (ס״א אילו
ישראל מנטרין אורייתא ישתזיבו מכלא ולא ישתכחו בגלותא
שמות ל״ב כתיב) °חרות על הלוחות (ג) אל תקרי חרות אלא חירות וחירות
דא (הוקמוה) באורייתא אשתכח אורייתא איהי חילא דימינא כד״א
דברים ל״ג °מימינו אש דת למו ושמאלא אתכליל בימינא מאן דעביד ימינא
שמאלא ושמאלא ימינא הא איהו כאילו חריב עלמא · ת״ח אהרן
ימינא · ליואי שמאלא · קרח בעא למעכר חלופא דימינא לשמאלא
בג״כ אתענש ולא עוד אלא דאשתכח ביה לישנא בישא ואתענש
בכלא · רבי יהודה אמר שמאלא אתכליל תדיר בימינא קרח
בעא לאחלפא תקונא דלעילא ותתא בגין כך אתאביד מעילא
ותתא · ויקח קרח · מאי ויקח נסיב עיטא בישא לגרמיה כל דרדיף
בתר דלאו דיליה איהו עריק מקמיה ולא עוד אלא
מה דאית ביה אתאביד מניה · קרח רדיף בתר דלאו
דיליה דידיה אביד ואחרא לא רווח · קרח אזל במחלוקת
מאי מחלוקת פלוגתא · פלוגתא דלעילא ותתא ומאן דבעי
לאפלגא תקונא דעלמא יתאביד מכלהו עלמין ·
מחלוקת פלוגתא דשלום ומאן דפליג על שמא

קדישא

ב) נראה שבא להוסיף עוד מעלה לתור׳ כי ר׳ אבא סבירא מכח אבא שיסודו הוא פנימיות זעיר וא״ס כ׳ דכלם ור״י מוסיף גם שכח ל״מ דכלם א״כ מסתם אור מקיף ולכ״א חירו אית ליה שידוע שאין כח לקלי בא״מ כי שניה׳ דוקא ע הפנימי ובעוסק בתורה חירו מריה עליה הוא א״מ וז״ש מתעטרין שרומז אל א״מ : ג) ק״ל ל׳ על הלוחות שהרי האותיות היו מעבר לעבר כנודע והי״לל חרות בלוחות וייטב שהכוונה שהוסיפו ותוקף על הלוחות הכח והסגולה שקבלו האותיות מתנות היותן חקוקה ב׳ וז״ש המכתב חרות על הלוחות פי׳ נחרת עליהן כח וסגולת היותן מכתב אלהים ומזה ימשך חירות הרא״ז :

דישא בגין דשמא קדישא שלום אקרי · ת״ח לית עלמא קאים
רא על שלום כד ברא קב״ה עלמא לא יכיל לאתקיימא עד
אתא ושרא עלייהו שלום ומאי הוא שבת דאיהו שלמא דעלאי
תתאי וכדין אתקיים עלמא ומאן דפליג עליה יתאביד מעלמא
לפחד פליג על שבת דהוה מקושש עצים ומאן אינון עצים
ינון אילנין אחרנין כדקאמרן ואינון מילין (ס״א אילנין) דחול וחול קג״ו
קדש לא שרייא (מכאן ולהלאה מילי דחול בשבת אסיר ודאי)
פליג על שלמא דעלמא · רבי יוסי אמר כתיב °שלום רב לאוהבי תהלים קי״ט
ורתך וגו׳ · אורייתא היא שלום דכתיב °וכל נתיבותיה שלום משלי ג׳
קרח אתא לאפגמא שלום דלעילא ותתא בג״כ אתענייש הוא
מעילא ותתא :

ומו לפני משה וגו׳ · האי קרא אוקמוה חברייא · רבי שמעון
אמר קריאי מועד קראי כתיב חסר יו״ד אמאי קראי אלא
בי הוא מלכותא דארעא כעין מלכותא דרקיעא ורזא דא כל
ינון כתרין עלאין דשמא קדישא אתאחיד בהו כלהו זמינין
אתר דאקרי קדש ההד °מקראי קדש ואימתי °בשעתא דמועד ויקר׳ כ״ג
ין בעלמא כגוונא דאינון כתרין עלאין דזמינין מקדש עלאה כ״ח
נ קדש תתאה זמין לחילוי לאעטרא ולאעלא להו קדש עלאה
יעא קדש תתאה חכמת שלמה הכי נמי איהי זמינא לכל
ילהא ואינון חיילין כלהו זמינין לאתעטרא בהאי קדש תתאה
מנא דמועד שרייא בעלמא וכגוונא דחילהא קיימין לעילא
נ קיימי ממנן דעמא כדוגמא דילה לתתא וע״ד אקרון קראי
עד ובגין דאינון לתתא קראי מועד חסר (כגוונא דלעילא) אבל
שלימו יתיר אינון אנשי שם ודאי ולא אנשי יי׳ ודא הוא רזא
נקבו שם יומת ואוקימנא ועל דא אקרי הכא אנשי שם ודאי
ון דמסטרא דגבורה קא אתיין אנשי שם אינון הא שבחא
דילהון יתיר אבל אינון נטלו לגרמייהו ואתאחדו במחלוקת :
קר ויודע יי׳ את אשר לו · אמאי בקר ואמאי קדוש ולא טהור

אלא

אלא אינון מסטרא דטהור קא אתיין וקדוש כהנא אמר מ״שה
(א) בקר דכדין כתרא דכהנא אתער בעלמא אי אתון כהני הא
בקר פרחי עבודה דבקר וכדין וידע יי׳ את אשר לו ואת הקדוש
את אשר לו סתם · דא ליואה · ואת הקדוש דא כהנא כדין (ב)
והקריב אליו ולית מאן דאכחין מלה אלא בקר אי תתחזון
לאשתארא בסטר דינא בוקר לא סביל לכו דהא לאו זמניה
הוא ואי תתחזון לאשתארא בחסד הא זמניה הוא ותשארון
גביה ויקבל לכו במה בקטרת דהא קט״ת בגיניא לשושבינא
לאתקטרא על ידיה בכלא ולאתקשרא מאן · שושבינא דא
כהנא ובגין כך והיה האיש אשר יבחר יי׳ הוא הקדוש ולא
הטהור תרין דרגין אינון · (ג) קדוש וטהור · כהן קדוש · לוי טהור
ועל דא הקדוש כתיב :

ויפלו על פניהם ויאמרו אל אלהי הרוחות לכל בשר · תא חזי
משה ואהרן מסרו גרמייהו למיתה · במה בגין דכתיב ויפלו
על פניהם ויאמרו אל אלהי הרוחות רוחת כתיב חסר וא״ו בגין
כך אילנא דמותא הוא ובכל אתר נפילת אנפין להה״וא אתר
הוי · ועל דא אל אלהי · אל הדא הוא דכתיב · °ואל זועם תהלים ז׳
בכל יום · אלהי הרוחות דאיהו אתר צרורא דנשמתין דעלמא
וכל נשמתין תמן סלקין ומתמן אתיין · (נ״א תמן אתחזיין) ר׳ יהודה פתח
°שמעו חכמים מלי ויודעים האזינו לי האי קרא אליהוא אמרו ת״ח מה איוב ל״ד
כתיב °ובשלשת רעיו חרה אפו על אשר לא מצאו מענה וגו׳ דהא שם ל״ב
אינון הוו אמרי מילין ואיוב לא הוה אתנחים עלייהו · מהכא
אוליפנא מאן דעאל לנחמא לאבל בעי ליסדרא מילין בקדמיתא
דהא

א) ולכן לא נאמר בקר יודע אלא בקר ויודע פירוש שהתינו עד שליטת הבקר וכו יודע ה׳ • ב) דייק דאי והקריב קאי אה׳ הי״ל יקריב אליו ועוד דכיון דכתיב ויודע הל״ל והקריב אלא דקאי אבקר שהוא שעורים קורבה בעליונים ובקר נירופו קרוב וז״ש בשיבא זמן שליטת הבקר אז יודע ה׳ ימשיך מדעתו חו״ג ולהיות העיקר שלו החסדים לכן השמש הוא הגבורות וכן ה״ם שמים הש׳ רומז לגבורות ואז כשיודע ה׳ הבקר יקריב אליו • ג) פי׳ שהאם החסדים ליוד ולהתמתק מן המוחין והגבורות להעלות למעלה והיינו הטהרה שהוא הבירור הנעשה בכח הדין שנשאר טוהרא עופרא בקדושה והבינים נגדלים כשם והוא טהרת׳ של גילולין וכן אמרו בפ׳ תזריע מ״ח ב׳ לית טהור אלא מסטרא דמסאבא וכו׳ הרש ז:

והא חברייא דאיוב הוו אמרי מילי קשוט אבל לנחמא ליה לאו
גין דבעי מילין דאיהו יורי עלייהו (בארח קשוט) וכדין יקביל
ליה דינא ויודי למלכא קדישא עליה מה כתיב ואליהוא חכה
ת איוב בדברים וגו׳ ׳ דאודי לבתר לקב״ה וקביל עליה דינא
שמיא ׳ ת״ח כתיב ׳לכן אנשי לבב שמעו לי חלילה לאל מרשע איוב ל״ד
שדי מעול ׳ לכן אנשי לבב שמעו לי שלימין בכלא לאבחנא
ילין ׳ חלילה לאל מרשע הה״ד ואל זועם בכל יום ושדי מעול דא
מיך לקבלא דא (והא אוקמוה) אל שדי ׳ °כי פועל אדם ישלם שם
׳ הא ב״נ אזיל בהאי עלמא ועביד עבידתוי וחטי קמי מאריה
הוא עובדא תלייא עליה לשלמא ליה דינא הה״ד כי פועל אדם
שלם לו ההוא עובדא ישלם לו ׳ ועם כל דא אם ישים אליו לבו
ון דב״נ שוי לביה ורעותיה לאתבא קמי מאריה כדין אל אלהי
רוחות רוחו ונשמתו אליו יאסוף לאתצררא בצרורא דחיי ולא
ביק לנפשיה לבר לאתדנא בדינא אחרא ׳ רבי יוסי אמר האי
לה רזא (לאחרא) הוא בדינין טמירין דקב״ה ׳ כי פועל אדם ישלם
לאתדנא בדיניה ובאינון עובדין דב״נ עביד בהאי עלמא וסליק
ה לאתדנא כעובדוי ויתאביד מעלמא מה כתיב בתריה מי פקד
ליו ארצה ומי שם תבל כלה ׳ מי פקד עליו ארצה דא הוא אחוה
פריק ליה ומי שם תבל כלה דבאני ביתא ובני בניין עלמא
קונא וישובא מה כתיב בתריה אם ישים אליו לבו ׳ האי בר נש
פקיד עליה למבני בניינא בעי לכוונא לבא ורעותא לגביה דההו׳
תא ׳ מכאן ב״נ דאתי על ההיא אתתא בגין שפירו ותיאובתא
לה הא בניין עלמא לא אתבני דהא רעותא ולבא לא אתכוון
בי מיתא ובגין כך כתיב אם ישים אליו לבו ברעותא דלבא
כוין לגביה כדין רוחו ונשמתו אליו יאסוף ואתמשך גביה
אתבנאה בהאי עלמא מה כתיב בתריה יגוע כל בשר יחד ואדם
׳ עפר ישוב יגוע כל בשר יחד ההוא גופא יתבלי בעפרא וכד
לא במדבר
ההוא

ההוא בישרא והישתא אדם על עפר ישוב הא חדתותין דבניינא כמלקדמין ויתוב על עפרא דבניינא דגופא אחרא כמה דהוה בקדמיתא ועל דא רוחא ונשמתא בידוי דקב"ה וחיים עלייהו דבני נשא דלא יתאבידו מהאי עלמא ומעלמא אחרא בג"כ אל אלהי הרוחות לכל בשר :

ויאמר משה אל אהרן קח את המחתה וגו' · רבי חייא פתח ׳חמת מלך מלאכי מות ואיש חכם יכפרנה כמה אית להו לבני נשא (א) לאסתמרא מחובייהו ולנטרא עובדייהו דהא (ב) בכמה זמנין עלמא אתדן ובכל (ג) יומא ויומא עובדין (ד) במתקלא סלקין (ה) ומשגיחין עלייהו לעילא (ו) ואכתיבו קמיה וכד עובדייהו דבני נשא לא מתכשרן קמי מלכא (ז) סליק רוגזא ודינא אתער הה"ד ׳חמת מלך מלאכי מות וע"ד בכל יומא ויומא בעי ב"נ (ח) לאזדהר׳ מחובוי · ואיש חכם יכפרנה · בשעתא דמריהון דדינין קיימין על עלמא ורוגזא תלי אי אשתכח בדרא זכאה דרשים לעילא קב"ה אשגח ביה ואשתכך רוגזא · למלכא דאתרגז על עבדוי והוה תבע על סנטיר׳ למעבד בהו דינא אדהכי על רחימא דמלכא וקם קמיה כיון דחמא ליה מלכא אתנהירו אנפוי שארי ההוא רחימא דמלכא לאשתעי בהדיה ומלכא חדי לבתר כד אתא סנטירא חזא אנפוי דמלכא חדאן אסתלק ואזיל ליה ולא עביד דינא וכדין ההוא רחימא בעי למלכא על עבדוי ומכפר להו ובגין כך ואיש חכם יכפרנה · אוף הכא כד חמא משה דרוגזא הוה (משלי י״ו)

תלי

א) דהיינו סור מרע לתיקון הגבורה ולעשות טוב להמשיך החסדים : ב) ועוד יצטרף עונו לגין הדור ויכריענו ח"ו לחובה ג) כי לכל יום יש בחינה פרטית והיינו עבר יומו בטל קרבנו כידוע : ד) ה"ס מאזני צדק שיש בהיכלי זכות שבבי"ע ששם כמות דין לשפוט וידוע ענ' שם פירשי הדין שהם קנ"א ושדי"ס אדנ"י העולים מאזנ"י צדק וגם מתעלים הבירורים · ה) ה"ס עיני ה' אשר שם כנו' בפ' פקודי רנ"ב א' שמשגיח על שלימות הכוונה שיש לפועל אותם המעשים · ו) כענין שהוא זוכרים ויודע המחשבה שהיתה לו בהם : ז) ידוע מסוד נוצר חסד לאלפים שהם ג' בחינות הדין הנז"ל ומדת החסד מורידה הדינין הקשים לתחתונות וקנ"א וגם אדרי"ס אדנ"י עולים כמ"ש ובזה יתוקנו הבירורים אלו הדינין שהם כמ"ש לעלות וזהו סליק רוגזא קמי מלכא · ח) פי' שלא נכשל באיזה עון יהיה תמיד רגוש בו... כמו שהוא רגוש למעלה וכמ"ש וחטאתי נגדי תמיד וז"ש מחובוי כי בזה יועיל לו במה שהגין עליו הרמ"ז :

תלי מיד ויאמר משה אל אהרן בגין דאיהו שושבינא דמטרוניתא
קטרת לא סלקא אלא בידוי דאיהו אסגי שלמא בעלמא וקשיר
קשרא דמהימנותא קטרת הא אוקמוה הדוותא דלעילא ותתא
קשורא דמהימנותא סליקו דרוגזא הה״ד שמן וקטרת ישמח לב משלי כ״ז
כדין ואיש (א) חכם יכפרנה ינקי וידכי לההוא רוגזא ורחמין מתערין
רבי אלעזר (נ״א ר׳ חכי׳) אמר אל תכריתו את שבט משפחות הקהתי
מתוך הלוים בגין דאינון גזעא ושרשא דליואי · וזאת עשו
להם וחיו ולא ימותו דבעי כהנא לאתקנא להו דאע״ג דקריבין
אינון לקודשא לא ייעלון אלא בתקונא דכהנא דהוא ידע סימנא
דימטון לגביה ולא יתיר וכד מכסייא למאני קודשא כדין כסוייא
אחרא שרי ואסיר לון לקרבא למחמי דהא מלה בחשאי לא אית
לגבייהו אלא לכהני (וע״ד) דמלה דילהון ועובדא דילהון ברזא
בחשאי · וליואי לארמא קלא בג״כ כהני בחשאי וברזא · וע״ד
אסיר לון חמרא דחמרא לארמא קלא ולגלאה רזין איהו בג״כ
ליואי אתמסרו לארמא קלא דהא בדינא אתאחדו דינא באתגלייא
איהו ולפרסמא מלה קמי כלא אבל כהנא כל מלוי ברזא ובחשאי
לאו באתגלייא (סימנא דכלא שמאל תהא דוחה וימין מקרבת)
בגין דאיהו ימינא (מקרב) כד דינין שריין בעלמא מסטרא דשמאלא
ימינא יהא מקרבא וכמה בקטרת דאיהו בחשאי ברזא דקיק
פנימאה מכלא · ת״ח כד האי מדבחא אחרא שארי לאתערא
אתערותא כד לא ישתכחו זכאין מדבחא פנימאה אתער לגביה
קאים לקבליה ודינין משתככי וע״ד קיימא דא לקבל דא וכדין
דינא אסתלק · ר׳ אליעזר אמר זאת עבודת בני קהת באהל מועד במדבר ד׳
קדש הקדשים בשעתא דבני קהת נטלין קדש קדשים כדין
אתי כהנא וחפי כלא עד לא יקרבון לנטלא ליה ולא הוו חמאן
בעלמין מה דאינון נטלין אלא כלא בכסויא מנייהו כמה דכתיב
ובא אהרן ובניו בנסוע המחנה והורידו את פרוכת המסך ורוב שם
כסוייא דמאני מקדשא תכלת איהו בגין דתכלת הא אוקמוה קפ״ג ב׳
ואתטר

א) חכם דייקא כי אהרן כולו ע״כ סק״ד ובהגהת אתכריתו הכירוין סו״ס קטורת לקטלות גילוגי סקודפה למהופס

ואתמר ׳ בתר דאתכסייא בלא מקרבין בני קהת דנטלין ולא
במדבר ד׳ מקרבין אלא באינון בדים דנפקין לבר הה"ד °וכלה אהרן ובניו
לכסות את הקדש בנסוע המחנה ואחרי כן יבאו בני קהת לשאת
וגו' בג"כ קטרת דאיהו פנימאה וכל מה די ברזא לכהנא אתמסר
ויעל דא ויקח אהרן כאשר דבר משה וירץ אל תוך הקהל ויתן
את הקטרת דאיהו (ב) פנימאה רזא דכהנא בדין ויכפר על
העם ויעמוד בין המתים ובין החיים בין אילנא דחיי' ובין אילנא
דמותא בדין ימינא קריב דא בדא ותעצר המגפה זכאה חולקא
דכהנא ׳ דכהנא אית ליה חילא לעילא ואית ליה חילא לתתא
והוא גרים שלמא לעילא ותתא ובכל זמנא שמאלא פלח לימינא
הדא הוא דכתיב וילוו עליך וישרתוך וימינא בשמאלא משתכחי
במקדש רבי אלעזר הוה קאים קמיה דרבי שמעון אבוהי ׳ א"ל
קהלת ט׳ כתיב °ראה חיים עם אשה אשר אהבת כל ימי הבלך א"ל
ת"ח ראה חיים עם אשה אשר אהבת (ס"א והוה אמר ר"ש כתיב
ראה חיים עם אשה אשר אהבת) דא הוא רזא דבעי בר נש
לאכללא חיים באתר דא ׳ דא בלא דא לא אזלא ׳ ובעי ב"נ
לאכללא מדת יום בלילה ומדת לילה ביום ודא הוא ראה חיים
עם אשה אשר אהבת מ"ט בגין כי היא חלקך בחיים דחיים לא
שראן אלא על דא ובעמלך אשר אתה עמל תחת השמש במה
משלי ג׳ דאמר °בכל דרכיך דעהו והוא יישר אורחותיך ות"ח כל מילוי
דשלמה מלכא כלהו סתימין לגו בחכמתא והני קראי אתחזון
דהותרה רצועא במה דכתיב (נ"א ה"ל ר"א כתיב) בתריה כל אשר תמצא
ידך לעשות בכחך עשה כי אין מעשה וחשבון וגו' האי קרא אית
לאסתכלא ביה כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה וכי שלמה

דחכמתא

ב) כי קטרת הוא המעלית י"א ניצוצי אור שבתוך הס"א שיורי מלכין קדמאין והם סוד מ"ן דרחל וכשעולין מעוררים זווג העליון ומאירים חסדי יסוד אי' ס"פ קמ"ג שסודם קטור"ת כמש"ה שמן וקטורת ישמח לב ותשייתו ע"י הכהן מייחד גם האורות אלה ומאירים החסדים במקום סיום יסוד א' וז"ס שאהרן עמד בין אילנא דחיי ובין אילנא דמותא שנודע שהחזה ולמעלה ה"ס ע"ק החיי"ם סוד שני יסודות דאו"א ב' חיים וע"ק החיי"ם גי' רל"ג ע"כ קס"ו ימתם ולמטה הוא עץ הדעת טו"ר והיינו אילנא דמותא שהם מקום המלכות ובסגולת הקטורת שהעלה אליה י"א הניצוצות או האירו החסדים במקום החזה שהם סוף אילן החיים ואילנא דמותא וכדין ימינא קריב לה בדא ונעשה זווג זו"ן וירדו חיים לעולם כי היסוד שהוא החסד מקרב ב' האילנות ואילן החיים מבטל כח אילנא דמותא הרמ"ז:

חכמתא עלאה ביה יתיר על כל בני עלמא אמר הכי ׳ א (נ"א
) כל מלוי דשלמה מלכא על רזא דחכמתא אתמרו · תא חזי,
ל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה דא הוא דבעי בר נ"ש קהלת ט'
אכללא שמאלא בימינא וכל מה דהוא עביד מבעי ליה דלא
ון אלא כלילן בימינא ׳ כל אשר תמצא ידך דא שמאלא לעשות
בחך דא הוא ימינא כמה דאת אמר °ימינך יי׳ נאדרי בכח וכיון שמו' ט"ו
בר נש יזדהר דכל עובדוי יהון לסטרא ימינא ויכליל שמאלא
ימינא כדין קודשא בריך הוא שארי בגוויה בהאי עלמא ויכני"ש
ה לגביה לההוא עלמא דאתי ולא יימא בר נ"ש בשעתא דאתינא
ההוא עלמא כדין אתבע מן מלכא רחמי ואיתוב קמיה אלא כי
ן מעשה וחשבון ודעת וחכמה כתר דיסתלק בר נ"ש מהאי עלמ׳
לא אי בעי בר נ"ש דמלכא קדישא ינהיר ליה לההוא עלמא ויתן
ה חולקא לעלמא דאתי ישתדל בהאי עלמא לאכללא עובדוי
ימינא ׳ וכל עובדוי יהון לשמא דקב"ה דהא לבתר כד יתכני"ש
האי עלמא לאתרנא בדינא תקיפא בדינא דגיהנם לית תמן עיטא
חכמה וסכלתנו לאשתזבא מן דינא ׳ דבר אחר כי אין מעשה
חשבון ודעת וחכמה בשאול · בגיהנם אית ביה מדורין על מדורין
דורא תתאה שאול ׳ מדורא תתאה מניה אבדון ודא סמיך לדא
אן דנחית לשאול ידונון ליה ומתמן יצפצף ויעלה ה"ה דכתיב
מוריד שאול ויעל ומאן דנחית לאבדון תו לא סליק לעלמין מאן שמואל
אית ביה עובדא אי טבא איהו מאריה דחושבנא הא אוקמוה א' כ'
בכל ליליא וליליא עד לא ישכב ועד לא נאים בעי בר נ"ש למעבד
חשבנא מעובדוי דעבד כל ההוא יומא ויתוב מנייהו ויבעי
לייהו רחמי מאי טעמא בההיא שעתא בגין דההיא שעתא
יינא דמותא שארי בעלמא וכל בני עלמא טעמין טעמא
מותא ובעי בההיא שעתא למעבד חושבנא מעובדוי ויודי
לייהו בגין דאיהי שעתא דמותא ואלין אקרון מארי דחושבנא
ן מאן דאשתדל בדעת ובחכמה למנדע למאריה כד יעברון

ליה

ליה לאסתכאה ולאסתכלא באינון חייבין דאתטרידו בגהינם ובדרגא דשאול וכלהו צווחין מאינון דרגין הוא לא יישתאר תמן ולא ישתכח בינייהו ועל דא אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה בשאול ולא ישתכח אלא לעילא לעילא באתר דכמה נהורין ובוצינין וכמה (א) כסיפין שארן ביה וקב"ה אתי (ביה) לאשתעשע' עם שאר צדיקייא די בגן עדן · זכאה חולקיהון דצדיקייא בהאי עלמא ובעלמא דאתי עלייהו כתיב °אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך : תהלים ק"מ

ועבד הלוי הוא את עבודת אהל מועד וגו' · ר' אבא פתח היושב על חוג הארץ וגו' · ת"ח כד בעא קב"ה למברי עלמא (ב) סליק ברעותא קמיה וברא ליה (ג) באורייתא (ס"א כד סליק ברעות' קמי קב"ה למברי עלמא אסתכל באורייתא וברא ליה) ובה (ד) אשתכלל הה"ד °בהכינו שמים שם אני · (ה) וכתי' °ואהיה אצלו אמון והא אוקמוה אל תקרי אמון אלא אומן · כד אתא למברי אדם והא אתמר אמרה תורה וכי למגנא אתקריאת ארך אפים ורב חסד · בההיא שעתא דנפק אדם לעלמא הוה זיו פרצופא דיליה מעילא ומתתא והוו דחלין מניה כל בריין ואוקמוה · תא חזי לא אתקיים עלמא ולא אשתלים עד ההיא שעתא דנפק אדם בשלימו דכלא ואתקדש יומא ואתתקן כורסייא קדישא למלכא כדין אשתלימו עלאי ותתאי ואשתכחו חדוון בכלהו עלמין °בההיא שעתא דבעא יומא לאתקדשא הוו נפקי רוחיהון דשדין לאתברי גופא דילהון ואתקדש יומא ולא אתבריאו ואשתאר עלמא כמה דאתפגים מעבירתא ואסתחר משלי ח' שם; הקדמת בראשית י"ד ע"ב

א) תלות והתענוגים · ב) עלה במחשבה · ג) ס"ס זווג דסו"ה דאו"א כסוד כי היא חכמתכם ובינתכם · ד) כחו"ב מ"ע ופל"ת וזהו בהכינו שמים אנ ואיש שסוף ענין שמתקלא · ה) הכוא"ס ס' זה עוד שסני שיש להשיב כי שם אני יש לומר שהתורה נקראת שם אבל אין רחים שסס נבאה שפועל ו"ס ואהיה אצלו אמון ושמ"ן כיורשי בינה פ' תולדות דקל"ד ב' ; סרמ"ז ·

לא ואתמסר) כיון דאתקדיש (עלמין) ישראל ואשתלימו בדרגיהון
אשתכחו ליואי בסטר שמאלא כד (ס"א כדין) אשתלים ההוא פגימא
עלמא דמסטר שמאלא ועד בעאן לאתדכאה ליואי וכדין כלא
תכליל בימינא ועלמא לא אתפגים ובג"כ כתיב ועבד הלוי הוא
א אשלים לסטר שמאלא הוא אשלים לפגימו דעלמא ואפילו
הוא סטרא דצפון דאשתאר חסר בעלמא כד ברא קב"ה עלמא
ואה בארונא אשלים לכלא מאי בארונא בההוא מטילא דהוו
לי במשכנא אשתלים כל ההוא פגימו על ידיה (א) ההוא לעילא
שמאלא והוא אתכליל בימינא תו הוא דא (ב) עתיקא (ס"א ת"ת ול"נ
תו) אלמלא דינא לא אשתכח בעלמא לא הוו ידעי בני נשא (ג)
הימנותא עלאה ולא ישתדלון בני נשא באורייתא ולא יתקיימו
קודי אורייתא פולחנא שלימותא דישתכח בעלמא לגבי מלכא
יישא מאן עביד לה הוי אומר דא ליואה ותו ועבד הלוי הוא
"א °כי יי' הוא (ד) אלהים הוא אשלים שלימותא למהוי כלא חד דברי' ד'
א פשיטא דקבלא לכנסת ישראל כד"א °שמאלו תחת לראשי ש"ר ב'
ין לחברא זווגא כחדא מאן אתער רחימותא הוי אומר הוא
הוא כד"א (ס"א תו הוא דא עתיקא כד"א כי יי' הוא אלהים) °הוא (ה) עשנו תלים ק
א אנחנו עמו בג"כ הוא (ו) לתתא הוא לעילא הוא (ז) אתגליא
א (ח) סתים הוא אלהים רבי יצחק אמר זמין קב"ה לאנהרא
סיהרא בנהורא דשמשא ונהורא דשמשא יהא על חד שבע
נין הה"ד °והיה אור הלבנה כאור החמה וגו' וכתיב °לא יבא ישעי' ל'
ד שמשך וירחך לא יאסף וכתיב °לא יהיה לך עוד השמש וגו' · שם ס'
שם

רעיא מהימנא

פטר רחם לכל בשר וגו' ואת בכר הבהמה תפדה · פקודא
דא לפדות פטר (ט) חמור לפדות לעלמא דאתי ואי
ודם דאזיל לההוא עלמא לא יפדה נפשיה ורוחיה ונשמתיה
באורייתא

מלכות : ב) כתר מ"ס הנתקן מגבורת ע"י : ג) הדין תוכיל הא"ר שיובלו ליהנות ממנו · הרמ"ז : ד) בינה : ה) ת"ת
ו) ע' · ז) ת"ת · ח) כתר · ט) כ"ל דנ"ל מטר רחם ולא פטר חמור :

באורייתא עתיד לאחזרא להאי עלמא כדבקדמיתא יישוב לימ
עלומיו ולקבל נפשא ורוחא ונשמתא כתיב °הן כל אלה יפער איוב ל"ג
אל פעמים שליש עם גבר וישראל בגין דפריון דילהון הוה בלא
תורה דאיהו כסף כסופא דעלמא דאתי אהדרו תלת זמני
אחרנין בגלותא ובפורקנא בתרייתא דפורקנא דילהון יהא
באורייתא לא יהדרון לעלם בגלותא אתו רבנן ובריכו ליה
ואמרו רעיא מהימנא ׳ קודשא בריך הוא יפדה לך וכל ישראל
יפדון על ידך ותתחדש עמהון ואינון עמך ׳ פקודא בתר דא לדו
בערכי בית וברזא דחכמתא בית דבר נש דא אתתא א
איהי אתתא דטוב ורע ובעי להמיר רעה בטובה יפדה לה מההוא
רע ויהיב לה ערך דילה ׳ אבל אתתא דאילנא דחיי אתמר בה
°לא יערכנה זהב וזכוכית ותמורתה כלי פז ואין לה ערך כמה שם כ"ח
דאתמר °אשת חיל עטרת בעלה ואתמר °אשת חיל מי ימצא וגו משלי י"ב שם ל"א
ודא שכינתא מאן דגמיל חסד עמה לית ערך לאגרא דיליה
ומאן דחאב לגבה לית ערך לעונשא דיליה ׳ (י) כמה שפחות אית
לה דמשמשין לה וכל חדא וחדא מנייהו אית לה ערך וכל חד
וחד צריך פדיון אבל מאן דירית נשמתא או רוחא או נפשא
משכינתא לא צריך פדיון דשכינתא עלה אתמר °אני יי׳ הוא שמ ישעיה מ"ב
ובכורי לאחר לא אתן דפדיון דילה בקב"ה תלייא דא משכן לה
(ננכי) ישראל בקשורא דתפלין באות דשבת באות דיומין טבין
באות דברית ותורה בכמה פקודין דפדיון דילה תלייא בקב"ה
הה"ד °ואעש למען שמי ובגינה °ואף גם זאת הכי כמה פקודין אינון יחזקאל כ׳
דעבדין בני נשא ע"מ לקבל פרס וכמה חובין ולכל פקוד׳ אית ליה ויקרא כ"ו
ערך בההוא עלמא ולכל עונשא למאן דאעבר עלייהו אין ליה ערך
ושיעור פקודא בתר דא לדון במחרים נכסיו לכהן הה"ד כל חרם
בישראל לך יהיה ורזא דא (כאדם ובבהמה) כל פטר רחם לכל
בשר אשר יקריבו ליי׳ באדם ובבהמ׳ רחם בהיפוך אתוון כחושבן
רמ"ח

(י) נ"ל דקל׳ וס"ל וכל חד מהתתסם לאחת מהם לריך פדיון במלקות ותוב נהינם · ע"ס ;

רמ"ח איבריה דב"נ עלייהו אתמר ברגז רחם תזכור בתר דכעיס חבקוק ג׳
בר נש ומחרים ההוא בעירא לגביה הא שרייא אל אחר נחש
דאתמר ביה ארור אתה מכל הבהמה ואיהו לשמאלא דב"נ בגין כרא׳ ג׳
דא מני קב"ה למיהב לכהנא דאיהו רחמי ברכה לאתכפייא רגז
דאתער בההוא ב"נ מרה חרבא דמלאך המות ואתער ימינא
לגביה ברחמי ואתכפייא רוגזא דשמאלא והאי איהו ברגז רחם
תזכור ׳ מאן דכעיס דאית ליה בכעס סם המות דעליה אוקמוה
מארי מתניתין כל הכועס כאילו עובד ע"ז בגין דסטרא אחרא
אתוקדת בבר נש ובההיא בעירא דיהיב לכהנא אתפריש חרם
מניה וסמ"אל אל אחר חרם ונוקבא דיליה קללה כלולה מכל
קללות שבמשנה תורה וקב"ה בריך בכל אורייתא כולהו וכל
ברכאן מימינא דאחיד בה כהן ובגין דא כל חרם צריך למיהב
ליה לכהנא דאיהו אכיל ליה בנורא ושצי ליה מעלמא ושכיך
אשא משמאלא בימינא דאיהו מייא וביה והחמת דמיך שככה
קידא בתר דא להפריש תרומה גדולה ואוקמוה תרי ממאה
מאי הרומה רבנן דמתיבתא האי תרומה דצריכין לאפרשא
תרי ממאה בכתרי תורה מאי נינהו מאן דבעי למטעם אי הוא
זר יומת והיינו אל זר סמ"אל דקב"ה אמר ויקחו לי תרומה תרי שמות כ"ה
ממאה ליחדא ליה תרין זמנין ביומא דהיינו תרי ממאה במ"ט
אתוון דשמע וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד דערבית
בכמ"ט אתוון דשחרית חסרין תרין ממאה אינון שבינתא עלאה
תתאה בתרווייהו צריך ליחדא לקב"ה אמה התרווייהו ׳ מרה
תרווייהו מאה באמה אמ"ה באתווי מא"ה איהו ואיהו בהפוך
אתוון הא"ם ועוד והיה באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה
יי׳ תרימו כגון רום ידיהו נשא ואינון עשר אצבעאן דסליקו
ילהון לעשר ספירן דאינון יו"ד ה"א וא"ו ה"א דסליקו מ"ה ובאתוון
דאלפא ביתא מרה סליק מא"ה י"ם ה"ן והאי איהו דאוקמוה
רבנן מארי מתניתין ועתה ישראל מ"ה יי׳ אלהיך שואל מעמך דברים י׳
אמרו אל תקרי מה אלא מאה לקבל מאה ברכאן דמחייב בר
נש לברכא למאריה בכל יומא והאי איהו דצריך ב"נ למטעם

 בכל

בכל יומא למאריה ובגין דא ויקחו לי תרומה וכמה תרומות אינון
אית תרומה מראורייתא תורה מ' והאי איהו (א) תרומה תורה
דאתייהיבת בארבעים יום ואי תימרון דאכילנא מנה הא כתיב
שמות ל"ד ויהי משה בהר ארבעים יום וארבעים לילה לחם לא אכל ומים
לא שתה נטירת הוה עד השתא האי תרומה לקב"ה וכיון דמלכ'
שיר ה' לא אכל איך אכלין עבדי דהא לבתר דאמר °אריתי מורי עם
בשמי לבתר אכלו רעים ייכלון עבדוי פקודא בתר דא להפריש
לוי מעשר ללוי ואיהי שכינתא מסטר דימינא דאיהו חסד
תרומה גדולה לכהן מסטרא דשמאלא דאיהו גבורה תרומת
מעשר ללוי דאיהי שכינתא יו"ד ה"י וא"ו ה"י שלשה עשרונים לפר
מסטרא דההוא דאתמר ביה ופני שור מהשמאל ודא גבורה
ועשרון לכבש ודא יו"ד ה"א וא"ו ה"א (נ"א יו"ד ה"י וא"ו ה"י) דסליק
לעשר אתוון האי עשרון ועשר למ"ה ומ"ה למאה אבל שלשה
עשרונים י' י' י' דא יו"ד ה"י וא"ו ה"י וסלקין ל' ל' ו"י ספירן בהון סלקין
מ"ג ביצים וכל יו"ד חומש ביצה ותוספת מצד ה' והכי מעשר דאיהו
פקודא להפריש ישראל מעשר מסטרא דאת י"ה מעשר מן המעשר
חד מחמש מסטרא דאת ה' כל עשורין דאת י' ואיהי שכינתא
חד מעשר ספירן א' מחמש איהו מסטר' דתפארת דאיהי חמישי
מכתר וכד תחשוב ממלכות עד תפארת תשכח תפארת חמש
מתתא לעילא ושכינתא חמשאה לגביה ומסטרא אחרא איהי
שני עשרונים לאיל וכלילת י' י' הכף כשקל הקדש עשרה
י' ה' ה' לאיל דא ו' דאיהו שקל הקדש והאי איהו עשרה עשרה
הכף בשקל הקדש · ועוד שני עשרונים י' י' מן וייצר לאיל ו'
מן וייצר וכלא (ב) א' י' לעילא י' לתתא ו' באמצעית' ועוד שלשה
עשרונים אינון י' י' י' :

פקודא בתר דא להפריש תודה ורבנן מארי מתניתין אוקמוה
דתודה עשרים עשרונים ומתפלגין י' עשרונין
דחמץ וי' למצה מי' של מצה עושים ל' מצות ומעשרה של
חמץ

א) תרומה אותיות תורה ומ' יתירה הוא מ' יום א"ס : ב) גר' פגום בס ס"ג פיס כו א' וב' יודין הרמ"ז :

המין עושים י' חלות ורא איהו סלת חלות מצות בלולות בשמן מי' עשרונים דאינון יו"ד ה"י וא"ו ה"י הוו עברין ל' מצות דאינון י' י' האי שמא זמנין איהו לימינא וזמנין איהו לשמאלא וזמנין באמצעיתא רחמי מכל סטרא לימיניה ולשמאליה וזמנין י' לימינא אין פוחתין ביה מעשרה מלכיות ולזמנין עשרה לשמאלא ואין פוחתין ביה מעשרה שופרות ולזמנין עשרה באמצעיתא ואין פוחתין ביה מי' זכרונות 'על פי יי' יחנו ועל פי יי' יסעו את משמרת יי' שמרו ' דכל י' אית לה ד' אנפין ג' חיוון אינון לקבל ג' חיוון אינון לקבל תלת יודין וד' אנפין לכל חיה לקבל ד' אתוון דיהו"ה על פי יי' יחנו ויסעו שמרו דא שכינתא דנטרא לאינון דשמרי שבתות וימים טובים דבגין כך לא זזת שכינה מישראל בכל שבתות וימים טובים ואפילו בשבתות (ס"א כיומי) (א) דחול 'לא דאיהו סוגרת ומסוגרת בהון ובכל צלותא איהי עולה ליהו"ה עד דמטארת למרכבתא (החיון) דאבהן עלאין דאינון גדול"ה גבור"ה תפאר"ת דאית להון תריסר אנפין לקבל תריסר שבטין ' וכפום דאיהי אוליפת זכות על אלין מארי צלותין ומארי זכוון בכל פקודא פקודא דאורייתא הכי יחנו על זכוון דילהון וכן יסעו לגבייהו הכי נחתא שמירה לגבייהו אינון דעבדין זכוון על מנת לקבל פרס נחית קב"ה במרכבתא דעבד ובד' שומרין דיליה ומאן דעביד זכוון שלא ע"מ לקבל פרס נחית עלייהו במרכבתא דיליה ולרשיעיא נחית עלייהו כעובדייהו באינון שדין ומזיקין ומלאכי חבלה במרכבתא דילהון לאתפרעא מנהון (ס"א זכוון שלא ע"מ לקבל פרס קב"ה נחית עליה במרכבתא דיליה ובד' חיוון דיליה ומאן דעביד זכוון ע"מ לקבל פרס נחית עלייהו במרכבתא דעבד מטטרו"ן ובד' שומרין דיליה ולרשיעייא נחית עלייהו כעובדייהו באינון שדין ומזיקין ומלאכי חבלה עון ומשחית אף וחימה במרכבתא דילהון לאתפרעא מנהון פתחו מארי מתניתין ואמרו ודאי הכי הוא זכאה חולקך רעיא מהימנא ע"כ ' בילא"ו יילא"ו

(תנא ער"ק ועבשו אותו וכו')

במדבר ט׳

וידבר

(א) הרב פרשת דרכים פי' כדין הולך במדבר ולא ידע יום שבת וכו' א"כ דשמירת שבת לפי הארץ שיושב בה ויש שינוי זמן שבת וכו' ע"ש וכזה פירשתי מאו"ל שבת מסורה לכם וכו' כת"ס כפ"ד ובמדרש הליכי דף כ"ז פי' למעלה מק' פי' בזה

פרשת זאת חקת התורה

וידבר יי' אל משה ואל אהרן לאמר זאת חקת התורה אשר צוה
יי' לאמר וגו' · רבי יוסי פתח °וזאת התורה אשר שם משה לפרים ד'
לפני בני ישראל · ת"ח מילין דאורייתא קדישין אינון עלאין אינון
מתיקין אינון כמה דכתיב °הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים תלים י"ט
מדבש וגו' מאן דאשתדל באורייתא כאילו קאים כל יומא על
טורא דסיני וקביל אורייתא הה"ד °היום הזה נהיית לעם והא דברי' ז'ך
אוקמוה חברייא כתיב הכא זאת חקת התורה וכתיב וזאת התורה
מה בין האי להאי · אלא רזא עלאה הוא והכי אוליפנא וזאת
התורה לאחזאה כלא ביחודא חד ולא כללא כנסת ישראל בקב"ה
לאשתכחא כלא חד · בגיני כך וזאת התורה אמאי תוספת וא"ו
אלא הא אתמר לאחזאה דכלא חד בלא פרודא (ב) וזאת כלל
ופרט כחדא דכר ונוקבא · ובג"כ וזאת התורה ודאי אבל זאת
בלא תוספת וא"ו חקת התורה ודאי ולא התורה דינא דאוריית'
גזרה דאורייתא ת"ח זאת אשר ללויים ולא וזאת דהא מסטרא
דדינא (קשיא) קא אתיין ולא מסטרא דרחמי · אמר רבי יהודה
והא כתיב °וזאת עשו להם וחיו ודא בליואי אתמר וזאת אמרת במדבר ד'
זאת ולא וזאת · א"ל ודאי הכי הוא וקרא מוכח מאן דאחיד
סמא דמותא אי לא יערב ביה סמא דחיי הא ודאי ימות וע"ד
וזאת עשו להם וחיו ולא ימותו בגין דישמא דחיי מערב בהדי
זאת עשו וחיו ולא ימותו ודאי וזאת אצטריך להו ולא זאת בגיני
כך וזאת התורה ממש ביחודא חד ביחודא שלים בכלא דדכר
ונוקבא וה' זאת ה' בלחודוי וע"ד זאת חקת התורה: רבי שמעון
ור' אבא ור' אלעזר ור' יצחק הוו שכיחי בבי ר' פנחס בן יאיר
אמר רבי פנחס לר' שמעון במטותא מנך אנת דאוקמו עלך
לעילא ומילך באתגלייא מה דלא אתייהיב רשותא לבר נש
אחרא בפרשתא דא אימא מלה חדתא · אמר ליה ומאי
היא א"ל זאת חקת התורה · אמר ליה הא שאר חברייא יאמרו

אמר

ב) פי' וא"ו רומז לת"ת וזאת מ' יסוד קב"ו והרשי זלה"ה ז' שהוא שבישית ת"ת מ' כידוע: מק"ן:

מר לרבי אלעזר בריה אלעזר קום בקיומך ואימא מלה חד
פרשתא דא וחבריא יימרון אבתרך · קם ר׳ אלעזר ואמר וזאת רות ד׳
פנים בישראל על הגאולה ועל התמורה לקיים וגו׳ האי קרא
ית לאסתכלא ביה אי אינון קדמאי עבדי הסכמה דא בדינא
אורייתא ואתו בתראי ובטלוה אמאי בטלוה והא מאן דבטיל
לה דאורייתא כאילו חריב עלמא ישלים · ואי לאו איהו בדינא
אורייתא אמאי הסכמה בעלמא אמאי נעל הכא · אלא ודאי בדינא
אורייתא הוא וברזא עלאה אתעבידת מלה ובגין דהוו קדמאי
סירי זכאי מלה דא אתגלייא בינייהו ומדאסגיאו חייבי בעלמא
תעבידת (ס״א אתעבידו) האי מלה בגוונא אחרא בגין לאתכסאה
לין דאינון ברזא עלאה (והא אוקמוה) · ת״ח ויאמר אל תקרב שמות ג׳
לום של נעלך מעל רגליך וגו׳ · ובי אמאי נעל הכא אלא אתמר
פקיד ליה על אתתא לאתפרשא מנה ולאזדווגא באתתא אחרא
הירו קדישא עלאה ואיהי שכינתא וההוא נעל אוקים ליה
אתר אחרא אעבר ליה מהאי עלמא ואוקים ליה בעלמא אחרא
״ד כל מה דיהיב מיתא לבר נש בחלמא טב נטיל מאניה מן
תא ביש בגון סנדליה · מ״ט בגין דאעבר רגליה דאינון קיומא
בר נש מהאי עלמא ובג״ש לון לעלמא אחרא אתר דמותא
ארי ביה דכתיב מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב (מאי האי שיר ז׳
ת נדיב דא בת דאברהם דכתיב נדיבי עמים נאספו עם אלהי
ברהם ולא אלהי יצחק) ורזא דמלה בין חברייא איהו · והא
מיתא נטיל לון · אבל בזמנא דחייא שליף מסאניה ויהב לב״נ
חרא בגין לקיימא קיים קא עביד בגזרה דלעילא · נעל דחליצה
וונא דלעילא נעל אחרא ובלא אתר חד (נ״א יתיר חדא) · ת״ח ההוא
מיתא דאסתלק מעלמא בלא בנין האי בת נדיב לא (ב) כניישת
ליה

הענין הוא שלא כל המת בלא בנים כדאמר שהרי אפ׳ שנתגלגל אחר היו לו בנים וחזר לתקן בתיקון אחר כידוע
לא מיירי במי שלא היו לו בנים כלל בזמן הקודם וז״ש ההוא מיתה דאסתלק מעלמא פי׳ בפעמים אחרים והיה מוכרח
היו לעסוק בפו״ר ולא עשאו : ב) לא כני לו׳ לא כנים ליה את הוס ף להוה כ״כ פי׳ לאותו הכינו׳ שנתגלגל או לאפיקי
שכבר קדם להשלים בפעמים הראשונים דאלא״ה לא שנקת חיי ב״מ ואמרו לא כניסת לגבה כי׳ שכל הכנסיות
ישראל רואות פני שכינה בעת הפטירה והוולכות באמר כהן כבוד ה׳ יאספך והולכות עם השכינה למקומן אבל
לזה שמת בלא בנים תתרחק השכינה במותו אבל לא תאספנו אליה הרמ״ז .

ליה לההוא ב"נ לגבה ואזיל לאתטרדא בעלמא דלא אשכח
אתר וקב"ה חייס עליה ופקיד לאחוהי למפרק ליה לאתבא
ולאתתקנא בעפרא אחרא כמה דכתיב °ואדם על עפר ישוב איוב ל"ד
°ואוקמוה · ואי ההוא פרוקא לא בעי לקיימא לאחוהי בהאי קה"ו ה'
עלמא בעי למקטר חד נעל ברגליה וההיא אתתא דתשרי ליה
ומקבלא לההוא נעל לגבה אמאי נעל אלא בגין דההוא נעל כגין
מיתא הוא (ס"א בגין דההוא נעל קיומא דמיתא הוה כההיא
עלמא) ואתייהיב ברגליה דחייא אחוהי ואתתא מקבלא לההוא
נעל לגבה לאחזאה דהא ההוא מיתא בין חייא אהדר בעובדא
דא והוא כהפוכא מההוא נעל דנטיל מיתא מחייא · והשתא האי
נעל נטיל חייא ממיתא (נ) ובההוא נעל ההוא מיתא לא אזיל
בין חייא (כ"א ובעי נעל דההוא מיתא לא אזל ביה בחיוי) ואתתא
נטלא ליה לגבה לאחזאה דההיא אתתא עטרת בעלה נטלא ליה
ומקבלא ליה לגבה ובעי לבטשא ליה לההוא נעל בארעא
לאחזאה דשכיך גופיה דההוא מיתא וקב"ה לזמנא דא או לבתר
זמנא חייס עליה ויקבל ליה לעלמא אחרא · תו בטשותא דההוא
נעל בידא (ס"א מידא) דאתתא לארעא לאחזאה דהא יתכני ההוא
מיתא בעפרא אחרא דהאי עלמא והשתא יתוב לעפריה דהוה
מתמן בקדמיתא (אכדין יתוב לעפריה) וכדין ההיא אתתא תשתרי
למעבד זרעא ואוקמוה · ת"ח ע"ד מאן דבעי לקיימא קיים נטיל
נעליה ויהב לחבריה לקיימא עליה קיומא (דבת נריב) הה"ד וזאת
לפנים בישראל על הגאולה מאי וזאת קיימא שלים בכלא ·
לפנים בישראל כד הוו צנועין קדישין לקיים כל דבר כל דבר ממש
דהא דא הוא קיומא וכדין וזאת התעודה בישראל ודאי · דלא
תימא דהסכמה בעלמא היא ומדעתייהו עבדי לה דא קיומ' עלאה
הוה למהוי עובריהון (כקיומא) ברזא דלעילא · כיון דאסגיאו חייבין
בעלמ' כסיאו מלה בגוונא אחרא בכנפא דמלבוש' והאי מלבושא
הוא תקונא עלאה ורזא דמלה °ולא יגלה כנף אביו כתיב · דברים כ"ג
זאת

נ) כן הגירסא הנכונה וכלומר דע"י חליצת הנעל גורמת האשה שהיא את המת הפוגו שלא יצטרך להיות נלח בעה"ז ביו(ם) החיים קונט' ממפר"ג ויטאל שבסוף שער הגלגולים למהרח"ו ז"ל וכן הגיה הרמ"ז · מק"ן ·

את חקת התורה זאת דא את קיימא דלא אתפריש דא מן דא (וכד אתפרע דא כדה) דאקרי זה ומנוקבא עייל לדכר ועל דא
זמו״ר וזכו״ר כחדא מתחברן חקת התורה · חק התורה מבעי
יה מאי חקת · אלא חקת ודאי ׳ואוקימנא ה׳ ד׳ הות (נ״א חק) והא נחמ׳ ח׳
אתמר · אבל ת׳ הוא ד׳ נ׳ מחבר כחדא ונו״ן הא אתמר נו״ן
מאי אקרי הכי בנו״ן אלא כמה דאתמר °ולא תונו איש את ויקרא
מיתו · דהשתא היא באנפהא נהירין ועבדא אונאה לבני נשא כ״ה
בתר מחיא כחויא ושצי וקטיל ואמרה לא פעלתי און ועל דא
כי אקרי בנו״ן דאתמר עלייהו ת׳ כלא כחדא דל״ת נו״ן דלי״ת
י״ש (ס״א ס״ה) רי״ש ודל״ת חד מלה הוא · ובאתוון גליפן אינון ת״ח
ח״ק ו׳ת וכלא חד מלה :

בר אל בני ישראל ויקחו אליך
פרה האי פרה לדכיותא
א אתייא לדכאה למסאבי
יה דקבילת מן שמאלא ומאן
וא לשמאלא שו״ר כד״א °ופני
ור מהשמאל · אדומה סומקא
ורדא דכתיב °כשושנה בין
חוחים אדומה גזרת דינא ·
מימה (א) מאי תמימה כמה
תנינן שור תם ושור מועד שור
ם דינא (ב) רפייא שור מועד
נא קשייא · אוף הכא תמימה
נא רפייא גבורה תתאה דא
היא תמימה (ד) גבורה עלאה
א היא דינא קשייא והיא (ה) יד

רעיא מהימנא

פרה אדומה תמימה אשר אין
בה מום וגו׳ אסור לחרויש
בשבת חריש׳ דישור דאתמר °על תהלים
גבי חרשו חורשים · ושכינתא קכ״ט
תתא׳ איהי פרה אדומה מסטרא יחזקאל א׳
דגבורה תמימה מסטרא דחסד
דאיהו דרגא דאברהם דאתמר שיר ב׳
ביה °התהלך לפני והיה תמים
אשר אין בה מום מסטרא בראשית י״ז
דעמודא דאמצעיתא אשר לא קס״ג כ׳
עלה עלידה עול · מסטרא
דשכינתא עלאה דאיהי חירו
באתר דאיהי שלטא והזר הקרב
לית רשו לסטר׳ אחרא לשלטא׳

החזקה לא

פי׳ שכבר נאמר אין בה מום ואם תמימה באדמימות לימא אדומה כולה · ב) שהיא במקום גילוי החסדים · ג) נ׳
ות ע״ה · ד) לאה שעיקרה מיד החזקה דז״א והיא במקום אורות מכוסים ולכן שם הכא לשור מועד שאמר בפ׳ שלח
ן ב׳ שהשור מועד הוא בסטר ערלת פריעה שהרי בפריעה מתגלה הגלים דחסדים המכוסים ולבושת זה הערלה של
ועה על שלא פרע והם דינין לאה שאין בהם מיתוק מצד החסדים אבל שור תם ה״ס גבורת רחל המתקים בחסדים
לים ות״ס ני׳ ה׳ אלהים מתרגים וכו׳ יפ״ת הפ״ל ופ״ה הפי״ס · אבל מועד סוד ק״ך צירופי אלהים שיש בה ק״פ אי׳
כי משם כח כוח׳ דקלי׳ : ה) ני׳ מוצ״ד חוקה ·

החזקה תקיפא אשר אין בה לא שטן ולא משחית ולא
שיר ד׳ מוםכד״א °כלך יפה רעיתי מלאך המות דאינון מסטרא
ומום אין בך אשר לא עלה דגהינם ע״כ:
שמואל ב׳ כ״ג עליה עול · על כתיב כד״א °ונאם הגבר הוקם על מ״ט בגין דהיא
שלומי אמוני ישראל ועליה לאו היא אלא עמה · אשר לא עלה
עמוס ה׳ עליה על היינו דכתיב °בתולת ישראל בתולה ואיש לא ידעה:
ונתתם אותה אל (ו) אלעזר · מצותה בסגן ואוקמוה · מ״ט ליה
ולא לאהרן · אלא אהרן שושבינא דמטרוניתא ועוד דאהרן
קע״ז כ׳ לא אתי מסטרא דטהור אלא °מסטרא (ז) דקדוש ובגין דרא
אתייא לטהרה לא אתייהיב ליה · כל מלה דהאי פרה היא
ע״ז כ׳ בשבע ז׳ כבוסים וכו׳ והא °אתמר · מ״ט בגין דהיא שבע ושני
שמטה ובת שבע אתקרי ועל דא כל עבדוי בשבע · תא חזי
כל מאי דאתעביד מהאי פרה בגין לדכאה ולא לקדשא ואף
על גב דאתייהיב לסגן הוא לא שחיט ולא ישריף בגין דלא
ישתכח דינא בכטרוי וכל שכן אהרן דאיהו בדרגא שלים יתיר
דלא בעי לאשתכחא תמן ולאזדמנא תמן · האי פרה כיון דאתעביד
אפר בעי למשדי בית עץ (ח) ארז (ט) ואזוב (י) ושני תולעת והא
אלין אתמרו · ואסף איש טהור ולא קדוש · והניח מחוץ למחנה
במקום טהור דהא טהור לא אקרי אלא מן סטרא דמסאב
בקדמיתא רזא דכלא האי דכתיב למי נדה חטאת היא בגין
דכל (יא) דינין תתאין וכל אינון דאתו מסטרא דמסאבא כד
איהי ינקא מסטרא אחרא ויתיכרת בדינא כמה דאת אמר
ישעי׳ ל״ד °מלאה דם הודשנה מחלב כדין כלהו מתערי ומסתלקי
ושראן בע״מ כיון דעבדי האי עובדא דלתתא וכל
האי דינא באתר דא דהאי פרה ורמאן עלה עץ
ארז

ו) פוא׳ מסוד חסדי אי׳ פסס גבורות אנא ונקראת כטרא דטהור ס״ג כ׳ · ז) מאנא מפס · ח) דעת · ט) יסוד
י) ת״ת הרא״ז · יא) סוד פרה אדומה ע׳ סה״מ יו״ד כ׳ הרס״כ ·

רז וכו' · כדין אתחלש חילא דילהון ובכל אתר דישראן אתברו
אתחלשו וערקין מניה דהאי חילא דילהון אתחזו כגוונא דא
גבייהו כדין לא ישראן בכ"נ ואתדכי · ועל דא אתקרי מי נדה
ייא לדבאה כד עלמא שארי בדינא וסטרא מסאבא אתפשט
עלמא הכא אתכלילן כל זיני מסאבו וכל זיני דכיו ובגין כך
ומאה וטהרה כללא עלאה דאורייתא ואוקמוה חברייא · אמר
"ש אלעזר עבדת דלא יימרון חברייא מלה אכתרך · פתח ר"ש
אמר המשלח מעיינים בנחלים וגו' · ישקו כל חיתו שדי (תהלים ק"ד)
ו' · הני קראי דוד מלכא ברוחא קדישא אמרן ואית לאסתכל'
הו · תא חזי בשעתא דחכמתא עלאה בט"ש בגליפוי אע"ג דהיא
מירא בכל סטרין פתח ואתנגיד מניה חד נהרא מלייא בתרעין
"ה ומלייה לתרעין) עלאין כמבועא דמקורא דמיא דמלי (א) קוזפא
בא מניה ומתמן אתמשכאן מבועין דנחלין ונהרין בכל סטר
ך האי בחד שביל דקיק דלא אתיידע משיך ונגיד ההוא נהר
נגיד ונפיק ואמלי לההוא עמיקא ומתמן אתמשכן מבועין ונחלין
אתמליין מניה הה"ד המשלח מעיינים בנחלים וגו' · אלין נהרי
לאי קדישי דאפרסמונא דכייא וכלהו אתשקיין כחד מההוא
ביעא דנחלא עלאה קדישא דנפיק ונגיד לבתר ישקו כל חיתו
שדי היינו דכתיב ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים · הני ד' (ברא' ב')
אשין אלין אינון חיתו שדי כללא דכל אינון משריין וכל אינון
יילין דאחידן בהו ישדי (ב) אל תקרי שדי אלא ישדי (ג) נטיל
אשלים שמא מסורא דעלמא ישברו (ד) פראים צמאם אלין אינון
כתיב בהו והאופנים ינשאו לעומתם כי רוח החיה באופניהם (יחזקאל א')
אן היה אלא אלין חיתו שדי ארבע אינון וכל חד וחד לחד סטר'

[illegible]

דעלמא וההוא אקרי חיה ואופנים לקביל כל חד וחד ולא אזיל
לא מרוח דההיא חיה דאזיל עלייהו וכד אלין מתשקיין מההוא
שקיו עלאה כל שאר חיילין אחרנין אתשקיין ואתרוון ומשתרשן
בשורשייהו ואתאחדן אלין כאלין כדרגין ידיען הה"ד עליהם עוף
השמים ישכון וגו' משקה הרים מעליותיו וגו' אין שאר דרגין
עלאין לבתר כל דא מפרי מעשיך תשבע הארץ ארעא עלאה
קדישא וכד האי מתברכא כל עלמין כלהו חדאן ומתברכאן דא
בשעתא דברכאן משתכחי משקיו דנחלא עמיקא דכלא · ובשעתא
דעלמא יתיב בדינא ברכאן לא משתכחן לנחתא בעלמא וכדין
אסתאב מקדש (ס"א ובשעתא דברכאן לא משתכחי לנחתא
בעלמא כדין עלמא יתיב בדינא ומסטרא דשמאלא רוח אתער
ואתפשט בעלמא) וכמה חבילי טריקין משתכחי בעלמא ושראן
(בכמה אתרי) על בני נשא ומסאב ההוא רוחא להו כב"נ דגוע
ורוח מסאבא שרייא עליה הכי נמי שרייא למאן דיקרב בהדיה
הה"ד תסתיר פניך יבהלון וגו' · האי קרא מאי קא מיירי אלא
תסתיר פניך יבהלון דהא לא אתשקיין לאשתבחא ברכאן לעלמין
תוסף רוחם יגועון ואתער רוחא אחרא מסטר שמאלא ורוח
מסאבא שרייא על בנינשא על אינון דמיתין ומאן דקאים בהדייהו
ועל שאר בני נשא מאי אסוותא דילהון הא דכתיב ואל עפרם
ישובון דא עפר שריפת החטאת (ס"א דא עפר מקדשא דלעילא) בגין
לאתדכאה ביה והיינו רזא הכל היה מן העפר ואפילו גלגל חמה
לבתר דמהדרן להאי עפר בגין לאתדכאה ביה מתעבר רוח
מסאבא ואתער רוחא אחרא קדישא ושארי בעלמא · הדא
הוא דכתיב תשלח רוחך יבראון ויתסון באסוותא עלאה
דרוחא אחרא · ותחדש פני אדמה דהא אתדכיארת (אתתא
לבעלה) וחדתותי דסיהרא אשתכח ועלמין כלהו מתברכן זכאה
חולקיהון דישראל דקב"ה יהיב לון עיטא דכלא אסוותא בגין דיזכון
לחיי עלמא דאתי וישתכחו דכיין בהאי עלמא קדישין לעלמא
דאתי עלייהו כתיב וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם

ויבאו

ברא"שית רכ"א א'
קהלת ח'
יחזקאל ל"ו

באו בני ישראל כל העדה מדבר צין וגו׳ · (א) רבי יהודה אמר
אמאי פרשתא דפרה סמיכה למיתת מרים הא אוקמוה
אלא כיון (ס״א (ב) כמה) דאתעביד דינא בהאי פרה לדכאה למסאבי
אתעביד דינא במרים לדכאה עלמא ואסתלקת מן עלמא · כיון
דאסתלקת מרים אסתלק ההוא באר דהוה אזיל עמהון דישראל
במדברא ואסתלק בירא בכלא · אמר ר׳ אבא כתיב (ג) ואתה
בן אדם שא קינה על בתולת ישראל וכי עלה בלחודהא · לא ·
אלא כגין דכלא אתכבר בגינה · בגינה אתכבר ימינא אבתרה דהוה
מקרב לה גבי גופא · גופא דאיהו שמשא אתחשך בגינה ורזא
הוא רזא דכתיב °הושיעה ימינך וענני · גופא (ס״א בגינה דכתיב — תלים ס׳
חשך השמש בצאתו וכתיב) דכתיב °אלביש שמים קדרות דהא — ישעי׳ נ׳
שמשא אתחשך בגינה כגוונא דא ותמת שם מרים וגו׳ · ולא
היה מים לעדה דהא אסתלק בירא דעילא ותתא · לבתר
אתכבר ימינא דכתיב יאסף אהרן אל עמיו ולבתר אתחשך שמשא
דכתיב ומות בהר וגו׳ · והאסף אל עמך וגו׳ · הא °דרועא — תהלים
ימינא אתכבר וגופא דאיהו שמשא אתחשך · ות״ח לא אשתכח — קמ״ה ה׳
בירא בעלמא כדרא דמשה קיימא בעלמא ואהרן ומרים · ואי
תימא ביומוי דשלמה ה״נ · לאו דהא ביומוי דשלמה (ד) שליט
סיהרא ושמשא אתכניש וביומוי דמשה אתכניש סיהרא (ה) ושמש׳
שלטא · תלת אחין הוו משה אהרן ומרים כד״א °ואשלח לפניך — מיכה ו׳
את משה אהרן ומרים · מרים סיהרא · משה שמשא אהרן
דרועא ימינא · (ו) °חור דרועא שמאלא · ואמרי לה נחשון בן — שמות
עמינדב · בקדמיתא מיתת מרים · אסתלקת סיהרא · אסתלק — ס״ו ה׳
באר · לבתר אתכבר דרועא ימינא דמקרב תדיר בסיהרא באחוה
בחידו

א) הס״נ דר״י לא דריש סמוכים י״ל במ״ת כבר כתבו תוספות והליכות עולם דהיכא דמוכח דריש והכא ודאי מוכח דבעינן
מדרש · רמ״ז (אח״י מאי דפשיטא ליה לפר׳ מכניא לי הס ר״י זה הוא ר״י בר אלעאי שהוא ר״י סתם דמתני׳ וברייתא :
או״ן) : ב) פי׳ הוקשה לו פרש בר״ח ניסן בשנה הב׳ ומרים מתה בשנת המ׳ ולכן הגיהו כמה במקום כיון ואין צורך
פתי׳ במק״מ ע״פ סרס״כ : ג) גם לעיל ו׳ א׳ נזכר וזה הפי׳ ועיין מש״ס פרמ״ז · (אח״י עמ״ש לעיל דף ל׳ ע״ב ודו״ק
או״ן · ד) פנים החכמה היה מאיר מתוך המ׳ · ה) אור חכה מאיר ולא ע״י הפלכות · ו) גי׳ מילוי דיודי״ן

שמו' ט"ו בחידו וע"ד כתיב °ותקח מרים הנביאה אחות אהרן · אחות
אהרן ודאי · דאיהו דרועא דמקרב לה באחדותא באחוה עם
גופא · לבתר אתכניש שמשא ואתחשך כמה דאוקימנא דכתיב
והאסף אל עמך גם אתה וגו' · זכאה חולקיהון דמשה אהרן
ומרים דאשתכחו בעלמא · ביומוי דשלמה שלטא (ז) סיהרא
בתקונהא ואתחזי בעלמא ואתקיים שלמה כחכמתא דנהירו
דילה ושליט בעלמא כיון דסיהרא נחתא בחובוי אתפגים יומא
בתר יומא עד דאשתכח בקרן (ח) מערבית ולא יתיר ואתייהיב
שבטא חד לבריה · זכאה חולקא דמשה נביאה מהימנא כתיב
קהלת א' °וזרח השמש ובא השמש וגו' · האי קרא אוקימנא · אבל וזרח
השמש כד נפקו ישראל ממצרים דנהיר שמשא ולא סיהרא · ואל
מקומו שואף וגו' הא כתיב ובא השמש במדברא עם שאר מתי
מדברא כיון דעאל שמשא לאן אתר אתכניש אל מקומו בגין
לאנהרא לסיהרא הה"ד שואף זורח הוא שם דאע"ג דאתכניש
זורח הוא שם ודאי דהא לא אנהיר סיהרא אלא מנהורא דשמשא
דברים ל"א ודא הוא רזא דכתיב · °הנך שוכב עם אבותיך וקם אף על גב
דאתכניש הנך קיים לאנהרא לסיהרא · כך הוא משה ועליה כתיב
האי קרא מה יתרון לאדם בכל עמלו וגו' · מה יתרון לאדם בכל
עמלו · דא יהושע דאשתדל לאחסנא ארעא דישראל ולא זכה
לאשלמא לסיהרא כדקא יאות דהא איהו אעמל בהו בישראל
תחת השמש תחותיה דמשה · ת"ח ווי להאי כסיפא ווי להיא
כלימה בגין דפלח ולא נטר אתריה ממש אלא תחות שמשא
ולא הוה ליה נהירו מדיליה אלא נהירו דנהיר ליה · ואי הכי
מה תושבחתא הוה ליה הואיל ולא אשלים להכא ולהכא ·
ובכל אתר דאמר שלמה תחת השמש על דרגא דיליה קאמר
קהל' ה' שם ג' שם ט' °ראיתי תחת השמש · °ועוד ראיתי תחת השמש · °שבתי וראה
תחת

ז) מילוי סת"ך ה'ה' ר"פ ג' פלסק · ח) כר' ק"ס כה"י דפו"ד סרם"ז ,

תחת השמש וכן כלהו ובגין דרגא דיליה קאמר ודא הוא רזא
מלה ודאי ׳ רבי שמעון אמר ודאי מאן דנטיל סמא דמותא
בלחודוי עליה כתיב בכל עמלו שיעמול תחת השמ"ש ודאי ומאן
וא תחות השמ"ש הוי אימא דא סיהרא ומאן דאחיד סיהרא
לא שמשא עמלו תחת השמ"ש ודאי ודא הוא חובא קדמאה
עלמא וע"ד מה יתרון לאדם בכל עמלו לאדם קדמאה וכן
כלהו דאתיין בתריה דחבו באתר דא ׳ הולך אל דרום וסובב
ל צפון היינו דכתיב °מימינו אש דת למו ימינו זה דרום ׳ א"ש דברים ל"ג
ת צפון ודא כליל כדא ׳ סובב סובב הולך הרוח ׳ האי קרא
שייא סובב סובב הולך השמ"ש מבעי ליה מאי הולך הרוח מאן
וחא דא הוא תחת השמ"ש דאקרי רוח הקודש ודא (הוא) רוח
ולך וסובב לב' (לאלין) תרין סטרין לאתחברא בגופא וע"ד כתיב הרוח
הוא דאשתמודע השמ"ש סתם דאשתמודע (ס"א לאתחבר בגופא
איהו שמשא ההוא דאשתמודע) חולקא דישראל וע"ל סביבותיו
ב הרוח מאן סביבותיו אלין אבהן דאינון רתיכא קדישא ואינון ג'
וד וארבעה רוחי דאתחברן בהו (ס"א ההוא רוחא דאתחבר בהו) (ס"א ודוד
וא רוחא רביעאה דאתחבר בהו) הנא אינון רתיכא קדישא
לימתא ועל דא כתיב °אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה תלים קי"ח
גין דכל מילוי דשלמה מלכא סתימין כלהו בחכמתא וכלהו
גו בגו דהיכלא קדישא ובני נשא לא מסתכלי בהו ותמאן
ילוי כמילין דבר נש אחרא אי הכי מה שבחא הוא לשלמה
לכא בחכמתיה משאר בני נשא אלא ודאי כל מלה ומלה
שלמה מלכא סתים בחכמתא ׃ פתח ואמר °טובה חכמה עם קהלת ז׳
חלה ויותר לרואי השמש אי לאו דהא אתגלייא מלה דא
לא

לא (שמעגא ולא) ידעָנא מאי קאמר טובה חכמה דא היא חכמה
דהיא תחת השמש לכורסייא מתתקנא ליה · טובה חכמה עם
נחלה יאה ושפירא כד איהי שרייא עמהון דישראל דאינון נחלה
ועדבא דילה לאתקשרא בה ' אבל תושבחתא יתיר לרואי השמש
לאינון דזכו לאתחברא בשמשא ולאתקשרא ביה דהא אחיד
באילנא דחיי ומאן דאחיד ביה בכלא אחיד בהיין דהאי עלמא
קהלת ז' ובחיי דעלמא דאתי ודא הוא דכתיב °ויתרון דעת החכמה תחיה
בעליה מאי ויתרון דעת דא אילנא דחיי יתרון דיליה מהו החכמה
שמות ודאי דהא *תורה מחכמה עלאה נפקא ' תו טובה חכמה עם נחלה
ס"כ ח' טובה חכמה ודאי עם נחלה דא צדיקא דעלמא דאיהו נהורא
דשמשא דהא תרין דרגין אלין כחדא יתבי ודא הוא שפירו דילהון
אבל ויותר לרואי השמש לאינון דמתאחדין (לה) בשמשא תוקפא
דכלא שבחא דכלא ודא הוא דעת אילנא דחיי והא אוקמוה '
גם בלא דעת נפש לא טוב מאן נפש דא נפש טוב דדוד מלכא
ודא חכמה דקאמרן ' ובגין כך יתרון דעת החכמה דמתמן
אשתרשא אילנא ואתנטע לכל סטרין וכן לכל אינון דאחידן
ביה בהאי אילנא ועל דא שלמה מלכא לא אשתכח בלא בההוא
דרגא דיליה ומתמן ידע כלא והוה אמר עוד ראיתי תחת השמש
ושבתי וראיתי וגו' וכן כלהו · זכאין אינון צדיקייא דמשתדלי
באורייתא וידעין ארחוי דמלכא קדישא וסתימין עלאין דגניזין
הושע י"ד באורייתא דכתיב °כי ישרים דרכי יי' וגו' ' (פס־)
יאסף אהרן אל עמיו וגו' · רבי חייא פתח °ושבח אני את המתים
קהלת ד' שכבר מתו וגו' ' האי קרא אתמר ואוקמוה ' תא חזי כל
עובדוי דקב"ה בדינא וקשוט ולית מאן דאקשי לקבליה וימחי
בידיה ויימר ליה מה עבדת וכרעותיה עביד בכלא · ושבח אני

את

את המתים · וכי שלמה מלכא משבח למתייא יתיר מן חייא והא לא אקרי חי אלא מאן דאיהו בארח קשוט בהאי עלמא כמה דארת אמר ׳ובניהו בן יהוידע בן איש חי והא אוקמוה חברייא שמואל ב׳ כ״ג
רשע דלא אזיל בארח קשוט אקרי מת ואיהו משבח למתים מן החיים אלא ודאי כל מלוי דשלמה מלכא בחכמתא אתמרו והא אתמר · ושבח אני את המתים אילו לא כתיב יתיר הוה אמינא הכי אבל כיון דכתיב שכבר מתו אשתבח מלה אחרא בחכמתא שכבר מתו זמנא אחרא אסתלקו מן עלמא ואתתקן בעפרא דאזדמנא די ממנא עליה ומית בחיי עלמא דבגין דאתתקן (ס"א דאזמנא עליה ותב בהאי עלמא בגין דאתתקן) בתר דאשתלים מניה מית ודאי הוא שבחא משאר מתי עלמא אי תימא לא אתדן זמנא אחרא בההו׳ עלמא דכתיב ׳לא תקום פעמים צרה) (ס"א דאזמנא עליה ומית בהאי עלמא ואתתקן בעפרא בגין דיתתקן בתר דישתלים ומניה מת הא ודאי דא היא שבחא משאר מתי עלמא הי קימא אתרין זמנא אחרא בההוא עלמא הא כתיב לא תקום וגו׳) : נחום א׳
א) כ"ש דהא קביל עונשא זמנא ותרין ודאי ודאי אתריה אתתקן בשבחא יתיר מאינון חיי דעד לא קבילו עונשא וע"ד כתי׳ ושבח אני את המתים שכבר מתו דייקא אלין אינון חיין ואקרו מתים מאי טעמא אקרון מתים בגין דהא טעמו טעמא דמותא ואע"ג דקיימי בהאי עלמא מתים אינון ומבין מתייא אהדרו · ועוד על עובדין קדמאין קיימין לאתקנא ואקרון מתים · מן החיים אשר המה חיים דעד לא טעמו טעמא דמותא ולא קבילו עונשייהו ולא ידעי אי זכאן בההוא עלמא ואי לאו · תא חזי זכאין דזכאן לאתקשרא
בצרורא

א) פירוש פוגע א׳ מיתה קמייתא וכ׳ מיתה בתרייתא ונכ"פ כאלו הוא עולם לא נדון עוד :

בצרורא דחיי אינון זכאן למחמי ביקרא עלאה דמלכא קדישא
תלים כ״ז כמה דאת אמר °לחזות בנועם יי׳ ולבקר בהיכלו ואינון מרוריהו
יתיר ועלאה מכל אינון מלאכין קדישין וכל דרגין דילהון דהא
ההוא אתרא (ס״א קדוה) עלאה לא זכאן ע״אין ותתאין למחמי ליה
ישעיה ס״ד הה״ד °עין לא ראתה אלהים זולתך וגו׳ ואינון דלא זכאן כל
כך באינון דוכתי׳ אית לון לתתא כפום אורחייהו׳ ואלין לא
זכאן לסלקא לההוא אתר ולמחמי כמה דחמאן אינון דלעילא
ואלין קיימי בקיומא דערן תתאה ולא יתיר ואי תימא מאן ער
תתאה אלא דא ערן דאקרי חכמ״ה תתאה ודא קיימא על ג
דבארעא ואשגחותא דהאי ערן עליה (ולא יתיר) ואלין קיימ
בהאי גן׳ ואתהנון מערן דא׳ מה בין ערן תתאה לעלאה כיתרו
האור מן החשך ערן תתאה אקרי עדנא נוקבא׳ ערן עלאה
אקרי ערן דכר עליה כתיב עין לא ראתה אלהים זולתך׳ הא
ערן תתאה אקרי גן לערן דלעילא והאי גן אקרי ערן לגן דלתתא
ואלין דמשתכחי בגן תתאה אתהנן מהאי ערן דעלייהו בכל
שם ס״ו שבת ושבת ובכל ירחא וירחא הדא הוא דכתיב °והיה מדי חדש
בחדשו ומדי שבת בשבתו׳ ועל אלין אמר שלמה מן החיים אשר
המה חיים עדנה דהא אלין בדרגא עלאה (כ) יתיר מנייהו׳ מאן
אינון׳ אינון שכבר מתו וקבילו עונשא תרי זמני ואלין אקרון כסף
מזוקק דעל לנורא זמנין ותרין ונפיק מניה זוהמא ואתברר ואתנקי
וטוב משניהם את אשר עדן לא היה ההוא רוחא דקאים
לעילא ואתעכב לנחתא לתתא דהא קאים בקיומיה
ולית ליה לקבלא עונשא ואית ליה מזונא מההוא מזונא
עלאה

כ) ר״ל אותן שכלו מגלגול שמת דקבלים בגלגול חביבים יותר שכשאות חדשות שלא היו מדין בעולם׳ א״ס :

לאה דלעילא לעילא וטב מכלהו מאן דלא אתפריש ולא
תגלייא וכל מילוי בסתימא אינון דא הוא זכאה חסידא דנטר
קודי אורייתא וקיים לון ואשתדל באורייתא יממא ולילי דא
תאחיד ואתהני בדרגא עלאה יתיר כל שאר בני נשא וכלהו
תאהרן (ס"א אתוקדו) מחופה דהאי ת"ח בשעתא דאמר קב"ה
משה יאסף אהרן אל עמיו אתחליש חילא דיליה וידע דהא
תבר דרועא ימינא דיליה ואזדעזע כל גופיה כיון דאמר קח
ת אהרן ואת אלעזר בנו א"ל קב"ה משה הא דרועא אחרא
וזמנא לך (כ"א והזמינית לך) והפשט את אהרן וגו' ואהרן יאסף
א אלעזר יהא לגבך זמנא (כ"א ימינך) דא תחות אבוי ועם כל דא
א אשלים אתר בההוא זמנא כאבוי דדא ענני יקר אסתלקו
ולא אהדרו אלא בזכותא דמשה ולא בזכותא דאלעזר:

עש משה כאשר צוה וגו' אמאי לעיני כל העדה אלא בגין
דאהרן הוה רחימא דעמא יתיר מכלא ולא יימרון דהא
תנגיד על ידא דמשה ומשה משיך לאהרן במילין עד דסליקו
טורא וכל ישראל הוו חמאן בשעתא דאפשיט משה לבושוי דאהרן
אלביש לון לאלעזר · מ"ט משה אלא משה אלבישינון לאהרן כד
ליק לכהנא (הה"ד) וילבש משה את אהרן את בגדיו וכתיב
לביש אותו את המעיל · השתא משה אעדי מניה מה דיהב ויקרא ח'
ה וקב"ה אעדי מניה מה דיהב ליה ותרווייהו אפשיטו ליה
אהרן מכלא ומשה אעדי לבר וקב"ה לגו · ועד דאעדי משה
ב"ה לא אעדי וזכאה חולקא דמשה · זכאה חולקיהון דצדיקייא
קב"ה בעי ביקריהון אתקין קב"ה לאהרן ערסא ומנרתא דדהב
נהרא ומדידיה נטיל מההוא מנרתא דהוה דליק בכל יומא
די זמני ואסתים פום מערתא ונחתו ר' יהודה אמר פום מערתא
יה פתיחא דכל ישראל הוו חמאן לאהרן שכיב ובוצינא

דמנרתא דליק קמיה וערסיה נפיק ועייל ועננא חד קאים ע"ד
וכדין ידעו ישראל דהא אהרן מית וחמו דהא אסתלקו ע"נ
כבוד הה"ר ו"יאו כל העדה כי גוע אהרן וגו' והא אוקמוה
וע"ד בכו לאהרן כל בית ישראל גוברין ונשין וטף דהא רחימא
מכלהו הוה · רבי שמעון אמר הני תלתא אחין עלאין קדישין
אמאי לא אתקברו באתר חד ושייפין אתכדרו חד הכא וחד
הכא וחד באתר אחרא · אלא אית דאמרי באתר דבען ישראל
לאסתכנא ביה מית כל חד וחד בגין לאגנא עלייהו וישתזבון
אבל כל חד וחד מית כדקא חזי עלייהו · מרים בקדש בין צפון
לדרום אהרן לסטר ימינא משה כדקא חזי ליה אחיד ההוא
טורא לטורא דאהרן וכניש לקבורתא דמרים לגבי ההוא טורא
אחיד לתרי סטרי · וע"ד אתקרי הר העברים דתרי סטרי טורא
דמעברי ואחיד לסטר' דא ולסטר' דא · זכאה חולקיהון דצדיקייא
בעלמא דין ובעלמא דאתי · ואף על גב דאינון באתר אחרא
בעלמא אחרא עלאה זכותהון קיימא בעלמא דא לדרי דרין
ובשעתא דישראל תייבין בתיובתא קמי קב"ה וגזרה אתגזר עלייהו
כדין (א) קארי קב"ה לצדיקייא דקיימי קמיה לעילא ואודע לון
ואינון מבטלי ההיא גזרה וחייס קב"ה עלייהו דישראל זכאין אינון
צדיקייא דעלייהו כתיב °ונחך יי' תמיד וגו' : ישעיה נ"ח
וידבר העם באלהים ובמשה פרשתא דא באתר אחרא אסתלק עם
אינון מי מריבה דמשה ואהרן · ר' יצחק פתח °ויהי ביום הג' אסתר ה'
ותלבש

א) הוק' להרמ"דל בנפרש' אחרי ע' כ' וע"ח א' שם אחרו שבנפש עודית לרוח ורוח לנשמה וכ"ן או' שהקב"ה הוא שאודיע
להם ולא הי' כלום ועוד היה יכול להקשות מס' ויחי דף ז' רכ"ה וס' תרומה דף קמ"ב שגם שם נא' גם מהודעות הנ"ל
אך לק"מ דשם ... כשהולכים לבה"ק שהא"כ בכאן והו דבכא עפיקיכן שישראל עושין תשובה שלימה והיא מגנת
כסא הכבוד ולא צריכים להתעוררות רוחות הצדיקים ערמ"ז :

תלבי״ש אסתר מלכות וגו׳ · (א) מגלת אסתר ברוח הקדש נאמרה
בג״כ כתובה בין הכתובים · ויהי ביום השלישי דאתחל״ש חילא
גופא והא קיימא (ב) ברוחא בלא גופא כדין ותלבי״ש אסתר מלכות
מאי מלכות אי תימא בלבושי יקר וארגוונא הא לאו הכי אקרי קמ״ט ב׳
לא ותלביש אסתר מלכות דאתלבישת במלכות עלאה קדישא
ראי לבישה רוח הקדש מ״ט זכתה להאי אתר בגין דנטרא
ומא דלא חוואה מידי · הה״ד °אין אסתר מגדת מולדתה אסתר ב׳
אוליפנא כל מאן דנטר פומיה ולישניה זכי לאתלבשא ברוחא
קודשא וכל מאן דסטי פומיה למלה בישא הא ודאי ההוא
מלה בישא עליה · ואי תימא · · הא נגעים או צרעת דמוקדן
חוויא עליה והא אוקמוה וידבר° העם באלהים ובמשה דאמרו
מלה בישא בקב״ה וכתרגומו ועם משה נצו למה העליתונו (ג)
הוו כלהו אפייא שוין · בג״כ אזדמן לגבייהו (ד) חיוין דמוקדן לון
באשא ועייל אשא למעייהו ונפלין מתין כד״א וישלח יי׳ בעם
את הנחשים השרפים · רבי חייא אמר חוויין הוו אתיין מלהשן
בפומייהו ונשכין ומתין · מאי מלחשן כד״א °אם ישוך הנח״ש בלא קהלת י׳
לחש אשא הוו מלהטן בפומייהו ונשכין ושדיין אשא בהו ואתוקדן
מעייהו ומתין והא מילין אלין אסתלקו לאתר אחרא :

ומשם בארה (ה) הוא הבאר · מ״ש דהכא בארה ולבתר באר
אלא בארה לבתר דמתכנשי מייא לגו ימא ונחתו לתתא
באר בשעתא דיצחק מלייא ליה היא הבאר הוא כתיב ורזא
דא כמה דכתיב °ועבד הלוי הוא · ר׳ אבא אמר בכל אתר הוא במדבר י״ח
קרינן היא דכר ונוקבא כחד וכללא עלאה ה׳ נוקבא ו׳ דכר א׳ רפ״ה ב׳
כללא דכלא דהא א׳ בשלימו שרייא וכאין אינון ישראל אע״ג פקודי
דאינון לתתא אינון אחידן בכללא עלאה דכלא ובגין כך כתיב רל״ה ב׳
הוא עשנו ולא אנחנו באלף כתיב (ו) כללא דו״ה וא׳ דכליל כלא תלים ק׳

רבי

א) עמ״ש לעיל ח״ב דקל״ח ב׳ בהגה · מא״ן : ב) משמע הלא שלש ימים וג׳ לילות הוי ברוח בלא גוף · א״ס ז ג) פשו כלם
כוס שיש להתקוטט עם משה פי׳ הטוו עבד לקונו פנים של מעלה לאל משה בהמרס העליתונו ות״א בני מתלמיד סופה
רפ״ב : ד) נחשים שרפים : ה) וקרינן ביה הבאר ס״ס דוכר הורה שנכתב וקרי הכא״פ ביה הנקבה · ו) כי מילוי
וא״ו הוא מילוי שלש הו״א ו׳ ה׳ נכללה הו״א דהא תוך סוף מלרשה למעלה ·

רבי שמעון אמר רוח דמיא דא היא רוח הקדש דנשב בקדמיתא
כד"א °הפיחי גני לבתר נזלין מייא לש'לייא ל"ה הה"ד °ישב רוחו ש"ר ה׳ תהלים קמ"ז
יזלו מים ישב רוחו בקדמיתא ולבתר יזלו מים ועד לא נשיב
האי רוחא לא נזלין מייא מאי קא משמע לן משמע דבעי ככלא
לאתערא מלה בעובדא או במלה או לאתחזאה כחיזו דעיקרא
והכא עד דרוחא לא נשיב לא נזלין מייא לגביה דההוא רוח
הוא הבאר היא הבאר קרינן ׳ מ"ש בקדמיתא בארה והשתא
באר אלא בקדמיתא (ז) נוקבא בלחודהא והשתא דקאמר הוא
כללא דדכר ונוקבא אקרי באר ובאתר דאשתכח דכר אפילו
(ח) (מאה) מ"ה נוקבא דכר קרינן לכלא ׳ אשר אמר יי׳ למשה
אסוף את העם כגון דהאי באר לא אערי באר מנייהו ׳ ואי תימא
היך יכלין לשאבא מניה כלא אלא איהו נפיק לתריסר נחלין
ונביעו אתמלי ונפיק לכל סטרין ׳ וכדין הוו ישראל בשעתא
דשארן ובעיין מייא קיימין עליה ואמרי שירתא ומה אמרי עלי
באר סלקי מימיך לאנפקא מיין לכלא ולאתשקאה מנך וכן אמרו
תושבחתא דהאי באר באר חפרוה שרים וגו׳ ׳ מלה קשוט הוו
אמרי וכך הוא ׳ מהכא אוליפנא (נ"א ק"ח) כל מאן דבעי לאתערא
מילין דלעילא בין בעובדא בין במלה ׳ אי ההוא עובדא או ההוא
מלה לא אתעביד כדקא יאות לא אתער מידי ׳ כל בני עלמא
אזלין לבי כנישתא לאתערא מלה דלעילא ׳ אבל זעירין אינון
דידעין לאתערא וקודשא בריך הוא קריב לכלא דידעי למקרי
ליה ולאתערא מלה כדקא יאות אבל אי לא ידעי
למקרי ליה לאו איהו קרוב דכתיב °קרוב יי׳ לכל קוראיו וגו׳ ׳ מאי תה׳ קמ"ה
באמת דידעי לאתערא מלה דקשוט כדקא יאות וכן בכלא ׳ אוף
הכא הוו אמרי ישראל הני מילין דקשוט בגין לאתערא
להאי

ז) מלבד מ"ש בראש המאמר י"ל כי אין שום מקום שנק' באר שתהיה ה' שבסוף במקום ל' והנה כ' מתרגמין אומרים ומתמן אתייהיבת להון בירא וא"כ ותסם בארה כלומר כיון לשם כא' אלא ודאי שקורא את הבאר בלשון נקבה סרמ"ז
ח) נ"ל דהיינו דקי"ל לענין עדות ק' נשים כאיש א' יבמות קי"ז ב' תו"ס (אע"י עיקר הגרסא מלה והיינו מאה מאי"ן) ·

יהאי כירא ולא שקאה לון לישראל ועד דאמרו הני מילי לא
תער · וכן אפי׳ כאינון חרשי עלמא דמשתמשי בזינין בישין עד
עבדי עובדי דקשוט לגבייהו אי לא אמרי מילי דקשוט כגון
אמשכא לון בהני גווני דבעיין לא מתערין לגבייהו ואפי׳ דצווחי
ל יומא במילין אחרנין או בעובדא אחרא לא משכין לון לגבייהו
עלמין ולא מתערין לקבלייהו · ת״ח כתיב °ויקראו בשם הבעל תהלים ק׳ י״ח
ו׳ · מאי טעמא · חד דלאו רשו בההוא בעל כהאי · ועוד
מילין לא מתבשרן בינייהו ואנשי לון קב״ה מנהון הה״ד °ואתה שם
סבות את לבם אחורנית · זכאין אינון צדיקייא דידעי למקרי
מאריהון כדקא יאות · א״ר שמעון הכא בעינא לגלאה מלה
״ח כל מאן דידע לסדרא עובדא כדקא יאות ולסדרא מילין
דקא יאות הא ודאי מתערי לקב״ה לאמשכא מילין עלאין
מתבשרן ואי לא לא אתבשר לגבייהו אי הכי כל עלמא ידעי
סדרא עובדא ולסדרא מילין מאי חשיבו דילהון דצדיקיי׳ דידעי
קרא דמלה ועובדא וידעי לכוונא לבא ורעותא יתיר מאלין
חרנין דלא ידעי כל כך · אלא אלין דלא ידעי עקרא דעובדא
ולי האי אלא סדורא בעלמא ולא יתיר משכין עלייהו משיכו
בתר כתפוי דקב״ה דלא טס באוירא דשגיחו אקרי · ואלין דידעי
מכווני לבא ורעותא מפקי ברכאן מאתר דמחשבה ונפקי בכל
עין ושרשין בארח מישר כדק׳ יאות עד דמתברכאן עלאין ותתאין
שמא קדישא עלאה מתברך על ידיהון · זכאה חולקיהון דהא
כ״ה קריב לגביהון וזמין לקבליהון בשעתא דקארון ליה הוא
מזלון בשעתא דאינון בעאקו הוא לגבייהו הוא אוקיר לון בעלמ׳
ין ובעלמ׳ דאתי הה״ד °כי בי חשק ואפלטהו אשגבהו כי ידע שמי תהלים
אמר יי׳ אל משה אל תירא אותו וגו׳ · רבי יהודה פתח °לא כ״ה
תירא לביתה משלג כי כל ביתה לבוש שנים · ת״ח כנסת משלי ל״א

ישראל

ישראל ינקא מתרי סטרי השתא ברחמי השתא בדינא כד בעייא לינקא ברחמי אשתכח אתר לאתיישבא ביה · כד בעייא לינקא בדינא אתר אשתכח לאתיישבא ביה ולמישרי עלוהי דהכי הוא. בכל אתר לא שארי מלה דלעילא עד דאשתכח אתר למישרי עלוי וע״ד כנסת ישראל לא תירא לביתה משלג מ״ט בגין דכל ביתה לבוש שנים לא שרי האי אלא בהאי חוור בסומק וסומק בחוור והא אוקמוה · ת״ח כתיב ויאמר יי׳ אל משה אל תירא אותו תרין אותו אינון שלימין באורייתא (א) בתרין ווי״ן חד דא וחד °עד דרוש אחיך אותו מ״ט בגין דאינון אות ממש עד דרוש אחיך דברים כ״ב
אחיך ממש אותו דבעי לפרשא ההוא אות דההוא אבידה איף הכא דין אותו דא עוג דאתדבק באברהם ומאנשי ביתיה הוה וכד אתגזר אברהם מה כתיב וכל אנשי ביתו וגו׳ דא עוג דאתגזר עמיה וקביל האי את קדישא כיון דחמא עוג דישראל מקרבין גביה אמר הא ודאי אנא אקדימנא זכותא דקאים לון ודא ישוי לקבליה · ביה שעתא דחיל משה היך יכיל לאעקרא רשימא דרשים אברהם אמר ודאי הא ימינא דילי מית דהא ימינא בעייא להאי · אי נימא הא אלעזר ימינא דסיהרא הוא ולא דילי והאי את לימינא היא דאברהם לימינא הוא מיד אמר קב״ה אל תירא אותו ולא תדחל לההוא אות דיליה ואפי׳ לימינא לא אצטריך · כי בידך נתתי · (ב) שמאלא דילך יעקר ליה מעלמא · דהא הוא פגים רשימא דיליה ומאן דפגים להאי את אתחזי לאתעקרא מעלמא כ״ש שמאלא דילך דאיהו ידך יעקר ליה מעלמא בגיני כך

אתעקר

א) אבל בס״ת שלנו שניהם חסרי׳ וי״ל בס״ש פ׳ בלק ר״נ ב׳ גבי מנצות דבמתיבתא דרקיעא כתיב בו׳ ובמתיבתא דקב״ה כתיב חסר · ואפשר לומר נ״כ כאן שכא׳ הכ׳ ישיבות כתיב אותו בו ובן י״ל לקמן פ׳ בלק ר״ב ב׳ דדרים שינו חסר ובס״ת שלנו הוא מלא ובן יש לפרש בדרז״ל גבי פילגשים ובלות חסר וולתם ודע כי יש סוד דרך לתרץ אלו הדרשות וע׳ פרשת פנחס רנ״ד א׳ ברש הרמ״ז : ב) מכאן שהרגו משה ביד שמאלו · א״ס :

אתעקר מעלמא ואפי' דאיהו תקיפא מבני גברייא ובעא לשיצאה
להו לישראל נפל בידיה דמשה ואשתצי · בגין כך כלא שציא ו
ישראל · בנוי וכל עמיה וכל דיליה כמה דכתיב ויכו אותו ואת
בניו ואת כל עמו וכתיב ונך אותו ואת בניו בנו כתיב חסר יו"ד
קרינן בניו והא אוקמוה חברייא · זכאין אינון ישראל דמשה
נביאה הוה בינייהו דבגיניה עביד לון קודשא בריך הוא כל הני
אתוון ואוקמוה וקודשא ב"ה לא גזר קיימיה עם שאר עמיא
לאתקשרא בהו אלא עם ישראל דאינון בנוי דאברהם דכתיב
בו °ובין זרעך אחריך לדרתם לברית עולם · וכתיב °ואני זאת
בריתי אותם אמר יי' רוחי אשר עליך וגו' · לא ימושו מפיך וגו'
ברוך יי' לעולם אמן ואמן :

(בר' י"ז / ישעיה נ"ט)

פרשת וירא בלק

וירא בלק בן צפור וגו' · רבי שמעון אמר וירא (א) מה ראיה חמא
ראיה ממש חמא (ב) במשקופא דחכמת' (ג) וחמא בעינוי חמא
במשקופא דחכמתא כמה דכתיב °וישקף אבימלך מלך פלשתים
בעד החלון · מאי בעד החלון כמה ד"א °בעד החלון נשקפה
ותיבב אם סיסרא · (אלא) דא (נ"א ודא) חלון דחכמתא דזנבי
שוליהון דככבייא ואינון חלוני דחכמתא וחד חלון אית דכל
חכמתא ביה שרייא ובה חמי מאן דחמי בעקרא דחכמתא · אוף
הכא וירא בלק בחכמתא דיליה · בן צפור (ד) כמה דאמרו · אבל בן
צפור ממש דהא חרשוי הוו בכמה זינין דההוא צפור נטיל צפור
מכשכש

(בר' כ"ו / שופטים ה')

א) כלו' מאי דפריח וכתב דאייתו סיבת קמ"ל מה ראה בחלון חכמתו וגם בעיניו מה ראה בממש הצפור כדלקמן
מוהרי"ן ז"ל כ' דבפני דייקא את כל אשר עשה ד"א דרך שבע לראות את הכל והכשפים והנפלאות שנעשו ליש' כאותו
רק אם לא במשקופא דחכמתא וכוון הוא · ב) בחלון החכמה · ג) ולכן נאמר כאן וירא ולא וישקף לכלול ב' ראיות
חכמה ודמיוני וגם לא נאמר בעד החלון לספס זה · ד) כ"ל כדלקמן קנ"ו כ' אשיה בן יתרו אגל שבציו כא לתוך טפס

מכשכש בעשב' מפרכז באוירא עביד עובדין ולחייש לחיישו והדוא צפור הוה אתי וההוא עשבא מפרח באוירא בפומיה מצפצפא קמיה ואעיל ליה בכלוב חד מקטרת קטרתין קמיה ואיהו אודע ליה במה מילין עביד חרשוי ומצפצפא עופא ופרח וטס לגבי גלוי עינים ואודע ליה ואיהו אתי וכל מלוי בההוא צפור הוו יומא חד עבד עובדוי ונטיל ההוא צפור ופרח ואזל · אתעכב ולא אתא הוה מצטער בנפשיה עד דאתא חמא חד שלהובא דאשא דטס אבתריה ואוקיד גדפוי · כדין חמא מה דחמא ודחיל מקמייהו דישראל · מה שמירה דההוא צפור ידו"ע ובכל אינון דמשמשי וידעי לשמשא בההוא צפור לא ידעין חרשוי כמה דהוה ידע בלק · וכל חכמתא דהוה ידע בההוא צפור הוה ידע והכי הוה עביד גחין קמיה וקטיר קטרתא הפי רישיה וגחין ואמר איהו אמר העם וציפרא אתיב ישראל איהו אמר מאד וציפרא אתיב רב · על שום רב עלאה דאזיל בהו · שבעין זמנין צפצפו דא ודא איהו אמר דל וציפרא אמר רב כדין דחיל דכתי' ויגר מואב מפני העם מאד כי רב הוא רב הוא ודאי ובזיני חרשין דקסריא"ל (נ"א דכסדיא"ל) קדמאה אשכחן דציפרא דא הוו עבדין ליה בזמנין ידיען מכסף מעורב בדהבא · רישא דדהבא · פומא דכסף · גדפוי מנחשא קלל מעורב בכספא · גופא דדהבא נקודין דנוצי בכסף · רגלין דדהבא · ושויין בפומא לישן דההוא צפור ידו"ע · ושויין לההוא ציפרא בחלון חד ופתחין כוין לקבל שמשא · ובליליא פתחין כוין לסיהרא · מקטרין קטרתין ועבדין חרשין ואומאן לשמשא · ובליליא אומאן לסיהרא

ודא

דלמה לא נאמר בן יתרו וא"ת משום כבודו א"כ למה לי ליחסו אחר אביו ואני כתבתי בדרושי שיתרו נקרא צפור בניותו ולכן לא הזכירוהו רז"ל בהדי ז' שמותיו משום שכל הז' קראם אחר' וניחא נמי לפרש מה שאין כן זה שנקרא בניותו וכ"ל שאז היה גם יתרו מתעסק בחכמת הצפור ולמדו לבלק בכן ברמ"ז(אח"י יש להשיב הרבה ובפרט דלקמן אמר מגבי בניו דיתרו ואכמ"ל תא"ן :

דא עברין שבעה יומין · מכאן ולהלאה ההוא לישנא מבישבשא
נפומא דההוא ציפרא נקדין לההוא לישנא במחטא דדהבא
היא ממללא רברבן מגרמה וכלא הוה ידע בלק בצפור דא (ודאי)
ע"ד (א) בן צפור ובג"כ חמא מה דבר נ"ש אחרא לא יכיל למנדע
לא יכיל למיחמי ס כתיב אמר יי' מבשן אשיב אשיב ממצולות ים תהלים ס"ח
ית לן לישוואה לבא למהימנותא דקב"ה דכל מילוי מילי קשוט
מהימנותא סגיא · דכיון דמלה אמר כלא אתעביד ודא ב"נ
חיק לבא · ואמר לכמה שנין ולכמה זמנין יישתלים דא דאיהו
ך כפום רברבנו דיליה דכל עלמין מליא יקריה הכי הוא מילוי
ר נ"ש זעיר וכל מילוי אינון לפום שעתא הכי הוא לפום שעתא
אכל בתיובתא ובעותא ובעובדין טבין ובדמעין סגיאין איהו
רישא רב ועלאה על כל עלמין אזעיר נהוריה וקמיט קדושתיה
גביה דבר נ"ש למעבד רעותיה אמר יי' לזמנא דאתי זמין קב"ה
אתערא ולאתבא מבשן כל אינון דקטלו לון חיוות ברא ואכלו
ון · בגין דאית בעלמא (פ"ז לוף הכה מלך הבשן) אתר מותבא דכל
יוון רברבן (כ) וטורין רמאין וסגיאין וטמירין אלין בציין · וערוד
מדברא תקיפא תמן איהו עוג (כ"ן) ערודי דמדברא הוה ושבית
מן תוקפא דיליה בגין דהוה מלך הבשן דכל מלכי עלמא לא
בלין לאגחא קרבא ביה בגין תוקפא דבשן ואתא משה ואגח
יה קרבא סיחון סייחא דמדברא הוה סיחון ורחצנו דמואב עליה
הוה כי ארנון גבול מואב בין מואב ובין האמורי · ת"ח בשעתא
חריבו ישראל קרתא דסיחון כרוזא אתעבר במלכו דשמיא
אתכנשו גברין שולטנין על שאר עמין ותחות מלכו דאמוראה
יך אתחרב בההיא שעתא כל אינון שולטנין דהוו ממנן על
שבע עממין אתכנשו ובעו לאהדרא מלכו ליושנה · כיון דחמו

) כת"י בן בתירק ופי' מל' בינה וכ"ל בבן נק' גם התלמיד ובלק לקח כל חכמתו מאותו לבור הרמ"ז · כ) הרים נכונים

תוקפא דמשה אהדרו לאחורא הה"ד *על כן יאמרו המושלים באו במדבר כ"א
חשבון אינון שולטנין ממנן עלייהו דאתכנשו והוו אמרי באו חשבון
מאן הוא דין דחריב לה תבנה ותכונן כדקדמיתא ותהדר מלכו
ליושנה · כד חמו גבורתא דמשה ושלהובא דמלכו אמרו כי אש
יצאה מחשבון להבה מקרית סיחון · כיון דכתיב מחשבו אמאי
מקרית סיחון דהא קרית סיחון חשבון הוה דכתיב כי חשבון עיר
סיחון מלך האמורי אלא שלהובא דמלכו שמיא נפק וחריב כלא
בשעתא דאינון אמרין תבנה ותכונן עיר סיחון סתם ולא אמרו
חשבון דחשיבו דבגיני כך יתבני למותבא דאמוראה · כדין אתיבו
ואמרו לא יכילנא מאי טעמא בגין דכל ארחין ושבילין אסתתמו
בתוקפא דרב עלאה דילהון אי נהדר ונימא ונדכר חשבון דתבנה
הא אש יצאה מחשבון אי נהדר ונימא (סתם) קרית סיחון הא
להבה יצאה מקרית סיחון ודאי · כיון דההוא שלהובא דאשא
שרייא תמן ערה לית מאן דיכיל לה לאהדרא לה ליושנה דהא
מכל סטרין לית לן רשו מכאן ולהלאה אוי לך מואב דהא ההוא
דהוה מגן עלך אתבר ובג"כ מואב כיון דחמו דמגן דילהון אתבר
כדין ויגר מואב מפני העם מאד · מאי מאד יתיר ממוחא כי רב
הוא דהוא כדין איהו הוה רב ורב הוה זעיר דכתיב *הנה קטן עובדיה א'
נתתיך בגוים · וישראל הוה רב באתר עשו דכתיב ביה ורב ·
מ"ט בגין דחמו דשלטו ישראל עילא ותתא דכתיב את כל אשר
עשה ישראל לאמורי אשר עשה ישראל מבעי ליה · מאי את כל
לאסגאה עילא ותתא דאפילו משולטניהון דרברבין ושולטנין
דלעילא · ואפילו משולטניהון דרברבין ושולטנין דלתתא
וע"ד את כל אשר עשה · וע"ד כי רב הוא באתר דרב בוכרא
קדישא דכתיב בני בכרי ישראל ואי תימא דקב"ה בעא הכי
ולאו מן דינא · תא חזי עשו קליפה הוה וסטרא אחרא הוה כיון

דנפק

דנפק קליפה ואתעבר הא מוחא שכיחא (ס"א שכיחה) עילה קדמאה
קאי לבר · בריה איהו (רב ועלאה) ויקירא מכלא ואיהו אתגלי
לבתר ·

ויאמר מואב אל זקני מדין עתה ילחכו וגו' · רבי חייא פתח °ויראני זכריה ג'
את יהושע הכהן הגדול עומד לפני מלאך יי' וגו' כמה
אית ליה לבר נש לאסתמרא ארחוי בהאי עלמא ולמהך בארח
קשוט בגין דכל עובדוי דבר נש כתיבין קמי מלכא ורשימין קמיה
כלהו כמניינא וגטורי תרעי קיימין וסהדין קיימי ותבעי דינא (א) תריסין
ודיינא קיימא לקבלא סהדותא ואינון דטענו טענתא מרחשן ולא
ידיע אי יהכון מימינא ואם ישמאלון משמאלא דהא כד רוחי בני
נשא נפקי מהאי עלמא כמה אינון מקטרגין דקיימין קמייהו
וכרוזין נפקין הן לטב הן לביש כפום מה דנפיק מן דינא דתלייא
בכמה דינין אתדן בר נש בהאי עלמא בין בחייוי בין לבתר דהא
כל מלוי בדינא אינון וקב"ה תדיר ברחמנו ורחמוי על כלא
ולא בעי לדיינא בני נשא כפום עובדין דהכי אמר דוד °אם עונות תהלים ק"ל
תשמור יה יי' מי יעמוד · הכא אית לאסתכלא כיון דאמר אם
עונות תשמור יה אמאי יי' (ד"א אדני) אלא ג' דרגין דרחמי אדכר
דוד הכא · אם עונות תשמור יה אם חובין סגיאו עד דסלקין
לעילא לגבי אבא ואימא (ב) הא יי' (ד"א אדני) דאיהו רחמי ואי
שמא דא אע"ג דאיהו רחמי יתיר בדינא וכל דרגין אסכימו
בדינא דרגא חדא אית דנהיר לגביה (ג) דכל אסוותין מניה נפקין
איהו יחוס עלן ומאן איהו מי · מ"י יעמוד ודאי · מ"י ירפא לך (כד"א
כי גדול כים שברך מ"י ירפא לך) ועד יה יי' (ד"א אדני) ואי אלין איכה ב'
שמהן יסתמון מנך מ"י יעמוד דכל ארחין דתיובתא ורחמי פתיחן
מניה · ת"ח יהושע בן יהוצדק צדיק גמור הוה גברא דהוה עומד
לפני

א) חוקים · ב) ק' דלא כתיב כהוי"ה אלא כאדנו"ת וכוה דין · ועיין בפ' בראשית ע' קפ"ו ע"ב בבס הו"ח א"ס · ג)
עמ"ש ברב המגן בזבח השלמים סימן ק"ה וכמ' דברים אחדים דק"ד ב' ע"ב מ"י"ן ·

לפני ולפנים דעיילוהו למתיבתא דרקיעא אתכנשו כל בני מתיבתי
תמן לעיינא בדיניה ׳ וכך ארחוי דההוא מתיבתא דרקיעא כד
עיילי ליה לדינא כרוזא נפיק ואכריז כל בני מתיבתא עולו (ד)
לאדרא טמירא וכי דינא מתכנשי וההוא רוחא דב״נ סלקא ע״י
דתרין ממנן כיון דעאל קריב לגבי חד עמודא דשלהובא מלהטא
דקיימא תמן ס ואגלים ברוחא דאוירא דנשיב בההוא עמודא
וכמה אינון דסלקין לון תמן ס בגין דכל אינון דמשתדלי באורייתא
ומחדשי בה חרושין מיד אכתוב לגבי בני ס מתיבתא אינון מילין
כדין כל אינון בני מתיבתא אתאן למחמי ליה אינון תרין ממנן
נפקין וסלקין ליה לההוא מתיבתא דרקיעא מיד קריב לגבירה
ההוא עמודא דאגלים תמן עאל למתיבתא וחמאן ליה אי מלה
כרקא יאות זכאה איהו כמה עטרין מנצצן מעטרין ליה כל בני
מתיבתא ׳ ואי מלה אחרא הוה ווי ליה (ה) לההוא כסופא ׳ דחיין
ליה לבר וקאים גו עמודא עד דעיילי ליה לדינא רחמנא לישזבן
ואית אחרנין דסלקין לון תמן כד קב״ה בפלוגתא בבני מתיבתא
ואמרי מאן מוכח הא פלוני דאוכח מלה כדין סלקין ליה תמן
ואוכח ההוא מלה בין קב״ה ובין בני מתיבתא ׳ ואית אחרנין
דסלקין לון תמן לדינא ודיינין ליה תמן לבררא לון וללבנא לון
א״ל רבי יוסי אי הכי בלא דינא אתפטר בר נ״ש ואסתלק מהאי
עלמא ׳ ואי בדינא אסתלק אמאי אתדן זמנא אחרינא א״ל הכי
אוליפנא והכי שמענא דהא ודאי בדינא אסתלק ב״נ מהאי עלמא
אבל עד לא ייעול למחיצתהון דצדיקייא סלקי ליה לדינא ותמן
אתדן בההוא מתיבתא דרקיעא ׳ ותמן קיימא ההוא ממנא דגהינם
לאסטא׳ זכאה איהו מאן דזכי מדינא ואי לאו ההוא ממנא דגהינם
נטיל ליה בשעתא דמסרין ליה בידוי ומקלע ליה מתמן לותתא כמאן
דמקלע אבנא בקרטיפא

ד) חדר נסתרי ס) לאותה בושה :

בקרטיפא (ס"א כקוספתא) דכתיב ואת נפש אויבך יקלענה בתוך שמואל א' כ"ה
הקלע וגו' · וישדי ליה לגהינם וקביל עונשיה כפום מה דאתדן
ח' ויראני את יהושע הכהן הגדול עומד לפני מלאך יי' וגו' · זכריה ג'
סליקו ליה לדינא גו ההוא מתיבתא דרקיעא בשעתא דאתפטר
האי עלמא עומד לפני מלאך יי' · דא הוא ההוא נער ריש
תיבתא דאיהו חתיך דינא על כלא והשטן מאי והשטן ההוא
ממנא על נפשתא בגהינם דתיאובתיה למיסב ליה ותדיר קיימא
ומר הב הב הכו חייבין לגהינם · לשטנו · לאדכרא חובוי כדין
מר יי' אל השטן יגער יי' בך השטן ויגער יי' בך · תרין גערות
מאי אלא חד לדומה · וחד לההוא דנפקא מגהינם דקיימא
דיר לאסטאה · ת"ח ההוא שטן עלאה נחית כמה דאוקמוה
אגלים בדיוקנא דשור וכל אינון רוחין בישין דאתדנו לאילא
הינם לחיך לון ברגעא חדא וחטף לון ונחית ויהב לון לדומה
בתר דבלע לון · ודא הוא דכתיב ויאמר מואב אל זקני מדין
תה ילחכו הקהל את כל סביבותינו כלחוך השור דא אתמודע
יר דקיימא לביש על כל בני עלמא · את ירק השדה אינון רוחין
בני נשא דאינון ירק השדה השדה ההוא שדה דא אתמודע
ר יוסי אי הכי חכים הוה בלק · א"ל ודאי והכי אצטריך ליה
מנדע כל ארחוי דההוא שור ואי לא ידעי להו לא יכיל למעבד
ישוי וקסמוי · אמר ר' יוסי ודאי הכי הוא ויאות אמרת ותוקפיה
ההוא שור מבי מבריזי על התבואה (כאן חסר) כל אינון יומין
מכריזין וכל יומין דמכריזי על רוחיהון דבני נשא · ואינון יומי קנ"ו כ'
סן ויומי תשרי והא אתמר · (כאן מתחיל זהר חלק הנכרים כי שם שייך ינוקא
דפרשת בלק) ר"א וכו' שייך כאן

י יצחק ור' יהודה הוו אזלי באורחא מטו לההוא אתר דכפר
סכנין דהוה תמן רב המנונא סבא אתארחו באתתא דיליה
הוה לה (ב) ברא חד זעירא וכל יומא הוה בבי ספרא ההוא
א סליק מבי ספרא ואתא לביתא · חמא לון לאלין חכימין ·
א"ל

קלע וכן קוספתא והכל ענין א' · ב) סוד הנשמת ינוקא זה וגלגולי ינוקי הנז' בזוהר היה מפני שבירת היו כ"ח
וזכו לנר"ן ואח"כ הוצרכו לחזור לאיזה תיקון ואז נכנסו כולם כל הנר"ן יחד בותן קטנותם ולכן היו חכמים מבטן
וכ"כ בספר הגלגולים וע"ש לקמן קפ"ז ב' שזה הינוקא הוה בעת שנים ור' שפיו מוציא פנינים הרפ"ו :

א״ל אמיה קריב לגבי אלין גוברין עלאין ותרווח מנייהו ברכאן
קריב לגבייהו עד לא קריב אהדר לאחורא · א״ל לאמיה לא
בעינא לקרבא לגבייהו · דהא יומא דא (ג) לא קרו ק״ש והכי
אולפו לי כל מאן דלא קרי ק״ש בעונתיה בנדוי הוא כל ההוא
יומא שמעו אינון ותווהו ארימו ידייהו ובריכו ליה אמרו ודאי הכי
הוא ויומא דא אשתדלנא בהדי חתן וכלה דלא הוה לון צרכייהו
והוו מתאחרן לאזדווגא ולא הוה ב״נ לאשתדלא עלייהו ואנן
אשתדלנא בהו ולא קרינא ק״ש בעונתיה ומאן דאתעסק במצוה
פטור מן המצוה · אמרו ליה ברי במה ידעת · (ד) א״ל בריחא
דלבושייכו ידענא כד קריבנא לגבייכו תווהו יתבו נטלו ידייהו
וכריכו רפתא (ה) ר׳ יהודה הוו ידוי מלוכלכן (ונטיל ידוי) ובריך
(ו) עד לא נטיל א״ל אי תלמידי דרב שמעיה חסידא אתון לא
הוה לכו לברכא בידים מזוהמות · ומאן דבריך בידים מזוהמות
שמות ל׳ חייב מיתה · פתח (ז) ההוא ינוקא ואמר °בבאם אל אהל מועד
ירחצו מים ולא ימותו וגו׳ · ילפינן מהאי קרא דמאן דלא
חייש להאי ויתחזי קמי מלכא בידין מזוהמן חייב מיתה מ״ט בגין
דידוי דב״נ יתבין ברומו של עולם אצבעא חדא אית בידא דב״נ
שם כ״ו ואיהו אצבעא דארמא משה · כתיב °ועשית בריחם עצי שטים
חמשה לקרשי צלע המשכן האחד וחמשה בריחים לקרשי צלע
המשכן השנית · וכתיב והבריח התיכון בתוך הקרשים מבריח
מן הקצה אל הקצה ואי תימא דההוא בריח התיכון אחרא הוא
דלא הוה בכללא דאינון חמשה · לאו הכי אלא ההוא בריח
התיכון מאינון חמשה הוה תרין מכאן ותרין מכאן וחד
באמצעיתא הוא הוה בריח התיכון עמודא דיעקב רזא דמשה
לקבל

ג) ומוכח דהכהני רשב״י עכ״פ היו מתפללים כתו׳ וכדמוכח לעיל דל״ו ועמ״ש בח״ב דף קפ״ח בהגהתי ויש שם ס״ס וצ״ל קלת ודף זה ע״כ ע״פ ויקהל כב״ל · מא״ן : ד) מ״ב שיובן כמ״ש במדרש רות שאלה״ר מריח בק״ש שאדם קורא ורואה את חבר אינו תיבת יצחק היותו תלוי בריח הוא כמ״ש פרשת פנחס דל״ג ב׳ ש״ש ת״י של פ׳ שמע שם ס׳ עלין דשוכנה בנעלת הריח וע״ד פ״מ״ח מצות יש לאדם רמ״ח מיני ריח וז׳ סיגוקא שכל מיני ריח היה מריח בלבוש חוץ מאל ק״ש עכ״ל ועי׳ לרי״ח שמנין ני׳ רמ״ח וכ״מ שסגולת זו כוללת לכל המצות עמ״ש סר״ו ז״ל שבחי סהר״י ז״ל שזה מכיר בריח הבגדים כינוקא דבלק · ה) אין לסק׳ ממשנה ח׳ פ״ו דטהרות ר״א אצפ״י וכו׳ דהתם איירי לאכול וכאן איירי לברך עוכר לשאיתן סר״ו · את״י עמש״ל דף קפ״ה ב׳ מא״ן · ו) פי׳ הר״ו שרצה לברך כשי עיבר לשאיתן · ז) לשיומו כבו אל רב המנונא סבא כיאמר ר״ס לקמן לכן שתחיל בסוד ס״ח וס״נ שידוע שרב המנונא היה כי׳ מש״ה וס׳ בריחים סודם ס״ב וז״ח ובריחם כתיב כני׳ י׳ סוית כנו׳ ועוד סוי״ם בניקוד שת״ח עולה מ״ד וס״ס מ״ד עולה בריח ואו לכלא א׳ שהוא יעקב ונס יו״ד ס״א ו״ו ה״א הבו׳ ק״ד הוא ביעקב וס״פ אכי״ם מרובע לרחל ג״כ סוא בריח · קרמ״ז :

בל דא חמש אצבען בידא דב"נ · והברית התיכון באמצ'ית'
ועלאה מכלא ביה קיימן שאר אחרנין · ואינון חמש בריחין
קרון חמש מאה שנין דאילנא דחיי אזיל בהו · וברית קדישא
ער (ס"א אתגזר) בחמש אצבען דידא ומלה (נ"א קתיתא) ת"מא הוא
מה דאמרת וע"ד כל ברכאן דכהנא באצבען תליין · פריש
א דמשה ע"ד הוה · אי כל דא אית בהו לית דינא למהוי
קין כד מברכין בהו לקב"ה בגין דבהו וכדוגמא דילהון מתברך
א קדישא · וע"ד אתון (א) דחכמיתו טובא היך לא אשגחתון
אי · ולא שמשתון לר' (ב) שמעיה חסידא ואיהו אמר כל טנופא
לכלוכא סליקו ליה לסטרא אחרא דהא סטרא אחרא מהאי
פא ולכלוכא אתזן · וע"ד מים אחרונים חובה וחו בה אינון תרומה קי"ד כ'
הו ולא יכילו למללא א"ר יהודה ברי שמא דאבוך מאן הוא
יק ינוקא רגעא חדא קם לגבי אמיה ונשק לה · א"ל אמי על
א שאילו לי אלין חכימין אימא לון · א"ל אימיה ברי בדקת להו
ר הא בדקית ולא אשכחית כדקא יאות לחיישת ליה אמירה
הדר לגבייהו א"ל אתון שאלתון על אבא והא אסתלק מעלמא
ל יומא דחסידי קדישין אזלין בארחא איהו טייעא אבתרייהו
אתון קדישי עליונין היך לא אשכחתון ליה אזיל טייעא
תרייכו אבל בקדמיתא חמינא בכו והשתא חמינא בכו דאבא
חמא חמרא דלא (ס"א דלהוי) טעין אבתריה חמרא למסבל עולא
וריתא · וכיון דלא זכיתון דאבא יטען אבתרייכו לא אימא
ן הוא אבא · א"ר יהודה לר' יצחק כדחמי לן האי ינוקא לאו
הוא אבלו והוא ינוקא הוה אמר מילי דאורייתא וחדושי
ייתא · אמרו הב ונבריך · א"ל יאות אמרתון · בגין דשמא
ישא לא מתברך בברכה דא אלא בהזמנה · פתח ואמר °אברכה תהלים ל"ד
את

רוש וכו' ואולי יקע הסרפס מהו"ג ככו' כרים פלדרה : ב) כתוב בליקוטים שלי ספיה ניצין על דפנ"ם מצלמות
במחנו ופיס' נבית וזות היא פסקה סגי' כתו' דאמחוי כתר דגולא דרשב"י ע"ס · פרמ"ו :

את יי' בכל עת וגו' ׳ וכי מה חמא דוד לומר אברכה את יי' אלא חמא דוד דבעי הזמנה ואמר אברכה בגין דבשעתא דב"נ יתיב על פתורא שכינתא קיימא תמן וסטרא אחרא קיימא תמן ׳ כד אזמין ב"נ לברכא לקב"ה שכינתא אתתקנת (נ"א כהזמנה דא) לגבי עילא לקבלא ברכאן וסטרא אחרא אתכפייא (נ"א ואיהי אתתקנת בברכתא לגבי עילא וסטרא אחרא לאו איהו בכללא) ואי לא אזמין ב"נ לברכא לקב"ה סטרא אחרא שמע ומכשכשא למהוי ליה חולקא בההיא ברכה ואי תימא בשאר ברכאן אמאי לא אית הזמנה ׳ לא ההוא מלה דברכה דקא מברכין עלה איהו הזמנה ׳ ות"ח דהכי הוא דהאי דמברך על פרי ההוא פרי איהו הזמנה ומברכין עליה ׳ ולית ליה חולקא לסטרא אחרא וקודם דא דהוה ההוא פרי ברשות דסטרא אחרא לא מברכין עליה וכתיב לא יאכל בגין דלא יתברכון על ההוא פרי ולא יתברך סטרא אחרא כיון דנפק מרשותיה יאכל ומברכין עליה ואיהו הזמנה לברכתא ובן כל מילין דעלמא דקא מברכין עלייהו כלהו הזמנה לברכתא ׳ ולית בהו חולקא לסטרא אחרא ׳ ואי תימא אוף הכי לברכת זמון כסא דברכתא הוא הזמנה ואמאי הב ונברך לא הוא׳ ובקדמיתא כד הוה שתי אמר בורא פרי הגפן ׳ הא הזמנה הוי ׳ והשתא לברכת מזונא בעינן שנוי להזמנה אחרא דהא כסא דא לקב"ה הוי ולאו למזונא ובג"כ בעי הזמנה דפומא ואי תימא נברך שאכלנו משלו דא הוא הזמנה ברוך שאכלנו דא הוא ברכה הכי הוא ודאי ׳ אבל נברך הזמנה אחרא איהו הזמנה דבורא פרי הגפן (ס"א דפומא) דקדמיתא איהי הזמנה לכוס דברכ' סתם ׳ והאי כוס כיון דאנטיל איהו הזמנה אחרא במלה דנברך לגבי עלמא עלאה דכל מזונין וברכאן מתמן נפקין ובג"כ איהו בארח סתים דעלמא עלאה סתים איהו ולית לגביה הזמנה אלא דא כוס דברכה (במלה דנברך) ׳ אמר רבי יהודה זכאה חולקנא דמן

מא דעלמא עד השתא לא שמענא מלין אלין ודאי הא אמינא
רא לאו ב"נ איהו · א"ל ברא מלאכא דיי' רחימא דיליה האי
אמרת ועשית בריחים עצי שטים חמשה לקרשי צלע דמשכן
' וחמשה בריחים וגו' וחמשה בריחים לירכתים ימה הא בריחים
בא איכא דבא וידים אינון תרין' א"ל דא הוא דאמרין מפומיה
ב"נ אשתמע מאן איהו · אבל הואיל ולא אשגחתון אנא אימא :
ה ואמר °החכם עיניו בראשו וגו' וכי באן אתר עיני דב"נ אלא קהלת ב'
בראשו דילמא בגופו או בדרועיה דאפיק להכם יתיר מכל בני
למא · אלא קרא הכי הוא ודאי דתנן לא יהך ב"נ בגלויא
רישא ד' אמות · מ"ט דשכינתא שרייא על רישיה וכל חכים
נוי ומילוי בראשו אינון בההוא דשרייא וקיימא על רישיה וכד
נוי תמן לינדע (א) דההוא נהורא דאדליק על רישיה אצטריך
משחא בגין דגופא דב"נ איהו פתילה ונהורא אדליק לעיל' ושלמה
לכא צווח ואמר ושמן על ראשך אל יחסר דהא נהורא דבראשו
צטריך למשחא ואינון עובדין טבאן וע"ד (ב) החכם עיניו בראשו
א באתר אחרא · ואם כן אתון חכימין ודאי ושכינתא שרייא על
שייכו היך לא אשגחתון להאי דכתיב ועשית בריחים ה' לקרשי
לע המשכן הא' וה' בריחי' לקרשי צלע המשכן השני' הא' והב' אמר
א שלישי' ורביעי' לא אמר קרא דהא אחד ושנית דא חשיבו דתרין
טרין ובג"כ עביד חושבנא מתרין אלין אתו אינון ונשקוהו (כמלקדמין)
בה ר' יהודה ואר"ש זכאה חולקך זכאה דרא דא דהא בזכותך
פי' ינוקי דבי רב אינון טנרין רמאין תקיפין אתאת אמיה אמרה
ן רבותי' בטו מנייכו לא תשגחון על ברי אלא בעינא טבא
מרו לה זכאה חולקיך אתתא ברירא מכל שאר נשין דהא

ספ"ם דשבת גבי נתן דצוציתא כ' ר"ת שהיה נר דולק על ראשו הרמ"ז להח"י וכן רש"י בסנהדרין דל"ה וכל המבשה
א בסדר הדורות ע"ש סלי"ן . ב) רומז לגו"ל בר"ת קנ"ב שאור וב סוד ה' שכ"ל הסבינה שבידה הכמה קט.ב בידוע
וזהו רמז החכם עיני' ב' חכם .

קב"ה בריך הולקיך ואריס רגליך על כל שאר נשין דעלמא
אמר ינוקא אנא לא מסתפינא מעינא בישא דבר נונא רבא ויקירא
בראשית מ"ח אנא ונונא לא דחיל מעינא בישא דכתיב °וידגו לרוב בקרב
הארץ מאי (ג) לרוב לאסגאה עד עינא ותנינן מה דגים דימא
מיא חפי עליהון ולא עינא בישא וכו' · לרוב ודאי בקרב הארץ
בגו בני אנשא על ארעא אמרו ברא מלאכא דיי' לית בנא עינא
בישא ולא מסטרא דעינא בישא אתינן · וקב"ה חפי עלך בגדפוי
שם פתח ואמר °המלאך הגואל אותי מכל רע יברך וגו' · האי קרא אמר
יעקב ברוח קודשא אי ברוח קודשא א"ל רזא דחכמתא אית
ביה · המלאך קרי ליה מלאך וקרי ליה שמהן אחרנין · הכא
אמאי אקרי מלאך לא כד איהו שליחא מלעילא וקבילת זהרא מגו
אספקלרייא דלעילא דכד מברכין לה אבא ואימא להאי אמרי
לה ברתי (ד) זילי נטורי ביתיך פקידי לביתיך · הכי עבידי לביתיך
זילי וזוני לון זילי דההוא עלמא דלתתא מחכא לך בני ביתך
מחכאן מזונא מינך הא לך כל מה דתצטרכי למיהב לון כדין
איהי מלאך ואי תימא והא בכמה דוכתי אקרי מלאך ולא אתי
למיזן עלמין · ועוד דכשמא דא לא זן עלמין אלא בשמא דיי'
הכי הוא ודאי · כד שליח מגו אבא ואימא אקרי מלאך וכיון
דשארי על דוכתיה על תרין כרובין יי' שמיה למשה כד אתחזי
בראשית ל"ב ב' ליה בקדמיתא אקרי °מלאך ליעקב לא אתחזי הכי אלא בדוגמא
שם כ"ט דכתיב °ורחל באה דא דיוקנא דרחל אחרא דכתיב °כה אמר
ירמיה ל"א יי' קול ברמה נשמע וגו' · רחל מבכה על בניה °ורחל באה סתם
עם הצאן דרגין דילה אשר לאביה ודאי וכלהו אתמנן ואתפקדן
בידהא כי רועה היא · איהי מנהגא לון ואתפקדן עלייהו · והכי

במשה

ג) שהיה די שיאמר וידגו אלא לרבות שלהצין פי' גם שהעין תרבה לגלות בהם להמתיקם ברכת פרכוי היא תנכי והרבה אפי' בקרב הארץ בין בני אדם · רמ"ז · א"א ולפי פי' הערוך יתיישב היטב דפי' לחד פירושא דשפ"ר אגותני בהם תיתיל להם ומצלין ביותר · מא"ן ד) בריל"ז אבל היכל לבכת הספיר כת' לפתח חטאת רובץ וצריך שמירה רמ"ז :

סמות ג׳ במשה כתיב °וירא מלאך יי׳ אליו בלבת אש · ואי תימא יתיר
בראשית י״ח הוא שבחא דאברהם דלא כתיב ביה מלאך אלא °וירא אליו
יי׳ באלוני ממרא וגו׳ התם כאברהם אתחזי ליה אדני (א) בטוף
דלת בגין דבההוא זמנא קביל ברית ומה דהוה אתכסי עד כען
מניה אתחזי ליה רבון ושליט והכי אתחזי דהוא כדין כההוא
דרגא אתקשר ולא יתיר ובג״כ בשמא דארון רבון עליה אבל
סמות ג׳ משה דלא הוה ביה פרודא דכתיב °משה משה דלא פסקא
טעמא כמה דכתי׳ אברהם אברה׳ דפסקא טעמא · בגין דהשתא
שלים מה דלא הוה מקדמת דנא · פרישו אירת בין אברהם
דהשתא לאברהם דקדמית׳ אבל משה מיד דאתייליד אספקלריי׳
שם כ׳ דנהרא הוה עמיה דכתי׳ °ותרא אותו כי טוב הוא · וכתיב °וירא
ברא׳ א׳ אלהים את האור כי טוב · משה מיד אתקשר בדרגא דיליה
ובג״כ משה משה ולא אפסיק טעמא ועי״ד לגבי דמשה אזעיר
גרמיה דכתיב מלאך יי׳ יעקב קרא ליה בשעתא דהוה סליק
מעלמא מלאך · מאי טעמא בגין דבההיא שעתא הוה ירית לה
לשלטאה · משה בחייוי יעקב לבתר דסליק מעלמא · משה
בגופא יעקב ברוחא זכאה חולקא דמשה הגואל אותי מכל רע
דלא אתקריב לעלמין לגבי סטרא דרע ולא יכיל רע לשלטאה
ביה · יברך את הנערים כדין יעקב הוה מתקן לביתיה כבר נש
דאזיל לביתא חדתא ומתקן לה בתקוני ומקשט לה בקשוטוי
יברך את הנערים אינון דאשתמודען אינון דאתפקדן על עלמא
לאתמשכא מנייהו ברכאן תרין כרובין אינון ויקרא בהם שמי
השתא אתקין ביתיה ואיהו אסתלק בדרגיה בגין דחבורא ביעקב
הוי · גופא אתדבק באתר דאצטריך ותרין דרועין בהדיה ·
לבתר דאינון נערים מתברכאן כדקא יאות כדין וידגו לרוב

בקרב

(א) בנה״י גרים ליה וכתוב שפה שנתגלה לאברהם סיס המלכות וה״א, אה״י אה כ״י הכלתי וגו׳ .

בקרב הארץ ארחא דנונין לאסגאה גו מיין ואי נפקן מגו מיא ליבשתא מיד מתין · טין לאו הכי אלא אינון מן ימא רבא וסגיאו דילהון לאפשא ולאסגי בקרב הארץ איהו · מה דלית הכי לכל נונין דעלמא · מה כתיב לעילא ויברך את יוסף ויאמר ולא אשבחן ליה הכא ברכאן דהא לבתר בריך ליה דכתיב בן פורת יוסף בראשית מ"ט
טא כיון דבריך לטין נערים · ליוסף בריך דהא לא יכלי לאתברכא אלא מגו יוסף · ומגו דאיהו בטמירו ולא אתחזי לאתגלאה כתיב בטמירו ויקרא בהם שמי ושם אבותי (לכסאה עליה) מן האבות מתברכן ולא מאתר אחרא · בקרב הארץ דא הוא כסויא לחפאה מה דאצטרי' · אתו ונשקוהו כמלקדמין · אמרו הכו ונבריך אמר איהו אנא אברך דכל מה דשמעתון עד הכא מנאי הורה ואקיים כי טוב עין הוא יבורך · קרי ביה יברך מ"ט בגין דנתן משלי כ"ב
מלחמו לדל · מלחמא ומיכלא דאורייתא דילי אכלתון · א"ר יהודה ברא רחימא דקב"ה הא תנינן בעל הבית בוצע ואורח מברך · א"ל לאו אנא בעל הבית ולאו אתון אורחין · אבל קרא אשכחנא ואקיים ליה · דהא אנא טוב עין ודאי בלא שאילו דילכון אמינא עד השתא ולחמא ומיכלא דילי אכלתון · נטל כסא דברכתא ובריך וידוי לא יכלי למסבל כסא והוו מרתתי · כד מטא לעל הארץ ועל המזון אמר כוס ישועות אשא ובשם יי' אקרא קיים' כסא על תקוניה ואתיישב בימיניה ובריך לסוף אמ' יהא רעוא דלהר מטין יתמשבון ליה חיין מגו מלכ' אילנא דחיי דכל חיין ביה תליין · וקב"ה יערב ליה ויישבח (ב) ערב לתתא דיסתכם בערבותיה בהדי מלכא קדישא · כיון דבריך אסתים עינוי רגעא חדא לבתר פתח לון אמר חברייא שלם לכון מרבון טב דכל עלמא דיליה הוא · תווהו ובכו ובריכו ליה · כתו ההוא ליליא בצפרא

אקדימו

ב) על ר' יצחק הזפלל שכן היה ר"פ ערב כצלו כלהו פ' ויאור ר"פ א' וכ' פ"ב · עיין:

אקדימו ואזלו · כד מטו לגבי ר״ש סחו ליה עובדא · תוה ר״ש אמר בר טגרא תקיפא איהו ויאות הוא לכך ויתיר ממה דלא חשיב ב״נ בריה דרב המנונא סבא הוא אזדעזע רבי אלעזר אמר עלי למירך למחזי לההוא בוצינא דדליק · אר״ש דא לא סליק בשמא בעלמא דהא מלה עלאה אית ביה · ורזא איהו דהא נהירו משיכו דאבוי מנהרא עליה ורזא דא לא מתפשטא בין חברייא · יומא חדא הוו חברייא יתבין ומתנגחין אלין באלין והוו תמן ר׳ אלעזר ור׳ אבא ור׳ חייא ור׳ יוסי ושאר חברייא · אמרו הא כתיב °אל תצר את מואב ואל תתגר בם מלחמה וגו׳ · בגין רות ונעמה דהוו זמינין לנפקא מנייהו · צפורה אתת משה דהוות ממדין ויתרו ובנוי דנפקו ממדין דהוו כלהו זכאי קשוט עאכ״ו · ותו משה דרביאו ליה במדין · וא״ל קב״ה נקום נקמת בני ישראל מאת המדינים · א״ה משוא פנים אית במלה דיתיר אתחזו בני מדין לשזבא מן מואב · אר״ש לא דמי מאן דזמין למלקט תאני למאן דכבר לקיט לון · א״ל רבי אלעזר אע״ג דכבר לקיט לון שבחא איהו · א״ל מאן דלא לקט תאני נטיר תאנה תדיר דלא יהא בה פגם בגין תאני דזמינת לאייתאה · כיון דלקיט תאני שביק לה לתאנה ותו לא נטיר לה · כך מואב דזמינא לאייתאה אינון תאני נטר ליה קב״ה דכתיב אל תצר את מואב · מדין דקא יהיבת תאני ואלקיטו לון כתיב °צרור את המדינים דהא מכאן ולהלאה תאנה דא לא זמינת לאייתאה פירין ובג״כ אתחזיית ליקדת אשא · פתח ואמר :

ויאמר מואב אל זקני מדין וגו׳ · מואב אינון שארו ובגין אינון תאני דזמין מואב לאפקא לעלמא אשתזיבו מעונשא · ר׳ אלעזר בעא למיחמי לרבי יוסי ברבי שמעון בן לקוניא חמוי והוו אזלי ר׳ אבא ורבי יוסי (ד״א ל״ג ורבי חייא) בהדיה אזלו בארחא והוו אמרי

מילי

דברים ב׳ (margin note beside line 9)

במדבר כ״ה (margin note beside line 22–23)

(א) מילי דאורייתא כל ההוא אורחא · א"ר אבא מאי דכתיב
ויאמר יי' אלי אל תצר את מואב ואל תתגר בם מלחמה וגו' ·
דברי' ב' וכתיב וקרבת מול בני עמון וגו' · מלה דא כמלה דא · מה הפר"ש
בין דא לדא · לא אתחזי דישקילי הוו · ותנינן כד הוו מקרבי לגבי
בני מואב הוו ישראל אתחזיין לגבייהו בכל מאני קרבא (ס"א ל"ג) (ולא)
כדבעי אתגריין בהו · ולגבי בני עמון הוו ישראל מתעטפי
בעטופייהו ולא אתחזו מאני קרבא כלל · וקראי מוכחן בישקולא
דא כדא · א"ר אלעזר ודאי הכי הוא ותנינן דדא דהות חציפא
בר'א' י"ט ואמרת מואב דכתיב ותקרא את שמו מואב אתחזון ישראל
חציפין לגבייהו כמה דאיהי הוות חציפא דאמרת מואב מאב
הוה ברא דא · אבל זעירתא דאמרת בן עמי וכסיאת אית הא
ישראל הוו מכסיין ארחייהו לגבייהו מעטפי עטופא בטרית
ואתחזון קמייהו כאחין ממש · והא אוקמוה · עד דהוו אזלי אדכר
ר' אלעזר מההוא ינוקא סטו מארחא ג' פרסי ומטו להתם ·
אתארחו בההוא ביתא עאלו ואשכחו לההוא ינוקא דהוה יתיב
ומתקנין פתורא קמיה כיון דחמא לון קריב גבייהו א"ל עולו חסידי
קדישין · עולו שתילין דעלמא אינון דעילא ותתא משבחין לון ·
אינון דאפי' (ב) נוני ימא רבא נפקין ביבשת' לגבייהו · אתא ר' אלעזר
ונשקיה ברישיה · הדר כמלקדמין ונשקיה בפומיה · א"ר אלעזר
נשיקה קדמאה על נונין דשבקין מיא ואזלין ביבשת' ונשיקה תניינא
על ביעין דתנא דעבדו איבא טבא בעלמא אמר ההוא ינוק' בריה'
דלבושייכו חמינא דעמון ומואב מתגרי בכו היך אשתזבתון מנייהו
מאני קרבא לא הוו בידייכו ואי לאו לרחצנו תהבון בלא דחילו

תווהו

א) פי' ובשביל כך לא נזכר ר"א שהשיא ינוקא שלא אח"ך והוצרכו לנטות הדרכים ג' פרסי זמ"ש בסמוך וזה מפני שהיו עוסקים בתורה בכל הדרך : ב) הם הצדיקים דגי ים התורה שיוצאים לשם הנ"ע ללמוד ה' חסר במה"ז וכ"ש שלפניו שהיו רב המנונ"א היה ולכן ימא כשל נוני וכך היה ההמשכה כדהיא ה' כפ' בראשית ז' שלר' אלעזר ולר' הבא נגלה רב המנונא
הרמ"ז :

תווהו רבי אלעזר ורבי אבא וחברייא · אמר ר׳ אבא זכאה אורחא
א וזכאה חולקנא דזכינא למיחמי דא · אתקינו פתורא כמלקדמין
מר חכימין קדישין תבעו נהמא דתפנוקי בלא קרבא פתורא
מאני קרבא · או נהמא דקרבא · או תבעון לברכא למלכא בכל
ואני קרבא דהא פתורא לא אסתליק בלא קרבא · אמר רבי
לעזר ברא רחימא חביבא קדישא הכי בעינן בכל הני זיני קרבא
שתדלנא בהו וידעינן לאגחא בחרבא ובקשתא וברומחא
באבנין דקירטא ואנת רבייא עד לא חמית היך מגיחין קרבא
יברין תקיפין דעלמא · חרי ההוא ינוקא אמר ודאי לא חמינא
אבל כתיב ׳אל יתהלל חוגר כמפתח אתקינו פתורא בנהמא מלכים א׳ כ׳
בכל מה דאצטריך · אמר רבי אלעזר כמה חידו אית בלבאי
רבייא דא וכמה חדושין יתחדשון על פתורא דא · ועל דא אמרית
ידענא דזגי פעמוני רוחא קדישא הוו אזלין ביה · אמר ההוא
וקא מאן דבעי לנהמא על פום חרבא ייכול · חרי רבי אלעזר
אהדר וקריב ינוקא לגביה אמר ליה בגין דשבחת גרמך אית לך
מיגח קרבא בקדמיתא · ואנא אמרית בקדמיתא דקרבא ליהוי
תר אכילה · אבל השתא מאן דבעי סולתא תולה (נ״א ייתי) מאני
קרבא בידוי · אמר רבי אלעזר לך יאות לאחזאה מאינון מאני
קרבא דילך · פתח ההוא ינוקא ואמר ׳והיה באכלכם מלחם במדבר ט״ו
הארץ תרימו תרומה לי״י · קרא דא על עמר התנופה אתמר
מאי תנופה אי בגין דאניף ליה כהנא לעילא איהו תנופה מאי
איכפרת לן אי אניף אי מאיך · אלא ודאי אצטריך לארמא
יה לעילא והיינו תרומה ואף על גב דדרשינן תרי ממאה והכי
הוא אבל תנופה מאי (ס״א דא) הוא ארמותא · ורזא דחכמתא הכא
אי חסידי קדישין מארי דרומחין לא ישמשתון לר׳ שמעיה חסירא
ואי לאו תנדעון תנופה מאי היא · חטה מאי היא · שעורה מאי

היא · תנופה דקאמרינן היינו תנ״ו פ״ה ורזא דיליה תנו כבוד לי״
אלהיכם · דהא פה (עלאה) היינו כבוד דבעינן למיהב ליה לקב״ה
ועל דא אבעי לן לארמא לעילא לאחזאה דליה אנן יהבין להאי
פה · דלית שבחא למלכא עלאה אלא כד ישראל מתקני ליד
להאי כבוד ויהבי ליה למלכא כבוד ודא הוא תנו פה תנו כבוד
וארמא איהו ודאי קרא דשרינא ביה · והיה באכלכם מלחם
הארץ · וכי לחם הארץ שעורה איהו לאו הכי · ואנן שעורה
מקרבינן בגין דשעורה קדמאה לשאר נהמא דעלמא · שעורה
איהו שעור ה״א דהא אתר ידיע הוא כשיעורא דה״א · חטה בה״א
נקודה באמצעיתא דלית חולקא לסטרא אחרא דחובה תמן
(אלא) חטה ברתא דמתחטא לקמי אבוה ועבד לה רעותא ומא
חטה כללא דכ״ב אתוון · אמר רבי אלעזר אף על גב דהוה ל
למשמע · הכא אית לן למימר ולדרכא קשתא · אמר ההוא
ינוקא הא מגנא לקבל גירא · א״ר אלעזר ודאי חטה הכי קרינ
לה · אבל חמינן בשבטים כלהו דלית בהו ח״ט ובה אית חט
וקרינן חט״ה · אמר ההוא ינוקא ודאי הכי הוא דהא ח״ט שרייא
סמיך לה בהו בשבטים לא הוו אתוון אלין דקא אתו מסטרא
דקדושה דלעילא אבל לגבה שרייא · ואי בעית לאפקא חרבא
ותימא אמאי נקטרת אתוון אלין ההיא ברתא אלא אי תנדע
חובא דאדם הראשון דאמרו חט״ה הוה תנדע הא ואילנא דא
כד נצח כלא סטרא דטוב נקיט לכל סטרא אחרא וכפייא ליר
חברייא קדמאי פרישו מלה דא ושרו לה מרחיק חטה סתם
אתו בתראי ואמרו חטה ממש · אתא ישעיהו ופריש לה דכתי
וממחתה כי לא תקרב אליך ועל כן נקודה באמצעיתא דלא
יהא חטאה דאילו נקודה לא הוי חטאה להוי וחלופא בין ט׳ לת
תבירו לסטרא אחרא ברירו דמלה אתון חברייא דלא שמשתון לר

שמעיה

שמעיה חסירא אמרין(א) דבחמישת זיני דגן לא אית חולקא
לסטר אחרא · ולאו הכי דהא כל מה דאתכלי בארעא לסטר
אחרא אית ביה חולקא ומאן חולקא אית ליה מוץ דתדפנו רוח
דכתיב °לא כן הרשעים כי אם כמוץ אשר תדפנו רוח ודא הוא תלים א׳
רוחא דקודשא וכתיב °כי רוח עברה בו ואיננו וגו׳ בגין דרוח שם ק״ג
קודשא מפזר ליה בכל סטרין דעלמא דלא ישתכח דא בנוקבא
דכורא מאי הוא תבן · ומוץ ותבן כחדא אזלין וע״ד דא פטור
ממעשר דלית בהו חולקא בקדושה ה׳ דגן בנקיו · בלא תבן ומוץ
ח״ט דכר ונוקבא מוץ ותבן ה בנקיו דדגן וע״ד שלימו דאילנא
חטה איהו ואילנא דחטא ביה אדם הראשון חטה הוה דכלא
איהו ברזא ובמלה דחטה (ס״א בקודשא ה׳ נקיו דדגן בלא תבן
ומוץ וע״ד שלימו דאילנא חטה איהו וכלא איהו ברזא דחטה)
תווה רבי אלעזר ותווהו חברייא אמר רבי אלעזר ודאי הכי הוא
אמר ההוא ינוקא הכי הוא ודאי קרא דשרינן ביה דהא שעורה
אקדים למיתי לעלמא ואיהו מתתקן למיכלא דבעירא סתם
איהו רזא דאלהי הרים דמגדלין בכל יומא והיא אכלה לון
אקרי לחם תרומה מיכלא דההוא תרומה · ואתקציר בליליא
דהא כתיב °ובא השמש וטהר ואחר יאכל מן הקדשים כי לחמו ויקר׳ כ״ב
הוא · מן הקדשים דא תרומה · מן הקדשים ולא קדשים דהא
קדש סתם לא אקרי תרומה דחומר בקדש מבתרומה תנן ארעא
קדישא ברשו דקב״ה הוות ורשו אחרא לא עאל תמן היך אבדיקת
ארעא אי קיימת במהימנותא ולא אתחברת ברשו אחרא בקריבו
דתרומה דא דשעורים כגונא דרזא דסוטה · א״ר אבא ודאי שננא
דחרבא לגבך אמר ההוא ינוקא ודאי אתקפנא במגן וצינה
דאגנא מניה א״ר אבא ארעא קדישא לית בה רשו אחרא ולא
עאל תמן · מוץ ותבן ממאן הוו :

א) כלפ״ד דס״ל דאורו ודוקא בפי׳ מיני דגן הם ועיין נתס׳ ברכות דף ל״ו סרם״ו :

בראשית א׳ פתח ההוא ינוקא ואמר ׳ויברא אלהים את האדם בצלמו וגו׳
וכתיב ויאמר להם אלהים פרו ורבו ׳ וכי אי לאו דאתא
בראשית ג׳ נחש על חוה לא יעביר יתולדין בעלמא או אי לא חאבו ישרא
בעובדא דעגלא לא יעברון תולדין ׳ אלא וראי אי לא ייתי נחש
על חוה תולדין יעביד אדם מיד ודאי דהא גזרה אתגזר מיד
דאתכרי דכתיב פרו ורבו ומלאו את הארץ ואינון תולדין כלהו
יהון בנקיו בלא זוהמא כלל אוף הכי ארעא קדישא דהא לא
עאל בה רשו אחרא אית בה מוץ ותבן דלאו מההוא סטר ולכר
מארעא ההוא מוץ ותבן דסטר אחרא הוי דאולא בתר קרושד
בקוף בתר בני נשא ׳ אתו ר׳ אלעזר וחברייא ונשקוהו א״ל דמ
לי דרווחנא במאני קרבא נהמא דפתורא ׳ אמר ר׳ אלעזר ודא
הכי הוא דהא כל זיני קרבא בידך אינון ומצלחן בידך את
בראשית מ׳ ונשקוהו כמלקדמין : פתח איהו ואמר ׳ובגפן שלשה שריגים
וגו׳ ׳ עד הכא חזותא דמלה דהא מכאן ולהלאה חזוונא
דיליה הוה דכתיב וכוס פרעה בידי אבל הזיונא דמלה בגיניה
דיוסף הוה ולבשרא ליה דישמע יוסף וינדע ׳ תנינן שבעה רקיעי
אינון ואינון (שבעה) היכלין ושית אינון וחמש אינון וכלהו נפק
מגו יין עתיקא קדישא עלאה ההוא יין משיך ליה יעקב מרחי
וסחיט ליה מענבים דההוא גפן ׳ כדין יעקב אמשיך ליה ההוא
שם כ״ז יין דקא אתחזי ליה וחדי ושתי ׳הדא הוא דכתיב ׳ויבא לו יין וישת
כתוספות המ״ י׳ כ׳ הכא אתכליל עילא ותתא ׳ וע״ד ארחיק מלה ומשיך לו במשיכו
דתרי תנועי והיינו לו ליה לתתא ליה לעילא (בתרין סטרין אחיד)
חנוך מטטרו״ן אמר ויבא לו יין דארמי מיא בההוא יין ׳ ואי לא
דארמי ביה מים לא יכיל למסבל ושפיר אמר חנוך מטטרו״ן ובג״כ
אמשיך לי בתרי טעמי דהא בתרין סטרין אחיד וההוא יין אזיז
מררגא לדרגא וכלהו טעמין ביה עד דיוסף צדיקא טעים ליה
משלי ו׳ דאיהו דוד נאמן ה״ה דכתי׳ ׳כיין הטוב הולך לרודי למישרים

מהו כיין הטוב דאתא יעקב וארמי ביה מיא דא הוא יין הטוב והכי הוא כמה דאמר חנוך מטט"רון · תווה רבי אליעזר ותווה ר' אבא אמרו הא (מלאך) חמרא דילך הוא נצחת מלאכ' קדישא פומא ורוח קודישא · אמר ליה עד כען ההוא גפן מחבא למעבד פירין · וכגפן דא איהי גפן דאשתמודעא בקודשא בגין דאירת גפן אחרא דאיהי אקרי גפן נכריה · וענבין דילה לא אינון ענבין אלא קוצין אחידין לבא נשכין ככלבא · אינון ענבין אקרון °סורי הגפן נכריה אבל גפן דא עלה כתיב וכגפן ההיא דאשתמודעא ההיא דכל קדישין טעמו חמרא עתיקא חמרא טבא חמרא דיעקב יהב ביה מיא עד דכל אינון דידעין לטעמא חמרא טעמו ליה והוה טב לחכא · וההיא גפן כד מטא לגבה אושיטת תלת' שריגין ואינון תלת דיוקנא דאבהן דאתקדישת בהו ולית קדושה לא ביין ולית ברכתא לא ביין באתר דחדוה שרי והיא כפורחת' ככלה דאתקשטת ועאלת ברחימו בחדוה דההוא יין דאתערב במיא כדין עלתה נצה סליקת רחימו דילה לגבי דודה ושריאת לנגנא ולאעלא ברחימו וכדין אתמליין ואתבשלן אינון ענבין רכיכן ומליין מההוא חמרא טבא עתיקא חמרא דיעקב ארמי ביה מיא · וע"ד מאן דמברך על היין ומטי על הארץ אצטריך למרמי ביה מיא בגין דלית ליה לברכא רחם ה' על ישראל עמך בר במיא גו חמרא ואי לאו מאן יכיל למסבל · דא הוה לבשרא ליוסף בגין דביה הוה תלייא מלתא חנו"ך מטטר"ון אמר שלשה שריגים ודאי לקבל תלת אבהן והא ארבע אינון דילה לא דא הוא דכתי' והיא כפורחת · בזמנא דאיהי סליקת ופרחת בכנפהא לסלקא כדין עלתה נצה דא הוא ההוא דביעאה דאשתאר דסליק בהדה ולא אתפריש מינה הה"ד °וירכב על כרוב ויעף כד יעוף · כפורחת בזמנא דפורחת · ושפיר אמר חנוך מטטר"ון והכי הוא תווה ר' אלעזר ותווה ר' אבא אמרו מלאכא

ירמיה ב'

שמואל ב' כ"ב

קדישא

קדישא שליחא מלעילא הא חמרא דילך הוא נצחות ברזא דרוח קודשא אתו כלהו חברייא ונשקוהו · א"ר אלעזר בריך רחמנא דשדרני הכא · אמר ההוא ינוקא · חברייא (א) נהמא וחמרא עיקרא דפתור' אינון כל שאר מיכלא אבתרייהו אתמשך והא אורייתא רווחת לון ודילה אינון אוריית' בעאת מנייכו בבעו ברחימו ואמרת לכו לחמו בלחמי ושתו ביין מסכתי והואיל ואורייתא זמינת לכו והיא בעאת מנייכו מלה דא אית לכו למעבד רעותא דילה · *במטו מנייכו הואיל ואיהי זמינא לכו דתעבדון רעותא · אמרו הכי הוא ודאי · יתבו ואכלו וחדו בהדיה · כיון ב"מ פוח
דאכלו אתעכבו על פתורא · פתח איהו ואמר :

ויאמר מואב אל זקני מדין וגו' · ויאמרו זקני מואב אל זקני מדין לא כתיב אלא ויאמר מואב · עולמין נטלו עיטא מסבייא וסבייא אתמשכו אבתרייהו ואינון יהבי לון עיטא מאי עיטא יהבו לון עיטא בישא נטלו לגרמייהו אמרו ליה למואב גידולא ביינא גדלנא בינגא ומנו משה רביהון על חד כומרא דהוה בינגא דרבי ליה וגדיל ליה בביתיה ויהב ליה ברתיה לאנתו · ולא עוד אלא יהב ליה ממונא ושדר ליה למצרים לשיצאה כל ארעא · ואיהו וכל ביתיה אתמשכו אבתריה · אי ההוא רביהון ניכול לאעקרא מן עלמא כל עמא דיליה יתעקרון מיד מעלמא וכל עיטא בישא מההוא מלה דפעור ממדין הוה ותא חזי דכלא הוה ממדין · וכל עיטא דילהון על משה הוה · ובעיטא דילהון שכרו לבלעם כיון דחמו דבלעם לא יכיל נטלו עיטא אחרא בישא לגרמייהו ואפקירו נשייהו ובנתייהו יתיר ממואב דהא על נשי מדין כתיב °הן הנה היו לבני ישראל וגו' · וכלא ממדין הוה · נטלו במדבר ל"א
עיטא

א) פי' הנגר דרע לחם בג' סדרים לחם בש' בואכלו הלחם הארץ יין בש' ויבא לו יין · וא"כ הרי פתורא מוכן בשניהם · פרמ"ז :

עִיטא בהדי נשיאה דילהון דיפקיר ברתיה' דחשיבו לנטלא למשה ברשתיהון בכמה זיני חרשין אעטרו לה דיתפס רישא דילהון וקב"ה משיב חכמים אחור אינון חמן דרישא יתפס ברשתא דילהון ולא ידעו חמו ולא חמו · חמו רישא דעמ' דנפיל בהדה וכמה אפין אוחרנין וחשיבו דמשה הוה אפקירו לה ופקידו לה על משה דלא תזדווגי לאחרא אלא ביה · אמרה לון במה אנדע אמרו ההוא דתחמי דכלא קיימי קמיה ביה תזדווגי ולא באחרא' כיון דאתא זמרי בן סלוא קמו קמיה ארבעה ועשרי' (נ"א תשעה ותמנין) אף משבטא דשמעון בגין דהוה נשיאה דילהון והיא חשיבת דהוה משה ואזדווגא ביה · כיון דחמו כל אינון שאר לרא עבדו מה דעבדו והוה מה דהוה' וכלא הוה ממרין בכמה זינין ובגין כך אתענשו מרין' וקב"ה אמר למשה °נקום נקמת בני ישראל מאת המרינים' לך אתחזי ולך יאות' למואב אנא שביק לון לבתר דיפקון תרין מרגלאן מנייהו' הא דוד בריה דישי דאיהו ינקום נוקמין דמואב ויסחי קדירה דמלייא טנופא דפעור הה"ד מואב סיר רחצי ודאי ועד דאינון תרין מרגלאן לא נפקו לא אתענשו כיון דנפקו אתא דוד ואסחי קדירה מטנופא דילהון' וכלהו אתענשו מדין בימי משה · מואב בימי דוד · תא חזי חייבייא דמרין דעכ"ד לא שביכו מכל בישין דילהון' לבתר דרין דחמו דמית יהושע וכל אינון זקנים דאיתחזי למעבד נס על ידייהו אמרו השתא שעתא ק"ל' מה עבדו אתו לגבי עמלק אמרו אית לכון לאדכרא מה עבדו לכון בני ישראל ומשה רביהון ויהושע תלמידא דיליה דשיצו לכון מעלמא השתא הוא עידנא דלית בהו מאן דאגין עלייהו ואנן בהדייכו דכתי' °מדין ועמלק ובני קדם וגו' °מפני מרין עשו בני ישראל את המנהרות וגו' · לא הוה בעלמא מאן דעביד בישא בכלא (כמרין ואי תימא) בעמלק בגין קנאת ברית הקריבו לגבי ברית' ועל דא קני קב"ה קנאת לעלמין דלא יתנשי' אמרו ודאי הכי הוא ולית הכא ספקא בעלמא' פתח ואמר' °ויאמר יי' אלי אל תצר את מואב וגו' ויאמר יי' אלי וכי עד השתא

במדבר ל"א

שופטים ו'

סס

דברי' ב'

דא ידענא דיןס משה הוה ממלל קב״ה ולא עם אחרא דכתיב ויאמר יי׳ אלי ׳ אלי למה אלא למשה ׳ פקיד קב״ה דהא לאבאשא למואב אבל לאחרא לא ׳ לדוד לא פקיד דא ובג״כ אלי ׳ אל תצר את מואב אפילו לתחום זעירא דילהון׳ דהא מנייהו יפוק מאן דיתן נוקמין לישראל וינקים נוקמייהו ואיהו דוד דאתא מרות המואביה ואל תתגר בם מלחמה כל דא אתפקד למשה׳ הא לאחרא שרי ׳ ואי תימא ליהושע ולאינון זקנים דהוו דאוריכו יומין בתריה שרי ׳ לאו הכי בגין דכלהו מבי דינא דמשה הוו ומה דאתסר למשה אתסר להו ׳ ועוד דלא נפקו עדיין אינון מרגלאן מבאן דהא ביומיהון דשיפטים נפקת רות וברתיה דעגלון מלכא דמואב הוות ׳ מית עגלון דקטל ליה אהוד ומינו מלך אחר׳ ודא ברתיה אשתארת והוה כבי אומנא ובשדי מואב׳ כיון דאתא תמן אלימלך נסבה לבריה ואי תימא דגיירה אלימלך תמן לא אלא כל אורחי ביתא ומיכלא ומשתייא אוליפת ׳ אימתי אתגיירת לבתר כד אזלת בנעמי כדין אמרת עמך עמי ואלהיך אלהי ׳ (ח) נעמה בבני עמון ביומי דדוד נפקת כדין שראת רוח קודשא על דוד א״ל דוד כד כל עלמא מדידנא ואפילנא ערבין ישראל חבל נחלתו הוו דכירנא מה דעברו מואב בחבל נחלתו ׳ מואב מה כתיב וימדדם בחבל בההוא חבל נחלת יי׳ ׳ כל אינון דהוו מההוא זרעא ההוא חבל אחיד בהו ׳ כתיב מלא החבל ׳ מהו מלא החבל אלא ההוא דכתיב מלא כל הארץ כבודו ׳ הוה אמר דא הוא לאחייא ודא הוא לקטלא וההוא חבל אחיד באינון דאתחזון לקטלא ובג״כ אחיד בחבל ופשיט חבל על מה דעברו בההוא חבל נחלת יי׳ ׳ ומדין גדעון שצי כל ההוא זרעא דלא אשאיר מנייהו מכל אינון דאבאישו לישראל בעיטא או במלה אחרא ׳ ולכלהו דאבאישו לישראל קב״ה נטיר לון דבבו ונטל מנייהו נוקמין ׳ אבל אי זמינין למיתי מנייהו טב לעלמא ישעי׳ ו׳

ארוך

(ח) פני רבתי כולם: פסוקי ופני המפסקין מליגיהו דרגווכא קמאי ודלא נפ״ס הר׳ נודם ביהודה ברים פו״ת לפ״ס • ס׳׳ז

דיך רוגזיה ואפיה עמהון עד דיפיק ההוא טב לעלמא וכתר כן
טיל נוקמא ודינא מנייהו אמר רבי אלעזר הכי הוא ודאי ודא
יא ברירו דמלה׳ אמר ההוא ינוקא מכאן ולהלאה חבריא
תקינו מאני קרבא בידייכו ואגחו קרבא פתח רבי אלעזר ואמר
ברכו יי׳ מלאכיו גבוריכח וגו׳ דוד מלכא זמין לברכא לקב״ה תלים ק״ג כ׳ כ״ב
וא זמין לחילי שמיא דאינון כככייא ומזלי ושאר חיילין ושתף
נשמתא דיליה בהדייהו לברכא לקב״ה ה״ה דכתיב ברכו יי׳
ל מעשיו בכל מקומות ממשלתו · ברכי נפשי את יי׳ חזינן
נפשיה כל ברכאן זמין למלאכי מרומא לברכא ליה דכתיב
רכו יי׳ מלאכיו וגו׳ ועד לא אתו ישראל מלאכי מרומא הוו
בדי ושלמי עשייה · כיון דאתו ישראל וקיימו על טורא דסיני
אמרו נעשה ונשמע נטלו עשייה ממלאכי השרת ואתכלילו
דברו ומכדין עשיה הוות בארעא ישראל בלחודייהו ומלאכין
דישין בלחודייהו׳ ישראל גמרין ושלמין עשייה ׳ ועד גבורי כח
ושי דברו בקדמיתא ולבתר לשמוע׳ זכאין אינון ישראל דנטלו
שיה מנייהו ואתקיים בהו׳ אמר ההוא ינוקא נטר גרמך ואצלח
מאנך׳ וכי שבחא דא בלחודוי נטלו ישראל ולא אחרא אמר
בחא דא אשבחנא ולא אחרא אמר ההוא ינוקא כיון דחרבא
ילך לא אצלח או אנת לא מנענא ליה כרקא חזי שביק חרבא
מאן דאגח קרבא׳ שבחא עלאה דלא אתמסר למלאכי עלאי
לחודייהו אלא בהדי ישראל מאן איהו קדוש ברכה אתמסר
ון בלחודייהו כמה דאתמסר לישראל׳ אבל קדוש לא אתמסר
ון בלחודייהו אלא בהדי ישראל דלא מקדשי קדושה לא בהדי
שראל ואי תימא והא כתיב וקרא זה אל זה ואמר · אימתי בזמנא
ישראל מקדשי לתתא ׳ ועד דישראל לא מקדשי לתתא אינון לא
אמרי קדושה בגין דקדושה מתלת עלמין סלקא ולא מתרין והיינו

וקרא

וקרא זה הא חד · אל זה הא תרין · ואמר הא תלתא תלת עלמין
אינון לקבלייהו תלת קדושות · ובגין כך שבחא דישראל דנטלין
קדושה לתתא בלחודייהו · אמר רבי אלעזר הכי הוא ודאי ומלין
אלין אוקימנא לון · ותו אוקימנא דהא תלת קדושות אתמסרו
לישראל לתתא מן האי קרא והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש
אני יי׳ · והתקדשתם חד · והייתם קדושים תרין · כי קדוש אני יי׳
הא תלתא הכא אתמסר לון קדושה · אמר ליה יאות והא לא
אדכרת מרומחא עד דנטלת ליה אנא מבתר כתפך ושוי לה בידך
מכאן ולהלאה תדכר לרומחא דאיהי בידך תוב לאתר דשבקת
אמר רבי אלעזר מילין דאנן כהו בברכה אינון · ברכו מאי
ברכו משיכו ברכאן מאתר דכל ברכאן נפקין עד דיתעבדו
בריכה כסגיאו משיכו דאתמשיך ומגו סגיאו דמיין בההוא
בריכה מיד יפשון מיין נונין סגיאין לכמה זינין · וההוא משיכו
מאי הוא (א) ה׳ משיכו דנהורא דנהיר מגו ההוא אספקלריא
דנהרא דאתמשך מעילא לתתא האי למלאכי עלאי דאינון בכ
מרומא דאדרא עלאה אתמר ברכו יי׳ · אנן דיתבי לתתא אמר
ברכו את יי׳ בגין דאנן צריכין לאמשכא עלן להאי את ובה ניעול
לגבי מלכא לאחזאה אנפוי ועל דא אמר דוד °אני בצדק אחזה תלים י״ז
פניך אני בצדק ודאי ובגין כך שירותא דצלותא ברכו את יי׳
לאמשכא על רישן האי את וכיון דאנן משכן להאי את עלנא אית
לן למימר צלותא ולשבחא ובג״כ אסור לברכא לב״נ עד לא יצלי
ב״נ צלותיה וימשיך על רישיה להאי את ואי יקדים ויברך לב״נ
בקדמיתא הא אמשיך לההוא בר נש במה על רישיה באתו
דהאי את ובג״כ למלאכי עלאי כתיב ברכו יי׳ ואנן את יי׳ לתוספת
אמר ההוא ינוקא ודאי הא ידענא דמאני קרבא דילך טבין אינון
אתדכר מנהון ולא תנשי לון ודאי גבורה דב״נ דאגח קרבא

ברומחא

(א) נלע״ד שלכך אנו מכוונים כשלם בשכירך ס׳ מ״כ ור״ך ככתוב בסה״ב שלי״ן ·

רומחא וחרבא איהו · אבל מהו גבורי כח עושי דברו לשמוע
קול דברו · א"ר אלעזר הא אמרית · אמר ההוא ינוקא הא
ענא רחילא דזרועא דילך אתחליש השתא איהו עידנא דלא
אמתנא אלא לאלקאה בקירטא אבנא בתר אבנא · כד"א
קלע וכאבן בבהילו דא בתר דא · חדי ר' אלעזר · וחדו ר' אבא　שמואל א' י"ז
חברייא · פתח ההוא ינוקא ואמר שחורה אני ונאוה בנות ירושלם　שיר א'
ו' · אל　　תראוני שאני שחרחרת וגו' · מילין אלין הא אוקמוה
בל בשעתא דאיהי גו רחימו סגיא לגבי רחימהא מגו דחיקו
רחימו דלא יכלא למסבל אזעירת גרמה בזעירו סגי עד דלא　ד"נ כ'
תתחזיאת (אא) מנה אלא זעירו דנקודה חדא (ומאי איהי י') כדין
תכסיאת מכל חילין ומשריין דילה · ואיהי אמרת שחורה אני
לית באת דא חוורו בגוויה כשאר אתוון · ודא שחורה אני
ית לי אתר לאעלא לכון תחות גדפאי · כאהלי קדר · תנינן
א י' דלית בה חוורו לגו · כיריעות שלמה (א) דא ו' ובגין כך אל
ראוני · לא תחמון בי כלל דאנא נקודה זעירא מה עבדין גברין
קיפין חיילין דילה שאגין כאריין תקיפין כד"א הכפירים שואגים
טרף ומגו קלין ושאגין תקיפין דקא משאגין כאריין גיברין תקיפין
חילא שמע רחימא לעילא וידע דרחימתיה היא ברחימו כוותיה
גו רחימוי עד דלא אתחזיאת מדיוקנא ושפירו דילה כלל ·
נדין מגו קלין ושאגין דאינון גברי חילא דילה נפיק דודה רחימה
גו היכליה בכמה מתנן בכמה נבזבזן בריחין ובוסמין ואתי לגבה
אשתכח לה שחורה זעירא בלא דיוקנא ושפירו כלל · קריב לגבה
חבק לה ומנשק לה עד דאתערת זעיר זעיר מגו ריחין ובוסמין
בחדוה דרחימא דעמה אתבניאת ואתעבידת בתקונה' בדיוקנה'
שפירו דילה ה' כמלקדמין ודאי גבורי כח עשו לה ואהדרו לה
דיוקנה' ושפירו דילה דתוקפא וגבורתא דילהון גרימו דא · ועוד
לה במדבר　　　　　　　　　　כתיב

א) כצ"ל וכמ"ש בז"ח שיר השירים ע"פ זה כאהלי קדר וכו' ע"ש · הרש"ב ז

כתי' גבורי כח עושי דברו · עושי דברו ודאי דמתקנין ליה להאי דבר
ומהדרין ליה לדיוקנא קדמאה (וטבאן ולהלאה) כיון דאתתקנת
ואתעבידת בדיוקנהא שפירא כמלקדמין כדין אינון וכל שאר
חילין קיימין לשמוע מה דאיהי אמרת ואיהי קיימא כמלכא גו
חיליה ודא הוא עושי דברו ודאי כגוונא דא לתתא בזמנא דחייבין
בדרא איהי אתכסייא ואזעירת גרמה עד דלא אתחזיאת מכ
דיוקנהא בר נקודה חדא וכד אתאן גבורי כח וזכאי קשוט
כביכול עושים להאי דבר ואנהירת זעיר זעיר ואתעבידת בדיוקנה
בשפירו דילה ה' כמלקדמין · אתו חברייא ונשקוהו א"ר אלעזר
אלמלא יחזקאל נביאה אמר דא תווהא הוי בעלמא נטליה ר'
אלעזר ונשקיה כמלקדמין אמר ההוא ינוקא אנא אברך · אמרו
את בריך ולך יאות לברכא · אמר כמה אתון קדישין כמה
ברכות זמינין לכו מאימא קדישא בגין דלא מנעתון לי לברכא ·
מתליי"ה פתח ואמר מונע בר יקבוהו לאם וברכות לראש משביר האי קרא
כמשמעו · אבל תנינן כל ב"נ חייב בברכת המזון · ואי לא
ידע אתתיה או בנוי מברכין ליה ותבא מארה לההוא גברא דלא
ידע לברכא עד דיצטריך לאתתיה ולבנוי דיברכון ליה ואי הוא
ידע אצטריך לחנכא לבריה ולמיהב ליה כסא לברכא ומאן דמנע
ליה דלא יתחנך יקבוהו לאום מונע בר דלא לברכא לקודשא
בריך הוא ולא יתחנך במצות · יקבוהו לאום · יקבהו מבעי
ליה או יקבוהו לאומים דהא לאם חד הוא כד"א ולאם מלאום
יאמץ מאי יקבוהו לאם אלא (ב) לאם כתיב לאימא קדישא יקבוהו
להאי ב"נ דמנע לההוא בר מלברכא לקב"ה · אנא ברא יחידא
הוינא לאמי הבו לי כסא ואברך למלכא קדישא דיהב בביתא
דאמי גוברין דחילא דמלילנא קמייהו מילין תקיפין וזבינא לון ·
ובגין כך אנא אברך · וקודם דא אתיישב קרא על תקוניה הא
דשרינן

ב) פירוש בגבול הלם · הרמ"ז :

ישרינן ביה מונע בר יקבוהו לאם מאן דאמניע בר כמה דאתמר
קבוהו לאם כד"א °ויקוב בן האשה הישראלית את השם · אוף ויקר' כ"ד
הכא יקבוהו יפרשון ליה לאם יפרשון חטאוי לאימא קדישא
ברכה לראש משביר להחוא ב"נ דיחנך בריה לברכא לקב"ה
ולחנכא ליה בפקודי אורייתא ורזא דמלה כתיב ברזא דלעילא
מה שמו ומה שם בנו כי תדע ההוא שם ידיעא יי' צבאות שמו שם
בנו ישראל שמו דכתיב °בני בכורי ישראל והאי ישראל כל מפתחן שמות ד'
מהימנותא ביה תליין ואיהו משתבח ואמר °יי אמר אלי בני אתה תלים ב'
הכי הוא ודאי דהא אבא ואימא אעטרו ליה ובריכו ליה בכמה
ברכאן ואמרו ופקידו לכלא נשקו בר נשקו ידא דהאי בר
כביכול שולטנו יהב ליה על כלא דכלא יפלחון ליה פן יאנף ·
בגין דאעטרו ליה בדינא ורחמי · מאן דזכי לדינא ומאן
דזכי לרחמי · כל ברכאן דלעילא ותתא לההוא בר סלקין
ומתעטרן · ומאן דמנע ברכאן מהאי בר יפרשון חטאוי קמי מלכא
קדישא (ק"ה לומה) לאם ממש · וברכה לראש משביר · מאן דמברך
ואומין בכסא דברכה למאן דאצטריך ליה בהאי אתבר סטרא קה"ז כ'
אחרא ואתכפייא בתבירו ואסתלק סטר קדושה ודא הוא דכתיב
וברכה לראש משביר · כמה דאיהו מסלק ומברך לקב"ה ועביד
לסטרא אחרא דיתבר הכי קב"ה משיך עליה ברכאן מלעילא
וההוא דאקרי ברכה שרייא על רישיה · מכאן ולהלאה חברייא
הבו ונבריך · יהבו ליה כסא דברכה ובריך · וחברייא כלהו הוו
בחדוה דהא מיומא דהלולא דרבי אלעזר לא חדו חברייא
כההוא יומא דייתבו תמן אקדימו ובריכו ליה בחדוה וברעו
דלבא אמר ההוא ינוקא לית לכו לאתפרשא אלא מגו מילי
אורייתא והכי תנינן :

שמות י"ג — פתח ואמר °וי"י הולך לפניהם יומם בעמוד ענן וגו' ויי' זקיף טעמא לעילא אמאי · אלא בההיא שעתא כמה יאות ושפירו הוות להאי כלה דאתכפיאת עד השתא בגלותא והשתא אזלת בזקיפו דרישא באוכלוסהא בחדוה בויי' זקיף טעמא לעילא הולך לפניהם יומם · עד הכא לא ידע אי האי כלה אזלא לקמייהו אי לא דהא טעמא אפסיק בויי"ה אלא איהי הוות תמן · אבל מאן דאזיל קמייהו סבא עילאה מאריה דביתא ההוא דאומי (נ"א דאומין) ליה קב"ה ומנו אברהם דכתיב °יומם יצוה יי' חסדו וכתיב °אם לא בריתי יומם ולילה · יומא דכל יומין כלילן ביה יומא דישאר יומין איהו ישאר כל יומין ודאי ועל דא אקרי יומם ולאו יום · ובג"כ הולך לפניהם יומם הוא אזיל בימטא וכלה אזלת בליליא דכתיב ולילה בעמוד אש להאיר להם דא כלה כל חד כדקחזי ליה · ואתון חברייא יומם ולילה יהא קמייכו בכל שעתא נשקוהו ובריכוהו כמלקדמין ואזלו אתו לגבי ר"ש וסחו ליה עובדא · תווה אמר כמה יאות הוא אבל לא סליק בשמא · אעא דקיק בר סליק נהוריה סליק לפום שעתא ומיד כבה ואשתקע ותו הא אמינא נהורא דא ממה הוי :

תהלים מ"ב — (margin beside °יומם)
ירמי' ל"ג — (margin beside °אם לא בריתי)

תהלים קי"ב — פתח ואמר °גבור בארץ יהיה זרעו דור ישרים יבורך · כד בר נש איהו גבור בארץ · גבור באורייתא גבור ביצריה גבור בארץ ודאי סליק נהוריה ואתמשך ביה משיכו: סגי כדין דור ישרים יבורך · יברך כתיב · א"ר אבא והא חמינן ינוקי דאמרי מילין עלאין וקיימין לכתר רישין דעלמא · א"ל ינוקא דאמר מלה חדא או תרין לפום שעתא בלא כונה דילהון מובטח בר נש בדא דיזכי למילף אורייתא בישראל אבל דא דנהורא דיליה קיימא עד קיומיה בדעתא שלים לאו הכי · ותו דהא קודשא בריך הוא תיאובתיה דיליה לארחא בתפוחא דא

זכאה

באה חולקיה · זכאין אתון צדיקייא דכתיב בכו ויספה פליטת מלכים ב' י"ט
ית יהודה הנשארה שרש למטה ועשה פרי למעלה · שרש
מטה כגון אבוי דאסתלק מעלמ' ואיהו שרש למטה במתיבתא
רקיעא ועשה פרי למעלה במתיבתא עילאה כמה טבא שרשא
איבא · ואי לאו דלא אהא מקטרגא לקב"ה הואיל ותיאובתיה
ארחא ביה לא הוה מאן דייכול לשלטאה ביה · אבל יהוא
עוא דאמיה לא תחמי צערא עליה וכן הוה · (כנ"ל כתוב סע"ב סיום
פר' אלה הדברים) :

לח מלאכים אל בלעם בן בעור וגו' · (הנה עם יצא ממצרים
וגו) · הכא אית עשרין ותמנייא תיבין לקבל כ"ח דרגין
חרשי קוסמין דצפור · ואית לאסתכלא מאן דבעא למללא ביה
בלעם ולאתחברא בהדיה אמאי שדר ליה מיד עד לא ייתי
נביה מילין בפירושא דקאמר הנה עם יצא ממצרים ועתה לכה
יה לי · הוה ליה לאתחברא בהדיה בקדמית' ולפייסא ולשוחד'
ה ולבתר לאודעא ליה מלוי · אלא א"ר יוסי מהכא אשתמודע
הא ידע בלק רעותיה דההוא רשע דבעא לאתייקרא תדיר
מילין רברבין ולית ליה תיאובתא אלא כד עביד ביישן בלק קסם
סמין ועביד חרשין ואתקן ציפרא · וידע דדרגין דמשה עלאין
קירין וחזא כחרשוי וקסם בקסמוי וידע דדרגין דבלעם הוו
קבלייהו מיד וישלח מלאכים אל בלעם בן בעור פתורה · שמה
אתרא הוה כד"א מפתור ארם נהרים לקללך · אמאי אקרי
י בגין דכתיב העורכים לגד שלחן · ופתורא הוה מסדר תמן
י יומא דהכי הוא תקונא דסטרין ביישן מסדרין קמייהו פתור'
מיכלא ובמשתיי' ועברין חרשין ומקטרין לקמי פתור' ומתכנשין
מן כל רוחין מסאבין ואודעין לון מה דאינון בעאן וכל חרשין

וקוסמי

וקוסמי דעלמא על ההוא פתורא הוו · ובגין כך אקרי שמא
דאתרא ההוא פתורה דהכי קורין בארם נהרים לשלחן פתורא
שמות כ״ח פתח ואמר ועשית שלחן עצי שטים וגו׳ וכתיב ונתת על השלחן
לחם פנים וגו׳ כל אינון מאני קודשא בעא קב״ה למעבד
קמיה לאמשכא רוחא קדיש׳ מעילא לתתא · ההוא רשע דבלעם
הוה מסדר הכי לסטרא אחרא והוה מסדר שלחן ונהמא דאקרי
לחם מגואל כמה דאתמר דהכי אזיל סטר אחרא בתר קדושה
קהלת כ׳ כקוף בתר בני נשא · ושלמה מלכא צווח ואמר כי מה האדם
קס״ס שיבא אחרי המלך את אשר כבר עשוהו · והא אתמר קרא דא
שופטים ה׳ ת״ח כתיב יי׳ בצאתך משעיר בצעדך משדה אדום ארץ רעשה
וגו׳ בשעת׳ דבעא קב״ה למיהב אורייתא לישרא׳ אזל וזמין
דברים ל״ג להו לבני עשו ולא קבלוה כד״א יי׳ מסיני בא וזרח משעיר למו
ולא בעו לקבלה אזל לבני ישמעאל ולא בעו לקבלה · דכתיב
הופיע מהר פארן כיון דלא בעו אהדר לון לישראל הכי תנינן
השתא אית לשאלא והא תנינן דלית חטארה כד ב״נ מדקדק
דיוקין דאוריית׳ וישר׳ שתוי לאנהר׳ מלוי האי קרא לא אתיישבא
ואית לשאלא קב״ה כד אזל לשעיר למאן נביאה דילהון אתגלי
וכד אזל לפארן למאן נביאה דילהון אתגלי · אי תימא דאתגלי
לכלהו לא אשכחן דא לעלמין בר לישראל בלחודייהו על ידי
דמשה · והא אתמר דהכי מבעי קרא למימר יי׳ לסיני בא וזרח
לשעיר למו הופיע להר פארן מהו משעיר למו ומהו מהר פארן
כלא אית למנדע ולאסתכלא · והא שאילנא ולא שמענא ולא
ידענא · כד אתא רבי שמעון אתא ושאיל׳ מלה במלקדמין
אמרו ליה הא שאלתא דא אתאמרא יי׳ מסיני בא כד״א
שמו׳ י״ט הנה אנכי בא אליך בעב הענן · ומסיני בא ואתגלי עלייהו וזרח
משעיר

יעיר למו ממה דאמרו בני שעיר דלא בעאן לקבלא מהאי אנהר
ון לישראל ואוסיף עלייהו נהורא וחביבו סגיא · אוף הכי הופיע
אנהר לישראל) מהר פארן ממה דאמרו בני פארן דלא בעו לקבלה
האי אוסיפו ישראל חביבו ונהירו יתיר כדקא יאות · ומה דישת
ל ידא דמאן אתגלי עלייהו (ת״ח) רזא עלאה איהו ואתגלי מלרה
ל ידך אורייתא נפקת מרזא עלאה דרישא דמלכא סתימא כד
טא לגבי דרועא שמאלא (ס״א ימינא) חמא קב״ה בההוא דרועא רי״ח כ׳ ר״מ
מא בישא דהוה מתרבי מתמן · אמר אצטריך לי לבררא וללבנא רי״ט ק׳
רועא דא · ואי לא ימאיך ההוא דמא בישא ויפגים כלא אבל
צטריך לבררא מהכא כל פגימו · מה עבד קרא לסמ״ל ואתא
מיה ואמר ליה תבעי אורייתא דילי אמר מה כתיב בה · אמר ליה
א תרצח · דליג קב״ה לאתר דאצטריך · אמר ח״ו אורייתא דא
לך היא ודילך יהא לא בעינא אורייתא דא · אתיב ואתחנן
מיה אמר מאריה דעלמא אי את יהבה לי כל שולטנו דילי
תעבר דהא שולטנו דילי על קטולא איהו וקרבין לא יהון
ולטנו דילי על ככבא דמאדים · א״ה כלא אתבטל מעלמא
אריה דעלמא טול אורייתך ולא יהא הולקא ואהסנא לי בה ·
בל אי ניחא קמך הא עמא בנוי דיעקב לון אתחזי · ואיהו חשיב
הא דלטורא אמר עלייהו ודא הוא וזרח משעיר למו משעיר
מש נפק נהורא לון לישראל · אמר סמא״ל ודאי אי בנוי דיעקב
קבלון דא יתעברון מעלמא ולא יישלטון לעלמין · אתיב ליה כמה
מנין ואמר דא ואמר ליה אנת בוכרא ולך אתחזי · אמר ליה
הא ליה בכירותא דילי והא אזדבן ליה ואנא אודיתי · א״ל הואיל
לא בעית למהוי לך בה חולקא אתעבר מנה בכלא · אמר יאות
מר ליה הואיל וכך הב לי עיטא איך איעביד דיקבלון לה בנוי

דיעקב

דיעקב דאת אמר · א"ל מאריה דעלמא אצטריך לשחרא לון טול
נהורא מנהירו דחילי שמיא והב עלייהו וברא יקבלון לה והא
דילי יהא בקדמיתא אפשיט מניה נהירו דחפייא עליה ויהב ליה
למיהב לון לישראל הה"ד וזרח משעיר למו · משעיר ממש ·
ויק' ו' דא סמא"ל דכתיב °ונשא השעיר עליו · למו לישראל · כיון
דביער דא ואעבר דמא בישא מדרועא שמאלא אהדר לדרועא
ימינא (ס"א סמאלא) חמא ביה אוף הכי אמר הכי נמי אצטריך לנקייא
מדמא בישא דרועא דא · קרא לרה"ב אמר ליה תבעי את אוריית'
דילי · א"ל מה כתיב בה דליג ליה ואמר לא תנאף אמר ווי אי
ירותא דא יחסין לי קב"ה ירותא בישא דיתעבר בה כל שולטני
כרא' א' דהא ברכתא דמיא נטילנא ברכתא דנוני ימא דכתיב °פרו ורבו
שם י"ו וגו' · וכתיב והפרתי והרבתי אותו וכו' וכתיב °והוא יהיה פרא
אדם · שארי לאתחננא קמי מאריה א"ל מאריה דעלמא תרין
בנין נפקנא מאברהם הא בנוי דיצחק הב לון ולון אתחזי · אמר
ליה לא יכילנא דאנת בוכרא ולך אתחזי · שארי לאתחננא
קמיה ואמר מאריה דעלמא בכירותא דילי יהא דילידה והאי
נהורא דאנא ירית' על דא טול והב לון וכך עבד ה"ה דכתיב
דברי' ל"ג °הופיע מהר פארן מאי שנא בסמא"ל כתיב וזרח וברה"ב כתיב
הופיע · דלא נטל בההוא נהירו דאפשיט מניה סמ"אל חרב וקטול'
לקטלא בדינא ולקטלא בדקא יאות · הה"ד ואשר חרב גאותך
אע"ג דלא הוה דילך ונטל בההיא ברכתא דאפשיט מניה רה"ב
זעיר כמאן דאופע זעיר מברכתא דילהון למעבד פריה ורביה ·
בג"כ הופיע מהר פארן ולא כתיב וזרח · כיון דנטל מתנן אלין
לישראל מאינון דרברבין שולטנין · אתא וקרא להו לכל

רבבות

בבות קדיש דממנן על ישאר עמין ואתיבו ליה אוף הכי מכלהו
כיל ונטר מתנן למיהב לון לישראל · לאסיא דהוה ליה חד
אנא מלייא מסמא דחיי ונטר ליה לבריה · בעא למיהב ליה
בריה ההוא פלייטון דסמא דחיי · אסייא הוה חכים אמר עבדין
יישין אית בביתי אי ינדעון דאנא יהיב לברי נבזבזא דא יבאיש
עינייהו ויבעון לקטלא ליה · מה עבד נטיל זעיר מסמא דמותא
שוי אפתחא דמאנא קרא לעבדוי אמר לון אתון מהימנן קדמי
בעון לההוא סמא · אמרו נחמי מאי היא נטלו למטעם עד לא
ורחו בעו למימת אמרו בלבייהו אי האי סמא יהיב לבריה ודאי
מות ואנן נירת לרבוננא אמרו קמיה מרנא סמא דא לא אתחזי
(א לברך והא אגרא דפולחננא שבקנא גבך והב ליה לשוחדא
יקבל סמא דא · כך קודשא ב"ה הוא אסיא חכים · ידע דאי יהיב
אורייתא לישראל עד לא אודע לון בכל יומא הוו רדפין לון
ישראל עלה וקטלין לון אבל עבד דא ואינון יהבו ליה מתנן
נבזבזן בגין דיקבלון לה וכלהו הביל לון משה למיהב להו לישר)
הדא הוא דכתיב °עלית למרום שבית שבי וגו' · ובגין כך ירתו תלים ס"ח
ישראל אורייתא בלא ערעורא ובלא קטרוגא כלל · בריך הוא
בריך שמיה לעלם ולעלמי עלמייא · תא חזי עדים דבני ישראל
אלין מתנן ונבזבזן דקבילו ובגין כך לא הוה שליט עלייהו מותא
לא סטרא אחרא ולא די לון דנטלו אורייתא בלא ערעורא כלל
אלא דקבילו נבזבזן ומתנן מכלהו · כיון דחטו מה כתיב °ויתנצלו שמות ל"ג
בני ישראל את עדים · אינון מתנות באדם · (א) מה אשתאר מנהון
ההוא שבי דכתיב עלית למרום שבית שבי וגו' · אוכפו וחטו מה במדבר כ"א
כתיב °וישמע הכנעני מלך ערד · וכתיב וילחם בישראל וישב
ממנו שבי (ועב"ר) וכל זמנא דישראל תבין לאבוהון דבשמייא

סל במדבר אינון

א) לפי מ"ש האר"י ז"ל כפי' ישמא משה וכו' א"ש מאי דאיתמר לקחת מתנות באדם ידוק היטב מ"ן ·

אינון נבזבזן (וכלא) יתהדר לגבייהו ואתכסיין ביה ולזמנא ראת
דברי' ל' כלא יתהדר דכתיב °ושב ה' אלהיך את שבותך וגו' · מכא
שופטי' ה' ולהלאה אימא מילך · אמר רבי יוסי °ה' בצאתך משעיר בצ עדך
משדה אדום ארץ רעשה · בשעתא דקב"ה תב משעיר
דלא קבילו אורייתא ארץ רעשה וגו' · מ"ט רעשה בגין דבעאת
לאהדרא לתהו ובהו דהכי אתני קב"ה בעלמא אי יקבלון בני
ישראל אורייתא מוטב ואם לאו אהדר עלמא לתוהו ובוהו כיון
דחמאת ארעא דהא אזמין קב"ה לכל עממייא דיקבלון אורייתא
ולא קבילו ומכל עממייא לא אשתארו אלא ישראל בלחודייהו
חשיבת ארעא דישראל לא יקבלון כוותייהו ובג"כ ארץ רעשה
תהלים ע"ה כיון דאמרו נעשה ונשמע מיד שקטה הה"ד °ארץ יראה ושקטה
יראה בקדמיתא ולבסוף ושקטה · ות"ח בגין דישראל אמרו נעשה
לא דחלין מן כל עשייה דיכלון כל חרשי דעלמא למעבד ולא
מכל קסמין וחרשין דעלמא · מ"ט חד בג"ד · וחד בגין כד אפיק
לון קב"ה ממצרים תבר קמייהו כל זיני חרשין וקסמין דלא יכלין
לשלטאה עלייהו וההיא שעתא דאתא בלק הוה ידע דא · מיד
וישלח מלאכים אל בלעם בן בעור פתורה אשר על הנהר וגו'
מאי פתורה · אלא דיתקין פתורא ויבעי מתמן עיטא מה יעביד
אשר על הנהר · על נהרים מבעי ליה · מאי על הנהר · ודאי
הכי הוא דעל חד נהרא קיימא תדיר :

רבי אלעזר ורבי אבא הוו אזלי למחמי לר' יוסי ברבי שמעון בן
לקונייא חמוי דר' אלעזר קמו בפלגות ליליא למלעי באורייתא
יתבו אמר ר' אלעזר השתא הוא עידנא דקב"ה עאל בגנתא דעדן
לאשתעשעא בצדיקייא דתמן אמר ר' אבא שעשועא דא מאי הוא
והיך ישתעשע בהו · אמר ר' אלעזר מלה דא רזא סתימא איהו
טמירא

טמירא לגבי דלא ידיע · א"ל וכי בריקנייא הוו סמכין רברבין
דמקדמת דנא בהאי עלמא דלא ידעו ולא רדפו אבתרה למנדע
על מה קיימי בהאי עלמא ומה הוו מחכאן (א) בההוא עלמא ·
פתח רבי אלעזר ואמר יי' אלהי אתה ארוממך אודה שמך כי ישעיה כ"ה
עשית וגו' · האי קרא רזא דמהימנותא איהו · יי' רזא עלאה
שירותא דנקודה עלאה סתימא דלא ידיע אלהי רזא קול דממה
דקה ואיהו שירותא דקיימא לשאלא ואסתים ולא ידיע ולית מאן
דאתיב עליה בגין דאיהו סתים וטמיר וגניז · אתה דא ימינא
שירותא דקיימא לשאלא ולאתבא ביה והוא כהן עלאה · כד"א
אתה כהן לעולם על דברתי מלכי צדק · מאן על דברתי מלכי תלים ק"י
צדק אלא כהן עלאה דא איהו דקיימא על דבר בגין דההוא
דבר לא קיימא אלא בימינא · וההוא דבר מאן איהו מלכי צדק
כך שמיה · ומה דאמר דברתי בגין דאתקשר ביה בדוד · וכל
מילי שבחא דיליה בההוא דבר אתיין · ועל דא דברתי · וכג"כ
אתה דא כהן · והא אוקימנא דתלת דוכתי אינון דאקרי כל חד
אתה · ארוממך כלא כחדא · אודה שמך כדקא יאות והאי ישם
ידיע · כי עשית פלא כסוייא ולבושא לאתלבשא נהורא סתימא
עתיקא ראשיתא דרגא עלאה אדם קדמאה טמירא בכסויא
דנהורא אחרא · ד"א כי עשית פלא · כי עשית אל"ף ומהו אלף
הא תנינן אל"ף בית · אלף בינה · אבל דיוקנא דא איהו תלת
סטרין ראשית דרזא עלאה דאדם קדמאה בגין דבדיוקנא דא
אית תרין דרועין חד מכאן וחד מכאן וגופא באמצעיתא וכלא
רזא חדא · ואיהו רזא דיחודא א ובגין כך אלף לחושבנא
אחד והיינו כי עשית פלא ורב המנונא סבא אמר הכי
כי עשית פלא פלא דא הוא חד דרגא מאינון פלאות חכמה ומאן
איהו דא נתיב לא ידעו עיט ואיהו פלא · עצות מרחוק קרא איוב כ"ח
להאי

א) בנא"י תי' השאלות כפ' נח ס' תרומה קמ"ג אחרי מות ס"ג כה ל"ו הרס"ו :

להאי בקדמיתא פלא ודכא אמר פלא עצות מרחוק אלא התם
אצטריך לכמני שית סטרין לדרגין ע"אין פלא יועץ · אל גבור אבי
עד שר שלום והכא לא אתא לממני חושבנא · אבל עצות מרחוק
מאי נינהו תרי ברי ערבות דכל עיטא דנביאי מתמן אתייא אינון
אקרון עצות מרחוק · אמונה אומן תרין דאינון חד נהר וגן דא נפיק
מעדן ודא אתשקי מניה הא הכא כל רזא סתימא דמהימנותא (חז״
והוא כסוף הסבר-ס׳ יו״ד וסי׳ י״ח) א״ר אלעזר בלעם חייבא מאן קטיל ליה
והיך אקטיל · אמ״ר יצחק פנחס וסייעתיה קטלוהו דכתיב הרגו
על חלליהם ותנינן בקרתא דמדין הוה עביר בחכמתא דחרשוי
דטאסין באוירא הוא ומלכי מדין ומלא ציין דקדושה וצלותא
דפנחס דאפילו להון על קטליייא ה״ה דכתיב על חלליהם וכתיב
°ואת בלעם בן בעור הקוסם הרגו בחרב · א״ל ר׳ אלעזר כל דא יהושע י״ג
ידענא אר״ש עוד כל מלוי דבלע׳ חייבא תקיפין אינון והא אוקמוה
חברייא דכתיב °ולא קם נביא עוד בישראל כמשה ואמרו בישראל דברים ל״ד
לא קם אבל בא״ה קם ומנו בלעם · והא אוקימנא מלה משה לית
דכוותי׳ בכתרין ע״אין בלעם לית דכוותי׳ בכתרין תתאין דא בסטר׳
דקדושה ודא בסטרא דשמאלא ואי כל דא הוה בידיה וכ״כ תקיף
בחכמתא גבר דיישבח גרמיה בחילא תקיף דכתיב ואנכי אקרה
כה אעקר לכה מהאי · היאך יכילו לקטלא ליה · אלא בספרא
דחכמתא דישלמה מלכא הכי אמר ג׳ סימנין אינון · סימן לעבירה
ירקון סימן לשטות מידין · סימן דלא ידע כלום שבוחי ודא אכרע
לישאר שוטה בכל עבירות כלא אית ביה והא כתי׳ °יהללך זר ולא משלי כ״ז
פיך ואם לאו זר פיך · לאו הכי אלא אי לא הוי מאן דאשתמודע לך
אפתח פומך למללא באורייתא ולאודעא מילי קשוט באורייתא ·
וכדין פתיחו דפומך באורייתא ישבחון מילך וינדעון מאן אנת
דלית מלה בעלמא דישתמודעון ליה לב״נ אלא בזמנא דאפתח
פומיה פומיה הודע לבני נשא מאן הוא · ההוא רשע דבלעם
שבוחי משבח גרמיה בכלא · ועם כל דא גניבו דדעתא קא גניב
ואסתלק

ואסתלק במילוי · במילין זעירין הוה עביד רברבין מה דאמר על
אינון דרגין מילין מסאבין הוה אמר וקשוט אמר אבל ההוא
רשע הוה אמר ומשכח גרמיה בארח סתים ואסתלק במילוי דכל
מאן דהוה שמע חשיב דאסתלק על כל נביאי עלמא דכתיב
שומע אמרי אל ויודע דעת עליון מאן גבר בעלמא דהוה שמע
מפומיה מילין אלין דלא חשיב דלית בעלמא נביאה מהימנא
כגיניה וקשוט הוה והכי הוה · נאם שומע אמרי אל הכי הוה ·
ויודע דעת עליון הכי הוה · וההוא רשע הוה אמר על דרגין
דאתדבק בהו · שומע אמרי אל מלה דאיהו בסליקו עלאה והכי
אמר שומע אמרי אל האל לא כתיב דהא האל תמים דרכו אבל תלים י״ח
סתם אל אל אחר איהו · כי לא תשתחוה לאל אחר · שמו' ל״ד
שומע אמרי אל · מלה זעירא איהי ורמי למאן דלא ידע דאיהו
רב ועלאה · שומע אמרי אל ההוא דאקרי אל אחר דכתיב כי
לא תשתחוה לאל אחר ויודע דעת עליון · על כל דרגין דמסאבו
אינון דמנהגי ארבא דימא וסערא · ארבעין חסר חד אינון ·
ההוא רב החובל דכלהו מתנהגי על ידוי איהו עליון על כלהו
ודא הוה מתדבק ההוא רשע ואמר דהוה ידע דעת עליון דרגא
דאיהו עליון על כלהו מנהגי ארבא · מאן שמע הכי דלא אתבהיל
מדעתיה ויימא דלא הוה כגיניה בעלמא · אלא ההוא רשע משבח
גרמיה בארח סתים · ואמר מילי קשוט וגניב דעתא דבני עלמא
אשר מחזה שדי יחזה · מאן דשמע דא חשיב דהוה חמי מה
דלא חמי אחרא בעלמא · מחזה שדי דא ענפא חדא מאינון
ענפין דהוו נפקין משדי ולמה דבחכמתא דא אחזי תלת לקבל ש
משדי לקבל תלת ענפין דביה ואחזי תרין נביאין כדי ערבות
דתמכין ביה לקבל ע' תרין ענפין דעינא בישא לסתמא לון כד אתא
עמלק אמר אנא איכול לון עמלק בהדי חכמתא דא אתא לגבייהו
לשכיל לון ושדר לבלעם וא״ל אנא תרי אתוון דעמלק אית בי
דאינון ל״ק דאינון סיומא דעמלק אנא די ל״ק ולעמלק ל״ק די

סיומא

סיומא ובך שירותא בל׳ א"ל ר"ש הכי אימא שירותא דבלק ב"ל
ושירותא דבלעם ב"ל שירותא דבלק הוה ביה בב'עם ׳ וסיומא
דעמלק הוה ביה בבלק וסיומא דבלעם הוה שירותא דעמלק ואי
תימא דלא ניכול להון בגין דחרשייא דרביהון משה דהוה פשיט
ידיה האי ירא אית באלין רברבין דיכלי בחרשין לאתתקפא יתיר
והיינו דכתיב וקסמים בידם בידיהם לא כתיב אלא בידם ירא
לקבל ידא הכי שדר ליה בלק לבלעם ולהכי מחזה שרי כדאמרן
מלכים ה׳ ו׳ ולהכי אתענשו ואתענשו לעילא ואקרון מחזה כד"א °ומול מחזה
אל מחזה ענפא דנפק מתמן ׳ ומאן ההוא מחזה עזא ועזאל דאינון
נופל וגלוי עינים ואיהו מחזה שרי דהוה חמא נופל
וגלוי עינים ׳ אן הוה בלעם בההיא שעתא ׳ אי תימא במדין הא
כתיב ועתה הנני הולך לעמי ׳ אי אזיל ליה מאן יהביה במדין ׳
אלא ההוא רשע כיון דחמא דנפלו מישראל כ"ד אלף עד׳ עיטוי
אתעכב תמן והוה בעי מנייהו אגרוי ׳ ובעוד דאתעכב תמן אתא
פנחס ורברבני חילא לתמן ׳ כיון דחמא לפנחס פרח באוירא
ותרין בנוהי עמיה ׳ יונס ויומברוס ואי תימא הא מיתו בעוברא דעגל
דהא אינון עברוהו אלא הכי הוה ודאי ודא הוא דכתיב
ויפול מן העם ביום ההוא כשלשת אלפי איש ׳ וכי לא הוו ידעי
חושבנא זעירא דא והרי כמה חושבנין אחרנין דמאין עלאין
ורברבנין ידע קרא לממני והכא כשלשת אלפי איש ׳ אלא אינון בנוי
דבלעם יונ"ס ויומברו"ס דהוו שקלי כשלשת אלפי איש ׳ אלא ההוא
רשע כל חרשין דעלמא הוה ידע ונטל אוף הכי ח"שין דבנוי דהוו
רגילין בהו ובהו טאס ואסתלק ׳ פנחס חמא ליה דהות ב"נ חד טס
באוירא והוה מסתלק באוירא מעינא ׳ רמא קלא לבני
חילא אמר אית מאן דידע למפרח אבתריה דההוא רשע דהא
בלעם איהו חמו ליה דהוה טאס ׳ צליה בריה דשבטא דדן קם ונטל
שולטנו דשליט על חרשין ופרח בתריה כיון דחמא ליה ההוא
רשע עבד ארחא אחרא באוירא ובקע חמש אוירין בההוא ארח

ואסתלק

יאסתלק ואתכסי מעינא כדין אסתכן צלי"ה בההיא שעתא והוה
בצערא דלא הוה ידע מה יעביד · רמא ליה קלא פנחס ואמר
א) טולא דתנינייא דרביען על כל חויין (ב) הפוך במזייך מיד ידע
גלי ההוא ארחא ועאל לגביה מיד אתגלי ונחתו תרווייהו קמיה
דפנחס · ת"ח ההוא רשע כתיב ביה וילך שפי דא הוא עליון
דדרגין דיליה חוייא דכורא צלי"ה נטל תרין דכר ונוקבא ובההוא
שליט עליה בגין דישלטנו דישליט עלייהו נטל ואתכפיין קמיה
רא הוה ישפיפון עלי ארח על ההוא ארח דעבד ההוא רשע
כתיב יהי דן נחש עלי דרך · דא שמשון שפיפון עלי ארח דא בר' מ"ט
צלי"ה הנושך עקבי סוס דא עירא דהוה בההיא דדוד והוה אתי
מדן ובגיניה תלייא גבורתיה ברוך דכתיב ויעקר דוד את כל שמואל
הרכב · ויפול רוכבו אחור דא שריה דזמין למיתי בהדי משיחא ב' ח'
אפרים ואיהו הוי משבטא דדן וזמין איהו למעבד נוקמין
קרבין בשאר עמין · וכד דא יקום כדין הוי מחכה לפורקנא
ישראל דכתיב לישועתך קויתי יי' ואף על גב דאוקמוה להאי בר' מ"ט
קרא אבל ברירו דמלה כמה דאתמר וכמה דאוקמוה ועל דא
תא קרא ואוכח · כיון דנחתו ההוא רשע לקמי פנחס א"ל
רשע כמה גלגולין בישין עבדת על עמא קדישא א"ל לצלי"ה
נא וקטליה ולא בשמא · דלא אתחזי האי לאדכרא עליה קדושה
לאה בגין דלא תפוק נשמתיה ותתכליל במלין דדרגין קדישין
תתקיים ביה מה דאמר תמות נפשי מות ישרים · בההיא שעתא
עבד ביה כמה זיני מותא ולא מית עד דנטל חרבא דהוה תקין
(נ"א חקיק) עלוי חוייא מהאי סטרא · וחוייא מהאי סטרא · א"ל פנחס
דיליה טול (נ"א קטול ליה) ובדיליה ימות כדין קטל ליה ויכיל ליה

דכך

פי' התנין הגדול שעושה כל ע"כ שהתנינים והנחשים הרובצים ושולטים על כל חויין וכולם תחת כל אלו ותחת
ותו · הפוך שערות שלך מכנגד פני אליה כדי שיראה שיכן הוא בלעם · הי' נמי לאח והשכתה לנחש הקדמוני שניכח
יה לעבור הרע"כ · כל התנינים הרובצים על כל הנחשים השם מגד שמא"ל ובת זוגו · ב) תהפוך כמהפך שהם
רותיה אשר הם גורמים בכל שלא יתראה בלעם לכן אמר הפיך במזייך כדי שיסתלק מכל מעליו · י"א שמשם כיוון
כריו שלעק לליה מהמשפחות כל י"ה ולפי שהוא לכם עתה נמצאת זה כתנייני כשופין ונחשים לשלוט על הקליפה
לונית ולהכניע בלעם תחתיו לכן אמר הזה לגליה סולא דתנינייא ר"ל כל התנינים הרובצ' על הנחשים בכחו ותקפו
ווך במזייך ר"ל תזור אחורך ואז תמצאנו וכן שם ומצאו כאומרו מיד ידע וגלי וכו' והשערות הוא תמיד רמז של
כחות שמתפשטים ממנו ·

דכך ארחיי דההוא סטרא מאן דאזל אבתרהא בה ימות ובה
תפוק נשמתיה ובה תתכליל והכי מית בלעם ודייני ליה כדינין
בההוא עלמא ולא אתקבר לעלמין ׳ וגרמוי כלהו אתרקבו
ואתעבידו כמה חויין מזוהמין מנזקי שאר בריין ואפילו תולעתין
דהוו אכלי בשריה אתהדרו חויין אשכחנא בספרא דאשמדי דיהב
ליה לשלמה מלכא דכל מאן דהוה בעי למעבד חרשין תקיפין
סתימין דעינא ׳אי ידע טנרא דנפל תמן בלעם יישבח מאינון חויין
דהוו מגרמוי דההוא רשע׳ אי יקטיל חד מנייהו רישא דיליה ביה
יעביד חרשין עלאין ׳ בגופא דיליה חרשין אחרנין׳ בזנבא דיליה
חרשין אחרנין ׳ תלת זיני חרשין אית בכל חד וחד׳ מלכת שבא
כד אתת לגבי שלמה מאינון מילין דשאילת לשלמה ׳ אמרת
מלכים א׳ י׳ גרמא דהוויא דתלת חרשין במה נתפס מיד °לא היה דבר נעלם
מן המלך אשר לא הגיד לה׳ איהי שאילת על דא והוות אצטריכת
לאינון חויין ׳ ולא יכילת לנטלא חד מנייהו מה אתיב לה מילין
דהוו בלבה כך אודע לה דכתיב ויגד לה שלמה את כל דבריה
אינון חויין לא יכלי לון כל בני עלמא בר מִמלה דרזא חדא ומאי
איהו שכבת זרע רותחת ואי תימא מאן יכיל ׳ ארא בשעתא
דההוא שכבת זרע אפיק בר נש כד איהו בתיאובתא אפיק לה
לשמא דההוא חוויא ברעותא דתיאובתא׳ כד נפיק ברתיחו נטלי
ליה מיד בלבושא חדא וההוא לבושא זרקין לגבי חוויא מיד
כפיף רישיה ותפסן ליה כמה דתפיס תרנגולא דביתא ואי בכל
מאני קרבין דעלמא יגחון בחד מנייהו לא יכלין ליה ובהאי לא
אצטריך בר נש בעלמא מאני קרבא ולא מלה אחרא ולא אצטריך
לאסתמרא מנייהו דהא כלהו אתכפיין לגביה כדין אתדבקו
אינון מילין בלבבה ותאיבת להאי ׳ מכאן ולהלאה אלעזר ברי
קב״ה עבד מה דעבד בההוא חייבא ורזין סתימין אלין לא אצטרכו
לגלאה אבל בגין דחבריי׳ דהכא ינדעון ארחין סתימין דעלמ׳ גלינא
דכו דהא כמה נמוסין סתימין אינון בעלמא ובני נשא לא ידעין ואינון
תהלים י׳ פליאן סתימין דרבנן ועלאין ׳ עליה ועל דדמי ליה קראן °וישם

שעים ירקב' זכאין אינון זכאי קשוט עלייהו כתיב °אך צדיקים תהלים ק"מ
יודו לשמך וגו' :

תה לכה נא ארה לי את העם הזה וגו' ·רבי אבא פתח °תפלה שם ק"ב
לעני כי יעטוף וגו' ·תלת אינון דכתיב בהו תפלה ואוקמוה
לה דא חד הוה משה וחד הוה דוד וחד עני דאתכלילו כהו
ותחבר בהו ואי תימא הא כתיב °תפלה לחבקוק הנביא הא חבקו' ג'
רביע אינון אלא חבקוק לאו בגין תפלה הוה ואף על גב דכתי'
יה תפלה תושבחתא והודאה איהו לקב"ה על דאחייה ליה ועבד
מיה נסין וגבורן דהא בריה דשונמית הוה · אבל ג' אינון דאקרון
פלת' °תפלה למשה איש האלהים תפלה דא דלית בגויה כבר תלים צ'
ש אחרא. °תפלה לדוד · תפלה דא איהו תפלה דלית בגינה שם כ"ט
מלכא אחרא· תפלה לעני · תפלה איהי מאינון ג' · מאן חשיבא
כלהו הוי אימא תפלה דעני · תפלה דא קדים לתפלה דמשה
קדים לתפלה דדוד וקדים לכל שאר צלותין דעלמא · מאי
עמא בגין דעני איהו תביר לבא · וכתיב °קרוב יי' לנשברי לב שם ל"ד
ו' ומסכנא עביד תדיר קטטה בקודשא ב"ה וקב"ה הוא אציית
מע מלוי · כיון דצלי צלותיה פתח כל כוי רקיען וכל שאר
לותין דקא סלקין לעילא דחי לון ההוא מסכנא תביר לבא
כתיב תפלה לעני כי יעטוף · כי יתעטף מבעי ליה · מאי כי יעטוף
לא איהו עביד עטופא לכל צלותין דעלמא ולא עאלין עד
צלותא דיליה עאלת · וקודשא ב"ה אמר יתעטפון כל צלותין
לותא דא תיעול לגבאי · לא בעינא הכא בי דינא דידונון ביננא
מאי ליהוו תרעומין דיליה ואנא והיא בלחודנא וקודשא ב"ה
תייחד בלחודוי באינון תורעמין בההוא צלותא דכתיב ולפני יי'
שפוך שיחו לפני ה' ודאי · כל חילי שמיא שאלין אלין לאלין קב"ה
מאי אתעסק במאי אשתדל · אמרין אתייחד בתיאובתא כמאנין
לית כלהו לא ידעו מה אתעביד מההוא צלותא דמסכנא ומכל
ינון תורעמין דיליה דלית תיאובתא למסכנא אלא כד שפיך

דמעוי בתורעמו קמי מלכא קדישא ׳ ולית תיאובתא בקודשא
ב״ה אלא כד מקבל לון ואושרו קמיה ודא איהו צלותא דעביד
עטופא לכל צלותין דעלמא · משה צלי צלותיה ואתעכב כמה
יומין בהאי תפלה ׳ דוד חמא דכל כוין וכל תרעי שמיא כלהו
זמינין לאפתחא למסכנא ולית בכל צלותין דעלמא דקב״ה
אצית מיד כצלותא דמסכנא ׳ כיון דחמא האי עבד גרמיה עניא
ומסכנא פשט לבושא דמלכותא ויתיב בארעא כמסכנא אמר
תפלה דכתיב תפלה לדוד הטה יי׳ אזנך ענני ׳ ואי תימא אמאי
בגין כי אני ואביון אני ׳ אמר ליה קודשא ב״ה דוד ולאו מלכא
אנת ושליטא על מלכין תקיפין ואתעביד גרמך עני ואביון מיד
אהדר צלותיה בגוונא אחרא ושבק מלה דאביון ודעני ואמר
שמרה נפשי כי חסיד אני ׳ וע״כ דא כלא הוה ביה בדוד א״ל רבי
אלעזר שפיר קאמרת ׳ ועכ״ד (ס״א וע״ד) אצטריך ליה לבר נ״ש דצלי
צלותיה (למהוי תמן עני ואביון) ולמעבד גרמיה עני בגין דתיעול
צלותיה בכללא דכל עניים דהא כל נטורי תרעין לא שבקין הכי
למיעאל כמה דשבקין למסכנין דהא בלא רשותא עאלין ואי
עביד בר נ״ש גרמיה ושוי רעותיה תדיר כמסכנא צלותיה סלקא
ואערעת באינון צלותין דמסכנין ואתחברת בהו וסלקת בהדייהו
ובכללא דילהון עאלת ואתקבלת ברעותא קמי מלכא קדישא
(בהו) דוד מלכא שוי גרמיה בארבעה ארחין שוי גרמיה בהדי
מסכני שוי גרמיה בהדי חסידים ׳ שוי גרמיה בהדי עבדים
שוי גרמיה בהדי אינון דמסרי גרמייהו ונפשייהו על קדושת
שמיה ׳ שוי גרמיה בהדי מסכנא דכתיב כי עני ואביון אני שוי
גרמיה בהדי חסידים דכתיב שמרה נפשי כי חסיד אני ׳ בגין
דאצטריך ליה לבר נש דלא לשוואה גרמיה רשע ׳ ואי תימא אי
הכי לא יפרט חטאוי לעלמין לאו הכי אלא כד יפרט חטאוי
כדין איהו חסיד דאתי לקבלא תשובה אפיק גרמיה מסטרא
בישא דהוה בטנופא דילה עד השתא והשתא אתדבק בימינא
עלאה דאיהי פשוטה לקבלא ליה ׳ ולא תימא דלא מקבלא ליה
קב״ה עד דיפרט חטאוי מיומא דהוה בעלמא אי (נ״א א״כ אן) אינון

דאתכסון

דאתכסון מניה דלא יכיל לאדבקא אלא לא אצטריך לפרשא
בר אינון דידכר מנייהו ואי שוי רעותיה בהו כל אחרנין אתמשכן
אבתרייהו דהא תנינן אין בודקין חורי ביתא עלאין לעילא ולא
אינון תתאין לתתא בביעור חמץ אלא כיון דבדיק כפום חיזו
דעינוי מה דיכיל לאדבקא כלא אתמשך בתר דא ואתבטל
בהדיה · והכי גרסי בנגעים כ"ד ראשי אברים אינון דלא מטמאין
משום מחיה · וכהנא לא הורה אטרח אבתרייהו והיינו דכתיב
לכל מראה עיני הכהן אתר דיכיל כהנ' למחזי מכתשא באסתכלות' ויקר' י"ג
חרא ולא אצטריך למאכא גרמיה ולארמא עינוי הכא והכא ·
(א) אוף הכי לא אצטריך לפרטא חטאוי (למכסי) מן יומא דהורה
דאינון חורי ביתא תתאין ולא אינון דאתכסו דלא יכיל לאדבקא
דאינון חורי ביתא עלאין לעילא · אלא לכל מראה עיני הכהן
כלהו אתמשכן אבתרייהו · וע"ד שוי דוד גרמיה גו חסידים שוי
גרמיה בהדי עבדים דכתיב °הנה כעיני עבדים אל יד אדוניהם · תהלים קכ"ג
כתיב °הושע עבדך אתה אלהי · שוי גרמיה בהדי אינון דמסרי שם פ"ו
נפשייהו על קדושת שמיה · (ב) דכתיב °שמח נפש עבדך כי אליך שם
יי' נפשי אשא · בכל הני ארבע עבד גרמיה דוד מלכא קמי
מאריה · א"ר אלעזר (ג) ארימית ידי בצלו לקמי מלכא קדישא
דהא תנינן אסיר ליה לב"נ לארמא ידוי לעילא בר בצלו ובברכאן
ותחתונים למריה דכתיב °הרימותי ידי אל יי' אל עליון ומתרגמינן ברא' י"ד
ארימית ידי בצלו דהא אצבען דידין מילין עלאין אית בהו ·
והשתא אנא הכי עבידנא ואמינא דכל מאן דאלין ארבע יסדר
קמי מאריה ועביד גרמיה ברעותא בתיקונא דא כדקא יאות
בתקינא

(א) פי' לא אותם שעבר במזיד את ההכאה וגם לא אותם שלא הו"ל ידיעה כלל בהם: ב) הא דלא מייתי ממזמו' כ"ה פקוד'
י"ל דלא בל' תפלה א' כן אלא למצוה ולחיובא שמוסר עצמו על קדושת שמו והכא מדבר אכל תפלות ובקשות האיך
וי נפשיה · א"ס · ג) הק' הרמ"ל מה תפלה שבה אברהם גם ולא ר"א כאן בבניה לא שזו אלא שבועה · וי"ל שאמרו
ך אבל לא הרימו ידיהם שכ"ל ול"נ שאברהם כיון להתפלל לה' שלא יגלוש יצה"ר בו' מכ"ב שילני' איום דבר ולא
תקיים שבועה כראוי א"נ כמ"ש בכ"ר שאין הורם פי' שהרים את ידיו לתת שבח לה' על גאותו וז"ש הכא ובברכאן
כוונת המתפלל על העתיד או משבח על שעבר א' הי' כהלמינו שהכל נהיה כדברו ולפ' שבסוף השירה שמתפלל לה'
יצורהו תמיד כמו שאז פורו וכן בשירת הים תביאמו ותטעמו וגו' ותפלת ר"א כרלז שהתפלל אמי שיתפלל בתקונא
דא לא תסדר גלותיה בריקניא הרמ"ז :

בתקונא דא לא תהדר צלותיה בריקנייא ׳ בקדמיתא עבד לסדרא
שבחא קמי מאריה ולזמרא קמיה ׳ ודא כתושבחן דקמי צלותא
ולבתר עבד לבתר דצלי צלותא דעמידה איהו עבדא דסדר
צלותא דמאריה ׳ ולבתר עבד לבתר דצלי כל צלותיה ואזיל ליה
תהלים כ״ו ועד״ד דוד תלת זמנין עבד גרמיה בצלותא דא עבד דכתיב °הושע
עבדך אתה אלהי שמח נפש עבדך וכתיב תנה עזך לעבדך ׳
הא תלת זמנין אצטריך לשוואה גרמיה עבד לבתר לשוואה גרמיה
גו אינון דמסרי נפשייהו על קדושת שמיה והיינו ביחודא דשמע
ישראל דכל מאן דישוי הכי רעותיה בהאי קרא אתחשיב ליה
כאילו מסר נפשיה על קדושת שמיה לבתר לשוואה גרמיה עני
בזמנא דעאל ודפיק דשין דרומי מרומים כד אמר אמת ויציב
וסמיך גאולה לתפלה למהוי בצלותא דעמידה תביר לבא עניא
ומסכנא ׳ ולשוואה רעותיה לאתכללא גו מסכני בתבירו דלבא
במאיכו דנפשא ׳ לבתר לשוואה גרמיה גו חסידים בשומע תפלה
לפרשא חטאוי דהכי אצטריך יחיד בשומע תפלה בגין לאתדבקא
בימינא דפשוטה לקבלה לאינון דתבין וכדין אקרי חסיד הא
ארבע אלין כרקא יאות ׳ מאן כליל לכל הני הקוא דקא אצטריך
לכללא לון והאי איהו עבד דאכליל לכל שאר ׳ תלת עבדין
אינון בתלת דוכתין וכלהו חד ועלייהו כתיב הנה כעיני עבדים אל
יד ארוניהם וגו׳ ׳ בין עבד לעבד אינון אחרנין בין עבד קדמאה
לעבד תניינא אית ליה לממסר נפשיה על יחודא דקדושת שמיה
ולשוואה גרמיה עני ומסכנא בצלותא דעמידה ולשוואה גרמיה
גו חסידים בשומע תפלה ׳ עבד תליתאה בתר דסיים
וסדר כלא ׳ תנן בההיא שעתא דסדר בר נש כל הני סדורין
ארבע ברעו דלבא קב״ה ניחא קמיה ופריש ימיניה עליה
בההוא עבד תליתאה וקרא עליה וא״ל עבדי אתה דכתיב
ישעיה מ״ט °ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר ׳ והאי צלותא

דהאי

דהאי בר נש לא יהדר בריקניא לעלמין · אתא רבי אבא ונשקיה ·
א"ר אלעזר תא חזי תרי עבד מאינון תלתא אינון דכליל כל הני
דהא תליתאה קיימא לחתמא ביה חותמא לעילא לשוואה
ביה ידא ימינא דמלכא ולאשתבחא ביה · אבל הני תרין קדמאה
תניינא אינון כללא דכלא · ודוד שבח גרמיה בהו דכתיב °אנא תהלים
יי' כי אני עבדך אני עבדך וגו' · דאלין כללי דכל · שאר תליתאה קי"ו
בך קיימא למפרק לי דכתיב הושע עבדך אתה אלהי מאן דמסהיד
לא ידיע ליהוי ליה דקודשא ב"ה משתבח ביה וקרא עליה עבדי
אתה ישראל אשר בך אתפאר אתא רבי אבא ונשקיה · אמר
רבי אבא על דא קרינן °הנחמדים מזהב ומפז רב וגו' כמה מתיקן תהלים י"ט
מילין עתיקין דסדרו קדמאי ואנן כד טעמין לון לא יכלין למיכל
דאי הכי הוא והא קרא אוכח על תלתא עבדין ואינון חד
באתר חד · ותרין כדקאמרת וחד דאיהו לאתעטרא ביה קב"ה
דכתיב °כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם וגו' · לא ימכרו ממכרת ויקרא כ"ה
עבד בגין דקודשא ב"ה אצטריך לאתעטרא בהאי תליתאה ·
על דלא ימכרו לשמא דעבד · דהא דקודשא ב"ה הוי °פתח רבי בראשית
אלעזר ואמר °מי בכם ירא יי' וגו' · מאי שומע בקול עבדו האי קנ"א ישעיה נ'
קרא איקמוה חברייא בצלותא והכי הוא מאן דרגיל למיתי לבי
כנישתא לצלאה ויומא חדא לא אתי קודשא ב"ה שאיל עליה
ואמר מי בכם ירא יי' שומע בקול עבדו אשר הלך חשכים ואין
נגה לו · מאי שומע בקול עבדו כמאן · אי תימא בנבואה אי גבר
אחרא מאן יהב נביאה או גבר אחרא לצלותא דבגין דצלי
צלותיה שומע בקול נביאה או דגבר בעלמא · אלא ההוא דצלי
צלותין בכל יומא (א) איהו שומע בההוא קול דקרי ליה קודשא
ב"ה ומשתבח ביה ואמר דאיהו עבדו ודאי שומע בקול במאי
קול בההוא דאקרי עבדו שבחא עלאה איהו דנפק עליה קול
דאיהו

א) פי' הרמ"ז ז"ל דאע"ג דאיהו לא היה מוליך צבור וכוון וצ"ל פ' פתחו שימצא כן בצלותא כלולה למעלה :

דאיהו עבדו · ותו דקלא אשתמע בכל אינון דקיען דאיהו עבדא דמלכא קדישא ודא איהו שומע בקול עבדו אשר הלך חשכים ואין נגה לו וכי בגין דלא אתא לצלויי הלך חשכים · לא אוקמוה אבל עד לא יתכנשון ישראל לבתי כנסיות לצלאה סטרא אחרא קיימא וסגיר כל נהורין עלאין דלא יתפשטון ויפקון עד עלמין ותלת זמנין ביומא אזלי סטר אחרא דכר ונוקבא ומשטטין בעלמא וההוא עידן אתתקן לצלותא בגין דלא הוי תמן קטרוגא כלל · וכדין איהו עידן לצלותא ·בגין דאינון אזלי למשטטא בטורי חשוך כי תשא קנ"א א' והר נשפה כדין פתיחין כוי נהורין עלאין ונפקי ושריאן על בתי כנסיות ברישיהון דאינון דצלאן צלותין ומתפלגן נהורין על רישייהו וקב"ה שאיל על ההוא דלא אשתכח תמן ואמר חבל על פלנייא דהוה רגיל הכא והשתא דהלך חשכים ואתעבר מקמי נהורין והלך לשטטא בטוריי בעלמא ונפק מההוא נגה נהורא דנהיר ולית ביה חולקא אין נגה לו כמה דאתפליג ושרייא על אחרנין דתמן כמה טבין אתאבידו מניה (אין נגה לו השתא דהלך חשכים) ואילו הוה תמן יבטח בשם יי' בכללא דעבד קדמאה · וישען באלהיו ברזא דעבד תניינא · אר"ש אלעזר ברי ודאי רוח נבואה שרייא עלך אמר ר' אבא אריא בר אריא מאן יקום קמייהו כד שאגי למטרף טרפא · כל אריין דעלמא תקיפין ואלין יתיר מכלהו כל אריין דעלמא קשיין לאפקא טרפא מפומייהו ואלין נוחין לאפקא מפומייהו טרפא אינון טרפי טרפא ויהבי לכלא · אשר הלך חשכים אשר הלכו מבעי ליה · אמר ר' אלעזר *בגין דאינון שריין בחבורא שמות קכ"ח ומיד מתפרשן הלך חבורא חשכי' אתפרשן שראן בחבור' ואתפרשן קמ"ח כ' מיד · כגוונא דא °רוח סערה באה כלל (ב) דכר ונוקבא · בארח נ"ר א' יחזקאל א'

והיא

ב) ויהו ג"כ רוח גדולה וחזק הרמ"ז (לח"י עמ"ש רש"י פרשת ויצלם דמשמש לשון זכר ונקבה ושד"ס סכל בדקדוק עלוס מאו"ן) :

היא שבקת ליה מיד מתפרשן (לעיל קפ"ו ה') ע"כ מצאתי ול"ר חסר בהעתק :

בלק וגו'· רבי אלעזר אמר ודאי מה דאמר ר' חייא מלה סתימא הוה· אבל כתיב °גם צפור מצאה בית ודרור קן לה גו' וכי דוד מלכא על ציפרא בעלמא הוה אמר מלה דא אלא מה דתנינן כמה חביבין נשמתין קמי קב"ה אי תימא כל נשמתין עלמא לאו הכי אלא אינון נשמתהון דצדיקייא דתמן מדוריהון בהדיה מדוריהון לעילא ומדוריהון לתתא· והכי אתמר גם צפור מצאה בית אלין רוחיהון דצדיקייא· תנינן תלת שורין אינון לג"ע בין כל חד וחד כמה רוחין ונשמתין מטיילין תמן ואתהנן מריחא ענוגין דצדיקייא דלגו אע"ג דלא זכו למיעאל · אבל ענוגא רוחיהון דצדיקייא דלגו °עין לא ראתה אלהים וגו' · ויומין שימין אית בשת' ואינון יומי ניסן ויומי תשרי דאינון רוחין משטטן פקדן לאתר דאצטריך ואע"ג רזמנין סגיאין משטטן אבל יומין אלין רשימין אינון ואתחזון על גבי שורין דגנתא כל חד וחד בחיזו דצפרין מצפצפן בכל צפרא וצפרא וההוא צפצופ' שבחא קב"ה וצלותא על חיי בני נשא דהאי עלמא בגין דאלין יומין שראל כלהו מתעסקין במצות ובפקודין דמארי עלמא· וכדין בחידו אתחזון ציפרן מצפצפן וע"ג שורין דג"ע מצפצפן משבחן אודן ומצלן על חייא דהאי עלמא א"ר שמעון אלעזר ודאי שפיר קאמרת דודאי אינון רוחין תמן אבל מה תימא ודרור קן לה אמר הכי אוליפנא דא היא נשמתא קדישא דסלקא לעילא סלקא לאתר טמיר וגניז דעין לא ראתה אלהים זולתך וגו' אר"ש אלעזר ודאי שפיר קאמרת ושפיר איהו · אבל כל דא בג"ע דלתתא הוא וכמה דאמרת הוא והכי הוא ודאי גם צפור מצאה בית

קפ"ו

תהלים פ"ד

ישעיה ס"ד

אלין

אלין רוחין קדישין דזכו למיעאל ולמיפק לבתר בגין דמשטטן
ואתחזון כחיזו דצפורין ואלין רוחין מצאה בית · ודאי כל חדא קס"כ ח'
וחדא אית לון מדורין ידיעאן לגו ועכ"ד כלהו נכוין מחופה
דחברייהו אינון דאית לון דרור וחירו מכלא · וקב"ה אחזי לון היכל
טמירו חדא גניז דעין לא ראתה אלהים זולתך ודההוא היכלא אקרי
קן צפור · ומתמן מתעטרי עשרין למשיח בזמנא דאתי וביומין
דמשיחין תלת זמנין בשתא קב"ה בעי לאשתעשעא באינון צדיקייא
ואתחזי לון ההוא היכלא טמירא גניז דלא ידעין ליה אשתמודען
ביה כל צדיקייא דתמן · אשר שתה אפרוחיה את מזבחותיך אין
אינון צדיקייא דאשתכללו בבנין קדישין דזכו לתורה שבכתב
ולתורה שבעל פה בהאי עלמא ואלין אקרון תרין מרבחן מתעטרן
לקמי מלכא קדישא דהא זכותא דבנייהו בהאי עלמא אגין עלייהו
ומתעטרין להו תמן מאן רוחא זכאה לכל האי האי דשתה אפרוחיה
לאולפא למזבחותיך וגו' · מכאן ולהלאה אימא מילך דהא בלא
כסופא אתחזינא תמן · פתח במלקדמין ר' אלעזר ואמר גם צפור
מצאה בית · דא יתרו ודרור קן לה · דא בנוי דהוו בלשכת
הגזית יולפי אורייתא וחתכין מילין דאורייתא בפומייהו · מצאה
בית מהו · אלא בקדמיתא נטלו ושארו במדברא · נטלו מענוגא
דמדין וממתיקו דתמן ושרו במדברא · כיון דחמא קודשא
בריך הוא דעל אורייתא הוה כסופא דילהון · משיך לון מתמן
ואעיל לון ללשכת הגזית · ודרור קן לה כלא חד צפור דרור
כלא איהו חד °חבר הקני °ויאמר שאול אל הקני וגו' · תא חזי שופטי' ד' שמוא' א' ט"ו
מה כתיב · וירא בלק בן צפור · וכי מאי שנא דאדכיר שמא
דאבוי משאר מלכין אלא יתרו אתמשך ואתעבר מעבודה
זרה ואתא לאתדבקא בישראל הוא ובנוי וכל עלמא נדוהו

דפו אבתריה · בלק מבני בנוי הוה ואתעכר מארחא דאבוי
ון דחמו סבי מואב וסבי מדין דהוו בהדי הדדי באחוה דילהון
ע״ז בחולקא דילהון דיתרו ובנוי אתדבקו בשכינתא ודא
אתמשך מנדון אתו ואמלכוהו עלייהו בהאי שעתא דכתיב
בלק בן צפור מלך למואב בעת ההיא · בעת ההיא הוה מלך
ה דלא הוה מקדמת דנא · ועל דא כתיב בן צפור מה דלא
אתחזי למעבד הכי · וירא בלק · וישמע מבעי ליה מהו וירא
איה חמא וידע דזמין הוא לנפל בידא דיישראל ויישראל למנפל
ידוי בקדמיתא · ולבתר איהו בידא דיישראל · וירא בלק בן
פור רבי אבא פתח ·אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך שיר א׳
עקבי הצאן · כנישתא דיישראל אמרת לגבי מלכא עלאה
נישתא דיישראל מהו כנישתא דא איהו עצרת כנישו כד״א °מאסף במדב׳ י׳
כל המחנות · מאן דכניש לכל משריין עלאין לגבירה · ומגו
לזמנין נוקבא אקרי כנישתא ואתמר עצרת כד״א °כי עצור ברא׳ כ׳
עצר יי׳ דנקיט ולא יהיב הכי הוא ודאי · דהא מגו מהימנו סגיא
ילה דלא אשכחן בה מומא (ס״א מוחא) יהבו לה בלא עכובא
לל · ואי כד מטא לגבה כל מאן דכנישא עצר ומעצר ומעכבת
לא נחית ונהיר אלא כפום טלא טפין טפין זעיר זעיר מ״ט בגין
לא אשתכח לתתא מהימנות׳ לא כד״א זעיר שם זעיר
ותא וזעיר אנהרותא דטלא מדה לקבל מדה דאמרא תשבח
הימנותא כמה דאשתכחו בה אריקת בכל סטרא וסטרא בלא
בובא כלל ואיהי חדאת וכדין יהבין לה מתנן ונבזבזן סגיאין
א ע״ד ולא יהון מעכבין לה כלל אבל תתאין אינון מעכבין לון
עכבין לה וכדין איהי עצרת עצור עצר יי׳ ודאי ב״י יהיב תמצית
א יתיר ועב״ר דאימא יהבת לבנין בטמירו דלא ידעין בה הכי
בידת לון לבנהא ישראל ואוליפנא מגו בוצינא קדישא דבשעתא
איהי בליקת למלקט ענוגין וכסופין ומומא אשתכח בהו ביישראל
תתא בדין מטי לגבה טפה דחרדל ומיד (ה) אעדיאת ויתיבת עלה

פי' הוסרה ממכין סבתה וספרה לה ז' ימים כמספר ויש מפרשים לשון הריון כי תרגום אשה הרה אתתא מעדיא
והמכוון נכ' בפירושים אחד הוא הרש״ב ·

יומין במנין' וכדין ידעין לעילא דמומא בהו בישראל ואתער
כרה׳ כ״ו שמאלא מיד ומשיך חוטא לתתא °ותכהן עיניו מראות מה דהוה
מסתכל בעין שפירו בכללא דאברהם כלא דינא כלל כדין ותכהן
עיניו מראות ודאי מלאסתכלא בכללא דרחמנו כדין
אתערו דסמא״ל בקל תקיף לאתערא על עלמא כד״א ויקרא
לעשו בנו הגדול וגו׳ גדול איהו לגבי משריין בסטרא אחרא
איהו גדו׳ ונהיג לכל ארבין דימא דערטירן ברוחא בישא לאטבעא
לון בעימקא דימא באינון מצולות ים דיליה' וכד קודשא ב״ה הוא
ברחמנו כדין כל חטאין וכל חובין דישראל יהיב ליה ואיהו אטיל
לון למצולות ים כל משריין דיליה מצולות ים אקרון ואינון נטלי
לון ומשטטי בהון לכל שאר עמין' וכי חטאין דישראל וחובין דילהון
זרקין ומתפלגין לעמא דילהון' אלא אינון מחבאן ומצפאן למתנא
דלעילא ככלבי לקמי פתורא' וכד קב״ה נטיל כל חובייהו דישראל
וזריק עלייהו כלהו חשבי דמתנן ונבזבזן דאיהו בעא למיהב לישראל
דאעבר מנייהו ויהב לון' ומיד כלהו כחדא זרקין (ס״א כמידו וזרקין) לון
על שאר עמין' תא חזי כנישתא דישראל איהי אמרת בקדמיתא
(ס״א כגלותא) שחורה אני ונאוה אזעירת גרמה לקמי מלכא עלאה
שיר א׳ וכדין שאילת מניה ואמרת °הגידה לי שאהבה נפשי איכה תרעה
איכה תרבי״ץ בצהרים תרין זמנין איכה איכה אמאי' אלא איה
רמיזא על תרין חרבנין דתרין מקדשין' דקראן כלא איכה איכה
איכה תרעה בחרבן בית ראשון' איכה תרבי״ץ בחרבן בית שני
ועל דא תרין זמנין איכה איכה תרעה תרבי״ץ' לאו דא כדא
גלותא דבבל דאיהו זמן זעיר קארי ביה תרעה ועל גלותא דאדום
דאיהו זמן סגי קארי ביה תרבי״ץ וע״ד תרין זמנין איכה איכה ות
תרעה תרבי״ץ' ירעה מבעי ליה ירביץ מבעי ליה אוף הכי דהא
על ישראל אמרת' אלא איהי אמרת על נפשה איכה תרעה בלבן
לבנהא בגלותא דיהון בין שאר עמין איכה תרבי״ץ בצהרים' הין
תטיף איהי עלייהו טלין ומיין גו חמימו דצהרים שלמה אהיה בעוט
בשעתא דישראל קראן מגו עאקו דחיקו דילהון ושאר עמיכ

מחרפין ומגדפין לון אימתי תפקון מן גלותא · אלהכון היך לא
עביד לכון נסין (ואינון משבחן גרמייהו · ואמרי כה תרעה לן
ביומין קדמאין · כה תרבי"ן במיין קדישין לצננא חמימו דרשפין
ושלהובין דילהון · ואינון משבחן כל דא) (נ"א ואינון משבחן לקב"ה
ואודן ליה עם כל צערא וארכו דגלותא ואמרי כה תרעה לן
ביומין קדמאין כה תרבי"ן עמנא בגלותא ותפרוק לנא לזמנא
בתראה כל דא שבחא ומהימנותא תאיבין לון ישראל) · ואנא
יתיב כעוטיה ולא יכילת למעבד לון נסין ולמיהב לון נוקמין ·
איהו אתיב לגבה · אם לא תדעי לך היפה בנשים · האי קרא
הכי מבעי ליה אם לא תדעי היפה בנשים · לך אמאי · אלא אם
לא תדעי לך לאתקפא גרמך בגלותא ולאתקפא חילא לאגנא על
בנך · צאי לך · לאתקפא בעקבי הצאן · אינון תינוקות
דבי רבן דאולפי תורה · ורעי את גדיותיך · אלין עתיקי מישרים
דקא מסתלקי מעלמא ואתמשכן לבי מתיבתא עלאה דאיהי על
משכנות הרועים · על דייקא · במשכנות הרועים לא כתיב אלא
על משכנות הרועים דא מתיבתא דמט"טרון דתמן כל תקיפין
וינוקין דעלמא ומנהיגי אורייתא בהאי עלמא באיסור והתר בכל
מה דאצטריכו בני עלמ' דהא עקבי הצאן אינון תינוקות כדקאמרן
א"ר אלעזר עקבי הצאן אינון תלמידי דבי רב דקא אתיין לבתר
בעלמא ואשכחן אורייתא בארח מישור ואורחא פתיחא ועל
דא אינון מחדשן מילין עתיקין בכל יומא ושכינתא שריי' עלייהו
וציתא למיליהון כד"א °ויקשב יי' וישמע · א"ר אבא הכי הוא ודאי מלאכי ג'
וכלא חד מלה · ד"א אם לא תדעי לך · לך למה · אלא בכל
אתר דישראל בגלותא איהי עמהון בגלותא · וע"ד כתיב לך וכתיב
°בכל צרתם לו צר · ודא הוא לך · היפה איהי אמרת ישעיה ס"ג
דאיהי אוכמתא כד"א °שחורה אני · ואיהו אמר לגבה יפה את שיר א'
שפירתא היפה בנשים שפירתא · איהי על כל דרגין · וכתיב יפה
את רעיתי · ד"א היפה בנשים טבתא בטיבו דעבידת טיבו לבנהא

בטמירו

בטמירו בגניזו · וקב"ה סגי טב עליה כל מה דעבידת לבנהא
בטמירו בגניזו אע"ג דלא מכשרן עובדין מכאן דאתחזי לאבא
כד אימא רחמא על בנין ותאיב עליה כל מה דעבדת לבנהא
רחמיו בטמירו אע"ג דלא מכשרן עובדוי · אמר רבי אבא תווהנא
דברים כ"א על ההוא דכתיב °וכי יהיה לאיש בן סורר ומורה וגו' ותפשו
בו אביו ואמו וגו' ותנינן דבההיא שעתא אמר קב"ה למשה
כתוב אמר ליה משה מאריה דעלמא שביק דא אית אבא דעביד
כדין לבריה ומשה מרחיק הורה חמי בחכמתא כל מה דזמין
קב"ה לבני ישראל אמר מאריה דעלמא שבוק מלה דא · אמר
ליה קב"ה למשה חמינא מה דאת אמר כתוב וקבל אגרא ·
את ידעת ואנא ידע יתיר מה דאת חמי עלי ההוא עובדא דרוש
קרא ותשכח · בההיא שעתא רמז ליה ליופיא"ל רבנא דאורייתא
אמר למשה אנא דרישנא להאי קרא · כתיב כי יהיה לאיש דא
שמו' ט"ו קב"ה דכתיב °יי' איש מלחמה · בן דא ישראל · סורר ומורה דכתיב
הושע ד' °כי כפרה סוררה סרר ישראל · איננו שומע בקול אביו ובקול
מלכים ב' י"ז אמו דא קב"ה וכנסת ישראל · ויסרו אותו דכתיב °ויער יי'
בישראל וביהודה ביד כל נביאי כל חוזה וגו' · ולא שמע אליהם
דכתיב ולא ישמעו אל יי' וגו' · ותפשו בו אביו ואמו בדעתא
חדא בהסכמה חדא · והוציאו אותו אל זקני עירו ואל שער מקומו
אל זקני עירו · אל זקני עירם ואל שער מקומם מבעי ליה ·
מאי אל זקני עירו ואל שער מקומו · אלא אל זקני עירו דא
קב"ה ואל שער מקומו דא כנסת ישראל · זקני עירו אלין יומין קדמאין
יומין עתיקין (וסכין) דכלא · שער מקומו דא מוסף שבת · ועכ"ד אף
על גב דכלא ידעין דינא לעילא איהו בגין דבי דינא דאימא ואבא
קריבין אינון לישראל ואחדין בהו וכל קריב לא דאין דינא לקריביה
ופסול איהו לדינא · בקדמיתא מה כתיב אל זקני עירו ואל שער
מקומו כיון דחמא קודשא בריך הוא דאינון קריבין מיד סליק
דינא משער מקומו מה כתיב בתריה ואמרו אל זקני עירו

להור

לחוד ׳ ואל שער מקומו לא כתיב אלא אל זקני עירו ׳ בינינו
ה ודאי ולאו דשאר עמין ׳ סורר ומורה איננו שומע בקולנו מאי
שנא דהא בקדמיתא לא כתיב זולל וסובא ולבתר כתיב זולל
וסובא ׳ אלא מאן גרים להו לישראל למהוי סורר ומורה לגבי
אבוהון דבשמייא בגין דאיהו זולל וסובא כשאר עמין דכתיב
ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם וכתיב ויאכל העם וישתחוו דעקרא תלים ק"ו
ויסודא אכילה ושתיה כד עבדין כשאר עמין ׳ דא גרים לון למהוי
בן סורר ומורה לגבי אבוהון דבשמייא ׳ וע"ד ורגמוהו כל אנשי
עירו באבנים אלין כל שאר עמין דהוו מקלעין להו באבנים
וסתרין שורין ומתנצין מגדלין ולא מהני לון כלום כיון דשמע
משה כדין כתב פרשתא דא ׳ ועם כל דא היפה בנשים טבא
ויקירא בנשים דעלמא צאי לך בעקבי הצאן הא אוקימנא אלין
בתי כנסיות ובתי מדרשות׳ ורעי את גדיותיך ׳ אלין ינוקי דבי
רב דלא טעמו טעם חובא בעלמא ׳ על משכנות הרועים אלין
מלמדי תינוקות ורישי ישיבות ׳ ר"א על משכנות הרעים חסר ו׳
אינון בישין אלין מלכי האמורי דנטלו ישראל ארעא דילהון
לרעיא מקניהון ולבי מרעה יהב ישראל ארעא דא ׳ כדין שמע
בלק דארעא דהוות חשיבא כ"כ עבדו ישראל קרבא דא ופתרו
לה עד דישוו לה בי מרעה כדין אשתדל בכל מה דאשתדל
ושתף בהדיה לבלעם ׳ וירא בלק רבי חזקיה פתח °כה אמר יי׳ שמרו ישעי׳ נ"ו
משפט ועשו צדקה כי קרובה ישועתי וגו׳ כמה חביבין ישראל
קמי קב"ה דאע"ג דאינון חאבו קמיה וחבין קמיה בכל זמנא
וזמנא איהו עביד לון לישראל זדונות כשגגות והכי אמר רב
המנונא סבא תלת בבי דינין תקינו רבנן בסדרי מתניתא הדא
קדמיתא בארבע אבות נזיקין השור וכו׳ תניינא טלית דאשתכח
תליתאה שותפין ורזא דאבירה מ"ט לא קב"ה בכל זמנא עביד לון
לישראל זדונות כשגגות ואינון דסדרו מתניתין דתלתא בבי הכי

סררו

שמו' כ"ב סדרו ארח דקרא נקטו דכתיב °על כל דבר פשע והאי פש"ע איהו דלאו בזדון ומאן איהו על שור על חמור על שה דא בבא קמא דהכי הוא באינון מילין · על שלמה דא בבא מציעא (א) על כל אבדה דא בבא תליתאה · דארח קרא נקטו דכד מטא לבבא מציעא הוא אמר שירותא דקא נקטו בטלית דא אמאי כיון דאשכח קרא אמר ודאי דא הלכה למשה מסיני וביארו כל מילי דרבנן כה אמר יי' · מ"ש בכל דוכתא דנביאי דכתיב כה אמר יי' ובמשה לא כתיב הכי · אלא משה דהות נביאותיה מגו אספקלריי"א דנהרא דלעילא לא כתיב ביה כה אבל שאר נביאים דהוו מנבאין מגו אספקלרייא דלא נהרא נביאו מגו כה (כ"א לאחזאה דכלא איהו חד בלא פרודא דאע"ג דאמרו וכו' לא אמרו אלא מגו כ"ה) :

ועתה לכה נא ארה לי את העם הזה וגו' · ועתה רבי אלעזר אמר אמר ההוא רשע ודאי שעתא קיימא לי למעבר מה דאנא בעי · חמא ולא חמא יאות · חמא כמה אלפין נפלין מישראל על ידוי לזמן זעיר אמר ודאי השתא שעתא קיימא לי ובגין כך ועתה ולא בזמנא אחרא · לכה לך מבעי ליה מאי לכה · אמר נזדרז גרמן לההוא דרחיק בגדפוי עלייהו לההוא דשמיה כ"ה

מלכים ב' ג' ועתה לכה נגח קרבא בההוא כ"ה (ועתה לכה כד"א °ועתה לשלל מואב) אמר עד השתא לא הוה בעלמא מאן דייכול להו בגין ההוא פטרונא דקיימא עלייהו השתא דשעתא קיימא לן לכה נעביד קרבא וכל עיטא דההוא רשע לכה הוה דכתיב ואנכי אקרה כה אעקר לההוא כה מאתריה ותרווייהו בעיטא

תהלי' ב' בישא להאי כה כד"א °על יי' ועל משיחו לא ידעו דהא לכתר האי כה אעקר לון מעלמא · כי עצום הוא ממנו וכי עד ההיא שעת' אן אנחו ביה קרבא ונצחו ליה באן אתר אערעו בחרבא דילהון והוו גברין

א) ק' דכל דיני אבידה בבבא מציעא פ"ב א"ס :

כגברין לאחזאה גבורתא דילהון · מאי כי עצום הוא ממני ·
אלא ההוא רשע חכים הוה וחמי למרחיק חמא לדוד מלכא
דאתי מרות המואביה גיבר תקיף כאריה ועביד קרבין תקיפין
ונצח למואב ושוי לון תחות רגלוי · אמר עצום הוא · ההוא
דירתא ההוא גבורתא חד מלכא דילהון מינן יפוק לשיצאה
למואב · אולי אוכל נכה בו · האי קרא הכי הוה ליה למימר
אולי אוכל אכה בו · או אולי אוכל נכה בו · אלא ההוא רשע
הוה חכים · אמר חמינא ידא חדא דחד אריא תקיפא פריש
ורגלא (ידא) אי איכול עמך דנתחבר תרווייהו ונתחבר ונגרע קע״ב
מההוא אריא ידא דא עד לא ייתי ההוא מלכא לעלמא ולא
יתרך ית מואב מאתריה · ארה לי · מאי ארה לי · א״ר אבא
ההוא רשע בתרי לישני קאמר לבלעם · חד אמר ארה לי וחד
אמר קבה לי מה בין האי להאי · אלא א״ל ארה לי עשבין
יחרשין דריישי דחויין ושוי לון בקדרה דחרשייא כיון דחמא דחיליה
יתיר בפומא תב ואמר ולכה נא קבה לי · ואפילו הכי ההוא
רשע דבלקלא שבק חרשוי אלא לקיט כל זיני עשבין חרשי דריישי
דחויין ונטיל קדרה דחרשין ונעיץ לה תחות ארעא אלף ות מיש
מאה אמין וגניז ליה לסוף יומין כיון דאתא דוד כרה בתהומא
אלף וחמש מאה אמין (על אלף וחמש מאה אמין) ואפיק מיא
מן תהומא ונסך על מדבחא · בההיא שעתא אמר אנא אסחי
ההיא קדרה ׳מואב סיר רחצי · סיר רחצי ודאי על אדום אשליך תהלים
נעלי מאי אשליך נעלי אלא דא אוף הכי למרחיק הוה דכתיב ק״ח
׳ויאמר עשו אל יעקב הלעיטני נא מן האדום האדום הזה כי בר״ה כ״ה
עיף אנכי · הלעיטני הלעטה ממש · פתיחו דפומא וגרונא למבלע
אמר דוד לההוא בלען מלעם הלעטין אנא ארמי עליה נעלי
למסתם גרוניה · עלי פלשת אתרועע אוף הכי דא למרחיק
אסתכי

אסתכי דוד אמר כנען סטרא בישא דסטרא אחרא איהו ופלשתי
במדב׳ י׳ מתמן אינון ׳ לסטרא אחרא מה אצטריך תרועה דכתיב °וכי
תבאו מלחמה בארצכם והרעותם וגו׳ לתברא חיליה ותוקפיה
ובגין כך עלי פלשת אתרועע והכי אתחזי לון ׃
ועתה לכה נא ארה לי את העם הזה כי עצום הוא ממני ׳ רבי
ישעיה י״א חזקיה פתח °והיה צדק אזור מתניו והאמונה אזור חלציו
האי קרא כלא איהו חד מאי חרושא אתא לאשמועינן דהא
צדק היינו אמונה ואמונה היינו צדק ׳ אזור מתניו היינו אזור חלציו
לא אשכחן קרא כהאי גוונא ׳ אלא לאו צדק כאמונה ואע״ג
דכלא חד וחד דרגא איהו אבל בזמנא דקיימא בדינא קשייא
מקבלא מסטר שמאלא כדין אקרי צדק דינא ממש ׳ והיינו °כי שם כ״ו
כאשר משפטיך לארץ צדק למדו יושבי תבל ׳ דהא דרגא
דמשפט רחמי איהו ׳ וכד אתקריב משפט בצדק כדין אתבסס
(כל״א) ויכלין בני עלמא למסבל דינא דצדק (ועל דא צדק לאו
איהו כאמונה) ׳ אמונה בשעתא דאתחבר בה כדין איהי אמת
לחדוה וכל אנפין נהירין כדין אקרי אמונה ׳ ואית וותרנותא
לכלא וכל נשמתין סלקין מתחייבי בכמה חיובין דחייבין בישין
וכיון דבפקרון סלקן (פקדיס) אהדר לון ברחמי וחס עלייהו ׳ וכדין
אקרי אמונה ולית אמונה בלא אמת ׳ השתא אזור מתניו ואזור
חלציו ׳ מהו תרין אזורין הכא ומתנים וחלצין אע״ג דחד אינון תרין
דרגין אינון חד לעילא וחד לתתא לעילא בשירותא אקרי מתנים
שם לתתא בסופא אקרי חלצין כד״א °וחגורה על חלצים בסופא על
ל״ב רייש ירכים כד אתתא בצערא מנתקן אינון חלצים מריש ירכין
ושויאת ידהא בכאיבא עלייהו וכג״כ לגבורה ולקרבא ׳ צדק
אזור מתניו ׳ והכי אצטריך לרחמנו ולטב ׳ אמונה אזור
חלציו בחד דרגא ידין עלמא ושלטא לתרין סטרין חד רחמי
לישראל

לישראל וחד דינא לשאר עמין · ואי תימא צדק דינא תקיף איהו
והא כתיב °בצדק תשפוט עמיתך · °צדק צדק תרדוף וכמה אינון ויקר׳ י״ט דברי׳ י״ו
וראי הכי הוא · דהא צדק לית ביה וותרנותא כלל אוף הכי
מאן דדאין לחבריה לא אצטריך למעבר ליה וותרנותא מן דינא
כלל אלא בצדק דלא ישגח לרחימו · מאזני צדק בלא וותרנו
להאי סטרא ולהאי סטרא למאן דיהיב ולמאן דמקבל ובג״כ
חד דרגא איהו ואתפלג לתרין סטרין והני תרין סטרין ב׳ אזורין
קיימן חד לשאר עמין וחד לישראל ובשעתא דנפקו ישראל
ממצרים אתאזרו באזורין אלין חד דקרבא וחד הוה דשלמא
(וכלא הוה בצדק) · כד אתייעט בלק אמר ואגרשנו מן (חסר כאן)
הארץ · אמר ההוא דרגא דקא אתאחדן ביה מן הארץ ודאי
דא הוא כי עצום הוא ממני ודאי מאן ייכול לאגחא ולקיימא
בהו בישראל דרגא דילהון תקיף הוא מדילי · ובג״כ ואגרשנו
מן הארץ ואי מהאי ארץ אגרשנו ואתרך יתיה מינה איכול
למעבד כל רעותי · חילא דילהון במאי איהו בפומא ובעובדא
הא פומא דילך ועובדא דילי · כי ידעתי את אשר תברך מבורך
גו׳ · וכי מאן הוה ידע הא אוקמוה · דהא בקדמיתא כתיב °והוא במדבר כ״א
לחם במלך מואב הראשון ויקח את כל ארצו מידו דאגר
ליה לבלעם וכו׳ · אבל כי ידעתי ידיעה ודאי ידע בחכמתא
דיליה · את אשר תברך מבורך מאי אצטריך הכא ברכה ·
והא בגין קללה הוה אזיל ואי ההוא מלה דהוה ידע מן בלעם
בקדמיתא קללה הוה · מאי את אשר תברך מבורך · אלא
מלה הכא ולא ידענא בה ולא זכינא בה עד דאתא ר׳ אלעזר
ודריש · °אברכה את יי׳ בכל עת תמיד תהלתו בפי · וכתיב תהלים ל״ד
אברך את יי׳ אשר יעצני מאן דאצטריך ברכתא מן תתאי · °° ט״ז
את · דהא אתאחד בהו כשלהובא בפתילה · ודוד דהוה ידע
יא אמר אברכה את אמר ההוא רשע ההוא דרגא דילהון אחיד
בהו בגין ברכאן דילהון דקא מברכין ליה בכל יומא חילא אית

לך לברכא לההוא דרגא ותעקר לה מנייהו ודא הוא כי ידעת
את אשר תברך מבורך וגו׳ ׳ ובדא ניכול בהו ׳ תברך לההוא
דרגא ותילוט לפתילה ׳ ועל דא אמר ואנכי אקרה כה אעקר
לה מנייהו דלא יתאחד בהו ותו אקרי כה אנגיד ואמשיך לההוא
דרגא בחובין ומסאבו ובקרי ובטומא׳ דעבדו בנוי והיא תעביד
עמהון גמירא ׳ מיד וילכו זקני מואב וזקני מדין וקסמים בידם
דלא יימא ההוא רשע דלאו (א) המניה אינון זיני חרשין דאצטריך
ירמיה ל״ד ויתעכב עלייהו (מה שחסר כאן תמצא בסוף הספר סי׳ יו״ד) פתח ואמר °ואתה
אל תירא עבדי יעקב ואל תחת ישראל כי אתך אני וגו
האי קרא אתמר ואתערו ביה אבל עד כען אית לאתערא יתיר
אתה מאי איהו רזא ארון הברית דדא איהו דרגא דאזלא
בגלותא בהדי בנהא עמא קדישא ׳ משה בשעתא דבעא רחמי
שם י״א עלייהו דישראל מה כתיב °ואם ככה את עושה לי הרגני נא הרוג
ואוקמוה אבל הכי אמר משה דרגא חד דיהבת לי אקרי אתה
בגין דלית ליה פרישו ממך ה׳ דילה אתאחד בהו בישרא׳ אי אר
ישתצי לון מעלמא הא ה׳ דשמא דא דאתאחד בהו אתעבר
מניה אי הכי את עושה לי דה׳ עקרא דשמא דא אתעקר וע״ד
יהושע ז׳ אמר יהושע לבתר °ומה תעשה לשמך הגדול דהא ודאי שמא
דא עקרא ויסודא דכלא ׳ אתה הוא יי׳ ומשה אף על גב
דקודשא ב״ה לא א״ל הכא ידע דהא בהא תלייא וחובה גרים
ואתה אל תירא עבדי יעקב וגו׳ כלא חד כי אתך אני הא
אוקימנא כי אתי אתה לא כתיב אלא כי אתך אני ׳ כי אעשה
כלה בכל הגוים וגו׳ ׳ בכל הגוים אעשה כלה רב המנונא
קדמאה אמר דחיקו ועאקו דישראל כמה טב וכמה תועלתא
גרים לון ׳ רפיון דשאר עמין כמה בישין גרים לון ׳ דחיקו
ועאקו דישראל גרים לון דטב ליהוי ותועלתא ומאי ניה

כלה

א) פירוש שמיה כלו׳ שהיכה אלוים כידו והל״נ שמים בסדיא ואין לורך ׳ מ״י ״ן :

כלה (א) כלא דחיק רפיון דשאר עמין גרים לון רפיון וביש והאי
איהו כלה והכי אתחזי לון דהא כל רפיון בלא דחיקו דהוה לון
בהאי עלמא גרים לון רפיון לבתר בלא דחיקו כלה °כי כלה ישעי׳ י׳
ונחרצה שמעתי כי אעשה כלה (ב) כלא ברפיון · לישראל דהוה לון
דחיקו ועאקו · כלה °וככלה תערה כליה מאן כליה אלין ישראל שם ק״י
דאינון כלים דהאי כלה ישראל דהוה לון דחיקו ועאקו °אקים עמוס ט׳
את סכת דוד הנופלת סכת שלום · לשאר עמין דהוה לון רפיון
צרה וצוקה כלא ברפיון כמה דהוה לון בקדמיתא · וע״ד כי אעשה
כלה בכל הגוים וגו׳ ואותך לא אעשה כלה דהא לא אתחזי
לך דהא דחיק הוית בקדמיתא זמנין סגיאין בדחיקו דגלותא
תדיר ודחיק תהיה כלה (ס״א תהית כליה) ויסרתיך למשפט · האי קרא
הכי מבעי ליה ויסרתיך במשפט דהא אימתי יסורי בשעתא דדינא
(והכא לאו הכי אלא) מאי ויסרתיך למשפט לא כתיב °יי׳ במשפט ישעי׳ ג׳
יבא עם זקני עמו · וההוא יומא אקדים קב״ה אסוותא לישראל
עד לא ייעלון לדינא בגין דייכלון לקיימא ביה ומאי אסוותא היא
דבכל שעתא ושעתא קב״ה יהיב יסורין לישראל זעיר זעיר בכל
זמנא וזמנא ובכל דרא ודרא בגין דכד ייעלון ליומא דדינא רבא
דייחון מתייא לא יישלוט עלייהו דינא · ונקה לא אנקך מהו אלא
כד ישראל בלחודייהו ולא עאלין בדינא עם שאר עמין קב״ה
עביד לון לגו משורת הדין והוא מכפר עלייהו ובזמנא דעאלין
בדינא בשאר עמין מה עבד ידע קב״ה דהא סמא״ל אפטרופוסא
דעשו ייתי לאדכרא חוביהון דישראל וכניש כלהו לגביה ליומא
דדינא והא קב״ה אקדים להו אסוותא ועל כל חובא וחובא
לקי ונקט להו ביסורין זעיר זעיר · ודא הוא ונקה ביסורין ובג״כ
בדינא דקשוט לא אנקך מעלמא בדינא בתר דסבלת יסורין
זעיר זעיר ותו לא אנקך אע״ג דאתון בני לא אשבוק חוביכון
אלא אתפרע מנכון זעיר זעיר בגין דתהון זכאין ליומא דדינא
רבא · כד אתאן לדינא אתא סמא״ל בכמה פתקין עלייהו וקב״ה
אפיק

א) בני הוריות דגוביה כדמייתי וכבלה תעלה · ב) כין פכ׳ וכין סל׳ סניסס רכוויס ו״ג אגרא דכלה רוחקה ולח׳
מצאתי כן בתו׳ דף כ״ג הרפ״ז ·

אפיק פתקין דיסורין דסבלו ישראל על כל חובא וחובא ונמוחו כל חובין ולא עבד לון וותרנותא כלל כדין תשש כחיה וחיליה דסמא"ל ולא יכיל לון ׳ ויתעבר מעלמא הוא וכל סטרוי וכל עמין הה"ד ואתה אל תירא עבדי יעקב וגו׳ ׳ בג"כ ויסרתיך למשפט ונקה לא אנקך ודוד מלכא אמר °כי הנה הרשעים ידרכון קשת כוננו וגו׳ ואע"ג דהאי קרא הא אוקמוה על שבנא ויואב ממנן דחזקיה אתמר אבל האי קרא על סמא"ל וסיעתיה אוף הכי אתמר דכל עובדוי ועיטוי על ישראל נינהו בלק ובלעם ההוא ארח ממש נקטו והא אתמר דחבורא בישא עבדו ׳ אמרו עמלק ע"ם ל"ק עמא דלקא לון כחויא דמחי בזנבא דיליה הא אנן יתיר ׳ בל"ק ב"א ל"ק׳ אתא מאן דלקי לון כרעותיה ׳ בלע"ם ב"ל ע"ם ׳ לית עמא ולית רעיא שמא דילן גרים לשיצאה לון ולאעקרא להו מעלמא וקודשא ב"ה חשיב כגוונא אחרא שמיהון בבלק ב"ל בבלע"ם ב"ל הא °בלב"ל מה אתוון אשתארו עמ"ק בלב"ל עמקא דמחשבה דילהון דלא יישלטון בעלמא ולא ישתארון בעלמא ׳ אמר ר"ש אלעזר יאות אמרת אבל בלק תיפח רוחיה בגהינם ׳ ובלעם ישתחקון תמן גרמוי ורוחיה ׳ והכי הוא עיטא בישא נטלו על פטרונא (נ) עד האי כה דחשיבו לאעקרא להאי כה וחשיבו לסטרא בישא לסלקא ליה בפומא ובעובדא ׳ אמר ההוא רשע ׳ קדמאי אשתדלו ולא יכילו ׳ דור הפלגה אשתדלו ולא יכילו ׳ עבדו עובדא ופומא חסר מנייהו דלישניהון אתבלבל ולא יכילו אבל אנת הא פומך שנן ולישנך מתתקן בתרין סטרין צין את אשר תברך מבורך ואשר תאור יואר ׳ ההוא סטרא דאת בעי לסלקא לעילא בפומך ולישנך אסתליק וההוא סטרא דאת בעי למילט בחילא דפומך תילוט וסטרא קמך וכלא בך תלייא

דהא

תלים י"א

בראשית כ"ה א׳

נ) מצאתי בזוהר הרקיע כ"י מפה האר"י זצ"ל שטעם שמה נקרא כ"ה מפני שנוטלת י"ג תיקוני דיקנא דאריך וט׳ דזעיר ובה יש ו׳ תיקונין והז"א נותן לה ג׳ שהם תנ"ך הרי כה זהת"ד ובמאורי אור כ"ט אחר ע"ש וביאור כתיב והספר שו"ם כה תברכו להמשיך המשכות אלו לה׳ ומשם לוס ה׳ הברכה ונפתציין כוונת פסוקי ברכת כהנים להאר"י זצ"ל תמצא כאן הנה ויש איזה שינוי ודוק הטב מא"ן :

יהא עובדא אתתקן · אבל במלה תלייא כלא וע"ד כעובדא
נחש אנא אתקין ואנת תשלים כלא בפומך ההוא סטרא
יתברך מבורך וההוא סטרא דתאור יואר והוא לא ידע דקב"ה
מסיר שפה לנאמנים וטעם זקנים יקח וכלא ברשותיה קיימא איוב י"ב
מסיר שפה לנאמנים אלו דור הפלגה דבלבל לישניהון דלא
שלטון במלה כלל דכתיב °אשר לא ישמעו איש שפת רעהו . בראשית י"א
טעם זקנים יקח אלו בלעם ובלק דתרווייהו הוו בעיטא חדא
כתיב ויעל בלק ובלעם פר ואיל במזבח · תא חזי ההוא רשע
בלעם כל עובדוי לביש ברום לבא · תרווייהו הוו סלקין קרבנא
כתיב ויעל בלק ובלעם · וכל מדבחין בלק הוה מסדר ואיהו
רשע הוה משבח גרמיה ואמר את שבעת המזבחות ערכתי
ואעל פר ואיל במזבח · ואילו לבלק לא שתף בהדיה אמר קב"ה
רשע כלא ידענא שוב אל בלק ואת לא צריך למללא אלא
כה תדבר הה"ד וטעם זקנים יקח ד"א וטעם זקנים יקח · דכתיב
וילכו זקני מואב וזקני מדין וקסמים בידם · טינמא דאינון זקנים נטל
מנייהו ולא יכילו למשלט בחרשייהו כלל · וידברו אליו דברי בלק
מילין באתגלייא ולא בלחישו פגים אודנא הוה ופגים עינא ופגים
רגלא מתלת דוכתין הוה פגים מתוקן הוה לסטרא אחרא והכי
אצטריך לההוא סטרא אחרא אתר דשרייא פגים זינא לזיניה :
ויאמר אליהם לינו פה הלילה והשיבותי · אינון כתיב וידברו אליו
ואיהו כתיב ויאמר אליהם לינו פה הלילה בגין דליליא
איהו שעתא דסטרא אחרא הוי לחרשייא בשעתא דמשתכחי
שלטי סטרין בישין ומתפשטן בעלמא · כאשר ידבר יי' אלי ישבוחי
קא משבח גרמיה בשמא דיי' · וישבו שרי מואב · ושרי מדין
אתפרשו מנייהו ולא בעו למיתב תמן וסבי מואב אשתארו
כתיב וישבו שרי מואב בלחודייהו יאות עבדו מדין דאתפרשו
מכל וכל מנייהו ואלמלא לא הוו מתאן בסופא דהוו בעיטא
בלעם לשלחא נשיהון לישראל בשיטים למטעי לון וקרא אוכח
חובא דילהון דכתיב °כי צוררים הם לכם בנכליהם אשר נכלו במדבר כ"ה
לכם

לכם על דבר פעור ועל דבר כזבי בת נשיא מדין אחותם וגו׳
בתרין אלין חאבו והוה חובא דילהון סגי ׳ מחו בזנבא לבתר
ובגין כך אלין אשתארו בהדיה ואלין אזלו בלחודייהו ׳ ד״א
וישבו שרי מואב עם בלעם כמה יאות הוה לון לבני מדין דאזלו
אי רעותא דילהון הכי אבל ישיבה דיתיבו אינון דמואב גרמא
לון טב בגין דאשתארו תמן ומאן דאזלו אינון דמדין גרמי לון
ביש מ״ט אלין חיששו ליקרא דמלכא דקב״ה ויתיבו ואלין לא
חיששו לה כלום ואזלו לארחייהו בשעתא דאמר ההוא רשע
והשיבותי אתכם דבר כאשר ידבר יי׳ ׳ מיד אזדעזעו אינון
דמואב למלה דא ויתיבו תמן ׳ ואינון דמדין לא חיששו לדא
כלום ואזלו לון ואתענשו לבתר וע״ד וישבו שרי מואב עם בלעם
בההוא ליליא ההוא רשע לחיש לחישין ועביד בלטין ואמשיך
עליה רוחא מלעילא מיד ויבא אלהים אל בלעם סתם
דרגא דיליה מסטרא אחרא דשמאלא ׃

ויאמר מי האנשים האלה עמך ׳ דרגא דיליה מסטרא אחרא
דשמאלא הוה דקא אצטריך למשאל ואע״ג דחברייא
אתערו ברא בגוונא אחרא ואינון אמרי דקב״ה עבד ביה נסיונא
עבד ליה בגלוי ׳ תלתא הוו חד חזקיהו ׳ וחד יחזקאל ׳ וחד
בלעם . תרין לא קיימו כדקא יאות וחד קאים ומנו יחזקאל
יחזקאל ל״ז דכתיב °התחיינה העצמות האלה ואיהו תב ויאמר יי׳ אלהים
מלכים ב׳ כ׳ אתה ידעת ׳ חזקיהו אמר °מארץ רחוקה באו אלי מבבל
בלעם אמר בלק בן צפור מלך מואב שלח אלי חשיב אנא
איוב י״ב בעיני מלכין ושליטין וקב״ה שאיל ליה למטעי ליה דכתי׳ °משגיא
לגוים ויאבדם ואוקמוה חד כותי שאיל לרבי אלעזר אמר ליה
חילא תקיפא חמינא ביה בבלעם יתיר ממשה דאילו במשה
כתיב ויקרא אל משה ובבלעם כתיב ויקר אלהים אל בלעם
וכתיב ויבא אלהים אל בלעם ׳ א״ל למלכא דיתיב בהיכליה
על כורסייא ׳ חד סגיר קרא לתרעא ׳ אמר מאן הוא דבטש
לתרעא אמרו סגיר פלן אמר לא ייעול הכא ולא יטנף היכלא
דעגא דאי בשליחא אימא ליה לא הייש ׳ וייזיל ברי ויסתאב

ויקרב

יקרב בהדיה · אבל אנא איזיל ואגזים ביה דירחק ארחיה מסותכא דברי ולא יסאב ליה · אקדים מלכא ואתא לגביה ואגזים · ואמ״ל סגיר סגיר מנע רגלך מארחא דברי שארי תמן ואי לאו אומינא דחתיכין יעברון גיפך בני שפחותי · רחימא דמלכא קרי לדשא · אמר מלכא מאן הוא · אמרו רחימך פלנייא אמר רחימא חביבא דנפשאי לא יקרי ליה קלא אחרא לא אנא צווח מלכא ואמר פלנייא עול חביבא דנפשאי רחימא דילי אתקינו היכלין למללא עמיה · כך בלעם איהו סגיר רחיקא מבני נשא קרא לתרעא דמלכא · שמע מלכא אמר סגיר מסאבא לא ייעול ולא יטנף היכלא דילי · אנא אצטריך למיזל לאגזמא ליה דלא יקרב לגבי תרעא דברי ולא יסאב ליה וע״ד ויבא אלהים אל בלעם וגו׳ · א״ל סגיר סגיר לא תלך עמהם לא תאר את העם כי ברוך הוא · לא תקרב לגבי דברי הן לטב הן לביש מסאב אנת בכלא · אבל במשה כתיב ויקרא אל משה קלא דמלכא ולא ע״י שליחא אחרא · מאהל מועד מהיכלא קדישא מהיכלא מתקנא מהיכלא יקירא דעלאין ותתאין תאיבין לגביה ולא יכלין למקרב לגביה :

ויאמר בלעם אל האלהים בלק בן צפור · (א) והוא אמר מלך מואב מלכא חשיבא שלח אלי · מלך מואב · חמו גאותא דההוא רשע (דאפילו ליה לבלק לא חשיב כלום) דכתיב מלך מואב ולא אמר למואב · מכלל גברא דלא אתחזי למלכא והא אתעביד מלכא למואב קדמאה מהכתיב ביה והוא נלחם במלך מואב הראשון מלכא בר מלכא · חשיבא בר חשיבא · אבל הא מלך למואב כתיב · קרא אסהיד מלך למואב · והא אתערנא אתכוון הוא לגאותא לבא רב · כל מלכין דעלמא שלחין לגבאי שלוחיהון (ס״א ויאמר בלעם אל האלהים בלק בן צפור מלך מואב שלח אלי חמו גאותא דההוא רשע דאמר מלך מואב ולא אמר

מלך

(א) והוא אמר מלך מואב מלכא חשיבא שלח אלי חמו גאותא דההוא רשע דאפילו ליה לבלק לא חשיב וכו׳ דכתיב מלך מואב ולא אמר מלך למואב דלא אתחזי וכו׳ הא אתערנא כנ״ל · פי׳ דק״ל דבאומרו בלק בן צפור מודה דיכו מחשיבו וק׳ דאמר מלך מואב דחשוב ותי׳ דאמר מלך מואב להתגאות שמלך גדול שלח אליו · כן כיררתי מפי הרב יעקב מהת״י ז״ל כ״י · מא״ן :

מלך למואב · במלכא דמואב קדמאה מה כתיב ביה והוא
נלחם במלך מואב הראשון מלכא בר מלכא חשיבא בר חשיבא
אבל דא מלך למואב כתיב וקרא אסהיד עליה מלך למואב
בעת ההיא גברא דלא אתחזי למלכא והא אתעביד מלכא ·
והא אתערנא דמתכוון לגאותא דלבא רב דכל מלכין דעלמא
שלח לגבאי שלוחיה וחשיבנא גביה (וחשיבנא לגבייהו) : רבי פנחס
הוה אזיל למחמי ברתיה אנתו דר' שמעון דהוות במרע' והוו
אזלי עמיה חברייא והוא הוה רכיב בחמריה · עד דהוה אזיל
בארחא פגע בתרין ערבאי אמר לון בחקל דא אתער קלא
מיומין דעלמא אמרו ליה מיומין דעלמא לית אנן ידעין · מיומין
דילן אנן ידעין דהא יומא חד הוו אינון לסטין מקפחי ארחין
דגוברין בההוא חקלא ופגעו באינון יודאי ואתו לקפחא לון ·
ואשתמע מרחיק בהאי חקל קל דחמרא דא דנהק תרי זמני ·
ואתא שלהובא דאשא בההוא קלא (נ"א כההוא חקלא) ואוקיד לון
ואשתזיבו אינון יודאי · אמר להו ערבאי במלה דא דקא
אמרתון לי תשתזבון יומא דא מלסטין אחרנין דקא מחבן לכו
בארחא · בכה ר' פנחס אמר מאריה דעלמא רחשא דניסא דא
(כ) עבדת בגיני ואשתזבון אינון יודאי ולא ידענא · פתח ואמר
לעושה נפלאות גדולות לבדו כי לעולם חסדו · כמה טיבו עביד תהלים קל"ו
קב"ה עם בני נשא וכמה ניסין ארחיש לון בכל יומא ולא ידע
אלא איהו בלחודוי · ב"נ קם בצפרא וחוייא אתי לקטלא ליה וב"נ
שוי רגליה על רישיה וקטיל ליה ולא ידע ביה בר קב"ה בלחודוי
הוי לעושה נפלאות גדולות לבדו · בר נש אזיל בארחא ולסטין
מחכאן ליה למקטליה אתא אחרא ואתייהיב כופרא תחותיה
והוא אשתזיב ולא ידע טיבו דעבד ליה קב"ה וניסא דארחיש
ליה בר איהו בלחודוי הוי לעושה נפלאות גדולות לבדו ·
לבדו עביד וידע ואחרא לא ידע · אמר לחברייא חברייא

מה

כ) ענין זה נזכר גם כן בספר הגלגולים להרח"ו היה גלגול של אלישע ובישמעאל בגלגול בחזורו לתקן ולפי שהיה
גורם לכך שבוהו נזלים והיה ג' ימים בלי אכילה ע"כ שם וכ"ל כאן נתקן תיקון בפועל כמה שהציל את היהודים מן
הלסטים ולפי שר"פ הוא גלגול אלישע לכך עשה כזה והודה לעליון שעשה כן בגדו · פרמ"ו :

מה דשאילנא להני ערבאי דמשתכחי תדיר בחקלי אי קלא דחברייא דאינון משתדלי באורייתא שמעו דהא רבי שמעון ור' אלעזר בריה ושאר חברייא אזלין לקמן ולא ידעין מינן ושאילנא להני ערבאי עלייהו דידענא דקליה דר' שמעון ירגיז חקלין וטורין ואינון גלו לי מה דלא ידענא · עד דהוו אזלין אינון ערבאי אהדרו לגביה אמרו ליה סבא סבא אנת שאילתא לן מן יומין דעלמא ולא שאילתא על יומא דא דחמינא תווהא על תווהא חמינא חמשה בני נשא יתבין וחד סבא בהדייהו וחמינא עופי מתכנפי וקא פרשין גדפין על רישייהו ארין אזלין ואלין תבין וטולא לא אתעבר מעל רישייהו וההוא סבא ארים קליה עלייהו ואינון שמעין · אמר על דא שאילנא · ערבאי תהכון וארחא דא תהא מתקנא קמייכו בכל מה דתבעון תרין מילין אמרתון לי דחדינא בהו אזלו · אמרו ליה חברייא ההוא אתר דרבי שמעון שארי ביה היך אנן ידעין · אמר לון שבוקו למארי נסיען דבעירי דהוא ידריך פסיעוי לתמן לא הוה טעין חמריה וחמריה סאטי מארחא תרין מלין ואזל לתמן שארי נהיק תלת זמנין · נחת רבי פנחס אמר לחברייא נתתקן לקבלא סבר אפי ומין דהשתא יפקון לגבן אנפי רברבי ואנפי זוטרי שמע רבי שמעון נהיקו דחמרא אמר לחברייא ניקום דהא קלא (דהדורה) דחמרא דסבא חסידא אתער לגבן · קם ר' שמעון וקמו חברייא ופתח רבי שמעון ואמר °מזמור שירו ליי' שיר חדש כי נפלאות תהלים צ"ח
עשה וגו' · מזמור זקיף טעמא לעילא (ה) (שירא יתמא קרינן להאי) אמאי אלא רשים טעמא רבא דהא אתי ההוא מזמור מתעטרא בעטרא עלאה לעילא על רישיה ואית זקיף מאן הוה אמר שירה דא אינון פרות באינון גועין דהוו געאן · שירו ליי' שיר חדש למאן הוו אמרין שירו לכמה רתיבין לכמה ממנן

ה) פי' הרמ"ז כי לא פורש מי אמרו הרמ"ז (אח"י כן פירש"י בע"ז וכדעת רש"י נר' לעיל ק"צ ב' וע"ש בא"ס ודוק הלי"ן

לכמה דרגין דהוו אתאן תמן ונפקו לקבלא ליה לארונא (סתם
ולהון הוו אמרי שירו לייי׳ שיר חדש דכר׳ מ״ט הכא שיר ומש
אמר שירה נוקבא אלא התם כמ״ש ארונא חרא (כ״א לחודא) זאו
נפקת מן גלותא היא ואוכלוסהא ולא יתיר ובגין כך את השירו
הזאת נוקבא׳ אבל הכא ארונא ומה דהוה גניז בגויה נפיק ובג
ההוא דהוה גניז בגויה אתמר שיר חדש דכר׳ כי נפלאות עש
מה דעבד בפלשתים ומה דעבד בטעותהון׳ הושיעה לו ימינ
למאן לעצמו ׳ מאן עצמו ההוא מזמור עצמו דרוחא עלא׳ קדיש
דגניז ביה ימינו ההוא דירית (ג) סבא ׳ ודא ימינו אתקיף בההו
מזמור ולא שביק ליה בידא דאחרא׳ הכא אית לגלאה מלר
חרא כל זמנא דההוא ימינא הוה לארח״שא ניסא אתקיף בהא
מזמור ושוי ליה לקמיה לאתקפא ביה כאבא דאתקיף ימיניה
בחדוי דבריה לקמיה ואמר מאן הוא דיקרב לגבי ברי כיון דסרו
לגבי אבוי שוי אבוי ידוי על כתפוי לאחורא ושרייה בידא דש״נאו
שמות ט״ו בביכול בקדמיתא כתיב ימינך יי׳ נאדרי בכח׳ בכח מאן ההוא
דאשתמודעא ׳ בערביא קורין לחדוי דבר נש כח ההוא ימינא
נאדרי ואתקיף בכח מאן הוא דיקרב לגבי ברי׳ לבתר מה כתי
איכה ב׳ °השיב אחור ימינו מפני אויב שוי ימיניה על כתפיה ודחי ליה
בידא דשנאוי ׳ בקדמיתא ימיניה לקמיה בחדוי לאתקפא ביה
ולבתר לאחורא על כתפוי לדחייא ליה ׳ והכא הושיעה לו ימינ
וזרוע קדשו תרין דרועין לאתקפא ביה אי אינון פרות דלא
אתרגילו בנסין אלא ההיא שעתא בגועא דילהון אמרי שירת
דא ׳ נהיקו דחמרא דסבא חסירא דרגיל בנסין על אחת כמו
וכמה דאמר שירה חברייא אי תימרון דחמרא לאו הוה
ארחיה בכך מומא דאברי עלמא ׳ פוקו וחמו אתון דבלעם
חייבא דנצחת לרבונא בכלא ׳ חמריה דרב

פנחס

ג) סוד רפב״י ניגון אלפ״ה סרת״ו :

פנחס בן יאיר עאכ״ו ׳ ותו אתון דבלעם כד מלילת מלאכא עילאה הוה עלה מלעילא הישתא אית לגלאה חברייא שמעו פי האתון דאכרי ע״ש בין השמשות סלקא ברעתייכו דפומא הוה פתיחא מההוא זמנא ׳ או תנאי דאתני קב״ה מההוא זמנא לאו הכי ורזא הכא דאתמסר לחכימי דלא משגחן לטפשו דילבא ׳ פי האתון דרגא דאתני ההוא עלאה דסטר נוקבי ההוא הוה דשרייא על ההוא אתון ומליל עלה וכד ברא קב״ה להאי דרגא דאקרי פי האתון סתם ליה כגו האתון נוקבא דתהומ׳ רבא ואסתי׳ עליה עד ההוא זמנא ׳ כד מטא ההוא זמנא פתח ההוא נוקבא ונפק ושרא עלה ומלילת ׳ כגוונא דא ותפתח הארץ את פיה ׳ את לאסגאה דומ״ה דאיהו פי הארץ ׳ את פי האתון לאסגאה קמריא״ל דאקרי פי האתון ׳ פי הבאר כגוונא דא מאן פי הבאר ההוא דרגא דהוה ממנא עליה לתתא ואיהו תחות פי יי׳ ומאן איהו יהדרי״ל שמיה ׳ תלת פומין אלין אתבריאו ע״ש בין השמשות בשעתא דקדש יומא סלקא פי דממנא על כל שאר פומין ומאן איהו ההוא יומא דאסתלק ואתקדש בכלא ההוא דאקרי פי יי׳ ע״ש בין השמשות אברון שאר פומין · אתקדש יומא סליק פומא דשליט על כלא פי יי׳ ׳ ארהכי חמו לרבי פנחס דהוה אתי מטו לגביה אתא ר׳ פנחס ונשקיה לר״ש ׳ אמר נשקנא פי יי׳ דאתבסם בבוסמין דגנתא דיליה חדו כחדא ויתבו כיון דיתבו פרחו כל אינון עופין דהוו עבדי טולא ואתבדרו ׳ אהדר רישיה ר׳ שמעון ורמא לון קלא ואמר עופי שמיא לית אתון משגיחין ביקרא דמאריכון דקאים הכא · קיימו ולא נטלו מדוכתייהו ולא קריבו לגבייהו ׳ א״ר פנחס אימא לון דיהכון לארחייהו דהא לא יהבין רשו לאהדר׳ לון אר״ש ידענא דקב״ה בעי למרחש לון ניסא עופין עופין זילו לארחייכו ואמרו לההוא דממנא עלייכו דהא בקדמיתא הוה

ברשותיה

ברשותיה והשתא לאו ברשותיה קיימא אבל סליקנא ליה ליומא דטנרא כד סליק עיבא בין שני תקיפין ולא מתחבראן אתכדרו אינון עופי ואזלו · ארהכי הא תלת אילנין מתפשטן בענפין לתלת סטרין עלייהו ומעיינא דמיא נבעין קמייהו · חדו כלהו חברייא וחדו רבי פנחס ור״ש · א״ר פנחס טורח סגי הוה לאינון עופי בקדמיתא וטורח בעלי חיים לא בעינן דהא ורחמיו ע״כ מעשיו כתיב · (א) אר״ש אנא לא אטרחנא לון אבל אי קב״ה חס עלן לית אנן יכלין לדחייא מתנן דיליה · יתבו תחות ההוא אילנא ושתו מן מיא ואתהנו תמן · פתח ר׳ פנחס ואמר מעין גנים באר מים חיים ונוזלים מן לבנון מעין גנים וכי לית מעיין אלא ההוא מן גנים · והא כמה מעיינין טבין ויקירין אית בעלמא אלא לית כל הנאות שוין · אית מעיין דנפיק במדברא באתר יבישא הנאה אית למאן דיתיב ושתי אבל מעין גנים כמה איהו טב ויקירא ההוא מעיין עביד טיבו לעשבין ואיבין מאן דקריב עליה אתהני בכלא אתהני במיא אתהני בעשבין אתהני באיבין ההוא מעיין מתעטרא בכלא · כמה וורדין כמה עשבין דריחא סחרניה כמה יאות ההוא מעיין מ־שאר מעיינין באר מים חיים הכי אוקימנא כלא בכנסת ישראל קאמר איהי מעין גנים · מאן גנים חמש גנים אית ליה לקב״ה דקא משתעשע בהו ומעיינא חדא עלוויהו דקא אשקי לון ורוי לון טמיר וגניז וכלהו עבדין פירין ואיבין גנתא חדא אית לתתא מנייהו וההוא גנתא נטיר סחרא מכל סטרין דעלמא תחות האי גנתא אית גנים אחרנין עבדין איבין לזנייהו · והאי גנתא אתהפך והוי מעיין דאשקי לון · באר מים חיים כד אצטריך הוי מעיין וכד אצטריך הוי באר מה בין האי להאי לא דמי כד אתמשכון

תהלים קמ״ה

שיר ו׳

מיא

(א) סמ״ש ברה״מ דוד דף ק״ל ע״ש · מא״ן :

מיא מאילייהו · לכר שאבין מיא לאישקאה · ונוזלים מן לבנון מאי
נוזלים אלין נוזלים אהדרו למעיין כד נבעין מיין ונוזלין טפין לעילא
אלין בתר אלין מיין מתיקן דנפישא אזלא אבתרייהו · כך אינון
ה' מקורין דנפקו מן לבנון אתעבידו נוזלים בהאי מעיין כך קב"ה
רחיש לן ניסא באתר דא קרינא על מעיינא דא קרא דא (ס"א
מאי נוזלים אלין חמ"ש מקורין דנפקו מן לבנון לעילא אתעבידו
נוזלים דכד אהדרו למעיין נבעין מיין ונוזלים טפין אלין בתר אלין
מיין מתיקן דנפשא אזלא אבתרייהו כך קודשא ב"ה רחיש לן ניסא
באתר דא בהאי מעיין ועל מעיינא דא קרינא קרא דא) תו פתח
ואמר (א) °כי תצור אל עיר ימים רבים להלחם עליה לתפשה דברים כ'
וגו' כמה טבין אינון ארחין ושבילין דאורייתא דהא בכל מלה
ומלה אית כמה עיטין כמה טבין לבני נשא כמה מרגלאן דקא
מנהרן לכל סטר ולית לך מלה באורייתא דלית בה כמה
בוצינין מנהרן לכל סטר האי קרא איהו כפום פשטיה ואית ביה
כפום מדרשיה · ואית ביה חכמת' עלאה לאזדהרא למאן דאצטריך
זכאה חולקיה מאן דאשתדל באורייתא תדיר · מאן דאשתדל
בה מה כתיב ביה °כי אם בתורת יי' חפצו ובתורתו יהגה יומם תלים א'
ולילה והיה כעץ אמאי דא סמיך לדא · אלא מאן דאשתדל
באורייתא יומם ולילה לא ליהוי כעא יבישא אלא כעץ שתול
על פלגי מים (ב) מה אילן אית ביה שרשין ואית ביה קליפין ואית
ביה מוחא ואית ביה ענפין ואית ביה טרפין ואית ביה פרחין
ואית ביה איבא שבעת זינין אלין סלקין לשבעה עשר לשבעין
אוף מילין דאורייתא אית בהו פשטי דקרא · דרשה רמז דקא
רמיז חכמתא · גימטרייאות · רזין טמירין רזין סתימין אלין על
אלין

א) בזה יתיישב מה שיחדה התורה פ' בפני עצמה לענין זה שאם כפי הנראה מהפשט וקשה' איכו מקום אלא לישראל א"כ ליערכיה בפ' של מלחמה כי תקרב אל עיר וגו' וכרת עליה והו יכוה לא תכרות וגו' אלא מוכח דיש עוד ענין כמוס בפ' עוד לומר שהיא סמוך לענין של מלחמה שנאמר והסמתם לה' אלהיכם והו בודאי יתעורר השטן לנצות דין והליו אמר ה' כי תצור וגו' ועוד נ"ל כי הואיל שמלה"ם היו רולים בתורה שכ"ל היה שייכות לעליונים בענין הדרשות פלס ורמזים · ברמ"ו : ב) עמ"ש אני בשני ברא"ש דוד ריש חקת מא"ן ·

אלין · פסול וכשר · טמא וטהור · אסור והתר · מכאן ולהלאה
מתפשטאן ענפין לכל סטר והיה כעץ ודאי ואי לאו לאו איהו
חכם בחכמתא · ת״ח כמה חביבין אינון דמשתדלי באורייתא
קמי קב״ה דאפילו בזמנא דדינא תלייא בעלמא ואתייהיב רשו
למחבלא לחבלא · קב״ה פקיד ליה עלווייהו על אינון דקא
משתדלי באורייתא והכי א״ל קב״ה כי תצור אל עיר בגין חוביהו
סגיאין דחטאן לקמאי ואתחייבו בדינא ימים רבים · מאי רבים
(תלתא יומין דא בתר דא אקרי ימים רבים אוף הכא כי תצור אל עיר ימים רבים
תלתא יומין דא בתר דא דאשתמודעא דבר במתא מנלן דימים
ויקר׳ ט״ו רבים תלתא יומין אינון דכתיב ואשה כי יזוב זוב דמה ימים
רבים · וכי ימים רבים אינון אלא תלתא יומין דא בתר דא
אקרי ימים רבים · אוף הכא כי תצור אל עיר ימים רבים תלתא
יומין דא בתר דא דאשתמודעא דבר במתא · תא ופקיד לך
על כל בני ביתי · לא תשחית את עצה דא ת״ח דדא איהו
במתא דאיהו אילנא דחיי אילנא דיהיב איבין · דבר אחר את
עצה ההוא דיהיב עיטא למתא לאשתזבא מן דינא ואוליף לון
ארחא דיהכון בה · וע״ד לא תשחית את עצה לנדוח עליו גרזן
לנדחא עליה דינא ולאו לאושטא עליה חרבא מלהטא חרבא
משננא ההיא דקטלא לשאר אינשי דעלמא · כי ממנו תאכל
וכי ההוא מחבלא אכיל מניה לא · אלא כי ממנו תאכל ההיא
טנרא תקיפא ההיא דכל רוחין תקיפין וקדישין נפקין מנה דליה
הנאה ותיאובתא לרוח קודשא בהאי עלמא לא אורייתא דההוא
זכאה כביכול איהו מפרנס לה ויהיב לה מזונא בהאי עלמא
שיר ה׳ יתיר מכל קרבנין דעלמא · בקרבן מה כתיב אכלתי יערי עם
דבשי אכלו רעים · ומיומא דאתחרב בי מקדשא ובטלו קרבניא
לית לקב״ה אלא אינון מילין דאורייתא ואורייתא דאתחדשא
בפומיה בגין כך כי ממנו תאכל ולית לה מזונא בהאי עלמא
אלא ממנו ומאינון דבוותיה וכיון דממנו תאכל ואיהו זן לה אותו
לא תכרות · הוי (סמיר) זהיר ביה דלא תקרב ביה כי האדם

עין השדה דא אקרי אדם דאשתמודע עילא ותתא׳ עין השדה אילנא רברבא ותקיף דההוא שדה אשר ברכו יי׳ (דא) סמיך עליה אילן דאשתמודע לההוא שדה תדיר׳ לבא מפניך במצור מלה דא אהדר לרישא דקרא דכתיב לא תשחית את עצה ההוא דיהיב לון עיטא ואתקין למתא לבא מפניך במצור איהו יהיב לון עיטא לאתקנא ולאהדרא בתיובתא ואתקין לון מאני זיינין (א) בוקינס ושופרין׳ לבא מפניך׳ מאי לבא מפניך לבא לקמאי ולאעלא מפניך מקמי דחילו דילך במצור באתר דעלאין ותתאין לא יכלין לאעלא תמן׳ ומאן איהו דרגא דבעלי תשובה עאלין תמן׳ ומאן איהו תשובה דא איהו מצור אתר תקיף וטנרא תקיפא וכיון דעיטא דא נטלין אנא מכפר לחוביהו ואתקבלן ברעוא לקמאי׳ וכל דא פקיד קב"ה על אינון דמשתדלי באורייתא בג"כ זכאין אינון דקא משתדלי באורייתא אינון אילנין רברבין בהאי עלמא׳ חמו מה עבד קב"ה דנטע אלין אילנין בכאה ארחא דא ולא די אילנא חדא אלא תלתא אילנין רברבין פריישן ענפין לכל סטר עביד לן קב"ה יהא רעוא קמי שמיא דלא יתעדון לעלמא אילנין אלין ודא מעיינא מאתר דא׳ ועד יומא קיימין תמן וההוא מעיינא דמיא וקראן לון בני נשא נציבו דר׳ פנחס בן יאיר ע"כ (סתר ויהו) פתח ר"ש ואמר וישא את עיניו וירא את הנשים ואת הילדים ויאמר מי אלה לך ויאמר הילדים אשר חנן אלהים את עבדך׳ ת"ח ההוא רשע דעשו יהיב עינוי לעיינא על נשין ובגיניה אתקין תיקונוי יעקב׳ שוי שפחות בקדמיתא ובניהון לבתר דחשיבו יתיר׳ לאה אבתרייהו ובנהא לבתר׳ לבתר יוסף בתרה רחל והוא עבר לפניהם׳ כד סגידו כולהון מה כתיב ותגשנה השפחות הנה וילדיהן ותשתחוין ולבתר כתיב ותגש גם לאה וילדיה וישתחוו ואחר נגש יוסף ורחל וגו׳ והא יוסף לבתרייתא הוא ורחל לקמיה אלא ברא טבא רחימא צדיקא עלמא יוסף כיון דחמא עיניה דההוא רשע מסתכל בנשין דחיל על אמיה נפיק מאבתרה ופריש דרועוי וגופיה וכסי עלה בגין כרה׳ ל"ג

דלא

(א) פי׳ כתצוצרות (וקול שופר וכלי מלחמה ׳ סרס"ג) :

דלא יתן ההוא רשע עינוי באימיה · כמה אתסגי שית אמין לכ
סטר וחפא עלה ולא יכיל עיניה דההוא רשע לשלטאה עלה
בגוונא דא וישא בלעם את עיניו (ב) עינו כתיב ההוא עינא ביישא
תרין עיינין הוה זקיף אלא בשעתא דבעא לאסתכלא עלייהו וירא
את ישראל שוכן לשבטיו מהו שוכן לשבטיו אלא שבטא דיוסף
הוה תמן ושבטא דבנימן · שבטא דיוסף דלא שלטא בהו עינא
(בראשית מ״ט) ביישא דכתיב ˚בן פורת יוסף · מאן בן פורת דאתסגי לכסאה ע
אמיה בן פורת עלי עין דלא שלטא ביה עינא ביישא · שבטא
(דברים ל״ג) דבנימן דכתיב ביה ˚בין כתפיו שכן · וכתיב ישכון לבטח · מא
לבטח דלא דחיל מעינא ביישא ולא דחיל מפגעין בישין · אמ
ההוא רשע אנא אעבר שורה דא דלא יתקיים ואנא אסתכל
בדקא יאות · רחל הוות תמן חמאת דעינא דההוא רשע משננא
לאבאשא מה עבדת נפקת ופרישת גדפאה עלייהו וחפאת ע
ברהא הה״ד וישא בלעם את עיניו וירא את ישראל · כיון דחמו
רוחא דקודשא עינא משננא מיד ותהי עליו רוח אלהים על מא
על ישראל דפריש גדפוי וחפא עליהון · ומיד תב ההוא רשע
לאחורא · בקדמיתא ברא חפא על אמיה · והשתא אימא חפא
על ברא · אמר קודשא בריך הוא בההיא שעתא דחפא אית
על רחל אמיה דלא ישלוט עינא דההוא רשע עלה · חייך בשער
דייתי עינא בישא אחרא לאסתכלא על בנך ועל בני · אמן
תחפי עלייהו · ארת חפית על אמך · אמך תחפי עלייהו · ארת
חפית על אמך אמך תחפי עלך · וישא את עיניו וירא את הנשי
האי קרא ברזא דחכמתא אתמר ביומא דכפורי דבני עלמא
קיימי בדינא וישראל תייבין בתיובתא קמי קב״ה לכפרא על
חובייהו וההוא מקטרגא קיימא עלייהו דחשיב לאובדא לון ע
חובייהו שלחי ליה ההוא דורונא · וכדין כתיב כי אמר אכפרה
פניו במנחה ההולכת לפני דמקבל ההוא מקטרגא להוא דורונא
אתהפך להוא סניגורא זקיף עינוי וחמי לון לישראל כלהו מתענ
בתעניתא יחפי רגלין חמי נשין חמי ינוקין כלהו בתעניתא כלה

ב) בס״ת סלכו כתוב מלח ומא״ס ס׳ חקת קס״ד ה׳ הדא״ז ·

קיים בנקיו ויאמר מי אלה לך ישמא קדישא לך מי אלה לך
שאיל על ינוקי ואמר הילדים אשר חנן אלהים את עבדך וכי
אמאי אצטריך לאתבא ליה כלום · אלא כיון דמקבל ההוא
שוחד אתהפך להו סניגור · זקיף עינוי וחמי לון לישראל כגוונא
דלא חשיב דבגין דחילו דיליה אינון קיימין כך · שאיל על ינוקי
ואמר מי אלה לך ואמר בארח סתים הילדים · מהו מי אלה
לך · אלא אמר תינח אתון דחכתון קמי מלכא · אבל אלין
ינוקי אמאי קיימין הכי מי אלה לך ויאמר הילדים רוח קודשא
אמר וע״ד זקיף טעמא ויאמר הילדים בארח סתים אשר חנן
אלהים את עבדך וכי רוח דקודש אמר את עבדך · אלא רוח
קודשא אמר אינון ינוקי דלא חאבו ולא טעימו טעמא דחטאה
(ו) ומכר לון קב״ה בירא דההוא ממנא דילך וקטיל לון בלא
חובא כד״א ומיד עושקיהם כח ודאי הוא את עבדך · כיון תהלים ד'
דשמע מאינון ינוקי מיד סליק לגבי קב״ה ואמר מאריה דעלמא
אל ארחך בדינא דקשוט ואי דינא שרייא על ישראל בגין
חוביהון אינון ינוקין דילהון דלא חאבו לקמך אמאי מסרת לון
לקטלא לון בלא חובא · וקב״ה נטיל מלוי בכך (כ) וחס עלייהו
ההיא שתא לא הוי אסכרא בתינוקות וההוא מקטרגא נטיל
הנאה מההוא ממנא דתחות ידיה · אמר וכי לי יהיב קב״ה
אינון דמתלבשן בחטאין וחובין ולההוא ממנא דילי מכר ינוקין
בלא חובא דלא טעמון טעמא דחובא מיד אזל לאפקא לון
מתחות ידיה ולא ישלוט בהו · ועל דא אקדים ליה ואמר ליה
הילדים אשר חנן אלהים את עבדך · לההוא עבדך בלא
חובא ובלא חטאה ובגין דלא יהא שבחא לממנא דיליה יתיר

(ו) פירש הרמ״ל בלפ״ו חנן ר״ל במתנה חינם עכ״ל והיגרא פיס לפ׳ מלת רנן בכה״ג וכמ״ש לפי די ההיא לגבי כהן ק׳ פרסו שהכל בדין ישר הם לא שנה דגנבי היונקים נק׳ חנם שהם לא חטאו כלוהו ניק ו״ל שגנבי חה נחשב
נדקה מסירת נשמות בידה כי יש לה הכאה מזה הרמ״ז · (כ) מכאן שלריך להנך סתיר קות עיוש הכפורים גון בתינוקות
גין להניאם לנה״ב כל היום אף קטנים ביותר כדי שבזה יכללו מהסכנה ה״ס :

מניה בעא לאפקא לון מן ידוי · כד סלקין צלותין דישראל ביומא
דא קמי קב"ה מה כתיב והוא עבר לפניהם הא רוח קורשא
מיכה ב׳ אעבר לקמייהו · (כד"א ויעבור מלכם לפניהם) והוא ודאי עבר
לפניהם · וישתחו ארצה שבע פעמים רוח קורשא אזער גרמיה
לגבי עילא ז׳ זמנין לגבי ז׳ דרגין עלאין דעליה ואקטין גרמיה
לאכללא לון עמיה כל חד וחד · עד גשתו עד אחיו לההוא דרגא
שמות ד׳ דרחמי דהוא בן ובת אינון בן בני בכורי ישראל בת כ"י רוח קודשא
עביד אזעירו דגרמיה עד גשתו · כיון דמטא לגביה תבע מניה
ואודע ליה צערא דבנייהו לתתא ותרווייהו עאלין להיכלא טמיר
גניזא דיום הכפורים אימא דילהון ותבעין על ישראל לכפרא לון
ויקרא ט״ז בדין כתיב כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם וגו׳ · אכפר
עליכם לא כתיב אלא יכפר עליכם · והשתא הילדים אלין חכימי
דהכא קב"ה יהב לון רזין דאורייתא לאתעטרא בהו ולאשתכללא
(נ"א ולאשתדלא) בהו · עינא בישא לא שלטא עלייהו בגין עינא טבא
רוח קודשא דר׳ פנחס דשרייא עלייהו · אתא ר׳ פנחס ונשקיה
אמר אלמלא לא אתינא אורחא דא אלא למשמע מלין אלין די לי
זכאה ארחא דא דאתינא לגבך וקב"ה הכא דאסתכם עמנא
ולא די אילנא חד אלא תלת אבל מעיינא דא דיוקנא עלאה הוא
לגבי ההוא מעיינא טמיר וגניז תלת אילנין אלין תלת ארזין אינון
דאקרון ארזי לבנון · ואינון דיוקנא דתלת אילנין רברבין רזא
דאבהן (ס"א דאסתכם עמנא מעיינא דא דיוקנא דההוא מעיינא
עינא עלאה דטמיר וגניז תלת אילנין אלין אינון דיוקנא דתלת
אילנין רברבין רזא דאבהן) זכאה חולקנא בההיא שעתא ארכינו
אילנין חד על רישיה דר"ש וחד על רישיה דר׳ פנחס וחד על רישיה
דר׳ אלעזר אתפשטו ענפין לכל סטר על רישיהון דחברייא · בכה
(נ"א חדי) ר׳ פנחס ואמר זכאה חולקי וזכאין עיני דחמאן כך ולא על
דידך ועל דידי חדינא בלחודייהו אלא על ר׳ אלעזר ברנא קא חדינא
דחשיב איהו קמי מלכא קדישא כחד מינן · קם ונשקיה אר"ש אלעזר
קום בקיומך ואימא לקמי מארך מלין דיליה · קם רבי אלעזר:

פתחֿ

פתח ואמר °עמי זכור נא מה יעץ בלק מלך מואב וגו' · עמי מיכה ו'
כמה קב"ה אבא רחמן על בנוי אע"ג דחאבו גביה כל
מלזי ברחימו לגבייהו כאבא לגבי בריה · חטי בריה לגביה אבוי
אלקי ליה כ"כ דאלקי ליה לא תב מארחיה נזיף ביה במלין ולא
קביל · אמר אבוי לא בעינא למעבד לברי כמה דעבדנא עד
יומא אילו אלקייה יהא חשיש ברישיה הא כאיבא דיליה גבאי ·
אהא נזיף ליה הא דיוקניה משתניא מה אעביד אלא איזיל
ואתחנן לגביה ואימא ליה מילין רכיכין בגין דלא יתעצב · כן
בכל זינין אזיל קב"ה בישראל שארי עמהון לאלקאה ולא קבילו
נזיף בהו ולא קבילו · אמר קב"ה חמינא בברי דבגין מלקיותא
דלקינא לון אינון חששו ברישיהון · ווי דהא מגו כאיבא דילהון
חשישנא אנא דכתיב °בכל צרתם לו צר נזיפנא בהו אשתנא ישעיה ס"ג
דיוקנא דילהון דכתיב °חשך משחור תארם לא נכרו בחוצות איכה ד'
ווי כד אסתכלית בהו ולא אשתמודעו השתא אהא מתחננן
לגבייהו גו תחנונים · עמי מה עשיתי לך ומה הלאתיך ברי יחידאה
דילי חביבא דנפשאי חמי מה עבדית לך · שליטית לך על כל
בני היכלי שליטית לך על כל מלכין דעלמא · ואי עבדית לך עובדין
אחרנין ענה בי אנת הוי סהיד בי · עמי זכור נא מה יעץ בלק
מלך מואב ומה ענה אותו בלעם בן בעור · זכור נא הוי דכיר
במטו מנך מה יעץ · השתא אית לאסתכלא מה הוה עיטא דבלק
על עמא קדישא (חסר כאן) ואורייתא לא חשיבת ליה לבלק כלום
כמה דהוה ללבן דכתיב ארמי אובד אבי °אשורנו וגו' ציורא
דיוקנא דאבוי אתרשים ביה ממש ומההוא זמנא דהוה במעהא סייך פ' שלח לך
דאמיה מכטרא דילה אתמתח ואושיט פסיעה לבר יתיר כי מראש דקס"ה כ' מ'
צורים אראנו דא דיוקנא וציורא דאבוי (ממש) כיון דהוה במעהא המתחיל דה עם
דאמיה דה

דאמיה אשורנו אושט פסיעה לבר כנונא דא ה ודא הוא ומגבע
אשורנו במתיבתא עלאה גבעת חסר ו׳ (ומאה דכלא ההיא
עלאה דכלא) · במתיבתא דרקיעא ומגבעות באת ו׳ ואשליכ
לתרין סטרין חד דהא האי גבעת לא אתפרשא מן כרדה לעלמי
ולא שבקה ליה · ועי״ר אתכלילו׳ בהדה לעלם · וחד דהא גבער
דלתתא ברה דאתכליל בה אצטריך לזמנא דאתי כד ייתי מלכא
משיחא לנטלא ליה גבעת עלאה ולאעלא ליה גו גדפהא בגי
לאתקפא ליה ולאוקמא בחיין עלאין ומנרה יפיק בההוא יומא
משיחא דדוד · ורזא דא °אספרה אל חק יי׳ אמר אלי בני אתה תלים כ׳
אני היום ילדתיך · זמין אנא לומר לההוא אתר דאקרי חק ולבשר
ליה (אי״ר אלי בני אתה אני היום ילדתיך) · בההוא יומא ממש יפיק ליה ההוא
חק מתחות גדפהא בכמה חיין בכמה עט״ין בכמה ברכאן כרקא
יאות וההוא חק לא ישתאר בלחודוי · יתכליל ביה משיחא אחרא
בריה דיוסף ותמן יתתקף ולא באתר אחרא ובגין דאיהו גבער
תתאה דלית בה חיין ימות משיח דא ויתקטיל ויהא מית עד
דתלקוט חיין גביעה דא מהאי גביעה עלאה ויקום · ובג״כ במתיבת
דרקיעא ומגבעות שלים באת ו׳ על תרין סטרין אלין (כתיב) · אבל
במתיבתא עלאה חסר בלא ו׳ לאחזאה מלה דלית בה קושיא
וספק · הן עם לבדד ישכון ביחודא בלא ערבוביא אחרא ·
כל יחודא שלים הכא איהו · יי׳ אלהינו יי׳ · דהא רזא דילידה
מראש צורים איהו ואתייחד ברישא בגזעא ושבילא · יי׳ דא
רישא עלאה אוירא דסלקא אלהינו דא גזעא דאתמר גזע ישי ·
יי׳ דא שבילא דלתתא ועל רזא דא אתייחד ביה כרקא יאות
ובגין דאתמתח ביה שבילא אצטריך · (כאן חסר) רזא דאתגזר בתרי
מתיבתי זכא׳ חולקך ר״ש דזכית למלין עלאין דמארך ומארך אתרעי
בך כמה שיעורא דמתיחן דשבילא דא כשיעורא עלאה דרישא

וגזועא

גזיעא ושבילא ואתלבישן במתיחו דא וע"ד מתיחו (נ"א דאחד) א (נ"א
) שיעורא דשית סטרין וכלא אתייחד בהאי את (נ"א ד' א"א ד') (נ"א
אס) ובנ"כ לבדד ישכון כדקא יאות · ובגוים לא יתחשב ישראל
ית לון כתב ולשון ובכל את יכלין לאסתכלא בדיוקנא וציורא
דקא יאות · אבל בגוים עע"ז לא יתחשב רזא דנא בגין דלית
ון כתב ולישון ולית לון לאסתכלא ולמנדע כלום דהא °הבל ויצא ד
ומה מעשה תעתועים ולא יתחשב רזא דנא במחשבהו ובאסתכלות'
ילהון הואיל ולית לון כתב · זבאין אינון ישראל · מי מנה עפר
עקב ומספר את רובע ישראל (מו) ההוא נקודה עלאה רישא
גזעא ושבילא בטמירו איהו ולא קיימא לשאלא לבר · אבל
שעתא דשארי לאתבנאה ולמעבד היכלא בריעותיה ואקרי מ"י
שארי לאתבנאה דיוקנא דיליה ממש · אפיק נוקבא דיליה
דיוקנא דאמיה מי דא (א) רישא וגזעא ושבילא (י) ואתפשט
אתבנאה בפשיטו דחד היכלא לתרין עטרין באני · ואע"ג דאפיק
ישראל דאיהו ו' אוף הכי אפיק לנוקבא דיליה כחדא ואזמנה
גביה · מנה כד"א °וימן להם המלך °ומשלוח מנות יהב לירה דניאל א' אסתר ט'
בזבזא רב ויקירא ואפיק לה כחדא מנית בההוא פשיטו דאתפשט
אפיק תרווייהו כחדא (כגוונא דא · פשיט להכא ולהכא אפיק כרא וביתא
רגעא חדא ועל דא שמים וארץ ברגעא חדא אתבריאו כחדא) בשעתא חדא
מספר את רובע ישראל רובע ישרא' רזא דא בגינך אתמסר זבאה
ולקך רבי · רובע ישרא' רביעית מן מדידו דישרא' איהו ברית אמאי
קרי רובע אלא שיעורא דגופא ארבע בריתות הוי בשיעורא
יליה · וברית רובע איהו בשיעורא דמדידו דגופא כלא אפיק
י ע"כ · ר"א הוה אזיל למחמי לר' יוסי חמוי ור' אבא וחברוי
אזלו עמיה :

פתח

א) ה"ס נ' קולי שכיו"ד הנזכרים פ' ויקרא י"א הרמ"ז :

תהלי' ה' פתח רבי אלעזר ואמר °יי' בקר תשמע קולי וגו' · יי' בקר מאי
ברא' כ"ב בקר דא בקר דאברהם דאתער בעלמא דכתיב °וישכם
אברהם בבקר דהא כד אתי צפרא ההוא בקר אתער בעלמא
והוא עידן רעוא לכלא ולמעבד טיבו לכל עלמא לזכאין ולחייבין
וכדין עידן צלותא הוא למצלי קמי מלכא קדישא וע"ד כשעתא
דאתי צפרא כל אינון אסירי מלכא אשכחו נייחא עידן צלותא
איהו עלייהו וכ"ש אינון דתייבין בתיובתא ובעאן בעותהון לקמי
מלכא קדישא בגין דהאי שעתא חד ממנא נפיק לסטר דרום
ורפאל שמיה וכל זיני אסוותא בידוי ומסטר דרום נפק חד רוחא
ומטי לגבי ההוא ממנא דממנא על אסוותא · וכד מטי צלותא
לקמי קב"ה פקיד לבי דינא דיליה דלא יפתחון בדינא בגין דחיים
בידא דקב"ה ולא בידיהון · ומגו דאיהו עידן רעוא בעא קב"ה
זכותא דההוא ב"נ אי ישתכח בצלותא (יאות ואי לא חשיב ליה
קה"ל ה' כשוגג) או דאיהו מאריה דתיובתא חס עליה °בההיא שעתא
תלים ק"ד קל צפרין דמקננן אשתמעו דכתיב °אשר שם צפרים יקננו ואינון
צפרים אודאן ומשבחן לקב"ה וההוא אילת השחר אתער בעלמא
שם ל"א ואמר °מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וגו' · כדין ההוא ממנא
נפיק ועביד כל מה דאתפקד · ואי תימא דזיני אסוותא בידוי
כמה דאמרן · לאו הכי דהא אסוותא לא הוי אלא בידוי דמלכא
קדישא · אבל בשעתא דפקיד קב"ה אסוותא לההוא ב"נ איהו
נפיק וכל אינון מקטרגן דממנן על מרעין בישין דחלין מניה
כדין ההוא רוחא דקא נסע מסטרא דדרום אושיט ליה לההוא
ב"נ והא אסוותא אשתכח וכלא בידוי דקב"ה וע"ד כתיב יי' בקר
תשמע קולי ולא כתיב ה' תשמע קולי אלא לגבי בקר דאברהם
קאמר בקר אערך לך ואצפה תרי בקר אמאי · אלא חד בקר
ברא' מ"ד דאברהם וחד בקר דיוסף דכתיב °הבקר אור ומתרגמינן צפרא

נהר

הר נהיר ודאי · אערך לך ואצפה · אערך לך מהו אלא אסדר
ך בוצינא דילך לאדלקא כמה דאת אמר ערכתי נר למשיחי
לגבי בקר דיוסף קאמר דההוא סדורא דבוצינא דיליה הוא
אצפה · מהו ואצפה · הא כל בני עלמא מצפאן ומחכאן לטיבו
קודשא ב"ה ואפילו בעירי דחקלא ומה שבחא דדוד יתיר מכל
ני עלמא אלא מלה דא שאילנא והכי אמרו לי ואיהו מלה קשוט
אתי מרחיק · נהורא קדמאה דברא קב"ה הוה נהיר עד דלא
זוו יכלין עלמין לסבליה · מה עבד קב"ה עבד נהורא לנהוריה
אתלבשא דא בדא · וכן כל שאר נהורין עד דעלמין כלהו
תקיימו בקיומייהו ויכלין למסבל · ובגין כך אתפשטו דרגין
אתלבשו נהורין ואינון אקרון כנפים עלאין עד מטו להאי בקר
יוסף ואיהו נטיל כל נהורין עלאין ומגו דכל נהורין עלאין ביה
לין זוויה סליק מסייפי עלמא עד סייפי עלמא דלעילא עד עלמין
תתא ולא יכלין למסבל · אתא דוד ואתקן האי בוצינא
ופאה להאי בקר דיוסף לאתחפאה ביה ולקיימא עלמין דלתתא
סדורא דבוצינא דא ועל דא כתיב בקר אערך לך ואצפה כמה
"א ויצפהו זהב טהור ובגין דההוא בוצינא דדוד איהי וכד שמו.ז כ׳ו
לייא אמר דאיהו ליהוי חופאה להאי בקר · אתא רבי אבא
שקיה אמר אלמלא לא נפקנא בארחא אלא למשמע מלה דא
י · עד דהוו אזלי הא יונה חד מטא לגבי רבי אלעזר שריאת
קא מצפצפא קמיה · אמר רבי אלעזר יונה כשרה מהימנא הוית
דיר בשליחותיך זילי ואימא ליה הא חברייא אתאן לגבך ואנא
מהון וניסא יתרחיש ליה לתלתא יומין ולא ינפול עליה דחילו
הא בחדוה אנן אזלין לגביה · אתיב זמנא אחרא ואמר לה
דינא סגיא ובאיש בעיני סגי על חד רמונא מלייא דאתייהיב
הותיה ויוסי שמיה אזלת ההיא יונה מקמיה ואינון חברייא אזלו
מר רבי אבא לרבי אלעזר מאי האי תווהנא סגי ממה דחמינא

א"ל

א״ר יונה דא אתאת לגבאי בשליחותיה דרבי יוסי חמי דאיהו
בבי מרעיה וידענא מהאי יונה דאשתזיב וחלופא אתייהיב עליה
ואתכי׳ עד דהוו אזלי הא עורבא חד קאים לקמייהו קרי בחילא
ומצפצפא צפצופא סגי׳ אמר רבי אלעזר להכי את קיימא ולהכי
אנת מתקן זיל לארחך דהא ידענא ׃ אמר רבי אלעזר חברייא
ניזול ונגמול חסד לרמונא דהוה מלייא מכלא ורבי יוסי שמיה
דפקיעין איהו דהא אסתלק מעלמא דין ולית מאן דחזי לאשתדל׳
ביה ואיהו קריב לגבן׳ סטו מארחא ואזלו לתמן כיון דחמו לון
כל בני מאתא נפקו לגבייהו ׳ ואעלו תמן בבי רבי יוסי דפקיעין
אינון וחברייא אלין׳ ברא זעירא הוה ליה לר׳ יוסי ולא שבק לבר
נש דימטי לערסא דאבוי בתר דמית ׃ אלא איהו בלחודוי הוה
סמיך ליה ובכי עליה פומיה בפומיה מתדבקא פתח ההוא ינוקא
דברים כ״ב ואמר מארי דעלמא כתיב באורייתא ׳כי יקרא קן צפור לפניך
וגו׳ שלח תשלח את האם וגו׳ ׳ הוה געי ההוא ינוקא ובכי אמר
מאריה דעלמא קיים מלה דא דאורייתא תרין בנין הוינא מאבא
ואמי אנא ואחתי זעירתא מנאי הוה לך למיסב לן ולקיימא מלא
דאורייתא ואי תימא מאריה דעלמא אם כתיב ולא אב הא
הכא כולא הוא אבא ואימא ׳ אימא מיתת ונסיבת לה מעל׳
בנין׳ השתא אבא דהוה חפי עלן אנסיב מעל׳ בנין אן דינא
דאורייתא ׳ בכו רבי אלעזר וחברייא לקבל׳ בכיה וגעו דההוא
משלי כ״ה ינוקא פתח רבי אלעזר ואמר ׳שמים לרום וארץ לעומק וגו׳ ׳ עד
דהוה אמר רבי אלעזר קרא דא הוה עמודא דאשא פסיק בינייהו
וההוא ינוקא הוה דביק בפומיה דאבוי ולא הוו מתפרשאן אמר
רבי אלעזר או בעי קודשא ב״ה למרחש ניסא או בעי דלא
יישתדל׳ בר נש אחרא עליה אבל׳ על מילין דההוא ינוקא
ודמעוי לא יכילנא למסבל עד דהוו יתבין שמעו חד קלא דהוה

אמר זכאה אנת ר' יוסי דמילין דהאי גדיא זעירא ודמעוי סליקו
לגבי כורסייא דמלכא קדישא ודנו דינא · ותליסר בני נשא אזמין
קב"ה למ"המ בגינך והא (א) כ' ותרין שנין אוסיפו לך עד דתוליף
אורייתא להאי גדיא שלימא חביבא קמי קב"ה · קמו רבי אלעזר
חברייא ולא שבקו לב"נ למיקם בביתא מיד חמו ההוא עמורא
דאשא דסליק ורבי יוסי פתח עינוי וההוא ינוקא דביק פומיה
בפומיה · א"ר אלעזר זכאה חולקנא דחמינא תחיית המתים עינא
בעינא · קריבו לגביה וההוא ינוקא נאים כמה דגוע מהאי עלמ'
אמרו זכאה חולקך ר' יוסי ובריך רחמנא דארחיש לך ניסא על
ידיא ובכיה דבנך ובמילוי · דהכי דפיק במילין שפירין לתרע
שמיא במלוי ובדמעוי אוסיפו לך חיין · נטלוהו לההוא ינוקא
נשקוהו ובכו עמיה מחדוה סגיא · ואפקוהו לביתא אחרא ואתערו
עליה ולא אודעו ליה מיד אלא לבתר הכי · חדו תמן תלתא
יומין וחרישו בהדי ההוא ר' יוסי כמה חדושין באורייתא · אמר
לון ר' יוסי חברייא לא אתייהיבת לי רשו לגלאה מההוא דחמינא
בההוא עלמא אלא לבתר תריסר שנין · אבל תלת מאה ושתין
וחמש דמעין דאושיד ברי עאלו בחושבנא קמי מלכא קדישא
אומינא לכו חברייא דבישעתא דפתח בההוא פסוקא ונגעא
אינון מילין אזדעזעו תלת מאה אלפי ספסלי דהוו במתיבתא
דרקיעא וכלהו קיימו קמיה דמלכ' קדישא ובעו רחמי עלי וערבו
לי · וקב"ה אתמלי רחמין עלי ושפר קמיה אינון מילין והיך מסר
נפשיה עלי · וחד אפוטרופוסא הוה קמיה ואמר מאריה דעלמא
הא כתיב °מפי עוללים ויונקים יסדת עוז למען צורריך להשבית תלים ח
אויב ומתנקם · יהא רעוא קמך זכו דאורייתא וזכו דההוא רביא
דקא מסר נפשיה על אבוה דתחוס עליה וישתזיב (ב) ותליסר בני

ק"ק פס' ויחי רי"ח א' דלא מודעי ליה לב"נ וכו' ע"ש ולפ' דהכא פירושו הוסיפו על השנים שהיו קצובים ולא נודעו
נים הקצובים אבל גבי רבי יצחק כבר היה שניו בקצובים כלם · וכנ"ל גבי בניהן פנדיק פ"ק דבתרא ולא
שגרדתי בס"ע ודוק · ב) דכיון שניתן רשות צריך לתת תמורתו כדמצינו בעובדא דר' אלעזר בן ח' ואם הוא
אדם גדול צריך תמורתו כפה השנים ויה רמז ואתן אדם תחתך ולאמים תחת נפשך ולאמים דייקא · מא"ן :

נשא אזמין ליה תחותוי וערבונא יהב ליה מרינא תקיפא דא
כדין קרא קב״ה למלאך המות ופקיד ליה עדי דליתוב לבת
עשרין ותרין שנין ׳ דהא לאו ערבונא קמיה אלא ליתוב ליד
משכונין דהוו בידוי ׳ השתא חברייא בגין דחמא קב״ה דאת
זכאי קשוט אתרחיש ניסא לעינייכו ׳ פתח ר׳ יוסי ואמר °יי׳ ממי שמואל א׳ ב׳
ומחיה מוריד שאול ויעל ׳ האי קרא איתאיתאיתאית לאסתכלא בי
וכי יי׳ ממית והא שמא דא סמא דחיין איהו לכלא ׳ ומלה ד
דמותא לא שרייא ביה ובכל אתר שמא דא יהיב חיין לכל
עלמא ׳ מהו יי׳ ממית חשבין בני נשא דאיהו קטיל לכל ב
נשא ׳ אלא יי׳ ממית ודאי היך איהו ממית ׳ אי תימא בגין דכ
אסתלק מעל בני נשא דהא בעוד דאיהו עליה לא יכלין כל
מקטרגין דעלמא לנזקא ליה בשעתא דאסתליק מניה מיד כ
מקטרגין יכלין ליה ומית כר נש לאו הכי אלא יי׳ ממית למא
ממית לההוא משיכו דסטרא אחרא בישא כיון דמשיכו דסטר
בישא חמי ליה לזיו יקריה דקב״ה מיד מית ולית ליה קיומא
אפילו רגעא חדא ׳ כיון דההוא משיכו דסטר אחרא מיד
ואתעבר מן עלמא מיד מחיה ׳ למאן מחיה לההוא משיכו דרו
קודשא דאתי מסטרא דקדושה מחיה ליה ואוקים ליה בקיומ
שלים כלא עביד קב״ה בזמנא חדא ׳ ומה דאמר מוריד שאו
ויעל מוריד לההוא רוח קדישא לשאול ועביד ליה תמן טביל
לאתדכאה ומיד סליק ליה (לשאול לאתדנא תמן ומיד סלי
ליה ועבד ליה טבילה) ועאל לאתר דאצטריך בגן עדן ׳ ואנ
חברייא בההיא שעתא דאסתלקנא מעלמא רוחא דילי אסתל
ודמך מיד עד שעתא זעירא דאחייא לי קודשא בריך הוא וגופ
הוה מית ׳ בשעתא דפתח ברי באינון מילין כדין פרחה
נשמתיה (נ״א נשמתי) וערעת בנשמתא דילי דהוה סלקא מג
דכיו ומגו טבילה ועאלת באתר דעאלת ותמן אתדן דינה
ואתייהיבו לי עשרין ותרין שנין דחיין בגין דמע

ומילין

מילין דברי מכאן ולהלאה אית לי לאשתדלא במה דחמינא
והא לית לי לאשתדלא במילין דהאי עלמא · כיון דחמינא מה
חמינא ובעי קב"ה דלא יתאבד ויתנשי מנאי כלום · פתח ואמר
יסור יסרני יה וגו' דוד מלכא אמר דא על כל מה דאעבר תהלים קי"ח
בהאי עלמא ואמר על אבטחותא דהוה ליה בההוא עלמא על
כל מה דאעבר בהאי עלמא דרדיפו ליה והוה ליה עריק בארעא
נוכראה בארעא דמואב ובארעא דפלשתאי ומכלהו שזיב ליה
קב"ה ולא שביק ליה למותא ואמר על אבטחיתא דההוא עלמא
אמר דוד אי הכא חבנא לגבי קב"ה הכא אלקינא וקבילנא עונשא
דילי וארכי לי מכל מה דחבנא ולא שביק עונשא
דילי לההוא עלמא · וראי יסור יסרני יה בהאי עלמא בגין לנקאה
לי · ולמות לא נתנני בההוא עלמא לנטלא נקמתא מנאי · ואנא
הא קב"ה אנקי לי זמנא חדא בהאי עלמא מכאן ולהלאה
אצטריכנא דלא אהא בכסופא בעלמא דאתי · פתח ההוא ינוקא
בריה ואמר °אבינו מת במדבר והוא לא היה בתוך העדה במדבר כ"ז
וגו' · אבינו הא טעמא לעילא אריך מלה ומשיך לה · אי חסידין
קדישין כמה משיכו דצערא במקרי אבינו · לית צערא ולית כאיבא
דרוחא ונפשא אלא כד קראן הכי · אבינו בכאיבא מלבא מת
במדבר · וכי אחרנין לא מיתו במדברא דהבא רשים ליה ואמר
דאיהו מת במדבר והא אלף ורבבן מיתו במדברא · אלא כמה בני
נשא ערטילאין על דא מנהון אמרי דהוא מקושש עצים הוה דכתיב
כי בחטאו מת · ומנהון אמרי הכי · ומנהון אמרי הכי · ואנא הכי
אוליפנא יומא דאבא נפל בבי מרעי אולפו לי דא ואנא חמינא מה
דחמינא דפקיד לי אבא דלא לגלאה · אלא במה וכמה הוו
דמיתו במדברא ולא על חובא דקרח ולא על חובא דמרגלים
כד אתגזור גזרה אלא קודם (ס"א דמיתו על חובא דקרח על חובא

דמרגלים

דמרגלים כד אתגזר גזירה וקודם) מתן תורה ובתר עגלא
דעבדו אינון מטעי עלמא ואינון דאתמשכו אבתרייהו · אבל
טענה דטעינו אינון בנתין דמית במדבר איהו · והוה צלפחד רב
לבי יוסף ומגו דלא הוה ידע ארחוי דאורייתא כדקא יאות לא
הוה נשיא · והוא הוה דלא נטר פומיה ומילוי לקבליה דמשה
במדבר ד׳ ועליה כתיב °וימת עם רב מישראל · גבר דלא ידע אורייתא (ס״א
רב באורייתא) ואיהו רב משפחה רב דזרעא דיוסף מבנו דמנשה ·
ובגין דחב במדבר במלולא לגבי משה חשיבו דמשה אנטיר דבבו
ובג״כ קריבו לקמיה דמשה ואלעזר וכל הנשיאים וכל רישי אבהן
ולא מלילו עם משה אלא לקמייהו בגין דקניאו קנאה מניה ·
מכאן מאן דחייש מן דינא יקרב אחרנין ויסגי בגוברין בהדי ההוא
דיינא בגין דישמעון דינא מניה וידחל מנייהו ולא יהא דן אלא
כדקא יאות ואי לא ירחי ליה מן דינא · ואינון לא ידעו דהא
שם י״ב °משה ענו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה · ולא ידעו
דמשה לאו הכי · כיון דחמא משה כך אמר חמינא דכל כנופייא
דגוברין רברבין מישראל וכל רישי אבהן וכל נשיאי כנישתא
שם כ״ז עלי קריבו · מיד אתפרש משה מן דינא הדא הוא דכתיב °ויקרב
משה את משפטן לפני יי׳ (אמר משה לא אתחזי לי דינא דא)
ענוותנותא דמשה אקריב את משפטן לפני יי׳ · דיינין אחרנין ארחא
דא לא נטלי אע״ג דכנופייא סגי עליהון · אינון דייני אקרון עזי
פנים לית בהו מענוותנותא דמשה כלל זכאה חולקיה דמשה
חדו רבי אלעזר וחברייא · אמר ההוא ינוקא אהדרנא למילין
קדמאין · אבינו מת במדבר אבינו האי טעמא דאמי לנחש תלייא
על קדליה ומשיך זנביה בפומיה בטעמא דההוא דאתמשך עליה
לעילא מת במדבר במלולא דפומיה · אתבהילו ההוא ינוקא
בבהילו ואתקיף בקודלא דאבוי ובכה ואמר · צלפחד דא במלול׳
מית ואנת אבא במלולא אהדרת לעלמא דא אהדר אבוי ונשיק
ליה

יה וגפיה ליה׳ בכו ר׳ אלעזר וחברייא כלהו ואבוי בכה בהדייהו
טלוהו כלהו ונשקוהו בפומוי על רישיה ועל עינוי ואבוה הוה
כי בהדיה ׳ א"ל ר׳ אלעזר ברי הואיל ואמרת מלה דא מהו כי
חטאו מת ׳ אמר ההוא ינוקא אבא אבא בחר מלה סני לון
חטאו דההוא נחש דכריך בזנביה לעילא ומשיך טעמא בחטאו
מאי בחטאו בחטא דההוא נחש (ולא בחטא אחרא) ומאי איהו
לולא דפומיה כי בחטאו מת ׳ טעמא דההוא משיכו דההוא נחש
רוך בזנביה בחטאו ודאי ׳ נטליה ר׳ אלעזר בתוקפיה בין דרועוי
בכו כלהו חברייא ׳ אמר לון רבנן שבוקו לי בהדי אבא דעד כען
א אתיישבא רוחי (ס"א רוחיה) א"ר אלעזר לר׳ יוסי אימא כמה יומין
שנין להאי ינוקא ׳ אמר לון חברייא במטו מנייכו לא תבעין דא
הא עד לא מטון עלוי חמש שנין ׳ א"ל רבי אלעזר ח"ו דהא
עינא טבא אשגחנא ביה ומה דאמרת חמש שנין אינון חמש
נין אשר אין חריש וקציר דלא תקצור ליה לעלמין ׳ א"ר אלעזר
רבי אבא ניתיב הכא עד ז׳ ימים בגין דאתיישבא ביתא דהא
ל ז׳ יומין דנשמתא נפקת מן גופא אזלת ערטילאה והשתא
דאהדרת עד כען לא אתיישבת בדוכתהא עד שבעה יומין:

מר ר׳ אבא כתיב פתוח תפתח את ידך לאחיך לענייך ולאביונך דברי׳ ט"ו
קרא דא הא תנינן ליה דלא ישבוק בר נש עניא דיליה ויהב
אחרא הא רבי יוסי חמוך בבי מרעיה ניזיל ונגמול חסד עמיה
בתר דנהדר ניעול בהאי והא כל זמנא דנהך ונהדר בארחא
א נחמי תחיית המתים ׳ א"ר אלעזר ודאי הכי הוא נשקוהו
ההוא ינוקא ברכוהו ואזלו ׳ א"ר אבא תווהנא על דרדקי דדרא
א כמה תקיפא חילייהו ואינון טנרין רברבין רמאין ׳ א"ר אלעזר
באה חולקיה דאבא מאריה דדרא דא ׳ דהא ביומוי בעי קב"ה
אתקנא תרין מתיבתין דיליה ולמעבד לון ישובא רברבא ועלאה

כדקא יאות דהא לא יהא כדרא דא עד דייתי מלכא משיחא
אזלו עד דהוו אזלי · א"ר אבא הא תנינן על חד סרי מילין
נגעין אתיין על בני נשא · ואלין אינון על ע"ז ועל קללת השם
ועל גלוי עריות ועל גניבה ועל לשון הרע · ועל עדות שקר ועל
דיינא דמקלקל ית דינא · ועל שבועת שוא · ועל דעיל בתחומא
דחבריה ועל דמחשב מחשבין ביישן · ועל דמשלח מדנים בין
אחים · ואית דאמרי אף על עינא בישא וכלהו תנינן במתניתא
שמו' ל"ב ע"ז מנין דכתיב °וירא משה את העם כי פרוע הוא כי פרעה
אהרן · מאי כי פרוע הוא דאלקו בצרעת · כתיב הכא כי פרוע
ויקר' י"ג הוא · וכתיב התם °והצרוע אשר בו הנגע בגדיו יהיו פרומים
שמואל א' י"ז וראשו יהיה פרוע ועל קללת השם דכתיב °היום הזה יסגרך יי'
ויקר' י"ג בידי וכתיב °והסגירו הכהן · א"ר אבא מלה דא לא אתיישבא
ואצטריך לעיינא ביה · א"ר אלעזר הכי הוא ודאי פלשתי דא
שמואל א' י"ז קריב לייחוסא דדוד הוה ובריה דערפה הוה והיינו דכתי' °ממערכו'
פלשתים אל תקרי מערכות אלא ממערות פלשתים דשוייוה
לאמיה כמערתא דא · וכיון דכתיב ויקלל הפלשתי את דוד
באלהיו אסתכל ביה דוד בעינא בישא ובכל אתר דהוה מסתכל
בעינא בישא כל זיני צרעת אתמשכן מעיניה דדוד (א) והכי הוה
ש"ב ג' ביואב כיון דאסתכל ביה דוד בעינא בישא מה כתיב °ולא יכרת
מבית יואב זב ומצורע וגו' · והכא בפלשתי דא כיון שקלל את
השם אסתכל ביה בעינא בישא וחמא במצחיה דאצטרע
מיד ותטבע האבן במצחו ואתדבקת הצרעת במצחו ·
ובלא הוה אשתקעת עינא בישא דצרעת במצחו
ואשתקעת אבנא ממש במצחו ודאי מצורע הוה · רשע חייבא
דבלעם

א) נ"ה אין זה מנגד למ"ש בש"ס דאם לא היתה סגולה זו בעיניו של דוד לא היו עולים קללותיו אפי' כזרתו :

דבלעם עינא דיליה הוה בהפוכא מעינא דדוד · עינא דדוד הוה מרקמא מכל זיני גוונין · לא הוה עינא בעלמא שפירא למחזי בעינא דדוד · כל גוונין דעלמא מנצצן ביה וכלא ברחימו למאן דדחיל חטאה דכתיב °יראיך יראוני וישמחו · חראן כד חמאן לי וכל אינון חייבין דחלין מקמיה · אבל עינוי דבלעם חייבא עינא בישא בכלא בכל אתר דהוה מסתכל בשלהובא שצי ליה דהא לית עינא בישא בעלמא כעינא דההו' רשע דאיהו בהפוכא מעיני דדוד · על גלוי עריות דכתיב °ושפח יי' קדקוד בנות ציון וכתיב ולשאת ולספחת · על הגנבה דכתיב °הוצאתיה נאם יי' צבאות ובאה אל בית הגנב וגו' וכלתו ואת עציו ואת אבניו מאן הוא מלה דמכלה עצים ואבנים דא צרעת דכתיב °ונתץ את הבית את אבניו ואת עציו · על לשון הרע דכתיב °ותדבר מרים ואהרן במשה וגו' וכתיב °ויפן אהרן אל מרים והנה מצורעת · על ערות שקר בגין דסהידו ישראל שקר ואמרו אלה אלהיך ישראל בקל תקיף דכתיב קול מלחמה במחנה בג"ד °וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וגו' · על דיין דמקלקל דינא דכתיב °כאכול קש לשון אש וחשש וגו' ופרחם כאבק יעלה וגו' · מאי טעמא כי מאסו את תורת יי' צבאות · ואין פרחם אלא צרעת דכתיב °ואם פרוח תפרח הצרעת על דעאל בתחומא דחבריה מנין מעוזיהו דעאל בתחומא דכהונה דכתיב °והצרעת זרחה במצחו · ועל דמשלח מדנים בין אחים דכתיב °וינגע יי' את פרעה דאיהו שלח מדנים בין אברהם ושרה ועל עינא בישא כמה דאתמר · וכלהו הוו ביה בההוא רשע דבלעם ת"ח מה כתיב פתורה אשר על הנהר · מאי על הנהר דיהב עינא בישא על ההוא נהר דקיימא בהו בישראל דכתיב

(margin: תהלים קי"ט; ישעיה ג'; ויקר' י"ד; זכריה ה'; ויקר' י"ד; במדבר י"ב; שם; שמו' ל"ב; שם; במדבר ה'; ישעי' ה'; ויקר' י"ג; ד"ה ב' כ"ו; ברא' י"ב)

הנני

ישעיה ס"ו °הנני נוטה אליה כנהר שלום והוא אתא בההוא פתורא ואגר
בהו ׳ א"ר אבא כל הני מילין הוו ודאי בבלעם ׳ אבל גלוי עריות
במדבר ל"א מנין דכתיב °הן הנה היו לבנ"י בדבר בלעם למסור מעל ביי' וגו
הא הכא ע"ז וגלוי עריות ׳ סהרותא דשקרא דכתיב ויודע דעת
עליון ודעת בהמתו לא הוה ידע ׳ קלקל ית דינא דכתיב לך
איעצך דהא בדינא קיימא ויהב עיטא בישא לאבאשא וסטא מ
דינא ואטליך בישין עלייהו ׳ עאל בתחומא דלאו דיליה דכתיב
ואעל פר ואיל במזבח וכתיב את שבעת המזבחות ערכתי
משלח מדנים בין אחים בין ישרא' לאביהם שבשמים לשון הרע
לא הוה בעלמא כגיניה ׳ קללת השם דכתיב ואנכי אקרה כה
וכלהו הוו ביה ׳ עינא בישא כמה דאתמר וכלא על ההוא נהו
דישראל יהב עינוי לאתגרא ביה ׳ ארץ בני עמו וכי לא ידענא
דארץ בני עמו היא ׳ אלא רזא דא דכל בני עמו מתדבקן ביה והא
אתמר ׳ (חסר ועיין בסוף הספר סימן יו"ד)

משלי כ"ג וירא בלק בן צפור וגו' ׳ רבי יוסי פתח °אל תלחם את לחם
רע עין וגו' ׳ דא בלעם דבריך להו לישראל ׳ ואל תתאו
למטעמותיו דא בלק דקב"ה לא אתרעי לאינון עלוון דאתקי
קמיה ׳ תא חזי בשעתא דחמא בלק דהא סיחון ועוג אתקטלו
ואתנסיבת ארעהון חמא ׳ מה חמא דאיהו אמר וירא ׳ לא חמא
בחכמתא דיליה דאיהו וחמשה עלאי דמדין ועמיה נפלין בידא
דישראל ׳ חמא ולא ידע ועל דא אקדים לבלעם דחיליה בפומיה
כגוונא דישראל דחיליהון בפומהון ואפילו בלעם תאיב הוה יתיר
מבלק ׳ וההיא ידיעא דאיהו הוה ידע בליליא הוה ידע בגי
דאינון כתרין תתאין וחמרי לא שביחי אלא במשמרה
ראשונה דליליא ועל דא הוה ליה אתנא דהאי גיסא לאתחברא
חמרי

ומרי בהרה ברישא דליליא · ואי תימא הא כתיב ויבא אלהים
אל בלעם לילה הכי הוא ודאי ואוקימנא ההוא ממנא דממנא
לייהו והוא הוה אתי לקבליה כגוונא דא (ה) °ויבא אלהים אל ברא' ל"א
בן הארמי וגו' · וכלא חד מלה בגין דא איהו אמר לרברבי
בלק לינו פה הלילה · כיון דהוה אתי ההוא ממנא בלעם הוה
אתי לגבי אתניה ועביד עובדיה ואמר מילי וכדין אתנא אודעא
ליה ואיהו אחזי עובדא למישרי עלוי ההוא רוחא · ומאי אחזי
הוא הוה ירע דחמרי שטאן ושראן בקדמיתא דליליא כדין אחזי
עובדא וקאים לאתניה באתר מתתקן ועביד עובדוי וסדר מלוי
כדין הוה אתי מאן דאתי ואודע ליה על ידא דההיא אתון כיון
דליליא חד א"ל לא תלך עמהם מ"ט תב תניינות להאי אלא
אינון ברשותא דלעילא קיימי והא תנינן בדרך שאדם רוצה
לילכת בה מוליכין וכו' · בקדמיתא כתיב לא תלך עמהם כיון
דחמא קב"ה דרעותיה הוא למיהך · א"ל קום לך אתם ואך את
הדבר וגו' · מה עבד בלעם כל ההוא ליליא הוה מהרהר ואמר
במה אן הוא יקרא דילי אי בקטורא אחרא אתקטרנא · אשגח
כל ההוא ליליא בחרשוי ולא אשכח סטרא דיהא הוא ברשותיה
אלא מסטרא דאתניה · והיינו דאמר רבי יצחק א"ר יהודה באלין
תרין תתאין אית ימינא ואית שמאלא מסטרא דימינא חמרי
כמה דאוקימנא ומסטרא דשמאלא אתני ותאנא עשרה אינון
לימינא ועשרה לשמאלא ודא הוא דא"ר יוסי · יוסף כד אתפרש
מאבוי ידע בחכמתא דלעילא ברזא דכתרין קדישין עלאין כיון
דהוה במצרים אוליף בההיא חכמתא דילהון באינון כתרין תתאין
איך אחידן אינון דימינא ואינון דשמאלא עשרה דימינא ועשרה
דשמאלא חמרי ואתני · ובגין כך רמז לאבוי ממה דאוליף תמן

הנ"ב דאמר ואלדי הביכס דגר' דאלדי אברהם ויצחק אמר לו כ"ל דהיינו דכתיב לאמר ר"ל שהקב"ה אמר לבה"פ שלו לאמר לו : א"ס :

ברא' מ"ה דכתיב °ולאביו שלח כזאת עשרה חמורים וגו' · א"ר יוסי אינו
דימינא כלילן כלהו בחד דאקרי חמו"ר והאי הוא ההוא חמור
דברי' כ"ב דכתיב °לא תחרוש בשור ובחמו"ר יחדיו · והאי הוא חמור דזמי
מלכא משיחא למשלט עליה כמה דאוקימנא · ואינון דשמאלא
כלילן כלהו בחד דאקרי אתון דהא מסטרהא נפיק עירה
זכריה ט' קטרוגא דדרדקי כמה דאוקימנא והיינו דכתיב °עני ורוכב ע
חמור ועל עיר בן אתונות אתנת חסר · עשרה דכלילן בחד ודא
בראשית מ"ט הוא דאמר ר"ש מאי דכתיב °אסרי לגפן עירה · אסרי לגפן זמי
קב"ה לקשרא בגינהון דישראל דאקרון גפן עירה דאיהו קטיגורא
ירמי' ב' דילהון · ובגין דאקרון שורק דכתיב °ואנכי נטעתיך שורק כ
אתנו ההוא דנפיק מסטרא דהאי אתון והני י' מימינא ו
משמאלא ואתכלילן בהני תרי כלא ואינון משתכחי בקס"ם ואי
עשרה אחרנין דימינא ועשרה דשמאלא דמשתכחי בנח"ש ועש
דא כתיב כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל מ"ט בגין כי י'
אלהיו עמו מסטרא דנח"ש נפק שו"ר · מסטרא דקסם נפק חמו
ודא הוא שור וחמור · וע"ד בלעם כיון דידע דאתקשר ברשותא
אחרא וא"ל אך את הדבר וגו' · אבאיש ליה ואמר ומה אן הוא
יקרא דילי מיד אסתכל בחרשוי ולא אשכח דיהא ברשותיה אלא
האי אתון מיד :

ויקם בלעם בבקר ויחבוש את אתונו למעבר רעותיה בה ורעותא
דבלק וע"ד ויחר אף אלהים כי הולך הוא · הוא רייקא דאפיק
גרמיה מרשותיה ממה דאמר ליה ואך את הדבר וגו' · ת"ח דהכ
הוא דהא בקדמיתא יהב ליה רשותא ואמר קום לך אתם השתא
דהוה אזיל אמאי ויחר אף אלהים אלא בגין דהולך הוא הוא ברשות
דיליה לנפקא מההוא דאמר ליה ואך את הדבר · אמר ליה קב"

רשע

רישע ארת מתקן ומזרז זיינך לנפקא מן רשותי חייך אנת ואתנך ברשותי תהוון מיד ויתיצב מלאך יי׳ מאי ויתיצב א״ר אבא נפק וקאים באומנותא אחרא מאומנותא דיליה דהאי מלאכא דרחמי הוה והיינו דא״ר שמעון הייבייא מהפכי רחמי לדינא ׳ לשטן לו דהא לא אומנותא דיליה הוה ׳ א״ר אלעזר לא שני מלאכא ולא נפק מאומנותא דיליה אלא בגין דהוה האי מלאכא מסטרא דרחמי וקאים לקבליה סתיר חכמתא דיליה וקלקל רעותיה ׳ הה״ד לשטן לו ׳ לו הוה שטן ואשתכח שטן אבל לאחרא לא הוה שטן ׳ תאנא אר״ש כמה חכים הוה בלעם בחרשוי על כל בני עלמא דהא בשעתא דאשגח לאשכחא עיטא לנפקא מרשותי׳ דקב״ה מההיא מלה דכתיב ואך את הדבר וגו׳ ׳ אסתכל בחרשוי ולא אשכח בר ההיא אתון מה כתיב ויחבוש את אתונו אטעין לה בכל חרשין ובכל קסמין דהוה ידע ואעיל בה ואכליל לה מכלהו בגין למילט להו לישראל ׳ מיד ויחר אף אלהים כי הולך הוא ׳ הוא דייקא כמה דאתמר׳ מה עבד קב״ה אקדים למלאכא דרחמי לקיימא לקבליה ויסתיר חרשוי וקסמוי ׳ ות״ח דעד השתא לא כתיב יי׳ ולא אתחזי בקסמוי וחרשוי והא אוקמוה והשתא כיון דאתקין אתניה וזרזה בתקוני חרשוי בסטרא דדינא למילט לישראל אקדים קב״ה למלאכא דרחמי לקבליה ובשמא דרחמי בגין לסתור חכמתא דיליה ולאסטאה לאתניה מההוא ארחא כמה דכתיב ותט האתון מן הדרך ׳ מן הדרך דייקא ׳ ועל דא לא כתיב ויתיצב מלאך האלהים ויעמוד מלאך האלהים אלא מלאך יי׳ דרחמי ׳ אמר קב״ה רשע את אטענת לאתנך בחרשך בכמה סטרי דדיני לקבל בני ׳ אנא אעבר טעינך ויהפך מארחא

דא מיר אקרים מלאכא דרחמי לישטן לו · לו דייקא כמה דאתמר
ויקרא האתין את מלאך יי' וגו' · א"ר יצחק וכי אמאי חטאת היא
ובלעם דהוה חכים כל כך לא חמא · א"ר יוסי ח"ו דההוא
רשע יסתכל בחיזו קדישא · אמר ליה אי הכי הא כתיב נופל
וגלוי עינים · א"ל לא שמענא בהא מידי ולא אימא · א"ל אנא
שמענא דכד הוה אצטריך לאסתכלא הוה נפיל וחמי והשתא
לא אצטריך לאסתכלא · א"ל אי הכי כדרגא עלאה יתיר הוה
על כל נביאי מהימנותא דאיהו גלוי עינים חמי ואסתכל ביקרא
דקב"ה · והא ר"ש אמר בלעם בחרשוי הוה ידע באינון כתרין
יהושע י"ג תתאין דלתתא כמה דכתיב ואת בלעם בן בעור הקוסם קוסם
קראיה קרא דטנופא דטנופי היך יסתכל ביקרא דמאריה ועוד
הא אמר רבי שמעון בחיזו חד דחזא לפום שעתא דכתיב ויגל
יי' את עיני בלעם אתעקימו עינוי ואת אמרת דהוה חמי בגילוי
דעיינין ואסתכל ביקרא דקודשא ב"ה · אמר ליה אנא אהדרנא
לקבלך דירי ודידך בעי צחותא ודאי רזי אורייתא עלאין ולא
יכלין בני עלמא למיקם עלייהו בגין כך אסיר לאקדמא במלה
דאורייתא עד דישמע מלה וידע לה על בורייה · אתו לקמיה
תלים ח' דרבי שמעון אמרו מלה קמיה · פתח ואמר מה אנוש כי תזכרנו
וגו' האי קרא אוקמוה דמטנן דעלמא אמרוה בשעתא
דסליק ברעותיה דקב"ה למברי אנשא קרא לכתות כתות דמלאכי
עלאי ואותיב לון קמיה אמר לון בעינא למברי אדם אמרו קמיה ·
תלים מ"ט אדם ביקר בל ילין וגו' אושיט קב"ה אצבעא דיליה ואוקיד לון
אותיב כתות אחרנין קמיה אמר לון בעינא למברי אדם · אמרו
קמיה

מה

ה אנוש כי תזכרנו ׳ מה טיבו דבר נ״ש דא ׳ אמר לון כ״נ דיהא
צלמא דידן דיהא חכמתא דיליה עלאה מחכמתכון כיון דברא
רם וחטא ונפיק בדימוס קמיה אתו עז״א ועזא״ל אמרו קמיה
תחון פה אית לן גבך הא בר נ״ש דעברת חטי קמך אמר להו
למלא תהוון שביחי גבייהו וכו׳ ׳ מה עבד קודשא ב״ה אפיל
ון מדרגא קדישא דילהון מן שמייא ׳ אמר רבי שמעון השתא
הדרנא לתיובתייכו דבלעם אמר נופל וגלוי עינים אי נימא דלא
וה הכי ושבוחי קא משבח גרמיה היך יכתוב קודשא ב״ה מלה
דיבא באורייתא ׳ ואי מלה דקשוט היא היך יישתבח ההוא
ישע בדרגא עלאה על כל נביאי מהימנותא ׳ ועוד דהא לא
שרייא קדושה דלעילא אלא באתריה דאתחזי ליה ׳ השתא
הדרנא למלה קדמאה בתר דאפיל לון קודשא ב״ה מאתר
קדישא דילהון טעו בתר נשי עלמא ואטעו עלמא ׳ הכא אית
אסתכלא והא כתיב ׳עושה מלאכיו רוחות וגו׳ ׳ והא אלין תהלים ק״ד
מלאכין הוו איך יכילו לאתקיימא בארעא ׳ אא תא חזי כל אינון
מלאכין דלעילא לא קיימין ולא יכלין למיקם בר בנהורא עלאה
נהיר לון וקיים לון ואי פסיק מנייהו ההוא נהורא דלעילא לא
כלין למיקם כל שכן אלין דאפיל לון קודשא ב״ה ופסק מנייהו
ההוא נהורא דלעילא דאשתני זוייהו וכד נחתו ושליט בהו
אוירא דעלמא אשתנו בדרגא אחרא׃

תא חזי מנא דהוה נחית להו לישראל במדברא ההוא מנא הוה
מטלא דלעילא דהוה נחית מעתיקא סתימא דכל סתימין
וכד הוה נחית הוה נהוריה נהיר בכלהו עלמין ומניה אתזן חקל
דתפוחין ומלאכי עלאי ׳ וכד הוה נחית לתתא ושליט ביה אוירא
דעלמא אגליד ואשתני זויה ולא הוה זויה אלא כמה דכתיב
׳והמן כזרע גד הוא וגו׳ ולא יתיר ׳ כ״ש מלאכין כיון דנחתו ושליט במדבר י״א
בהו

בהו אוירא אשתנו מההוא דרגא קדמאה דהוו · מה עבד קב"ה
חמא דאטעיין עלמא קשר לון בשלשלאי דפרזלא בטורי דחשוכא
באן אתר יהבי בעמיקא דטורי אותיב ליה לעז"א ורמי חשוכא
באנפוי בגין דההיא שעתא דקשר לון קב"ה אתתקף וארגיז כלפי
מעלה וקב"ה אפיל ליה בעומקא עד קרליה וזריק חשוכא באנפוי
עזא"ל דלא אתתקף אותביה גביה ונהיר ליה חשוכא · ובני
עלמא דידעין אתרייהו אתיין לגבייהו ואולפין לון לבני נשא
חרשין ונחשין וקסמין ואינון טורי חשוכא אקרון הררי קדם מ"ט
בגין דחשוכא אקדים לנהורא · ובג"כ טורי חשוכא הררי קדם
אקרון · לבן ובלעם מנייהו אולפי חרשין והיינו דאמר בלעם מן ארם
ינחני בלק מלך מואב מהררי קדם וגו' · ת"ח בלעם הוה קא
משבח גרמיה מהאי אתר ואמר נאם שומע אמרי אל וגו' · בגין
דעז"א ועזא"ל אמרי לאינון בני עלמא מאלין מילין עלאין דהוו
ידעי בקדמיתא לעילא · ומשתעי מעלמא קדישא דהוו ביה הה"ד
שומע אמרי אל שומע קול אל לא כתיב אלא אמרי אל אינון
אמירן דאמרי מניה מאן דאתי מפרקא ושאלין ליה מאן ארח
אתי אמר מלמשמע מלין דמלכא קדישא · כך נאם שומע אמרי
אל ויודע דעת עליון · דהוה ידע שעתא דתלייא דינא בעלמא
ומכוין שעתא בחרשוי · אשר מחזה שדי יחזה · מאן מחזה שדי
אלין אינון נופל וגלוי עינים ואלין אינון עז"א ועזא"ל · נופל דא לך לך
עז"א דא עמיק ליה קב"ה בעומקא חשוכא ויתיב בעומקא פ"ח ע"ב לקמן
עד קרליה כדקאמרן · וחשוכא אזדרק באנפוי ועל דא אקרי ריט ע"א
נופל נפל זמנא חדא מן שמיא ונפל זמנא אחרא לבתר בעומקא פנחס רל"ב
דחשוכא עז"אל הוא גלוי עינים דהא לא אזדרק חשוכא ע"א
עליה דלא אתתקף ולא ארגיז לעילא כההוא דלעילא ·

ובלעם

בלעם קרי לון מחזה ישרי דאינון נופל וגלוי עינים · ובההוא זמנא
לא אשתאר בעלמא דיישתכח גבייהו בר איהו · ובכל יומא הוה
אסתים באינון טורי עמהון הה"ד ינחני בלק מלך מואב מהררי
קדם · מהררי קדם ודאי ולא מארץ בני קדם · אמר ר' שמעון
כמה זמנין אמינא מלה דא ולא מסתכלי חברייא דהא קב"ה
לא שרייא שכינתא אלא באתר קדישא באתר דאתחזי לשרייא
עלוי · וכן קב"ה מכריז ואמר °לא ימצא בך מעביר בני וגו' והוא דברים י"ח
אתי לאתערבא בהדייהו · אלא זכאה חולקיהון דישראל דקב"ה
קדיש לון לשרייא בינייהו והיינו דכתיב °כי יי' אלהיך מתהלך שם כ"ג
בקרב מחניך וגו' ובגין דהוא מתהלך בקרב מחניך כתיב והיה
מחניך קדוש וגו' · וכתיב °והייתם קדושים וגו' · וכתיב °אל ויקרא כ' שם י"ח
תטמאו בכל אלה וגו' · וכתיב °ואקוץ בם וגו' · דלא יכילנא שם כ'
לקרבא גבייהו ויטרו לי לבר זכאה חולקיהון דישראל וזכאה
חולקיהון דנביאי מהימני קדישי דאינון קדישין ואית לון חולקא
לאיתמשא בקדושה עלאה : ותרא האתון את מלאך יי' נצב
בדרך וחרבו שלופה בידו בההוא ארחא דהוה אישתקע (ס"א
אתכס) בגווה וחרבו שלופה בידו · וכי אי איהו נפיק לקביל האי
אתון מאי בעי חרבא ואי איהו נפיק לקבליה דבלעם אמאי
חמאת אתניה ואיהו לא חמא · אלא לכלא אזדמן ההוא מלאכא
אזדמן לקבליה דאתון לאפקא לה מן ההוא ארחא דאתטען בה
במה ברחמי ואזדמן לקבליה דבלעם לאענשא ליה על דאיהו
הוה בעי למיהך ברשותיה ולא ברשותא אחרא · אמר רבי יוסי
השתא אית לשאלא אי מילוי הוו אתיין מסטרא דכתרין תתאין
דלאו מאתר אחרא אמאי כתיב ויבא אלהים אל בלעם וגו' ·
אך את הדבר וגו' · א"ר יצחק (בגיניהון דישראל אתהדר מלאכא
למללא עמיה · דאי תימא דקב"ה מליל עמיה והוא אמר אך את

הדבר

הדבר וגו׳ · ח״ו דהא ההוא מלאכא א״ל ואפס את הדבר וגו׳
דאי תימא ויאמר אלהים אל בלעם וגו׳) ·הכי אוליפנא דהאי
אלהים דהכא כולהו מלאכא הוה וההוא איהו אתר דאתי מסטרא
דדינא קשיא רביה אחידן חילא ותוקפ׳ דאינון כתרין תתאין דהוה
משתמש בהו בלעם ובג״כ ויבא אלהים אל בלעם ויאמר אלהים אל
בלעם דלזמנין אתקרי מלאכא בשמא עלאה · ותט האתון מן
הדרך סטאת מן ההוא ארחא דהות טעינא מסטרא דדינא
קשייא לקבליהון דישראל ובמה חמא בלעם דהיא סטאת מההוא
ארחא · אלא הכי אמר ר״ש דאפילו בארחא בעא לאבאשא להו
לישראל בחילא דאתניה וכיון דלא סליק בידוי מה כתיב ויך
את האתון במקל אטען לה ואלביש לה בזרוזי דינא קשייא
תקיפא הה״ד במקל (א) במקל דייקא דאיהו דינא קשייא תקיפא
במקלו לא כתיב אלא במקל · פוק חמי כמה תקיפא חכמתא
דההוא רשע ותיאובתא דיליה לאבאשא להון לישראל דאיהו
אשגח לנפקא מרשותיה דלעילא בגין דתיאובתיה לאתייקרא
ולאבאשא להו לישראל ׃

ויעמוד מלאך ה׳ במשעול הכרמים וגו׳ · מה כתיב לעילא בקדמית׳
כתיב ותט האתון מן הדרך ותלך בשדה ותלך בארח
מישר מסטרא דשדה (אחרא) ואתרכינת ממה דהוה בה · ויך
בלעם את האתון להטותה הדרך לאסטאה לה מההוא ארחא
דשדה · אמר רבי יוסי בין מלאכא ובין בלעם הוה אתנא בעאקו
לבתר כד חמא בלעם דלא הוה יכיל בדין ויך את האתון
במקל כמה דאתמר ויעמוד מלאך יי׳ וגו׳ · אמר רבי אבא
כמה אית לן לאסתכלא במלי דאורייתא · הני קראי רמיזי
בחכמתא

א) נ״ל דמתק״ל כגי׳ ב״פ אלהים שהם דינא קשיא ודינא רפיא שהזין הדינים דרך פתח הצער · א״ס :

בחכמתא עלאה · וכי למנא נפק האי מלאכא לאתחזאה לחד
אתנא או למיקם בין כרמייא לקבלה זמנא דבא וזמנא הכא ש"א
כלא רזא עלאה הוא וכלא בעי קודשא ב"ה בגין לאגנא עלייהו
דישראל ולא יישלטון בהו זינין בישין בגין דאינון חולקיה דקב"ה
(א) ויעמוד מלאך יי' וגו' · (ב) תאנא מסטרא דאימא כד איהי
מתעטרא נפקין בעטרהא (ג) אלף וחמש מאה סטרי גליפין
בתכשיטהא וכד בעאת לאזדווגא במלכא אתעטרא בחד
עטרא (ד) דארבע גוונין (גווני) אינון גוונין מתלהטן בארבע סטרי
עלמא כל גוונא וגוונא מתלהטא (ה) תלת זמנין בההוא סטרא
דאינון (ו) תריסר תחומי גליפין ואעלין ואתכלילו (ז) בתריסר
אחרנין ברישא דעטרא אית ארבע שורין לארבע סטרין ואינון
שיר ה' מגדלות כמה דאת אמר °מגדלות מרקחים מהו מרקחים כמה
שם ג' דאת אמר °מכל אבקת רוכל ועל כל מגדלא ומגדלא ג' פתחין
קביען באבנין טבן מכל סטרא וסטרא האי עטרא נהירא (נ"א
טיהרא) (ס"א טמירא) (ח) בדלוגין דאופיר בגין יקרא דמלכא כמה
ישעיה י"ג דכתיב °אוקיר אנוש מפז וגו' תחות עטרא תליין זגי דדהבא
בסחרנהא זגא דדהבא מסטרא דא וזגא דדהבא מסטרא דא
וחד רמונא כגוון ההוא רמונא אית בה (ט) אלף זגין וכל זגא
מנייהו מתלהטא בסומקא בחוורא ההוא רמונא אתפלג בפלוגין
ד' וקיימא פתיחא לאתחזאה זגהא (י) תלת מאה ועשרין (יא) וחמש
זגין לסטרא דא וכן לכל סטרא וסטרא עד דמתלהטן ארבע
סטרי עלמא מחיזו דכל פלכא ופלכא ואינון אקרון פלח הרמון
כמה דכתיב כפלח הרמון רקתך מבעד לצמתך ד' גלגלין בפלכי
ארבע זוין נטלין בגלגולא לההוא עטרא וכד נטלי לה אזדקפן

א) עיין בפרדס רמונים מהרמ"ק שער ח' פ' י"ו ד"ף : ב) כל מה"ר זה הוא על סדר השתלשלות הדינין מהגר"א רמה עד בירא עמיקתא · ג) ס"ה אלפים דיודי"ן · ד) הרכבה אותיות אהיה בסוד ח"ב הו"כ · ה) ג' צרופין ו) י"ב צרופי אהיה : ז) כ"ב דהוי"ה הרמ"ז · ח) בכתם אופיר · ט) ס"פ ד' או מילוי דמילוי דאלהים דבכין י) ס"פ אדני : יא) ע' בהעמר י"א ה' פ"ג ובא"ח :

לעילא עד דמטו לגלגולא דפלכא עלאה דנהים יממא ולילי
מתחברן כל אינון פלכין ונטלין לעטרא וזקפן לה · וקלא דאינו
גלגלין אשתמע בכלהו רקיען לקל נעימותא מתרעשין כל חיל
יחזקאל ג׳ שמיא וכלהו שאלין דא לדא עד דכלהו אמרי ׳ברוך כבוד ה
ממקומו כד מזדווג מלכא במטרוניתא סלקא עטרא דא ואתיישבת
ברישא דמטרוניתא כדין נחית חד עטרא עלאה קביעא דכי
אבן טבא וחיוור ושושן כסחרנהא בשית גלגלין אתייא לשית
סטרין דעלמא שית גדפין דנשר נטלין לה בפלכוי חמשין (ס״א פלכי
ענבין סחרנהא דגליף בה אימא עלאה קביעאן באבן טבא חוור
וסומק ירוק ואוכם תכלא וארגוונא שית מאה ותלת עשר זווין
לכל סטרא וסטרא · (יג) אלף ושית מאה מגדלין לכל סטר
וסטרא · וכל מגדלא ומגדלא טורין קביעין פרחין לעילא אשתאב
בכיתונא (ס״א בפתורא) דאימא עלאה במשח רבות דילה · כדין
אימא בלחישו נגיד מתנן עלאין ושדר וקבע לון בההוא עטר
לבתר אנגיד נחלי דמשח רבות קדישא על רישא דמלכא ומרישי
נחית ההוא משחא טבא עלאה על דיקניה יקירא ומתמן נגיד על
תהלים קל״ג אינון לבושי מלכא הה״ד ׳כשמן הטוב על הראש יורד על הזק
לבתר אתהדר עטרא ומעטרא ליה אימא עלאה בההוא עטר
ופרישא עליה ועל מטרוניתא לבושי יקר בההוא עטרא כדי
קלא אשתמע בכלהו עלמין צאינה וראינה וגו׳ כדין חדוותא הוא
בכל אינון בני מלכא ומאן אינון כל אינון דאתו מסטרייה
דישראל דהא לא מזרווגי בהו ולא קיימי עמהון כר אינון ישר
דאינון בני ביתא ומשמשי להו כדין ברכאן דנפיק מנייהו דישר
הוא · וישראל נטלין כלא ומשדרי חולקא מניה לשאר עמי
ומההוא חולקא אתזנו כל אינון שאר עמין
ותאנא מבין סטרי חולקיהון דממנן על שאר עמין נפי
חד

(יג) ס״פ ס״ך · הרמ״ז :

חד שביל דקיק דמתמן אתנגיד חולקא לאינון תתאי ומתמן מתפריש לכמה סטרין · ודא כרינן ליה תמצית דנפיק מסטרא דארעא קדישא וע"ד עלמא כוליה מתמצית דארץ ישראל קא שתי · מאן א"י הא אוקימנא ובין לעילא ובין לתתא כל אינון שאר עמין עע"ז לא אתזנו אלא מההוא תמצית ולא תימא דאינון בלחודייהו לא אפילו אינון כתרין תתאין מההוא תמצית שתיין · ודא הוא במשעול הכרמים שביל מרברבי שאר עמין דמתברכן מניה · כד חמא ההוא מלאכא דהא בלעם אסטי לאתון לההוא שבילא דכתיב להטותה הדרך מיד ויעמוד מלאך יי' במשעול הכרמים לאסתמא שבילא דלא יסתייעון ביה אינון שאר עמין עע"ז ואינון כתרין תתאין · ואזלא הא כהנא דאמר רבי יצחק כתיב שמוני נוטרה וגו' · לנטרא ולברכא לשאר עמין בגלותא וישרא׳ דאינון כרמי שלי לא נטרתי בגין דאינון בגלות׳ ולא מתברכין כרקא חזי · גדר מזה וגדר מזה · א"ר אבא היך יכיל ההוא מלאכא לאסתמא ההוא שבילא אלא בגין דסיועא אחרא הוה ליה קב"ה וכנסת ישראל רבי יהודה אמר אורייתא מסייעא ליה דכתיב מזה ומזה הם כתובים · בההיא שעתא מה כתיב ותרא האתון וגו' ותלחץ אל הקיר מאי ותלחץ אל הקיר כד"א מקרקר קיר וגו' קיר פטרונא ההוא דשלטא עלייהו ותלחץ את רגל בלעם אל הקיר היא לא יהבא ליה סיועא כלל · ובעקותא אשרת (ס"א אסרית) ליה לההוא קיר · ורמזא ליה האי כדין ויוסף להכותה בהאי סטרא :

ויוסף מלאך יי' עבור ויעמוד במקום צר וגו' · בההיא שעתא אסתים לה כל אורחין וכל סיוען דלא אשתבח בה מכל סטרא דעלמא סיועא כדין ותרבץ תחת בלעם · כד חמא בלעם

דלא הוה יכיל מה כתיב ויחר אף בלעם ויך את האתון במקל כמה דאתמר דאטינן לה ואלביש לה בזירוזי דינא קשיא תקיפא ויפתח יי' את פי האתון וגו' היינו חד מאינון מילין דאתבריאו ערב שבת בין השמשות א"ר יצחק מאי סגי האי לבלעם או לאתון או לישראל בהני מילין א"ר יוסי דחייבין ביה אינון רברבין דהוו עמיה וכד מטו לבלק אמרו ליה וכי להאי שטייא שדרת ליקרא לא תשכח ביה ממשות ולא במילוי ובאינון מילי דאתנא אתבזא מן יקריה רבי חייא אמר אלמלא לא אמרת אתנא האי לא שביק בלעם ההוא דיליה ובמילי דאתנא ידע דאתבר חיליה ר' אבא רמי כתיב ותפתח הארץ וגו' וכתי' ויפתח יי' את פי וגו' מאי שנא ארץ מאתון דלא כתיב בה ויפתח יי' את פי הארץ אלא התם משה גזר על פומא ופתחת ועבדת ארעא פקודא דמשה ולא יאות דקב"ה יעבר פקודיה דהא משה גזר ופקיד ופצתה האדמה את פיה' וע"ד היא עבדת פקורוי דכתיב ותפתח הארץ את פיה' אבל הכא לא אשתכח מאן דגזר אלא רעותא דקב"ה הוה והואיל ורעותיה הוה בכך כתיב ויפתח יי' את פי האתון' מניה אתא מלה ומניה אשתכח ר' יהודה אמר אסתכלנא בפרשת' דא ובכלין מילין ואתחזיין דלאו מילין דצריכן אינון וכי מאחר דכתיב ויפתח יי' את פי האתון בעי"ן למהוי אינון מילין מילי מעלייתא מילי דחכמתא ואי כמה דאתערו חברנא דאיהו משתבח דסוסיא דיליה רעי ברטיבא והיא תבת ואמרה הלא אנכי אתונך מהכא הוה לה למפתח והיא לא פתחה אלא מה עשיתי לך ואי הכי אמאי קא טרח קורשא בריך הוא למפתח פומא להני מילין' אמר רבי אבא וראי מאילין מילין אוליפנא דיעתא דבלעם דלאו כדאי הוא למשרי עליה רוח קודשא ואוליפנא דהא לית יכילו באתניה לאבאשא או

לאוסבא

ואוטבא · ואוליפנא מהאי אתוודהא לית חילא כבעירי לאשראה
עלייהו דיעתא שלים ת"ח בלעם בההיא מלה דאתניה ובההוא
יעתא טפשא לא יכיל למיקם· כדיעתא עלאה עד אחת כמה וכמה
תאמר לבלעם מה עשיתי לך · וכי כרשותיה הוה למעבד טב
וביש לאו דהא בעירי לא מתנהגן אלא כמה דנהגו לון
אף ע"ג דההיא אתנא בעמיקתא (ס"א כעקתא) יתיר לאו כרשותא
היא דהא הוא אטען לה בחרשוי וברשותיה קיימא ויאמר בלעם
לאתון כי התעללת בי הוה ליה לחייכא מנה והוא אתיב
קבלה טפשותא דמלהא כדין חייכו מניה ואתקליל בעינייהו
דידעו דאיהו שטייא · ומה אמר כי התעללת בי לו יש חרב בידי
אמרו שטייא דא אי איהו יכיל לשיצאה עמין בפומיה היך לא
יכיל לשיצאה לאתניה והוא בעי חרבא ואוליפנא דלית חילא
בעירי לאשראה עלייהו רוחא אחרא דאי יימרון בני נשא אי
מללון בעירי כמה דעתא שלים יפקון לעלמא · פוק ואוליף מהאי
אתנא דהא קב"ה אפתח פומה חמי מילוי (תלתתי כתיב כהעתקות חסר כאן) :
ויהי בבקר ויקח בלק את בלעם וגו' · ר' יצחק אמר בלק חכים
הוה בחרשין יתיר מבלעם בר דלא הוה מכוין שעתא ללטייא
משל וגו' כג"כ ויקח בלק את בלעם וגו' · הוא הוה אתקין ליה
אחיד ליה לכלא · ויעלהו במות בעל מאי ויעלהו במות בעל
אלא אשגח בחרשוי במאי סטרא יתאחיד בהו ואשכח דזמינין
ישראל למעבד במות ולמפלח לבעל כמה דכתיב וילכו אחרי
הבעל · וירא משם קצה העם חמא רברבי דעמא ומלכא דילהון
יפלחון ליה כמה דכתיב °ויקראו כשם הבעל וכתיב °אם יי' מלכים א' י"ח
האלהים וגו' · כיון דחמא בלעם דזמינין ישראל להאי מיד ויאמר

בלעם ׳ בלק בנה לי בזה שבעה מזבחת (חסר כתיב) רבי יוסי ורבי
יהודה חד אמר לקבל מדבחן דקדמאי אקריב אינון שבעה מדבחן
וחד אמר בחכמתא עבד בלא ואשכח חולקיהון דישראל בשבעה
דרגין אתקשרו · בגין כך אסדר שבעה מדבחן · לב"נ דהוה ליה
רחימא חד דשבק ליה אבוי ובני נשא מסתפו לקטלא בהדיה
בגין ההוא רחימא ליומין אתא בר נש חד וביעא לאתערא קטט
בהדיה · אמר מה אעביד אי אתער ביה קטטה הא ההוא רחימא
דאתקשר בהדיה ולא יכילנא · אמר מה עבד שדר ליה דורו
לההוא רחימא · אמר ההוא רחימא וכי מה אית ליה להאי בר
נש גבאי ידענא דבגין ההוא בר רחימאי הוא · אמר האי דורו
לא ייעול קמאי זמינו ליה לכלבי ויכלוניה · כך בלעם אתא
לאתערא קטטו בהו בישראל וחמא דלא יכיל בגין ההוא רחימא
משלי כ"ז עלאה דילהון (כד"א °רעך ורע אביך וגו') שארי לתקנא קמיה
דורון אמר קב"ה רשע ומה אית לך גבאי · את בעי לאזדווגא
בבני הרי דורונך זמין לכלבי · תא חזי מה כתיב ויקר אלהים א
בלעם · ואמר רבי שמעון לשון קרי וטומאה דורונך לטין אתמסר
תהלים קמ"ז ולא ייעול קמאי · רבי אבא אמר ויקר כמה דאת אמר °לפנ
קרתו מי יעמוד הוא הוה זמין דבההוא דורון יכיל בהו בישרא
מה כתיב ויקר אלהים קריר גרמיה מן דא דהוה חשיב · ויקר
אלהים כמה דאתמר דאתער עליה מסטרא דמסאבותא · רב
אלעזר אמר ויקר בלעם חשיב דבההוא דורון ייעול לאבאשא
להו לישראל וקודשא ב"ה אעקר ליה מקמיה לההוא דורון ואעקר
ליה לבלעם ממה דהוה חשיב ואעקר לההוא דרגא הה"ד ויקר כד"א
משלי ל' °יקרוה עורבי נחל · א"ל רשע לית אנת כדאי לאתקשרא בהד
ולמיעל

'מיע' קמאי דורונך לכלבי אתמס · אר"ש ת"ח האי רשע געלא
בלא הוה דלא תשכח בכל פרשתא דא ויאמר יי' אל בלעם או
דבר יי' ח"ו מה כתיב וישם יי' דבר בפי וגו' כמאן דשוי חסמא
פום חמרא דלא יסטי הכא או הכא כך וישם יי' דבר בפי
לעם וגו' · א"ל קב"ה רשע את חשיב דעל ידך יהא ויתקיים
רכה בבני או איפכא · לא צריכין אינון לך כמה דאמרין לצריעה
ו' אלא את ישוב אל בלק וכה תדבר תפתח פומך לא יהא ברשותך
א כפומך תלייא מלולא אלא וכה תדבר · הרי כ"ה דזמינא
ברכא לון כה תמלל ברכה דבני דכד תפתח פומך היא תמלל
לין לאתקיימא על בני דלא אשבוק מילין לך · ת"ח דכך הוא
ון דאתא לבלק ובלק שמע כל אינון מילין הוה חשיב דהא
פומיה דבלעם נפקין אמר לקיב איובי לקחתיך אמר בלעם
ב אלין חרשין בידך בגין לאעכבא הכא להאי כה ואי את
כול לאעכבא (ס"א לאעקרא) לה בהאי חרשין אנא אעקר מאינון
לין דהיא אמר מה כתיב התיצב כה על עולתך בהאי ובאלין
רשין תעכב לה ואנכי אקרה כ"ה כלומר אעקר לה מאלין מילין
ל קב"ה רשע אנא אעקר לך מה כתיב בתריה ויקר אלהים אל
עם וההוא דבר ארים קלא במלולי דכ"ה · ויאמר שוב אל
לק וכה תדבר כ"ה תדבר ודאי · ת"ח בקדמיתא לא כתיב
תיצב כה על עולתך אלא התיצב על עולתך ואלכה אולי
רה יי' לקראתי · כיון דחמא דכ"ה אמר אינון ברכאן כדין אמר
תיצב כ"ה על עולתך ואנכי אקרה כ"ה · לכה ארה לי יעקב
ומר (ה) לקוט · רבי יוסי אמר אשרי לון מההוא דרגא דאינון
מי כד"א °צרה אורה · אמר אי תיכול אשרי להוו' דרגא דילהון
א כלהו אתעקרו מעלמא · ולכה זועמה ישראל דלעילא
דישתכח רוגזא קמיה כד"א °ואל זועם בכל יום :

שה"ש ה' ד'

תלים ז'

כי

ה) מגזרת אריתי מורי : הרמ"ז :

כי מראש צורים וגו' א"ר יצחק מראש צורים אלין אינון אבהת
ישעיה נ"א דכתיב הביטו אל צור חוצבתם · ומגבעות אשורנו · א
אמהן בין מהאי סטרא ובין מהאי סטרא לא יכלין לאתלטיי
ר' אבא אמר כי מראש צורים מאן יכיל להו לישראל דהא הו
שמות ס'ד אחיד מרישא דכל צורים נפקי ומאן אינון צורים גבורן דהא כ
דינין דעלמא מאינון גבורן נפקי ואינון אתאחדן בהו · ומגבעו
אשורנו אלין ישאר משיריין (ס"א כתיין) דאתאחדן בהו · הן עם
דברים ל'ב לבדד וגו' · כד"א יי' בדד ינחנו מי מנה עפר יעקב וגו' הא
אוקמוה · אלא א"ר יוסי תרין דרגין אינון יעקב וישראל בקדמית
יעקב ולבתר ישראל · ואע"ג דכלא חד תרין דרגין אינון דהא
דרגא עלאה ישראל הוא מי מנה עפר וגו' · לתתא מאן הוא
ישעיה מ'א עפר · רש"א האי דכתיב ביה יתן כעפר חרבו וגו' · מאן חרב
שם ל'ד הא ידיעא דכתיב חרב ליי' מלאה דם עפר ההוא אתר דאתב
בראשית ב' מניה אדם הראשון דכתיב וייצר יי' אלהים את האדם עפר ו
(ב) ומההוא עפר כמה חיילין וכמה משיריין נפקו כמה (ג) טפס
כמה גרדיני נמוסין כמה גירין כמה בליסטראות כמה רומחין וסייפ
וזיינין אשתכחו מההוא עפר (מי מנה) כד"א היש מספר לגדוד
איוב כ'ה ומספר את רובע ישראל · רובע ישראל היא ה"א וחד מלה היא רוב
שמו' כ'ג ישראל כד"א רובץ תחת משאו רביע הה"ד הנה מטתו שלשלמ
שיר ג' דבר אחר רבע כמו רביעית מישראל לתתא רבע אתקרי
לפום כתרין משמע דוד דאיהו רגלא רביעאה דכורסיי' ד"א מי מנ
עפר יעקב וגו' כל אינון דחשיבין עפרא כמה דאוקימנא · ומספ
את רובע ישראל דכתיב היש מספר לגדודיו רבע ישראל כמ
דאוקימנא

ב) פי' מ' הנקרא עשר יוצאין טספין שלהביות אש נירין פנים והבני קלע הם בליסטראות ור"ל כל בעלי
הרש"ב : ג) שלהבת ונחלי רתמים וכלם הם ממונים שלוחי הדין בעולם כנודע : ד) לפי מדרגות עליונות
נשפע אם חסד אם דין כן השכינה נקראת לפי בחינת הכח ·

דאוקימנא דבר אחר מי מנה עפר אינון פקודין דאינון בעפרא
בזריעה בנטיעה בחצרא והא אוקמוה חברייא ׳ ומספר את רבע
כמה דאת אמר ׳בהמתך לא תרביע (אמר רבי אבא בלק חכים　ויקר׳ י״ט
הוה בחרשוי בלעם בר דלא ידע לכוין שעתא לרטייא) :
וישא משלו ויאמר וידבר לא כתי׳ מאי וישא משלו ר׳ חייא אמר
הוא הוה זקיף קלא לגבי ההוא ממלל וישא משלו בלעם
אמר כה האי כמה דכתיב וכה תדבר ואמירה מנה הוה ׳ תא
חזי כיון דחמא בלעם דבכל חרישוי ובכל ההוא דורון לא יכיל
לאעקרא ההוא כה כמה ד״א ואנכי אקרה כה אעקר להאי כה
אמר ליה קודשא בריך רשע אנת סבור לאעקרא לה אנא איעקר
לך משלשולך מה כתיב ויקר אלהים אל בלעם כמה דאתמר ׳
לבתר כיון דחמא דלא יכיל הדר ואמר וברך ולא אשיבנה
ולא אשיבנו מבעי ליה אלא ולא אשיבנה ודאי ׳ לההיא דכתיב
וה וכה תדבר לית אנא יכיל לאהדרא לה ׳ אמר בלעם בתרין
דרגין בעינא לאעלא בהו ׳ בעינא לאעלא בהו מדרגא דיעקב
ולא יכילנא ׳ בעינא לאעלא בהו מסטרא אחרא דישראל ולא
יכילנא ׳ מאי טעמא בגין דשמא דא או דא לא אתקשר בזינין
בישין הרא הוא דכתיב לא הביט און ביעקב וגו׳ ׳ תאנא תרין
דרגין אינון נחיש וקסם לקבליהון (א) עמל ואון ׳ אמר בלעם הא
ודאי אשכחנא לקבלי דהני יעקב וישראל ׳ און לקבליה דיעקב
דאיהו קטיר בנחש ׳ עמל לקבליה דישראל דאיהו קטיר בקסם
כיון דחמא דלא יכיל אמר ודאי לא הביט און ביעקב וגו׳ מאי
טעמא בגין דיי׳ אלהיו עמו וגו׳ ׳ ואי תימא בהני לא יכילנא בקסם
נחש יכילנא כתיב כי לא נחש ביעקב וגו׳ ולא עוד אלא דבל

א) בתיקונים ב״א א׳ אמר כי עמל ואון הס ס״מ ונח״ש הרע״ו ׳

חילין דלעילא וכל משריין כלהו לא ידעי ולא מסתכלי בנימוסי
דמלכא עלאה עד דשאלי להני תרי יעקב וישראל ׳ומאי אמרי
מה פעל אל ׃ א״ר אלעזר כל הני מילין כה אמר והוא ארים קלא
לקבלה ולא ידע מאי הוא ולא אשתמע בר קליה ׃ הן עם כלביא
יקום וגו׳ ׳מאן עמא תקיפא כישראל בשעתא דאתנהיר
צפרא קם ומתגבר כאריא לפולחנא דמאריהון בכמה שירי
בכמה תושבחן משתדלי באורייתא כל יומא ובלילה לא ישכב
וגו׳ כד בעי ב״נ למשכב על ערסיה מקדש שמיה עלאה אמלין
ליה לעילא ותתא כמה גרדיני נמוסין מתקשרן קמייהו בשעתא
דפתחין פומהון על ערסייהו בשמע ישראל וכען רחמי קמי מלכא
קדישא בכמה קרא׳ דרחמי ׳

רבי אבא אמר הן עם כלביא יקום ׳ זמינין האי עמא למיקם על
כל עמין עובדי ע״ז כאריה גיבר ותקיף ויתרמי עלייהו ארחייהו
דכל אריוותא למשכב על טרפייהו אכל עמא דא לא ישכב עד
יאכל טרף דבר אחר הן עם כלביא יקום לקרבא קרבנין ועלוון
קמי מלכהון על גבי מדבחא ׳ ותנא ׳בשעתא דקורבנא אתוקד ברא׳ ו׳
על גבי מדבחא ׳ הוה תמן דיוקנא דחד אריא רביע על ההוא כ׳
קרבנא ואכיל ליה ׃ ואמר רבי אבא אורי״ל מלאכא עלאה הוה
וחמאן ליה בדיוקנא דאריא תקיפא רביע על מדבחא ואכיל לון
לקרבנין ׳ וכד ישראל לא הוו זכאין כל כך הוו חמאן דיוקנא
דחד כלבא חציפא רביע עליה כדין הוו ידעי ישרא׳ דבעיין תשובה
וכדין תייבין ׳ לא ישכב וגו׳ ׃ אלין קרבנין דליליא כגון עלוון ורמ
חללים ישתה ׳ דקודשא ב״ה אגח קרבא דילהון על שנאיהון ׳ רבי
אלעזר אמר לא ישכב מהו לא ישכב ׳ אלא בכל ליליא
ולילא כד בר נש איהו אזיל בפקודי דמאריה לא

וכיב על ערסיה עד דקטיל (ה) אלף ומאה ועשרים וחמש מאינון
נין בישין דשריין עמיה ר' אבא אמר (ס) אלף אינון דסטר שמאלא
כתיב יפול מצדך אלף כמה דכתיב יעלזו חסידים בכבוד וגו' תהלים צ"א
וממות אל בגרונם וגו' לעשות נקמה וגו' הה"ד לא ישכב וגו' שם קמ"ט
יא הוא לעשות בהם משפט וגו' א"ר חזקיה לקבל תלת זמנין שם
הוא מחא לאתניה ואטען ליה בחרשוי אתברכון ישראל תלת
מנין ר' חייא אמר לקבליה אתברכון ישראל תלת זמנין דסלקין
ישראל לאתחזאה קמי מלכא קדישא :

יא בלעם כי טוב בעיני יי' וגו' ולא הלך כפעם בפעם לקראת נחשי'
מאי לקראת נחשים א"ר יוסי דהני תרין זמנין קדמאי הוה אזיל
כל חרשוי ובעא למילט לישראל כיון דחמא רעותיה דקב"ה דאמר
וב אל בלק דהא מלולך לא בעיין בני מלולא אוחרא זמין
האי כה כמה דכתיב וכה תדבר כה תדבר ולא אנת כה
דבר דשלטא על כל שלטין חרשין וקסמין וזינין בישין דלא יכלון
אבאישא לבני כדין בעא לאסתכלא בהו בעינא בישא ת"ח
אי רשע כד אסתכל בהו בישראל הוה מסתכל באלין תרין
רגין יעקב וישראל לאבאשא לון או בהאי או בהאי בחרשוי
ג"כ כל ברכן וברכן יעקב וישראל אתבריכו וירא בלעם כי
וב וגו' במה חמא די בשעתא דאנפי מלכא נהירין זינין
ישין לא קיימי בקיומייהו וכל חרשין וכל קסמין לא סלקאן
חרשייהו ת"ח בהני תרי זמני כתיב ויקר ויקר אלהים ויקר
' אל בלעם וגו' וכתיב וכה תדבר והשתא כיון דחמא דהא
א אשתכח רוגזא וחרשוי לא סלקין כדין ולא הלך כפעם בפעם
ו' כיון דאפריש ואסתלק גרמיה מחרשוי שארי (ברוחא אחרא)
אתערותא אחרא לשבחא לישראל א"ר יהודה מאי אתערותא
הכא

וזה מוכן בזה שגימ' כי סך קכ"ה ה"ס ה"נ בין בסוד ק"ך צירופי אלהים וה' אות' בין בסוד סה"כ כ"ה וה"פ כ"ה קכ"ה
וס מדרגות הקלי' ויוצ נ' שבטו"ס יורדות ט' ספי' הנוק' קדושה לט' דנוק' בישתא וה"פ קכ"ס סוד כמספר המכוון
ועו שמי שוכה לברוג הסך הזה עושה תיקון כללי ל"ע : כ) בסוד ה"פ ר' וגי' ט"א רי"ש ע"א ברמ"ו ועיין בה"ס .

הכא ׳ א״ל (רוח אלהים ולא רוח יי׳ לא) אתערותא דרוחא חדא מסטרא דשמאלא ההוא דאתקשרו תחותוי אינון זינין וחרשין דיליה ׳ א״ר אלעזר הכי אוליפנא דאפילו האי זמנא לא שרייא ביה רוחא דקודשא א״ל רבי יוסי אי הכי הא כתיב ותהי עליו רוח אלהים ובכל אינון זמנין אוחרנין לא כתיב בהו הכי א״ל הכי הוא ׳ ת״ח כתיב ׳טוב עין הוא יבורך והא אוקמוה אל תקרי יבורך אלא יברך ובלעם הוה רע עין דלא אשתכח רע עין בעלמא כוותיה דבכל אתר דהוה מסתכל בעינוי הוה מתלטייא וע״ד אמרו האי מאן דאעבר בריה בשוקא ומסתפי מעינא בישא יחפי סודרא על רישיה בגין דלא יכיל עינא בישא לשלטאה עליה ׳ אוף הכא כיון דחמא בלעם דלא יכיל בחרשוי וקסמוי לאבאשא לישראל בעא לאסתכלא בהו בעינא בישא בגין דבכל אתר דהוה מסתכל בעינוי בישין הוה מתלטייא ת״ח מה רעותא דיליה לקבליהון דישראל כתיב וישת אל המדבר פניו כתרגומו (ושוי לעגלא די עבדו ישראל במדברא אפוהי) בגין דיהא ליה סטר סיועא לאבאשא להו השתא חמי מה כתיב וישא בלעם את עיניו וירא את ישראל ׳ בעא לאסתכלא בהו בעינא בישא ביה שעתא אלמלא דאקדים לון קודשא ב״ה אסוותא הוה מאבד לון באסתכלותא דעינוי ומאי אסוותא יהב קב״ה לישראל בההיא שעתא דא הוא דכתיב ותהי עליו רוח אלהים ׳ ותהי עליו (ג) על ישראל קאמר כמאן דפריש סודרא על רישיה דינוקא בגין דלא ישלוט בהו עיני בריך שארי ואמר מה טובו אהליך יעקב ׳ ת״ח כל מאן דבעי לאסתכלא בעינא בישא לא יכיל אלא כד משבח ואוקיר לההוא מלה דבעי לאלטייא בעינא בישא ומה ארחי׳ אמר חמו כמה טבא דא כמה יאה דא בגין דישלט ביה עינא בישא ׳ אוף הכא אמר מה טובו אהליך יעקב כמה אינון יאן כמה

משלי כ״ב

אינון

ג) כן נראה שסוף דעת ספוס׳ בנמרא ד״ס א׳ פ״ט ודו״ק סיטב סאי״ן ׃

אינון שפירן כמה נטיען שפירן דאתנטען מינייהו דמיין לאינון נטיען דנטע קב"ה בגנתא דעדן יאיין מאיתן (נ"א דאלין) ואלין נטיען אשתכחו מאינון מסכני דבהו :

מים מדליו וגו' . לב"נ דהוו ליה ידין שפירן יאן למחזי אעבר חד ב"נ דעינא בישא אסתכל באינון ידין נקיט בהו שארי לשבחא אמר כמה אינון שפירן כמה אינון יאן חמו אצבען נגורה דשפירו עלאה לבתר אמר מאן יתן ידין אלין דשריין בין בנין יקירין ובלבושי יקר דארגוונא בביתיה לאשתמשא בהו הון גניזין בתיכותא דיליה . כך בלעם שרי לשבחא מה טובו הליך חמו כמה שפירן כמה יאן וכו' לבתר אמר יזל מים מדליו א ישתכח נטיעא שפירא דא נטיעא דאורייתא לבר מאינון סכנין (דליו כלומר מסכנות) וזרעו במים רבים דלא יסגי ולא יבי רוחא דקודשא . א"ל קב"ה רשע לא יכלין עינך לאבאשא א פריסו דקודשא עלייהו כדין אמר אל מוציאו ממצרים וגו' א לא יכלין כל בני עלמא לאבאשא לון דהא חילא תקיפא לאה אחיד בהו ומאי איהו אל מוציאו ממצרים ולא עוד אלא תועפות ראם לו דלא יכיל ב"נ לאושטא ידיה עליה מגו רומיה דאשתכח בזקיפו עלאה הכי יאכל גוים צריו וגו' . ולית מאן יכיל לאבאשא לון ואפילו בזמנא דלא זקיף לא יכלין ה"ה ורע שכב . לא דחיל בגין דאשתכח גיבר כארי וכלביא אפילו ד אינון בני עממייא וכרע ושכב בינייהו כארי הוא ישתכח נמוסי אורייתא באורחי אורייתא . (והעפ"כ) שולטנותא אית להו מאריהון דאפילו כל מלכייא דעלמא לא יעקרון להו כאריא א כד שכיב על טרפיה לא יכלין לאקמא ליה מגיה ה"ה כרע כב כארי וגו' . א"ר אלעזר לא אשתכח בעלמא חכים לאבאשא בלעם רשיעא דהא בקדמיתא הוה אשתכח במצרים ועל ידוי

קשירו

קשירו מצראי עלייהו דישראל קשורא דלא יפקון מעבדותהון לעלמין ורא הוא דאמר מה איכול לאבאשא להו דהא אנא עבידנא דלא יפקון מעבידתא דמצראי לעלמין · אבל ה' מוציאו ממצרים ולקבליהון (כ"א ולקבליה) לא יכלין חכמין וחרשין דעלמא :

ועתה הנני הולך לעמי וגו' · רבי יהודה פתח °לא תסגיר עבד אל אדוניו וגו' עמך ישב בקרבך כמה חביבין מילי דאורייתא כמה חביבה אורייתא קמי קב"ה · כמה חביבה אורייתא דאורית לה קב"ה לכ"י · ת"ח בשעתא די נפקו ממצרים שמע בלעם דהא חרשוי וקסמוי וכל אינון קשרין לא סליק בהו בישרא שארי לגררה גרמיה ולמירט רישירה אזל לאינון טורי חשוכא ומטא לגבי אינון שלשלאי דפרזלא וכך הוא ארחא דמאן דמטי גבייהו כיון דעאל ב"נ ברישי טורייא חמי ליה עזא"ל ההוא דאקרי גלוי עינים · מיד אמר לעז"א כדין יהבין קלא ומתכנשין גבייהו חויין רברבי דמוקרן וסחרין לון משדרי (א) אונימתא זעירתא לקבליה דב"נ · ותנא כמין שונרא היא ורישיה כרישא דחוייא ותרין זנבין בה וידהא ורגלהא זעירין · ב"נ דחמי לה חפי אנפוי והוא מייתי חד קטורתא מאוקידו דתרנגולא חוורא שרי באנפהא והיא אתית עמיה עד דמטי לגבי רישא דשלשלאי וההו' רישא דשלשלאי נעיץ בארעא ומטי עד תהומא ותמן בתהומא חד סמיך והוא נעיץ בתהומא תתאה ובההוא סמיך אתקשר רישא דשלשלאי כד מטי ב"נ לרישא דשלשלאה בטש בה ג' זמנין ואינון קראן ליה כדין ברע וסגיד על ברכוי ואזיל ואטים עינוי עד דמטי גבייהו · כדין יתיב קמייהו וכל אינון חווין סחרין ליה מהאי סטרא ומהאי סטרא · פתח עינוי וחמי לון אזדעזע ונפל על אנפוי וסגיד לקבלייהו לבתר אולפין ליה חרשין וקסמין ויתיב גבייהו

ג'

(א) פירוש מין חיה ·

[ג]' יומין כד מטא זמנא למיהך לארחיה וההיא אונימתא וכל אינון [ח]ויין אזלין קמיה עד דנפיק מן טורייא בין ההוא השובא תקיפא [ו]בלעם כד מטא גבייהו אורע לון מלה ואסגר גרמיה בטורייא [ע]מהון · ובעא לקטרגא לון לאתבא לון למצרים וקב"ה בלבל [ו]קלקל כל חכמתא דעלמא וכל חרשין דעלמא דלא יכילו לקרבא [ב]הדייהו · ת"ח השתא כיון דחמא בלעם דלא יכיל לאבאשא [ל]ישראל אהדר גרמיה ואמליך ליה לבלק מה דלא בעא מיניה [ב]גין לאבאשא לון ועיטא דיליה הוה באינון נוקבי דמרין דאינון [ש]פירן וכ[ו]מלא דא"ר מ"שה לא הוינא ידע דכתיב הן הנה היו לבני [י]שראל בדבר בלעם · כיון דחמא קב"ה עיטא דיליה אמר הא [ג]ראי גרמך בעיטך יפול מה עבד ההוא חילא דשלטא על כל [ח]רשין אחמי ליה סיפא דכלא · וכי אית להו רשיתא לזמן רחיק [א]"ר יצחק עינא חמא ומילין אתמרו מההוא דקאים עליה והוא [א]וקמוה · וישא משלו ויאמר מאן דאית ליה למימר מ"ט בגין דלא [א]תקיימון מילין דלעילא ברעותא עלאה (ס"א בגין דיתקיימון מילין דלעילא) ברעתא עלאה כאורייתא :

(במדבר כ"ח)

[א]ראנו ולא עתה דהא מילין אלין מנייהו אתקיימו בההוא זמנא ומנייהו לבתר ומנייהו בזמנא דמלכא משיחא (מה שאמר [כא]ן תמלא בזוהר חדש דף ס"ח א' עיין שם) תנן זמין קודשא ב"ה למבני ירושלם [ו]לאחזאה חד כבבא קביעא מנצצא בע' רהטין ובע' זיקין נהרין [מ]גיה באמצעית רקיעא וישתאבון ביה ע' כבבין אחרנין ויהא [נ]היר ולהיט ע' יומין וביומא (א) שתיתאה יתחזי בכ"ה יומין לירחא [ש]תיתאה ויתכניש ביומא שביעאה לסוף ע' יומין · יומא קדמאה [י]תחזי בקרתא חרא דרומי · וההוא יומא ינפלון ג' שורין עלאין [ד]ההיא קרתא דרומי והיכלא רברבא ינפול ושליטא דההיא

קרתא

(א) נ"ב דוה א"א שיסים כ"פ אלול כו' בשבת דלפ"ז יסיה ר"ס כל' וקי"ל לא אד"ו ר"ס וליכא למימר דלפסר שיסיה או אלול [מ]עובר וכדאמרי' בר"ה י"ט ב' וד' א' כי אתא עולא א' עברוה לאלול וכו' זה אינו דהא כל הסוי' דהפ"ס איירי בזמן פראית [ה]ת כמי שם בתוס' • והא איירי בוס"ז טרם דיתגלי מלכא משיחא דמקדשין ודאי עפ"י החשבון כי פשתא והוי אול לעולם חסר וכ"כ בר"ס לסדיא ובכיאו הטור סי' תכ"ח ע"ש • א"ס :

קרתא ימות · כדין יתפשט ההוא ככבא לאתחזאה בעלמא ובההוא זמנא יתערון קרבין תקיפין בעלמא לכל ד׳ סטרין ומהימנותא לא ישתכח בינייהו ובאמצעות עלמא כד יתנהיר ההוא כוכבא באמצעות רקיעא יקום מלכא חד רב ושליט בעלמא ויתגאה רוחיה על כל מלכין ויתער קרבין בתרין סטרין ויתגבר עלייהו וביומא דיתברי (ס״א דיתכסי) ככבא יזדעזע ארעא קדישא מ״ה מילין סחרניה אתר דהוה בי מקדשא ומערתא חדא מן תחות ארעא יתגלי ומההיא מערתא יפוק אשא תקיפא לאוקדא עלמא · ומההיא מערתא יסגי חד עופא (ס״א ענפא) רברבא עלאה דישלוט בכל עלמא ולידה אתייהיב מלכותא וקדישי עליונין יתכנשון גביה · וכדין יתגלי מלכא משיחא בכל עלמא וליה אתייהיב מלכותא ובני עלמא בשעתא דיתגלי יהון משתכחין בעקתא בתר עקתא · ושנאיהון דישראל יתגברון כדין יתער רוחא דמשיחא עלייהו וישיצי לאדום חייבא וכל ארעא דשעיר יוקיד בנורא · כדין כתיב וישראל עושה חיל · הה״ד והיה אדום ירשה והיה ירשה שעיר אויביו · אויביו דישראל וכדין וישראל עושה חיל · ובההוא זמנא יקים קב״ה למתייא דעמיה ויתנשי מנהון מיתה הה״ד °ימין יי׳ עושה חיל · לא אמות כי אחיה · וכתיב °ועלו מושיעים וגו׳ · וכדין °והיה יי׳ למלך · אמר רבי אבא מאי דכתיב כי בשמחה תצאו וגו׳ · אלא כד יפקון ישראל מן גלותא שכינתא נפקא עמהון ועמה יפקון · הה״ד °כי בשמחה תצאו · ששון דא קב״ה · רבי יצחק אמר דא צדיק הה״ד °ששון ושמחה ימצא בה · אמר ר׳ שמעון צדיק ששון אקרי ומן יומא דב״י נפלת בגלותא אתמנעו ברכן מלנחתא לעלמא מהאי צדיק · בההוא זמנא מה כתיב °ושאבתם מים בששון דא צדיק · ממעייני הישועה אלין אבא ואימא · דבר, אחר אלין נצ״ח והו״ד · וכלהו מסבועי נביעין עמיקין · כדין °ואמרת ביום ההוא אודך יי׳ · °צהלי ורני יושבת ציון וגו׳ · בילא״ו יילא״ו׃

תהלים קי״ח
עובדיה א׳
ישעיה נ״ה
שם י״ב

פרשת

פרשת פנחס

וידבר יי׳ אל משה לאמר פנחס בן אלעזר וגו׳ ׳ רבי אלעזר פתח
ואמר °שמע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת אמך ׳שמע משלי א׳ יתרו פ״ה
בני מוסר אביך דא קב״ה ׳ ואל תטוש תורת אמך דא כנסת א׳
ישראל מאי מוסר אביך מוסר דא אורייתא דאית בה כמה
תוכחין כמה עונשין כד״א °מוסר יי׳ בני אל תמאס ואל תקוץ שם ג׳
בתוכחתו ובגין דכל מאן דאשתדל באורייתא בהאי עלמא זכי
דיפתחון ליה כמה תרעין להחוא עלמא כמה נהורין בשעתא
דינפוק מהאי עלמא היא אקדימת קמיה ואזלא לכל נטורי תרעין
מכרזת ואומרת °פתחו שערים ויבא גוי צדיק ׳ אתקינו כורסיין ישעיה כ״ו
לפלנייא עבדא דמלכא דלית חידו לקב״ה אלא מאן דאשתדל
באורייתא כ״ש ב״נ דמתער בליליא לאשתדלא באורייתא דהא
כל צדיקייא דבגנתא דעדן צייתין לקליה וקב״ה משתכח בינייהו
כמה דאוקמוה (א) °היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעני שיר ח׳
ר״ש אמר האי קרא רזא דחכמתא אית ביה היושבת בגנים דא
כנסת ישראל דאיהי בגלותא עם ישראל ואזלא עמהון בעקתייהו
חברים מקשיבים לקולך ׳ משיריין עלאין כלהו צייתין לקולך לקול
תושבחתך בגלותא ׳ השמיעני כד״א °הראיני את מראיך השמיעני שם ב׳
את קולך ׳ השמיעני קלא דאינון חברייא דמשתדלי באורייתא
דהא לית תושבחתא קמאי כאינון דמשתדלי באורייתא אמר

א) נר׳ דהיינו על הנשמה שנשלחה בעוה״ז לראות בגנים שהיא בעוה״ז א״כ גנים קורא אל בתי מדרשות כמו שפרש״י
בפ׳ כמה אבל שהם נטועים אמירי ען החיים ועפ״ד רמז נא׳ שגנים נדרש מל׳ ארמי גני בבית אבל ור״ל את נשמה
קדו׳ שאת יו״כת ביושב׳ ללמוד בזמן שאר בני אדם גנים וישנים חברים מקשיבים לקולך וגם לי השמיעני פי״ל שכל
למודי התו׳ נק׳ גנים שהרי יסוד כלם על נ״ן פרשיות שבתו׳ שנכתב ועוד כי כל העולמות נכנו זה מבניניות שבודו
הויות וזה מחילוניות שהם ז״ך אותיות וכ״ז וכ״ו גי׳ נ״ן הרמ״ז ·

ר"ש כביכול כל אינון דזכאן לאשתדלא באורייתא ומכד פליג ליליא ואתיין במטרוניתא כד נהיר יממא לקבלא אנפי מלכא אתקיף ואחסין בשכינתא ולא עוד אלא דישרייא ביה חוט של חסד כמה דאוקימנא · תא חזי כל מאן דזכי לאתתקף בשכינתא יסתמר גרמוהי מאינון מילין דאחירן לקבלה כגון מאן אינון דלא משקרי באת קדישא כגון בת אל נכר וכל מאן דנטיר גרמיה כביכול כנסת ישראל אחידא ביה ונטרא ליה והיא אקדימת ליה שלם וכ"ש אי זכי וקני להאי · ואמר ר"ש אתחזיין ישראל לאשתצאה בההיא שעתא בר דאקרים פנחס להאי עובדא ושכיך רוגזא הדא הוא דכתיב פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב וגו' ד"א פנחס בן אלעזר וגו' · אר"ש בן כן תרי זמני לאשלמא
ג"ו אובדא קא אתי ·אמר ר' שמעון האי בר נש דנטיל גלגולא דנשמתא ולא זכי דיתתקן ביה כאילו משקר בקושטא דמלכא
ויקרא ה' ואנא קרינא עליה האי קרא ·או מצא אבידה וכחש בה ונשבע על שקר · וכחש בה טב ליה דלא אברי · תנינן צדיק גמור אינו נדחה וצדיק שאינו גמור נדחה מאן הוא צדיק גמור ומאן הוא צדיק שאינו גמור וכי מאן דלא שלים במילוי צדיק אקרי אלא צדיק גמור ידיע דהא לא נטיל גלגולין עקימין ובאחסנתיה בני בניין ואתקין שורין ותצב בירין ונטע אילנין · צדיק שאינו גמור דבני בניין באחסנתא אחרא חפר בה בירין ואיצדר הא אתקין אבני יסודא כמלקדמין ואעמל בה ולא ידע אי אשתאר דיליה מסטרא דיליה טב וצדיק אקרי ומסטרא דההוא אחסנתא לאו הכי · לב"נ דבני בניין שפירן יאן למחזי אסתכל ביסודא וחמי ליה שקיע עקימא מכל סטרין הא בניינא לא שלי' עד דסתר ליה ואתקין ליה כמלקדמין מסטרא דההוא בניינא דיליה אשתכח טב ושפיר

מסטרא

מסטרא דיסורא בייש ועקים וכג"ב לא אקרי עובדא שלים ׳
לא אקרי בניינא שלים כג"ב צדיק שאינו גמור אקרי ונדחה וע"ד
בבלע רשע צדיק ממנו ׳ ת"ח מאן דמקנא לשמא קדיש' דקב"ה תיקו' ה'
אפי' לא יזכי לגדולה ולא אתחזי לה (כ"א רווח לה ונטיל לה)
דא ירית לה ועייל ליה ׳פנחס לא אתחזי ליה בההוא זמנא
בגין דקנא לשמא דמאריה רווח לכלא וסליק לכלא ואתתקן
ביה כלא וזכה לאשתמשא בכהונה עלאה מההיא שעתא פנחס
בן אלעזר בן אהרן הכהן דאשלים לתרין דרגין בגין דקנא לשמא
דמאריה דאתתקן מה דאתעקם ׳

ר' יהודה פתח ואמר °שמרה נפשי כי חסיד אני הושע עבדך תלים פ"ו
וגו' ׳ סופיה דקרא אית לאסתכלא ולבתר קרא כלא סופיה
דקרא כתיב הבוטח אליך הבוטח בך מבעי ליה מאי הבוטח אליך
אלא כביכול דוד מובטח ליה דלא יעבר ליה פלגות ליליא
בשינתא כמה דכתיב °חצות לילה אקום להודות לך ׳ קמתי שם קי"ט
מבעי ליה אלא אקום ואתקשר בך לעלמין ׳ שמרה נפשי שמור
מבעי ליה והא תנינן דלית את באורייתא דלא אית בה רזין
עלאין ויקירין שמרה לקודשא ב"ה קאמר שמרה לההוא חולקא
דאתאחד ביה נפש דכד נפשא נפקת מהאי עלמא אתייא למירת
עלמא אי זכי כמה חילין עלאין נפקין לקבלה ונטרא לה ולאעלא
לה במדורא דדוכתהא והאי ה' נטיר לה לאתאחדא עמה בריש
רתי ושבתי ואי לא זכי כמה גרדיני טהירין אזדמנן לקבלה ודחו
לה לבר ווי להיא נפשא דמתגלגלא בריקנייא כאבנא בקוספיתא
הה"ד °ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע ודוד בעי שמואל
בעותיה קמי קב"ה ואמר שמרה נפשי דלא ידחון לה לבר וכד א' כ"ה
מטי לקבלך יפתחון לה פתחין ותקבל לה קמך כי חסיד אני וכי
חסיד אקרי ׳ א"ר יהודה אין דכתיב (א) °חסדי דוד הנאמנים ישעיה
גנ"כ נ"ה

א) באורת ח"ב דוהל מתכ"ה דז"ל שהם שהסדים מגולים והיינו נאמנים והיינו אדמוני עם יפה עינים ואז באור זה נ"ה
הם פניאיים ואם לא נק' כר אנוש ווזו למהך לכר :

בג"כ שמרה נפשי דלא תשבוק לה למהך לבר · ר' יצחק אמר
כל ב"נ דאית ליה חולקא בצדיק ירית להאי ארץ כמה דכתיב
ישעי' ס' °ועמך כלם צדיקים וגו' והאי צדיק חסיד אקרי אמר דוד בתר
דבהאי אתר אחידנא חסיד אני · ובג"כ שמרה נפשי לאתקשרא
תהלים פ"א בך · רבי חייא פתח °עדות ביהוסף שמו וגו' · הא אוקמוה דאוליף
שם שבעין פתקין ולשון הקדש יתיר הה"ד °שפת לא ידעתי אשמע
אבל מאי עדות · ת"ח בשעתא דאתתיה דפוטיפר הוות אחידא
ביה להחיא מלה הוה יוסף עביד גרמיה כמאן דלא ידע ליישנא
ברא' ל"ט דילה וכן בכל יומא עד ההיא שעתא בתרייתא דכתיב °ותתפשהו
בבגדו מאי (כ) ותתפשהו אלא בגין דעביד גרמיה כמאן דלא
משלי ז' ידע ליישנא ורוח הקדש צווח לקבליה °לשמרך מאשה זרה
מנכריה אמריה החליקה · מאי קמ"ל אלא כל מאן דנטיר גרמיה
מהאי אתקשר בה בשכינתא ואחיד בההוא עדות ומאי הוא ה'
דאתוסף ביה · דכתיב עדות ביהוסף שמו אוף הכא י' איתוסף
תהלים קל"ז בפנחס על דקני בהאי רבי ייסא פתח °על נהרות בבל שם ישבנו
גם בכינו בזכרנו את ציון · את ירושלם מבעי ליה כמה
דכתיב אם אשכחך ירושלם תשכח ימיני · מאי בזכרנו את ציון
לב"נ דהוה ליה היכלא יקירא יאה ושפירא אתו לסטין ואוקידו
ליה צערא דמאן הוא לאו דמאריה דהיכלא · אוף הכא שכינתא
בגלותא שרייא צערא דמאן הוא לאו דצדיק ואזלא הא כמה
ישעיה נ"ז דאוקמוה דכתיב °הצדיק אבד אבד ממש · אוף הכא בזכרנו את
ציון בזכרנו ההוא צערא דיליה על זווגהא צערא דיליה הוא · א"ר
ייסא מאן דאוקיר שמא דמאריה בהאי ונטיר האי זכה דיוקיר
בראשית מ"א ליה מאריה על כלא מנלן מיוסף דכתיב °וירכב אותו במרכבת
המשנה אשר לו וכתיב ונתון אותו על כל ארץ מצרים

ולא

כ) וכי בתפיסתה תכריחנו לעשות רצונה הי"ל לקום ולחנקו או לסגור הדלת אלא שהבינה שלא הכין כוונתה עד או ודי ברמז תפיסתה וזהו לאמר שכבה עמי · פרמ"ז :

ולא עוד אלא כד עברו ישראל ית ימא ארונא דיוסף עאל בגו
בקדמיתא ולא הוו מיא קיימין על קיומייהו קמיה הה"ד °הים ראה וינוס מאי וינוס אלא ראה ההוא דכתיב ביה וינוס ויצא (תהלים קי"ד)
החוצה · ת"ח זכי ליקרא בחייוי וזכי ליקרא במיתתיה בחייוי אמאי
בגין ההוא זמן דלא בעא לאתדבקא בה דכתיב וימאן ויאמר
אל אשת אדניו · וכתיב ולא שמע אליה לשכב אצלה להיות
עמה בג"כ זכה בהאי עלמא כיון דכתיב ותתפשהו בבגדו וכתיב
וינס ויצא החוצה זכה לבתר דעאל לגו פרוכתא עלאה והכי
אתחזי ליה דידיה נטל בהאי עלמא ודידיה נטל בעלמא אחרא
פנחס זכה בהאי עלמא וזכה בעלמא דאתי וזכה לקיימא יתיר
מכל אינון דנפקו ממצרים וזכה לכהונה עלאה הוא וכל בנוי
אבתריה · ואי תימא דלא (א) (נ"א דהא) זכה לכהונה עד לא עבד
עובדא דא אין (ס"א לא) דהא אינון דאמרי (דלא) דזכה קודם לאו
הכי · אלא במאי אוקימנא תחת אשר קנא לאלהיו דמשמע
דבגין עובדא דא רווח כהונתא מה דלא הוה קודם ת"ח כל
כהן דקטל נפש פסיל ליה כהונתיה לעלמין דהא ודאי פסיל
ההוא דרגא דיליה לגביה ופנחס מן דינא פסיל לכהונא הוה
ובגין דקנא ליה לקב"ה אצטריך ליחסא ליה כהונת עלמין ליה
ולבנוי אבתריה לדרי דרין · א"ר יצחק ת"ח רשים הוא פנחס (ב)
לעילא ורשים הוא (ג) לתתא עד לא יפוק לעלמא דהא עם אינון

דנפקו

א) מודיע שעולם כ"ה שהיקון שגדל כ"כ זכותו שאעפ"י שנפגם מקורו בכל זאת לא די שחזר ונתקן אלא שנתעלה אחר ז"ס ואי תימא וכו' ירצה שלא יחשב דבר גדול מה שהוכשר בכהונה גדולה שהרי כבר היה כהן כו"ה אין פי' אמת הוא שהיה כהן קודם לכן ולא כמ"ר בפ' ט"י לא נתכהן פנחס עד שהרגו לזמרי וכו' או היה כהן אבל ת"ח וכו' וכ"כ הר"מ אפי' עשה תשובה הרמ"ז, אח"י לא כתב הר"מ אלא נבי נשיאות כפים אבל לא לעבודה וכן מבואר בג"ס ומ"מ יש לישב כמ"ש בר"ד דף קכ"ח ועיקר הנוסחא כ"ל דה"נ ואי תימא דלא זכה לכהונה עד לא עבד עובדא לא דהא אינון דאמרי דלא זכה קודם לאו הכי מה"נז · ב) נראה שה"ס מ"ש הרב בפסוק אשר עמדתי פניו · ג) עודנו לפעולה קודם שנולד שאביו לקח מבנות יתרו והוא עדיין לא נתגייר כשנכתב ותלד לו את פנחס ואמרינן בב"ב ק"ט דאבוה דאמיה ואימיה דאמיה היו מבני יוסף ויתרו וכודאי שזה הפיתון לא נעשה עד שנתגייר יתרו ושבא אצל ישראל דמה לו לשבט יוסף לקחת מבנ' יתרו שעודנו בעודנו כמדין א"ו שאחר י"מ היה עדיין לא נולד פנחס ואפ"ה נתרשם ונז' בתורה וכזה מובן מ"ש פ' וירא כ"ז ב' ם ותלד לו את פנחס אמאי אדכר זכה פנחס ועל פי זה מיושב יסוד רוחם זה הוא שכבר ירדה נשמתו מתו' אצילות ומדם בבריאה ונרשמה בין המלאכים · ורשום למטה שגרמו זכותו שם להגין על אהרן בני' שם כואהא ע"ש כי מאז הועילה צדקתו ונאמר הוא אהרן ומשה בזכות פנחס הרמ"ז :

דנפקו ממצרים אתמני ׳ רבי אלעזר ור׳ יוסי ורבי חייא הוו אזלי
במדבר׳ א״ר יוסי הא דכתי׳ בפנחס הנני נותן לו את בריתי
שלום ׳ שלום ממלאך המות דלא שליט ביה לעלמין ולא אתדן
בדינוי ואי תימא דלא מית ודאי לא מית כשאר בני עלמא ואוריך
יומין על כל בני דרא בגין דבהאי ברית עלאה אחיד וכד אסתלק
מעלמא בתיאוכתא עלאה ובדביקותיה שפירא אסתלק משאר
זכריה ג׳ בני עלמא רבי אלעזר פתח ואמר ויראני את יהושע הכהן
הגדול עומד לפני מלאך יי׳ וגו׳ ת״ח ווי לאינון בני נשא דלא
מסתכלאן ביקרא דמאריהון וכל יומא ויומא כרוזא קארי עלייהו
ולא משגיחין אתא ב״נ לאסתכלא בפקודי אורייתא כמה סניגורין
קיימין לארכרא ליה לטב ׳ אתא בר נ״ש ואעבר על פקודי
אורייתא אינון עובדין קטיגורין עליה לכיש קמי קב״ה ׳ יהושע
כהן גדול הוה ואוקמוה מה כתיב ביה והשטן עומד על ימינו
לשטנו ׳ ומה בהאי כך בשאר בני עלמא דלא מסתכלי ביקרא
דמאריהון על אחת כמה וכמה ׳ חמי מה כתיב ויהושע הירה
לבוש בגדים צואים ואוקמוה ׳ אבל בגדים צואים ודאי אינון
לבושין דאתלבשא בהו רוחא בההוא עלמא זכאה חולקיה דמאן
דלבושוי מתתקנין ושלמין בההוא עלמא והא אתמר כל מאן
דבעיין לאעלא לגהינם אינון לבושין דמלבישין ליה היך אינון
מה כתיב הכא ויהושע היה לבוש בגדים צואים ועומד לפני
המלאך ׳ מאן מלאך דא מלאך דממנא על גהינם וממנא על
מאן דחמי באינון לבושין עד דאתיב קלא ואמר הסירו הבגדים
הצואים מעליו ׳ מהכא אית לאסתכלא דעובדין בישין דבר נש
עבדין ליה אינון לבושין צואי׳ ׳ ויאמר אליו ראה העברתי מעליך עונך
והלבש אותך מחלצות ׳ אלבישניה לבושין אחרנין מתתקנן דבהו
אסתכל ב״נ בזיו יקרא דמאריה ת״ח כגוונא דא פנחס דלא אסתלק
מעלמא עד דאתתקנו קמי׳ לבושין אחרנין דרוח׳ אתהני בהו לעלמא
דאתי

יאתי בשעתא חדא אתפשט מאלין ואתלביש באלין לקיימא
כתיב הנני נותן לו את בריתי שלום · עד דהוו אזלי שמשא
הוה תקיפא ויתבו תחות צלא דחד טנרא דמדברא אמר רבי
אלעזר ודאי חדוותא דנפשא הוא : אמר רבי חייא לרבי אלעזר
אלין יומין מראש השנה עד יומא בתראה דחג בעינא
למיקם עלייהו · אמר רבי אלעזר הא אתמר וחברייא אתערו בהו
אמ"ר חייא ודאי הכי הוא אבל אנא שמענא לבוצינא קדישא
מלאה מלה בהו אמר ליה אימא ההוא מלה · אמר ליה עד לא
אימנא ביה · אמר רבי אלעזר אף על גב דחברייא אוקמו מלה
שפיר הוא אבל סדורא דהני יומי רזא דחכמתא הוא בין מחצדי
חקלא · תא חזי הא אתמר סדורא דיחודא כלא כחד היך הוי
והא אתמר פתח ואמר *חשף יי' את זרוע קדשו דא (א) דרועא ישעיה נ"ב
רא דביה תלייא ישועה דביה תלייא פורקנא ולמה למיקם לה
כנסת ישראל מעפרא ולקבלא לה לגביה לאזדווגא כחדא
גר האי אתער לקבלה כמה דחילו שרייא בעלמא עד דינח
ההוא דרועא תחות רישהא לאתחברא כמה ד"א *שמאלו תחת שיר ב'
לראשי וגו' וכדין נייחא דינא ומכפר חובין · לבתר אתי ימינא
לחבקא כדין חדוותא שרייא בעלמא וכל אנפין נהירין לבתר
אזדווגת בגופא וכדין כלא אקרי אחד בלא פרודא כדין הוא
שלימו דכלא וחדוותא דכלא ואחיד ודאי מה דלא אשתכח
הכי בשאר זמני כגוונא דהאי סדורא דהני יומין מר"אש השנה
עד יומא בתראה דחג כר"ה אתער דרועא דשמאלא לקבלה לה
למטרוניתא וכדין כל עלמא בדחילו. בדינא ובעי ההוא זמנא
תיובתא שלים לאשתכחא עלמא קמי קב"ה לבתר אתיאת

מטרוניתא

(א) בסוף שער התפילין מזרוע השמאל הוא גבורה ודרך שם בפנימיות כמסך רוחא כו מז"ק ו' ספ' כוונות שם בכח'
החס"ד כדרך סתים אך לצת"ל יחסך הגילוי הל' הח' הנק' או מלכות פתיחה כנ' בה"ר בבנין כ' ניקבא דהוטא :

מטרוניתא ובעיין כני היכלא בתשעה לירחא למעבד חרוותא
ולמטבל בנהרא לדכאה גרמייהו בזווגא דמטרוניתא ביומא
אחרא הוא זווגא דילה לישוואה שמאלא תחות רישא דמלכ
כמה דאת אמר שמאלו תחת לראשי · וכדין יישראל בתענית
על חובייהו ומכפרא להו דהא אימא עלאה אנהירת אנפהא
למטרוניתא בזווגא ומתכפרין כל בני היכלא כיון דשמאלא
מקבלה לה בהאי יומא דרישא דמטרוניתא שרייא על שמאלא
ביומא קדמאה דחג אתער ימינא לקבלה בגין לחבקא וכו
כל חדוה וכל אנפין נהירין וחדוותא דמיין צלילן לנסכא על
מדבחא ובעיין בני נשא למחדי בכל זינין דחדוה דהא ימינא
גרים בכל אתר דשארי ימינא חרוותא אצטריך בכלא כו
חדוותא היא לאשתעשעא לבתר ביומא תמינאה חדוותא דאוריי
הוא דהא כדין זווגא דגופא הוא זווגא דכלא למהוי כלא ד
ודא הוא שלימו דכלא ודא יומא דיישראל הוא ודאי ועדבא
דידהו בלחודייהו דלית ביה חולקא לאחרא · זכאין אינון יישר
דברים י"ד בעלמא דין ובעלמא דאתי עלייהו כתיב °כי עם קדוש אתה ל
אלהיך וגו' ·

פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישר
איוב ד' וגו' · ר' יהודה פתח °זכור נא מי הוא נקי אבד ואיפה ישר
נכחדו (ב) תמן תנינן מאן דחמי קשת בגוונוי אצטריך לברכא ברו
זוכר הברית בגין דדא איהו ברית קיימא קדישא דשוי קב"ה
בארעא

ב) כונת ר"י הוא שעיקר קיום השבו' אינו מחמת סגולת הקשת אלא מפני השבועה שה' נשבע והקשת הוא ל
לזכר השבועה וע"ד הפשט הוא מעין מ"ש הרמב"ן ז"ל בפי' התו' שהקשת כבר קדמה להיות קודם המבול אלא שה
הניחה לאות ע"ד על הנל הזה ולכן מקדים ענין הברכה שמנכה נראה שהכל להזכיר הברית שכרת ה' עם ה
בשבועה שלא ישוב להביא מבול · ועד"ה שסוד הדעת יש בו שלשה בחי' א' נעלמת והיא בתחילת הדעת דהי
כם הזכירה הב' בהוצאת שהכליב בבקיעת הפה ונק' ברית של' הג' בהשפעת שטפה דרך היסוד והוא נ
שמאור ושלשתם נרמזים במלת זכר דהיינו זכירה או הזכרה בפה או ל' זכרות וכמד"א מקנך תזכר ולפי שפנימיות ה
הוא יסודות דאו"א לכן זוכ"ר ני' ע"ב קס"א ואמנם מג' בחי' של הדעת הנז' לא נמשך השפע לחוץ אלא מהלשון ומהמ
לזה מסיימת הברכה נאמן בבריתו הוא המאור וקיים במאמרו הוא הלשון ולשלשתם יש לכוין במלה זוכר הבר ת הה

בארעא דלא ייתי עליה מי טופנא בגין דכד סגיאו חייבין בעלמא בעי קב"ה לאובדא לון וכדין דכיר לון האי אומאה דאומי לארעא דכתיב תרי זמני לא לא · לא אוסיף לקלל ולא אוסיף להכות דא איהו אומאה כמה דכתיב אשר נשבעתי מעבור מי

נח : (קשור עם רעיא מהימנא)

רבי יוסי אמר קשת אתא לאגנא על עלמא למלכא דכד זמנין דבריה חב לקבליה אתא מלכא לאלקאה ליה אתגליא עליה מטרוניתא בלבושי יקר דמלכו · מלכא חמי לה סליק רוגזא דבריה וחדי בה דכתיב וראיתיה לזכור ברית עולם ועד לא אתחזי קשת בעלמא אלא בלבושי יקר דמלכו ובשעתא דאית (א) צדיק בעלמא איהו ברית למיקם בברית ואגין על עלמא (ג) לא הוי צדיק הא קשת לאתחזאה דהא עלמא איהו קיימא לאובדא אלא בגין קשת דא (ד) רבי אלעזר אמר לעולם לא אתלביש קשת דא אלא בלבושי דאבהן קדמאי ירוק וסומק וחיוור · ירוקא דא לבושא דאברה' אצטבע לבושא (ס"א גוון)

רעיא מהימנא

אמר ליה רעיא מהימנא שפיר קאמרת אבל בגין דאיהו דאיהו פנחס קני על ברית צריך להדרא מילין סגיאין ביה דהאי פרשתא כתיבא באורייתא על שמיה דעליה אתמר קנא קנאתי תרי קנאות חד בשד"י דלעילא ותניינא בשד"י דלתתא ובג"ד עביד תרין שבועות (ב) (נ"א כתרין לא לא) בתרווייהו ותרין זמנין לא לא · אבל רבי יהודה אמר מאן דחמי קשת בגוונוי נהירין צריך לברכא ברוך זוכר הברית ובגלות' דלאו איהו נהיר בגוונוי כדקא יאות ולא עוד אלא דלזמנין נהיר זעיר וזמנין לא נהיר כלל וזמנין אתחזי בשלימו וזמנין לאו דקשת קא רמיז גוונוי לזכוון דכהנים לויים וישראלים כד

מלכים א' י"ט
ברא' ט'

א) כרשב"י עי"ל ס"ט ב' · ב) ה"ג הרב זלה"ה שלפי גיר' הספרים לא יכון ואין לו הבנה אבל לגירסת הרב כך להוסיף על מ"ש רבי יהודה לעיל אומאה וכו' דכתיב תרי זמני לא לא שבראשונה אלא סיתה כ"א שבועה א' ור"ת הוסיף שהן ב' שבועות הא' הם ב' לא הוסיף והב' עוד ב' לא לא שנאמר אחר כך ולא יכרת ולא יהיה דמהכא נפקא לן שלפי שבועת העדות שהוא' לא תעשה ב"פ הויא שבועה והרי ב' שבועות א' כנגד כת דעת וציור לא' וזו היא הראשונה שאמר ה' אל לכו והשניה בבחי' מט"ט שהם דעת דילי' סרמ"ז (את"י עכ"ז כתיבנו סקירות הרא"ש ה' שבועות העדות ד"ה ב' שבועות ובתרי לא הוי שבועה מכח הראשונה והנמ"ל · מא"ן) : ג) פירוש יש כדין אבל אינו כרשב"י : ד) ס"ל כר"י שאמר של קשת להגין ולכן ג' גווניו לזכור זכות ג' אבות :

דא כד נפק מניה ישמעאל סומקא
דא גוון יצחק דאתייא סומקא
ואצטבע כד נפיק מניה עשו׳
ואתמשך ההוא סומקא לתתא
עד ככבא דמאדים דאתאחד
ביה עשו׳ חוורא דא איהו
לבושא טבא דיעקב דהא לא
אישתנו אנפוהי לעלמין׳ ר׳ אבא
אמר יאות הוא אבל הכי אמר
בוצינא קדיש׳ ׳חוור דא אברהם
דאתלבן בחוורא דנורא׳ סומק
דא יצחק ודאי׳ ירוק דא הוא
יעקב דקיימא בין תרין גוונין
ישעיה כ"ט וכתיב ביה ביעקב ׳לא עתה
יבוש יעקב ולא עתה פניו יחוורו
דהא כל ערסיה שלים הוה
והכי הוא לא עתה יבוש יעקב
שיר ה׳ לאתחזאה בגוון סומק ביצחק
דנפק מניה עשו׳ ולא עתה
פניו יחוורו כאברהם לאתחזאה
בגוון חוור דנפק מניה ישמעאל
אלא נטל גוונין לאתעטרא בהו
על אבהן דיליה ובאלין לבושין
מתלבשא קשת ושעתא דאתחזי
קמי

אינון שפירין דנהיר קשת בגוונוי
דאינון תלת׳ קום אנת ר׳ יוסי
(ה) הגלילי ואימא דהא מילין
שפירי׳ קאמרת בחבורא קדמאה
דקשת לא אתייא אלא לאגנא
על עלמא למלכא דבכל זמנא
דבריה חב ומלכא חזי למטרונית
סליק רוגזא דבריה דכתיב
וראיתיה לזכור ברית עולם וע"ד
לא אתחזי קשת אלא לאגנא
על עלמא ולא אתגלייא אלא
בלבוש יקר דמלכו ובשעתא
דאית צדיק בארעא איהו בריה
למיקם ברית וכ"ו בגלותא קב"ה
אתרחק מטרונית׳ ואיך מטרונית
אתלבשא לבושי מלכות אבל
בגלותא לבושה דקדרות ואיה
אמרת אל תראוני שאני שחרחרת
אלא ודאי ההוא קשת דאתגלייא
בגלותא לאו איהו אלא מטטרון
דאתקרי שד"י ואיהו עבדו זקן
ביתו דשליט בכל דיליה (כגלותא
ובנוי אתקריאו עבדים דקב"ה
ובני מטרוניתא בנים ובג"ד אם
כבנים אם כעבדים ובזמנא

דאתחרב בי מקדשא אוקמוה דעבדים חפו ראשם ונדלדלו אנשי
מעשה ודאי אנשי מעשה אתקריאו על שם מטרוניתא דאתמר עלה
משלי ל"א ׳רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כלנה אבל אי אית צדיק דזכו
ועיבדוי

ה) בכ"י ל"ג הגלילי וכנ"ל לפי הפשט כי זה ר"י חבר ר"ש ה רמ"ז.

קמי מלכא · ת"ח רזא דברית קדישא היא את יו"ד דמתעטר' ברשימו עלאה והא (ס"א ודא) איהי דאתרשים בברית תדיר לעלמין ובגין דקני פנחס על ברי' אתרשים בשמיה הכא את דא פנחס יו"ד זעירא איהי יו"ד דאיהי ברית ודאי דנפיק מגו יו"ד עלאה קדישא וע"ד איהו קאים בקיומא שלים קמי מלכא קדישא דלא אתאביד מגו עלמ' והכי הוא נקי מההוא חובא דפעור ולא אתאביד תדיר מגו קדישא דעלמא (ס"א ולא אתאביד מגו עלמא) ואיפה ישרים נכחדו · (א) אין נדב ואביהוא דלא אשתציאו מן ההוא עלמא בגיניה :

ועובדוי לאנהר' בהון מטרוניתא ולמפשט מנה לבושי' קדרותא דפשטין ולקשטא לה בלבושין דגוונין נהירין דרזין דאורייתא מה כתיב ביה וראיתיה לזכור ברית עולם וראיתיה ברזין נהירין דאורייתא דאו"ר ר"ז אתקרי הה"ד °כי נר מצוה ותורה אור ובאלין רזין אתמר וראיתיה ובההוא זמנא סליק מניה רוגזא דבריה °וחמת המלך שככה ויימא לה מלכא בצלות' דעמיד' קמיה °מה שאלתך וינתן לך ומה בקשתך · בההוא זמנא שאלת על פורקנא דילה ובנהא ועמה הה"ד °תנתן לי נפשי בשאלתי ועמי בבקשתי · אבל קשת דאתחזיא בעלמא בגלות' דעבד' איהו זמנין דנפיק בשלימו כד בני מבשירין עובדין ולזמנין לא אשתכח בשלימו כד בני לא מכשירין עובדין (כאן חסר) ואי לאו בגין אות יו"ד דישר"י דקני עלה פנחס דאגין ליה משכמא דשמעון הוו קטלין ליה ואובדין ליה מעלמא ובגין דא זכור נא מי הוא נקי אבד דא פנחס °ואיפה ישרים נכחדו אין דמכשרין עובדיהון קמי מלכא ומקנין על שמיה ומקדשין ליה ברבים הכי מקדשין ליה לעילא בין ממנן דשאר עמין ואשתמודעין ליה כל ממנא בבנוייה אבל ישראל אשתמודעין לעילא כלא בשם ידו"ד דאיהו

משלי ו'

אסתר ז'

שם ה'

שם ז'

איוב ד'

חיי

(א) פירוש כתגלגלו בפנחס שהוא אליהו כדאיתא לעיל בר"מ ובמקובלים · ותכ"ז סימן מצאתי כי מלת נכחדו בנימטריא כו"א עם הכולל וזהו ממש דקאמר ואיפה ישרים נכחדו אלין כו"א · א"ס :

חיי כל בנויין וכל שם וכנוי סהיד עליה ׳ א״ל סהיד עליה דאית
ליה יכולת על כל אל הה״ד °אני אדרוש אל אל ׳ אל מארי די
אלהים סהיד עליה דאיהו אלהי האלהים ׳ אדנ״י סהיד עליה
דאיהו אדוני האדונים אוף הכי כל שם דכל מלאך אית לכל
חד שם ידיע לאשתמודעא לכל כת בההוא שם דמלכא דיליה
אבל ישראל אשתמודען ליה ורזא דמלה ב״נ יכיל למהוי ליה
כמה סוסוון אוף הכי כל ישרא׳ אינון בנוי דאדם וכל ברא צריך
למהוי ליה לאבוי כסוס וכחמור למשוי ולמהוי כפיף תחותוי והאי
איהו רזא °אדם ובהמה תושיע יי׳ דאיהו ברא דאדם ועביד גרמיה
כבהמה תחותוי ובגין דא איהו פקודא דקב״ה באורייתא למהוי
אח מיכם לאתתיה דאח למעבד ברא לאחוי בגין דלא יתאביד
מההוא עלמא ׳ והאי איהו כגון רזא דכלאים בציצית דאמר
מה שאסרתי לך כאן התרתי לך כאן ׳ אסרתי לך כלאים דעלמא
התרתי לך כלאים דציצית ׳ אסרתי לך אשת אח התרתי לך
יבמה כגון מרכיבים תפוחים או דקלים מין במינו ׳ ואסור לארכבא
מין בשאינו מינו ואתמר ביה °כי האדם עץ השדה וביבמה
מרכיבין מין בשאינו מינו °בגין דלא יתאביד נפש המת °ולא
ימחה שמו מישראל ׳ והאי איהו רזא דגלגול ׳ גלגל לית ליה
תנועה בלא אמת המים ׳ אוף הכי אמת המים רזא דאת ו׳ ביה
אתעביד גלגל גלגול ׳ ורזא דמלה מה גלגל אין לו תנועה
בלא אמת המים אוף הכי גלגל איהו י׳ ולית ליה תנועה בלא
אמת המים דאיהו ו׳ יבמה ה׳ והאי איהו בינ״ה ב״ן י״ה באורח
י׳ ברא עלמא דאתי עולם ארוך דאיהו ו׳ ובג״ד מאן דלית ליה
בן לאו איהו מבני עלמא דאתי דימא לקבליה ומניה נפיק
מבינייהו ו׳ ומניה מתפלגין כמה נחלי דאינון מסבבין עלמא
עד דחוזרו לימא דנפקו מתמן ׳ ובגין דא אמר קרא
°כל הנחלים הולכים אל הים והים איננו מלא אל מקום
שהנחלים וגו׳ ׳ עד דאהדרו כגוונא דנפקו אוף הכי
°והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה כגוונא דיהב ליה

שלימתא

שלימתא אם תשוב בתיובתא דאיהו בינ״ה ב״ן י״ה עלאה את ה׳
סליקת באת י׳ לחמשין י׳ זמנין חמש הא איהו י״ם י״ה ב״ן נחל דנפק
מן ימא ואתפליג לכמה נחלין כגוונא דאילנא דאתפשט לכמה
ענפין ואי לא חזר נשמתא שלימתא כגוונא דאשתלמת אתמר בה
שם הם שבים ללכת איהי וכל נשמתין אחרנין · אוף הכי לאו
איהו שלים בבן אי לית ליה בת דאיהו עלמא דין למהוי שלים
בהאי עלמא דאתכרי בה׳ הה״ד ׳אלה תולדות השמים והארץ כרא׳ כ׳
בהבראם (אלה) יה״ו ׳הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר איוב ל״ג
ורשיעייא דאתמר בהון ׳ובכן ראיתי רשעים קבורים ובאו גרמו קהלת ח׳
אלה אלהיך ישראל דאתמר עלייהו ׳על שלשה פשעי ישראל · עמוס ה׳
כתר דקלקלו גרמייהו תלת זמנין ולא זכו ביה״ו דאתמר ביה
׳מקום שיפול העץ שם יהו על ארבעה לא אשיבנו דהיינו ה׳ קהל׳ י״א
ואתדנו (א) בגהינם במשחית אף וחימה ולבושין דתלת אתוון
אלין אשתמודעין בקשת דאינון חיוור סומק וירוק מאן דייתי
בזמנא חדא איהו חיוור · בתניינא סומ״ק · בתליתאה ירוק ובגין
דביעקב אתכלילו אתוון ואשתריש אילנא ואתנטע ואתרבא
ואתעביד איבא טבא ׳לא עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחוורו ישעיה כ״ט
למהוי מרכבתיה ביצה״ר דאיהו נח״ש וכל מיני חיה בישא ובגין
דא ׳וישר אל מלאך ויוכל ובגין דאתקרי אדם אילנא איהו רזא הוש׳ י״ב
דא · לאילנא דאתנטע באתר דלא עביד איבא · מה עבד עקר
ליה ונטעיה באתר אחרא ובגין דא אוקמוה מ״ט דלא הוי מוחזק
למהוי עקר עד דאזיל לא״י ואתנטע תמן באתתא · אוף הכי צדיק
דאיהו מטלטל מאתר לאתר מבית לבית כאלו ייתי בגלגולא
זמנין סגיאין והיינו ׳ועושה חסד לאלפים לאוהבי עד דיזכה לעלמא שמות ד׳
(דאתי) שלים אבל לחייבייא לא אייתי ליה יתיר מתלת זמנין ואי
חזר בתיובתא אתמר ביה גלות מכפרת עון ובגין דא אוקמוה
מ״מ צדיקים שוב אינן חוזרים לעפרם אלא קא רמיז ׳לועפר אחר ויקר׳ י״ד
יקח וטח את הבית · ׳ואדם על עפר ישוב ׳וישוב העפר אל איוב ל״ד
הארץ כשהיה בגין דהוא מנוגע ״ית ביה נגא אשה רעה יצה״ר קהל׳ י״ב

דאתמר

א) נ״ל לרמוז דג״פ אלה בגי׳ גהינם ממש · א״ס :

דאתמר בה אשה רעה צרעת לבעלה מאי תקנתיה יגרשנה
ויתרפא דאיהי גרמת °ויגרש את האדם דא נשמתא א"ת כרא' ג'
בת זוגו דאדם · °כצפור נודדת מן קנה כן איש נודד ממקומו מפלי כ"ז
ובג"ד °גם צפור מצאה בית היינו יבמה ודרור קן לה היינו גואל תהלים פ"ד
אשר שתה אפרוחיה · בן ובת · זכאה איהו מאן דעבד (לון)
קינא °וגאל את ממכר אחיו דאיהו מכור בעבור דלאו דילידה ויקרא כ"ה
ובג"ד אמר משה °ויתעבר יי' בי למענכם · הכא הוא סוד העבור דברי' ג'
רעיא מהימנא שזיב שתין רבוא כמה זמנין דאתי בגלגולא
ובגין דא זכות כלהו תלייא קורשא בריךהוא ביה · ובג"ד אוקמוה
רבנן אשה א' ילדה במצרים ששים רבוא בכרס אחד · ואע"ג
דאוקמוה רבנן במילין אחרנין ע' פנים לתורה דהכי ארח דמארי
רזין אמרין מרגלית לתלמידהון ולא אשתמודעין ביה ברמיזא
אהדר לון ההוא מלה במלי שחוק כגוונא דההוא דאמר דביצה
אחת אפילת שיתין ברכין ואתא ביצה ונפלת מן עופא דהוה
פרח באוירא ומחאת אלין שיתין ברכין ומארי דליצנותא אמרו
דלא אמר הוא לא דב"נ כתב ששים כרכין ואתא ביצה דנפלת
מן עופא ומחקת שיתין כרכין דכתיבה וח"ו דמארי אורייתא
אמרין מילין דשחוק ודברים בטלים באורייתא · לא הא אוקמוה
אפרוחים אלין מארי משנה · או בצים אלין מארי מקרא · וכגוונא
דנפל ההוא נפול דאיהו בר נפלי נפילת ביצה דאיהו אתרוג
שיעורא בכביצה · ובגינה אתמר °ביום ההוא אקים את סכת עמוס ט'
דוד הנופלת ונפלו עמה °ששים המה מלכות דאינון כריכין בה שיר ו'
כגון כיצד כורכין את שמע ואינון לקבל ס' מסכתות ועלמות אין
מספר אלין °בתולות אחריה רעותיה דאינון הלכות דלית לון תהלים מ"ה
חושבן וההוא נפול איהו בן י"ה · איהו בתוך נ' תרעין דבינ"ה
דהיינו י"ה · חמש זמנין עשר · ו' איהו ניפול דנפל בתר ההיא
דאתמר °איך נפלת משמים הילל בן שחר · ואתקרי ניפול ולא ישעיה י"ד
נפל ולא נופל בגין דביה ניפול י"ו ונחירת בהון לגבי ה' ה'
דאתמר בהון °ותלכנה שתיהן הדא הוא דכתיב °שלח תשלח רות א' דברים כ"ב
הר מבירת ראשון ותניינא מבירת שני לאקמא לון הה"ד

י"שמחו ה"שמים ו"תגל ה"ארץ · ת"ח האי שמשא אתגלייא בימ̇מא
ואתכסייא בליליא ונהיר בשתין רבוא ככביא אוף הכי ר"מ בתר
דאתכניש מעלמא נהיר בשתין רבוא נשמתין דישראל אי דרא
בדקא יאות והאי איהו רזא דגלגולא דאמר עליה קהלת °דור קהלת א'
הולך ודור בא ואוקמוה דלית דור פחות מש"ש רבוא והארץ
לעולם עומדת דא כ"י ההיא דאתמר בה °והארץ הדום רגלי ישעיה ס"ו
°והיה זרעך כעפר הארץ · ועוד רזא אחרא אוקמוה רבנן הדור בר"ה כ"ח
שהולך הוא הדור שבא הלך חגר בא חגר הלך סומא בא סומא
ועוד אוקמוה רבנן דעתיד הוה משה לקבלא אורייתא בדרא
דשופנא לא בגין דהוו רשיעייא הה"ד °בשג"ם הוא בשר בשג"ם בס י'
זה מש"ה ואמאי קרי ליה בשגם · אלא קהלת חסר ב' מן בשגם
לכסאה מלה אמר °אמרתי שגם זה הבל ואוקמוה על יתרו למה קהלת ח'
נקרא שמו קני שנפרד מקין · קם בוצינא קדישא ואמר על דא
בתי' °קניתי איש את ידו"ד דחזא ליה ברוח הקדיש דעתידין בנוי בר"ה ד'
למיתב בלשכת הגזית ואוף הכי רבי (א"ר ן) פדת דהות דחיקא
ליה שעתא דלא הוה ליה אלא קב חרובין מע"ש לע"ש כמו לר'
חנינא אמאי האי בתר דהות בת קול נפקת ואומרת כל העולם
כלו אינו ניזון אלא בשביל חנינא בני · אלא איהו גרים קודם דחד
ק"ב מן י' דאיהו יב"ק אוף הכי לא הוה ליה אלא קב חרובין דאת
י' איהו יחיר ומניה אתיא נביעו לאת ב' דאיהי ברכה ואיהי קדיש
ומניה אתקדשת ק' דאיהי קדש · ור' אלעזר בן פדת גרם למהוי
חרובין דיליה ק"ב דאינון קדוש"ה ברכ"ה אוף הכי לא הוה ליה
אלא קב חרובין אוף הכי איוב בן יבמה הוה ובג"ד אתענש על
מה דאירע לו ככר · ואינון דלא ידעי רזא דא אמרי בני חיי ומזוני
לאו בזכותא תלייא מלתא אלא במזלא תלייא מלתא והא חזינא
אברהם דחזא במזליה דלא הוה עתיד למהוי ליה ברא וקב"ה
אפיק ליה לברא כדכתיב °ויוצא אותו החוצה ויאמר הבט וגו'
אוקמוה דא"ל צא מאצטגנינות שלך והעלהו למעלה מהככבי' בר' ט"ו
אמר לו הבט נא השמימה וספור הככבים עד הכא מלין דרבנן
צריך לפרשא לון בדרך נסתר · ת"ח כל בריין דעלמא קודם
דאתייהיבת אורייתא לישראל הוו תליין במזלא ואפילו בני חיי

ומזוני

ומזוני אבל בתר דאתייהיבת אורייתא לישראל אפיק לון מחיובא
דככבייא ומזלי ודא אוליפנא מאברהם בגין דהוו עתידין בנו
ברא' כ' לקבלא ה' מאברהם דאיהי ה' חומשי תורה דאתמר בה אלה
תולדות השמים והארץ בהבראם כה' בראם אמר לאברהם בגי
האי ה' דאתוסף בשמך השמים תחתך וכל ככבייא ומזל
שם מ"ז דנהרין בה' ולא עוד אלא דאתמר בה הא לכם זרע וזרעתם
שם כ"א בה"א כי ביצחק יקרא לך זרע ובגין דא כל המשתדל באורייתא
בטיל מניה חיובא דככבייא ומזלי אם אוליף לה כדי לקיימא
פקודהא ואם לאו כאילו לא אשתדל בה ולא בטיל מניה חיובא
דככבייא ומזלי כ"ש עמי הארץ דאינון אמתלן לבעירן דאוקמוה
דברים כ"ז עלייהו ארור שוכב עם כל בהמה דלא אתבטלון מנהון חיובא
תהלים ק"ג דככבייא ומזלי דא אנוש כחציר ימיו כציץ השדה כן יציץ ואתמ
שם ל"ז בירה נער הייתי גם זקנתי לבתר ישוב לימי עלומיו · דאילנא
דאתקציצו ענפין עתיקין דיליה וצמחו כמלקדמין בשרשוי אהדרו
בעלמא כמלקדמין · מיתו סבין ואתהדרו להאי עלמא עולימי
והיינו רזא דמחדש קודשא ב"ה בכל יום תמיד מעשה בראשית
שם ק"ד דמתין אלף בכל יומא ומתחדשין אלף בכל יומא ויין ישמח לבב
אנוש דא יינא דאורייתא דהכי סליק יי"ן בחושבן סו"ד ומה יי"ן צריך
למהוי סתים וחתים דלא יתנסך לע"ז אוף הכי צריך למהוי סתים
וחתים סוד דאורייתא וכל רזין דילה ולא אתשקיין אלא ליראיו
ולאו למגנא עבדין כמה פקודין ביין ומברכין ביה לקב"ה ויין אית
ליה תרי גוונין חיוור וסומק דינא ורחמי והיינו ב' תוספת ביין כגוון
דשושנה חוורא וסומקא חוור מסטרא דימינא סומק מסטרא
דשמאלא ומאי לב אנוש לב הוה ליה למימר אלא אירת לון
מסור ללב ואינון ל"ב אלהים דעובדא דבראשית ב' מן בראשית
ל' מן לעיני כל ישראל איהו ל"ב תניינא דא ל"ב ל"ב שנים ס"ו
חסר תמניא דע"ב דאיהו ויכלו אינון שבעה ימי בראשית
ברא' ה' תמניא מאי היא · הוי ספר בראשית עם זה ספר תולדות
אדם (א) ז"ה ע"ב והא ע"ב בחושבן ביין · מאי להצהיל פנים
משמן אינון י"ב פנים ד' דאריה ד' דשור ד' דנשר

דאינון

(א) פי' כי ב' של בראשית עם ז' של ו"ה הם ט' ... בת"ק ואות ז' במספר גדול ע' והם כ' של בראשית הם ע' ... לכך הוצרך לנקוט זה ספר ... יספיק ספר בראשית אלא לרמוז כ"פ הרש"ב ·

דאינון מיכא"ל אריה ארבע אנפין דיליה ידור ארבע אנפין דישור ואיהו גבריא"ל ואינון ידו"ד ד' אנפין דנשר ואיהו נוריא"ל ואינון יהו"ה ואינון מכנן תחות חס"ר פה"ר אמ"ת דרגין דתלת אבהן ואוקמוה רבנן האבות הן הן המרכבה וסלקין נהורין לחושבן יב"ק ואינון מלך מלך ימלוך יהו"ה אהי"ה אדנ"י סך הכל יב"ק (רכי אבא ורבי יוסי שלאחורי הדף שייך כאן) :

רבי שמעון הוה יתיב ולעי (א) בפרישתא דא אתא לקמיה רבי אלעזר בריה א"ל נדב ואביהוא מאי עבידתייהו בפנחס אי לא הוה פנחס בעלמא כד מיתו וכתר אתא לעלמא ואשלים דוכתייהו שפיר אבל פנחס בעלמא הוה (נ"א וסנן קיי) ונשמתיה ביה בקיומא קאי א"ל ברי רזא עלאה הכא והכי הוא דבשעתא דאסתלקו מן עלמא לא הוו מתטמרן (ב) תחות גדפי טנרא קדישא מאי טעמא בגין דכתיב ובנים לא היו להם דאזעירו דיוקנא דמלכא דהא אינון לא אתחזון לשמשא בכהונה רבא בשעתא דקני פנחס על ברית קדישא ועאל בגו כמה או כלוסין וסליק לון (ג) לגייפין על רומחא לעיניהון דכל ישראל כד חמא שבטא דשמעון בכמה אוכלוסין דאתו לגביה פרחא נשמתיה מניה ותרין נשמתין דהוו ערטיראין בלא (ד) דוכתא אתקריבו בה ואתכלילו כחדא ואתהדרת נשמתיה כלילא רוחא דאתכליל בתרין רוחין ואתתקפו ביה כדין רווח דוכתייהו למיהוי כהנא רבא) מה דלא (אתחזי) מן קדמת דנא ועל דא כתיב וזכור נא מי הוא נקי אבד דלא אתאביד בההיא שעתא ולא אביד רוחיה כד פרחא מניה ואיפה ישרים נכחדו אלין בני אהרן דאתהדרו לעלמא מה דאבדו בחייהון ועל דא כתיב ביה בפנחס בן בן תרי זמני פנחס בן אלעזר בן מה כתיב לעילא מפרישתא דא ויאמר יי' אל משה קח את כל ראשי העם והוקע אותם ליי'

במדבר כ' — איוב ד' — במדבר כ"ה

א) וכיה מוכיר לנו"א לפי הסוד הנז' לקמן ור"א לא היה יודעו עדיין לכך שאלו מאי עבידתייהו הרמ"ז • ב) תחת כנפי השכינה והיא כק' סלע קדוש • ג) לגאפין זמרי וכזבי כנודע • ד) ערומים בלא התלבשות לגוף רוחני כעה"ב

נגד השמש · וכי על דקטלין בליליא או על דקטלין בימ
ביומא דעיבא כתיב נגד השמש · א״ר יהודה דתהא מיתתה
באתגליי׳ כמה דחבו באתגליי׳ אר״ש לאו בג״כ אתמר אלא מהכ
אוליפנא (ה) בדרגא דחב בר נ״ש לקב״ה לההוא אתר אצטרי
למעבד תקנתא לנפשיה אינון חבו בברית קדישא דאקרי שמ
בגין כך דינא דילהון איהו כנגד השמש ולאו באתר אחרא
מכאן דלא אצטריך בר נש לתקנא נפשיה אלא בההוא את
דחב לגביה ומאן דלא יעביד הכילית ליה תקונא לעלמין כדקא
תהלים ק״ד יאות : רבי חייא פתח ״ישבעו עצי יי׳ ארזי לבנון אשר נטע מה
כתיב לעילא ויין ישמח לבב אנוש וגו׳ · וכי מה האי לה
שם אלא הכי אוליפנא דכתיב *°מצמיח חציר לבהמה וגו׳ וכי ישבח
כראשית י״ח כ׳ דבהמה דאית לה חציר אתא דוד למימר ברוח קודשא · אל
מצמיח חציר אלין אינון שיתין אלף רבוא דמלאכין שליחן דאתברי
ביומא תניינא דבראשית וכלהו אשא מלהטא אלין אינון חצ
אמאי חציר בגין דצמחין כחציר דא בעלמא דכל יומא ויומא
אתקצירו השתא ולבתר צמחין ומהדרין כמלקדמין ועל דא כ
משלי י״ב מצמיח חציר לבהמה · ה״ה דכתיב °יודע צדיק נפש בהמ
ותנינן אלף טורין סלקין לה בכל יומא ויומא וכל טורא וטור
שיתין רבוא הוי והיא אכלה וע״ב לעבודת האדם אלין אינ
נשמתהון דצדיקייא דההוא אדם דרכיב ושליט על בהמה דא
אכיל ואעיל לון בגוויה ובזכותהון אתזן כל עלמא מההוא אד
יחזקאל א׳ דכתיב ביה °ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם וגו׳ ועל ד
כתיב האדם ההוא דאשתמודע בגין להוציא לחם מן הא
לאפקא מזונא לעלמא מן הארץ קדישא · ויין דא חמרא
עתיקא דנגיד מלעילא ישמח לבב אנוש · אנוש דא ר
דההוא נער דסליק לסיבו ואתהדר כמלקד

וע״ד

ה) במדרגה שהאדם חוטא להקב״ה באותה מדרגה צריך האדם לחזור בתשובה והוא ענין מ״ש בפסקא ות
שנדר כנודע :

ועכ"ד כתיב 'אנוש כחציר ימיו · להצהיל פנים אלין אינון פנים דאקרון אנפי רברבי ואנפי זוטרי משמן מנגידו דעלמא דאתי משח ורבו קדישא עלאה ולחם לבב אנוש יסעד ההוא לחם דאזילו ישחקים וטחנן מנא למיכלא דצדיקייא סתמא ומתמן אתנגיד לכמה חיילין דאקרון לבב אנוש וכלא אתי מנגידו עלאה ישבעו עצי יי' אלין אינון אילנין עלאין פנימאין ארזי לבנון אשר נטע דהא אתעקרו ונטע לון קב"ה מאי בין עצי יי' לארזי לבנון עצי יי' אלין עץ החיים ועץ הדעת טוב ורע ארזי לבנון אין המשין תרעין דאקרון חמש מאות שנה אשר נטע אשר שם צפרים יקננו בטולהון 'מקנן נשמתיהון דצדיקייא וכל חיילין קדישין אתזנו מתמן חסידא ברתיה דאברהם אבינו דאקרי חסד ועבד חסד עם כל בני עלמא בג"כ אקרי 'חסידה ברושים ביתה בין דרועי עלמא יתבא ובחבורא קדמאה ·

תלים ק"ג

רכ"ז

שיות נ"ה ה'

זהר

רבי אבא ור' יוסי קמו למלעי באורייתא בפלגות ליליא עד דהוו יתבי ולעאן באורייתא אמר רבי יוסי הא דאמר רבי חייא אנוש כחציר ימיו שפיר קאמר אבל במאי אוקימנא סופיה דקרא כי רוח עברה בו ואיננו ולא יכירנו עוד מקומו אמר ליה הכי הוא וודאי אנוש כחציר ימיו כמה דאמר בציין השדה ההוא שדה דאשתמודע בן יציין דאתחדש ואתהדר

אמר רעיא מהימנא בוצינא קדישא שפיר אמרו רבי אבא ור' חייא ור' יוסי אבל כי רוח עברה בו ואיננו הכא צריך למפתח מילין מאי עברה בו דא עברה וזעם וצרה · חד מאינון מלאכין רעים דבגין דלא יישתמודעו בי' דאינון מארי חובין צריך למעבד ליה שנוי מקום ושנוי השם ושנוי מעשה כגוונא דאברהם דאתמר ביה 'לך לך מארצך וממולדתך הרי שנוי מקום 'ולא יקרא עוד שמך אברם

בראשית י"ב

סם י"ז

ואתהדר כמלקדמין (הכי יצ״ץ
וסליק מ״ט בגין) כי רוח עברה
בו ואיננו דא הוא רוחא עלאה
טמירא קדישא גניזא מכלא
דכליל ליה בגויה וכדין ואיננו
ודא הוא רזא דחנוך דכתיב
בראש׳ ה׳ ביה °ואיננו כי לקח אותו אלהים
דא אלהים עלאה · רוח עלאה
איוב י״ד רוח גניזא טמירא ולא יכירנו
עוד מקומו דהא אתכליל רוחא
זעירא ברוחא עלאה מה כתיב
בתריה וחסד יי׳ מעולם ועד
עולם ועאל ליה כהנא רבא
לגו קדש קדשים ונטיל ליה
ואוליד ליה כמלקדמין ואתחדש
כנשר עולמין ואתהדר איהו
נער עד דהוו יתבי חמו חד
ויקר׳ י״ד טולא דקיימא עלייהו אזלא
ואתייא אזלא ואתייא בגו ביתא
תווהו א״ר אבא יוסי בני אימא
לך מה דהוה לי עם בוצינא
קדישא יומא חד הוינן אזלין
ישעיה ס״ה בבקעתא דאונו והוינן לעאן
באורייתא כל ההוא
יומא

אברם והיה שמך אברהם הרי
שינוי השם · (א) שנוי מעשה
דאשתני מעובדין בישין דעבד
בקדמיתא לעובדין טבין איהו
מתלא לרוח דההוא דמית בלא
בנין · בגוונא דא עבד קב״ה
לאדם כד תריך ליה מההוא
עלמא ואייתי ליה להאי עלמא
והא אתמר לעיל °משנה פניו
ותשלחהו ובג״ד כי רוח עברה
בו חד מאינון מלאכין רעים כד
חזי ליה משונה בזמנא דאערע
עמיה שאלין ליה שאר משחיתין
עליה דא הוא מארי חובך איהו
עני לון ואמר ואיננו כד אתתרך
מאתריה ואתנטע באתר אחרא
אתמר ביה ולא יכירנו עוד
מקומו בגין °דעפר אחר יקח
וטח את הבית ודא איהו רזא
ונתץ את הבית את אבניו ואת
עציו אינון גרמין וגידין ובשרא
דהוה חזר עפרא · מה כתיב
ביה °ונחש עפר לחמו ׳ בגין
דהוה מנוגע ולבתר ועפר אחר
יקח וטח את הבית ובני ליה

גרמין וגידין ואתחדש כבית ישנה דעבדין ליה
חדשה · ודאי איהו דאתחדש ומאי דאמר ולא

יכירנו

א) משמע דלא כמתניתין דתנן כן שלש שנים הכיר אברהם את בוראו נדרים דל״ב ע״א. א״ס:

יומא ומגו תוקפ' דשמש' אותבינן גבי חד טינרא בגו נוקבא חדא אמינא ליה מאי האי דבכל שעתא דחייבין אסגיאו בעלמא ודינא שרייא בעלמא זכאין דבהון לקאן עלייהו דהכי תנינן בחובה דדרא קדישייא וצדיקייא יתפסון · אמאי אי בגין דאינון דלא מוכיחין לעלמ' על עובדייהו כמה אינון דמוכיחין ולא מקבלי מניהו וצדיקייא אתכפיין קמייהו · ואי בגין דלא יהוי מאן דיגין על עלמא לא יהון מתין ולא יתפסון בחובייהו דהא חדוו' איהו לצדיקייא באבודא דילהון א"ל בחובא דדרא ודאי מתפסין צדיקייא והא אוקימנא הני מילי אבל בשעתא דיתפסון צדיקייא במרעין או במכתשין בגין לכפר' על עלמא הוי כדין יתכפרון כל חובי דדרא מנלן מכל שייפי גופא בשעת' דכל שייפין בעאקו ומרע סגי שרייא עלייהו שייפא חדא אצטריך לאלקאה בגין דיתסון כלהו ומנו דרועא · (א) דרועא אלקי ואפיקו מיניה דמא · כדין

יכירנו עוד מקומו על רוח דאתכליל רוחא זעירא ברוחא עלאה · האי איהו מתלא לאילן דלא עביד איבין נטרין ענפין דיליה ומרכיבין ליה בענפא דאילנא אחרא עלאה דעביד פירין ואתכליל דא בדא ועביד פירין · בההוא זמנא אתמר ביה ולא יכירנו עוד מקומו · אוף הכי ב"נ דיתיב בקרתא דיתבין בה אנשין בישין ולא יכיל לקיימא פקודין דאורייתא ולא אצלח באורייתא עביד שנוי מקו' ואתעקר מתמן ואשתרש באתר דדיירין ביה גוברין טבין מארי פקודין דאוריית' אקרי עץ הה"ד °עץ חיים היא למחזיקים בה וב"נ הוא עץ דכתיב °כי האדם עץ השדה ופקודין דבה דמיין לאיב' ומה כתיב ביה רק עץ אשר תדע כי לא עץ מאכל הוא אותו תשחית וכרת · אותו תשחית מעלמא דין · וכרת מעלמ' דאתי וכגין דא צריך לאעקרא ליה מההוא אתר ויתנטע באתר אחרא בין צדיקייא · מה ב"נ בלא

משלי ג'

דברים כ'

(א) כוס פירשו כח הקודמין גאלת בזרו"ע עמך · מק"ן :

הא אסוותא לכל שייפי גופא ·
אוף הכי בני עלמא אינון שייפין
דא עם דא בשעתא דבעי קב"ה
למיהב אסוותא לעלמא אלקי
לחד צדיקא בינייהו במרעין
ובמכתשין ובגיניה יהיב אסוות'
ישעיה נ"ג לכלא מנלן דכתי' °והוא מחולל
מפשענו מדוכא מעונותינו וגו'
ובחבורתו נרפא לנו ובחבורתו
אקזותא דדמא כמאן דאקיז
דרועא ובההוא חבורה נרפא
לנו אסוותא הוא לנא לכל
שייפין דגופא · ולעולם לא לקי
צדיקא אלא למיהב אסוותא
לדרא ולכפרה עלייהו (ורזא דא
צדיק ורע לו)· דהא ניחא לסטר'
אחרא דדינא שלטא (נ"א לשלטאה)
איוב א' על זכאה יתיר מכלא דלא
חייש בדין לכל עלמ' ולא אשגח
בהו מחדוה דשליט עליה · וההו'
זכאה זכי לשולטנ' עלאה בהאי
עלמא ובעלמא דאתי צדיק
וטוב

בנין אתקרי עקר ואתתיה עקרה
אוף הכי אורייתא בלא פקודי
אתקריאת עקרה ובג"ד אוקמוה
לא המדרש הוא העקר אלא
המעשה · אתו חבריי' ואשתטח
קמיה ואמרו ודאי כען אוליפנא
חדושא איך אתכליל רוח ברוח
כמאן דחזי מלה בעינ' ואתכריו
ליה בקדמיתא הוה לן קבלה
וכען ברירו דמלה ותו אתמו
בחבורא קדמאה דהא ניחא
ליה לסטרא אחרא לשלטאה
על זכאה יתיר מכלא ולא חייש
בדין לכל עלמ' ארהכי הא טולא
אזדמן לגביה וא"ל מנלן מאיוב
דחזא קב"ה דדרא הוו מחוייבי
כלייה ואתא שטן לקטרגא א"ל
קב"ה °השמרת לבך אל עבד
איוב כי אין כמוהו בכל האר
לאשתזבא ביה דרא · ואיה
מתלא לרעיא דאת' זאב למטרף
עאניה ולמיבד ליה · מה
עבד ההוא רעיא דהוה

חכימא יהב ליה אמרא תקיפא ושמנא ורברבא מכלהו
ההוא דהוו מתנהגין אבתריה כלהו וברעו לשלטאה על ההוא
אמרא טבא ושבח (נ"א סבק) לכלהו · מה עבד ההוא רעיא בשעתא
דהוה זאב אשתדל בההוא אמרא ברח רעיא עם עאנא ושוי לו

באתרי הון

וטוב לו דלא הייש קב"ה לכפרא על עלמא אמינא ליה אילו לא הוו בחד זמנא יאות אבל אית צדיק הכא ואית צדיק הכא לדרא אית מרעין ומכתשין ולדרא אית כל טיבו דעלמא אמר לי בחד מנייהו או תרין סגי דלא בעא קב"ה לאלקאה כלא (ס"א כל רמ"ח) כמה דלא אצטריך לא דרועא חדא לאלקאה ולאקזאה למיהב אסוותא לכל שייפין אוף הכא בחד צדיקא סגי ואי אתקף (ס"א אתייקר) ביה מרע על כל שייפין כדין אצטריך תרין דרועין לאקזאה אוף הכי אי אסגיאו חובין יקירין על עלמא כדין כל זכאין אלקון למיהב אסוותא על כל דרא אבל בזמן דלא אסגיאו כל כך כדין חד זכאה לקי ושאר צדיקיי בשלם דהא לא אצטריך עלמא דילקון כלהו אתסיאו עמא אתסיאו צדיקייא ולזמנין דכל יומיהון קיימין במרעין לאגנא על דרא מיתו הא אתסי כלא ואתכפר לזמנין דחובין אינון יקירין יתיר קמנא ואזלנא ותוקפא דשמשא

באתרידהון ובתר תב לאמרא וישזיב ליה מזאב הכי עביד קב"ה עם דרא יהיב קב"ה לצדיק ברישו מקטרגא לשזבא לדרא בגיניה ואם הוא תקיף כיעקב אתמר ביה °ויאבק איש עמו כ"ש וכ"ש דנצח ליה עד דאמר שלחני אמר טולא טולא דהכי הוא זכאה חולקיה דההו' צדיק דאיהו תקיף למסבל יסורין כ"ש מאן דנצח בהון למקטרגא דיליה דאיהו שולטנותיה על כל דרא ואתחשיב ליה כאילו הוא שזיב לון וקב"ה עביד ליה רעיא עלייהו באתריה ובגין דא זכה רעיא מהימנא למהוי רועה על ישראל ולא עוד לא דהכי אשליט ליה עלייהו בעלמא דאתי בגין דשזיב לון דלא אתאבידו מתמן דאנהיג לון באורייתא' ובעובדין טבין אדהכי הא רעיא מהימנא אמר לון ואמאי לקי דרועא ימינ' דאורח כל מארי אסוותא דאקיזין בקדמיתא דרועא ימינא והא דרועא שמאלא איהו קריב ללבא אמאי לא אקיזין ליה א"ל בגין כ"א ל"ב

הוה יתיר ודחיק לן באורחא חמינן אילנין במדברא ומיין תחותייהו יתיבנא תחות חד טולא דאילנא דמדברא · שאילנא ליה מאי האי דכל עמין דעלמא לא עבדין נענועא אלא ישראל בלחודייהו דכד לעאן באורייתא מתנענען הכא והכא בלא למורא דב״נ בעלמא ולא יכלין למיקם בקיומייהו · אמר לי אדכרתן מלתא עלאה ובני עלמא לא ידעין ולא משגיחין יתיב שעתא ובכה · אמר ווי לבני נשא דאזלין כבעירי חקלא בלא סוכלתנו במל׳ דא בלחודוי אשתמודען נשמתהון קדישין דישראל בין נשמתהון דעמין עע״ז נשמתהון דישראל אתגזרו מגו בוצינ׳ קדיש׳ דדליק דכתיב
°נר יי׳ נשמ׳ אדם והאי נר בשעת׳ משלי כ׳
דאתאחד (נ״א דאתדליק) מגו אוריית׳ דלעילא לא שכיך נהורא עליה

אפילו

דקב״ה לא בעי לאלקארה יתיו
דהא בהאי סגי · ואי אתייקו
מרעא על שייפין דגופא אקי
דרועא שמאלא · א״ל אי לא
הוו תרווייהו בחד זמנא יאור
אבל אית צדיק הכא ואית צדיק
הכא · לדא אית מרעין ומכתשי
ולדא אית טיבו · אמאי א
אתייקר ביה מרע׳ אקיז לתרווייה
דאינון תרין דרועין למיהב
אסוותא לכל שייפין ואי לא
אתייקר ביה מרעא על כל
שייפין אמאי אקיז לדרוע׳ ימינא
יתיר משמאלא (נ״א א״ל) אימא
אנת · אמר ליה ודאי גופא ותרי
דרועין אינון לקבל אבהן · רישא
לקבל אדם קדמאה · דרועא
ימינא לקבל אברהם · דרועא
שמאלא לקבל יצחק · גופא
לקבל יעקב · ומלגו לגופא כבד
לימינא · טחול לשמאלא עשו
וישמעאל לבא יעקב באמצעיתא
כנפי ריאה וכוליין לקבל אברה

ויצחק · ריאה מים · דאינון כנפי ריאה שואבין כל
מיני משקין כוליין אשא דבשיל זרע דנחית ממוחא
ובגין דאברהם איהו מים שוי זרעיה בגלותא דאדום · ובג״ד
כבד לימינא דאברהם ומרה דכבד חרב דיליה איהי מרה אתמר

גרה

תלים פ"ג · משלי ה' · ישעיה ס"ב · משלי כ' · יחזקאל ל"ד

אפילו רגעא ורזא דא אלהים
אל דמי לך כגוונא דא כתיב
°המזכירים את יי' אל דמי לכם
לא שביכו לכון נהורא דשרגא
כיון דאתאחדא גו פתילה
ההוא נהורא לא שכיך לעלמין
אלא מתנענעא נהורא לכאן
ולכאן ולא משתכיך לעלמין
כגוונא דא ישראל דנשמתייהו
מגו ההוא נהורא דשרגא כיון
דאמר מלה חדא דאורייתא
הא נהורא דליק ולא יכלון אינון
לאשתככא ומתנענען לכאן
ולכאן ולכל סטרין כנהורא
דשרגא דהא °נר יי' נשמת אדם
כתיב · וכתיב °אדם אתם · אתם
קרויים אדם ולא אומין עע"ז
נשמתין דעמין עע"ז מרעיכו דק"ש
בלא נהורא דשרי עלייהו וע"ר
משתככין ולא מתנענען דהא
לית לון אורייתא ולא דלקין
בה ולא נהורא שרייא בהון
אינון קיימין כעצים בגו נורא
דדליק בלא נהור' דשריא עלייהו
על דא משתככין בלא נהורא
כלל · א"ר יוסי דא הוא ברירו
דמלה זכאה חולקי דזכינא
להאי למשמע דא :

בה °ואחריתה מרה כלענה ·
ואי חובין מתרבין בבנוי דאברה'
דאינון בגלותא דאדום אתייקר
ביה מרע עלייהו מסטרא דככר
דרועא ימינא צריך לאלקאה
לאקזא דמיה מניה דמאן
דנטלין מניה ממוניה כאילו
שפיכו דמיה ואשתאר עני דעני
חשוב כמת ואי חובין מתרבין
מסטרא דבני יצחק דאינון בין
ישמעאל בי מרעא יתייקר מסטרא
דשחור לשמאלא וצריך לאקזא
דרועא שמאלא ולא יתיר ואי
חובין מתרבין בבני יעקב דאינון
אחידן לתרין סטרין דאינון
מפוזרים בבני עשו וישמעאל הא
מרעא אתייקר על גופא ובעי
לאקזא ב' דרועין ואי כלהו תלת
במרעין כחדא · הא מרעא סליק
לרישא ובעי לאקזא ורידין
דרישא ואלין תלת אתעבידו
מרכבה לאדם קדמאה ולאבהן
ובהון אתתקפו למסבל יסורין
לאגנא על דרא לארבע סטרי
דעלמא ווי ליה לדרא דגרמין
דילקון אבהן ואדם קדמאה
ואלין צדיקייא דבינייהו דליה
אפרשותא בין אלין צדיקייא

לאבהן ואדם דאינון נשמתין דילהון ודוחקא וצערא ויגונא
דילהון מטי לאבהן ואדם כגוונא דימא אלין נחלין דנפקין מתמן
אי חוזרין עכורין ומלוכלכין לימא הא ימא נטיל מן עכור ולכלוכא
דילהון · ובחילא דימא דאיהי תקיפא לא סבילת לכלוכא דילהון
וזריקת ליה לבר ואשתארו נחלין צלילן ודכיין מההוא לכלוך
כגוונא דאימא דדכיאת לכלוכין דבנהא זעירין הכי אבהן מדכאין
חובין ולכלוכין דבנייהו דישראל כד אשתכחו בהון צדיקייא
בעובדיהון תקיפין למסבל יסורין על דריהון בההוא זמנא לירת
אפרשא בהון · אתו כלהו ובריכו ליה ואמרו ליה סינ"י
דקב"ה ושכינתיה מליל בפומוי מאן יכיל לקיימא קמיה בכלא
זכאה חולקנא דזכינא לחרשא חבורא קדמאה דא כך לאנהרא
שכינתא בגלותא אמר לון רבנן דכל דרא הויתו בזמניהון כל
ישכן בוצינא קדישא דנהיר חכמתיה בכל דרין דהוו אבתריה
אל תתנו דמי לקב"ה באורייתיה עד יערה עלינו רוח קודישא (לגבי
שכינתיה) דהא לא אית רשו לאשתמשא במטטרו"ן שר הפנים אלא
לך דאתוון דיליה רמיזין בשמך וכען צריך אסייא למנדע בכמה
דרגין אסתלק דפיקו דההוא חולה בגלותא דאדום דאתמר
שיר ה' עליה °שחולת אהבה אני דהא כמה אסיין אתכנשו עלית למנדע
קין דמרעא דילה באלין דפיקין ולא הוה חד מנייהו דאשתמודע
בהון דדפיקו דההוא חולה לא כל אסייא בקי לאשתמודע ביה
ישעיה כ"ו דאית דפיקין דקשר"ק קש"ק קר"ק דאמר נביא עלייהו °כמו הרה
תקריב ללדת תחיל תזעק בחבליה וכלהו עשר שופרות בלילן
בתלת דאינון סימן קש"ר דאיהו תקיעה שברים תרועה ותקיעה
אחזי אריכו דגלותא שברים קריבו דגלותא · תרועה ביה ייתי
פורקנא דאחזי דוחקא בתר דוחקא ולית רווחא בין דא לדא
דודאי כיון דשאר עמין מעכבין לון לישרא' בגלותא דוחק דילהון
מקרב לון פורקנא אוף הכי מהירו דדפיקו דא בתר דא ביה
נפיק נפשא דבר נש בתר דלית ריוח בין דא לדא קשר"ק קש"ק קר"ק
איהו דשוי קש"ר תקיעה שברים תרוע' אתעבר ביה שקר מן עלמא
דביה

תיקונים נ״ה ק׳ שמות י״ז דביה אומאה °מלחמה ליי׳ בעמלק · יתיר בעלמא ישיר פשוט
וכפול ומשולש ומרובע דאיהו סליק אתיון דיליה י׳ י״ד יד״ו ידו״ד
ע״ב בההוא זמנא ובכן צדיקים יראו וישמחו וישרים יעלוזו וחסידי׳
ברנה יגילו · ו׳ תוספת אלף שתיתאה קודם דילירה עק״ב חרב
שם י״ו בי מקדשא · ולבתר דיליה עד תשלום רעב יהיה ערב הה״ד °ערב
כרה׳ מ״ה וידעתם כי יי׳ הוציא אתכם וגו׳ · °כי עבדך ערב את הנער · ע״כ

זהר

קום רבי אבא לחדשא מילין דאורייתא דאמרת כחבורא קדמאה·

ישעיה מ״ב פתח רבי אבא ואמר °שירו ליי׳ שיר חדש תהלתו מקצה
הארץ וגו׳ כמה חביבין ישרא׳ קמי קב״ה דחדוה דילהון ותושבחת׳
דילהון לאו איהו לישתפא לקבה״ו בהו דהכי תנינן כל חדוה
דישראל דלא משתפי בה לקב״ה (ושכינתיה) לאו איהו חדוה
וזמין איהו סמ״אל וכל סיעתא דיליה לקטרגא לההוא חדוה
ואתחזר בצערא ובכיה וקב״ה לא אשתתף בההוא צערא אבל
מאן דשתיף קב״ה בחדוה דיליה אם ייתי מקטרגא לקטרגא
בההיא חדוה קב״ה ושכינתיה משתתף בההוא צערא מה כתיב
שם ס״ג ביה °בכל צרתם לו צר ובמאי בגין דעמו אנכי בצרה · ומנלן
דאית לון לישראל לישתפא לקב״ה ושכינתיה בחדוה דילהון (נ״א
תהלים קמ״ט בגין דלאו איהו חדוה אלא בשותפות דיליה מאלין) דכתיב ישמח
ישראל בעושיו · ההוא חדוה דישראל לאו איהו אלא בעושיו
בעושיו בעושו מבעי ליה אלא אלין קב״ה ושכינתיה ואביו ואמו
דאף על גב דמיתו קב״ה אעקר לון מגן עדן ואייתי לון עמיה
לההוא חדוה לנטלא חולקא דחדוה עם קב״ה ושכינתיה כמה
איוב מ׳ דאת אמר °העושו יגש חרבו · דבר אחר בעושיו בגין דבר נש
אתעביד בשותפות גברא ואתתא וקב״ה ועל רזא דא כתיב
נעשה אדם בשותפו דתנינן תלת אומנין עבד קודשא בריך הוא
לאפקא מנהון עלמא ואלין אינון שמייא וארעא ומייא וכל חד

שמש

שמש חד יומא ואהדרו כמלקדמין יומא קדמאה אפיק שמיא
בר׳ א׳ אומנותא דיליה דכתיב °ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור ׳ יומא
שם תניינא אפיקו מייא אומנותא לעבידתא דכתיב °ויאמר אלהים
יהי רקיע בתוך המים וגו׳ ׳ אסתלקו פלגו מייא לעילא ופלגו מייא
לתתא אשתארו ׳ ואלמלא כך דמייא אתפרשו עלמא לא הוה
קאים ׳ יומא תליתאה עבידת ארעא ואפיקת כמה דאתפקדת
דכתיב ויאמר אלהים תדשא הארץ דשא עשב וכתיב ותוצא
הארץ דשא וגו׳ עד הכא כל אומנא מאלין תלתא אפיק אומנותא
דיליה ועבדו מה דאתפקדו אשתארו תלת יומין אחרנין ׳ ביומא
רביעאה אתפקד אומנא קדמאה למעבד אומנא דיליה דכתיב
ויאמר אלהים יהי מארת וגו׳ והיינו שמים ׳ ביומא חמישאה
אפיקו מייא דאיהו אומנא אחרא דכתיב ויאמר אלהים ישרצו
המים וגו׳ ׳ ביומא שתיתאה עבדת ארעא אומנותא דילה
דכתיב ויאמר אלהים תוצא
הארץ נפש חיה וגו׳ ׳ כיון דתלת
אומנין אלין אשלימו עובדייהו
אמר לון קב״ה אומנותא חדא
אית לי למעבד ואיהו אדם
אתחברו כחדא ואנא עמכון
נעשה אדם גופא דילכון ואנא
אהא בשותפו עמכון ונעשה
אדם כמה דבקדמיתא הוה
בשותפו הכי נמי לבתר ׳ אבא
דביה עביד עבידתא דשמייא
ועבידתא דמייא ואתתא דאיהי
אומנא תליתאה כגוונא דארע׳
וקודשא ב״ה דאשתתף בהדייהו
ועל רזא דא כתיב בעושיו

ואע״ג

רעיא מהימנא

אמר קב״ה אנא ושכינתי שותפות׳
דנשמתא ואבוי ואמיה
שותפותא דגופא דאבוי מזריע
לובן דעיינין ודגרמין וגידין ומוחא
ואתתא שחור דעיינין ושערא
ובשרא ומשכא ואוף הכי שמיא
וארעא וכל חיילין דילהון
אשתתפו ביצירתיה מלאכים
מנהון יצה״ט ויצה״ר למהוי מצוייר
מתרווייהו שמשא וסיהר׳ לאנהר׳
ליה ביממא ובליליא חיוון ובעירן
ועופין ונונין לאתפרנסא מנהון

כל

ואע"ג דאבא ואימא אתפרשו
מהאי עלמ' חדוה בכל שותפות'
הוי דתנינן בשעתא דב"נ ישתיף
לקב"ה לחדוה דיליה קב"ה אתי
לגנתא דעדן ואעקר מתמן (ס"א
ואודע תמן) לאבוהי ואמיה דאינון
שותפין בהדיה ואייתי לון עמיה
לההוא חדווה וכלהו זמינין תמן
ובני נשא לא ידעין (א) אבל
בעקו דב"נ קב"ה זמין לגבירה
בלחודוי ולא אודע לאבוהי

כד אילנין וזרעין דארעא
לאתפרנסא מנהון · מה עבד
קב"ה אעקר לאבוי ולאמיה ·
מגנתא דעדן ואייתי להו עמיה
למהוי עמיה בחדוה דבנוי ולית
חדוה כחדוה דפורקנא דכתיב
בה °ישמחו השמים ותגל הארץ ד"ה א' י"ז
ויאמרו בגוים יי' מלך · °אז ירננו שם
עצי היער מלפני יי' כי בא
לשפוט את הארץ · ע"כ :

ולאמיה הה"ד °בצר לי אקרא יי' ואל אלהי אשוע וגו' · אהדר תלים י"ח
ההוא טולא דמלקדמין ואזלא גו ביתא כמו דיוקנא דב"נ · נפל
על אנפוי ר' אבא · א"ר יוסי אדכרנא דבהאי אתרא חמינא
ליה לר' פנחס ב"ן יאיר יומא חד הוה קאים בהאי דוכתא והוה
אמר הכי פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן באת י' זעירא בגין דתרין
פ' ביתין רשימין · אלפא ביתא דאתוון רברבן ואלפא ביתא
דאתוון זעירין · אתוון רברבן אינון דעלמא דאתי · ואתוון זעירין
אינון דעלמא תתאה י' זעירא ברית קיימא קדישא כיון דקני
פנחס על ברית דא אתוסף ביה (ב) י' זעירא הוא דברית דא
בההיא שעתא אמר קב"ה מה אעביד עם משה ברית דא ממשה
הוי וכלה דיליה הוי גנאי הוא למיהב לה לאחרא בלא דעתא
רעותא דמשה לאו יאות הוא שארי קב"ה ואמר למשה משה
פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן א"ל משה רבש"ע מהו · א"ל אנת
הוא דמסרת נפשך על ישראל דלא ישתצון מן עלמא במה
מנין ואיהו השיב את חמתי מעל בני ישראל וגו' אמר משה מה
את בעי מני הא בלא דידך · א"ל הא כלה דידך היא אימא
ליה

א) ק' שהרי אר"י ז"ל פ' וירעו לנו מצרים ולאבותינו שהאבות מצטערים בקבר וי"ל שהמתים שהולכים לעה"ב הם
יודעים למתים לפי כניסתם אלא דעוד ק' שבזמן שהרבן נודע לאבות כנו' באיוב רבתי ולא דשיא הכונת
ראיתי הודיעם כנזכר פה · ועי"ל דשאני הקרבן דחשיב טובה אל כל ישראל אבל ברית יחיד לא ידעי אם לא יוסיף
שהודיעם וכמ"ש ז"ל בפס' ברכות · הרמ"ז (אח"י הרואה יראה דמסקנת הש"ס אינו כן מא"ן) : ב) י"ו יו"ד נימנוי'
אלי"ה ופה ו' אותיות הריבוע גי' אליהו :

ליה דתישרי בגויה · אמר משה הא כלבא שלים תהא לגבירה
א״ל אימא אנת בפומך וארים קלך דאנת מסר ליה (ג) ברעותא
כלבא שלים הה״ד לכן אמור את אימא ברעותא הנני נותן לו
את בריתי שלום משה הוה אמר הנני נותן לו וגו׳ דאילו קב״ה
הוה ליה למימר לכן אמור לו הנני נותן לו את בריתי שלום אבל
לא כתיב אלא לכן אמור · ואי תימא דאתעברת מן משה לא
לא כבוצינא דא דאדליקו מינה דא יהיב ואהני ודא לא אתגרע
מינה · אתא ההוא טולא ויתיב ונשיק ליה · שמעו חד קלא דהוה
אמר פנון אתר פנון אתר לר׳ פנחס ן׳ יאיר דאיהו גבייכו דתנינן
דכל אתר דצדיקא אתחדש ביה מילי דאורייתא כד איהו בההוא
עלמא פקיד לההוא אתר ואתי ליה לגביה וכ״ש כד שראן בגויה
צדיקייא אחרנין לחדתא בההוא אתר דאמרין מילי דאורייתא
כגוונא דא דהוה אתי ר׳ פנחס בן יאיר למפקד לאתריה ואשכח
אלין צדיקייא מחדתין מילין דאורייתא ואתחדש כמלקדמין ההוא
מלה דרבי פנחס בן יאיר קמיה · א״ר אבא יאות מלה דר׳ פנחס
בן יאיר דהא לא כתיב לכן הנני נותן אלא לכן אמור הנני נות
לו וכי מלה דא הוה גניזא מחסירדא דא תחות ידך ולא הוי
אמר · זכאה חולקנא דזכינא למהוי בסיעתא דטולא קדישא הכא
אוף הוא פתח ואמר משמיה דר׳ פנחס · °כל אשר תמצא ידך קהלת ט׳
לעשות בכחך עשה וגו׳ כמה יאות ליה לב״נ בעוד דבוצינ׳ דליק
ושרייא על רישיה לאשתדלא ולמעבד רעותא דמאריה בגין
דההוא נהורא דבוצינא איהי כ״ח דשרייא עליה וע״ד כתיב °יגדל במדבר י״ד
נא כח יי׳ · כח יי׳ דא הוא כח דשרייא על רישיהון דצדיקייא
וכל אינון דמשתדלין ברעותא דמאריהון ועל דא תנינן
כל העונה אמן יהא שמיה רבא מברך בכל כחו (דא איהו
כחו) ודאי אצטריך לאתערא כל שייפוי בחילא תקיף בגין
דבאתערותא תקיף דאתקף אתער ההוא כח קדישא עלאה
ואסתלק גו קודשא ואתבר חילא ותוקפא דסטרא אחרא ועל דא
בכחך

ג) סוד הדעת ...וא הנמשך לפה ... מלת אמו״ר רמוז סוד מורא ... לפנימיות · סרמ״ז :

בחך אצטריך למעבד רעותא דמארך כי אין מעשה וחשבון
ו׳ בגין דבההוא כח אית מעשה אשתדלותא לאשתדלא בהאי
למא דאקרי מעשה עלמא דעובדא למשלם סופא דמחשבה
שבון דא הוא עלמא דתלייא בדבורא דהא חשבון בדבורא
לייא ועל דא כל גימטרייאות ותקופין ועבורין דעלמא בסיהרא
ין׳ ודעת דא איהו רזא דשית סטרין דתליין במחשבה ואקרון
למא דההוא מחשבה וחכמה דבלא תלייא מנייהו וכל אלין
לין בההוא כח מה דלאו הכי בסטרא דשאול דרגא דגהינם
הא כל ב״נ דלא אשתדל בהאי כ״ח בהאי עלמא לאעלאה
ה במעשה וחשבון ודעת וחכמה סופיה לאעלאה בשאול דלית
יה מעשה וחשבון ודעת וחכמה׳ דהא סטרא אחרא ארח שאול
יהי דכתיב ״דרכי שאול ביתה מאן דאתרפי מהאי כ״ח קדישא משלי ו׳
תקף ביה סטרא אחרא דשאול ביתה׳ אשר אתה הולך שמה
י כל בני עלמא אזלי לשאול׳ אין׳ אבל סלקין מיד דכתיב
וריד שאול ויעל בר אינון חייבין דלא הרהרו תשובה לעלמין שמואל א׳ ב׳
חתין ולא סלקין׳ ואפילו צדיקים גמורים נחתין תמן׳ אמאי
חתין בגין דנטלין כמה חייבין מתמן וסלקין לון לעילא (ותמן
דין לון להרהר בתשובה)׳ ומאן אינון אינון דהרהרו בתשובה
האי עלמא ולא יכילו ואסתלקו מן עלמא וצדיקייא נחתי בגיניהון
חייבין גו שאול ונטלין לון וסלקין לון מן תמן׳ א״ר יוסי כתיב
חת לאחת למצוא חשבון חשבון דגימטרייאות דקיימן בסיהרא קהלת ז׳
אן דרגא דילה אינון לא אתיב ליה׳ אמר שמענא ולא אדכרנא
לה׳ קם ההוא טולא ובטש בעינוי דר׳ אבא נפל על אנפוי׳
נו דחילו׳ עד דהוה נפל על אנפוי נפל קרא בפומיה דכתיב
ניך ברכות בחשבון על שער בת רבים׳ ואלין עיינין דילה שיר ז׳

פרפראות גו חכמה עלאה דאתמשכא מלעילא ומגו חשב
ותקופין ועבורין אתמליין ואתעבידו בריבות דנפקן מימין לכר
סטרין (אינון עיינין) עד דאתפקדן לכל חושבן ועבורין דסיהרא
בלבד (ס"א דלבר) וככבין ומזלי למעבד חשבון ודא איהו על שע
בת רבים דא איהי סיהרא דלבר ׳ א"ר אבא לר׳ יוסי ההוא
מרגלא קדיש׳ דהוה תחות ידך מגו סיעתא דחסידא קדישא דאיר
גבן כמה שפיר איהו ואהדרנא ביה דהא ודאי לא אצטריך לאפק
אתתא למשרי באתר אחרא עד דבעלה יפקד לה ויהיב לה רש
למיהך ואורעין לבעלה בקדמיתא ומפייסין ליה דהוא יפקד ל
ויהיב לה רשו למיהך לההוא אתר ׳ כך קב"ה פייס למשה וע
דיהב ליה רשו וא"ל אימא אנת הנני נותן לו את בריתי שלו
למשרי בגוויה ועד דיהב לה רשו למהך תמן לא אזלת ׳ מנל
מצדיקו של עולם דיהיב לה רשו למשרי גו צדיקי בהאי עלמא
ויתבה עמהון ככלה גו קשוטהא ׳ וצדיקא דעלמא חמי וחד
בהאי אבל בין דרועי דבעלה שכיבת ואתהדרת למהוי בהדייד
אסתר ב׳ ותבת לבעלה כד"א °בערב היא באה ובבקר היא שבה בער
היא באה לגבי בעלה ובבקר היא שבה לגבי צדיקייא דעלמא
תהלים ל"ז וכלא ברשות׳ דבעלה (הה"ד °וצדיק חונן ונותן) ומשה כך אמר הנ
נותן לו את בריתי כמה דצדיק דלעיל׳ נותן אוף אנא הנני נות
מתנה למהדר מתנה איהי ובגין ברית דא רווח כהונה. עלאה
ואי לא תהא בהדיה לא אתקשר פנחס בדרגא דכהונה עלאה
דהא ברית דבקא איהו תדיר בימינא עלאה וימינא עלאה דא
זמין למבני בי מקדשא דאיהו ברית׳ אמר ר׳ אבא אדכרנא מלו
חדא דשמענא מבוצינא קדישא דשמע משמיה דרבי אלעז
יומא חד אתא לקמיה חד חכים גוי א"ל סבא סבא תלת בעי
בעינא.

בעינא לכתבע מנך חד דאתון אמרין דיתבני לכו בי מקדשא
אחרא והא לא הוו למבני אלא תרין זמנין בית ראשון ובית
שני ׳ בית שלישי (ובית רביעי) לא תשכח באורייתא והא מה דהוה
ליה למבני כבר אתבנון ולעולם לית ביה יתיר דהא תרי בתי
ישראל קרא לון קרא דכתיב °גדול יהיה כבוד הבית הזה חגי ב׳
האחרון מן הראשון ׳ ותו דאתון אמרין דאתון קריבין למלכא
עלאה יתיר מכל שאר עמין מאן דמתקריב למלכא איהו חדי
(יתיר) תדיר בלא צערא בלא דחילו ובלא דחיקו ׳ והא אתון בצערא
ובדחקא וביגונא תדיר יתיר מכל בני עלמא ואנן לא אתקריב
לן צערא ודחקא ויגונא כלל ׳ אנן קריבין למלכא עלאה ואתון
רחיקין מניה וע"ר אית לכו צערא ודחקא אבלא ויגונא מה דלא
אית לן ׳ ותו דאתון לא אכלי נבלה וטרפה בגין דתהוון בריאין
גופא דילכון להוי בבריאותא ׳ אנן אכלינן כל מה דבעינן ואנן
תקיפין בחילא בבריאותא וכל שייפין דילן בקיומייהו ואתון דלא
אכלין חלשין כולכו במריעיןביישין ובתכירו יתיר מכל שאר עמין
עמא דסני לכון אלהכון בכלא ׳ סבא סבא לא תימא לי מדי
דלא אשמעינך ולא אקבל מנך זקיף עינוי רבי אלעזר ואשגח
ביה ואתעביד תלא דגרמי ׳ כיון דנח רוגזיה אהדר רישיה ובכה
אמר יי׳ אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ כמה תקיף חילא דשמא
קדישא תקיפא בכל ארעא וכמה חביבין מילין דאורייתא דלית לך
מלה זעירא דלא תשכח לה באורייתא ולית מלה זעירא דאתיא
מאורייתא דלא נפקת מפומיה דקב"ה ׳ מילין אלין דשאל ההוא
רשע ׳ אנא שאלנא יומא חד לאליהו ואמר דהא במתיבתא
דרקיעא אתסדרו קמיה דקב"ה והכי הוא דכד נפקו ישראל
ממצרים בעא קב"ה למעבד לון בארעא כמלאכין קדישין לעילא
ובעא למבני לון ביתא קדישא ולנחתא ליה מגו שמי רקיעין

ולנטעא לון לישראל נציבו קדישא בגוונא דדיוקנא דלעילא
שמות ט"ז הה"ד °תביאמו ותטעמו בהר נחלתך · באן אתר במכון לשבתך
פעלת יי' בההוא דפעלת אנת יי' ולא אחרא · מכון לשבתך
פעלת יי' דא בית ראשון · מקדש יי' כוננו ידיך דא בית שני
ותרווייהו אומנותא דקב"ה אינון ומדארגיזו קמיה במדברא מיתו
ואבנס לון קב"ה לבנייהו בארעא (דאליפו עובדיהון) וביתא
אתבני ע"י ידא דב"נ · ובג"כ לא אתקיים ושלמה הוה ידע דבגין
תהלים קכ"ז דהאי עובדא דב"נ לא יתקיים. ועל דא אמר °אם יי' לא יבנה
בית שוא עמלו בוניו בו דהא לית ביה קיומא ביומוי דעזרא גרם
חטאה ואצטרכון אינון למבני ולא הוה ביה קיומא ועד כען
בניינא קדמאה דקב"ה לא הוה בעלמא ולזמנא דאתי כתיב
שם קמ"ז °בונה ירושלם יי' איהו ולא אחרא (א) ובניינא דא אנן מחכאן
ולא בניינא דבר נש דלית ביה קיומא כלל · בית ראשון
ובית שני יחית לון קודשא בריך הוא כחדא מלעילא
בית ראשון באתכסייא ובית שני באתגלייא ההוא בית ליהוי
באתגלייא (ב) דאתקרי בית שני דיתחזי לכל עלמא אומנותא
דקב"ה חדוה שלים ורעותא דלבא בכל קיומא ההוא בית
ראשון באתכסייא אסתלק לעילא על גבוי דההוא דאתגלייא
וכל עלמא יחמון ענני יקר דסחרן על גבי דההוא דאתגלייא
ובגו דאינון ענני בית ראשון בעוברא טמירא דסליק עד רום
יקר שמייא ובניינא דא אנן מחכאן ועד כען לא הוה בעלמא
דאפילו קרתא דירושלם לא ליהוי אומנותא דב"נ דהא כתיב
זכריה ב' °ואני אהיה לה נאם יי' חומת אש סביב וגו' · אי לקרתא כתיב הכי
כ"ש ביתא דאיהו דיורא דיליה ועוברא דא הוה אתחזי למהוי
ברישא כד נפקו ישראל ממצרים ואסתלק עד לסוף יומין בפורקנא

בתראה

א) ומטעם זה כתב הרמ"ל לומר יסר"מ שתבנה כה"מ ולא שיבנה מא"ן · ב) א"ס אפ' לו' איקרא הני ע"ש הזוה"ג
לא' כמו הני ומשנה למלך :

בתראה שאלתא אחרא דודאי אנן קרבין למלכא עלאה יתיר מכל שאר עמין ודאי הכי הוא דישראל עבד לון קב"ה לבא דכל עלמא · והכי אינון ישראל בין שאר עמין כלבא בין שייפין כמה דשייפין לא יכלי למיקם בעלמא אפי' רגעא חדא כלא לבא הכי עמין כולהו לא יכלין למיקם בעלמא בלא ישראל ואוף הכי ירושלם בגו שאר ארעאן כלבא בגו שייפין וע"ד איהי באמצעית דכולי עלמא כלבא גו שייפין וישראל מתנהגן גו שאר עמין כגוונא דלבא גו שייפין · לבא איהו רכיך וחלש ואיהו קיומא דכל שייפין לא ידעין מצערא ועקא ויגונא כלל אלא לבא דביה קיומא דביה סוכלתנו · שאר שייפין לא אתקריב בהו כלל דהא לית בהו קיומא ולא ידעין מידי כל שאר שייפין לא קריבין למלכא דאיהו חכמתא וסוכלתנו דשרייא במוחא אלא לבא ושאר שייפין רחיקין מניה ולא ידעין מניה כלל · כך ישראל למלכא קדישא קריבין ושאר עמין רחיקין מניה · שאלתא אחרא דישראל לא אכלי נבלות וטרפות וטנופא ולכלוכא דשקצים ורמשים כשאר עמין הכי הוא דהא לבא דאיהו רכיך וחלש ומלכא וקיומא דכל שאר שייפין לא נטיל למזוניה אלא ברירו וצחותא דכל דמא מזוניה נקי וברירא ואיהו רכיך וחליש מכלא ושאר פסולת אנח לכל שייפין וכל שאר שייפין לא משגיחין בהאי אלא כל פסולת וביש דכלא נטלין ואינון בתקיפו כמה דאתחזי לון · ועל דא בכל שאר שייפין אית אבעבועין שאת או ספחת סגירו דצרעת · ללבא לאו מכל הני כלום · אלא איהו נקי ברירא מכלא לית ביה מומא כלל כך קב"ה נטיל ליה לישראל דאיהו נקי וברירו דלית ביה מומא על דא כתיב °כלך יפה רעיתי ומום אין בך · אתא רבי יוסי נשיק ידוי אמר אילו לא אתינא לעלמא אלא למשמע דא די : שיר ד'

ושם

ושם איש ישראל המוכה וגו׳ ׳ א״ר יצחק האי קרא הכי הוה ליה
למכתב ושם איש ישראל אשר הכה פנחס ולא המוכה ׳
אשר הוכה לא נאמר אלא בארח סתים ׳ אלא הכי א״ר אלעזר
רכ״ה כ׳ (נ״א יר״פ) כיון דסלקיה קב״ה לפנחס לכהנא רבא לא בעא לאדכרא
ליה לפנחס בקטלנותא דב״נ דהא לא אתחזי לכהנא רבא ׳ עד לא
סלקיה לכהנא רבא ארכר ליה ואמר וירא פנחס ויקח רמח וגו׳
וידקור את שניהם וגו׳ כיון דסלקיה לכהנא רבא לא ארכר שמיה
בקטלנותא דלא אתחזי ליה וחס עליה יקרא דקב״ה דכהנא רבא
לא אתחזי לאדכרא בקטלנותא ושם האשה המוכה אוף הכי :
ר״ש הוה אזיל מקפוטקיא ללוד ור׳ יהודה אזיל עמיה עד דהוו אזלי
פגע בהו ר׳ פנחס ן׳ יאיר ותרין גוברין טוענין אבתריה שכיך
חמריה דר׳ פנחס טעינו ליה ולא אזיל ׳ א״ר פנחס שביקו ליה
דהא ריחא דאנפין חדתין קא ארח או ניסא אתעביר לן השתא
עד דאינון תמן נפק ר״ש מבתר חד טנרא · נטל חמרא ואזל
א״ר פנחס ולא אמרית לכו דהא ריחא דאנפין חדתין קא ארח
נחת וגפיף ליה ר׳ פנחס ובכה א״ל חמינא בחלמי דאתייא שכינתא
לגבי ויהבת לי נכזבזן רברבן וחדינא ביה הא השתא כמה דחמינא
אר״ש מקל פרסי דחמרך ידענא דאנרת הוא השתא חדורה
שלים א״ר פנחס נתיב בדוך חד דמילי דאורייתא אצטריך צחותא
אשכחו עינא דמייא ואילנא ׳ יתבו א״ר פנחס מסתכל הוינא דהא
לתחיית המתים כארחא דארעא אחרא יעביד לון קורשא ב״ה
ומה דהות השתא קדמאה ליהוי כדין כתראה מנלן מאינון
עצמות הנהו גרמין דאחיא לון קודשא ב״ה על ידי יחזקאל
יחזקאל ל״ז דכתיב °ותקרבו עצמות עצם אל עצמו בקדמיתא ולבתר כתיב

וראיתי והנה עליהם גידים ובשר עלה וגו׳ · ויקרם עליהם עור מלמעלה ורוח אין בהם דהא מה דאפשיט בקדמיתא ליהוי בתראה בקדמיתא עור ולבתר בשר · בקדמיתא אפשיט מרוחא ולבתר עור ולבתר בשר ולבתר עצמות · אמר ר׳ שמעון כדא אקשן קדמאי אבל גרמין אלין דאחיא קודשא ב"ה נסין ואתיין משניין עבד בהו קודשא ב"ה · תא חזי מה כתיב °זכור נא כי איוב י׳ כחומר עשיתני ואל עפר תשיבני · מה כתיב בתריה הלא כחלב תתיכני וכגבינה תקפיאני · עור ובשר תלבישני ובעצמות וגידים תסוככני · זמין קב"ה הוא לבתר דיתבלי בר נש בעפרא ומטי זמנא דתחיית המתים דההוא גרמא דישתאר למעבד ליה כעיסא דא וכגבינה דחלב ונביע בחלב דהוא נביעו נקי מצוחצח בצחותא ההוא גרמא כד יתערב ההוא גרמא ויתמחי כחלבא ולבתר יקפיא ליה ויתצייר בציורא כגבינה בקפיאותא ולבתר יתמשך עליה עור ובשר ועצמות וגידים ה"ה דכתיב הלא כחלב תתיכני וכגבינה תקפיאני · התכתני לא כתיב אלא תתיכני הקפיתני לא כתיב אלא תקפיאני הלבשתני לא כתיב לא תלבישני סוככתני לא כתיב אלא תסוככני כולהו לבתר זמנא משמע לבתר מה כתיב חיים וחסד עשית עמדי דא רוחא דחיי · ואי תימא עשית עמדי כתיב ולא כתיב תעשה · אלא הכי אמר חיים וחסד עשית עמדי בההוא עלמא שדית בי רוחא דחיים אבל ופקודתך דמטרוניתא דמלכא שמרה רוחי איהי נטרת לרוחי בההוא עלמא מאי ופקודתך דאת זמין לפקדא לה בקדמיתא (שמרה רוחי) ורזא דמלה דא כל נפשין דצדיקייא גניזין וטמירין תחות כורסייא דמלכא ואיהי נטרא לון לאתבא לון לדוכתייהו הדא ה"ד ופקודתך שמרה רוחי מאי ופקודתך כמה ד"א °פקודתו יקח תהלים ק"ט אחר פקודתך דא מטרוניתא דמלכא דכל רוחין אינון פקדונין בידהא הדא ה"ד בידך אפקיד רוחי ואיהי נטרא לון בגין דא שמרה רוחי ואיהי נטרא לה כגוונא דא אמר דוד ·

שמרה

תלים פ"ו °שמרה נפשי כי חסיד אני שמרה
דא מטרוניתא דמלכא
דאיהי נטרא נפשי בגין כי חסיד
אני ובכל אתר דכתיב סתם דא
מטרוניתא כד"א ויקרא אל משה
שמו' ט"ו °ויאמר אם שמוע תשמע לקול יי'
אלהיך בכה רבי פנחס ואמר
ולא אמרית לך דשכינת' יהבת
לי נבזבזן ומתנן זכאה חולקי
דזכינא למחמי לך ושמענא דא
א"ל בההוא זמנא תינח ההוא
גרמא שאר גרמין דישתכחון
מה יתעביד מנהון · אמר ליה
כלהו יתכלילו בההו' נביעו דהאי
גרמא ויתכלילו בהדיה ויתעביד
כלא עיסה חדא ותמן יתצייר
ציורא כמה דאתמר הדא ה"ד
ישעיה כ"ח °ועצמותיך יחליץ מאי יחליץ כמ'
הושע ה' ד"א °חלץ מהם כלהו יתעברון
מקיומייהו ויתכלילו בהאי גרמא
ישעיה כ"ח למהוי עיסה חדא וכדין °והיית
כגן רוה וכמוצא מים וגו' : (אמר ר"מ)

רעיא מהימנא

אמר רעיא מהימנא ווי לון לבני
נשא דאינון אטימין לבא
סתימין עיינין דלא ידעין דכד
אתי ליליא תרעין דגיהנם
אתפתחו דאיהי מרה ועשנין
דילה דמתפשטין וסלקין עד מוח'
וכמרה חיילין דיצה"ר מתפשטין
בכל איברין דגופא ותרעין
דאיהו לבא דגן עדן מסתתמין
ולא מתפתחין דכל נהורין
דעיינין מלב' נפקין ותרעין דלבא
אינון עיינין מסתתמין בגין דלא
מסתכלין באלין מזיקין דאינון
לילות ולא שלטין בנהורין דלב'
דאינון מלאכים דמתפשטין בכל
אברים כענפין דאילנ' לכל סטר'
בההוא זמנא אינון כלהו נהורין
סתימין בלבא ומתכנשין לגביה
כיונים אל ארבותיהם כנח
ואתתיה וכל מין ומין דעאלו עמי'
בתיבה · ומזיקין דמתגברין על
כל אברים דגופא כמי טופנא
דגברו עליה ט"ו אמה בגין דחב ביה ואסתלק י"ה מן גופא
ואשתאר אלם כלא ראיה ושמיעה וריחא ודבורא רזא דמלה
תלי' ל"ט °נאלמתי דומיה (החשיתי מטוב וכאבי נעכר) דומי"ה דום י"ה בההוא זמנא
חמיש עשרה אמה גברו מזיקין על גופא · ואינון כבסלא (א) לעוגיא
וכגוונא

א) בברכות ד"ו פירש"י ותו' כמו הדין אוגיא ליהוי פאה בכדרים ד"ו ופירוש במלא תלם המקיף החפירה והערוגה כך המזיקין קיימי עלן ומקיפין אותנו : ובלע"ז אוגית א' מתחלפת באחה"ע וכמו על עונה דקיינו חפירה וכן אוגיות לנפנים כמו עוגיות ספירושו חפירות · פרש"ב :

בגוונא דנח שלח את היונה בשליחותיה אוף הכי שלח נשמתא
אדם רוחא בשליחותיה וכג"ד צריך בר נש לפקדא לה כמטרונית'
הה"ד °בידך אפקיד רוחי ואם היא אסירא בחובוי דגופא בירא תלים ל"א
חיילין דיצר הרע מה כתיב בידך אפקיד רוחי פדית אותי וגו'
עוד בזמנא דאיהי חייבת מה כתיב ברוחיה °יד ליד לא ינקה רע משלי י"א
אזיל מיד ליד במשריין דיצר הרע דשריין עליה בחובין דיליה
רקין ליה מאתר לאתר · והאי איהו דאחזי גרמיה במדינה
אחרת או במלכו אחרא ולזמנין באשפה כפום חובוי ואי איהו
זכאה כל משריין דיצה"ט כלהו ופניהם וכנפיהם פרודות לקבלא
רוחיה וסלקין ליה לעילא לאתר דחיוון דכורסייא ותמן חזי כמה
חזיונות דמיונות ומראות דנבואה ובגין דא אוקמוה רבנן דחלום
אחד מס' בנבואה · ועוד °שמרה נפשי כי חסיד אני אף על גב תלים פ"ו
דאוקמוה בגמרא ולא חסיד אני שכל מלכי מזרח ומערב ישנים
עד ד' שעות ואני °חצות לילה אקום להודות לך ולא עוד אלא תלים קי"ט
שכל מלכי מזרח ומערב וכו' ואני ידי מלוכלכות בדם שפיר ושליה
ידי לטהר אשה לבעלה מיד אזדמן ליה צפרדע וא"ל למה את
משבח גרמך למימר חצות לילה אקום להודות לך ואנא כל
ליליא לא שביכנא לשבחא ליה ולנגנא קמיה אמר דוד ווי
ממנא דההוא צפרדע דלא ידע מאי דאנא אמינא דלא אמינא
כי חסיד אני אלא בגין דאוקמוה רבנן ולא עם הארץ חסיד ·
דאורייתא אתייהיבת מימינא דקב"ה דאיהו חסד ובגין דא מאן
דאתעסק באורייתא אתקרי חסיד בגין דא אמינא לקב"ה שמרה
נפשי ולא תדון לה כעוברי על עמי הארצות דאתמר בהו ולא
עם הארץ חסיד · ואי תימא כמה עמי הארצות אינון דעבדו
חסד אלא הכי אוקמוה איזהו חסיד זה המתחסד עם קונו כגון
דוד דהוה מחבר · ומאי הוה מחבר אורייתא דלעילא הוה מחבר
עם קב"ה ובגין דא שמרה נפשי כי חסיד אני וכד בר נש מית
מה כתיב ביה בהאי נפש °בהתהלכך תנחה אותך בשכבך משלי ו'
תשמור עליך והקיצות לתחיית המתים היא תשיחך דא לתחיית

המתים

המתים שפיר דיוקים ליה לבר נש אבל לאגרא לנשמתא בעלמא
דאתי מאי הוי אלא קב"ה מלביש לה בקדמיתא בענני כבוד
בקדמיתא תיעול במראה דאיהו כגוונא דגופא כליל ברמ"ח
איברים אוף הכי תיעול במראה · כליל ברמ"ח פקודין וברמ"ח
(במדבר י"ב) נהורין דמתפרשן מההוא מראה דאתמר ביה °ויאמר אם יהיה
(בראשית ט') נביאכם יי' במראה אליו וגו' · ובלבושין דענני כבוד °וראיתיה לזכור
(במדבר י"ג) ברית עולם דא אספקלריא המאירה (א) °בחלום אדבר בו דא
אספקלריא דלא נהרא · כליל משס"ה נהורין כחושבן ישנ"ה
והיינו אני ישנה חד בעלמא דין וחד בעלמא דאתי ואינון בעובדי
(שמות ג') ידוי דקב"ה ורזא דילהון °זה שמי לעולם י"ה עם שמי שס"ה ו"ה
עם זכרי רמ"ח וכרוזין נחתין וסלקין קמיה הבו יקר ליקרא דמלכא
(בראשית א') והיינו °ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא
אותו וההוא דעבד ליה בתרין דיוקנין בתרין פנים דאתמר עלייהו
(שיר ח') °היושבת בגנים איהו עלת על כלא דאתמר עלה °כי לא ראיתם
(דברים ד') (במדבר י"ב) כל תמונה ועל שאר דיוקנין כתיב תמונת כל וגו' °ותמונת יי'
יביט ותרי"ג מלאכין סלקין לה לנשמתא באלין דיוקנין כלהו
(שמות י"ט) ופניהם וכנפיהם פרודות לקיים קרא דכתיב בהון °ואשא אתכם
על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי כגוונא דנפקו ממצרים ואזלו
בענני כבוד ובכל ההוא יקר כההוא גוונא תהא מפקנותא
דנשמתא מגופא דטיפה סרוחה למיזל לתרין גנים דאתכרי שמיא
(תהלים צ"ו) וארעא דילהון בשם יי' ובגיניה אתמר °ישמחו השמים ותגל
(ישעיה ל') הארץ · בההוא זמנא יתקיים בבר נש °ולא יכנף עוד מוריך לגבך
(שם ו') °בשתים יכסה פניו אלא והיו עיניך רואות את מוריך ומסטרא
דאלין מראות זכה מרע"ה רבן של נביאים וחכמים :

אמר בוצינא קדישא אנת הוא דזכית בחייך למה דיזכון צדיקייא
בתר חייהון וזכאה חולקך · ד"א שמרה נפשי כי חסיד אני אמאי
בגין שאתחסר עם אנ"י דאתמר בי' אנ"י וה"ו ווי ליה למאן דאפריש
אני

א) נ"ל דבחלום גו' פ"ו אלהי"ם דין הרפא פהיא אספקלריא דלא נהרא א"ס ·

ני מן הוא דאתמר °הוא עשנו ולא אנחנו דכלא חד בלא תלים ק׳
רודא הה״ד °ראו עתה כי אני אני הוא אני אמית ואחיה מחצתי דברי׳ ל״ב
אני ארפא ואין מידי מציל ׳ אני ידו״ד אני הוא ולא אחר ׳ ודא
ני מן ארנ״י ידו״ד עמודא דאמציעיתא ובגין דידו״ד איהו לימינא
איהו חסד אמר שמרה נפשי דאתחסר כך עם אני דאיהו ארנ״י
גבורה ובתפארת אתחברן תרין שמהן יאהדונה״י ורזא דמלה
חסד ובגבורה °ופניהם וכנפיהם פרורות מלמעלה ובתפארת יחזקאל א׳
אתקרי °ידו״ד איש מלחמה מה כתיב °שתים חוברות איש שמו׳ ט״ו
רתין שמהן מתחברן ביה כחדא ושתים מכסות את גויותיהן יחזקאל א׳
תפארת אתקרי גוף °וגויתו כתרשיש ׳ יאה״ה ויה״ה °הושע עבדך דניאל י׳
אתה אלהי שמח נפש עבדך תנה עזך לעבדך תלת זמנין תלים פ״ו
אתעביד דוד עבד בתהלה דא לקבל ג׳ זמנין דאוקמוה מארי
מתניתין דבעי ב״נ למהוי עבדא בצלותא בברכאן קדמאין כעבד
מסדר שבחוי קמי רביה באמצעיות כעבדא דבעי פרס מרביה
באחרונות כעבד דמודה קדם רביה בפרס דקביל מניה ואזיל
ליה ותלת זמנין דבעי למעבד עבד מסטרא דעבודה דאוקמוה
מארי מתניתין דלית עבודה אלא תפלה ותלת אבהן אתקריאו
עבדים מסטראה ׳ ע״ש שכינתא דאיהי עבודת יי׳ ואוף הכי משה
עבד יי׳ ובג״ד כי לי בני ישראל עבדים אבל לגבי אחרנין כד
שראל בני מלכים הם מסטרא דמלכות ואיהי אמאי אתקריאת
עבודה כאורח דאתתא למפלח לבעלה ואורח בנין למפלח
לאבוהון דוד אתעביד עני חסיד ועבד הה״ד °תפלה לדוד הטה שם
יי׳ אזנך ענני כי עני ואביון אני ׳ שמרה נפשי כי חסיד אני
הושע עבדך אתה אלהי הבוטח אליך אתעביד עני לתרעא
דמלכא דאתמר בה °אדני שפתי תפתח אדנ״י היכ״ל אתעביד שם נ״א
עני לתרעא דהיכלא דמלכא ומה כתיב הטה אדני אזנך ענני
ודא שכינתא תתאה דאיהי אזן לקבלה צלותין ולמשמע לון
כדכתיב °כי לא בזה ולא שקץ ענות עני ולא הסתיר פניו ממנו שם כ״ב
ובשועו אליו שמע ׳ דאיהו אתעביד עני ודל מסטרא דאת ד׳ מן

אחד למשאל מן א"ח דאיהו עמודא דאמצעיתא לקיימא בידן
תהלים קי"ח °דלותי ולי יהושיע דלא ימות משיח בן אפרים ושאיל מניה בההוא
שם י"ח תרעא בגין ישראל העניים לקיים בהו °ואת עם עני תושיע ולבתר
שאיל בגין כהנייא דיחזור עבודה למקומה ואתעביר עבד ולבתר
דיהיב לון אורייתא מסטרא דחסר למעבד גמול עם דלי"ת מן
אורייתא ובגנ"ד אתעביד חסיד כד מטא לג' ספירן עלאין · פתח
שם קל"א ואמר °יי' לא גבה לבי ולא רמו עיני ולא הלכתי בגדולות ובנפלאות
ממני · שלמה אמר הא בינה איהי דמשה אשאל בחכמה עלאה
קהלת ז' דאיהי לעיל מדרגיה מה כתיב °אמרתי אחכמה והיא רחוקה
מלכים א' ה' ממני והא כתיב °ויי' נתן חכמה לשלמה · חכמה זעירא · ובעא
לסלקא מתתא לעילא דאתרחיקת מניה בגין דאפי' למינה לית
ב"נ בעלמא דיכיל לסלקא בר ממשה כל שכן לעילא מניה דאיהי
חכמה עלאה מסטרא דילה חכם עדיף מנביא ואע"ג דאוקמות
בארח דרשה על (א) פרה ארומה שבעים פנים לתורה רבי אלעזר
קום לחדשא מילין קמי שכינתא די תהא עזר לאביך דשמך
בראשית ב' גרים עזר אל אל מימינא עזר משמאלא הה"ד °אעשה לו עזר
כנגדו כמאי בורע שפיר דאיהו הפך עזר ויקום רבי יוסי עמך
דאיהו כורסייא שלימתא למאריה דהכי סליק יוסי לחושבן הכס"א
אלהים כחושבן ויקום עמיה רבי יהודה רביה הו"ד וביה י"ה וביה
ידו"ד ד' ד' חיון ופניהם וכנפיהם פרודות כלהו לקבלא ליה ומניה
דוד דהוה לקב"ה דרגא בהודאות דאיהו מצד הוד ויקום עמיה
ר' ייסא בני יב"ק בקי בהלכתא ויקום עמיה ר' יודאי דחושבניה
שם ל"א א"ל בגון מיכאל מלאכין רשימין באל כגון °יש לאל ידי ורזא דאל
א' דמות ארם ל' תלת חיוון דאינון ד' אנפין לכל חד דרמיזין בה'
בחושבן ל' (נ"א ג' יודין עולין ל') ואינון בראשי תלת אזכרות דאינון יי' מלך
יי' מלך יי' ימלוך לעולם ועד ויקום ר' אבא עמהון דאיהו חושבניה
ד' ד' חיוון

רבי

(א) עיין רמ"ג כ' ופר"ה אדומה נק' סכי' עלאה דהיא בינה וסכן זה (ונקראת נ"כ שכינתא תתאה ס' פס כדף רמ"ג ב' יכן בפ' חקת קפ"ב ב' ובזוהר כסה"מ ד' י' ג' וס' כ"ט נ"ר א' ע"ע סרפ"כ :

רבי שמעון איהו כאילנא ורבי אלעזר בריה וחברוי דאינון ח'
דארכרנא כענפין דאילנא רברבין דדמיין לדרועין ושוקין קום
רבי שמעון ויתחדשון מילין מפומך בהאי קרא דמלקדמין למנצח
תמן נצח נגון צח וביה אתקרי ידו"ד מארי נצחן קרבין לגבי
אומין עובדי ע"ז דעלמא ורחמין ודינא לישראל ורזא דמלה
ובאבוד רשעים רנה מגלן שכיען שמהן אית ליה ועם נצח והוד
ע"כ כחושבן חס"ד ורזא דמלה נעימות בימינך נצח הוד בידה תלים ט"ז
הודו לייי צדיק ביה רננו צדיקים בידו"ד וביה רנו ליעקב שמחה ד"ה ט"ז / תלים ל"ג
תפארת ביה הללו ט הללו יה הללויה דתמן ידו"ד בנגון ובזמר ירמיה ל"א
חסד וגבורה בשיר ובברכה חכמה ובינה באשרי כתר בתהלה
מלכות מזמור ביה ר"ז וביה מו"ם מסטרא דזמר דאורייתא וזמר
דצלותא זמר מסטרא אחרא איהי מו"ם ז"ר זמרא בביתא חרבא
בביתא נדה שפחה בת עובדי ע"ז זונה ודא אתוון מזמו"ר נגו"ן
תמן נ"ן הכי שפירו דנגונא ביה הלל כגון ליל שמורים הוא לייי שמות י"ב
להוציאם מארץ מצרים אשרי דביה ישרי עלמא משבחין אשרי תהלים
העם שככה לו בברכה אברכה את יי' בכל עת בתהלה תמיד קמ"ד / שם ל"ד
תהלתו בפי על שושן עדות דא הוד דאיהו שושן סומך שליט שם ס'
על חוור דנצח שליט איהי חוור על סימק מאי עדות דא צדיק
איהו ברית דאיהו אחיד לשמיא וארעא הה"ד העידותי בכם דברי' ד'
היום את השמים ואת הארץ מאי מכתם מ"ך ת"ם כך איהו צדיק
תם עמודא דאמצעיתא דרגא דיעקב איש תם גוף וברית חשבינן
חד ללמד חסד וגבורה דמתמן אורייתא אתייהיבת ללמוד
וללמד א"ל שפיר קאמרת אבל למנצח על השמינית דלא תוזו תהלים י"ב
נצח מן הוד דאיהי ספירת ח' אמר למנצח על השמינית אמר
בוצינא קדישא אי הכי בינה דרגא דילך ואמאי אוקמוה ונתן
ההוד למשה שנאמר ונתת מהודך עליו אמר ליה שפיר קא במדבר כ"ז
שאלת ה' סלקא באת י' חמש זמנין עשר לחמשין תרעין דבינה
ואתפשטותא דילהון מחסד עד הוד הן חמש עשרה בכל ספירה

אינון

אינון חמשין ובג"ד מבינה עד הוד כלא אתפשטותא חדא · לבתר אתא צדיק ונטיל כל חמשין תרעין בלחודוי למהוי שקיל לכל חמש ואתקרי כל דנטיל כל חמשין תרעין ואוף הכי כלה נטילה להו כלהו · אמר כען ודאי אתיישב מלה על בורייה · ועוד למנצח תמן מ"ל עם נצ"ח ודא מ"ל מן חשמ"ל מן ח"ש הוד ונצח אינון לקביל תרין שפוון · ובגין דא אתקריאו שפוון חיוון אשא ממללא ובחגיגה עד היכן מעשה מרכבה ואוקמוה מן וארא עד חשמל דמסטרא דגבורה אתקריאו חיוון אשא ונהר דנפיק מזיען דילהון יסוד כלהו תלת אינון מרכבה לתפארת אדם מעשה מרכבה דא מלכות ובתלת אלין איהו חכמה ובינה ודעת ובגין דא אוקמוה מארי מתניתין דאין דורשין במעשה מרכבה ביחיד אא"כ הוא חכם ומבין מדעתו ואית מרכבה לתתא מזעיר אנפין דאיהו מטטרו"ן אדם הקטן דבמרכבה דיליה דאיהו פרד"ס רדיפי מיא דאורייתא דנפיק מגו פרד"ס דיליה לתלת מארבע דאתמר עלייהו נכנסו לפרד"ס והא אתמר דאיהו ציפרא דחזא רבא בר בר חנה דכיף ימא דאורייתא דימא מטי עד קרסולוי ורישיה מטי עד צית שמיא ולא אבישלו תלת ביה משום דנפישי מיא דיליה אלא משום דרדיפי מיא ואוקמוה · אבג כליל לון דסלקין לשית לקבל אתוון מטטרו"ן ורביעאה ד' °קול דממה דקה דתמן אתי מלכא ואיהו אדם לשבת על הכסא א"י מים עליונים ומים תחתונים דלית בינייהו אלא כמלא נימא דאיהו ו' נטוי בינייהו ברקיע דאיהו מבדיל בין מים למים דיהא הבדלה בין נוקבא לדכורא בגין דא °ויהי מבדיל ורזא דמלה יאהדונה"י מים עליונים זכרים י' עדאה"ה מים תחתונים נקבות י' תתאה שית אתוון בינייהו כחושבן ו' דא מטטרו"ן דאיהו בין א' ועיד יו"ד נקודה ו' גלגל ולית תנועה כגלגל כו' סטרין כחושבן ו' אלא בההיא נקודה וההיא נקודה איהי יחודא דכלא ואסהידת על ההוא יחיד דלית ליה שני דאוקמוה עליה רבנן שצריך ליחדו כדי שתמליכהו על

מלכים א' י"ט

ברא' א'

השמים

השמים ועל הארץ ועד ד' רוחות עלמא כ' שמים וארץ ג' עמודא
סביל לון ד' ארבע חיוון ה' כורסייא ו' שית דרגין לכורסייא ועוד
א' כ' ג' ד' ה' ו' ז' ח' ט' אדם י' יחוד דיליה מלכות עשיראה (א)
אדם תשע איהו לקבל תשע אתוון · זכאין אינון ישראל דירעין
רזא דמאריהון · דבר אחר צו את בני ישראל ואמרת אליהם את
קרבני לחמי לאשי ריח ניחוחי ר' יהודה אמר בקרבנא אית עשן
אית ריח ואית ריח ניחח עשן איהו מסטרא דדינא הה"ד כי אז
עשן אף יי' עלה עשן באפו ואש מפיו תאכל · ריח ניחוחי דרחמי
וריח אפך כתפוחים · אמר רעיא מהימנא והא תרוייהו עשן וריח
אינון באף וקראין סהרין · חד עלה עשן באפו ותניינא
וריח אפך כתפוחים ואמאי אתקרי חד עשן דינא · ותניינא רחמי
אלא בחוטמא אית תרין חלונין ואתמר בשמאלא עלה עשן באפו
ואי עלה אלא מרבא דאיהו בשמאלא לקבל גבורה מימינא נחית
רוחא לגביה לקררא ליה ולשככא רוגזיה · מסטרא דחסד דתמן
רוחא חכמה לימינא הרוצה להחכים ידרים בינה בלבא כלפי
שמאלא הרוצה להעשיר יצפין וכגין דא עלה עשן באפו מן בינה
לגבי חכמה דאיהי לימינא ומקבל ליה בחדוה בנגונא דליואי
האי עשן לא סליק אלא על ידי איש דאדליק בעצים דאינון אברי
דליין פקודין עצי עולה · מארי תורה אורייתא דאיהי אדליקת
להון אש בתוקפא דגבורה ועלה עשן בהון בבינה עשן המערב
מדסליקת לאף אתקרי קטרת הה"ד ישימו קטורה באפך ולית
דבטיל מותנא בעלמא כקטרת דאיהי קשורא דדינא ברחמי עם
ריח ניחח באף תרגום דקשר קטירו · אמר רבי יהודה זכאה
חולקנא דרווחנא מילין סתימין באתגלייא · עוד אמר בוצינא
קדישא דבתר דצלותא איהי כקרבנא מאן דיימא פטום הקטרת
בתר תהלה לדוד בטיל מותנא מביתא :

אמר רעיא מהימנא כען בעי למנדע איך אתקינו צלותין לקבל
קרבנין אלא תלת צלותין לקבל את הכבש האחד תעשה
בבקר

[Margin: ויקרא כ"ט; תהלים י"ח; שיר ז'; דברים ל"ג]

(א) דמא' פד ט' נימ' אדם כול ו' אלין כו כ"א תנא ספירות וגם אד"ס כפ"ק ט' י' יחוד ד' ליס היה בסוד פנמור
יס סורא א' סתיה כת י"ס כבורא אנליכו בסוד מילוי דס"ב י"ס ואס תתכס מא' עד ו' כוה אכ"א בע"ב נס כ וכו יבלה
ספיכ"ס ככו' כתו' פ' א' · הרמ"ז :

כ"א' י"ט בבקר · דא צלותא דשחרית דאתמר בה ויַשכם אברהם בבקו
בא המקום אשר עמד שם את פני יי' ואוקמוה רבנן דלית עמידו
אלא צלותא · ואת הכבש השני תעשה בין הערבים לקבל צלות
שם כ"ד דמנחה דתקין לה יצחק הדא הוא דכתיב ויצא יצחק לשו
בשדה לפנות ערב ולית שיחה אלא צלותא · צלותא דערביר
לקבל אמורין ופדרין דמתאכלין כל הלילה הדא הוא דכתי
שם כ"ח ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש ולית פגיעה אלא צלות
אדהכי דאנן בתר דא אמאי כתיב ויקח מאבני המקום וישכ
מראשותיו וישכב במקום ההוא · וכי לא הוו ליה כרים וכסתו
למשכב · אלא הואיל ואתא חתן לגבי כלה אף עלגב דלא הוו
אורחוי למשכב אלא בכרים וכסתות ואיהי יהיבת ליה אבני
למשכב יקבל כלא ברעותא דלבא · והא אתמר ואוף הכי אתמ
בחבורא קדמאה מ"ד ויאמר יעקב כאשר ראם אמר ר' שמע
תיב ואימא קרא : (כנתוב דרנ"ב כ' אלא פגיעה כר"מ שם)

רעיא מהימנא

אמר רבי פנחס מסתכל הוינא שמירה בלב איהו ודאי (רחמנא בלבא) (ס"א אלא דוגמא דלב שלמה) ועל דא שמור בלב ולאו באתר אחרא · זכירה בזכר במוחא דרכיב וישליט על הלב · ולית זכירה אלא במוחא · ועל דא זכור לזכר ושמור לנקבה · מוחא דאיהו דכורא רכיב ושליט על הלב · לב שליט ורכיב על הכבד · כנגד סמ"אל ונחש דא כדא ואיהו חד (ס"א ואינון דכר ונוקבא)

יותרת

אמר רעיא מהימנא לית קרבנ אלא לרחקא סטרין מסאב ולקרבא דרגין קדישין · ואתמ בחבורא קדמאה דילהון (ערק דכבדא אלין אישים וכל אינו חיילין ואתמר) ערקין דכבדא אית מנהון רברבין ואית מנה רברבין וזעירין ומתפשטין מנה לכמה סטרין וצין נטלין אבר ואמורין ופדרין דמתאכלין · כ הלילה דהא קרבן כלא לי

אמר בוצינא קדישא רעיא דעיל דקרבנין דקודש

מהימנא והלא אמרת בריך הוא לאו אינון אלא לקרבא י' בה' ו' בה' אלא אף ע

דכל

ותרת הכבד וכבד וע"ד בקורבנ'
יתר' הכבד דא נחש כבד מיכל'
דכורא רזא דסמ"אל אמר רבי
שמעון ודאי כך הוא ויאות הוא
בריר' דמלה ורזא וסתרין דקרבן
כי הוא · כבד נטיל בקדמיתא
וא ויותרת דיליה (ס"א ולבתר יותרת
עליה) סמא"ל ובת זוגו וכל אינון
ירקין דכבדא חיילין ומשיריין
דילהון ונטילו דילהון דאכלין
חלבין שמנינו דקרבן הה"ד ואת
החלב אשר עליהם וכדין קריב
כלא לגבי לב · ולב לא נטיל
בכולא אלא ודאי דאתעביר ביה
ווליך בההוא תננא וצלותא
דאתעביר עליה דקרבנא לב
קריב לגבי מותא רעות' דיחודא
דכהנא ביה וחדוותא דליואי ·
כחא דא נהורא דאתיי' ממוחא
ואה מוחא קריב לגביה טמיר
בלא דלא אתיידע כלל (ס"א לגביה
כלל דלא אתפרע כלל) וכלא אתקשר
א בדא ומוחא קריב נחת רוח
כלא ערקין דכבדא אין אשים
כל אינון חייליהון · כבד כמה
אתמר · יותרת נקבה נוקבא
דליה אמאי יותרת דלא אתחבר'

דכל קרבנין צריכין לקרב קמיה
איהו פליג לכל משריין מאכלין
דקרבנין לכל חד כדקא חזי ליה
לשבלייא מזוני דאורייתא ומשתיי'
דיינא ומיא דאורייתא לטבעיים
דאינון שדים דאינון כבני אדם
יהיב לון אין מאכלים טבעיים
דנחית אשא דילהון למיכל לון
כמה דאוקמוה רבנן · אי זכו הוה
נחית כמו אריה דאשא למיכל
קרבנין ואי לא הוה נחית תמן
כמין כלבא דאשא · ואוף הכי
כד מית ב"נ אי זכי נחית כדמות
אריה לקבלא נפשיה ואי לאו
כדמות כלב דאמר דוד עליה
הצילה מחרב נפשי מיד כלב
יחידתי · ובגין לשיזבא קב"ה
גופיהון דישראל מנהון ונפשהון
מני לקרב' קרבניה דבעירן וגופין
באתרייהו לקיי' · אם רעב שונאך משלי כ"ה
האכילהו לחם ואם צמא השקהו
מים אבל קב"ה לא נטיל אלא
רעותא דלבא ותבירו דיליה
(דאיהו ישראל) הה"ד · זבחי אלהים תלי' נ"א
רוח נשברה לב נשבר ונדכה
אלהים לא תבזה כגוונ' דכלי חרס
דאתמר בהון נשברו נטהרו ·

בדכורא אלא כד אשארת לה
שעתא לבתר דעבדא נאופהא
ושבקא ליה׳ תו יותרת נקבה
דכד בעייא לאתחברא בבר נש
אתעבידת לגביה שיורין דלא
אתחשבא כלל׳ לבתר איהי
אתקרבת זעיר זעיר לגביה עד
דאתעבידת ליה חבורא חדא
ומאלין ערקין דכבדא מתפשטן
אחרן זעירין לכמה זינין וכלא
נטלין אמורין ופדרין וכלהו כלילן
בכבד לב דאיהו עקרא בקדושה
נטיל דמקריב למוחא כמה
דאתמר לב שרייא על תרין
כוליין ואינון תרין כרובין יהבין
עיטא ואינון רחיקין קריבין ימינא
ושמאלא וכלהו נטלין ואכלין כל
חד כדקא יאות עד דאתקשר
כלא כחדא זבחי אלהים רוח
נשברה דא מתקריב ללב
רוח נשברה וידוי וצלותא דהא
ודאי והרוח תשוב אל קהל׳ י״ב
האלהים יחזקאל ל״ד

כהנא מוחא׳ לוי לבא׳ גופא
ישראל ואתמר בהון כהנים
בעבודת׳ ולויים בדוכנם וישר
במעמדם ואי ככר כע׳ לקרבא
לגבי דלבא׳ חלבים דאינון
מסאבין איהו לא נטי׳ לא שמנינ
דחלב טהור כגוונא דאית בגופ
חלב טהור וחלב טמא דם צלו
בלא פסולת ודם עכור בפסולת
וערקין דלב׳ חיילין קדישין וערק
דכבדא חיילין מסאבין אוף הכ
אינון משריין דיצר הרע ומשריי
דיצ״ה לין ממנן על ערקין דלבא
ולין ממנן על ערקין דכבדא אוף
הכי תרי אומי ישר׳ ואומין דעלמ
עע״ז׳ א״ל ר״מ שפיר קא אמרו
בכלא אבל אפילו ישראל לא
כלהו שוין דאית בהון בני מלכו
מסטרא דמלכות קדישא כליל
מעשר ספיראן ומכל הוויין וכנויי
ואית מנהון עבדין מסטר׳ דעבו
דאיהו עבדו זקן ביתו׳ ואית
מנהון כבעירן ואתמ׳ בהון ואת

צאני צאן מרעיתי אדם אתם ואינון דדמיין לענא קודשא
בריך הוא מני לקרבא בעירן באתרייהו לכפרא עלייהו ואינו
דדמיין למלאכין קרבנין דילהון אינון עובדין טבין דממנן עלייה
מלאכים דמקריבים לקודשא ב״ה באתרייהו ואינון דהוו בני

ליהודה

הצהים אשר נתנה׳ וכבד מקריב
יה׳ לגביה לב דאיהו סניגורא
עליה וכלא קשורא כחדא
בקורבנא׳ מן כבד נפקין כל
זרעין וכל מבתישין לכל שייפי
ופא וביה שריין׳ לב איהו זכיך
מכלא מניה נפקין כל טב וכל
בריאותא דשייפין כלהו וכל
תוקפא וכל חדווה וכל
שלימו דאצטריך לכל שייפין׳

פתח

לידו"ד הה"ד °בנים אתם ליי׳ דברי׳ י"ד
אלהיכם בחובין דילהון מתפרדי
אתוון ותקונ׳ דילהון הוא אוריית׳
דאיהו שם ידו"ד לקרבא אתוון
י׳ בה׳ ו׳ בה׳ בקרבנא דילהון הרי
בכל קרבנין בין דבעירא בין
דמלאכין דממנן על פקודין׳ בין
במלכותיה בין בשמיה׳ כלא
צריך לקרבא לקב"ה (דאורייתא
דיליה) באתוון קדישין ואיהו
רכיב בארבע חיון דמלאכים

איהו רכיב בארבע יסודין דמנהון אתבריאו ארבע חיון טבעיים
איהו הוא דמקרב מיא באשא ורוחא בעפרא הה"ד °עושה שלום איוב כ"ה
במרומיו ואוף הכי הוא מקרב מיכאל דאיהו מים שבליים עם
גבריאל דהוא אש שכלי ואיהו מקרב אוריא"ל דאיהו אויר דהיינו
רוח שכלי עם רפאל דאיהו אפר דהיינו עפר שכלית דמיד דאסתל׳
קב"ה מבינייהו לית בהון חילא׳ ואי תימא הא כתיב בכל קרבנין
ידו"ד ואיך אמרנא דאית פרודא באתוון׳ אלא האי אתמר
בדרגין דאתבריאו ואתקריאו בשמיה ולא דאינון איהו ממש הה"ד
כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו דאית ישעיה מ"ג
אתוון דידו"ד באצילות דלית בהון פרודא והפסקה דאינון כמבועין
לגבייהו דאשקיין לאילנין ובגין אלין דאתבריאו אדמיין י׳ לרישא
לגופא ה׳ ה׳ לי׳ אצבעאן׳ אבל עלת העלות על כלא דאתקרי
ידו"ד אתמר ביה °ואל מי תדמיוני ואשוה יאמר קדוש °ואל מי פס מ׳
תדמיון אל ומה דמות תערכו לו °אני יי׳ לא שניתי׳ לא ממו ביה פס מלאכי ג׳
ובין לאפרשא אתווי י׳ מה׳ ו׳ מה׳ דלית ביה פרודא ועליה
אתמר °לא יגורך רע איהו שליט על כלא ולית מאן דשליט ביה תלים ה׳
ואיהו תפיס בכלא ולית מאן דתפיס ביה ואיהו לא אתקרי ידו"ד
בכל שמהן אלא באתפשטות נהוריה עלייהו וכד אסתליק מנייהו

לית ליה מגרמיה שם כלל מגהון עמוק עמוק מי ימצאנו לית נהורא יכיל לאסתכלא ביה דלא אתחשכת אפילו כתר עליון דאיהו נהוריה תקיף על כל דרגין ועל כל חילי שמיא עלאין ותתאין אתמר עליה וישת חשך סתרו ועל חכמה ובינה ענן וערפל סביביו כ"ש שאר ספיראן כ"ש חיוון כ"ש יסודין דאינון מתים איהו סובב על כל עלמין ולית סובב לון לכל סטרא עילא ותתא ולארבע סטרין בר מיניה ולית מאן דנפיק מרשותיה לבר איהו ממלא כל עלמין ולית אחרא ממלא לון איהו מחיה לון ולית עליה אלהא אחרא למיהב ליה חיין הה"ד ואתה מחיה את כלם ובגיניה אמר דניאל וכל דארי ארעא כלא חשיבין וכמצביה עביד בחיל שמיא איהו מקשר ומיחד זינא לזיניה עילא ותתא ולית קורבא להו בד' יסודין אלא קב"ה כד איהו בינייהו מיד דחבו אינון דאתקריאו בנים אתם לידו"ד אלהיכם אסתלק מן אתוון אשתארו בפרודא ומאי תקוניה לקרבא אתוון בקב"ה י' כה' ו' כה' אוף הכי אינון עבדין דיליה מסטרא דחיוון בחובין דילהון גרמו ליה לאסתלקא מנהון מאי תקנתא דילהון לנחתא קב"ה עלייהו לקרבא לון אוף הכי אינון דהוו מד' יסודין דאינון עאנא דקב"ה דגרמו לסלקא קב"ה מנייהו מאי תקנא לקרבא לון לקב"ה ובגין דא בכלהו מני קרבן לידו"ד את קרבני לחמי לאשי אוף את הכבש אחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים וכתיב שתי תורים או שני בני יונה כל זינא אזיל לזיניה וקב"ה מקרב כלא באתר דא איהו עילת על כלא דלית אלהא בר מניה ולית מאן דיכיל לקרבא חילין בר מניה אבל חילין דאומין דעע"ז אינון מסטרא דפרודא ווי למאן דגרים בחובוי לאעלא אתוון וחיוון ויסודין דמנייהו אסתלק קב"ה מיניה וייעלון אומין עע"ז בינייהו לית לון קריבות בקב"ה דלית קורבנין בחוצה לארץ וכנ"ד אוקמוה רבנן הדר בח"ל דומה כמי שאין לו אלוה בההוא זמנא דאמר מלין אלין נחתו כל אתוון קדישין וחיוון קדישין וד' יסודין לגביה ובריכו ליה ואמרו על ידך רעיא מהימנא נחית ערן קב"ה ומתקרבין זינא

לזיניה

לזוניה בריך אנת לקב"ה בארבע יסודין כען אתבריר כלא על בורייה (יכתבורס קדישא קיכה רנד ב) :

(זהר) פ"ה ואמר °בטח ביי' ועשה טוב שכן ארץ ורעה תהלים לז אמונה · בטח ביי' כדקא יאות ועשה טוב תקונא דברית קדישא דתהא מתקן ליה ונטיר ליה כדקא יאות ואי תעביד דא אנת תהא הכא בארעא ויתזן מנך ויתפרנס מנך ההיא אמונה דלעילא · ותו (פ"א מתקן ליה ונטיר ליה שכון ארץ ארץ קדישא עלאה ארץ החיים דההיא ארץ תשרי בההוא טוב ורעה אמונה ההיא אמונה דלעילא יתזן ויתפרנס מניה על ידך ואי תעביד דא) תתענג על יי' ויתן לך משאלות לבך כל דא אתתקנת בתקונא דברית כיון דאתתקנת ברית אתתקן כלא פנחס בגין דקני על ברית דא זכה לכלא · ולא עוד אלא דאגין על כל ישראל וביה אתקיים והתענג על יי' דהא סליק ואתקשר לעילא (ואנהיר) באור קדמאה דברא קב"ה וגניז ליה · בההוא אור דאתהני אברהם מניה וקשורא דאהרן כהנא אתקשר ביה לבתר דאסתלק לכהנא רבא לא אדכר ליה בקטלנותא דזמרי ולא יאות בגין דלא יתאחד כלל בענפוי דסטרא אחרא ולא אתחזי לאדכרא עליה · דכל מאן דקטיל ענפין דסטרא אחרא אית ביה ופנחס הא מתאחיד בזמינא ולית ליה חולק בסטרא אחרא כלל ועל דא לא אדכר הכא · מה דאתחזי שבחא איהו גנאי ליה ונחיתו מדרגא עלאה דאתאחיד ביה וע"ד כתיב המוכה אשר הוכה סתם · ושם האשה המוכה · ולא אדכר על ידא דמאן א"ל פנחס זכאה דרא דשמעין מילך באורייתא ובאורח חולקי דזבינא לכך · אר"ש זכאה דרא דאנת והסידותך אשתכח בגווייהו · עד דהוו יתבין ומפייסין דא לדא אתא ר' אלעזר בריה דר"ש ואשכחלון תמן א"ר פנחס ודאי דכתיב °ויאמר יעקב כאשר בראשית לב ראם מחנה אלהים זה · א"ל ר"ש אלעזר ברי תיב ברי ואימא קרא · יתיב ר"א :

פתח

ברא' ל"ב פתח ואמר ויעקב הלך לדרכו
ויפגעו בו מלאכי אלהים
מאי ויפגעו בו אלא אית פגיעה
לטב · ואית פגיעה לביש ואית
פגיעה לצלותא · אלא בשעתא
דהוה אזיל לחרן מה כתיב
ויפגע במקום צלותא דערבית
הוה דצלי בההוא מקום כד"א
הנה מקום אתי וצלותא דערבית
בההוא אתר אתחזי · תו ויפגע
במקום מילי פייוסין איהו דאתא
שמשא קדישא לגבי סיהרא
בעלה לגבי אתתא מכאן דלא
יאות לבעל למיתי לגבי
אתתא אי לא הוי במילי
פייוסין לפייסא לה דכתיב ויפגע
במקום ולבתר וילן שם כד הוה
אתי יעקב מחרן מה כתיב ויפגעו
בו שדרת היא לפייסא לי' למיתי
לגבה ויאמר יעקב כאשר ראם
מאי כאשר ראם אלין מלאכין דיום
ומלאכין דלילה הוו ואתכסיאו
מניה ולבתר אתגליין ליה ועל"ד
כאשר ראם כתיב מחנה אלהים
זה מהכא דהוו אלין דיממא ואלין
דליליא אינון דליליא כתיב בהו
מחנה

רעיא מהימנא

אלא פגיעה איהי פייוסא דכד
ייתי חתן לגבי כלה לירת
ארח לחתן לייחדא בכלה אלא
בפייוס' ולבתר יעביד עמה לינה
והיינו (ר"א וילן סס) כי בא השמש ·
אמר רעיא מהימנא אי הכי מאי
ניהו כי בא השמש דהא ארח
דרשה אוקמוה לשון כביירה
והיינו כי בא השמ"ש אלא מהכא
אוליפנא מאן דמייחד באתתיה
צריך בליליא למכבי שרגא
וביממא לאו ארח דרבנן לשמ"ש
מטתן אלא בליליא ארח צניעא
ובג"ד מתי אתעביד לינה כי בא
השמ"ש דאתפני שמשא מעלמא
ובג"ד אוף הכי דצריך לאתכסיי'
מן שמשא והכי צריך לאתכסיא
מאלין מלאכין דאינון מלאכין
מיצר הטוב מימינ' בכמה משריין
ומיצר הרע דאזיל לשמאלא
בכמה משריין ובג"ד בתר דאתא
צפרא אמר כאשר ראם ומסטר'
דיעקב דהוה איש תם לא הוה
עמי' אלא אלין דמלכא ומטרוניתא
ובג"ד ויקרא שם המקום ההוא
מחנים אינון מלאכין דיממא כתי'
כאשר ראם מחנה אלהים זה וכו'

אתו מלאכין דליליא דאתכנשו בהדיה לנטרא ליה אמר ויקרא
שם

מחנה אלהים ואינון דיממא
כתיב בהו זה וע"ד ויקרא שם
המקום ההוא. מחנים תרין
משריין והשתא משריין קדישין
זמינא הכא · וכארה ארחי
דאתינא הכא אר"ש מאן דפתח
פתחא יימא · א"ר אלעזר תנינן
כל מאן דאמר תהלה לדוד
בכל יום תלת זמנין איהו בר
עלמא דאתי והא אתמר טעמא
אי בגין פרנסה ומזונא דכל
עלמ' תרין זמנין אינון בכל יומא
בצפרא ובפניא דכתיב °בתת
י' לכם בערב בשר וגו' · אמאי
תלת זמנין בכל יומא אלא תרין
מזונ' דבני אנשי ודכל עלמא
וחד למיהב תוקפא להו' אתר
דפתיחו ידוי · ותרין מזונין אלין
משניין דא מן דא וכלהו. תלת
מזוני כתיבי הכא °ואתה נותן
להם את אכלם בעתו · דא
מזונא דעתירי דיהיב מיכלא סגי
בעתו הא חד · תרין דכתיב
ומשביע לכל חי רצון דא מזונא
דמסכני דאינון שבעין מרצון ולא
מגו מיכלא סגי תלת דכתיב
פותח את ידך דא תוקפא
דההוא אתר דבפתיחו ידוי

שם המקום ההוא מחנים בגין
דצלותא איהי כלה הה"ד °איתי שיר ד'
מלבנון כלה אתי וגו' · אתקרי
הכא אתי ובאורייתא דכתב
אתמר עלה °הנה מקום אתי שמות ל"ג
ובגין דאיהי אתקריאת מקום
בעלמא דין אתמר בה ויפגע
במקום וילן שם ובג"ד איהי
אמרת °מי יתנני במדבר מלון ירמיה ט'
אורחים דהות רישו' בפני עצמו
ולאו עם אינון דקבעין לה חיבה
עמהון בלא חתן דילה · ובכל
שעתא דב"נ מצלי קב"ה אקדים [illegible]
ונטר ליה ורזא דמלה והאיש
משתאה לה ולית איש אלא
קב"ה הה"ד °יי' איש מלחמה [illegible]
°ויהי הוא טרם כלה לדבר והנה [illegible]
רבקה יוצאת כגון °ויצא כברק זכריה ט'
חצו ואין תימרון דהא אוקמוה
רבנן לעשרה קדמה שכינתא תהלים
ואתייא לאחד עד דיתיב ליו"ד קמ"ה
דהיא י' קדמה ה' · לאחד דאיהו
ו' עד דיתיב לא אתיא לגבירה
ה' תניינא ורזא דמלה דבאתר
דלית תמן י"ה לא אתייא תמן
ה' ומאן דבעי ליחדא אתוון
צריך בתחנה ובתחנוני ובגין דא
ואתחנן אל יי' בארג"י לשכינתא

נפקא רצון ושבעא לכלא · תו
הכי אוליפנא דלא איהו אלא
תרי זמני בגין מזונא ופרנסה
בכל יומא דאלין חיובא על כ"נ
ואי אמר יתיר לאו בגין חובה
איהו אלא בגין שבחא גו תושבחן
דזמירות דדוד מלכא (ס"א דנפיק
ידוי דקב"ה ובריך ושבעים מרצון
ועל דא לאו חיובא הוא אלא
תרי זמני ביומא ושבחא איהו
לקב"ה לתת לו זמירות דדוד
מלכא) מ"ט בגין דפרנסה לא
חזי למשאל אלא בתר צלותא
ופרנסה דמאריה · מלכא ייכול
בקדמיתא ולבתר ייכלון עבדוי
שיר ה' הה"ד באתי לגני אחותי כלה
אכלתי יערי עם דבשי שתיתי
ייני עם חלבי לבתר אכלו רעים
אכלתי יערי דא צלותא דמיושב
משלי ל' עם דבשי דא קריאת שמע אכלתי
יערי דא צלותא דמיושב ההוא
יער לבנון

בתחנונים ולקב"ה ברחמי עד
הכא · את הכבש האחר תעשה
בבקר ואת הכבש השני תעשה
בין הערבים · דאיהו רזא דכבשי
רחמנא דאוקמוה עלייהו רבנן
גבי כבשי דרחמנא למה לך
אלא מילין דידון מכוסין תחות
לבושך מה לבוש איהו מכסה
על גופא אוף הכי צריך לכסאה
רזין דאורייתא כ"ש רזין דקרבנין
דאינון כגוונא דקריבו דאתתא
לגבי בעלה ומהקריבו דתרווייהו
צריך באתכסייא אוף הכי צריך
קרבן לכסאה לון מבני עריין
רשיעייא חצופין דלית לון בשת
פנים ולא ענוה · וכמה מיני
ממזרין אינון בני עריות בני נדה
דנגד ה' מינה ואשתכח באתרה
שפחה בת אל נכר זונה · והאי
איהו רזא תחת שלש רגזה
ארץ וגו' תחת עבד כי ימלוך
ונבל כי ישבע לחם ושפחה כי

תירש גבירתה דנגד ה' מאתרהא דאיהי מטרוניתא יצר הטוב
ויק' י"ד ועאלת באתרא שפחה יצה"ר ורזא דמלה כנגע נראה לי בבית
היינו דם טמא דנדה ומה התם והסגירו הכהן שבעת ימים אוף
הכי שבעת ימים תהיה בנדתה (ולית מטרע וכו' עד לה' אלהיכם נדפס כפ' נו דל"ג
ע"ב) זכאין אינון איברים דמתקדשי בשעת תשמיש דאינון עצ'
העולה.

לבנון יוצר (ק״ה מ״ג ע״ס) והאופנים
וחיות הקד״ש (כלם קדושים) כל
הני אקרין יער אילנין ונציבין
דביה׳ עם דבש׳י דא ק״ש דאיהו
מתיקו דכל׳ ככמה צופין ומתיקין
שתיתי ייני ׳ דא צלותא דמעומד
מטיבו דיינא עלאה דאתנטר
ודא בשלש ברכות ראשונות
עם חלבי אלין אינון שלש׳ ברכות
אחרונות ׳ ואתכלילן אלין באלין
עד כאן מיכלא דמלכא לכתר
דאכל מלכא אכלו רעים לעילא
שתו ושכרו דודים לתתא וע״ד
ית חיובא דמזונא אלא לכתר
צלותא בצלותא דמנחה (כערב)
קודם צלותא מ״ט בגין דעד לא
אשתכח דינא קשייא בעוד
דאנפין דמלכא נהירין יימא
תהלה לדוד בהאי סדורא
דמזונא דלכתר דדינא שרייא
תלי על עלמא לא שעתא
איהו ׳ אתא ר׳ פנחס ונשקיה ׳
אמר

העולה דאחידן בהון אישין
קדישין שם ידו״ד דאחיד באישין
דילהון ובגד״ר באורים כבדו י״י
ע״כ ככשי דרחמנא דהיינו את
הכבש אחד תעשה בבקר ואת
הכבש השני תעשה בין הערבים
שלימו דקרא ׳ ועשירית האיפה
סלת ׳ זכאה איהו מאן דאנגיד
ממוחיה מפה סלת נקיה בלא
פסולת ואיהי רמיזא באת ׳ מן
אדנ״י כלילא בעשר ספיראן
דאיהי בלולה בשמן כתית
רביעי׳ ההין ואיהי בלולה במקר׳
במשנה בתלמוד בקבלה (כ״ן ס״ד
מ״ס כרף רמ״ד ק׳ אר״ת ועשירית האיפה)
יחזקאל כד חמא שכינתא מגו
קליפין חזא עמה עשר ספיראן
בלא פרודא כלל ואלין אינון
מוחא מלגו כלהו חזא לון מגו
נהר כבר דלתתא איהי ׳רכב קהלים ס״ח
אלהים רבותים כל רבוא עשר
אלפין רבותים ב׳ אלף אפיק
תרי שאינן אשתארו תמני סר

בחושבן ח״י עלמין דכליל עשר ספיראן דאתלביש במ״ט מן
מטטרו״ן מ״ט מן מטפ״ת ואתמר ביה ׳והיו לטוטפות בין עיניך דברים ו׳
מאן עינין אלין לעילא דאתמר ביה ׳נפתחו השמים ואראה מראות יחזקאל א׳
אלהים ׳ מאן מראות אלין אינון עשרה מראות דמטטרו״ן דהוא
משרגא בגו עשישיתא תשע באתגלייא וחד סתים מראה חדא
דאיהו חיזו קדמאה מאלו עשרה דא איהו דאתמר ביה וממעל
לרקיע

לרקיע אשר על ראשם כמראה אבן ספיר דמות כסא ואע"ג
דאתפרש לעילא צריך לחדתא עליה מלין דחדושין · אמר קב"ה
למשריין דלעילא מאן דמצלי בין יהא גבור בין יהא חכם בין יהא
עשיר בזמנין גבור חכם בתורה ועשיר במצות לא ייעול בהיכלא
דא צלותיה עד דתחזון ביה סימנין אלין דיהב גרמיה בי' תקונין
דילי ובג"ד אוקמוה מארי מתניתין אם הרב דומה למלאך יי'
צבאות תורה יבקשו מפיהו למאן דיהא רשים באלין סימנין בלבושי'
תקבלון צלותיה סימנא חדא דיהא רשים בצלותיה בתכלת
בכנפי מצוה ציצית דאיהו רמז לרקיע דאיהו מטטרו"ן דיוקנא
דיליה תכלת שבציצית ובג"ד שיעור הציצית אוקמוה רבנן טלת
שהקטן מתכסי בה ראשו ורובו · והאי איהו דאתמר ביה ונער ישעיה י"א
קטן נוהג בם והאי איהו נוהג בד' חיון דאינון ד' ואיהו כליל ש"ש
מעלות לכסא דאינון ו' ובגין דאיהו כליל עשר מתלבשין ביה
עשר ספיראן י' וביה הוה אתחזי קב"ה בשכינתיה דאיהו כלילא
מעשר ספיראן לנביא' ומסטרא דשכינתא דאיהי עשיראה תכלת
שבציצית איהו תכלת דכל גוונין דאיהו תכלית דעשר ספיראן
וביה ותכל כל עבודת אהל מועד ואיהי לשון כלה הה"ד ויהי במדב' ז'
ביום כלות משה להקים את המשכן ואוקמוה רבנן כלת כתיב
ואיהי תכלת דגהנא דאכיל תרבין ועלוון ועליה אמר יחזקאל
דמות כמראה אבן ספיר דמות כסא סגולה דהאי אבן מאן
דירית לה לא שלטא נורא דגהינם עליה לית נור בעלמא מקלקל
לה ולא כל מיני (א) מתכות כל שכן מיא דלא מזיקו לה מאן דירית
לה אתקיי' ביה כי תעבור במים אתך אני וגו' ובל עלאין ותתאין ישעיה מ"ג
ומסטרא אחרא דחלין מניה · תכלת דימא בניניה אתמר כי
תעבור במים אתך אני (ב) דבסגולה דא סוס ורוכבו רמה בים
דא ממנא דמצרים · מגוון דא דחלין עלאין ותתאין משריין
דימא דחלין מניה ומשריין דרקיעא דאיהו תכלת מניה דחלין
משריין

א) פי' כמחז"ל ובפטיש יפוצץ אותו הסלע ומשבר הפטיש ובזה בודקין אותו אם הוא ספיר ובן היה מטה מרע"ה אבל זה [illegible] דימתגטי הפטיש מעבירו והברזל עולה כו' הרמ"ז : ב) מצאתי בהגהות [illegible] : ה"ס :

שירין דתכלת (ס״א וחוורין דרקיעא מזהירין) דנורא דגהינם דחלין מניה מאי תכלית איהו דין דינא אדנ״י דינא דמלכותא דינא ותרין גוונין שימין בטלית חד חוור וחד תכלת ועל תרין גוונין אלין אתמר תחת רגליו כמעשה לבנת הספיר לבנת לובן דספיר דאיהו כליל בתרין גוונין רחמי ודינא חוור ואוכם אוכמו דתכלת ועל תרין גוונין רמיזין רבנן מאימתי קורין את שמע בשחרית משיכיר בין תכלת ללבן למהוי ברתא דמלכא ק״ש יחודא דקב״ה כליל בתרין גוונין אלין דאינון ידו״ד אדנ״י רחמי ודינא גוונא דקב״ה כליל ב׳ גוונין יהו״ה אדנ״י למהוי רחמי ודינא כסא דין וכסא רחמים (מטטרו״ן) כמראה אבן ספיר דמות כסא מאי דמות כסא אלא לקבל כורסייא דאית ליה ע״ב גשרים דיהא כ״נ ר״ש״ים בע״ב גשרים וחוליין דציצית לקבל ע״ב גשרי׳ דכורסייא דאינון ח״י קשרים חוליין לכל סטרא דכורסייא דאיהי ה׳ לכל סטרא בר׳ חיוון כורסייא דאינון ד׳ ושית דרגין דכורסייא דאינון ו׳ ודא מטטרו״ן איהי כליל ד׳ חיוון הה״ד ונער קטן נוהג בם ואינון מיכא״ל גבריא״ל נוריא״ל רפא״ל מטטרו״ן ו׳ מעלות לכסא דסלקין ת״ר. ציצית תרין יודי״ן ואי חסר יו״ד הא חירק באתרה הכי סלקא בכל סטרא ד׳ כנפי ציצית ותלת עשר חוליין דציצית אינון תרי״ג. ועוד ו׳ מעלות לכסא ברזא דא וא״ו סליק לחושבן י״ג דאתרמיז בתלת ויבין ויסע ויבא ויט דאינון וה״ו אנ״י וה״ו וחמש קשרין ה׳ לכל סטרא א׳ טלית חד לכלהו ובאת ה׳ אשתליםו ח״י דאינון ט״ט למהוי חיה לכל סטרא כליל ד׳ חיות ולכל חיה ארבע אנפין וארבע גדפין אינון ל״ב אנפין וגדפין ואינון תליין מחיה דאיהו אדם ואינון ל״ב כחושבן יו״ד ה״א ה״א שלימו דילהון וא״ו תליסר חוליין בכל ד׳ כנפי והוא״ו מתייחד עם כל ד׳ חיות ואשתלים לעילא ואשתלים לתתא עמודא דאמצעיתא איהו מטטרו״ן אשלמ׳ לעילא כגוונא דתפארת שמיה כשם רביה בצלמו כדמותו כתברי דאיהו כליל כל דרגין מעילא לתתא ומתתא לעילא ואיהו בריח באמצעיתא הה״ד והבריח התיכון בתוך הקרשים מבריח מן הקצה אל הקצה ואיהו כליל ארבע אנפין וארבע גדפין דכל

שמות כ״ד

ישעיה י״א

שמו׳ כ״ו

חיה וחיה דלעילא דאינון יאהדונה"י · אז ישיר משה ככל חי
ד' אנפין ור' גדפין כגוונא דא א"ז באריה · א"ז בשור · א"ז בנש
א"ז בארם · דאינון ל"ב אנפין וגדפין בחושבן א"ז ד' זמנין ואינ
ד' אנפין ידו"ד ד' גדפין ארנ"י · לקבל ד' בגדי זהב וארבע בגו
לבן דלביש כהנא לכפרא על ישראל לקבל ארנ"י שפתי תפת
וצלותא דתפלה ידו"ד בחתימה ח"י כרבאן דצלותא ותמני ס
זמנין ידו"ד אית בהון ע"ב אתוון בחושבן ויברו דכלילן בצדי
חי עלמין ובארבע חיון ידו"ד ארנ"י תמנייא לכל סטרא אינון ל"
אתוון וי"ג אתיון דאשתכחו מן וה"ו ואנ"י והו הא י"ג דכלילן עיל
ותתא בהון אשתלים אדם דאיהו מ"ה עמורא דאמצעיתא לעיל
לאסתר ד' באילנא דחיי לית קליפין °כי אין לבא אל שער המלך בלבוש ש
לתתא אית קליפין במטטרו"ן דאיהו בדיוקנא דעמורא דאמצעי
דבזמנ' דקב"ה לבר ממלכותיה אתכסי בגדפין ואנפין דעבד דילי
שמואל ההה"ר °וירכב על כרוב ויעף ואינון קליפין דסחרין לד' חיו
ב' כ"ב דמטטרו"ן אינון תהו °והנה רוח גדולה וחזק מפרק הרים ומשב
מלכים סלעים לא ברוח יי' בה"ו ואחר הרוח רעש לא ברעש יי' הא תר
א' י"ט קליפין ירוקא וחוור דקליפין דאגוזא חד תהו קו ירוק · תניינא
בהו אבנין מפולמין קליפה תקיפא כאבנא מפולמא לקבל תר
קליפין אלין מיין ותבן דחטה קליפה תליתאה דקיקא לקבי
סובין דחטה דהכי איהו מתדבק בחטה ולא יכיל לאתפרשא
מתמן עד דטחנין ליה בריחייא דאינון לקבל טוחנות דפומא דב
וצריך למטחן בהון מילין דאורייתא עד דיהון כקמח סלת נקי
ובנפה דאיהי שפה אתבריר פסולרת דאיהו סובין (דאוריתא) ע
דיישתכח הלכה סלת נקיה · בההוא זמנא נטיל לה לבא
ומוחא וכל אברין דגופא דאתפשט בהון נשמתא ואתפרנס
בה נשמתא כגוונא דגופא אתפרנס במילין דעלמא דזר
לעמת זה עשה האלהים נהמא דגופא ונהמא דאורייתא
משלי ט' ההה"ר °לכו לחמו בלחמי והאי קליפה איהי כקליפה דמתדבק
במוחא דאגוזא ובזמנא דאגוזא איהי רכיכא אתפר
ההיא קליפה ממוחא דאגוזא בלא קושייא ובזמנא דאגוזא אי
יבשה

יבישה קשה לבר נש לאעברא ליה מתמן כי עדיין הקושיא
במקומה עומדת ובגין דא מני קב"ה לבר נש לאהדרא בתיובתא
בבחרותיה קודם דיזקין ביה יצר הרע הה"ד °מפני שיבה תקום ויקרא י"ט
קדם שיבה דילך · והאי קליפה איהי אש ואתמר בה ואחר הרעש
אש לא באש יי' · רביעאה תהום חלל דאגוזא ביה קול דממה
דקה תמן קא אתי מלכא °ומתוכה כעין החשמל מתוך האש יחזקאל א'
ואלין קליפין אינון רשימין בד' אברים דגופא · בריאה תמן ליחה
דמינה אשתכחו סרכות דריאה רגליה יורדות מות שאול צעדיה
יתמוכו ותמן רוח חזק מפרק דדפיק בכנפי ריאה דבר נש והאי
איהו רוחא דאסער גופיה דב"נ מה דכפף ליה אליהו תחותוי
וסליק לעילא ביה הה"ד °ויעל אליהו בסערה השמימה והאי דפיק מלכים ב' ב'
על ריאה דשותה כל משקין ובהון ורוח אלהים מרחפת על פני
המים האי איהו קליפה לרוחא דקודשא · לשמאלא רוח סערה
עלייהו אתמר °לב חכם לימינו ולב כסיל לשמאלו דוד אעבר ליה קהלת י'
מלבוי וקטיל ליה הה"ד °ולבי חלל בקרבי ובגין דא זכה לנשבא תהלים ק"ט
רוח צפונית בכנור דיליה ואתמר ביה °כה אמר יי' מד' רוחות יחזקאל ל"ז
באי הרוח והוה מנגן ביה בכנור בד' מיני נגונין בשיר פשוט דאיהו
' ובשיר כפול דאיהו י"ד ובשיר משולש דאיהו יד"ו ובשיר מרובע
דאיהו ידו"ד הא אינון עשר אתוון דעבד דוד לקבלייהו י' מיני
תהלים וסלקין לע"ב אנפין כחושבן י' אתוון אלין ומתי סליקו בע"ב
מיני נגונא כד אתעבר שולטנותא דעון משחית אף וחימה דבהון
דפיק רוח סערה בד' סטרין דסלקין לי' כתרין (א) ולע"ב אומין
הה"ד °ובאבוד רשעים רנה דמיכאל גבריאל נוריאל רפאל שלטין משלי י"א
על ד' סטרין (ס"א יסודין) טבין דבר נש דאינון מיא ואשא ורוחא
ועפרא וכל חד אית ליה ד' אנפין עון משחית אף וחימה תליין
(ס"א שלטין) על מרה לבנה דריאה דעביד סרכא ובמרה סומקא
בכבד דאתאדם במאדים ובמרה ירוקא דאחידת בכבדא דאיהי
חרבא דמלאך המות דאתמר בה °ואחריתה מרה כלענה חדה משלי ה'
כחרב

(א) מספת פים ע"ב לומות כמלא פים ג"כ ע"ב פרים וכ"ל דהכי פגים הם עבו ויפתעאל מסקולים בכל פ' וכולבו כלולים כסו ולסיכך כתיב רק וזרח מסעיר הופיע מהר פארן · ת"ס ·

כחרב פיות · וכמראה שחורה לילי״ת שבתי שולטנותא בסחור
דאיהו עציבו שאול תחתית עניותא וחשוכא בכיה והספדא ורעכון
מיר דמתעכרין אלין קליפין מבר נש שלטא עליה אילנא דהוי
בע״ב אנפין דאינון י׳ י״ר יד״ו יו״ד דאשתכחו עשרה תליין מר׳
רוחות דאינון ידו״ד דאתמר בהון כה אמר ידו״ד מר׳ רוחות באי
ישעיה י״א הרוח דא הוא רוחו דמשיח דאתמר ביה ׳ונחה עליו רוח יי״ כר
איהו מנשב באזן ימינא דלבא דתמן חכמה מסטרא דחסד דביה
הרוצה להחכים ידרים כחכמה וחס״ד נשב בבינה דבחכמה י׳
בבינה ה׳ בתפארת ו׳ במלכות ה׳ ידו״ד דפיק בכלהו ארבע
דסלקין לעשר ולע״ב מחשבה דלבא דא יו״ד ה״א וא״ו ה״א ימינא
איהו מים ואיהי יד הגדולה משמאלא אש ואיהי יד החזקה
בעמודא דאמצעיתא י״ד רמה דאיהי רוחא דקודשא וכלא בן
יחזקאל א׳ י״ד ׳כי רוח החיה באופנים ט׳ אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו
ביה מתנהגים מיא ואשא דאחיד בתרווייהו ודפיק בערקין דמוח׳
דאיהו מים ובערקין דלבא דאיהו א״ש ורוח בכנפי ריאה בכל
אבר ואבר דגופא אשתכח גלגלי ימא דאורייתא וגלגלי רקיעא
דאינון אשא כ״הו סלקין ונחתין ביה ואיהו אתריה בין רקיעא
וימא מאנא דיליה ארעא דאיהו שכינתא וכגוונא דעופין פתיחו
גדפייהו לקבלא רוחא לפרחא ביה הכי כל איברים דגופא
פתיחן בכמה מקורין בכמה פרקין בכמה ערקין בכמה אדרין
דלבא אדרין דרוחא לקבלא ליה דאי לאו דנשיב בכתין דלבא
הוה נורא דלבא אוקיד כל גופא וכמה סולמין ואדרין דערקין
דקנה דלבא וקנה דריאה כלהו מתתקנין לגביה כד סליק דבורא
קהלת י׳ על כנפי דריאה אתעביד קול · בההוא זמנא ׳כי עוף השמים
תהלים כ״ט יוליך את הקול׳ ׳קול יי׳ על המים מסטר׳ דמיא דאיהו מוחא דתמן
סליק בכנפי ריאה קול יי׳ חוצב להבות אש מסטר׳ דלבא כד נפיק
מפומא אתקרי דבור ולקבל תרין כנפי ריאה דפתחין גדפין לקבל׳
יחזקאל א׳ ליה הה״ד ׳ופניהם וכנפיהם פרודות מלמעלה · הכי שפוון נטלין
ליה לדיבור · ופרחין ליה לעילא וכגוונא דאינון ה׳ כנפי (ס״א ענפי)
ריאה כלהו פתיחן בלא סרכא לקבלא האי קול ה״נ צריכין למהוי
ה׳ תקונין דפומא כלהו פתיחן בלא סירכא בה׳ תקונין דאינון
אחהע

זההע בגרון · בומף בישפוון · גיכק בחיך · דטלנת בלישנא · זסשרץ
בשינים ודבור דיהא בהון כיא
סרכא ועכובא כלל הה"ד ויהי הוא טרם כלה לדבר והנה
רבקה יוצאת רא צלותא דאיהו דבור ובגינה אתמר אם שגורה
תפלתי בפי יורע אני שמקובל ואי אית סרכא ונפקא בעכובא
יודע אני שמטורף בגין סרכא בריאה דאיהי טרפה · וקול דא
שמע ישראל רביה ואשמע את קול כנפיהם ורא ידו"ד דאיהו
קול כד נפיק לקבלא שכינתא בצלותא בחשאי דאיהו דבור
רביה ארנ"י שפתי תפתח כל איברין פתיחן כלהו גדפייהו כרמ"ח
תיבין דאינון בר' פרשיין דק"ש דבהון נחית קלא וכד נחית כמה
צפרין מצפצפין לגביה בכמה מיני נגון כלהו על איברין דגופא
דאינון ענפי אילנא ובכל גרפין דכל אבר דתמן דיורא דצפורא
דאיהי ארנ"י בכל ענפא וענפא אשתכח פתיחא לגבי דבעלה
ארנ"י שפתי תפתח איהי פתחא לגביה בצלותא דעמידה לירת
אבר מרמ"ח אברים דשכינתא דלאו איהי פתיחא לקבלא ליה
ובג"ד אתקריאת שיחת מלאכי השרת איהו מצפצף עופות דאינון
נשמתין דשריין באברים איהי שיחת דקלים דאינון ענפין דאילנ'
בההיא זמנא דנחית ידו"ד לגבי ארנ"י בכל אבר אתמר בהו
בעמדם תרפנה כנפיהם והאי רזא דחשמלים חיות איש עתים
חשות ועתים ממללות ואמרו מ"מ במתניתא תנא כשהדבור
יוצא מפי הקב"ה חשות וכשאין הדבור יוצא מפי הקדוש ב"ה
ממללות בההוא זמנא דמתייחדין קול ודבור כחדא דאינון
אהדונה"י חשות אבל בזמנא דפניהם וכנפיהם פרודות ידו"ד מן
ארנ"י בפרוד' איהו אשתכח בר' אנפי חיוון כלהו פתיחן
לקבליה ממללות למשאל מזונא בגין דמזון לבלא ביה ארנ"י
אשתכח בכנפי החיות כלהו פתיחן לגבי חיוון שאגין בקול דאיהו
ידו"ד כלהו בימינ' אופנים מצפצפן בדבור דאיהו ארנ"י בשמאלא
בשרפים מתחברים קול ודבור באמצעיתא · יאהדונה"י בהון ועוף
יעופף הה"ד ויעף אלי אחד מן השרפי' ואתמר בהון ועוף
השמים יוליך את הקול ובעל כנפים יגיד דבר · ושרפים שש
כנפים

בראשית כ"ד
יחזקאל א'
ישעיה ו'

כנפים לאחד מסטרא דאת ו' דאיהו עמודא דאמצעיתא כליל
ימינא ושמאלא ואיהו כליל שית תיבין בשתים יכסה פניו ובשתים
יכסה רגליו ובשתים יעופף סימן תקונא תניינא ועל דמות הכסא
דמות כמראה אדם עליו מלמעלה רשימו דת"ת ואיהו כתפארת
אדם לשבת בית ואוקמוה רבנן כל הקורא ק"ש ערבית ושחרית
כאילו מקיים והגית בו יומם ולילה דטלת לכנה איהו לימינא יהושע א'
מסטרא דחסד ואתמר אל מלך יושב על כסא רחמים ומתנהג
בחסידות והוכן בחסד כסא חסד סליק ע"ב חוליין וק' שרין דטלית ישעיה ט"ז
ואית טלת מסטרא דמטטרו"ן דאיהו ט"ט כליל ח"י בין קשרין
וחוליין לכל סטרא ה' קשרין לקבל ה' חומשי תורה ותליסר
חוליין לקבל תליסר מכילן דרחמי דאורייתא דאתמר בהון בי"ג
מדות התורה נדרשת ובגינה אתמר כמראה אדם עליו מלמעלה
בדיוקנא דתפארת דאיהו ת"ת אדם עליו מלמעל' ואתקרי בשמיה
יו"ד ה"א וא"ו ה"א כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו שם מ"ג
אף עשיתיו ולעילא כמראה אדם דא שכינתא דאיהו כחיזו
דעמודא דאמצעיתא בד' אנפין ובעשר ספיראן דאינון אדם וארבע
אנפין דאדם ארבע אתוון ואינון י"ד אתוון ובהון וביד הנביאים הושע י"ב
אדמה ועוד אתקרי ח"י מסטרא דצדיק וביה קבה"ו אתקרי אז
אדם דאיהו עמודא דאמצעיתא ט"ל ושכינתיה ה' ובה' איהו אדם
בנין דט"ל הכי סליק כחושבן יו"ד ה"א וא"ו והאי איהו מוריד
הט"ל לגבי ה"א קשר דטלת ח"י עלמין דקשיר קודשא ב"ה ובכל
סטרין בד' כנפות דטלית תפלין משמאלא הה"ד נשבע יי' בימינו ישעיה ס"ב
ובזרוע עזו בימינו זו תורה ובזרוע עזו אלו תפלין יהו"ה בד' פרשיין
ארנ"י היכלא לד' אתוון בד' בתי דתפלין קשר של תפילין די"ד
דא צדיק ח"י עלמין דאיהו קשורא דתרווייהו בזרוע שמאלא
קשר דרישא דא עמודא דאמצעיתא דאחיד ביה ידו"ד אהי"ה
לעילא דאינון (כת"ר) חכמה ובינ"ה ק"ש דאיהו יחודא באמצעיתא
ואיהו אחיד בין ציצית ותפילין דכלהו פרשיין דציצית ותפילין אינון
כלילן ביחוד' דק"ש ומסטר' דעמודא דאמצעית' דאיהו טלת ותפלין
דאתמ' בהו והיה לאות על ידכה ולטוטפ' בין עיניך ועשו להם ציצית שמו' י"ג במדבר ט"ו

ש'

ש׳ של תפלין הלכה למשה מסיני ׳וראו כל עמי הארץ כי שם יי נקרא עליך ויראו ממך ואוקמו׳ מאי שם ידו״ד דא תפלין ש׳ברא׳ דברים כ״ח

של תפלין תרין שינין שית מאה שית דרגין וז׳ ענפין דב׳ שינין הא י״ג וכלא הרי״ג ולית פקודא דלאו

איהי שקילא לכל אוריית׳ כגוונא דא כל מצוה איהי יה״וה י״ה ע״ם שמ״י שס״ה ו״ה עם זכר״י רמ״ח וכג״ד כל מצוה איהי שקילא לתרי״ג והא אוקמו׳ שמע ישראל כליל תרי״ג מסטרא דציצית ותרי״ג מסטרא דתפלין איהו בכל אתר והיו לטוטפות טטפ״ת ט״ט ח״י עלמין צדיק לבלי׳ מטטרו״ן פת תפארת מטטרו״ן סוס דת״ת דביה כל ספיראן מתלבשין והכי איהו כגופא לנשמתא וכד קב״ה אסתלק מניה אשתאר גולם לית ליה קול ולא דבור אשתבח דקבה״ו איהו קול ודבור דכל מלאך ומלאך ׳ובכל קלא ודבור דאורייתא ובכל קלא דצלותא ובכל פקודא ופקוד׳ בכל אתר שולטנתיה בעלאין ותתאין איהו חיים דכלא איהו סביל כלא ׳ולית אדנ״י בלא ידו״ד כגוונא דלית דבור בלא קול ולית (א) קול בלא דבור והאי איהו קשור בעלמא דאצילות אבל בעלמא דפרודא אית קול בלא דבור קשר של תפלין שד״י אחיד ביה עילא ותתא ודא צדיק חי עלמין אחיד ביה קול ודבור ׳ אדהכי הא רעיא מהימנא אזדמן לגבי סבא ואמר סבא סבא תפלין וציצית ופרשת מזוזה אינון ג׳ פקודין כלילן בק״ש ׳ וק״ש פקודא רביעאה וציצית אדכר ג׳ זמנין ׳ ובתפלין אדכר בהו תרין זמנין אות ׳ ובציצית ז׳ של תזכרו דצריך להתיז בה ובמזוזה שד״י מלבר ידו״ד מלגו ופרשיין סתימין ופתיחן אמאי שיעור ארכה דציצית ורחבה דתקינו ארך כל הציצית תרין עשר אצבען בגודל מצות תכלת שליש גדיל ושני שלישי ענף ובין קשר לקשר כמלא גודל וכל חוליא וחולייא תהיה משולש׳ והכי תפילין אמאי במוחא ולקבל לבא ושיעור רצועתהון אמאי אינון עד לבא

לשמאלא

א) פי׳ הוא ת״ת בלא דבור היא מ׳ כי באצילות לא יגורך רע לעצות מ״ו פירוד אבל בבי״ע אית קול וכו כי נרגן מפריד אלוף וכן כתב הרב נפי׳ הרס״ב :

לשמאלא ועד טבורא לימינא ורצועה דיד עד דיכרוך ויישלש תלת זמנין באצבע צרדא אלא ודאי בגד חשוב לאו איהו אלא שריש על שליש לכל סטרא אינון תריסר לקבל ד' בגדי לבן וד' בגדי זהב וד' בגדי דכהן הדיוט ומסטרא דברכת כהן הדיוט קא רמיז אל תהי ברכת הדיוט קלה בעיניך שרייש גדיל ושני שלישי ענף דאיהו תכלת וכל חוליא משולשת כל א' משליש מסטר' דקדושה הה"ד קדושה לך ישלשו וישראל שלישיה בגין דושלישים על כולו דציצית מסטרא דעמודא דאמצעיתא דאיהו תליתאה לאבהן וכל דבר משולש וה"ו י"לי כל תיכרה משולשת מסטרוי חוליא כלילא מתלת כריכות משולשין דא שכינתא קדושה לך ישלשו ואיהי משולשת בעמודא דאמצעיתא כליל תלת ענפי אבהן דאינון שמן שבת שכינתא בת יחידה מלייא תכלת שבציצית זכאה גופא דהכי איהו רשים בשכינתא וקב"ה על כנפי דמצוה רשים ברצועה דאיהו תפלה דיד בתלת כריכות באצבע צרדא דאיהי כגוונא דחוליא כריכא בתלת כריכות באצבעא רשים בקשר דתפלין כליל בתרין קשרין סלקין חמשה עשר משולשין תרין בקשרא חד · שלשה עשר חוליין אית בהון תשעה ושלשים כריכן כחושבן ט"ל ושלשה עשר חוליין כחושבן אחד סלקין כ"ן והאי איהו בן י"ד עמודא דאמצעיתא כל קשר בדיוקנא דכף ימינא כו' חוליא בדיוקנא דאצבע דאית ביה תלת פרקין לקבל תלת כריכות והכי בכל אצבעא תלת פרקין לבר מגודל דאיהו שיעור בין קשר לקשר דציצית כמלא גודל איהי מדה דחוטמא ומדה דעין ימינא ושמאלא ואיהו מדה בין עין לעין ומדה דאזן ימינא ושמאלא ומדה דכל שפה ושפה ומדה דלישנא מדה אחת לכל היריעות אמה שיעור דגופא לד' סטרין ועילא ותתא דאינון שית אמות ובכל אמה ואמה שלשה פרקין ח"י פרקין בשית אמין ואינון רזא דח"י נענועין דלולב לשית סטרין תלת נענועי לכל סטרא ועלייהו אתמר °זאת קומתך דמתה לתמר ודא שיעור קומה מקוה ישראל בשכינתא איהו ח"י ארבע זמנין דאינון ארבע סלקין שבעים ושנים ורזא דהיוון קומה דילהון

שה"ש ז'

וגביהם

וגביהן וגובה להן ויראה להם וגביהם ארבע חיוון דמרכבתא תתאה וגובה להם דחיוון דמרכבתא מציעתא וגבותם ארבע חיוון דמרכבתא תליתאה וכלהו י"ב ואינון מלאות עינים כגוונא דא סביב לארבעתן ידו"ד ידו"ד ידו"ד ומארי דקומה רשימין בהון בצלותא באז אתר אלא כל הכורע כורע בברוך וכל הזוקף זוקף בשם · זקיפות ארבעה וכריעות ארבע הוא הכא קא רמיז באלין זקיפות וכריעות מוליך ומביא למי שד' רוחות העולם שלו · מעלה ומוריד למי שהשמים והארץ שלו · ואינון ו' סטרין שמים וארץ וד' רוחות · לקבל תלת ברכאן קדמאין ותלת בתראין בעושה שלום במרומיו ד' כריעה וזקיפה לשמאלא וכריעה וזקיפא לימינא והאי איהו נותן שלום לשמאלו וימינו (א) לשמאל רבו ולימין רבו הא אינון י"ב בין כריעות וזקיפות בהון ע"ב עיינין ו' כריעות בהון ח"י נענועין תלת בכל פעם ראש גוף וזנב דצריך למכרע בח"י חוליין סלקין ע"ב באלין ע"ב עיינין דקב"ה נהרין ע"ב גדפין דשכינתא וקמת עלייהו ואתקריאת עמידה דבקדמיתא נפילה איהי וצריך לאקמא לה בשם ידו"ד בח"י עלמין וכד' זקיפות בשית ברכאן דאיהו תפארת כליל תלת ברכאן קדמאין וג' ברכאן בתראין ולמכרע בח"י עלמין והאי איהו ו' ו' ו' כל הכורע כורע בברוך וכל הזוקף זוקף בשם יהו"ה עמודא דאמצעיתא וצריך ו' ו' ו' עלאה בינה בן י"ה ואינון רמיזין בויסע ויבא ויט עלאה בן י"ה אחיד בזקיפה וכריעה וכלהו סלקין ח"י ברכאן דצלותא ד' כריעות באדנ"י ד' זקיפות בידו"ד עמודא דאמצעיתא ושכינתא ח"י עלמין קשיר לון ודא יאהדונה"י אמן בכל ברכתא מח"י ברכאן ח"י זמנין ידו"ד אינון ע"ב עיינין דנהרין בע"ב גדפין דאינון ח"י זמנין אדנ"י ורזא דמלה וגביהן וגובה להם וגבותם וגביהן גדפין וגובה להם אנפין וגבותם דאינון עלייהו מלאות עינים סביב לארבעתן כלהו מרובעות וכלא קשט ע' אנפין לאורייתא גדפין אדנ"י אנפין יהו"ה עיינין אהי"ה וסלקין יב"ק

א) מג' דכוונת שלום כפי' לימין תחילה ובזה כמש"ל רבו ואינן לא קי"ל וכו' ע"ש (א"ה בלב"ך באין זו מובן)

בחושבן · אדנ"י במעשה · יהו"ה בדיבור · אהי"ה במחשבה בכל
ע'ן ועין שיעור גודל ודא ו' בינוני וב' פרקין בגודל אינון י"י לקבל
חוטמא ו' לקבל ב' נוקבי חוטמא י"י וסלקין י"ה ודא וייצר שיעור
דכל מרה ומרה י"ה בכל אתר שולטנותיה בכל אבר ואבר כל
אבר כגון יפרוש כנפיו יקחהו ישאהו על אברתו לית אבר בכל
מרכבתו דלאו איהו כל אבר בדיוקניה · ובכל אתר אשתכח
יחזקאל א' °ופניהם וכנפיהם פרודות מלמעלה לקבל פרשיין פתיחן דתפלין
לקבל תורה וכד לתתא אינון סתימין פרשיין לקבל יאהדונה"י
עלייהו באנפוי וגדפוי וקב"ה רשים בישראל לקבלייהו בצלותא
למהוי חברים בהדייהו למכרע בכל גופייהו בתמני סר ברכאן
דצלותא לאמלכא עלייהו אמן ואיהו יאהדונה"י בכל אבר ואבר
דילהון ואמר קב"ה מאן דלא הוי רשים קדמייכו למהוי כורע
בברוך וזוקף ביהו"ה בקומה דגופא לא ייעול צלותיה בהיכלא
דילי דאיהו אדנ"י לא תקבלון מילין דיליה על גדפייכו ואנפייכו
דכל מאן דמצלי באדנ"י ומצרף לידו"ד ענפין דמלאכין ופניהם
וכנפיהם פרודות לעילא לעילא יאהדונה"י במילין דצלותא דנפקין
מפומוי דבר נש וגדול העונה אמן יותר מן המברך דלגבי אדנ"י
יהו"ה בצלותא ופניהם וכנפיהם פרודות לקבל יהו"ה באנפין
שמות כ"ה אדנ"י בגדפין °כרוב אחד מקצה מזה וכרוב אחד מקצה מזה
אבל כד חזר שליח צבור צלותא ועונה אמן איהו במחברת השנית
מתחברין תרין שמהן במחברת הב' בקדמיתא מקבילות הלולאות
אחת אל אחת בקרשים דאינון קשרי אצבען אבל באמן והיה
המשכן אחד דביה חוברות אשה ט אחותה :

תקונא תליתאה סדר דבורא (ס"א סדר דדבורא) דצלותא דביה חיוון
יחזקאל א' אשא ממללן והאי איהו °וארא כעין חשמל כמראה אש
בית לה סביב · האי איהו רזא דחשמל דאינון חיוון אשא עתים
חשות עתים ממללות ואינון דחשות לספר תורה בזמנא דדבור
נפיק מפי הקורא איהו חשיב לגבייהו כאילו מקבלים אורייתא
בטורא דסיני · ובזמנא דאמר איהו אנכי לא אשתמע קלא ולא
דבורא אחרא דחיוון אלא דיליה · כגוונא דא כד דבורא דא
נפיק מפומיה דקודשא בריך הוא חיות אש חשות ובזמנא דשתיק
שמו' ד' חיות אש ממללות הדא הוא דכתיב °וכל העם רואים

את הקולות קלין דחיוון דהוו שאגין ואת הלפידים דהוו נפקין
בדבור דחיוון בכמה מיני נגון קדם מלכא ואלין אינון דחשות
לספר תורה אינון בדיוקנייהו דחיוון ומני לון קב"ה לאצלא לון
בחדר דמראה איש בית לה · ועוד אינון דחשות (ס"א ויעוד אינון
דנפיק מנייהו דבורא בצלות' דביה חיוון אישא ממללן ואינון דחשות
בצלותא כח"י ברכאן ייעלון בחדר דמראה דא ועוד אינון דחשות
להלכה דאתמר בה אגרא דשמעתתא סברא ייעלון בחדר דאיהו
היכל דמראה דא דאורייתא עלה אתמר הלא כה דברי כאש ירמיה
נאם יי' וכפטיש יפוצץ סלע(א) ורא סלע דאתמר ביה ודברתם כ"ג
אל הסלע לעיניהם ונתן מימיו אלין דמשתדלין בה לשמה נפיק במדבר כ'
לון מיא דאורייתא מתיקן ואתמר בהון ותשת העדה ובעירם
ואלין דלא משתדלין בה לשמה נפיק לון מים מרירן דאתמר
בהון וימררו את חייהם בעבודה קשה דא קושיא · בחומר דא שמות א'
קל וחומר · ובלבנים בלבון הלכה : תקונא רביעאה וחמישאה
ממראה מתניו ולמעלה וממראה מתניו ולמטה דבהון יחזקאל א'
שוקי החיות כנגד כלם ובספירן נצח והוד מטטרו"ן אות בצבא
דיליה ואיהו דיוקנא דצדיק דצדיק אות בצבא דלעיל' ומטטרון איהו
אות בצבא דלתתא מטטרו"ן שד"י ביה והחיות רצוא ושוב כמראה
הבזק ורגליה' רגל ישרה דרגלין דמזיקין כלהו עקלתון ורגליהן ורגלין
דחיוון קדישין אתמר בהון ורגליהם רגל ישרה מצד חיה דאיהו
ישראל · ישראל כליל תלת חיוון דאתמר בהון האבות הן הן
המרכבה · וכף רגליהם ככף רגל עגל מסטרא דחיה דאיהו
שור ונוצצים כעין נחושת קלל מסטרא דנח"ש בריח דימא דאיהו
סליק לגביה ביבשתא רצוא מסטרא דנורי"ל דסליק רצוא · ושוב
מסטרא דישר"י דהכי סליק בחושבן ואיהו סליק מטטרו"ן וכד
הוו ישראל שמעין קרא ממזרח הוו רצין תמן ולמערב הכי וכן
לדרום ולצפון · אמר קב"ה למלאכי השרת אלין דרהטין לצלותא
דמצוה ורהטין לפרקא בשבתא · ורהטין למעבד רעותא דילי
ותייבין בתיובתא קבילו לון בהיכלא דהאי מראה דכלין סימנין
אינון חברים בהרייבו אינון הרצין ושבין באורייתא כרבירא דהלכה

אינון

א) יש ספר מכאן למ"ב כרוך דף קכ"ד ע"ג בס"ך ת"ק ן

אינון רשימין בהדייכו ואעילו לון בהאי היכלא הכי כד מצלין ישראל מיכא"ל טאס עלמא בטיסא חדא וגבריא"ל טאס בתרין טאסין וכד נפיק דבורא מישראל בהלכה בצלותא ובכל פקודא דשכינתא תמן אינון רצין לגבה ושבין כה בשליחות מאריהון ובכל אתר דשמעין קלא דאורייתא דתמן קב"ה אינון רצין לגבי ההוא קלא ותייבין בה בשליחותא דמאריהון דבכל קלא דישם ידו"ד לית תמן ובדבורא דלית תמן אדנ"י לא רצין ושבין תמן
הושע י"ד ובגין דא ו"רגליהם רגל ישרה °כי ישרים דרכי יי' באתר דידו"ד תמן איהו דרך ישרה ואי לית תמן ידו"ד לאו איהו דרך ישרה ועוד ורגליהם רגל ישרה אמרו מארי מתניתין דמאן דמצלי בעי לתקנא רגלוי בצלותיה כמלאכי השרת ככף רגל עגל למהוי רשימם בהדייהו ובגין דא אוקמוה רבנן המתפלל צריך לכוון את רגליו שנאמר וכף רגליהם ככף רגל עגל ואמר קב"ה אלין דאינון רשימין בצלותייהו הכי לכוון רגלוי כוותייכו אפתחו לון תרעי היכלא לאעלא במראה דא: תקונא שתיתאה ראיתי כמראה א"ש הכא ראייה ממש · אמר קוד"שא ב"ה מאן דייעול בח"זו דא ויהא בצלותיה לביה לעילא לשם ידו"ד ועינוי לתתא בשמא דאדנ"י תיעלון בהיכלא דא כגוונא דמלאכין וגביהן דעילא ויראה להם לתתא לקבל שכינתא דאיהי יראת ידו"ד וראיה ושמיעה וריחא ודבור שרייא ידו"ד בעשיה במשוש שמוש הלוך שרייא אדנ"י ודא ראייה דאור ונר (ס"א דאורייתא) דאתמר בה ותורה אור ריחא מקרבנין דאינון צלותין דבור באורייתא דבור בצלותא ועשיה דמצוה ושמוש דילה ומשוש דילה והילוך דילה · וראיה ושמיעה דלית תמן אורייתא ומצוה קוד"שא ב"ה ושכינתיה לא שרייא תמן דקב"ה שרייא בראייה וכן שכינתיה דאורייתא ותורה אור שכינתיה ראיה דיליה ידו"ד במראה אליו אתודע (קב"ה במראה אליו אתודע שכינתא) במחשבה מלגו בינה בן י"ה ישראל עלה במחשבה הרהור חכמה חכימא ברמיזא חכמה עלה במחשבה דאיהו בינה מחשבה והרהור כלא חד חכמה לא אשתמודע אלא בבינה ובינה בלבו וכג"ד מחשבה בלב הרהור בלב וכן אורייתא ספר תורה מצות

לשמוע

לשמוע וכן בחוטמא ריח ניחח ליהו"ה שכינתא איהי קרבן דיליה עולה דיליה וצלותא איהי כקרבן וכריח ניחח סליקת לגביה ואתקריבת לגביה בצלותא והכי כדבור הלא כה דברי כאש נאם יו"ד ה' שכינתא דבור דיליה כגוונא דשכינתא איהי מראה דיליה שמיעה דיליה · ריח ניחח דיליה · דבור דיליה ברישא · הכי איהו בידין עשיית מצוה דיליה בגופא · כריעה דיליה בצלותא · זקיפא דיליה בצלותא · עמידה דיליה (דאיהי מזליה) דקיימא קמיה בכל אתר וכרעת לגביה ואתנפלת לרגלוי בנפילת אפים למשאל מניה רחמים על בנהא איהי ענוה לגביה ואית לה בשת פנים מניה ולא כשפחה בישא ליליי"ת חצופה בלא ענוה לית לה בשת פנים אימא דערב רב ובגין דא אמר שלמה אשת חיל עטרת בעלה וכרקב בעצמותיו מבישה דשכינתא איהי מטרוניתא שפחה דילה ליליי"ת לית לה ענוה ולא בשת אנפין מקב"ה והכי בנהא ערב רב וקב"ה עתיד לאעברא לה ולבנהא מעלמא דממזרים אינון בני ט' מדות

ירמיה כ"ג

משלי י"ב

(ר"ת הנוסה סגולה נידוי תמולה מורדת סכורה גרושה הלכ חלופה תערובת) אסנ"ת משגח"ת

ממזרי דרבנן · וכן שכינה איהו שמוש דקב"ה יחיד דיליה בצדיק חי עלמין ואיהי הליכה דיליה צדק לפניו יהלך למעבד רעותיה · ויהי הוא טרם כלה לדבר והנה רבקה יוצאת דהיות לגביה למעבד רעותיה בראיה בשמיעא בריחא בדבור בעשיה בגופא בשמוש בהילוך בכל אבר איהי מצוה לשמשא ליה למעבד רעותיה ובנהא הכי אינון בדיוקנהא בני ענוה בני בשת אנפין כלהו כמדות דילה ובגין דא מני קב"ה למשה ואתה תחזה מכל העם אנשי חיל יראי אלהים אנשי אמת שונאי בצע אנשי חיל מסטרא דימינא דאברהם דתמן ראייה דאורייתא מימינו אש דת למו · יראי אלהים מסטרא דיצחק דתמן שמיעה דאמר חבקוק נביא ה' שמעתי שמעך יראתי · אנשי אמת מסטרא דיעקב דתמן ריח ניחח ליהו"ד בחוטמא שונאי בצע מסטרא דדבור סמכא רביעאה דאדם הראשון דאתחבר באבהן · תלת חיון אינון אריה שור נשר בראייה שמיעה ריחא אדם בדבור ושמת עליהם שרי אלפים מסטר' דאת א ושרי מאות מסטרא דאת (א) ד' ד' מאות שנה דאשתעבידו ישראל

תהלים פ"ה

בראשית כ"ד

שמו' י"ח

דברים ל"ג

חבקו' ג'

א) משמע שעיו ישראל בגלות מצרים לתקן אות ד' שנכנס אדנ"י. ח"ס.

יישראל במצרים (בדלות דאורייתא) שרי חמשים נ׳ ושרי עשרות י׳ יישראל באינון מדות אישתמודעין דאינון בנוי דקודשא ב״ה ושכינתיה למהוי בהון אנשי חיל כגון אשת חיל עטרת בעלה מארי דחסד · יראי אלהים אנשי אמת ולא אנשי שקר דבני ישרא׳ לא יעשו עולה ולא ידברו כזב ולא ימצא בפיהם לשון תרמית · שונאי בצע כב״נ שמח בחלקו ולא כערב רב בנוי דשפחה בישא דאינון כחוויא דכל ארעא קרמיה הה״ד ונחש עפר לחמו · ודחיל למישבע מעפר דדחיל דתחסר ליה והכי מארי בצע דלא שבעין מכל ממון דעלמא ובג״ד אוקמוה מארי מתניתין לא המדרש הוא העיקר אלא המעשה בגין דקב״ה איהו סתים בסתרי התורה כמאי אישתמודע במצוה דאיהי שכינתיה דאיהי דיוקניה כגוונא דאיהו ענו שכינתיה ענוה איהו חסיד ואיהי חסידה איהו גבור ואיהי גברת על כל אומין דעלמא איהו אמת ואיהי אמונה · איהו נביא ואיהי נביאה · איהו צדיק ואיהי צדקת · איהו מלך ואיהי מלכות איהו חכם ואיהי חכמתו איהו מבין ואיהי תבונה דיליה · איהו כתר ואיהי עטרה דיליה עטרת תפארת ובג״ד אוקמוה רבנן כל מי שאין תוכו כברו אל יכנס לבית המדרש כדיוקנא דקב״ה דאיהו תוכו ושכינתא ברו איהו תוכו מלגו ואיהו ברו מלבר ולא אישתמודעת איהי מלבר מההוא דלגו לאישתמודעא דהיא אצילותי׳ ולית אפרישותא תמן כלל דמבית ומחוץ תצפנו ובגין דאיהו ידו״ד סתים מלגיו לא אתקרי אלא בשכינתיה ארנ״י ובג״ד אמרו רבנן לא כשאני נכתב אני נקרא בעולם הזה נכתב אני בידו״ד ונקרא אני באדנ״י אבל בעה״ב נכתב בידו״ד ונקרא בידו״ד למהוי רחמי מכל סטרא ובג״ד מני קב״ה למלאכי השרת מאן דלא יהא תוכו כברו בכל אברין פנימאין וחיצונין לא ייעול בהיכלא דא ובג״ד אמר קרא הצור תמים פעלו · תמים תהיה עם יי׳ אלהיך :

(ישעיה ס״ה)
(דברים ל״ב)

תקונא שביעאה כמראה הקשת אשר יהיה בענן ביום הגשם אמרו רבנן מן וארא עד כמראה הקשת הן הן מעשה המרכבה ואמרו חכמים כשהיה ר״ע דורש במעשה מרכבה וירדה אש מן השמים וסבבה האילנות · והיו מתקבצים מה״ש כבמזמוטי

תן וכלה בגין דלית יחודא וקישורא ומרכבה לישם ידו"ד באדנ"י
א בצדיק דאיהו קשת דאיהי (ר"א זכיה) מרכבתא שלימתא
לעילא יאהדונה"י שכינתא איהי מעשה בראשית ואוקמוה אין
דורשין במעשה בראשית בשנים בגין דענפין דאילנא אינון פרודות
למעלה בכנפי חיוון ידו"ד לימינא אדנ"י לשמאלא חתן לימינא
לה לשמאלא כד אתיין לה לחופה בכמה מיני נגונא צריכין ישראל
אתערא לון לתתא בשירות ותושבחות בכל מיני נגונא בצלות
א קא אתיין לחופה · וצריכין ישראל למיהב קדושין לכלה מחתנה
קשורא דתפלה דיד למהוי קשירא ליה ולאעטרא לון בתפלין
רישא דאיהי פאר הדא ה"ד פארך חבוש עליך ותלת כריכין
רצועה לקבל תלת קדושות דאינון קדוש קדוש קדוש (רצועה) יחזקאל כ"ד
רושה לך ישלישו וצריך לברכא לון בשבע ברכאן דאינון שבע
רכות דק"ש בשחר שתים לפניה ואחת לאחריה ובערב
תים לפניה ושתים לאחריה וכלה בחופה דאיהי בדיוקנא
כנפי מצוה בציציות מוזהבות ותכלת ולבן כסא דין וכסא דרחמים
ליל דא בדא וכמה קשרין וחוליין סחרניה בכמה מרגלאן
אבנין יקירין מליין סגולות סחרין לגביה בדיוקנא דזגין ורמונין
לבושי מלכא ומטרוניתא דאינון ד' בגדי לבן וד' בגדי זהב
סטרא דתרין שמהן ידו"ד אדנ"י בשמו כן כסאו כן חופתו כן
בושו רישים שמיה בכלא כד בעי לאעלא בהיכליה למהוי תמן
תן בכלתיה בח"י ברכאן דצלותא דאיהי (נ"א כתיכלה ליח"ה תמן בכלותה
ו"י ברכאן דצדיק דאיהו) כמראה הקשת אין דורשין במרכבה ביחיד
גין דהדוריש ליחיד עמיה הא אינון שנים בדרישה ולא צריך
מן למשמע קלא בצלותיה אלא רק שפתיה נעות וקולה לא שמואל א' א'
שמע · ובהאי רזא והזר הקרב יומת והכי באצילות (ר"א כללותו) כל
ד מצלי בחשאי דלא ישתמע צלותיה לגבי חבריה כגון מאן
דריש לחבריה וישתיק דבור לגביה לא צ"יך למעבד אלא דבור
חשאי דלא ישמע חבריה ובגין דא אוקמוה רבנן כל המשמיע
ולו בתפלתו הרי זה מקטני אמנה ובגין כך חיוון בישא לעילא
מללן בענפין דאילנא דהוו מתקבצים תמן כבזמנא דחתן וכלה
אן אתר אתקריאת שמעדתמן ואשמע את קול כנפיהם דאינון

ירמיה ל״א ס״ד לד׳ גדפין ד׳ זמנין ס״ד סלקין רנ״ו והא איהו רנו ליעקב שמחה
אימתי לבתר דנטיל נוקמא משנאוי ויוקיד טעון דילהון הדא ה״ד
משלי י״א ובאבוד רשעים רנה איהו הנר לאשלמא ע״ב ע״ב ע״ב ותליין ס״ד
מן תמנייא א״ז והכי ס״ד מתמנייא א״ז לד׳ סטרין רנ״ו וכד מטי לל״ב
דאינון א״ז א״ז א״ז א״ז דאינון ח׳ ח׳ ח׳ ח׳ אתחבר י׳ לכל סטר למהוי
ח״י יהו״ה בח״י ברכאן דצלותא דאית כהון ח״י זמנין ידו״ד דסלקין
ע״ב בההוא זמנא דמתחברא יהו״ה באדנ״י כח י עלמין יאהדונה״י
מיד דחיוון דא״ש חשות מהכתי׳ בהון בעמד׳ תרפנה כנפיהם בעמד׳
ישראל בגלותא (נ״א כצלותא) תרפינה כנפיהם דלא אשתמודעין עד
ההיא ישעתא והאי איהו רק שפתיה נעות דאינון כנפי החיות
וקולה לא ישמע מה דהוי חשמל חיוון אשא ממללן אינון חשות
ובג״ד תקינו צלותא בחשאי והכי מעשה מרכבה בחשאי למללא
תמן בחשאי בינו לבין עצמו תלת צלותין תקינו ובכלהו ח״י יהו״ה
דאינון ע״ב אתוון בכל צלותא בתמני סרי ברכאן דאינון רי״ו וכלילן
בחסד בע״ב עם ל׳ נתיבות והיינו ר״ן חסרין תרין דכלילן בעמודא
דאמצעיתא דמקרבנא אשתמע צלותא צלותא מקרבנא כגוונ׳
במדב׳ ז׳ דאתמר בהון ואשתמע את קול כנפיהם הכי בכרובים וישמע את
הקול מדבר אליו כגוונא דכבש סלקין ונחתין ביה קרבנין ועלוון
הכי בצלותא מלאכין סלקין תרי ונחתין תרי וכגוונא דסיני דביה
משה ואהרן סלקין ונחתין סלקין תרין ונחתין תרין וכפקורא דא
אתרמיזו כל פקודין דאורייתא והכי כד הוה פתח רבי עקיבא
במעשה מרכבה פומיה הוה סיני וקליה הוה סלם דביה מלאכין
סלקין ונחתין בכל דבור ודבור דיליה הוה רכיב עליה מלאך
מטטרו״ן איהו רכב לשכינת׳ דכלילא בי׳ ספירן עמודא דאמצעית׳
דאיהו יו״ד ה״א וא״ו ה״א מלגו דשכינתא כלילא מי׳ ספירן דלבר
וקבה״ו רכב ומרכבה לעלת העלת עמודא דאמצעית׳ רכב לעילת
העילות ושכינתיה רכב לעמודא דאמצעית׳ ועילת העילות איהו
דמיחד לכלא ומסדר לכלא ונהיר בכלא נהוריה אעבר בנשמתא
וגופא ולבושא ולית ביה שנוי ושותפו וחושבן ותמונה
ודמיון מכל מרכבתא ומראה ודמיון ואתחזייא בעין השכל דרגין
עלאין

לאין ותתאין אינון רכב ומרכבתא לגביה ועליה לית מאן
רכיב קשת סימן תקיעה שברים תרועה ואלין סימן מרכבתא
אבהן תקיעה דאברהם שברים דיצחק תרועה דיעקב דאתמר
יה ותרועת מלך בו ושלשה גוונין אתחזיין ביה חוור וסומק
ירוק ומסטרא דגבורה אתקרי קשת גבורים חתים ומסטרא
ימינא כמראה הקשת אשר יהיה בענן ביום הגשם כד אתחזי
יום הגשם אחזי רחמי וכד אתחזי בלא מטרא אחזי דינא
יערב בין מטרא ושמשא אחזי דינא ורחמי כליל והאי איהו
מן שד"י תלת ענפי אבהן דאינון ידו"ד אלהינ"ו ידו"ד ג' שמהן
לקבל ג' ענפי אבהן ובהון י"ד אתוון כחושבן ד"י מן שד"י ולבוש
ישד"י מטטרו"ן דהכי סליק כחושבן שד"י ע"כ : (ובחבורא קדמאה תמן
תנינן מאן דחזי קשת רו"ד כ' אר"מ שפיר קאמרת שם רט"ו א') :

זהר) אמר רבי יהודה לימא לן מר מילין מעלייתא דראש השנה
פתח ר' שמעון ואמר ויהי היום בכל אתר דכתיב
יהי איהו צער ויהי בימי צער ודאי ויהי היום יומא דאית ביה
צער ודא איהו ראש השנה יומא דאית ביה דינא קשיא על עלמא
יהי היום ויעבור אלישע אל שונם יומא דראש השנה הוה ובכל
אתר ויהי היום דא ראש השנה ויהי היום ויבאו בני האלהים (א) איוב א'
ום ראש השנה הוה בכל זמנא תרין יומין אינון מאי טעמא
גין דלהוי יצחק כליל דינא ורחמי תרין יומין ולא חד דאלמלא
שתכח יחידאי יחריב עלמא ועל דא כתיב תרין זמנין ויהי היום
יהי היום ויבאו בני האלהים אלין ב"ד רברבא בני האלהים
דאי בנוי דמלכא קריבין לגביה ואינון שבעין ממנן דסחרין
תדירא למלכא ואינון חתכין דינא על עלמא להתיצב על יי' וכי
על יי' קיימי אלא בשעתא דאלין קיימי על דינא קדמאה דבלא
ביה מאן הוא דלא יוקיר לשמא דקב"ה ודלא יוקיר לאורייתא
לעבדוי אוף הכי מאן הוא דלא חייש על יקרא דשמא קדישא

במדבר כ"ג — מלכים ב' ד'

א) לשון זה נעלם מהרב אליה רבה א"ח סימן תקצ"ז כמ"ש שם בבר"י מא"ן .

דלא יתחלל בארעא מאן הוא דלא חייש ליקריה דקב"ה מאן הוא דלא שוי יקר לשמא דא ׳ ויבא גם השטן בתוכם ׳ גם לרבות ההוא נוקבא דילידה אוף הכי להתיצב על יי׳ דאיהו חייש נמי ליקרא דשמא דא הכא אפליגו עמודין קדמאין דעלמא חד אמר איוב מחסידי אומות העולם הוה וחד אמר מחסידי ישראל הוה ואי לקי לכפרא על עלמא דהא יומא חד אשבחיה רב המנונא לאליהו א"ל ודאי תנינן דאית צדיק ורע לו רשע וטוב לו אמר צדיק כל שממועטין לו חובותיו נותנים לו בעוה"ז חובוי ועל כן צדיק ורע לו וכל שמרובין עונותיו וממועטין זכיותיו נותנים לו שכרו בעולם הזה רשע וטוב לו ׳ א"ל דינוי דמארי עלמא עתיקין (ס"א עמיקין) אבל בשעתא דבעי קב"ה לכפרה חובין דעלמא אלקי בדרועא דילהון ואסי לכלהו ׳ מתל לאסייא דאלקי לדרועא לשיזבא לכל

ישעיה נ"ג שייפין כמה דכתיב °והוא מחולל מפשעינו וגו׳ ׳ כמה דאתמר

רו"ח בההוא יומא של ראש השנה דקיימין שבעין קתדראין למידן דינא לעלמא כמה אינון מארי תריסין קטיגורין דקיימי לעילא אלין מיימינין לזכו ואלין משמאלין לחיבה לאדכרא חובין דעלמא חובין דכל חד וחד ועל דא אצטריך לבר נש לפרשא חובוי כל חד וחד כמה דאיהו בגין דמאן דמפריש חטאוי לא אתמסר דיניה אלא בידא דמלכא קב"ה בלחודוי ומאן דדאין ליה קב"ה איהו טב וע"ד בעא דוד מלכא ואמר שפטני אלהים אנת ולא אחרא וכן שלמה אמר לעשות משפט עבדו הוא ולא אחרא וכל בי דינא בדילין ממנו ׳ וע"ד אצטריך לון לפרשא חובין דכל שייפא ושייפא

תלים נ"ב וכל מה דעביד בפרט הה"ד °חטאתי אודיעך וגו׳ ׳ לבתר ואתה

שמו׳ ל"ב נשאת עון חטאתי סלה ׳ מנלן ממשה דכתיב °אנא חטא העם

שמואל א׳ י"ב הזה וגו׳ ׳ בישראל כתיב °חטאנו כי עזבנו את יי׳ ׳ דאי תימא האי ביחיד אבל בצבור לא ׳ הא כתיב קרא דא ׳ ואי תימא הא בצבור

שמו׳ ל"ב אבל שליחא דילהון לא הא כתיב °וישב משה אל יי׳ וגו׳ וכתיב

שם °ויעשו להם וגו׳ מ"ט מאן דמפריש חוביה בי דינא בדילין מניה בגין דבר נש קריב לגרמיה ולא אתדן על פומיה ׳ ותו לא שביק למקטרגא לאולפא עליה חובא מומא דבר נש יקדים

ויימא

משלי כ״ח
וימא ולא יהיב דוכתא לאחרא למימר · כדין קב״ה מחיר לידה
הה״ד ומודה ועוזב ירוחם ביומי דר״ה מתקנין בי דינא כורסייא
למלכא למידן כל עלמא וישראל עאלין בקדמיתא בדינא קמיה
דליפוש רחמי (ס״א קמי דליפוש רוגזא) · תנן ומשפט עמו ישראל דבר יום
ביומו · יום ביומו מאי הוא אלא הני תרי יומין דר״ה אמאי תרין
יומין בגין דאינון תרי בי דינא דמתחברן כחדא דינא עלאה
דאיהו קשייא דינא תתאה דאיהו רפייא ותרווייהו משתכחי ועל
דא לא ידעי הני בבלאי רזא דיבבא וילולתא ולא ידעי דתרווייהו
אצטריכו · ילולתא דאיהו דינא תקיפא · תלת תבירין דאיהו דינא
רפייא · גנוחי גנח רפייא אינון (א) לא ידעי ועבדין תרווייהו ואנן
ידעינן ועבדינן תרווייהו (ס״א ועד רזא דיבבא וילולה ותרווייהו
אצטריכו הני בבלאי אינון לא ידעי ועבדין תרווייהו) וכלא נפקין
תהלים פ״א
לאורח קשוט פתח ואמר תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו ·
תקעו בחדש שופר · מאי בחדש דא בי דינא רפייא דאקרי חדש
בכסה (כס דעלמא עלאה כ״ס ה׳ דא פחד יצחק דאיהו כס
למלכא עלאה · תו בכסה) דא דינא קשייא פחד יצחק · דינא
דאתכסי תדיר דלאו איהו דינא באתגלייא · כי חק דא דינא
רפייא · ומשפט דא דינא (קצ״א) ברחמי ותרווייהו אינון כחדא בגין
כך תרין יומין ותרווייהו ברזא חדא · אשרי העם יודעי תרועה
וגו׳ לא כתיב שומעי או תוקעי תרועה · לא יודעי תרועה בגין (ס״א
כגון) חכימין דדיירין באוירא דארעא קדישא אינון ידעי תרועה
רזא דתרועה כמה דכתיב תרועם בשבט ברזל · מאן עמא כישראל
דידעין רזין עילאין דמאריהון למיעל קמיה ולאתקשר ביה וכל

אינון

א) כי הם תקנו לעשות תרווייהו מפני שלא ידעי הי כדאיתא וכדאית׳ בר״ה ל״ד א׳ אבל עכשיו צריך דוקא לעשות שניהם כדמפרש א״ס :

אינון דירעי רזא דתרועה יתקרבון למיהך באור פניו דקב"ה ודא אור קדמאה דגניז קב"ה לצדיקייא וע"ד אצטריך למנדע לה :

שייך לל"ד כ' סי' י"ב ובחבור' קדמאה ויקר' ט' סס ג' כתיב °היותרת מן הכבד · וכתיב °ואת היותרת על הכבד (בתר דעבידת נאופא אסתלק עליה) יותרת מן הכבד דא אשת זנונים דאזלא ונפקא מן הכבד לאסטאה בני עלמא ולאסטנא עלייהו ושבקת לדכורא למעבד זנונים ובגין דא היותרת מן הכבד יותרת על הכבד בתר דעבדת נאופא אסתלקת עליה מצח אשה זונה · אתגברת על בעלה דאיהו כבד בכעס דמרה אשת מדנים · וכעס דשלטא איהי על דכורא דילה מצח אשה זונה שלטא על הכבד אשת מדנים וכעס · יותרת מן הכבד מן הכבד

ריש פ' וילך נפקא לאבאשא לכל עלמא °ולמעבד ניאופין עם כלא · לבתר איהי סלקא לגבי דכורא מצח אשה זונה בעזותא דאנפין וכדין איהי על הכבד ועוד יותרת מן הכבד אתקריאת מסטרא אחרא בתר דנפקת לנאפא עם כלא יהיבת שיורין לבעלה והאי איהו יותרת מן הכבד · מגו כבד · ויותרת דילירה נפקת מרה ואיהי חרבא דמלאך המות דנפקו מנה טפין מרירן לקטלא בני נשא

משלי ה' הה"ד °ואחריתה מרה כלענה ואיהי תלייא בכבד וכל מרעין ומותא ביה תליין וההוא יומא דר"ה משטטא בעלמא למכניש כל חובי עלמ' וכדין כל אברין דאינון ישרא' אינון בעאקו דאינון אברי

שם כ' דמטרוניתא °נר יי' נשמת אדם שכינתא קדישא וכדין כל ישראל בעאקו ונטלו שופר לאתערא ביה ההוא תקיעה ושברים ותרועה

רעיא מהימנא

אמר רעיא מהימנא ודאי בתר דאברים וערקין דלבא דדמיין לישראל אינון בעאקו צריכין לאתערא בקנה דאיהו שופר ודא קנה דריאה בתר דכנפי ריאה לא יכלין לשבכא

גוא דמרה דאתגברת על ערקין דלבא ועל כל ערקין דאברים
ופא ההוא רוחא דנשיב בהון סליק בקנה דאיהו שיפר עלמא
אתי דהכי אוקמוה וישט דומה לעלמא דין דביה אכילה ושתיה
ה דומה לעלמא דאתי דלית ביה אכילה ושתיה ולבתר דישט ו'
ושט ברבוי אכילה דגזל אתארך ואתעביד שטן · ומאן גרים דא
טו העם ולקטו שטוטא דילהון דאתערבו בערב רב שטיין
תאוה דילהון אכילה ושתיה דגזל וחמס ׳דישוד עניים ואנקת
ביונים בגון כפופה שטיין דאכלין בלא טחינה מה כתיב בהו
בשר עודנו בין שיניהם טרם יכרת ואף יי׳ חרה בעם אתפשט
דישטו איהו דרוחיה כפיף ואיהו נ׳ ודא גרם דאתפשט שטן
אכילה ושתיה ואתגבר על כל אברין וערקין בשס"ה לא תעשה
חושבן השט"ן חסר חד דא יום הכפורים דלית ביה אכילה
ותיה ואיהו כגוונא דקנה · ואיהו ו׳ בן י"ה מן בינה ובגיניה
קמוה מארי מתניתין הרואה קנה בחלום זוכה לחכמה הה"ד
נה חכמה קנה בינה דלית קנה דאיהו פחית מתרווייהו דאינון
י׳ חכמה ה׳ בינה ובג"ד צריך לאתערא בשופר דאיהו קנה
מא דאתי עולם ארוך ארך אפים דמשתבחי מניה י"ג מכילן
רחמי כחושבן וא"ו א׳ ארך ו׳ ו׳ אפים ואימא עלאה איהי תקיעה
סטרא דאברהם שברים מסטרא דיצחק תרועה מסטר׳ דיעקב
בינתא תתאה קשר דכלהו דהיינו ק׳ תקיעה ש׳ שברים ר׳
רועה וכלהו משלשין לגבי שכינתא הה"ד קדושה לך ישלשו
לית קלא יכיל לנפקא לבר א) מן הפה איף הכי לית לאפרשא
בינתא מן קב"ה דקודשא בריך הוא אתמר ביה ׳קול יי׳ חוצב
הבות אש ושבינתא תפלת כל פה ואינון סימנין קשר"ק קש"ק
קר"ק ובחבורא קדמאה ·

במדבר י"א

תלים י"ב

במדבר י"כ

משלי ד׳

תהלים כ"ט

ר) נטלין שופר לאתערא בירה · תרועה ותקיעה דינא קשיא ברחמי ושברים דינא קשיא בלא רחמי (ק"א ד"ל ד"ה כ"ח ע"ו)
וכדין הכי יתערון לעילא לאתערבבא דא בדא ·

אמר

א) בות כגי׳ קנה כ"ע הר"ן ·

(ר"מ) אמר רעיא מהימנא בהאי אתבסם ישטן וקמיט נו"ן מן וישט
מה דהוה שטן לפנים תב לאחורא ואתהדר וישט
כדבקדמיתא בגין דהקול קול יעקב ישראל לית חיליהון באכילה
ושתיה כשאר עמין דירתין עלמא דין דחיליהון באכילה ושתיה
אלא חיליהון בקול דא דאיהו עלמא דאתי עולם אריך דאתברי
באת יו"ד ובגין דקול שופר מניה נפיק אמרו רבנן אין פוחתין
מעשרה שופרות ובאות י' ודאי אתעביד עולם אריך דאיהו ו'
עלמא דאתי ובאות ה' ברא עלמא דין דאיהי ה' זעירא דביה
אכילה ושתיה דאורייתא ועוד רזא אחרא בתר דאתגזר גזרה
בתרין אתוון דאינון ה' ה' תרין בתי דינין מאן יכיל לבטלא גזרה
דתרווייהו י"ו דאות ה"א אימא עלאה י' אב ומה כתיב כל נדר במ־כ־
וכל שבועת אסר לענות נפש דאיהו ה' אישה יקימנו ואישה יפרנו ל'
ובג"ד צריך לאתערא קלא דאיהו ו' בעשרה שופרות דאינון י'
ועקרא דילהון בנשימה אחת כל סימן וסי' בפה דאיהי י' מעשרה
מיד דשמעו מילין ר"ש וכל חברייא אמרו כריך רחמנא דזכינא
למשמע מילין מההוא דאתקרי רבן של נביאים רבן של חכמים
(כ) רבן דמלאכי השרת דקב"ה ושכינתיה מדבר על פומוי וכתב
על ידוי רזין אלין דלא אשתמעו כוותייהו ממתן תורה ועד כען
א"ל בוצינא קדישא אשלים מלולי דרזין דחבורא קדמאה לפרשא
לון דהא כל מארי מתיבתאן דלעילא ומארי מתיבתאן דלתתא
כלהו מזומנין למשמע מילין אלין מפומך ופירושין דילך דהא חדוה
ופורקנא יתער בהון לעילא ותתא · אל תתנו דומי לו אנת וכל
סיעתא דילך · עוד אמר בחבורא קדמאה ·
(זהר) בתרועה ותקיעה ושברים אתבסם כלא דא בדא וכל מה
דההוא כבד נקיט אקריב לגבי לב דאיהו מלכא לזיינא
(ס"א לדיינא) וההוא לב לאו אורחוי ולאו תיאובתיה
בעבירו דעובדין דעמירה אלא נקיט כל ברירו וכל צחותא
וכל

כ) נ"ע דרב"כ כ' למה מוחק הרב רבן של מלאכי השרת · הרמ"ז ·

ל זכיין וכל עובדין טבין וכל ההוא עבירו וטנופין ולכלוכא
אינון עוברין בישין אנח לכבד דאתמר ביה °עשו איש צעיר בר' כ"ז
ל ערקין דיליה דאינון שאר עמין עע"ז הה"ד °ונשא השעיר עליו ויקר' ט"ז
ת כל עונותם מאי עונותם עונות תם דאתמר ביה °ויעקב איש בר' כ"ה
ם וחובין דעמיה דאינון ערקין ודפקין דלבא ובכג"ד שחין וצריעת
פחת לכל אינון אברין מכבד אשתכחו מאלין לכלוכין דאשתארו
ה · מלבא אתי כל בריאותא לכל אברין דהכי הוא כיון דלבא
יל כל זכיכו ובירירא וצחותא כבד נטיל כל מה דאשתכח
שתאר מן לכלוכא וטנופא וזריק לכל שאר שייפין דאינון שאר
ין אח־נין בעל כרחייהו ומפסולת דפסולת דכבד נטל טחול
דאתמר ביה יהי מארת · מארת יי' בבית רשע:

מ) אמר רעיא מהימנא והא אוקמוה רבנן עליה טחול שוחק
ואיהו שחוק הכסיל ובגין דא אוקמוה רבנן דמתניתין
י לו למי שהשעה משחקת לו · וקהלת אמר טוב כעס משחוק
ב כעס דכבד דאיהי מרה רצועה דקב"ה רצועה לאלקאה ב"ה
יקייא בעלמא דין במרעין בישין במכתשין · משחוק דשחיק לון
חול בלכלוכא דהאי עלמא דשיחק לון שעתא בעותרא ועוד
ס דטחול איהו זחיל עפר ואיהו תקיף יתיר מארס דמרה ובגין
רב רב אינון שאור שבעיסה ואינון אומין דעלמא דמיין למוץ
ר מעכבין בגלותא ערב רב לישראל מאומין עובדי ע"ז כמה
וקמוה רבנן מי מעכב שאור שבעיסה מעכב · דאינון דבקין
שראל כשאור בעיסה · אבל אומין עע"ז לאו אינון אלא °כמוץ תלים א'
ר תדפנו רוח · ועוד נשא השעיר עליו כד רעותיה למעבד
ציה לקודשא ב"ה עם ישראל דאיהו נשא כל חובין דיכיל
סבל לון עד דאתעביד כבד °כמשא כבד יכבדו ממני חובין שם ל"ח
גרפוי מה עביד סליק לטורא עלאה כחמרא כד איהו בעי
לקא לטור גבוה כמשא כבד יכבד עליה כד איהו לעילא
י לסלקא לפי מע"ט דאשתאר ליה אתייקר עליה מטולא
ונפיל

ונפיל ואפיל גרמיה לתתא ובככבד משא דאתתקפרת עליה אתעבידו כל אברין דיליה פסקות דלא אשתאר אבר שלים אוף הכא אירע לסמא"ל ונח"ש ככבד ויותרת הכבד יצר הרע ובת זוגיה זונה מתמן כל בת אל נכר זונה : (ובחבורא קדמאה ח"ג פנחס רכ"ד א' סוף רל"א ב' ס"א) :

(זהר) אמר רבי פנחס אורחא דא הוה מתקנא לי למשמע מילין אלין מעתיק יומין זכאה עלמא דאנת שארי בגויה ווי לעלמא דישתארון יתמין ולא ידעין מילי דאורייתא כדקא יאות ודאי הכי הוא דכבד נטיל כלא טב וביש ואע"ג דמשטט' ולקיט כל חוביהון דישראל הכי נמי זכיין דילהון לקיט בגין לקיימא קורציה וכלא האי והאי מקריב לגבי לב' ואורחוי דלב לא נטיל אלא זכיכו ובירירו וצחותא דכלא כמה דאמרת ושאר טנופא ולכלוכא אהדר לכבד ונטיל כלא בעל כרחיה דכתי' ונשא השעיר עליו · מלה דא אהדרנא בגין דיתבסם לפומי כמתקא דרובשא זכאה חולקי דזכינא להאי למחמי דא בעיני ' אוף הכא פתח ואמר יי' לא גבה לבי ולא רמו עיני וכו' ' האי קרא אמר דוד תהלים קל"א בשעתא דהוה אזיל על כיף נהרא והוה אמר רבש"ע כלום הוה בר נש בעלמא דאודי ומשבח למאריה כוותי אזדמנת ליה (א) צפרדע א"ל דוד לא תתגאה דאנא עבדית יתיר מנך דמסרית גופאי על מימרא דמארי דכתיב ושרץ היאור צפרדעים והא שמות ז' אוקמוה ' ותו דאנא משבח ומזמר ליליא ויומא בלא שכיכו בההיא שעתא אמר דוד יי' לא גבה לבי ולא רמו עיני יי' לא גבה לבי (כאן חסר) דא הוא קרבנא דבכל יומא ובכל זמן וזמן לגבי קודשא בריך הוא דאתכלילת כנסת ישראל ביה בין כל שאר אוכלוסין ובכל אלין פולחנין אפיקו לה מבין גובין ומבין

שאר

א) עיין לעיל דף רכ"ב ב' מה שהשיב דוד המע"ה לתמיהת דצפרדע על שאמר שירה נפשי כי חשוב אני ע"ש ודו"ק מאין

אר עמין כך ישראל כל זמן דאינון אטימי לבא ולא פתחין
תיובתא לא סלקא ריחא ולא אפיק לון מנו גובין אבל כד
תחין בתיובתא מיד סלקין ריחא ויפיק לון מבין גובין ויתהני בהו
כת ישראל דכתיב °פתחי לי אחותי רעיתי דכל זמנא דשושנה שיר ה׳
טימא לית לה ריחא ולא סליק מבין גובין ודיורהא בינייהו כמה
אתמר · וקב״ה לא שדר לן למהך אורחא דא אלא לאוליף
ילין אלין · עד דהוו יתבי אתא נשרא ומאיך ונטיל חד שושנה
בינייהו ואזלת אמרו מכאן ולהלאה נהך לארחין · קמו ואזלו
הכא אורחא דר׳ פנחס ור״ש אזל ליה איהו ור׳ אלעזר ושאר
ברייא · ור׳ פנחס ושאר חברייא פתח ואמר ר׳ פנחס על זה
מנצח על שושן עדות מכתם לדוד ללמד מאי ללמד לאולפא תלים ס׳
בני עלמא חכמתא והא אוקמוה · שושן עדות אלין סנהדרי
ולה דכתיב בה °סוגה בשושנים מכתם לדוד סימנא דאחזיאו שיר ז׳
ה לדוד כד שדר ליואב לארם נהרים ולארם צובא לאגחא
הו · אמר רבי פנחס דא איהו שושן עדות דקיימא הכא שכינת׳
ין ודרגין עלאין בהדה וסייעתא קדישא לתושבחתא דא איהי
שן בשלימו כדקא יאות · קמו ואזלו אלין הכא ואלין הכא ·
ל ליה ר׳ פנחס ובת בכפר (א) עקימין ור׳ יצחק ור׳ חייא בהדיה
דאקדימו למיזל יתבו ומחכו לנהורא דצפרא זקיף עינוי רבי
יא וחמא אלין כוכביא דשרביטא דקא מרהטן ואזלן אמר
אי בכמה זמנין שאלנא על אלין כוכביא · אמר ר׳ פנחס אלין
כביא דשרביטא ידיען בסוכלתנו דחברייא דהא קב״ה ברא
אינון כוכבי רקיעא רברבין וזעירין · וכלהו אורן ומשבחן
קב״ה (דכתיב °מונה מספר לכוכבים) · וכד מטא זמנייהו לשבחא תהלים קמ״ז
רא לון קב״ה בשמא דכתיב לכלם בשם יקרא וכדין רהטי
ושיטו שרביטא דנהורא למהך לשבחא למאריהון בההוא
טן במדבר

אתר

כזהר הר״ן מ״כ עמיקין וכתוב וז״ל הוא כפר א׳ בגלות הוב״כ נקורין פמוקא וגם קבור יונתן ז׳ פוזיאל · הרמ״ז:

ישעיה מ' אתר דאתפקרן הה"ד °שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה וגו
אדהכי אתא נהורא קמו ואזלו · עד דהוו אזלי אתא נשרא
רברבא אסחר על רישייהו וקיימא עלייהו · אמר רבי פנחס ודא
עידן רעותא הוא השתא בה שעתא אתפתחו תרעי דרחמי לכ
אינון בני מרעי והוא זמנא לאסוותא לון ואף על גב דאינו
אסירין למלכא דהא נשרא דא סימנא דרחמי איהו · פתח ואמר
דברים ל"ב °כנשר יעיר קנו על גוזליו ירחף וגו' · ליכא בעלמא מאן דאיהו
משלי ל' ברחמי על בנוי כנשרא והא אוקמוה דכתיב °ויאכלוה בני נשר
דאיהו רחמנא על בנוי · ומגו דהשתא עידן דרחמי אתא נשרא
דא ואסחר עלנא בשעתא דא איהו רחמי לכל אינון בני מרע
תלים ה' ודא איהו דכתיב °יי' בקר תשמע קולי ודא בקר דאברהם
ואתערותא דיליה אדהכי אסחר נשרא ואעבר לקמייהו · אמר
רבי פנחס נשרא נשרא מה אגרת לגבן אי בשליחותא דמרך
אתית הא אנן הכא אי בגין מלה (ס"א סימנא) אחרא אתית הא
אנן הכא זמינין · אתרם נשרא לעילא ואתכסי מנייהו ואינון יתבו
אמר ר' חייא הא דשלמה מלכא זוטרתי (ס"א תוספא) היא דתנינן
נשרא רברבא הוה אתי לגבי שלמה מלכא בכל יומא ויומא
והוה שלמה מלכא רכיב על גדפאה ואוביל ליה ד' מאה פרסי
בשעתא חדא לאן אוביל ליה לתרמוד במדבר בהרים אתר חד
איהו לגבי טורי דחשוכא דאקרי תרמוד במדבר ולאו איהו
אתר דתרמוראי ודא תרמוד דאיהי במדבר בהרים ותמן מתכנשי
כל רוחין וסטרין אחרנין · וההוא נשרא הוה טאס לתמן בשעתא
חדא כיון דקאים על ההוא דוכתא אגבה נשרא ושלמה כתב
פתקא וארמי תמן ואשתזיב מאינון רוחין ונשרא הוה מסתכל גו
חשוכא דטורין לאתר דתמן עז"א ועז"אל דאינון תמן אסירין בשלשלאי
דפרזלא נעיצן גו תהומי ולית יכילו (ס"א יכיל) לבר נש בעלמא

מייל תמן ואפי' עופי שמיא כר כרעם וכיון דנשרא מסתכל גו
ושוכא רברבא מאיך לתתא ונטיל ליה לשלמה מלכא תהירת
רפא שמאלא ומכסייא ליה וקיימא על אלין שלשלאי ואזלא
מקרבא לגבייהו · ושלמה כדין אפיק עזקא (כלע"ז קירטינ"א)
חקיק עליה שמא קדישא ושוי בפומא דנשרא ומיד אינון הוו
ומרי כל מהדבעי שלמה מלכא ומתמן הוה ידע שלמה חכמתא
נלאה) הה"ד (א) °ויבן וגו' את תדמור במדבר בארץ · וכי בניינא מלכים א' ט'
וה עביר בארץ אלא מהו ויבן אסתכל בסיכלתנו וידע לההוא
וכתא למנדע ביה חכמתא (עלאה כד"א °ויבינו במקרא) · עד נחמי' ח'
הוו יתבי הא נשרא אתית לגבייהו ושושנה חדא בפומה ושדי
מייהו ואזלת לה חמו וחדו · אמר רבי פנחס ולאו אמינא לכו
נשרא דא בשליחותא דמארה אזלא ואתייא · שושנה דא
יהי שושן עדות דקאמינא וקב"ה שדר ליה לגבן פתח כמלקדמין
אמר °למנצח על שושן עדות מכתם לדוד ללמד · וכי שושן עדות תלים ס'
אי סהדותא סהיד אלא שושן דא איהי סהדותא למעשה
ראשית ואיהי סהדותא לכנסת ישראל סהדותא ליחודא עלאה
דא איהו בגין דשושנה דא אית בה תריסר עלין וכלהו קיימין
עקרא חדא ואית בה חמש עלין לבר תקיפין דחפיין לדא שושנה
אגינו עליה וכלא ברזא דחכמתא הוא תליסר עלין אלין תליסר
מכילן דרחמי דירתא כנסת ישראל מלעילא וכלהו אחידן בעקרא
דא (ד"ה דאינון י"ג תיקונין דדיקנא תתאה דא"א דאינון י"ג תיקונין
לאין דז"א) ואיהו ברית חדא (ב) ודוגמא דברית יסודא (ס"א יחודא)
כלא חמש תקיפין דסחרן עליה אלין חמשין תרעין חמש מאה
שנין (דיסודא יסודא בבי מקדשא) דאילנא דחיי אזלא בהו
סהדותא לעובדא דבראשית כל עובדא דבראשית כלהו (ס"א חמש
מאה שנין דיסודא ברית קדישא כלהו עובדא דבראשית תייבין

וכו'

א"ס כך דרשו חז"ל ע"פ ויבן יי' אלהים את הצלע : ב) פי' יסוד דארץ יש בו י"ג תיקוני דיקנא מתחת הוא דוגמת
רי' והם י"ג תיקוני דיקנא עלאין דזעיר והיינו ברית היא יסוד דז"א אבל יסוד דארץ הוא דיוקנא דברית הנז' בכרמ"ז
ד' א' ועיין מק"מ פי' כל המאמר · הרמ"ז ·

וכו') · תיבין ידיען בסוכלתנו וקיימאן בחושבנא אלהים דמעשה בראשית אחזי לעילא ברזא ואחזי לתתא אחזי לעילא ברזא דעלמא דאתי ואחזי לתתא ברזא דכ"י שושנה דסהרותא דקיימא בכל הני סימנין דכתיב (ס"א ד"א) בראשית ברא אלהים דא שושנה תליסר עלין אינון תליסר תיבין עד אלהים תניינא ואינון את השמים ואת הארץ והארץ היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום ורוח הא תליסר עלין דשושנה · חמש תקיפין דסחרן לאלין אינון מרחפת על פני המים ויאמר הא חמש אחרנין לבתר יהי אור הא עיקרא ושורשא דשושנה דכלא ואחידן בה · סהרותא ויחורא חמש עלין תקיפין שורשא ויחורא דאחידן ביה תריסר עלין אלין שמע ישראל יי' אלהינו יי' הא ה' עלין דשושנה אחד דא הוא עקרא ושורשא דכלהו אחידן ביה רזא (ס"א סהרותא ליחורא חמש תיבין שמע ישראל יי' אלהינו יי' אינון ה' עלין תקיפין דשושנה שרשא ויסודא דאחידן ביה דא הוא אחד ואיהו עיקרא ושורשא דכלהו אחידן ביה · תליסר עלין אלין רזא) דתליסר בחושבנא גושפנקא דמלכא ת"ח כגוונא דשושנה בין החוחים הכי אינון ישראל בין עמין עע"ז והכי כנסת ישראל בין שאר אוכלוסין רברבן ממנן כל זמן דשושנה קיימא אטימא דלא פתיחא לית בה ריחא ולא סלקין לה ולא מפקין לה מגו גובין · בשעתא דשושנה פתיחא סלקא ריחא כדין אפיקו לה מגו גובין · ויתהני בהו כ"י שנאמר פתחי לי אחותי רעיתי · וקודשא בריך הוא לא שדרה לן אלא למיהך לאורחן ובחבורא קדמאה:

אמר ר' אלעזר לאבוהי הא שמענ' אלין שייפין אטימין ברזא דקרבנין שייפין אחרנין רזא דילהון מאי · אמר ליה רבי

רעיא מהימנא

אמר רעיא מהימנא בוצינא קדישא כל מה דאמרת שפיר · אבל מוחא איהו מים לב איהו אש · ותרווייהו אינון רחמי ודינא דא

[ש]מעון לרבי אלעזר · [ע]זור ברי
[כ]ל שאר שייפין דלגו רזא עלאה
[א]יהו · תא חזי לבא הא אתמר
[ד]בל לב דא איהו נורא דדליק
[ב]אלמלא דזמין לגבה מלכא
[ד]לא' כנפי ריאה דאתיין לקמיה
[ר]וחא מרוחא דנשיב מגו בוסמין
[ד]לאין הוה אוקיד לעלמ' ברגעא
[ח]דא · פתח ואמר °ויי' המטיר
[ע]ל סדום ועל עמורה גפרית
[ו]א"ש אמאי אוקיד לון בגין דכנפי
[ר]יאה לא נשיבו בההיא שעתא
[ס]תרה דכנפי ריאה · דא °כנפי
[יו]נה נחפה בכסף ואינון רפא"ל
[ג]ברקי"ל ועלייהו אתמר °עושה
[מ]לאכיו רוחות לנשבא תדיר
קמי מלכא · (ס"א לכא) :

כסא רחמי ודא כסא דינא
וקב"ה מלך עומד מכסא דין
דאיהו לב ויושב על כסא רחמים
דאיהו מוחא וכד חובין מתרבין
על אברים ועל ערקין דלבא
דאיהו כורסייא דדינא אתמר
בלבא °והמלך קם בחמתו אסתר ז'
ממשת' היין דאיהו יינא דאורייתא
ובזמנא דכנפי ריאה נשבין על בראשית י"ט
לבא וחמת המלך שככה דתרין
כנפי ריאה °והיו הכרובים פורשי שמו' כ"ה
כנפים למעל' סוככים בכנפיהם
על הכפורת דא כפורתא דלבא תהלים ס"ח
ובמאי וחמת המלך שככה בגין
דוישמע את הקול דא קול שם קי"ד
תורה קול דקב"ה וידבר אליו
בצלותא דפומא דאיהו °אדני שם כ"ה
שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך

[ו]ההוא רוחא דנשיב בכנפי ריאה איהו אפיק קלא בקנה דאיהו
[ק]נה חכמה קנה בינה ואתמר בה °כה אמר יי' מד' באי הרוח דאינון יחזקאל ל"ז
[ד]' אתוון ידו"ד והאי איהו רוח דדפיק בכל ערקין דלבא דאתמר
[ב]הון אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו · אמר בוצינא קדישא
[ה]אי רעיא מהימנא דרגא דילך איהי דביה וחמת המלך שככה
[א]שרי העם שככ"ה בגימטריא מש"ה · אמר ליה בריך אנת בוצינא
[ק]דישא בוצינא דדליק קמי מלכא ומטרוניתא נר יי' איהי נשמה
[ד]ילך אמר ליה הא אמרת מוחא ולבא וכנפי ריאה · תרי כוליין
[ה]אי ניהו אמר רעיא מהימנא הא אוקימנא בכנפי ריאה עושה

מלאכיו

מלאכיו רוחות כוליין משרתיו אש לוהט ואינון תרין כנפי ריאה וכו׳ כוליין לקבל ד׳ חיוון דכורסייא · כורסייא איהו לבא באמצעיתא וכן מוחא אית ליה ד׳ חיוון דאיהו כורסייא דרחמי ומאי ניהו ראייה שמיעה ריחא דבור · ראייה אריה · שמיעה שור · ריחא נשרא וד׳ אנפין וד׳ כנפין לכל חד · דבור אדם איהו · אחיד עילא ותתא דרועין דכהון וידינו פרושות כנשרי שמים גוף אריה ושוקים וכף רגליהם ככף רגל עגל · ועל גופא אתמר מרכבת המשנה · משנה כתיב לישנא דמתניתין · ובחבורא קדמאה :

קהלת ד׳ (זהר) טחול פתח בוצינא קדישא ואמר ׳וארא את כל העשוקים שנעשו תחת השמש והנה דמעת העשוקים מאן אינון עשוקים אילין ינוקין דאינון בתוקפא דאמהון דסלקין מעלמא ע״י מלאך המות · וכי מלאך המות קטיל לון דאיהו עושק לא הדר ואמר ומיד עושקיהם כח ואין להם מנחם מאן ההוא כח דא הוא דכתיב ׳יהי מארת ברקיע השמים ודא הוא מארת

כרה ה׳ חסר וא״ו ודא לילית דאיהי ממנא דההוא עושק ואיהי אתקרי טחול ואיהי אזלת ׳וחייכת בינוקי ובתר עכדת בהו רוגזא ודמעה

מסכת׳ם קו״ד למבכי עלייהו · טחול לזינא דכבד אזלא דא אברי בשני ודא ברביעי בעובדא דבראשית · וכגין דא לית סימנא טבא בשני וברביעי כבד מותא דרברבי טחול מותא דזוטרי :

(ר״מ) אמר רעיא מהימנא ודאי הכי הוא דכבד איהו דרגא דעשו עשו הוא אדום הוא כניש כל דמין בין צלולין בין עכורין ולא אבחין בין טב לביש לא עביד אפרשות׳ בינייהו לבא איהו ישראל דאבחין בין טב לביש בין דם טמא לדם טהור ולא נטיל אלא ברירו ונקיו דההו׳ דמא כבורר אוכל מגו פסול׳ ולבת׳ דנטיל לבא דאיהו יעקב ברירותא דדמים דאיהו לעיל׳ ואשתאר כבד דאיהו

עשו

עשו בפסולת איהו כעס עליה במרה דאיהי גהינם דאתכרי ביומא תניינא מותא דרברבי ואיהו נוקבא ביישא אש זרה עבודה קשה ע"ז קרינן לה · ובגין דמינה אתער כעס לככד אוקמוה רבנן במתניתין כל הכועס כאילו עובד ע"ז ולא עוד אלא דלית שריפה וחמימות בכל מרעין דאברין דגופא אלא ממרה דאיהי אדליקרת בישלהובין על ערקין דככד ובעו לאוקדא כל גופא ואיהי כגונא דימא כד איהו כעס דגלי ימא סלקין עד רקיעא ובעו לנפקא מגבולייהו לחרבא עלמא אי לאו שכינתא דאיהי יחולה כחול דאסחר לימא דלא נפקת מפומהא אוף הכי שכינתא אסחרת לגופא וסמיך ליה °יי' יסעדנו על ערש דוי · ובגין דא תהלים מ"א אוקמוה מארי מתניתין המבקר את החולה לא ליתיב למראשותיו משום דשכינתא על רישיה ולא לרגלוי דמלאך המות לרגלוי האי לאו לכל בר נש אלא לבינוני אבל לצדיק גמור יי' יסעדנו על ערש דוי על רישיה ושכינתא אסחר גופיה עד רגלוי ובגין דא אתמר ביעקב °ויאסף רגליו אל המטה ודא שכינתא דאתמר כי"ח מ"ט בה °והארץ הדום רגלי לרשע גמור מלאך המות אסחר ליה ישעיה ס"ו בכל סטרא ודא יצ"ר הרע דמלאך המות אסחר ליה בכל סטרא חרבא דיליה דפניו מוריקות בטפה חדא · מאינון תלת טפות דזריק ביה הדא הוא דכתיב °ואחריתה מרה כלענה · ככד דא משלי ה' דכורא יותרת הככד נוקבא :

(זהר) קיבה איהי דרגא חד משיתין דמותא ודא אתקרי תרדמה עסטיראה (א) (נ"א עסי-טא) דרגא שתיתאה דמלאך המות ומגו דאתי מרחיק איהו מסטרא דמותא ודא מותא רמזא חדא משתין דמותא :

(ר"מ) אמר ר"מ בתר דגופא איהו מאילנא דטוב ורע · לית אבר בגופא דלא אית ביה יצה"ר ויצה"ט לבינונים ולצדיקים גמורים ב' יצירות דכר ונוקבא תרווייהו טובים כגוונא דהתן וכלה · לרשעים גמורים תרין יצירות ביישן דכר ונוקבא בכל אבר ואבר מססרא דסמא"ל ונה"ש ובגין דא מסטרא דאילנא דטוב ורע קיבה אית בה תרין דרגין דהכי אוקמוה רבנן · קיבה יישן

ואית

א) פירוש חשיכה ושתמוך כהלכה סכור ומעופפה הרס"ב :

ואית שינה אחת משיתין במותא ושינה אחת מישיתין בנבואה
זכריה י' ובגין דא אוקמוה רבנן מארי מתיבתא °החלומות שוא ידברו
במדבר י"ב והכתיב °בחלום אדבר בו לא קשיא כאן על ידי שד כאן ע"י
מלאך · חלום ע"י מלאך חד משתין בנבואה · חלום על ידי שד
איהו שוא מסטרא דמותא ואיהו (ב) תבן דהכי אוקמוה כשם שאי
אפשר לבר בלא תבן כך אי אפשר לחלום בלא דברים בטלים
אצטומכא דא קרקבן נקלף · ואוקמוה רבנן קרקבן טוחן דאיהו
נטיל כלא ושחיק ומשדר לכל איברין אי אברין בלא חובין
כגוונא דאוקמוה רבנן דאית מילין דמעכבין ית קרבנא דלא
נחית לקבלא ליה ההוא דשדר קב"ה לקבלא דורונא דיליה
דאית דמקבל ליה קב"ה על ידי אריה דאתמר ביה ופני אריה
אל הימין לארבעתם וקב"ה רכיב עליה ונחית ביה לקבלא ההוא
דורונא ואית דורונא דמקבל ליה על ידי שור דאתמר ביה ופני
שור מהשמאל לארבעתן · ואית דורונא דמקבל על ידי דנשר
דאתמר ביה ופני נשר לארבעתן דאינון שתי תורים או שני בני
ויקר' א' יונה ואית דורונא דמקבל ליה על ידי דאדם דכתיב ביה °אדם
כי יקריב מכם קרבן ליי' בדיוקנא דההוא דאתמר ביה ודמות
פניהם פני אדם · ידו"ד נחית עלייהו לקבלא דורונא ואית חיון
טבעיות ממנן על גופין דאינון מד' יסודין ואינון דכיין ולקבלייהו
ד' חיוון דרסין מסאבין (נ"א מלאכין ממנן) על ארבעה מרדין דאינון מרה
חוורא מרה סומקא מרה ירוקא מרה אוכמא ואית חיוון שכליות
דסחרין לכורסייא · ואית לעילא מנייהו וגבוהים עליהם ואינון
חיות אלהות מסטרא דקדושה ואית חיוון דסטרא אחרא ואתקריאו
אלהים אחרים ואלהיות דקדושה אלהים חיים · ואין אלהיות דקדושה
אתקריאו אלהי האלהיות ועלת על כלא אל ארון על כל המעשים
וכל זינא אזיל לזיניה ובגין דאית אלהים אחרים אמר עלייהו
זובח לאלהים יחרם בלתי לידו"ד לבדו בגין דלא יתערב
אלהים חיים עם אלהים אחרים · ובחבורא קדמאה
א צטומכא

ב) וכן הוא בברכות נ"ה א' נ"ל בטלים ני' מלאך שהוא מלאך רע והיינו שד הנ"ל וזהו אין חלום בלא תבן חלום שהוא ענף מנבואה שהן חלום מגד רע שניהם א"א בלא מלאך אלא שבזה מלאך רע ובזה מלאך טוב א"ס ·

חר) אצטומכא דא נטיל כלא ושחיק ומשדר לכל סטרין דלתתא
ומנה אתזנו תתאי מאינון שתיין ישמרים לתתא
ל אינון רוחין וסטרין אחרנין דאיתזנו בליליא מאינון אברים
פדרים ושאר נטלין כל שייפין ונטיל כלא כבד וקריב ללב כמה
יאתמר ודא איהו דכתיב ופני אריה אל הימין ועל דא אתחזי יחזקאל א׳
על מדבחא כגוונא דאריה אכיל קרבנין מכאן ולהלאה כל
שאר שייפין ברזא דגופא כגוונא דלעילא:
ר"מ) אמר רעיא מהימנא בוצינא קדישא ודאי אצטומכ׳ בקדמית׳
נטיל כלא עד שית שעתין ואופה קרקבן איהו אופה
ריאה איהי משקה לבא מלכא ואינון ב׳ אינון ודאי אופה
משקה למיהב למלכא משפירו דכל מאכלין ומשקין רישא
דכלהו מבחר דכלהו והיינו דכתיב אריתי מורי עם בשמי אכלתי
יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי לבתר אכלו רעים שאר
אברים דאינון חילין ומשריין דמלכא דפליג לון מזונא על יד שר
האופים שתו ושכרו דודים על יד שר המשקים וכבד איהו
לימינא דבר נש ובגין דא ופני אריה אל הימין לארבעתן לימינא
דמלכא דאיהו לבא טחול לשמאלא אלין אינון מסטרא אחרא
פני שור מהשמאל · משקה חמרא מזוג במיא למלכא ואריה
אכיל דא כבד כניש מזונא קמי מלכא דאיהו לבא ואית
לאקשויי על האי אי כבד איהו עשו איך הוא מתקן מזונא ללבא
אלא ודאי לבא איהו כגוונא דיצחק כבד עשו דאיהו הצד ציד
ויימא ליה יקום אבי ויאכל מציד בנו אלין אינון צלותין דאזלין בראשית כ״ז
מתתרכין מעניים ויצחק בצערא וביגונא דלא יכלין לכוונא בצלות׳
בגין דא לא אמר ויאכל מצידי אלא ויאכל מציד בנו בני בכורי שמות ד׳
ישראל כגוונא דא לירת לישראל מזונא בגלותא אלא על יד
אומין דעלמא כד אינון בארעא דישראל מזוניהון על ידי שכינתא
יהון ב׳ כנפי ריאה משקין אומה שר המשקים ותרין כוליין
האופים דמבשלין הזרע דנחית מן מוחא ומבשלין מיא דמקבלין

מכנפי ריאה ׳ ולכתר דייכול מלכא דאיהו לבא אתמר כתרין
כוליין דיליה אבלו רעים ולתרין כנפי ריאה שתו ושכרו דודים
דלבא איהו כסא דין ארבע חיוון שליחן דיליה תרין כנפי ריאה
ותרין כוליין דכנפי ריאה ופניהם וכנפיהם פרודות מלמעלה
לקבלא עלייהו מלכא דאיהו °רוח חכמה ובינה רוח עצה וגבורה ישעיה י״א
רוח דעת ויראת יי׳ דיתיב על כורסייא דאיהו לבא דכל אינון
דפיקין מתנהגין אבתריה כחיילין בתר מלכיהון ורוחא דנשיב
מכנפי ריאה נשיב על תרי נוקבי חוטמא ואיהו קריר וצנינא
משמאלא וחם מימינא ומסטרא דמוחא דאיהו כורסייא דרחמי
איהו רוח קר לימינא דחסד וחם משמאלא דגבורה דתמן לבא
ומוחא מזיג ביה באמצעיתא דתרווייהו ׳ אוף הכי לבא מזיג
מקור וחום ומוחא איף הכי דמקבלין דין מן דין ושמרים דכלא
נטיל טחול ומשריין דיליה דאינון עבדים ושפחות דאמר עלייהו
שלמה °קניתי לי עבדים ושפחות ׳ תרין כוליין אתקריאו אישים קהלת ב׳
על שם אישים דלעילא דאתמר בהו °אשי יי׳ ונחלתו יאכלון ׳ דברים
ובקנה שית עזקאן דעלייהו אתמר °הבו ליי׳ בני אלים ׳ דבהון י״ח תהלים
סליק קלא דאתפליג לז׳ קלין דשכינתא ושביעאה סליק לפומא כ״ט
דאיהו כורסייא ושית עזקאן דקנה אינון כגוונא דשית דרגין
דכורסייא דמלכא וקנה איהו סלם דביה °מלאכי אלהים עולים ברא׳ כ״ט
ויורדים בו דאינון הבלים סלקין ביה מלבא ורוחין דאוירא (חורין
נפקין) נחתין ביה בלבא לקררא חמימותא דלא לוקיד גופא וכד
רוחא נחית נחית בבמה רוחין במלכא עם חיליה ובגפי ריאה
מקבלין לרוחא דאיהו מלכא עלייהו כמה דאמינא °ופניהם יחזקאל א׳
וכנפיהם פרודות °והיו הכרובים פורשי כנפים למעלה ׳ אי זכאן שמות
אברין דב״נ בפקודין דעשה דמלכא עלאה דאיהו רוח הקדש נחית כ״ה
בסלם דאיהו גרון בכמה רוחין קדישין דאתמר עלייהו °עושה תלים ק״ד
מלאכיו רוחות וסלקין לקבל אלין הבלים דלבא דאתמר עלייהו
משרתיו אש לוהט ועלייהו אתמר °קוד יי׳ חוצב שם כ״ט
להכות

להבות איש כגין דלבא אדנ״י דמניה סלקין להבות איש כפומא ראיהו יהו״ד דנחתין עמיה כמה רוחין דקדושה מד׳ אתוון יהו״ה דאתמר עלייהו °כה אמר יהו״ד מד׳ רוחות באי הרוח קנ״ה איהו קנה חכמה קנה בינה דאינון לימינא דחסד ולשמאלא דגבורה תפאר״ת כלם באמצעיתא בגופא כליל תרין דרועין וגוף וברית יתרין סטרין שוקין לקבל שית עזקאן דקנה׳ וכד נחית יהו״ד ללבא לגבי אדנ״י מתחברין דינא ברחמי בלבא דאיהו׳ יאהדונה״י וכד סליק אדנ״י לפומא אדני שפתי תפתח לקבלא יהו״ה בפומא לאתחבר׳ תמן תרין שמהן בחבורא חדא יאהדונה״י כגוונא דמתחבראן בלבא ובגין דא אוקמוה מארי מתניתין מי שאין תוכו כברו אל יכנס לבית המדרש אי לית לון פומא ולבא שוין׳ ובחבורא קדמאה׳ יחזקאל ל״ז

(זהר) קנה ישית עזקאן בקנה מתחבראן כחדא ואינון אקרון בני אלים מפקי רוחא לנשבא על עלמא ואתיין מסטרא דגבורה וכד אינון מתחברן כחדא אינון כגוונא דשופר ואלין אקרו שופר שופר של איל של יצחק אלים כני בשן הבו ליי׳ בני אלים דיצחק ומפקין רוחא וקלא וההוא קלא נפיק ואערע בעכי מטרא ואשתמע לברייתא לבר ועל דא כתיב °ורעם גבורותיו מי יתבונן דודאי מסטרא דגבורה קא אתיין ובג״ד (ס״א ומה אמר ההוא קלא קול יי׳ על המים אל הכבוד וגו׳) אל הכבוד הרעים יי׳ על מים רבים אל יי׳ רועם לא כתיב אלא אל הכבוד הרעים על ידא דבני אלים ולית מאן דידע בשבחא דהאי קלא הה״ד מי יתבונן׳ איוב כ״ו

(ר״מ) פתוח רעיא מהימנא ואמר ווי לון לבני נשא דאינון אטימין לבא סתימין עיינין דלא ידען אברים דגופיהון על מה אינון מתתקנין דהא קנה תלת חולין כליל כיה חד הבל דאיהו להב איש דנפיק מן לבא ואתפלג לז׳ הבלים דאמר קהלת׳ ותניינא אויר דעאל לגביה מלבר׳ תליתאה מים דכנפי ר׳אה דאינון דבוקים

בקנה ומתלת אלין אתעביד קול מים ורוח ואש ומתפלג כל חד לז׳ ואינון ז׳ להבים ז׳ אוירות ז׳ נחלים וכד אערעו להכין דלבא בעבי מטרא דאינון כנפי ריאה ארח קנה דריאה האי איהו ורעם גבורותיו מי יתבונן דביה לב מבין בבינה דאיהי כלבא לשמאלא גבורה וחסר לימינא מים דכנפי ריאה ׳ותמן חכמה מוחא ומניה
שיר ד׳ ׳מעיין גנים באר מים חיים ונוזלים מן לבנון דאיהו לבונה דמוחא ונוזלים על כנפי דריאה ׳ בתר דאסתלקו ענגים דבינה לגבי מוחא
שם ג׳ ורזא דמלה ׳מי זאת עולה מן המדבר כתימרות עשן ודא עשן המערכה דסליק מן לבא למוחא דכל רוחין דעלמא לא זזין ליה מאתריה חכמה כחמה כ״ח בלבא מ״ה במוחא קנה תפארת כליל ו׳ כפיראן ו׳ דרגין אינון לכורסייא דאיהי אימא לנחתא חכמה
משלי ד׳ לגבה מן מוחא ללבא דבה לב מבין ׳ ובגין דא ׳קנה חכמה קנה בינה ביה אבא נחית ביה אימא סליק והאי איהו סלם דביה עולים תרי ויורדים תרי ׳ ובחבורא קדמאה ׃

(זהר) ושט דבלע מיכלא ומתמן עאל לכלהו שייפין דאיהי (ס״א דא איהו רזא) בדרגא דאישים ׳ אשים אינון קרבין מיד ובלעי ונטלי כליל (ס״א כלא) מגו אשא עלאה דכליל לאשים ורזא דא
דברים י״ח ׳אשי יי׳ ונחלתו יאכלון ׳ אלין אכלין ובלעין ושאר לאו אכלין הכי וכל בני עלמא לבר לא ידעין איך אכלין ולאו רזא דילהון אלא דרגין דלגו אינון ידעין ונטלין מנייהו ׳ ושט לית ליה בדיקה מבחוץ דלא ידעי אלא מבפנים ידעי ונטלי עד דעאל לבי טוחנא ואשתחיק ואתבשל ונטיל כלא ככר כמה דאתמר מאלין אשים נפקי דרגין דאקדמי ונטלי מכבר בקדמיתא ׳ (ומתמן איכון אלין) טוחנות אכלי קרבנין וטחני ועל דא
קהל׳ י״ב מדאתחרב בי מקדשא כתיב ׳ובטלו הטוחנות כי מעטו אלין טחנין בקדמיתא כיון דאתטחנן אינון דשלטי עלייהו בלעי ונטלי ואקרון וש״ט ׳ אמאי ׳ אלא ושט דיוקנא דוא״ו

איהו

איהו וישט כפוף ולבתר ישט למיכל מישתייא חמרא ומיא דכתיב
שטו העם ולקטו מיכלא למיכל מישתייא חמרא ומיא נסובא דיין (במדב׳ י״א)
נסובא דמים בהאי וישט עט ואשתאיב בריאה אין ישרפים (ס״א
יפין) בישלהוביתא דילהון נטלי מישתייא ואקרון ריאה בחבורא
ודא ואשתאיב כלא בהון וכל אין נטלין כל חד וחד כדקא
וזי ליה ומדחרב בי מקדשא ובטלו הטוחנות כי מעטו כלהו
יאזעירו דיוקנייהו ומזונייהו ולית יומא דלית ביה מארה · ארים
ליה ר׳ שמעון ואמר ווי ירושלם קרתא קדישא ווי לעמא דכל
וכאן אין אברין רברבן גיברין ממנן אזעירו דיוקנייהו על דא
בו חברייא אמרו ווי רבי כד תסתלק מן עלמא מאן יגלה רזין
ותימין עמיקין כאין דלא אשתמעו מן יומא דישלמה מלכא ועד
שתא זכאה דרא דישמעין מילין אלין וזכאה דרא דאנת בגויה
ווי לדרא דיישתארון יתמין מנך :

(ימ) פתח רעיא מהימנא ואמר והא כתיב וישפתותינו שבח כמרחבי
רקיע · ושבע רקיעין אינון וילון · רקיע · שחקים · זבול
ועון · מכון · ערבות · שחקים דבהון ריחיים דטוחנין מן לצדיקי׳
עתיד לבא · ואינון אקרון שחקים ע״ש ׳ושחקת ממנה הדק (שמות ל׳)
אינון נצח והוד עלייהו אתמר ׳וישחקים יזלו צדק דאיהו שכינתא (ישעיה מ״ה)
תתאה · וילון · דביה מכניס ערבית ומוציא שחרית · רקיע איהו
סוד דביה נהרין שמשא וסיהרא דאיהו עמודא דאמצעיתא
שכינתא תתאה הה״ד ׳ויתן אותם אהים ברקיע השמים להאיר (בר״א׳ א׳)
על הארץ וצדיק אות בין נצח והוד ועדות בין תפארת ומלכות
צח והוד תרין פלגי גופא אינון כגוונא דתרין תאומים ובגין דא
אתקריאו שחקים תרווייהו כחדא · ו׳ ו׳ אינון מן וישט מסטרא
ישמאלא ואינון תרין טוחנות מסטר׳ דימינא ׳ויקח משה את עצמו׳ (שמו׳ י״ג)
יוסף עמו · עצמות צדיק יסוד עלמין דרגא דיוסף הצדיק ועלייהו
אתמר את קרבני לחמי לאשי ולית לחם אלא אורייתא ׳לכו (משלי ט׳)

לחמו בלחמי · ואינון אשכלות דצדיק · וצדיק עץ פרי · ובגיניה
במדבר י"ג אתמר °וישאהו במוט בשנים ואמאי במוט בגין דלא הוה תמן
תלי' נ"ה צדיק ובגינייהו אתמר ביה °לא יתן לעולם מוט לצדיק דאיהו עץ
במדבר י"ג דאתמר ביה °היש בה עץ אם אין אעקרו עץ דאיהו צדיק אלין
דאפיקו שום ביש על ארעא וגרמו וישאוהו במוט בשנים ו' ו'
עלייהו אתמר סחטה ענבים · צדיק יסוד בירה סוד דאיהו יין
המשומר בענביו מששת ימי בראשית דאינון ו' דרגין דאת ו' ואינון
ישעיה ו' שרפים ו' ו' °שש כנפים לאחד משמשא ואינון אפיקו מים מימינא
ונחין בשלהוביתא דילהון מסטרא דגבורה ושואבין מסטרא דחסד
תהלים ק"ד ועלייהו אתמר °עושה מלאכיו רוחות מסטרא דעמודא דאמצעית'
דנשבין על לבא דאיהו דרגא עשיראה ברוחא דקודשא דאיהו
בינייהו ואיהו ו' אות בצבא דיליה כליל ו' פרקין דתרין שוקין
שיר ה' דכתיב בהו °שוקיו עמודי שש ודא צדיק אות ברית ו' עלאה
תפארת בין שית פרקין דתרין דרועין ובגין דא ו' ו' גוף וברית
שמו' כ"ה חשבינן חד ואינון °פורשי כנפים למעלה לקבל ו' עלאה עלייהו
ומסטריה אתקריאו נביאי האמת · סוככים בכנפיהם על ברית
משלי י' דאיהו ו' תניינא °וצדיק יסוד עולם · ובגין דא נצח והוד · טוחנים
מן לצדיקייא דאינון מסטרא דצדיק יסוד עולם דאיהו בינייהו ובגין
במדבר י"א דא אתקריאו טוחנות ומסטרא דושט °שטו העם ולקטו אינון
לקיטות דפסקות דמתנית' וטחנו ברחיים מהכא מאן דאפיק מילין
דאורייתא צריך למטחן לון בשיניים ולאפקא מילין שלימין ואינון
מילין אתקריאו שלמי' ואוחרנין דאינון שטיין דאכלין מילין בהלעט'
שם ולא טוחנין לון בטוחנות דילהון ובשינהון מה כתיב בהו °הבשר
עודנו בין שניהם ואף יי' חרה בעם דאינון מגועא דמאן דאמר
בראשית כ"ה °הלעיטני נא · ונצח והוד אתקריאו כרובים ותמניי' אינון חכמה בינ'
גדולה גבורה תפארת מלכות נצח הוד צדיק עטרה על רישיה
דאיהו לית ליה זוג ומאי עטרה דיליה כתר עליון · ובגיניה

קמוה מארי מתניתין העולם הבא אין בו לא אכילה ולא
תיה אלא צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם והיינו דאוקמוה
מרה שבת קמי קב״ה לכלהו יומי נתת בן זוג ולי לא נתת בן
זוג (ר״מ רו״נ ה׳) (פי׳ מאמר אמרה שבת בסה״מ דף פ״ז ה׳) :

ר) פתח ר״ש ואמר °שמע ישראל יי׳ אלהינו יי׳ אחד ע׳ רברבא דברים ו׳
ד׳ אוף הכי וסימנא דא עד היינו דכתיב °עד יי׳ בכם שמואל א׳ י״ב
ישתארון אתוון ש״מ מ׳ פתוחה מ״ט דא סתימא כגון דם׳ סתימא
לכא (ס״א עלמא) עראה מ׳ פתיחא מרכא (ס״א עלמא) תתאה ׳ אתוון
חרנין אשתארו א״ח °כבוד אלהים הסתר דבר כתיב אשכחנא משלי כ״ה
ספרא דרב המנונא סבא כל מאן דמיחד יחודא דא בכל יומא
רוה זמינא ליה מלעילא מרזא דאתוון אלין ש״מ מהאי סטרא
״ח מהאי סטרא ומצרף אתוון (ה) למפרע (ב״י) ישרי ובמישר (תי״ס)
ים וסימן אשמח דכתיב °אנכי אשמח ביי׳ ממש דא יחודא תלים ק״ד
דישא ושפיר איהו והכי הוא בספרא דחנוך דאמר כי האי
ינא דמאן דמייחד יחודא דא בכל יומא חדוה זמינא ליה
לעילא תו אית (ב) ביה ש״מ דאתכליל מן ע׳ רברבא אלין שבעין
מהן ברזא דאבהן קדישין ודא הוא שמע שם ע׳ ישראל יי׳
הינו יי׳ אלין ארבע בתי דתפלין דאחיד לון א״ח ההוא דאמר
תחי לי אחותי רעייתי ד׳ דא קשר של תפלין דהיא אחידא שיר ה׳
הו רזא לחכימין אתמסר דלא לגלאה שתיק ר׳ שמעון בכה
ייך אמר אימא דהא ודאי רזא אשתכח ולית ברא דא עד
יתי מלכא משיחא דיהא רשו לון לגלאה תרין רצועין נפקין
סטרא דא ומסטרא דא רזא דתרין ירכין דלתתא דהאי א״ח
ביאי קשוט אחידן בהו דהא מלעילא נפקין תרין רצועין רזא
תרין דרועין מימינא ומשמאלא ודל״ת אתאחידא בהו לבתר
תא ואתפשטו ירכין לתתא וכיון דהיא אתאחידת לעילא כדקא
ות נחתא לתתא לאתאחדא באוכלוסהא וכד איהי אתאחדת

אחידת

מפרש פרי ובאיסור סייס כן הנוסחא סעיקרית והרי הוא כמנולר ועיין לקמן דרנ״ח א׳ מאי״ן · ב) פי׳ בספרא דרב
ונא) מ״כ וז״ל ס׳ מקבלת הארה מפ׳ דויסע ויבא וי״ט שהם ג׳ פסוקים ג׳ אבות ודוק ותמצא כאן כל סוד שמע
שבסה״כ הרמ״ז :

אחידת בשפולי ירכין ורשימו דיו״ד ברית קדישא עלה מלעילא
כדין איהי אתאחדת ביחודא חד יו״ד דא איהי רזא דברית (וע״ד
כל מאן דנטר ברית דא איהו אשתזיב לעילא ואשתזיב לתתא
(מנלן) פנחס בגין דאיהו קני על ברית דא אשתזיב מן דינא
עלאה ומן דינא דלתתא ובגין כך אתרשים יו״ד דא בגוויה הה״ד
פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן וגו׳ · יו״ד דא אצטריך דלא
יעדי כלל מגו תפלה דיד דלא יעביד פרודא וכל חדוה דילה
בהאי י׳ איהו יו״ד דא בדכורא איהו ולא בנוקבא איהו צדיק ואיהי
צדק ובגין כך אתקריבת בהדה ומאן דרחיק ליה מאתר דא
רחיק הוא מעדונא דעלמא דאתי ודכורא איהו צדיק ואיהי
צדק בלא יו״ד איהו איש ואיהי אשה בלא יו״ד ובגין כך
חדוה (נ״א תיאובתא) דילה לאתקרבא בה ולאתערנא בהדה מאן
דרחיק עדונא דא ירחקון ליה מעדונא דלעילא · וע״ד כתיב °כי שמואל א׳ ב׳
מכבדי אכבד וגו׳ ת״ח פנחס קאים קמיה דינא תקיפא דיצחק
וסתים פרצה בגין כך אשלים לגבי פנחס רזא דיצחק קם קמיה
פרצה דכתיב °ויעמוד פנחס ויפלל קם בפרצה קמיה דינא דיצחק תהלים ק״ו
בגין לאגנא דישראל (ס״א פנחס קאים קמי דינא תקיפא דיצחק
לאגנא עלייהו דישראל דכתיב ויעמוד פנחס ויפלל מאי ויעמוד
דקם בפרצה קמי דינא דיצחק בגין כך אשלים לגבי פנחס רזא
דיצחק) ועל דא כליל דא בדא בחושבנא · ואי תימא הא
חושבנא לא תלייא אלא בעיינין דילה והכא חושבנא לעילא
ביצחק אלא ודאי הכי הוא בגין דיצחק תלייא ואשתמשא (ס״א
ואתמסק) בההוא אתר דאינון עיינין דתמן דיינין דינין דכל עלמא דהא
עיינין דילה אינון שבעין קתדראין אתר דדינין דעלמא ואקרון
סנהדרין ועל דא כלא חד בגין דיצחק ואינון כחדא אזלין וכלא
שפיר · פנחס דא יצחק וקם פנחס ודאין דינא ואתלביש בגבורה
תקיפא דאיהו שמאלא וכ״כ זכה לימינא הכא אתכליל שמאלא
בימינא · השיב את חמתי מאי השיב את חמתי אלא אינון שלשה
ממונים דגהינם משחית אף וחימה (ד״א חד על שפיכות דמים חד על
ג״ע וחד על ע״ז) בגין דחמא ההו׳ חימה דהוה פשיט ואתמשך מסטר׳
דיצחק מה עבד אתלביש איהו ביצחק ואחיד בההוא חימה כמאן
דאחיד.

דאחיד בחבריה ואתיב ליה לאחורא וכדין דן דינא ועבד דינא דן דינא דכל בועל ארמית קנאין פוגעין בו׳ ועביד דינא דכתיב וידקור את שניהם ועל דא כתיב הכא השיב את חמתי וכתיב התם °השיב אחור ימינו מפני אויב מה להלן לאחורא הכי נמי לאחורא ועל דא יו"ד דפנחס הכא יו"ד דיצחק וכלא הוא מעל בני ישראל דכד חמא ההוא חימה חמא ליה דהוה נחית על רישיהון דישראל מאי חמא חמא מ׳ את דא דהוה טס ברקיעא ודא הוא סימנא דמלאך המות דבעא לאתכנאה באת וא"ו ואת ת׳ מה עבד פנחס מה דהוה מתלבש ביצחק כדין נטיל ההוא את מ׳ וחטף ליה וחבר ליה בהדיה כיון דחמא מלאך המות דפנחס חטף ליה לההוא מ׳ בהדיה מיד תב לאחורא ׳ מאי טעמא בגין דכד קני בלביה פנחס אתלביש ביצחק ואסתלק למהוי כחושבנא ר"ח והכי סליק שמיה ר"ח והכי סליק יצחק כיון דחמא לאת מ׳ טאס ברקיעא חטף ליה וחבר ליה בהדיה ואתעביד מיד רמ"ח הדא הוא דכתיב ויקח רמח בידו בגין דאות מ׳ הוה סימנא קדמאה לאדם הראשון למבני מות על עלמא בגין דאת דא הוה טאס על רישיה דאדם בשעתא דכתיב °ותקח מפריו מ׳ פריו והוה מחכא ו׳ ת׳ בזמנא דכתיב °ותאכל ותתן ותפקחנה כדין אתבני מות על עלמא ׳ פנחס הוה חמי ליה השתא ההוא את מ׳ טאיס על רישיהון דישראל והיאך חמא ליה המא דיוקנא דמ׳ פתיחה מליא דמא כיון דחמא ליה אמר הא ודאי סימנא דמלאך המות מיד חטף לה אדכר עלה שמא מפרש ונחירת להאי את לגביה ומה דהוה ר"ח אתצריף רמ"ח כדין ויקח רמח בידו ועל דא כתיב מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי דקני לשמא קדישא דהוו מחברין ליה ברשו אחרא ׳ בתוכם מאי בתוכם בגין דהוה אזיל ועאל בגו כמה אוכלוסין כמה רברבן ומסר גרמיה למותא בינייהו אבל בתוכם בתוך מ׳ בתוך מ׳ הוה ההוא קנאה דקני ׳ מאי טעמא מ׳ בגין דאיהי סימנא דמות איהי סימנא דמ׳ מלקיות איהי סימנא דד׳ מיתות בית דין ומתמן

Margin notes: שמות ט"ו (תהלים?) — איכה ב׳; בראש׳ ג׳; הקדמת בראש׳ י"ג ע"ב

סליק ונחית ונחית וסליק · סליק למ׳ ונחית לד׳ · נחית מד׳ אינון ד׳ רוחין דמתפרשן מגו דכר ונוקבא ממסאבותא ובגינייהו ד׳ מיתות בית דין ומתמן סלקין למ׳ והיינו מ׳ סימנא ומאנין דמלאך המות ודא נטיל פנחס וקם בתוך מ׳ ועל דא ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי · וכי היאך השיב פנחס חמתיה דקודשא בריך הוא והכתיב ויהיו המתים במגפה וגו׳ · אי לא מית חד מנייהו הוה אמינא השיב את חמתי אבל כיון דכל הני מיתו מאי טעמא השיב את חמתי ולא כליתי את בני ישראל אלא וראי ברירא דמלה ווי ליה לבר נש דפגים זרעיה ווי ליה למאן דלא נטיר זרעיה כדקא יאות חס ושלום דאפילו חד מישראל מית אלא שבטא דשמעון כד אתו אינון ערב רב אתערבו בנשין דשבטא דשמעון בתר דאתגיירו ואולידו מנייהו מנהון מיתו בעגל ומנהון מיתו במותא ואחרנין מיתו הכא אינון דאשתארו הדא הוא דכתיב ויהיו המתים במגפה׳ אשר מתו לא כתי׳ אלא המתים מתים דמעיקרא הוו ובגין דאסתמרו ישראל וכל אינון זרעא קדישא אתמנון כלהו בגין דלא חסר אפילו חד מנייהו ועל דא כתיב ולא כליתי את בני ישראל מכלל דאחרנין כלו וכן השיב את חמתי מעל בני ישראל מעל בני ישראל השיב אבל מעל אחרנין דהוו ערב רב לא השיב ועל דא רשים קרא ואמר מעל בני ישראל ובגין דא אתמנון בני ישראל במלקדמין וחבר לון קב״ה בהדירה כגוונא דא בעובדא דעגל דכתיב ׳ויפול מן העם וגו׳ כל אינון מערב רב הוו ולאחזאי

שמות ל״ב

אמר רעיא מהימנא השיב את חמתי מאי השיב את חמתי אלא ג׳ ממונים דגהינם חד על שפיכות דמים וחד על ג״ע וחד על עבודה זרה ואינון משחית אף וחימה הוה חימה (דיהו״ה) טס בעלמא אמר השיב את חמתי מעל בני ישראל ולא אמר מעל העם דאינון ערב רב דאתמר ויפול מן העם ביום ההוא כשלשת אלפי איש דהכי אוקימנא ושאילו לבוצינא קדישא :

דלא הוו מבני ישראל מה כתי׳ לבתר ׳ויקהל משה את כל עדת בנ״י

שם ל״ה

קחו

קחו מאתכם תרומה (א) תא חזי בקדמיתא כתיב מאת כל איש אשר ידבנו לבו כלא בכלל כיון דאינון ערב רב עבדו דא ומיתו מנייהו אינון דמיתו בעא קודשא בריך הוא לאתפייסא בהדייהו דישראל · אמר לון אתחברו כלהו לסטר חד הה"ד ויקהל משה את כל עדת בני ישראל בלחודייהו אמר לון בני בכון אנא בעי למישרי עמכון תהא דיורא דילי ועל דא קחו מאתכם תרומה מאתכם ולא מאחר' לא בעינא דתהא שתופא לאחרנין בהדי ולא בהדייכו ובגין כך כלהו אשתציאו אוף הכא הא אינון מאינון גזעא בישא הוו ויהיו המתים · המתים ודאי מתים ולא מישראל ובגין כך מנה לון דכתיב שאו את ראש בני ישראל ארימו רישייהו · א"ר אלעזר אבא כמה יאות הוא אי לא אשכחנא פלוגתא על דא א"ל ברי אימא · אמר ליה והא כתיב ויצמד ישראל לבעל פעור

ותנינן

רעיא מהימנא

שמו' כ"ה ומה כתיב קחו מאתכם תרומה

שם ליי' ולא מערב רב דלא אתקריאו קהלה וחבור עד דאתעבר מנהון ערב רב כביכול בזמנא דמתערבין בינייהו כאילו לא הוו גוי אחד · ובגין דא קחו מאתכם תרומה ולא משותפו

שמו' ל"ה אחרא דלא בעינא לישתפא אחרנין ביני וביניכו · ולא עוד אלא כד ערב רב אינון מעורבין

איכה א' בישראל מה כתיב היו צריה

שמות כ"ה לראש · וישראל בתר דמתעברי מנייהו אלין מה כתיב שאו את ראש כל עדת בני ישראל · ולא עוד אלא דאמר קב"ה אנא בעי

שם לדיירא עמכון הה"ד ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם · ולא עוד אלא כד בני ישראל בגלותא עלייהו אתמר מי מעכב שאור שבעיסה מעכב והא אוקמוה מארי מתניתין ובזמנא דערב רב אינון ראשים על ישראל כביכול כאילו עבדין שולטנו בקב"ה

במדבר כ"ה וייעלון במשפטי כוכביא ומזלי

ובג"ד

א) משמע מתחילה כשצוה הקב"ה על מלאכת המשכן עדין לא עשו העגל וצ"ע פי' הרז"ל שכל עיקר המשכן אתי לכפרת עגל שכן אמרו יבא זהב המשכן וכו' ע' במד' תנחומא פ' תרומה ד"מ . א"ס .

ישעיה כ"ו ותנינן דאתחברו ישראל בההיא
(ג) בצמידה דא דאתחבר בכ"נ
בקשוטוי הכי אתחברו ישראל
בבעל פעור · אמר ליה אלעזר
הכי הוא ויצמד ישראל לבעל
פעור אלא אנא לא אמרית
דאתדכו ישר' מההוא חובא אלא
תליםק"ו דאתדכו ממותא דלא שרייא
עלייהו מותא · א"ל והא כתיב
במדבר כ"ה קח את כל ראשי העם והוקע
אותם א"ל ראשי העם ודאי ולא
ראשי בני ישראל ומן העם אית
לן למילף כתיב הכא העם וכתי'
שמו' ל"ב התם וירא העם ויקהל העם
שם ויפול מן העם · אבל ת"ח ויצמד
שם ישראל לבעל פעור ולא פלחו
ליה אבל מן סופיה דקרא אוכח
דכתיב ויאכל העם וישתחוו
ולא כתיב ויאכל וישתחו
ישראל · אלא העם כיון דכתיב
ויצמד ישראל מאי ויאכל
העם

ובג"ד צווחין ואמרין יי' אלהינו
בעלונו אדונים זולתך דא פנחס
וכו' קום בוצינא קדישא ואפתח
מילי קמי שכינתא קם בוצינא
קדישא ואמר בחבורא קדמאה
אתמר הכי · תא חזי פנחס קאים
קמי דינא תקיפא דיצחק וקם
קמי פרצה דכתיב ויעמוד פנחס
ויפלל ותעצר המגפה בגין
לאגנא עלייהו דישראל ובגין דא
כליל דא ודא בחושבנא פינחס
כמנין יצחקוהכא צריך לחדתא
מלין ·

פתח ואמר אליהורחימא דמלכא
עלאה חזא מ"ם מן מות
טאס באוירא חטף לה ושתף
לה עם ר"ח דאיהו יצח"ק ואיהו
בחושבן פי"נחס ואשתלים ברה
רמ"ח לבתר חזא ו' מן מות טס
ברקיעא וחטף לירה ושוי לירה
ברמ"ח ואשתלים רומ"ח הה"ד
ויקח רומח בידו ואיהו במה יכיל
לחטוף תרין אתוון אלין בתרין רוחין דאסתמרו לעילא דאשתתפו
בפינחס פנ"י ח"ס בתרין פנים אלין חס על ישראל דלא אתאבידו בחילא
דתרווייהו

ג) כצמיד הזה שמחובר בכלי עצמו שהוא הקישור ר"ל מדה וכלי והכל לפי ענייננו · לא דק אי הוא קשוטי הס כ' על ידיה להתקשט בהם והצמיד תמיד מחובר ומונח עם שאר קשוטי כאשה ורז"ל אמרו שלא היו אדוקים בפעור אלא כצמיד שהוא רפוי על היד והיינו מסודק · הרש"ב ·

העם אלא ההוא זרעא בישא הוו חובה דישראל מהו דכתיב ויצמד ישראל לבעל פעור ת״ח ויצמד ישראל בבעל פעור לא כתיב אלא לבעל פעור קשוטין יתוקפא יהבו לבעל פעור בלא רעותא בגין דפולחנא דפעור הוא למפרע גרמיה ולאפקא קמי׳ צואה רותחת וההוא עבידתא אהני ליה ואתתקף מניה וישראל כיון דחמו דא חשיבו דזלזולא דיליה איהו וקלקולא דילי׳ דהא בע״ז כתיב ׳צא תאמר לו ואינון בגין זלזולא דע״ז פרעו גרמייהו בלא ידיעה ועל הני כפר פנחס בטל מותנא דכתי׳ ויכפר על בני ישראל ומה כתי׳ (כדף הקודם ע״ד):

דתרווייהו וידקור את שניהם בתרין אתוון מ״ו והיינו בקנאו את קנאתי בתוכם ואמאי אשתתף ביצחק בגין דיצחק מסר גרמיה למיתה ובגין דא אשתתף ליצחק למהוי ליה עזר דמסטרא דתרין עזלי דאיילתא אשתתפו ביה אברהם ויעקב דאברהם דרגיה חסד אשתתף בח״ס דפנח״ס יעקב איהו (א) פנ״י א״ל (ס״א יעקב איהו פני דפנחס) בגין דאתמר ביה ׳כאשר עבר את פנואל פנ״י א״ל בגין דכד עלמא איהו ברוחקא ואית צדיק בעלמא מקני על ברית אבהן אשתתפו ביה ובגינייהו אמר משה ברוחקא דישראל ׳זכור לאברהם ליצחק

במדבר כ״ז

בראשית ל״ב

ישעיה נ׳

שמות ל״ב

לישראל עבדיך ׳ ובתלת אתוון יה״ו מן אליהו זכה לה׳ מן הנביא ודא איהו אליהו ה׳ נביא ואשתלים ביה ירו״ד י׳ דזכה פנחס ביה בגין דקני על ברית זכה לברית ותרין יודי״ן אינון יו״ד עלאה מן ירו״ד דכרת בה לאברהם בין י׳ אצבעות דידין יו״ד זעירא איה׳ מן ארנ״י דכרת בה בין י׳ אצבען דרגלין ואיהי את קדישא דמתעטרא ברשימו עלאה ׳ ודא אתרשים תמיד לעלמין איהי אות דשבת אות דתפלין אות דימין טבין אות דשד״י דרשים על מזוזות ביתך ובשעריך למהוי בה רשימין ישראל ברצועייהו בברית דילהון דאינון בנוי דמטרוניתא בנוי דהיכלא דמלכא קדישא ובאורייתא אינון רשימין באת י׳ עלאה דאינון בני מלכא עלאה כמה דאוקמוה והא אתמר ׳בנים אתם לי״י אלהיכם ואת

יו״ד

(א) אל אלא ני׳ הפנים • הרמ״ז :

יו״ד דשד״י איהו חוליא דשלשלת על קודלא דשד יצר הרע דלא
תלים כ״ב לנזיק ליה לבר נ״ש דעליה אמר דוד °הצילה מחרב נפשי מיד
כלב יחידתי איהו נח״ש איהו כלב איהו אריה דעליה אמר דוד
שם י׳ °יארוב במסתר כאריה בסכה והנביא קרא ליה דוב הה״ד °דוב
איכה ג׳ תלי׳ מ״ט אורב הוא לי ארי במסתרים °נמשל כבהמות נמשל לכל חיוון
מסאבין דאינון דורסין אתמתיל לכל בר נ״ש כפום חובוי והא
אתמר והא איהו כלב ונחש וחמור נוער ׳ דמרכיבין עליה נפשא
ומיד דאשתמורע ההוא דרכיב עליה דאיהו חייבא עליה כתיב
ברא׳ מ״ט °ויפול רוכבו אחור ורזא דמלה °כי יפול הנופל ממנו ובגין דא
דברי׳ כ״ב איוב י״ב אמר איוב °לא נופל אנכי מכם וצדיק דרכיב עליה קשיר ליה
בקשירו דרצועין דתפלין אות תפלין דאיהו אות יו״ד דשד״י
חוליא על קדליה ש׳ דתפלין שלשלת על קדליה וביה רכיב איהו
מלכים ב׳ כ׳ וסליק לשמיא הה״ד °ויעל אליהו בסערה השמים וביה °ויען יהו״ה
איוב ל״ח את איוב מן הסערה ובגין דא אוקמוה רבנן דמתניתא עליה
איזהו גבור הכובש את יצרו ׳ ואית למאן דמתהדר ליה חמור
דלאו איהו מצטער רוכבו ואלין אינון דמשתדלין בקל וחומר
ברא׳ כ״ב ובגין דא אתמר באברהם °ויחבש את חמורו ובגיניה אתמר על
זכריה ט׳ משיח °עני ורוכב על חמור ובגין דא י׳ מן שד״י דאיהו חולייא
דשלשלת מינה מתפחדין כל שדין ומזיקין ומיד דחזיין לה במזוזות
תהלים קמ״ט דתרעין ברחין דבה אתמר °לאסור מלכיהם בזיקים ונכבדיהם
בכבלי ברזל ׳ כ״ש כד חזיין לה באות תפלין על דרועיהון ורשימין
במדבר ד׳ בה באות ברית בבשריהון °והזר הקרב יומת לית זר אלא יצר
איוב ד׳ הרע דדמיא לכל חיוון ועופין דורסין ובגין דא °זכור נא מי הוא
נקי אבד דא פנחס דקני על ברית ואתרשים ביה דאיהו ברא דמלכא
ומטרוניתא קני במחשבה וזכי לאת י׳ מן יהו״ה וקני בעובדוי וזכה
לאות י׳ מן אדנ״י והאי איהו חכמה בראש וחכמה בסוף ובגין דאדם
קדמאה הוה רשים בתרווייהו אוקמוה עליה רבנן דאיהו ראשון
למחשבה אחרון למעשה אדהכי דאמר מלין אלין אתכסי מנייהו אמר
רבי

ר' אלעזר (לחברייו) זכאה חולקנא דזכינא למשמע מילין מבני עלמא
אתי ובחבור' קדמאה לכן אמור באומאה עלך אם הוא כרעותך
א לאו אימא רבי פנחס בן יאיר ההוא טילא כט"ש בעינוי דרבי
ו' לא הוה ידע קב"ה אי הוה ברעותיה אם לאו אמר ליה אם
ה גלוי מי נלוי לאחריני ובגין דא לכן אמור ' ותי אתמר בחבורא
קדמאה 'מכתם לדוד סימנא דאחזיאו ליה לדוד כד ישרר ליואב תלים ס'
ארם נהרים ולארם צובא לאגחא בהו קרבא אמר רע"א מהימנא
שושן עדות דא סהרותא דשכינתא דאיהו ששן עדות דאיהו
סהרותא דקיימא עלן וסהירת עלן קמי מלכא ודרגין על אין קדישין
דרה וסייעתא קדישא לתושבחתא ' אמר ר"מ שושן עדות דאינון
סהדין על ישראל דאינון אברים ואיהי נשמתא עלייהו איהי סיעתא
שמייא דאתמר בה 'ואתה תשמע השמים ' איהי סיעתא קדישת' מלכים
ח' ח'
(ונה תלייא) דאתמר עלה תניא דמסייע לך 'איתן מושבך ושים במדבר
סלע קנך ' איתן תני"א תמן קנא דנשרא עלאה ואיהי שכינתא כ"ו
לה אתמר 'כנשר יעיר קנו על גוזליו ירחף דאינון שוני הלכות דברים
שניות וכל דבור ודבור דנפיק מפומוי דההוא תני"א דאפיק ל"ב
ה לשמא דידו"ד בין באורייתא בין בצלותא בין בברכה בין
כל פקודא ופקודא מה כתיב ביה יפרוש כנפיו ההוא נשרא דהוא
נור דביה יהו"ה יקחהו ישאהו על אברתו מאי על אברתו עד
הוא אבר דב"נ (ס"א דהכול מסרא) דביה מצורת ידו"ד אתקרי אבר
שכינתא ובגין דא ישאהו על אברתו ישאהו כגון 'ישא ידו"ד פניו במדבר ו'
ליך ומאי ושים בסלע קנך ' לא אמר דוד עליה 'יי' סלעי ומצודתי שמואל
ב' כ"ב
ף הכי תנא דאיהו ביה הלכה תקיפא כסלע דלית פטיש יכיל
צצא יתה בכל קושיין דעלמא בהאי איהו מקננא נשרא ' וכל
אים אתקריאו קנים דילה ' ובג"ד 'כי יקרא קן צפור לפניך דברים
כ"ב
ורח מקרה זמנא חדא כאושפיזא ואכסנאי דאזדמן לפום שעתא
י אושפיזיה ואית דאינון במתניתא דילהון דירה לשכינתא
ד"ר 'ושמרו בני ישראל את השבת וגו' לדורותם ' לדרתם חסר שמו' ל"א
ון דירה ואית מארי משנה דתורתם אומנותם דלא זזת שכינתא
הון כל יומיהון אבל אלין כי יקרא קן צפור לפניך בהון שכינתא
ורח מקרה זמנין שרייא עלייהו ואשתכחת עמהון זמנין לא

אשתכחת

אשתכחת עמהון ורזא דמלה זמנין דאשתכחת עמהון לא תקח
האם · וזמנין דלא אשתכחת עמהון שלח תשלח את האם · (א)
אפרוחים אלין מארי משנה · או בצים מארי מקרא · כאין דלא
קבעין למורייהו שלח תשלח את האם · אבל כאין דקבעין למורייהו
לא תקח האם על הבנים · ואית מארי הלכות דדמיין לככבים
דניאל י"ב הה"ד ומצדיקי הרבים ככככבים לעולם ועד · לאו כוכביא דאתמר
נחמיה ט' בהון וכל צבאם יכול אלא כאינון כוכביא דעלמא דאתי דאינון
בראשית א' לעולם ועד קיימי תדיר · ויאמר אלהים נעשה אדם כתר דאשלימו
לעבידתייהו כל אומן ואומן · אמר לון קב"ה אומנותא חדא אית
לי למעבד דיהא שותפות דכלנא אתחברו כלכו כחדא למעבד
ביה כל אחד ואחד מחולקא דיליה ואנא אשתתף עמכון למיהב
ליה מחולקא דילי והיינו נעשה אדם בצלמנו כדמותנו ואוקמוה
יחזקאל ל"ד רבנן דלית אדם אלא ישראל הה"ד ואתן צאני צאן מרעיתי אדם
תהלים קמ"ט אתם · אתם אדם ולא עע"ז · וכגו"ד ישמח ישראל בעושיו :
אמר בוצינא קדישא ודאי ההוא תנא דאתמר בסלע דחוויא
אמר דא דכתיב ביה איתן מושבך ושים בסלע קנך דתלת
אבהן נקראו איתנים ורביעאה איתן מושבך דביה מתיישבא
הלכה דאתמר בה הלכה למשה מסיני דאיהו אתפשט על שיתין
רבוא דישראל ונהיר לון באורייתא כשמשא (לסיה"א) דאתכסי בליליא
ישעיה כ"א ונהיר לכל כוכביא ומזלי · ולית ליליא אלא גלותא ואיהו שומר
בראשית מ"ד מה מלילה שומר מה מליל ואתגלייא ביממא דאתמר הבקר אור
שמות ט"ז בקר דאברהם דאתמר ביה ובקר וראיתם את כבוד יי' · חי יי'
רות ג' שכבי עד הבקר · אדהכי הא רעיא מהימנא נפיק מההוא סלע
ואמר בוצינא קדישא מה מועיל לי לאתטמרא מקמך דהא לא
שבקנא אתר דלא עאלית לאתטמרא מנך ולא אשכחנא אתר
הכי לית לן לאתכסייא מנך אמר ליה בוצינא קדישא כתר דאמר
נעשה אדם בצלמנו כדמותנו מאי ניהו דאמר לכתר ויברא אלהים
את האדם בצלמו אמר ליה מה דאוקמוה על דא מארי מתניתין
דמנהון הוו אמרין יברא ומנהון לא יברא קודשא בריך הוא ברזא
ליה דכתיב ויברא אלהים את האדם בצלמו · א"ל אי הכי
איהו

(א) עיין בספר החזונות למהרח"ו כ"ו · מהו"ן ·

איהו לא יהיב חולקא ביה חד מנייהו ולא אתעביד בדיוקנא
ילהון לא באיקונין דמלכא בצלמו כדמותו דאיהו צלם דמות
בניתו אמר הכי אשתמודע אמר ח"ו לא אנא אמינא דאתברי
כלא ואשלטיה על כלא ואי הוה יהיב כל חד ביה חולקיה
זמנא דהוה בעסיה עליה כל חד הוה נטיל חולקיה מניה כי
מה נחשב הוא ׳ אלא קודשא בריך הוא ברא ליה (כל חד וחד)
דיוקניה דא מלכות קדישא דאיהו תמונת כל דבה אסתכל
ב"ה וברא עלמא וכל ברין דברא בעלמא וכלל בה עלאין
תתאין בלא פרודא כלל וכלל בה ע"ס ספירן וכל שמהן וכנויין
הויין ועלת על כלא דאיהו אדון על כלא ולית לאו הא בר מניה
לא אשתכח בעלאין ותתאין פחות מניה ׳ בגין דאיהו קשר
כלהו שלימו דכלהו לקיימא ביה ומלכותו בכל משלה ׳ ובגין
לא אשתכח עלת על כלא בעלאין ותתאין פחות מנה אפילו
חד מנייהו אתקריאת אמונת ישראל ומסטרא דעלת על כלא
תמר בה כי לא ראיתם כל תמונה אבל מסטר׳ דשאר בריין דברים ד׳
תמר בה ותמונת יי׳ יביט׳ אתא בוצינא קדישא ושאר חבריא במדבר י"ב
אשתטחו קמיה ואמרו ודאי כען לית מאן דיכיל למיטל מניה
ולקיה דלא יהיב ביה חולקא חד בעלמא אלא בורא עלמין
לת על כלא וביה תלייא עונשיה או אגריה ולא במלאך ושרף
לא בשום בריה דעלמ׳ ובגין דא אוקמו׳ רבנן דמתניתין המשתף
ם שמים ודבר אחר נעקר מן העולם · מיד דשמע מלין אלין
אר"ש בוצינא קדישא חדא ר"מ (ס"א דאר"מ בוצינא קדישא
רא) וכל חבריא בריכו ליה ואמרו ר"מ אי לא הוה אתי ב"נ
עלמא לא למשמע דא דיי׳ וכאה איהו מאן דאשתדל בגלות
תראה למנדע לשכינת׳ לאוקיר לה בכל פקודין ולמסבל בגינה
מה דוחקין׳ כמה דאתמר אגרא דכלה דוחקא ׳וישכב במקום בראשית כ"ח
הוא יש כ"ב אותיות דאורייתא איהי שכיבת עמיה מאן י"ש
כמה מאין דבאתר דשכינתא עלאה תמן חכמה תמן ובגינה

משלי ח׳ אתמר °להנחיל אוהבי יש והיינו °ועושה חסד לאלפים לאוהבי
שמות כ׳ מסטרא דאהבת חסד ׳ ויש דאיהי חכמה לימינא דהכי אוקמוה
הרוצה להחכים ידרים ובגין דא להנחיל אוהבי יש · ת״ח ברזין
סתימין במדות דקב״ה ההיא מדה דמשתדלין בה ודברין ברה
עלרה אתמר במדה שאדם מודד בה מודדין לו ושבעין אנפין
שם לאורייתא והאי איהו °בכל המקום אשר אזכיר את שמי ׳ תזכיר
את שמי מבעי ליה אלא בההיא מדה דאזכיר את שמי בההיא
מדה אבא אליך וברכתיך :

(זהר) על פי הגורל תחלק נחלתו בין רב למעט · רבי יהודה פתח
קהלת ג׳ ואמר °ידעתי כי כל אשר יעשה האלהים הוא יהיה לעולם
עליו אין להוסיף וממנו אין לגרוע וגו׳ ׳ שלמה מלכא דחכמתיה
יתיר על כל בני עלמא לא ידענא כי כל אשר יעשה האלהים
הוא יהיה לעולם ואיהו אמר ידעתי מה דלא ידע בר נש אחרא
אלא ודאי שלמה מלכא חכמתיה סלקא על כל בני עלמא ומה
דאיהו ידע לא ידעי כל שאר בני עלמא · תא חזי שאר אומני
דעלמ׳ כד איהו עביד עבידתא אשגח ביה ואסתכל זמנא ותרי
זמני ועביד ליה ולבתר אוסיף עליה או גרע מיניה ׳ וקב״ה לאו
הכי אפיק עבידתיה לאמיתו מתהו דלית ביה ממשית כלל ואיהו
ממש אתתקן כדקא יאות ולא אצטריך לאוספא ולאגרעא מניה
בראשית א׳ בג״כ כתיב °וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד תמן
כל אשר יעשה האלהים לתקונא דעלמא ודאי הוא יהיה לעולם
ר׳ יצחק אמר אי הכי מהו והאלהים עשה שייראו מלפניו אלא האי
קרא הכי אוליפנ׳ והוא רזא עלא׳ בין חברנא האי קרא הכי מבעי
ליה כי כל אשר עשה האלהים הוא יהיה לעולם מהו כל אשר יעשה
והא כתיב מה שהיה כבר הוא ואשר להיות כבר היה ואת אמרת
ישעיה כל אשר עשה אלא מקרא אחרא אשתמע כתיב °עין לא ראתה
ס״ד אלהים זולתך יעשה למחכה לו יעשה עשית מבעי ליה למחכה
לו לך מבעי ליה אלא אתר עלאה הוא דנגיד ונפיק ואדליק
בוצינין כלהו לכל׳ עיבר ואקרי עה״ב ומנירה נפיק חד אילנא

אשתקייא ולתקנא והאי אילנא עלאה ויקירא על כל שאר אילנין
הא אוקמוה וההוא עולם הבא דנגיד ונפיק אתקין ליה להאי
אילנא תדיר אשקי ליה ומתקן ליה בעבידתיה מעטר ליה בעטרין
א פסיק מבועיה מניה לעלם לעלמי עלמין · בההוא אילנא
תלייא מהימנותא ביה שרייא מכל שאר אילנין קיומא דכלא ביה
על דא כתיב כל אשר יעשה האלהים הוא יהיה לעולם · ודאי
וא היה הוא הוה והוא יהיה עליו אין להוסיף וממנו אין לגרוע
על דא באורייתא כתיב °לא תוסף עליו ולא תגרע ממנו דאילנא
א דאורייתא הוא ואתר דא אתקין האלהים תדיר · האלהים סתם
א גבורה מאין סוף ומאין חקר כד״א °אין חקר לתבונתו · ישעי׳ מ׳
אלהים ולא אלהים ועל דא עשה יעשה תדיר כמבוע דלא פסקן
ימוי לדרי דרין בגין כך כתיב והאלהים עשה שייראו מלפניו ·
תקין להאי אילנא בתקונא שלים דאחיד לכל סטר עילא ותתא
גין דייראו מלפניו ולא יחלפון ליה בחלופא אחרא לדרי דרין ·
מר רבי אבא ודאי שפיר קא אמרת · אבל תו אית לאסתכלא
קדמיתא יעשה ולבתר והאלהים עשה מה בין האי להאי ·
לא (תדיר) ודאי יעשה ואתקין להאי אילנא דלא פסקין מימוי לדרי
רין ולבתר עשה · מהו עשה אלא עשה האלהים אילנא אחרא
תתא מניה ולא יעשה כהאי דהאי אילנא תתאה עביד ליה
אתקין ליה בגין דמאן דיעול לאילנא עלאה יעול ברשו ויסבה
אילנא תתאה וירחיל למיעל אלא כדקא חזי · ת״ח דהאי נטיר
תתא הוא וע״ד אקרי שומר ישראל ודא אילנא תתאה עשה
תשקייא ומתזן מאילנא דלעילא וע״ד לא כתיב יעשה אלא עשה
אי טעמא שייראו מלפניו בני עלמא ולא יקרבון ליה אלא אינון
יתתון לקרבא ולא אחרא ויסתמרון בני נשא אורחי דאורייתא

ולא

ולא יסטון לימינא ולשמאלא · ת"ח על האי אילנא דכל חילוי
תהלים ט"ז ביה שרייא אמר דוד °אתה תומיך גורלי · מהו גורלי דא ערבא
דאחיד ביה דוד מלכא וע"ד ע"פ הגורל כתיב · וכן הוא ע"פ יי'
וימת שם ע"פ יי' · הגורל כתיב (נ"א כן כיס ע"פ) זכאה חולקיהון דאינון
דמשתדלין באורייתא יממא ולילי וידעי ארחוי ואינון אכלי בכל
קהלת ז' יומא מזונא עלאה כד"א °החכמה תחיה בעליה דהא אורייתא
דלעילא מאתר דא אתזן והא אתמר עלייהו הנה עבדי יאכלו ·
יחזקאל א' רבי אבא פתח ואמר °ויהי קול מעל לרקיע דא קול דאחיד
תהלים קי"א להאי רקיע ואשתתף בהדיה ודא הוא °זכר עשה לנפלאותיו
וההוא רקיעא קאים עלייהו על אינון חיוון ודא הוא דאברי בשני
להבדיל בין מים למים והא אוקמוה דשבעה רקיעין לעילא לעילא
ודאי וילון אינו משמש דהא לית ליה מדיליה לא מה דיהבין
ד"ה א' כ"ב ליה ומסכני ביה אתאחדו דא הוא רזא דכתיב °ובעניי הכינותי
לבית יהי · ודא מכניס שחרית ומוציא ערבית דהא בליליא אפיק
חיילוי לכל סטרין ושלטא על אינון חיילין ואוכלוסין ובשחרית
כניש לכלהו ואעיל לון לנוקבייהו ולא שלטין דהא בקר בליל כלהו
תהלים צ"ב כד"א °להגיד בבקר חסדך ואמונתך בלילות · והא אוקמוה וקול
אית על האי רקיע מניה אתזן האי רקיע בשעתא דהאי קול אתער
כלהו אוכלוסין לא נטלין ולית בהו רשו לא למיקם ברוכתייהו
ואתרבי חיליהון ומחכאן להחוא טיבו דנגיד לההוא רקיע
ויתברכון בגיניה ועל דא איהו מעל לרקיע אשר על ראשם
ת"ח רקיע רקיע אשר על אבן ספיר דמות כסא כמראה אבן ספיר
בראשית כ"ט דא אבן ישראל ודא הוא רזא דכתיב °וגללו את האבן וגו' חד
אבן נחתא מלעילא כד בעו ישראל למירת ארעא וכתיב ביה
גורל · ואיהו אמר דא לפלגייא ודא לפלגייא ודא אבן הוא מתחות
כורסייא

ורסייא דמלכא נחתא ודאי משם רועה אבן ישראל כתיב בראשית מ"ט
נגיני כך על פי הגורל ודאי תחלק נחלתו · רבי יצחק ור' יהודה
וו אזלי מאושא ללוד פגע בהו ר' אלעזר דהטו אבתריה
אמרו ודאי נרהיט אבתריה דשכינתא עד דמטו לגביה אמרו
ראי נשתתף בהרך ונשמע מלה חדתא פתח ואמר שמעו אלי ישעיה נ"א
רודפי צדק מבקשי וגו' שמעו אלי רודפי צדק אינון דאזלין בתר
והימנותא רודפי צדק ודאי אינון מבקשי ה' אי בעיתו למנדע
והימנותא ולאחרא להאי צדק לא תסתכלון בה בלחודהא
ישאר בני עלמא דגרמו מיתה לגרמייהו על דא אבל הביטו שם
אל צור חוצבתם ואל מקבת בור נוקרתם :
רבי חייא הוה אזיל למחמי לר' אלעזר וכו' עד אשרי אדם עוז
לו בך תוספתא היא וכבר נדפסה בפרשת לך לך דף פ"ט ע"א שורה ל"ה והלו התלונים
לאתי כין הכתוב בהעתק אשר לפני לכין הכתוב שם ע"ב שורה כ"ה נ"ל ואמר אמאי אחסין
דוד מלכא מלכותא דאיהו · שם שורת כ"ט במקום דוד נ"ל שלמה דף כ' שורה
ה' נ"ל קלא דהוה אמר אי קדישא הביאני המלך חדריו בכל אינון
אדרין דסבא דאנפין עולימא קדישא אתמסרו בידיה כל מפתחן
דגנזך ובחייך קדישא כל חילי שמיא נגילה ונשמחה בך ודחילו
שורה ט"ז במקום אזלו נ"ל יתבו תמן :
צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני וגו' · כתיב החפץ שמואל א' ט"ו
ליי' בעולות וזבחים כשמוע בקול יי' וגו' לית רעותא דקב"ה
דיחוב בר נש ועל חוביה יקריב קרבן אלא קרבן דאיהו בלי
חובה דא איהו קרבן שלים ואקרי שלמים וקרבן תמיד אוף הכי
ואף על גב דמכפר על חובין :
רבי אבא פתח זבחי אלהים רוח נשברה וגו' האי קרא אוקמוה תהלים נ"א
דרעותא דקב"ה לא אתרעי בקרבן דבר נש על חובוי אלא
רוח

רוח נשברה · ובני נשא לא ידעי מאי קאמרי והכי שמענא מבוצינא קדישא דכד אתי בר נש לאסתאבא בחובוי אמשיך עליה רוחא מסטרא דמסאבא ואתגאי על בר נש ושליט עליה לכל רעותיה · וההוא סטרא מסאבא אתגבר בחיליה ואתתקף ושליט עליה לרעותיה אתי בר נש ושליט עליה לאתדכאה מדכאין ליה בזמנא דהוה בי מקדשא קיים אקריב קרבניה כל כפרה דיליה תלייא עליה עד דאתחרט ותבר לההוא רוח מגו גאותא דיליה ומאיך ליה ודא הוא תבירו דההוא דרגא דמסאבא וכד אתבר ההוא רוח מסאבא וקריב קרבניה דא איהו דאתקבל ברעוא כדקא יאות ואי לא אתבר ההוא רוח לאו קרבניה כלום ולכלבי אתמסר דהא קרבנא דא לאו דקודשא בריך הוא אלא מכלבי ובגין כך זבחי אלהים כדקא יאות הוא רוח נשברה דיתבר ההוא רוח מסאבא ולא ישלוט · ועל דא (א) מאן דיתבר ליה כדקא יאות עליה כתיב

תהלים ע"ח ˚רוח הולך ולא ישוב ליהוי ההוא גברא כאבטחותא דלא יתוב לגבי לעלמין הה"ד ולא ישוב · לב נשבר ונדכה ההוא גברא דלא אתגאי ולא אתענג בענוגין דעלמא אלהים לא תבזה ביקרא איהו לגביה · צו את בני ישראל · מאי צו דא עבודה זרה בגין דלא ייעול גרמיה לאסתאבא ברוח מסאבא דאיהו ע"ז ממש רבי

שה"ש ה' אלעזר פתח ˚באתי לגני אחותי כלה וגו' האי קרא אוקמוה אבל אית סתרים בקרבנא (ס"א סית סדרי דקרבנא) הכא וכלא אתמר אמר ליה רבי שמעון יאות הוא דשרית מלה וסתמת אימא (ס"א בתמנה אמאי) אמר בגין דחמינא בספרא דחנוך מלה מהימנא · אמר אימא ההיא מלה דחמית

ושמעת

(א) [illegible] ובור כי נשבר שמה רוח הולך וכו' דקיבת בשר רומ' לתכנתם ובגוה גמ"ש פ"ב דסוטה הס מסים שלמו ככפר פ"ש ופרפ"י והו"ק · [illegible]:

שמעת · אמר כלא חד מלה קודשא בריך הוא אמר דא באתי
גני בגין דכל קרבנין דעלמא כד סלקין כלהו יעיילין לגו גנתא
ערן בקדמיתא רזא דכנסת ישרא׳ והיאך בקדמיתא ושרותא
קרבנא בשעתא דבר נש אודי חטאוי עליה ונכיס ודריקו דדמיה
על מדבחא · השתא אית לאסתכלא היאך אינון רוחין קדישין
אתהנון מהאי ומ״ט דקרבנא דבהמה והא יתיר הוה סגיא לתברא
בר נש ההוא רוח ולאתבא בתיובתא מאי טעמא נכיסו דבהמה
לאוקדא לה בנורא דמדבחא אלא רזא הוא בגין דאית בהמה
דרביעא על אלף טורין ואלף טורין אכלת בכל יומא וכלהו אקרון
בהמות בהררי אלף ועל דא תנינן דאית בעירא אכיל בעירי ומנה
הוו מאשא וכלהו לחיך לון ההיא בהמה בלזיכא חדא חדא
הוא דכתיב °כי יי׳ אלהיך אש אכלה הוא אל קנא וכל מיא דירדן ובחוי ד׳
דאמלא בשית שנין היא עבדת ליה גמיעא חדא הדא הוא דכתי׳
יבטח כי יגיח ירדן אל פיהו סתרא דמלה תמירא דכל הני עקרא זכריה מ׳
יסודא להני בעירי דלתתא בגין דרוחא מנייהו מתפשטא (ס״א
דרוחי דבעירי מנייהו אתפשטו) לתתא ואתצייר ההוא רוח׳ לתתא
בבעירי וכד חב בר נש אייתי בעירא לקרבנא והוא רוחא
דבעירא דא סלקא ותב לאתריה ומתפשט ההוא רוחא
בכלהו וכל אינון דזינא דא מתקרבין ואתיין ואתזנין מההוא
תלבא ודמא דההוא לבושא דרוחא דא דהוא מסטרא דילהון
הוה (בגין) ההוא רוחא (דילהון) וכולהון אתהנון ואתזנו ואתעברון
סניגורין על ההוא בר נש ועאל דרך ושט כמה דאתמר ובגין כך
קרבנא מן הבהמה · אמר רבי שמעון בריך ברי לקודשא בריך
הוא עלך אתמר °ישמח אביך ואמך ותגל יולדתך · ישמח אביך משלי כ״ג
דלעילא ואמך דא כנסת ישרא׳ · ותגל יולדתך דא ברתיה דרבי
פנחס בן יאיר חסידא אלעזר ברי אימא הא קורבנא דבהמה

קרבנא

ויקרא א' קרבנא דעופי מאי דכתיב °ואם מן העוף עולה קרבנו · אמר ליה
לא חמינא אבל אסתכלנא מהאי מלה דבהמה מלה דעופי ולא
אוחרא ולא אימא בגין דלא חמינא ועד כען לא שמענא אמר
ליה אלעזר יאות אמרת אבל רזא דקרבנין סתרין סגיאין תמן
ולאו אתמסרו לגלאה בר לזכאי קשוט דרזא דמאריהון לא
אתכסי מנייהו סתרא דקרבנין דא איהו סתרא לאינון מאנין (ס"א
סיוון) קדישין ד' דיוקנין חקוקין בכסא ודא איהו כורסייא ופרנסה
דמלכא קדישא פני שור · פני נשר · פני אריה פני אדם · פני אדם
דכליל לכלהו וכל אנפין מסתכלין אלין לאלין ואתכלילן אלין באלין
ומנייהו מתפשטן לכמה סטרין ורבוון עילא ותתא דלית לון
שיעורא ומניינא וחושבן פני שור אתפשט לבעירי רוחא מניה
לארבעה זינין ואתכלילן בחד ואלין אינון פרים וכבשים ועתודים
ועזים ואלין קיימין לקרבנא ובגין דמנהון הוו אינון חיילין קדישין
דמתפשטי מההו' פני שור מתקרבין ליסודא דילהון ואתהנון מההו'
יסודא ולבושא דילהון ואי לא דהוי להו יסודא בהאי עלמא לא
מתקרבין תמן · כגוונא דהוי נייחא לשכינתא קדישא מרוחיהון
דצדיקייא ואתקריבת לקבלא רוחא דההוא זכאה ואתהנאה
מניה בגין דמינה הוה ההוא רוח · כך אלין אתהנון מסטרא
דיסודא דילהון ואתהנון מההוא לבושא דמקרבי (פ"א דהא) רוח
מלבושא (ס"א כך אלין מתהנין מההוא לבושא דמקרבי מסטרא
דיסודא דילהון דהא חלבא ודמא לבושא) דרוחא דילהון הוה
ובג"כ אתהנון מנייהו פני נשר אתפשט לעופי רוח מניה ונשר בתרין
סטרין איהו ורזא דא ועוף יעופף תרין רוחין ובג"כ אתפשט ונחת'
(ס"א ונשר בתרין סטרין איהו ימינא ושמאלא ורזא דא ועוף יעופף
ובג"כ תרין רוחי מתפשטי מיניה ונחתי) מימינא ומשמאלא קרבנא
דעופי מכל סטר דביא לא אתקריב אלא יונה ותורים דאינון בקשוט
לזווגייהו

מכל

מכל שאר עופין והם נרדפין ולא רודפין ומהימנא דא לדא
נוקבא לבר זוגו וע"ד קרבנא מנייהו ונחתי ומתקרבי אינון רוחין
קדישין ואתהניין מיסודרא ועקרא דילהון · ואי תימא היך אתפשט
עיר מהאי יונה או משפנינא דא לכמה סטרין חיילין דלית לון
שיעורא או מן בעירא חדא אוף הכי · ת"ח חד שרגא דקיק
דליק אתמלייא מניה כל עלמא תו אעא דקיק אדליק לרברבא
עד הכא קרבנא מתרין סטרין דחקיקין בכסא · השתא אית
למשט ד' דיוקנין אינון דחקיקין בכסא · מ"ט לית קרבנא מאחרנין
אלא ודאי מכלהו אית קרבנא · אריה חקוק בכורסייא בשעתא
דקרבנא שלים אריה נחית ועאל באשא ואכיל ואתהני מתמן
אדם חקוק בכורסייא אדם עקרא דכלא ומקריב תמן רוחיה
נשמתיה · ואדם עלאה אתהני מאדם תתאה וכל זינא אתקריב
לזיניה ואתהני מניה מדיליה ממש ומיסודרא דיליה · ואי תימא
הא אריה דלית ליה יסודא לתתא בההוא קרבנא · אריה כליל
בכלהו דהא לימינא הוי ובג"כ אכיל בכלהו וכל שאר לא אכלין
(ס"א מניה) מזיניה בגין דימינא הוא הא כל ד' דיוקנין דחקיקין בכסא
מתקרבין (א) לקרבנא ובג"כ הוי קרבנא שלים · וכד אתהנון
מעקרא ויסודרא דילהון כדין נחת רוח לאדלק' בוצינין עלאין כהני
ליואי וישראלי יהבי (ס"א אינון יסודרא ועיקרא לאינון דרגין עלאין
דילהון וכל דרגא יהיב ליסודיה ד' דיוקנין דכורסייא בקדמיתא
כדאמרן זינא לקבל זיניה ומתקרבי אינון בקדמיתא זינא לזיניה פני
שור כלהו פנים דמתפשטן לאינון זינין כדקאמרן כלהון מתקרבי
לעיקרא ויסודרא דילהון · פני נשר כדאמרן · פני אריה כדאמרן
פני אדם דמקריב רוחיה ונשמתיה מתקריב לגבי אדם עלאה
כהנא דמיחד שמא קדישא מתקרב לגבי כהנא עלאה · ההוא

א) ר"ת שור אריה אדם נשר גי' קרנ"ן ·

דעץ לבית קדש הקדשים ואתקריב דא ואדליק בתקוניה בנהירו
דאנפין (ס"א דאתוון) לקדמות כהנא דלתתא · ליואי די מנגני בחדוה
ההוא סטרא דילהון חדי ואנהיר אנפין · ישראל דקריב (ס"א דקיימו)
על קרבנא בצלותא דהא צלותא על כלא הוה אתער לגבייהו
ישראל סבא (ס"א עילאה) סתמא (כ) (ס"א חוטמא) קדישא ואנהיר אנפין
כל זינא לזיניה וכל מלה בתר יסודא דיליה אזלא ואתערו דרגין
תתאין לדרגין עלאין ואע"ג דכלהו מתערין ואתערו דרגין דחקיקין
בכסא לגבי דרגין דארעא יסודא דילהון ואינון דרגין עלאין
דמטטרן כלהו מתערי ומתקרבי לסעודתא ומתעדני אבל לית
רשו לחד מנייהו למיכל לא לדרגי עילאי ולא לדרגי תתאי
ולמתהני שום הנאה ולא לאושיט ידא בקרבנא עד דמלכא
עלאה אכיל ואתהני ויהיב לון רשו לבתר דיהב לון רשו כל חד
שיר ד' וחד אתהני ואכיל (כדקא יאות) והיינו דכתיב °אריתי מורי עם
בשמי אלין אינון דרגין עלאין מורי עם בשמי אבלי ואתהנן
כדקא יאות (נ) (ס"א דא דרועא ימינא בירכא שמאלא) אכלתי יערי עם דבשי
דא יעקב ברחל דא אכילה כדקא יאות · שתיתי ייני עם חלבי
דא דרועא שמאלא בירכא ימינא הא כלהו דרגין (ס"א קרבנין)
עלאין דאתהני בהו מלכא קדישא בקדמיתא ודא מיכלא דיליה
והנאה דיליה עד הכא מיכלא דמלכא עלאה בקדמיתא · מכאן
ולהלאה יהיב רשו לד' דיוקנין דחקיקין בכורסייא ולכל אינון
דמתפשטן מנייהו לאתהני ולמיכל · הדא הוא דכתיב אכלו רעים
שתו ושכרו דודים אכלו רעים אלין אינון ארבע דיוקנין דאמרן
שתו ושכרו דודים כל אינון דמתפשטי מנייהו וכלהו אכלי
ומתפשטי ואתהנון כדקא יאות ואנהירו אנפין ועלמין כלהו בחדוה

וכל

כ) פי' לריח הניחוח וגם חוטם סוד ז"א כנז' בדרוש הא"פ הרמ"ז : נ) עיין רמ"ד ס' לשון זה . הרמ"ב :

וכל חד וחד בין דרגין עלאין ובין דרגין תתאין ביסודא דילהון
מתקרבין ומתהנין · דא איהו רזא וסתרא דקרבנא כדקא חזי ·
אתו ר' אלעזר ור' אבא ושאר חברייא ואשתטחו קמיה · אמר ר'
אבא אלמלא לא אתמסר אורייתא בטורא דסיני אלא דאמר קב"ה
הא בר יוחאי אורייתא וסתרין דילי די לעלמא · ווי כד תסתלק
מן עלמא · מאן ינהיר בוצינין דאורייתא כלא יתחשך מההוא יומא
דהא עד דייתי מלכא משיחא לא ליהוי דרא כדרא דא דר"ש
שארי בגויה · אמר רבי שמעון על רזא דא אסיר ליה לב"נ לטעום
כלום עד דייכול מלכא עלאה ומה איהו צלותא · צלותא
דב"נ כגוונא דא בקדמיתא מזמנין לדיוקנין דחקיקין בכורסייא
על אינון בריין דמתפשטי רוחין דילהון על עופי ובעירי לקרבנא
בריין דרוחא דילהון יסודא בהאי עלמא מנייהו והיינו °מה רבו תהלים ק"ד
מעשיך יי' דהא בריין דאתחזיין לקרבנא רוחא דילהון מתפשט
עלייהו ארבע דיוקנין מזמנן עד קרבנין אלין והיינו דקאמרן
והאופנים וחיות הקדש וכל אינון חיילין אחרנין דקא מתפשטי
מנייהו ולבתר כהנא רבא דקא מייחד שמא קדישא היינו אהבת
עולם אהבתנו וכו' · יחודא דקא מייחד היינו °שמע ישראל יי' דברים ו'
אלהינו יי' אחד · ולבתר ליואי דקא מתערי לנגונא היינו והיה
אם שמוע וגו' · השמרו לכם פן יפתה וגו' · דא נגונא דליואי
בגין לאסתרא סתרא (ס"א לאתערא סטרין) דא בקורבנא דא ולבתר
ישראל דא אמת ויציב ונכון ישראל סבא דקיימא על קרבנא
(ס"א קרבנא עלאה הא דרגין) דאיהו י' דרגין עלאין פנימאין דכלא קיימא
על פתורא · אבל לית רשו לחד מנייהו למיכל ולאושטא ידא
לקרבנא עד דמלכא עלאה אכיל והיינו ג' ראשונות וג' אחרונות
כיון דאיהו אכיל יהיב רשו לד' דיוקנין ולכל אינון סטרין דמתפרשן
מנייהו

מנייהו למיכל · כדין אדם דאיהו דיוקנא דכליל כל שאר דיוקנין
תרומה קכ"ט ח' מאיך °ונפיל על אנפוי ומסיר גרמיה ורוחיה לגבי אדם דלעילא
דקיימא על אינון דיוקנין דכליל כל דיוקנין לאתערא ליה עליה
תהלים כ"ה בדקא חזי והיינו °אליך יי' נפשי אשא לאתערא דיוקנין אחרנין
וכל אינון דמתפשטי מנייהו (תהלה לדוד) והיינו יביעו · ירננו ·
'אמרו · ידברו · וכלהו אכלין ואתהניין כל חד וחד כדקא חזי
ליה · מכאן ולהלאה יימא כ"נ עאקו דיליה ביה (ס"א דלכיה) הה"ד
שם כ' °יענך יי' ביום צרה (עאקו) כעוברתא דיתבא בעאקו לאתהפכא
פסקת'ד כלהון סניגורין עליה דב"נ · ע"ד כתיב °אשרי העם שככה לו וגו'
ר"ש הוה אזיל לטבריא פגע ביה אליהו א"ל שלמא עליה דמר
א"ל ר"ש במאי קא עסיק קב"ה ברקיעא · א"ל בקרבנות
עסיק ואמר מילין חדתין משמך זכאה אנת ואתינא לאקדמא
לך שלם ומלה חדא בעינא למשאל מנך לאסכמא במתיבתא
דרקיעא · שאלתא שאילו עלמא דאתי לית ביה אכילה ושתיה
שיר כ' והא כתיב °באתי לגני אחותי כלה וגו' אכלתי יערי עם דבשי
וגו' · מאן דלית ביה אכילה ושתיה איהו אמר אכלתי יערי עם
דבשי שתיתי ייני עם חלבי · אמר ר' שמעון וקב"ה מאי קא אתיב
לון אמר קב"ה הא בר יוחאי יימא ואתינא למשאל מנך א"ר שמעון
כמה חביבו חבב קודשא ב"ה לכנסת ישראל ומסגיאו דרחימו
דרחים לה שני עובדוי ממה דהוא עביד · דאע"ג דלאו אורחוי
במיכלא ומשתייא בגין רחימותה אכיל ושתה הואיל ואתילגבה
עביד רעותה · כלה עיילת לחופה ובעת למיכל לית דין
דייכול חתנה בהדה אף ע"ג דלאו ארחיה למעבד הכי · הה"ד
באתי לגני אחותי כלה הואיל ואתינא לגבה ולמיעל בהדה לחופה

אכלתי

אכלתי יערי עם דבשי וגו' וילפינן מדוד דזמין לקב"ה וישני עובדוי
מה דארחוי דקודשא בריך הוא וקב"ה קביל ועביד רעותיה
מין למלכא ולמטרוניתא בהדיה הה"ד קומה יי' למנוחתך אתה (תהלים קל"ב)
ארון עזך · מלכא ומטרוניתא כחדא בגין דלא לאפרישא לון
שני מאנין וישני עובדין דמלכא הה"ד כהניך ילבשו צדק וחסידיך (שם)
רננו בעבור דוד וגו' · כהניך ילבשו צדק לוייך מבעי ליה דהא
צדק מסטרא דליואי איהו · וחסידיך ירננו לוייך ירננו מבעי ליה
דהא רנה וזמרה בליואי נינהו ואיהו שני ואמר כהניך וחסידיך
דאינון מסטרא דימינא א"ל קב"ה דוד לאו ארח דילי הכי אמר
דוד בעבור דוד עבדך אל תשב פני משיחך תקונא דאנא תקינית
לא תשני ליה אמר ליה דוד הואיל וזמינת לי אית לי למעבד רעותך
לאו רעותי וילפינן מהאי אורחא דעלמא דמאן דמזמן לאחרא ההוא
דאתי לגביה אית ליה למעבד רעותיה אע"ג דלאו ארחיה בכך · כך
ויקח מאבני המקום וגו' הואיל ואתא חתן לגבי כלה אף על (בראשית כ"ח)
גב דלאו ארחיה למשכב אלא בכרים וכסתות ואיהי יהבה ליה
אבנין למשכב כלא יקבל ברעותא דלבא · הה"ד וישכב במקום
ההוא על אינון אבנין אע"ג דלאו אורחוי בכך · אוף נמי הכא
אכלתי יערי עם דבשי אע"ג דלאו ארחוי בכך בגין רחימו דכלה
עם כל דא בביתא דכלה ולא באתר אחרא · באתריה לא
אכיל ולא שתי באתר דילה אכיל ושתי הה"ד כאתי לגני מלאכין
דשדר קב"ה לאברהם לא אכלו ולא שתו באתרייהו בגין אברהם
אכלו ושתו · א"ל ר' חייך מלה דא בעא קב"ה למימר ובגין דלא
מחזק טיבו לגרמיה קמי כנסת ישראל סליק מלה לגרמך זכאה
אנת בעלמא דמארך משתבח בך לעילא ועלך כתיב צדיק (שמואל ב' כ"ג)
מושל יראת אלהים ·

את

את קרבני לחמי לאישי וגו׳ ר׳ יוראי אמר בקרבנא אית עשן ואית
דברי׳ כ״ט ריח ואית ניחח עשן אינון מארי דרוגזא דכתיב ׳כי אז יעשן אף
יי׳ אינון אתהנון מעשן ועשן רוגזא בחוטמא איהו ריח אינון
שי״ר ז׳ דאקרון תפוחים ׳ א״ר אבא כתפוחים הה״ד ׳וריח אפך כתפוחים
את הכבש אחד תעשה בבקר ׳ מאי בבקר דא בקר דאברהם
בר״א כ״ב דכתיב ׳וישכם אברהם בבקר מנלן ׳ דהאי בקר דאברהם
שם מ״ט הוא א״ר אלעזר מהכא ׳הבקר אור בקר אור לא כתיב אלא
הבקר אור ודא אור קדמאה דברא קב״ה בעובדא דבראשית
וע״ד תעשה בבקר בבקר דאשתמודעא ולקבל בקר דאברהם
אתקריב קרבנא דא ׳ קרבן דבין הערבים דא יצחק ולקבל ערב
שם כ״ד דיצחק אתקריב מנלן דכתיב ׳ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות
ערב וערב דיצחק הוא והא אוקימנא :

ר״מ פקודא דא להקריב מנחה בכל יום ולהקריב קרבן מוסף שבת
ואבתריה להסדיר לחם ולבונה וקרבן מוסף בר״ח
בוצינא קדישא בכל יומא צריך לשדורי דורונא למלכא בידא
דמטרוניתא אי איהו ברשו בעלה צריך תוספת כגון מוסף שבת
ובראש חדש ומוסף דכל יומין טבין דאיהי רשות היחיד דיליה
ועמודא דאמצעיתא איהו בעלה דהאי רשות ויעקב דתקן צלותא
דערבית איהו דרגא דיליה דעמודא דאמצעיתא בגין דא אוקמוה
מארי מתניתין תפלת ערבית רשות דאף על גב דבגלותא דדומה
ללילה דשלטין תמן סמא״ל ונחש וכל ממנן דאוכלוסין דיליה
ושכינתא נחתת בגלותא עם ישרא׳ איהי ברשו דבעלה אשתכח
ישעיה הה״ד ׳אני יי׳ הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן ובגין דא ויפגע
מ״ב במקום לית פגיעה אלא פיוסא כגון ׳אל תפגעי בי כ״י פייסת
רות א׳ ליה דלא יזוז מניה דקב״ה איהו מקומו של עולם מאי עולם דא
שכינתא

שכינתא תרגום עולם עלמא לישנא דעולימא כד״א העלמה ומה
...יב ביה וילן שם אתפייס עמה למיכת תמן בגלותא עם שכינת׳
...א תימא דיעקב פייס לה שפיר ובגין דאיהי בכל ליליא דאיהו
...יתא כרשו בעדיה אוקמוה תפלת ערבית רשות ופירושא אחרינ׳
...הו תבן למיכל לבעירן חומריים כק״ו ׳ נחתו מארי מתניתין
...שתטחו קמיה וחדו בהאי מלה וקישרו לה בכמה קשרין דרזין
...ימין ואעטרו לה וסליקו לה לגבי חברייא דאשתארו תמן ׳ אמר
...ן בוצינא קדישא בג״ד בשאר צלותין איהי חובה דישטר חוב
...איהו לסמכא לה בצדיק חי עלמין דביה כל הסומך גאולה לתפל׳
...ו נזוק בכל אותו יום ׳ ובמאי סמיכת על יסוד בדרועא ימינא
...ה״ד ׳חי יי׳ שכבי עד הבקר כד מטי זמן צלות׳ דמנחה בערב היא רות ג׳
...זה הה״ד ׳ותבא אליו היונה לעת ערב בגין דמנחה שלוחה היא בר״א ח׳
...אדוני (אדני מבעי ליה) בגלותא דעשו ׳והנה גם הוא אחרינו ׳ שם ל״ב
...יד לאדוני (אדוני לאדוני) דא איהו אדון כל הארץ ודא צדיק
...תמן יוסף הצדיק בכר שורו הדר לו ׳ דעתיד לנפקא מניה משיח
...ב אפרים ובגיניה אתמר ׳והנה קמה אלמתי וגם נצבה והנה שם ל״ז
...סובנה אלמותיכם ותשתחין לאלמתי ׳ ובצדיק כל הכורע כורע
...ברוך ׳ אמר בוצינא קדישא ר״מ בך אתמר ׳ויקח משה את עצמו׳ שמו׳ י״ג
...וף בגין דגוף וברית חשבינן חד ובג״ד עלך אתמר והנה קמה
...אלמתי וגם נצבה דכך תפלה מעומד וכן כל הזוקף זוקף בשם ובצדי׳
...׳ הכורע כורע בברוך והיינו ותשתחוין לאלמתי דאנת אחיד
...ימינא ושמאלא בגוף וברית ולבתר תסתלק עדייהו ל׳ נ׳ למפתח
...ה חמשין תרעין דחירו לישראל לקיימא ׳כימי צאתך מארץ מצרים מיכה ז׳
...ראנו נפלאות ובג״ד צלותא דשחרית חובה דערבית רשות בערבי׳
...ויהי השכיבנו דשכיבת בין דרועי מלכא בגלותא כד ייתי צפרא
...פתח אחיד ביה בימיניה אבל בדרועא שמאלא דיצחק תשרי ׳ויהי בראשית כ״ד
...יא טרם כלה לדבר והנה רבקה יוצאת מן גלותא ובגין דלא
...נקי מסטרא דדינא יעקב ׳שכל את ידיו ושוי שור בימינא אריה שם מ״ח
...שמאלא ובג״ד ׳נאם יי׳ לאדוני שב לימיני דא צדיק לקבליה משיח תלים ק׳
בן

בן יוסף וא"ל שב לימיני דרועא דאברהם בגלותא דישמעאל עד
אשית אויביך הדום לרגלך בההוא זמנא יתער רוח יתירה תוספת
יואל ג' על ישראל הה"ד °אשפוך את רוחי על כל בשר ויהוי נייחא לישראל
מאומין דעלמא ונח מאויביהם כגוונא דשבת דאתוסף בב"נ נפש
יתירה בשבת ואית לון כה נייחא אי בנפש יתירה אית לון נייחא
דאיהי נוקבא כ"ש ברוחא דאיהו דכורא ותנאים ואמוראים נפש
יתירה בשבת לכל ישראל כחדא חד איהי אבל לכל ב"נ איהו כפום
עובדוי ואוליפנא מק"ו דתיובתא דכל ישראל כחדא בכל זמנא
דברי' ד' דחזרין כלהו מתקבלי הה"ד °כיי' אלהינו בכל קראנו אליו דשם יי'
מוכתר עלייהו בכתריה דאיהו כתר עליון והאי איהו נשמה יתירה
דכל ישראל בשבת ויומין טבין ובג"ד תקינו בכל יומין למחתם בשם
ידו"ד דאיהו חותם דכל ברכאן דצלותין ולא אמרין מוסף בלא
כתר · ובשבת תקינו למימר במוסף כתר יתנו לך יי' אלהינו · אבל
לכל חד מישראל הכי נחית ליה נפ"ש יתירה כפום דרגא דיליה · אי
הוא חסיד יהבין ליה נפש יתירה ממדת חסד כפום דרגא דיליה
אי איהו גבור ירא חטא יהבין ליה נפש יתירה ממדת גבורה ·
ואי איהו איש תם יהבין ליה נפש יתירה ממדת אמת ונפש יתירה
דא מלכות דאיהי כלילא מעשר ספיראן וכפום מדה דב"נ · אם
נשיא ישראל או חכם או מבין בחכמה או בתורה דאתמר ביה
משלי א' °להבין משל ומליצה או בנביאים או בכתובים הכי יהבין ליה נפש
יתירה דאתקריאת כתר מלכות · ואי חכם כמה דאוקימנא
תהלים ק"ד המחכים לכל אדם דאתמר °כלם בחכמה עשית יהבין ליה נפש
יתירה מתמן · ואם הוא מבין דבר מתוך דבר באורייתא יהבין
ליה נפש יתירה מבינה · ואם הוא חכם בנביאים ובכתובים
יהבין ליה נפש יתירה מנצח והוד · ואי איהו צדיק גמור
דנטר אות ברית אות שבת אות יומין טבין אות תפלין
יהבין ליה נפש יתירה מצדיק ובכל אחר נפש יתירה ממלכות
ואי איהו ב"נ מכל מדות אלין יהבין ליה כתר בשם ידו"ד בידו"ד

אלהינו

והינו ככל קראינו אליו אין קדוש כידו"ד מעלמא דדכורא דאיהו
ג"ת מלך מוכתר בכתרא עלאה דבה ימלוך בשכינתיה דאיהי נפ"ש
תירה וכתר נשמה יתירה יהו"ה רוח דאתמר ושפכתי את רוחי על
ל בשר ואיהו כליל י' ספיראן מעילא לתתא כגוונא דא י'
כמה ה' בינה ו' כליל שית ספיראן מחסד עד יסוד ה' מלכות כ'
ן כידו"ד אלהינו כתר על רישיה והאי איהו נשמה דאתוספא
יום שבת ובגין דעלת העלות מופלא ומכוסה בהאי כתר
אתפשט בשם יהו"ה · בשבתות וימים טובים לית שולטנותא
סמא"ל ולנחש ולכל ממנן דיליה ולית לה שולטנותא לגהינם
קבא בישא דסמא"ל ולא למשריין דילה כלהו מתטמרין מן קדם
שירייתא דמלכא כגוונא דיתטמרן אומין דעלמא כד יתגלי
ישיחא הדא הוא דכתיב °ובאו במערות צורים °ובנקיקי הסלעים ישעיה ב' סס ז'
כי תנאין ואמוראין ואמרו ר"מ אנת הוא שקיל לכל ישראל
ממולא מכל מדות טבין ודאי בך שרייא ההוא דאתמר ביה
אין קדוש כידו"ד אלהינו אנת כתר על כל חד וחד מישראל כי שמואל ב' ב'
אין בלתך בר נש דיהא כתר עלך לא נשיא ולא חכם ולא מבין
לא חסיד ולא גבור ולא תם ולא נביא ולא צדיק ולא מלך · אנת
יא בדיוקנא דקב"ה ברא בדיוקנ' דאבוהי כגוונא דיישר' דאתמר
להון °בנים אתם ליי' אלהיכם · אשלים פקודין דמארך דלית דברים י"ד
פקודין מאלין דילך דלא יתעטר ביה קבה"ו עילא ותתא בכתר
לאה בכל מדה ומדה פתח ואמר תנאין ואמוראין דכד הוה
יי לכלהו לרבי שמעון בכלל עמהון בכל זמנא אמר לון
.א דמשבחנא לכו כפום נדיבות דילכון דאתון בני נדיבים
ברהם יצחק ויעקב לית מאן דיכיל לשבחא לכון אלא מארי
למא דאפי' אורייתא כולה עד אין סוף בכו היא תלייא כגוונא
אתמר באורייתא °ארוכה מארץ מדה ורחבה מני ים הכי שבח איוב י"א
לכו אבל יתקיים בכו מה דאתקיים בי דחדינא ביקרא דאהרן
אז כמה דאוקמוה לב ששמח בגדולות אחיו ילבש אורים ותומים
תנאין ואמוראין כל מוספין דשבתות וימים טובים · כל מוסף
אמרינן ביה כתר מהכא אשתמודעין וכל צלותין דיישר' ריחא

דילהון כריתא דמר ולבונה וכל אבקת רוכל בשאר יומין אבל
בשבתות וימים טובין חשיב עליה מכל מיני בשמים בגין דביומין
בראשית ל"ב טבין סלקין מכל אבקת רוכל דאתמר ביה ויאבק איש עמו
דצלותא דאיהי פגימא אתאבק עמה סמא"ל לאגחא עמיה בההוא
פגימא דעבירה בההוא אבק דדא ודאי סליק עד שמיא · אבק
דיעקב לאולפא זכותא על צלותא בכמה משריין דחובין (ר"ל דוכין)
דאינון חבילין ומשריין דמתכנשין עמיה לאולפא זכו עלה ואבק
דרגא דסמא"ל סליק בכמה משריין דחובין לאולפא חובין עלה
שם כ"ח ודא צלותא דערבית דאקרי סלם דיעקב דבה והנה מלאכי
אלהים עולים ויורדים בו אלין דסלקין חובין ונחתין זכוון תחותייהו
ואלין סלקין זכוון ונחתין חובין תחותייהו ומשפילין לון בכמה
קרבין דאינון מארי תריסין במלחמתה של תורה עד דישתמע
קרבא לטורין דרבין דאינון אברהם ויצחק ויעקב הדא הוא דכתי'
מיכה ו' שמעו הרים את ריב יי' ריב דצלותא ריב דאורייתא והאי קרבא
דצלותא דערבית עד עלות השחר דרבן גמליאל אוקמוה עד
עלות השחר דתפלת ערבית זמנה כל הלילה אלא דחכמים עבדו
גדר עד חצות ובגין דא ויאבק איש עמו עד עלות השחר מאן
שחר צלותא דערבית דשיעורה עד בקר דאברהם דאיהי ארבע
בראשית כ"ב שעות וישכם אברהם בבקר בריש שעתא קדמאה בסוף השחר
תהלים כ"ב (דאיהו) נצח יעקב דתמן למנצח על אילת השחר לנטלא
נוקמא מסמא"ל דנגע בירך שמאלא דיעקב דאיהו הוד דביה
איכה א' אתמר נתנני שוממה כל היום דוה הוד מסטרא דהוד · אלף
המישאה אישתארת בי מקדשא חרבה ויבשה · אמר רבי שמעון
דא הוד דילך רעיא מהימנא דביה אנת חרב מנבוא' דילך
ישעיה ס"ג משמאלא ובגין דאנת מוליך לימין משה דאיהו נצח רישא
תהלים כ"ב דישחרין · אילת אהבים · פתח למנצח על אילת השחר דביה
ייתי מארי נצחן קרביא · ובגין דנצח והוד תרין שחרין אוקמוה
במתניתין מאימתי קורין את שמע בשחרין ולא אמר בשחר
אלא בשחרין תרין · ותרין משיחין יתערון לגבייהו משיח בין דוד
לקבל נצח ואתקשר בבקר דאברהם הדא הוא דכתיב נעימות

בימינך

ימינך נצח הוד כגבורה דביה משיח בן אפרים אחיד אנת
אמצעיתא דדרגא דילך תפארת דאתקשר בך עמודא דאמצעית
סוד חי עלמין כדרגא דילך וחכמה בימין הרוצה להחכים ידרים
בינה לשמאלא הרוצה להעשיר יצפין איהי הקשת גבה · והאי
איהו לבושא דשכינתא לבושא דצדיק דאתקרי ברית הקשת
איהו אות שבת ואות י"ט ואות תפלין ואות ברית מילה ואמר
קב"ה מאן דלאו איהו רשים בהאי אות לא ייעול במראה דא
חרר דא והאי איהו מטה דעמודא דאמצעיתא מטה ביה בלפי
חסד לצדיקים גמורים למיהב לון זכוון בח"י ברכאן דצלותא
מטה כלפי חובא לרשיעייא למידן לון בגבורה לדינא כפום
עובדיהון ובעמודא דאמצעיתא מאריך על בינוניים והאי איהו
י תלת גוונין דקשת אות ברית הקשת בת יהידה שבת מלכתא
ואית לה שית דרגין תחות שולטנותא דאינון שית ימי המעשה
כלילן במטטרו"ן דעלייהו אתמר °ששת ימים תעשה מעשיך שמו' כ"ג
אבל בת יחידה שבת לידו"ד העושה בה מלאכה יומת ידו"ד
אתקרי באת ה' · ומסטרא דא ידו לימינא ואיהו ה' שלימו דיליה
הכי לכל סטרא בשית סטרין ידו דו"י וי"ד יו"ד דיו וד"י אינון
ו"י אתוון דכלילן בצדיק חי עלמין ואיהי רביעית ההין בכל
סטרא ואיהי ה"א מסטרא דשמא מפרש יו"ד ה"א וא"ו יו"ד בחסד
ה"א בגבורה וא"ו בתפארת · כד שלטא האי ט"ל אסרו חכמים
מ' מלאכות חסר אחת · ואתקריאו אבות מלאכות ע"ש דאינון
קבל אבהן דשליט עלייהו ט"ל דאיהו מ' חסר אחת ובגין מ'
מלאכות חסר חד לקה עשרה מלקיות לאדם ועשרה לחוה
עשרה לנחש ותשעה לארעא · ובגין דט"ל שלטא בשבת דאיהו
ה' אין לוקין בשבת והאי ט"ל לאו איהו כט"ל דחול מסטרא
דעבד מטטרו"ן וארבעים מלאכות חסר אחת הם הזורע והחורש
בו' סבא סבא שכינתא אתקרי ארץ דקב"ה הה"ד °והארץ הדום ישעיה ס"ו
רגלי מסטרא דחסד אתקריאת מים ומסטרא דגבורה
אתקריאת א"ש · ומסטרא דעמודא דאמצעיתא אויר ואיהי ארץ
קרקע

קרקע לכלהו ובגין דנשמתא יתירא אתפשטא בשכינתא דאיהי
תלים ק'ג שבת מלכתא דאתמר בה °ומלכותו בכל משלה משם איהי מלכות
דשולטנותהא על ארעא ועל אילנין וזרעין (וטורין ואבנין) ובגין
דאילנא דחיי דהיא נשמתא יתירה דבשבת בה תולדין דילה אית
נייחא לארעא דאיהי שכינתא ובגין דשכינתא עלאה אתפשטת
במדבר י"ט בארעא דאתמר בה °פרה אדומה תמימה אשר וגו' אשר לא עלה
עליה עול · אסור לחרוש בשבת חרישה בשור דאתמר °על גבי חרשו
תהלים קכ"ט חורשים ושכינתא תתאה איהי פרה אדומה מסטרא דגבורה
תמימה מסטרא דחסד דאיהו דרגא דאברהם דאתמר ביה
ברא' י"ז °התהלך לפני והיה תמים · אשר אין בה מום מסטרא דעמודא
דאמצעיתא · אשר לא עלה עליה עול · מסטרא דשכינתא עלאה
דאיהו חירו דכלא באתר דאיהי שלטא והזר הקרב יומת לית
רשו לסטרא אחרא לשלטאה לא שטן ולא משחית ולא מלאך
המות דאינון מסטרא דגהינם ובג"ד ביומין דחול אמרין ישראל
תלי' ע"ח °והוא רחום יכפר עון ולא ישחית והרבה להשיב אפו וגו' בגין
דביומין דחול שכינתא תתאה אתלבשת באלין קליפין דמיתה
דדינא ובשבת אתפשטת מנייהו בגין דאילנא דחיי דאיהו בן
י"ה יה"ו אתחבר בה"א בההוא זמנא נייחא אשתכח לה"א וכל
מה דאיהו תחותה ולא צריך למימר ביה והוא רחום ומאן אינון
תחותה י' ישר' וכל אתר דישר' משתכחין נטירו אשתכח ונייחא
ובג"ד אסור למחרש בארעא ולמעבר בה גומות דהוי כאילו
עביד פגימו בארעא קדישא דאיהי שכינתא ואסיר לאשתמשא
בכלים דארעא בשבת ואפילו לטלטל אבן ולא מידי אלא כלי
בעלמא דיהוי נייחא לון בזכו דשכינתא דאתקריאת אבנא דכתיב
ברא' כ"ח בה °והאבן הזאת אשר שמתי מצבה בצלותא עמידה איהי לישראל
שם מ"ט דבגינה אית לון קיומא בעלמא · ועליה אתמר °משם רועה אבן
זכריה ו' ישר' °על אבן אחת שבעה עינים °אבן מאסו הבונים ובג"ד °ושמרו
תהלים קי"ח בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדרתם ברית עולם צריך
שמו' ל"א לנטרא לה בדירתם דלא יפקון מרשות היחיד לרשות הרבים והא
איהו דאוקמוה מארי מתניתין יציאות השבת שתים שהן

ארבע

רבי' הוצאה מרשות לרשות והכנסה נמי יציאה קרי לה ואינון
מ"ט ונח"ש צריכין ישר"ל לנטרא לון דלא ייעלון לרירה דשכינתא
איהי רה"י מאן רשות הרבים חללה שפחה זונה נדה גויה רשות
דסמ"ל ונח"ש וע' ממנן דעמין ע"כ

ואמר באתי לגני וכו' עד חלבי חסר' מפס כפ' ויקרא דף ג' ע"כ
ובחבורא קדמאה (פקו' רמ"ה ה' ע"ע) אריתי מורי עם בשמי דרועא
ימינא בירכא שמאלא' אכלתי יערי עם דבשי יעקב ברחל
שתיתי ייני עם חלבי' דרועא שמאלא בירכא ימינא' דרועא
ימינא בירכא שמאלא' אינון חסד עם הוד' יעקב ברחל עמודא
אמצעיתא במלכות' דרועא שמאלא בירכא ימינא גבורה בנצח
ומאי שני מדות דיליה הכי' אלא רזא דיימא הכא דוד אמר הכא
כהניך ילבשו צדק וחסידיך ירננו ואתמר התם ולוייך מבעי ליה תהלים קל"ב
למימר אמר קב"ה לאו ארח לשנות מדותי אלא כתר דזמינת
לי אית לי למעבד רעותך ומהכא אוליפנא דבעל הבירת דמזמין
אפילו למלכא אית ליה למעבד רעותיה ובג"ד אוקמוה כל מה
דאמר לך בעל הבית עשה חוץ מצא' ועם כל דא דרזא דא
עפיר איהו הא כתיב 'אני יי' לא שניתי' ובכל קרבנין לא כתיב מלאכי ג'
כהון אלא לידו"ד איך יכיל למהוי דיישני דרגין דשמיה בקרבנא
אלא אריתי מורי יוצר אור' עם בשמי אהבת עולם' אכלתי יערי
שמע ישראל' עם דבשי בשכמל"ו' שתיתי ייני והיה אם שמע עד
ויאמר' עם חלבי מן ויאמר עד אמת' אכלו רעים ג' ראשונות
ג' אחרונות' שתו ושכרו דודים שאר ברכאן דצלותא' ובחבורא
קדמאה סתרא דקרבנא פרים וכבשים ועתודים ועזים אינון ד' פני
שור פני נשר שתי תורים או שני בני יונה' וצריך לפרשא אריה
אית לגבי שור דאיהו שמאלא לאתקשרא חסד בגבורה אדם
אית לגבי נשר דרגא דיעקב ובג"ד אוקמוה מ"מ שופריה דיעקב
שופריה דאדם קדמאה הוה' ומאן גרים לאסתלקא לאתקרי
ישראל דכתיב 'לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל יהיה שמך בר"ה ל"ב

דיהוי

דיהוי ישראל עיקר לאפרשא בינייהו · ע"כ ובחבורא קדמאה · רמ"ז ה' ובחבורא
קדמאה סלת למנחה וכו'

זהר

ועשירית האיפ' אמאי איהו עשירי' האיפה לקבל כ"י דאיהי עשיראה דדרגין ואצטריכא לאתייהבא בין תרין דרועין ואיהי סלת נהמא ואיהי נהמא
(ברה' ו') ובגין דאיהי נהמא לא אתפקד על נהמא דחמשת מינין דאינון חטה ושעורה ושיפון וכו' ממנא דעלמא · ולא שוי ממנא עלייהו אלא קב"ה בלחודוי ובג"ד מאן דמזלזל בנהמא וזריק ליה בארע' עניותא רדיף אבתריה וחד ממנ' אתפקד על דא ואיהו רדיף אבתריה למיהב ליה עניות' ולא יפוק מן עלמ' עד דיצטריך לבריין
(איוב ט"ו) ועליה כתיב נודד הוא ללחם איה נודד הוא ויהך מטלטל וגלי מאתר לאתר ללחם איה
(משלי ו') הוא ולית מאן

רעיא מהימנא סייך לקמן סוף ע"ב :

אמר ר"מ מאן דמזלזל בפרורין דנהמא וזריק לון באתר דלא אצטריך האי כ"ש דמזלזל בפירורין דמוחא דאינון טפין דזרע דזריק לון בארעא דאתמר בהון כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ או דזריק לון בנדה או בבת אל נכר או בשפח' או בזונה וכ"ש וכ"ש מאן דמזלזל בפירורין דנהמא דאורייתא דאינון קוצי אתוון ותגי אתוון דאתמר עלייהו כל המשתמש בתגא חלף (א) כ"ש מאן דמסר רזין דאורייתא וסתרי קבלה וסתרי מעשה בראשית או סתרי אתוון דשמא מפרש לאנשים דלאו אינון הגונים דשליט עלייהו יצר הרע אשה זונה דאתמר עלה כי בעד אשה זונה עד ככר לחם ולית לחם אלא כ"ב אתוון דאורייתא ולית ככר אלא אפי' הלכה אחת (ועד רעיא מהימנא) ובחבורא קדמאה לא גלי רזא בלאו פרורין אלא בארח פשט ולא יהיב

א) אית' בלי"ת פ' כח דט"ז וז"ל בפרדס מגלה סוד להייבי' נורס שהוא מזדווג עם הה' בגילוי וכוטלי' אותו החילונים והיסו[ד] משפיע בה' שרים הפולה סו"ד וכו' ע"ש ופן פה' פירורי' דמוחא שהוא סי' שברחא יסוד חסד דמתגלה בפוס אמה וכ"ב אותיות הן סוד הטפה כנודע כעין מטה שמפכה עושים להם והנה כל אותיות הא"ב במילואן הם ס' כמ"ש בזוהר ... הפירים דכ"ס והוא ס' של סוד שמשפיע היסוד שהוא ו' אל ד' שהיא מ' · הרמ"ז :

...ן דיישגח עליה הה"ד איה · יהיב כהון שיעורא אבל אוקמוה
...ן דירחם עליה בגין דלא מארי מתני' דשיעורא דפירורין
...ח · אמר ר"מ דמזולזל וכו' כזית לפחות כ"ש אי אינון כביצה
דמארי מתניתין דקדקו עלייהו

...כזית עד כביצה לברכא עלייהו וארח רזא א"ח הוא ט' פרורין
...ש לכל סטר תלת מן ד' תרין עשר רביעית איהו שלימו
...שלמא ביה עשר · ולאשלמא ד' דאינון יהו"ד מאי עשר אינון
... ה"א וא"ו ה"א קוצא דאת ד' מן אחד שיעורא כזית י' מן
...ד שיעורא דילי כביצה איהי ד' שלימו דמרכבתא דאדם
...לימו דד' אנפין דאדם ובג"ד °ישא ידו"ד פניו אליך · ואוקמוה — כמדבר ו'
...רי מתניתין · והכתיב °אשר לא ישא פנים אלא אמר קב"ה — דברים י'
... אמרתי להם °ואכלת ושבעת והם דקדקו עליהם עד כזית — שם ח'
...עד כביצה ואיך לא אשא להם פנים · ורבנן דמתניתין
...מוראין כל תלמודא דילהון על רזין דאורייתא סדרו לידה ·
...ר"מ וסליק ידוי קמי קב"הו ואמר הכי קב"ה יהא רעוא דילך
... למיהב לון מזונא שלימתא לתקנא לגבך ולגבי מטרוניתא
...אה עלמא דאתי דאתמר עלה °כי ליי' המלוכה ומושל בגוים — תלי' כ"ב
...בי מטרוניתא תניינא דאתמר בה זמנא תניינא °והיתה ליי' — עובדיה א'
...לוכה לתקנא פתורא שלימתא מכל עדונין ומכל מאכלין
...א מזמן עמך לכל מארי מתניתין ולמארי מקרא ולמארי תלמוד
...ש למארי סתרי תורה דילך כלה דילך. מטרוניתא קדישא
...יך עלאה ותתאה וכלא ברשות דעלת כל עלאין אדון כל
...דונים מלך על כל המלכים דעילא ותתא דאיהו יחיד בלא
...ינא ולית את ונקודה דמשתתף בהדיה ולא שינוי גוונין דאינש'
...יהו מארי כל מפתחאן דרזין דהוויות שמהן וכנויין ובכל רזין
...ין דחכמתא דתפתח לון כלהו ליקרא דילך · עלת על כל
...ות אנא מתחנן קדמך דתפתח לון ליקרא דילך דיקרא דילך
...הו מאבי ואמי דבשמייא ואב דכל ישראל ואם דילהון דאתמר

משלי ח׳ בה ״ולי תושיה תורת אמך ועמך לית ישותפו דאם בעלמא ׳ קס
זמנא תניינא ואמר מ״מ נשמתין ורוחין ונפשין דילכון אתערו כע
כלהו ואעברו שינתא מנכון דאיהי ודאי משנה ארח פשט דהא
עלמא דאנא לא אתערנא בכו ולא ברזין עלאין דעלמא דאת
תהלים קכ״א דאתון בהון ״הנה לא ינום ולא יישן פתח ואמר הא אוקמוה מ״מ
בעל הבית בוצע ואורח מברך ועוד אוקמוה צריך לדקדק
בה׳ מן המוציא ותרין ההי״ן אינון לקבל שתי הלחם שתי ככרות
דשבת ׳ י׳ איהי כביצה לכל חד וחד ומאן איהו בעל הבית
דבוצע דא ו׳ אדהכי הא סבא דסבין קא נחית לגביה ואמר ר״מ
חזור בך דהא לחם איהו ו׳ שתי ככרות דיליה כמה דאמרת
אינון ה׳ ה׳ ודאי ו׳ איהו לקבל יעקב ה׳ ה׳ לקבל לאה ורחל י׳
כביצה לכל חד ׳ א״ל סבא סבא והא בכמה אתרין אוקמוה
דיעקב איהו בעל הבית ויוסף אורח דדרגיה יסוד חי עלמין כליל
ח״י ברכאן דצלותא ובג״ד אוקמוה עליה ברכות לראש צדיק
א״ל הכי הוא וכלא קשוט ׳ כל רזא באתריה מה דאנא אמרית
ומה דאת אמרת ׳ אבל ההוא דפליג נהמא מאן הוא ׳ א״ל סבא
אנת בדיוקניה ודא יו״ד ה״א וא״ו ה״א ודא אדם דמרכבתא
עלאה דאנפין דיליה יהו״ה ובג״ד ו׳ לחם דאינון ה׳ ה׳ ושיעורא
דאוקמוה כזית וכביצה ׳ הא אתמר כזית כאן שמא משערין דהא
אוקמוה רבנן דאין עושין מצות חבילות אוף הכי לא יהבינן תרין
שיעורין באת י׳ למהוי כזית וכביצה אלא תרי לפא ביתות אינון
אית י׳ עלאה ואית י׳ זעירא י׳ מן ידו״ד עלאה י׳ מן אדנ״י זעירא
ולין תרין חד בכזית וחד בכביצה ברזא דא יאהדו״נהי ׳ אתא
סבא ונשיק ליה ׳ אדהכי קם בוצינא קדישא ׳ פתח ואמר ודאי
משלי ל׳ בען מתחברין ״מה שמו ומה שם בנו ׳ חדו חברייא ואמרו
שם ט׳ זכאה הוא מאן דזכי למיכל מהאי נהמא דאתמר ביה ״לכו לחמו
ויקרא כ״ב בלחמי ׃ וזכאה נפשא דאתמר בה ״מלחם אביה תאכל ״וכל זר לא
שם יאכל בו דקב״ה ביה אתמר ״הלא אב אחד לכלנו ונפשא דאתעסק
מלאכי ב׳ באוריית׳ מלחם אביה תאכל ומאן גרים לה דאכלת מלחם אביה
בגין דתבת בתיובתא

ואהאחדת

אתאחדת כנעוריה הה"ד °ושבה אל בית אביה כנעוריה כגון ויקרא כ"ב
וישוב לימי עלומיו כגוונא דאילנא דקציצו ליה ואתאחדת שרשוי איוב ל"ג
האי איהו רזא דמאן דמית בלא זרע ועוד אית רזא אחרא
ולבתר ייתי בגלגולא ויתחדש כמלקדמין והיינו אלמנה וגרושה
דאתתרכת מגנתא דעדן ובג"ד אתקריאת גרושה כגון °ויגרש את בר"א ג'
האדם ומאן גרים לה בגין דזרע אין לה דמית בלא בנין ושבה
אל בית אביה כנעוריה דתבת בהאי עלמ' בההוא נער בן יבם והיינו
ושבה אל בית אביה כנעורי' ולבתר דזכת לזרע מלחם אביה תאכל
וכל זר לא יאכל בו וגו' °לא תהיה אשת המת החוצה לאיש זר דברים כ"ה
סתר ר"מ הלל ושמאי דאתון חד מסטרא דרחמי וחד מסטרא דדינא
דאינון חסד וגבור' דרגין דאברהם ויצחק ואתון
גנזעייהו אתכנשו הכא אתון ותמנין תלמידים דהוו ליה להלל
אוף הכי תלמידי בית שמאי לסעודתא דמלכא הא אוקמתון
אתון וחברייא דעמכון מארי דהוראות דאוקמתון אין הבוצע
רשאי למיכל עד שיענו אמן מארי סעודתא · ולית מארי סעודתא
רשאין למיכל עד שיאכל הבוצע ודאי כד בצע בעל הבית ובצע
אינון מארי סעודתא לאו לכלהו משיעור שיעורא חדא דלאו אורח
ארעא בוצעין לבצוע בשוה דלזמנין יהיב לדא כביצה ולדא כזית
כד עונין אמן על האי בציעא קדם דייכול בעל הבית מחברין
תרין שיעורין כחדא בכזית וכביצה יאהדונהי אמן דא לאו איהו
על האכילה אלא על הבציעה לבתר דאינון שיעורין
מצטרפין באמן ייכול בעל הבית · והיינו °אריתי מורי עם בשמי שה"ש ה'
אכלתי יערי עם דבשי ולבתר אכלו רעים שתו ושכרו דודים ·
אכלו רעים מארי סעודתא דיהון בנין ברזוקנא דאבוהון · הכא
הכא לחם בשתי ככרות ושיעורו כזית וכביצה · מאי ניהו לחם
הפנים דפתורא דמלכא אלא הא אוקמוה דאית ליה תריסר אנפין
מאי ניהו אלא אינון ד' אנפי אריה · ד' אנפי שור ד' אנפי נשר ·
אינון יברכך יהו"ה · יאר ה' ישא יהו"ה · ומגלן דלחם הפנים איהו

(יחזקאל מ"א) מפתורא דמלכא דכתיב °וידבר אלי זה השלחן אשר לפני יהו"ה
ז"ה י"ב אנפין ואוף הכי מאן דאית ליה בעי לתקנא ולסדרא על
פתוריה ארבע ככרות בכל סעודתא דשבת לתלת סעודתי תריסר
אנפין · ואי תימא לאו אינון אלא שית מדאורייתא משום לחם
משנה אלא לא ניכול למדכר ו' בלא חבריה ו' ו' שית מלעילא
לתתא ושית מלתתא לעילא · לקבל שית דרגין דכורסייא עלאה
ושית דרגין דכורסייא תתאה · שית באתכסייא שית באתגלייא
(דברים כ"ט) °הנסתרות ליהו"ה אלהינו והנגלות לנו ולבנינו עד עולם · ולחמי
תודה אינון מ' חלות י' רקיקין י' רביכין י' של *חמץ י' של מצה
(קרח קע"ט ע"ח) הא אינון מ' לקבל י' מן ידו"ד ד' אנפי אדם י' מן ידו"ד ד' אנפי
אריה י' מן ידו"ד ד' אנפי שור י' מן ידו"ד ד' אנפי נשר · האי איהו
תקונא קדמאה דפתורא דמלכא דאינון י' דברים דצריך בר נש
לאנהגא בפתורא דשבת חד לתקנא פתורא כמאן דאכיל קמי
מלכא הה"ד זה השלחן אשר לפני יהו"ה · תניינא נטילת
ידים עד שעורא דגזרו רבנן דאינון המש קשרין דברהון
י"ד פרקין ואוף הכי י"ד פרקין אינון דיד שמאלא ואינון כ"ח פרקין
לקבלייהו כ"ח ידו"ד דאינון כ"ח אתוון דקרא קדמאה דעובדא
(במדבר י"ד) דבראשית · דאתמר בהון °ועתה יגדל נא כח יה"ד ועשר אצבען
דמיזי לעשר אמירן דעובד' דבראשי' ובג"ד אוקמוה מארי מתניתין
מאן דמזלזל בנטילת ידים נעקר מן העולם · אמאי בגין דאית בהון
רזא דעשר אמירן וכ"ח אתוון דבהון אתברי עלמא · תליתאה כוס
דברכה דתקינו ביה עשרה דברים הדחה · שטיפה עטור
עיטוף · חי · מלא · מקבלו בשתי ידיו · ונותנו בימין · ונותן עיניו בו ·
ומגביהו מן הקרקע טפח · ומשגרו במתנה לאנשי ביתו ואורח רזא
כוס מלא ברכת יי' כו"ס בגימטריא אלהי"ם ומתמן נשמתא דאיהי
(תהלים קי"ח) על שמים · כוס הדא ה"ד °כוס ישועות אשא · מאן ישועות ה'
אצבען דאינון לקבל ה' ספירן דכוס דאיהו אלהים חיים בינה

מתפשטא בהון לחמשין תרעין · חמישה זמנין עשר באת י' דאיהו
י' דברים דתקינו רבנן בכוס דאיהו אלהים חיים ה' אתוון בחושבן
ה' ואוקמוה בכוס שצריך הדחה ושטיפה הדחה מבחוץ ושטיפה
מבפנים · ורזא דמלה שיהא תוכו כברו · מאן דזכי לנשמתא מהאי
כוס למהוי נשמתא דכיא מלגו ומלבר ורזא דמלה °וטהרו וקדשו ויקר' י"ג
טהרה מבפנים וקדושה מבחוץ · ומה כוס לאו טהרתיה וקדושתיה
מלגו ומלבר בלא מיא · אוף הכי נשמתא לאו טהרתה וקדושתה
מלגו ומלבר בלא אורייתא · ובגין דא אמר ר"ג מי שאין תוכו כברו
לא יכנס לבית המדרש בגין דלאו איהו מסטרא דאילנא דחי
אלא מעץ הדעת טוב ורע · עטור אוקמוה מעטרו בתלמידים
בארח רזא ה' איהו כוס מעטרו בתלמידים באת י'
דאיהו עטרת על ה' · עטוף צריך לאעטפא רישיה בגין
דשכינתא על רישיה דהכי אוקמוה מארי מתניתין אסור לת"ח
למיהך ד' אמות בגלוי הראש משום °מלא כל הארץ כבודו כ"ש ישעיה
בברכה ובאדכרת שמא קדישא למהוי בגלוי הראש דאת י' מן ו'
ידו"ד איהו אתעטף באור ואתעביד אויר (והיינו אוירא דארץ ישראל
מחכים) בגין דאת י' דאיהי חכמה באויר והיינו אור דאתעטף
ביה כד ברא עלמא הה"ד °עוטה אור כשלמה והאי איהו °יהי תלי' ק"ד
אור ויהי אור ואוקמוה מארי סתרי תורה בשרם נתהווה כל דבר כרס' ח'
נתהוו ההוויות · ובגין דא יהי אור ויהי אור דהוה מקדמת דנא
ח"י אוקמוה חי מן החבית וארח רזא שכינתא עלאה איהי תמינאה
ד' ספיראן מתתא לעילא ובגין דא אתקריאת ח ואתמר בה
°בחכמה יבנה בית והיינו חבית ח' ב"ת ובגין דאיהי חיים מתלי כ"ד
דכתיב °עץ חיים היא למחזיקים בה יין מתמן איהו ח"י ודא סס ג'
איהו יינא דאורייתא מאן דאשתדל בה אקרי ח"י ועוד צדיק ח"י
איהו חי מן החבית יין אית מניה תרין גוונין חוור וסומק יין ע'
אנפין הא ע"ב ולקבל תרין גוונין דיין איהו זכור ושמור דשבת
וע' תיבין דקידוש ויכלו האי ע"ב מלא הה"ד כוס מלא ברכת
יי' ואוף דאיהו מלא מיינא דאורייתא בר נש הכי צריך למהוי
שלים כד"א °איש תם גבר שלים כמו °ויבא יעקב שלם · הכי כ"ה' כ"ה
צריך למהוי נשמתא שלימתא ולא יהא בה פגם דבר אשר בו סס ל"ג

מום

מום לא יקרב אוף הכי אלם עם י"ה הוא אלהים כחושבן כוס
עם י"ה איהו מלא והפוך אלם ותמצא מלא · אימתי כד אית
שמו' י"ז תמן י"ה והיינו °כי יד על כס י"ה (א) אדנ"י חושבניה וי"ה עמודא
תיקונים מ' ע"א דאמצעיתא מלא מן *תרווייהו ובגין דא שרייא עליה אדם דהוא
שמא מפרש · מקבלו בשתי ידיו כגוונא דאורייתא דהוה בתרין
לוחין ה' דברן בלוחא חדא לקבל ה' אצבען דיד ימינא וה' בלוחא
תניינא לקבל ה' אצבען דיד שמאלא ואתייהיבו בימינא דהיינו
ביד ימין ובגין דא שני לוחות אבנים הוריד (ב) בידו ולא בידיו
דברי' ל"ג והאי איהו דאסהיד קרא °מימינו אש דת למו ונותן עיניו בו בגין
שם י"א דהאי כוס לקבל ארעא דישראל דאתמר בה °תמיד עיני יי' אלהיך
בה ועיינין דלעילא אינון ע' סנהדרין ומשה ואהרן עלייהו תרין
עיינין עלאין חד עין ימין וחד עין שמאל ואינון ע"ב כמניין
ביין והאי איהו רזא דנותן בכוס עינו · ומגביהו מן הקרקע טפח
בגין דאת ה' איהי כוס דבעי לסלקא להבאת י' דאיהי טפח דביה
אתפתחת ה' בה' אצבען · ומשגרו לאנשי ביתו במתנה בגין
במדבר י"א דיתברך דביתהו דאיהו נפש דאתמר בה °ונפשנו יבשה אין כל
ברא' א' ואתברכת ועבידת פירין הה"ד °תדשא הארץ דשא רביעאה למהוי
על פתוריה דברי תורה דלא יתקיים ביה כגוונא דעמי
הארץ דאתמר עלייהו כי כל שלחנות מלאו קיא צואה · אבל
בסתרי תורה אוקמוה הרוצה להעשיר יצפין יתן שלחן לצפון והרי
שלחן לשמאלא דאיהו דין בעי לקשרא ביה ימינא דאיהי אורייתא
דאתייהיבת מחסד דאיהו רחמי ימין יי' חמישאה אוקמוה מארי
מתניתין דצריך להאריך על פתוריה בגין עניים ורזא דמלה
בגין דצדקה יאריך יומוי דלא יתקצרון כגוונא דאורייתא דאיהי
אריכות יומין בתרין עלמין בעלמא דין ובעלמא דאתי לנשמתא אוף
דברי' ל' הכי צדקה איהי אריכות יומין לגופא בתרין עלמין הה"ד °כי הוא חייך
ואורך ימיך כי הוא חייך בעוה"ז ואורך ימיך בעוה"ב דעלמא דאתי
לגופא לתחיית

א) פי' במ"ק א"כ אם תחשוב ו' פעמים א' ו"ס ס"ס במספר אדנ"י הרמ"ז · ב) פוק' לפרמד"ל דכתי' וב' לוחות העדות על שני ידיו וכתיב ואשליכם מעל שני ידי ושברתים לעיניכם · ולא זכר דכתיב פ' פסל ושני לוחות העדות בידו וכתוב ויפלך מידו את הלוחות וקריכן מידיו וזה גלה סודו כי ברדתו היו ב' ידיו כלולות יחד ואחר כך נתפרדו ומה שהיו ידו נעשו ידיו בפירוד ולכן בפ' עקב שכולו תוכחות אמר ב' ידי להודיעם שבעונם נפרדו ידיו · הרמ"ז

תחיית המתים דלבתר דייקום לא ימות וכגוונא דעלמא דאתי
א קיים הכי עלמא דין יהא קיים שתיתאה שלא יהא נתגרן ובריען
' פתוריה דמלכא כגוונא דעשי דאמר הדשנני אחה
לעטה לא בארח מחינה' אוף הכי מאן דאפיק מילין דאורייתין
ו דאורייתא מפומוי בעי לאפקא לון בהטהנה שלמים ולא
הלעטה חסרים' ולא עוד אלא כגון סכנה דשמא יקדים קגה
ושט · שביעאה מים אחרונים ואוקמוה מים ראשונים מצוה
חרוני' חובה ואמצעיים רשות' מים ראשוני צריך לסלקא
צבען בגין דלא יהדרון משקין ויטמאו את הידים ואית מרבני
אמרי דאחרונים משום מלח סדומית שלא תסמא את העינים
פילו הכי אפיקו לון מחובא ושתרי מילין אלין דאמרו עלייהו
ובה ולאו ארח ארעא לסתרא גאונים מילין אלא דאתקרי
אלין דאמרו) עלייהו °על פי התורה אשר יורוך ולא עוד אלא דברי' י"ז
אמרו עלייהו שלשה קדושות הדא הוא דכתיב °והתקדשתם ויקר' כ"ה
והייתם קדושים' והתקדשתם אלו מים ראשונים' והייתם קדושים
אלו מים אחרונים כי קדוש זה שמן ערב אני יי' זו ברכה ·
ומצעיים (ה) בין גבינה לבשר ובגין דא והתקדשתם והייתם
קדושים כי קדוש אני יי' ובאין עמא דמאריהון ישוה לון לגביה
אוף הכי והתקדשתם בשעת תשמיש מים ראשונים הזרע בר נש
צורה' אחרונים דנוקבא חובה' ואמצעיים קא רמיז וכגבינה
תקפיאני ה"ה דכתיב °הלא כחלב תתיכני וכגבינה תקפיאני' איוב י'
ואי איהו דקא רמיז בין גבינה לבשר דאתמר ביה עור ובשר
תלבישני · תמינאה לשלשה צריך כוס' אמאי בינה איהי תליתאה
עשר ספירן מעילא לתתא ובגין דא פחות מג' לא צריך
כוס' ד"א לשלשה צריך כוס קא רמיז קדושה לך ישלשו ולא
עוד אלא דאורייתא לא נחתא פחות משלשה כהנים' לויים'
ישראלים' תורה' נביאים' וכתובים' בירח תליתאי' ביום
תליתאי ודא בינה יה"ו ובגינה אתמר שלש משמרות הוי הלילה

מלכות

נ"ל סמ"ג בפ' משפטים קכ"ה א' דמשמע מפס דאין ספרד לאכול הגבינה קודם הבשר אך האכילה אחר הבשר ג"ס הרב ולה"ה היינו גבינה מלפני הבשר אבל הכא מיירי באוכל א' מהם אחר תבשיל האחר וכדכתב פ"ע י"ד סי' פ"ט ס"ג דחובה ליטול ידיו הרח"ו

אתקרי מים ומסטרא דשמאלא האי אבן דאיהי י׳ אתקרי גחלו
ומתמן עשר ספיראן כשלהבת קשורה בגחלת ואית לה ד׳ גונ
ועשרה ואינון יו״ד ה״א וא״ו ה״א יהו״ה ואיהי יד הגדולה בימינא
יד החזקה בשמאלא · עמודא דאמצעיתא מתמן איה
יד רמה כליל ממ״ב גוונין ובגין דאיהי מסטרא דימינא אבן ומסט
דשמאלא גחלת בה נטיל קורשא בריך הוא נוקמא מישמעא
ואדום דאינון אישין נכראין במים הזרונים וממנן דילהון סמא
ונחש · סמא״ל אשא דגהינם ממונה על אומה דעשו נחש ממונ
על אומה דישמעאל ואיהו רה״ב דממנא על מיא בימינא דאברה
דדרגיה חסד נטיל נוקמא מישמעאל וממנא דיליה · ובשמאלא
דיצחק דדרגיה פחד נטיל נוקמא מעשו וממנא דיליה בתרין משיח
דאינון חד מימינא משיח בן דוד · וחד משמאלא משיח בן יוסף
ובדרגא דיעקב דאיהי לקבליה ברזא דשכל את ידיו (כי מנש
הבכור) אריה לשמאלא · שור לימינא דישמעאל · בגין דיהודה גל
בעשו · אשתכח ימינא דקדושה עם שמאלא דעשו ושמאלא
בראשית מ״ט דקדושה עם ימינא מסאבא דישמעאל · עד כי יבא שילה · ר״ל
בדרגיה תפארת ישראל נטיל נוקמא מערב רב בתלת דרג
אלין יפקוד כהנים לויים וישראלים מן גלותא · ובהון נטיל נוקמ
מעשו וישמעאל וערב רב כגוונא דערב רב מעורבין בעשו וישמע
והכי יעקב מעורב באברהם ויצחק ערוב דתרווייהו והכי מתער
שילה עם משיח בן דוד ומשיח בן יוסף ויהא שלשלת דתרווייה
בההוא זמנא דחזא בלעם בנבואה דיליה דהכי מתקשרין תר
משיחין ברעיא מהימנא בתלת אבהן בגלותא בתראה :

במדבר כ״ג פתח ואמר לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל יי׳ אלהי
עמו ותרועת מלך בו ובלא לקיימא קרא ורחמים גדולים
ישעיה נ״ד אקבצך בההוא זמנא מתברין קליפה דהוו מסחרין לשכינתא · מיד
אתגלייא אבנא חדא מתלת אבנין דאינון סגולתא דעלייה
יחזקאל א׳ אתמר ויהי בשלשים שנה ואינון י״י · ברביעי אבנא רביעאה

[ב]זמישה לחדש אבנא חמיישאה · לקבלייהו ויקח דוד חמשה שמואל א' י"ז
[ח]לוקי אבנים מן הנחל ואינון לקבלייהו חמש תיבין דאינון שמע
[יש]ראל יהו"ה אלהינו יהו"ה · ואני בתוך הגולה דא שכינתא כה"
[י]ק"ה אחד ו' בתוספת ואני הוא נהר צדיק חי עלמין ונהר יוצא בראשית ב'
[מע]דן להשקות את הגן מאי עדן דא בינה נהר דנפיק מנה דא
[ב]ן י"ה דרגא דרעיא מהימנא ור"מ נפיק מאימא עלאה ואתפשט
[ב]ית ספירן עד צדיק ומניה אשקי לגנתא (דעדן) דאיהי שכינת'
[מ]אי כב"ר כ' כתר ב' בינה ר' ראשית חכמה כתר בימינא חכמה
[ב]שמאלא בינה באמצעיתא רכב לעילא לעילת העלות י' ספירן
[כל]הו אתכללו בנהר דאיהו אתפשט עד צדיק דאיהו כל כליל
[ב]א ובגיניה אוקמוה אילנא רבא ותקיף ומזון לכלא ביה מניה
[ת]ייא כלא כד חמא שכינה מנו קליפין חזא עמה עשר ספירן
(עיין רכ"ו כ') ובחבורא קדמאה :

[ו]ר) סלת למנחה לאעלאה אמר (זה כה' אחד תרין דרועין) רעיא
מהימנא מהאי אשתמודע להאי סלת קמי מלכא
[דעל]אה למנחה בין תרין דרועין · דהני מילין סתימין אינון וצריך
אמר למפתח לון קמי חברייא אברה'
[וי]צחק דתקינו שחרית ומנחה אתמר עלייהו אף ידי יסדה ארץ ישעיה מ"ח
[ד]א יצחק וימיני טפחה שמים דא אברהם · דדרגין דילהון חסד
[ופ]חד דאתמר עלייהו נשבע יי' בימינו ובזרוע עזו אינון תרין ישעיה ס"ב
[ד]רועין דמלכא דאיהו ידו"ד עמודא דאמצעיתא סלת דיליה דא
[ש]כינתא תתאה נהורא דיליה סלת נקיה מסטרוי בלא פגימו
[ח]שוכא ובלא תערובת חשוכא כלל דהכי אינון חשוכין עם נהורין
[כ]בר קדם מוץ ותבן וכחוביהון דישראל מתערבין חשוכין בנהורין
[כ]גוונא דדש בר נ"ש תבואה ולבתר איהו בורר לה כבורר אוכל
[מ]תוך פסולת כך ישראל צריך למעבד ברוחיהון כד אתערב
[ב]הון חשוכין ורזא דמלה זבחי אלהים רוח נשברה וגו' דבהכי תהלים נ"א

אתכר חשוכא דאיהו יצר הרע דמכסי על רוחא כמוין דמכס
על חמה או כענן דמכסה על שמשא ולא מנח ליה לאנהרא
ובזמנין דחשך דאיהו יצר הרע מכסה על יצר הטוב דאיהו או
איהו כמאן דתפיס בבית האסורין דיצר הרע · ואוף הכי כד יצ
הטוב איהו תפיס ברישו דיצר הרע הכי אינון תפיסין חיילין דיצ
הטוב ברישו דחיילין דיצר הרע · ובזמנא דיתכר בר נש רוחיה
ישעיה מ״ט בכל אברין דיליה קדם ידו״ד מה כתיב לאמר לאסורים צא
ולאשר בחשך הגלו · אבל שכינתא איהי סלת נקיה דלית חשוכ
וקבלא יכיל לאתערבא בה · איהי כגפן דלא מקבלא הרכב
ממין אחרא דלאו איהי מינה והאי סלת בין דרועי מלכא איה
יתבא · בלולה בשמן כתית · ובחבורא קדמאה · (פייך לקמן סוף ע׳

(זהר בלולה בשמן כתית · בשמן
בההוא שמן דנגיד
ונפיק מלעילא · א״ר שמעון יאות
אמרת · אבל מאי כתית · ־א
רזא עלאה איהו דכיון דאיהו
שמן מאי כתית אלא רמז הוא
דקא רמיז לשמשא בנוקבא
לאנגדא לגבה שמן כתית כדקא
יאות לה לא הוי אלא כתית
(פ״פ אלא רזא עלאה הוא דקא
רמיז לאנגדא לגבה שמן כתית
כדקא יאות לה) לאפקא מזתים
דאינון שייפין דגופא ולאמשכא
ההוא נגירו מלעילא בכל שייפא
ושייפא (לא הוי אלא
כתית) וצדיק איהו דכתיש

אמר רעיא מהימנא בוצינ
קדישא כמה מתיקין מילי
ודאי אתמר הכא בלולה בש
כתית ואתמר התם באורייתי
דבע״פ בלולה במקרא במשנ
בתלמוד ועוד אית רזא תניינ
בלולה בשמן כתית ודאי ל
אורייתא איהי בלולה ־א למ
דסביל כמה מכתשין בגינה כמ
דאוקמוה מארי מתניתין דלי
אוריית׳ מתקיימ׳ ־א במי שממי
גרמיה עלדה · ועוד אמרו כז
שאתה מכתת רגליך ממדינ
למדינ׳ תזכה לראות פני שכינ
ועוד בלול׳ בשמן כתי׳דא ההו
דמקיים פת במלח תאכל ומי

תישין ואפיק מכל אינון שייפין
לאין דאינון זיתין קדישין משח
בו בתיאובת' ישלים לגבי נוקבי'
י לא כתיש לא יפוק ההו' משח'
א בלא תיאובת' דשייפין וההו'
ידו לא אתהני מניה נוקבא
א הוי כדקא יאות עד דתהא
לולה מניה מכל שייפין ועל דא
לולה בשמן כתית לאתהנאה
ולאתזנא מניה (אר"מ כנ"ל)

במשורה תשתה · ועוד בלולה
בשמן כתית הה"ד והוא מחולל ישעיה נ"ג
מפשעינו מדוכא מעונותינו ועוד
בלולה בשמן כתית דא צדיק חי'
עלמין דנגיד טפין קדישין דאינון
פירורין כזתים ממוחא עלאה
דאינון חד עשרון לקבל י' ושני
עשרונים י' י' ושלש' עשרונים לפר
י' י' י' ואינון עשרון לכבש וב'
עשרונים לאיל ושלשה עשרונים

פר ורזא דמלה אמרו בתעניות אין טפה יורדת מלמעלה שאין
ילין כנגדה טפחיים ואינון ברזא דא י'י · ורמיזו דילהון לקבל
לת מוחין · חד (א) מוח הזכרון · תניינא מוח המחשבה תליתאה
וח הדמיון · הרמיון והזכרון סלקין מן לבא המחשבות נחתא
ל לבא ומקבלין לה עלייהו כמלכא בגין דהאי אדם דאיהו מחשב'
רכיב ושליט על חיווא תליתא' ונחית עלה לגבי תרין חיוון ופתחין
פייהו לקבלא לה כגון חולם על צרי אתעביד סגולתא ודא כתר
ליון על חכמה ובינה · עשרון ושני עשרונים רמיזין לתלת חיוון
מרכבתא עלאה דאינון גדולה גבורה תפארת · שלשה עשרונים
מיזין לנצח הוד יסוד · מרכבת המשנה רביעית ההין דא מלכות
דישא ה' רביעאה מן שם יהו"ה דאיהו ארבע אנפי אדם · ובחבורי'
קדמאה :

הר) רביעית ההין רגלא רביעאה לכורסייא עלאה ואיהי עולה תמיד
לגביה בכל יומא ויומא עד מחשבתא עלאה דלית
לה סוף ובגין דא עולה קא אתיא על הרהור הלב :

"מ) אמר רעיא מהימנא ההיא תגא דזרקא איהי יו"ד רביעית אוף

הכי

א) עיין סה"מ קל"ג ב' ותיקוניס קנ"ס א' ומ"ס ב' ושם כתוב מפטם רכיב עלייהו וכו' ס"ס"ב :

הכי בחיה רשמאה אדם דארבע אנפין דילידה דאינון יהו"ה מקף שופר הולך סגולתא תלת חיוון דאינון תריסר שבטין ובחבור׳ קדמאה :

(זוהר) עולת תמיד איהי רגל רביעאה לכורסיי׳ עלאה דא עולה תמיד בכל יום מאינון יומין שית דבראשית׳ כשבת על חד תרין בגין דיתוסף בה נהירו ושלימו כדקא יאות והא אתמר :

(ר"מ) אמר ר"מ מלכו בשית ספירן איהי עולה תמיד לגבי ו׳ דאחיד בהון בן י"ה גניז בבינה ובאן ספירה מאינון שית סליקת לגביה ביומא תליתאה דאקרי תפארת דביום השבת אתוסף עמי׳ נפש יתירה דאיהי בינה ה׳ עלאה י׳ אות בשבת חכמה עלאה מלך מעוטר בכתר ובגין דא בתפלת מוסף כתר יתנו לך :

ובראשי חדשיכם וכי כמה רישין אית לה לסיהרא אלא אינון תרין נקודין כגוונא דא נקודה תתאה סיהרא תרין רישין דילה תרין נקודין דאינון עלה סגול בקדמיתא הוה כתר עלי תרי מלכין כגוונא דא והוות סגולתא ולבתר דאמרת אי אפשר לשני מלכים להשתמש בכתר אחד׳ אמר לה הקב"ה לכי ומעטי את עצמך ונחיתת לרגלוי דתרין מלכים כגוונא דא והיינו סגול מה דהוות סגולתא אתהדרת סגול ורזא דמלה לקבל תרין נקודין דאינון תרין מלכים קא רמיז פרים בני בקר שנים ולקבל נקודה עטרה על רישייהו אמר ואיל אחד כמו כתר אחד בתר דאמרת אי אפשר לשני מלכים שישתמשו בכתר אחד אזעירת גרמה אוף הכי ושעיר עזים אחד לחטאת איל דיצחק אתהדר שעיר אתהפך מרחמי לדינ׳ ואתזעיר ובכג"ד שעיר עזים אחד לחטאת ולא אמר לעולה למהוי כתר ומנלן דאית ירידה בחטאת שנאמר וירד מעשות החטאת ויקר׳ ט׳ ואמאי שתף עולה עם חטאת בירידה אלא לאולפא דעולה הוות בקדמיתא מדת הרחמים ולבתר אתהפכת לדינא בירידה ואתקריאת חטאת ובלא חד׳ ובגין דא הביאו עלי

כפרה

ירה עלי הוות סהרא כתר ודאי כגוונא דא . ולכתר אתמעיטא
נותת לרגלין דיליה כגונ' דאו' . . ובזמנ' ' דא הביאו עלי
ירה אתמר בה היא העולה ' סליקת מרגלוי דאתמר בה
וארץ הדום רגלי למימר בה השמים כסאי ' והאי איהו רזא ישעיה ס"ו
ציק מושל יראת אלהים דמתהפך דינא לרחמי ' ורזא דמלה שמואל ב' כ"ג
אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה כגוונא דא הוה"י יהו"ה תהלים קי"ח
ור כבש אחד ושני כבשים בני שנה תמימים לקבל תלת ספירן
שבעה כבשים בני שנה לקבל שבע ספירן:
ו) שבעה כבשים אינון ז' יומין דסיהרא · בני שנה בנוי דסיהרא
דאקרי שנה דאיהי חדא מאינון שנים קרמוניות :
ראשי חדשיכם וגו' · (א) וכי כמה ראשין אינון לסיהרא והא לית
רישא לסיהרא אלא שמשא דאיהו רישא לגבה · אלא
ושי תרין בכל ירחא וירחא ואינון יעקב ויוסף דמתחדתי על
סיהרא וע"ד בעו לחדתא לה:
ם בני בקר שנים אלין אינון דאמרה סיהרא דהיך ישתמשון
בה כחרא ואזעירת גרמה תחותייהו ואיל אחד דא איל
צחק ' וכי אברהם לאן אזיל ' אלא בגין דיתער תמן עשו אתכניש
ברהם דלא יחמי לירה ' ומאן איהו שעיר דר"ח ' ובגין דזמין (תרי
ותערא תמן עשו דאיהו שעיר אתכניש אברהם ולא אשתכח נוקתי)
מן' יצחק אשתכח תמן דרחימו דיליה לגביה כחמר' על דורדייה
קב אשתכח תמן לתבר' א;פוי יוסף דאיהו שור (ס"א סטן) לגבי רחל
ס) אמר ר"מ ודאי בני שנה אתקריאו על שם חמה (כ"א מלכות)
(ב) אימא קדישא דאתמר בה פני משה כפני חמה '
א סיהרא דאקרי שנה דאית ביה שנ"ה יומין כחשבן) שנה אית
ה שס"ה יומין כחושבן שס"ה לא תעשה ואיהו ע"ד לשמאלא
מא עלאה סיהרא בימינא אסורה ברתא לאבא דאיהו לימינא
חסד

ולת ראשיכם לפון רבים ק"ל ועיין ביאור א' זס בפרדס שער מיעוט הירח : ב) כנ"ל וכמש"ל רפ"כ א' דביבה איהי
וכתיקונים קפ"ג כ' וקמ"ד א' וז"ל חמה דאיהי אימא עלאה וכס ט"ו א' חמה ולבנה אינון אימא עלאה ותתאה ע"ש

חסר ואיהי כלילא מרמ"ח פקודין אשתכח ו' עם אימא · לשמא
ברתא עם אבא לימינא (ג) (דחסר ואיהי כלילא מרמ"ח פקודין
אשתכח ו' עם אימא · ברתא עם אבא לימינא) ורזא דמלה
משלי ג' ·בחכמה יסד ארץ · חכמה אבא · ארץ ברתא · כונן שמים דאיהו
ברא עם אימא דאיהו תבונה והאי איהו · יהה"ו הויות באמצע
ויקר' י"ו ועוד ושעיר עזים אחד תרין שעירין אינון דאתמר עלייהו ·ולקח
את שני השעירים וגו' גורל אחד ליי' וגורל אחד לעזאזל שעיר
ליי' בגין מיעוט סיהרא ואיהו שעיר אחד ליהו"ה לחטאת אחד
מסטרא דיחודא · אבל שעיר דעזאזל לא כתיב ביה אחד לא
קרבן ולא אשה ולא עולה אלא ושלח ביד איש עתי המדברה
ושלח כדאמר יעקב מנחה היא שלוחה לאדני לעשו אוף הכי
שוחד לתברא רוגזיה דסמ"אל דלא יתקריב למקדשא לקטרגא
לכלבא דאיהו רעב ומאן דבעי דלא נשיך ליה יהיב ליה בשרא
משלי כ"ה למיכל או נהמא וישקי ליה מיא ורזא דמלה ·אם רעב שונאך
האכילהו וגו' ובדא יתהדר רחימוי דב"נ דלא די דלא נשיך ליה
בכמה יסורין אלא אתהדר למהוי ליה סניגורא ואתהדר רחימוי
ואמאי הוו שלחין ליה ביד איש עתי פגים בגין דסטרין אחרנין
ישעיה י"ג כלהו מארי מומין ואתקריאו שעירים דכתיב ·ושעירים ירקדו שם
ויקרא י"ז ואתמר בהון ·ולא יזבחו עוד את זבחיהם לשעירים דעלייהו
דברים ל"ב אתמר ·יזבחו לשדים לא אלוה · ובשעיר דא אתפריש מכלא
ויקרא י"ו ונושא כל חובין דישראל עליה כד"א ·ונשא השעיר עליו את כל
עונותם ועוד בתר דנטיל איהו ונשא · קב"ה נושא עון מאי בין נושא
לנשא · נשא מטולא · נושא סליקו דמטולא (ובחבורא קדמאה)
(זהר) ושלשה עשרונים תלת דרגין קדמאין דילה דכל חד וחד
עשר כגוונא דלעילא עשרונים חד מעשרה
ושעיר חטאת אחד אמאי אקרי חטאת בגין דאיהו חטאת
ומסטרא דחטאת הוא · אמר רבי אלעזר והא כתיב ליי'
אלא

ג) כפול ונמחק · סרס"ג ·

לא ליי' אתקריב ודאי דכתיב לכפר לתברא אנפין וכלא
קריב למקדשא אלא יהבי חולקא חדא לסמא"ל ואכיל ליה
'א אחיר בשאר קרבנין ודא איהו לחוריה דלא אשתתף אחרא
מיה למיכל ביה איהו אתהני כגו סעודתא דמלכא בחולקא
א ועל דא חדי ואתפריש מישראל ולא מקטרגא עלייהו ואי
או דהורה מיעוטא דסיהרא לא הוו יהבי ליה מסעודתא
מלכא כלום וכי במעוטא דסיהרא מאי קא עביד אלא בגין
קריב ויניק ונטיל חילא לעמיה מגו סטר שמאלא דסיהרא
תתקף ביה ובשעיר דא אתפריש מכלא ואתהני בהאי ובגין
קב"ה אזעיר לה לסיהרא מקרבין ליה להאי שעיר בגין דיתפרש
נה ולא יתקריב למקדשא וע"ד תנינן הביאו עלי כפרה עלי בגיני
דאזעירית לה בגין סבה דילי אתון צריכין דא:
מ ובראשי' חדשיכם אינון יעקב ויוסף "אלה תולדות יעקב יוסף ברא' ל"ז
דמחדתי על סיהרא' אשכחנא בספרא דחנוך דאמר
מה דבראש חדש דאתרביאת סיהרא לאתקרבא בבעלה
צטריך למיהב לסטרא אחרא חולקא חדא בההוא זינה דילה
וף הכי נמי אצטריכא לאתתא בשעתא דאתרביאת לאתקרבא
בעלה למיהב חולקא חדא לסטרא אחרא בההוא זינה דילירה
מאן איהו ההוא חולקא טופרהא בטנופא דילהון וזעיר מריש
שערא בגין דבעי לאסרקא רישא ולאסרכא לון דא ברא ולא
יל אבתרה ההוא סטרא בישא לאבאשא לה ויתפריש מנה
כל סטרין' ומה תעביר מההוא שערא וטופרין לבתר דתכריך
ון בחדא אצטריך לאנחא לון באתר דלא עברין תמן בני נשא
או בגו חורין תתאין דחצרה ותגניז לון תמן:

ועוד

ועוד ובראשי חדשיכם אמרו רבנן דמתניתין דכד הוו מקדשין
ירחין על פי בית דין הוו משיאין משואות בראשי ההרים
והוו אמרין כזה ראה וקדש לזמנין סיהרא הות כגוונא דא ט הוה
מסתכלא לעילא בקרנא · ולזמנין מסתכלא לתתא כגוונא דא
ה לזמנין מסתכלא במזרח כגוונא דא כ לזמנין למערב כגוונא
דא ב לזמנין לדרום ולזמנין לצפון והאי איהו כ אסתכלותא דילה
לשית סטרין דכליל לון תפארת דאיהו ו׳ גדולה גבורה תפארת
נצח הוד יסוד · נקודה דנגיד עליה מלגו היא חכמה וההוא חוט
דאסחר עלה איהו כתר וההיא נקודה איהו לזמנין עטרה
ולזמנין כסא למיתב עליה לזמנין שרפרף להדום רגליו ואמאי
תלי׳ מ״ה אתקריאת לבנה על שם לבון ההלכה דאיהי מלגו °כל כבודה
בת מלך פנימה ובאשא דבינה דנחית עלה איהי מתלבנת ורזא
ישעי׳ א׳ דמלה °אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו ומאי דהות ארג׳
דינא סומקא בגבורה דתמן בינה אתלבנת מסטרא דחסד דתמן
חכמה ואתהדרת ידו״ד ומאן גרים לאתהפכא מדינא לרחמי צדיקי׳
גמורים דסיהרא מסטרא דעץ הדעת טוב ורע איהי קליפה דיליה
חשוכא · אם בהרת שחורה היא יצר הרע שפחה ושפלה איננה
והיא כהה ולית לה מדילה אלא ההוא חוט דנהיר בה דאיהו
לוה לה בליליא דאיהי גלותא ואתעבר מנה בימָמא דאיהו עלמא
מלאכי ג׳ דאתי דביה °וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה
אבל סיהרא דעץ החיים ההיא נקודה דלגו מנה איהי כמבועא
ישעיה כ״ח דלית ליה פסק דכתיב ביה °וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו
ואתקריא׳ אילת אהבים מסטר׳ דחסד דהיינו °אהבת עולם אהבתיך
ירמיה ל״א על כן משכתיך חסד ותרין קרנין אית לה מן נהורא כגוונא דא ט
לזמנין האחת גבוה מן השנית כגוונא דא ט לזמנין קרנין אינון שוין

חדש הראשון וגו' · רבי אבא פתח ׳כאיל תערוג על אפיקי מים כן נפשי תערוג אליך אלהים · האי קרא אוקמוה · כתיב הכא איל וכתיב התם אילת בגין דאית דכר ואית נוקב' (נ"א ע"ג דאית דכר ונוקבא) כולא חד האי איל איהו איקרי דכר ואיהו אקרי נוקבא הה"ד כאיל תערוג ולא כתיב יערוג וכלא חד אילת השחר מאי אילת השחר אלא דא איהי חיה חדא רחמנית דלית בכל חיוון דעלמ' רחמנית כוותה בגין דבשעתא דדחיקת לה שעתא ואצטריכת מזונא לה ולכל חיוון איהי אזלת למרחיק לארח רחיקא ואתיאת (ואובילת) מזונא ולא בעא' למיכל עד דתיתי ותתהדר לאתרהא · אמאי בגין דיתכנשון גבה שאר חיוון ותחלק לון ההו' מזונא וכד אתת מתכנשין גבה כל שאר חיוון והיא קיימ' באמצעיתא ופלגת לכל חד וחד דיזמן ׳ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וגו' וממה דפליגת לון איהי שבעה כאילו אכלה

אמר ר"מ בההוא זמנא אלין מארי חכמתא וכו' עד דיתעבר נחיש מעלמא (תהלים מ"ב) גרפס כפר' אחרי מות דס"ו ע"ב ואחריו נמשך מה שכתוב בפנים :

ואי תימא דלע' תחיל ולהרין שנין אולידרת בתר אלף ומאתן כהושבן רע"ב הא כתיב ׳בטרם תחיל ילדה · ורזא דמלה ׳והיה טרם יקראו ואני אענה עוד וגו' יומא (ס"א ומא') בטרם אלא קדם דישתלימו שבעים ותרין שנין בתר אלף ומאתן דאינון חבלים דיולדה · יתגליין שני משיחין בעלמא ובההוא זמנא ׳ובהיכלו כלו אומר כבוד והא אוקמוה ׳כבוד חכמים ינחלו בההיא שעתא אלין מארי תורה יהון נכבדים · אלין דסבילו כמה חבלים וצירין כיולדה והוו מבוזין בין עמי הארץ יהון נכבדי' ומיד יי' למבול יישב לרשיעייא אין מבול אלא דינין דמבול כגוונא דנפתחו מעיינות תהום וארובות השמים נפתחו ביומי טופנא אוף הכא יתערון דינין לגבייהו עילא ותתא עד

(ישעיה ס"ו) (שם ס"ה) (תהלי' כ"ט) (משלי ג') (שם ל"ב)

יתיר מיכלא מכולא אימתי
פליג' לון כד ייתי צפרא דאקרי
שחר ייתי לה חבלים דגלותא
ובג"ד אתקריאת אילת השחר
על שם קדרותא דצפר' דחבלים
ישעיה כ"ו לה כיולדה הה"ד כמו הרה
תקריב ללדת תחיל תזעק
בחבליה וגו' (אמר ר"מ בההוא זמנא
וגו' סייך אח"ז) אימתי פלגת להון
כד צפרא בעי למיתי בעוד
דאיהי ליליא וקדרותא סליקת
משלי ל"א לאנהרא כד"א ותקם בעוד
לילה ותתן טרף לביתה וכו'
כיון דאנהיר צפרא כלהו שבעין
שם ו"כ במזונא דילה כדין קלא חדא
אתער באמצעיתא דרקיעא
הושע ז' קארי בחיל ואמר קריבין עולו
לדוכתייכו רחיקין פוקו כל חד
יחזקאל י"ג וחד ליכנוש לאתריה הה"ד
תהלים ק"ד תזרח השמש יאספון וגו' ואיהי
אזלת ביממא ואתגליי' בליליא
הושע כ' ופלגת בצפרא ובגין כך אקרי
אילת השחר לבתר אתתקפת
כגיבור ואזלת ואקרי איל לאן
אתר אזלת אזלת שתין
פרסי מההוא אתר דנפקא
ועאלת לגו טורא דחשוכא

דלית סוף ותכלית וכל בזויין
וקינא דעבדו אומין דעלמא
לשם ידו"ד ולעמיה וכמה חרופין
דסבילו ישראל מנייהו על שם
יי' מכלהו נטיל נוקמא קב"ה
ועל ד אקרי נוקם יי' ונוטר ובעל
חמה לגבייהו:
ובחדש הראשון מאן ראשון דא
ניסן תמן אולידת ההיא
חיה לקיים מה דאוקמוה מארי
מתניתין בניסן נגאלו ובניסן
עתידין להגאל ובג"ד דיליה ויאמר
כי יד על כס תמן אומי לאעברא
מעלמא זרעא דעשו עמלקיים
בההוא זמנא משכו וקחו לכם
צאן למשפחותיכ' ושחטו הפסח
משכו משך ידו את לוצצים
בההוא זמנא כה אמר יי' לרועי'
הפושעים בי ואומר ועל אדמת
ישראל לא יבאו ואלין אינון
רועים דענא פרנסי דרא ובג"ד
אתמר עלייהו הנה אנכי
מפתיה והולכתיה המדבר
ונשפטתי אתם כאשר נשפטתי
את אבותיכם דקטיל לון
במכת חשך:
(ר' אלעזר אמר וכו' עד ההוא בהפוך קדף)

מתמן ארחת מזונא) אזלת בגו ההוא טורא דחשוכא ארח
רגלה חוויא חדא עקימא ואזיל לרגלה ׃ ואיהי סליקא מתמן
גבי טורא דנהורא כיון דמטת תמן זמין לה קב״ה חוייא אחרא
נפק ומקטרג דא בדא ואיהי אשתזיבת ומתמן נטלת מזונא
תבת לאתרה בפלגות ליליא ומפלגו ליליא שרייא לפלגא עד
סליקת קדרותא דצפרא כיון דאנהיר יממא אזלת ולא אתחזיאת
מה דאתמר ׃ ובשעתא דעלמא אצטריך למטרא מתכנשין לגבה
כל שאר חיוון והיא סליקת ׳לריש טורא רמאה ואתעטפת רישהא כצלח נ״כ ע״ב
בין ברכאה וגעת גועה בתר גועה וקב״ה שמע קלה ואתמלי רחמין
חס על עלמא והיא נחתת מריש טורא ורהטת וטמירת גרמהא
כל שאר חיותא אבתרהא רהטין ולא משכחין לה הה״ד ׳כאיל תהלים מ״ב
תערוג על אפיקי מים מאי על אפיקי מים על אפיקי מים מהנהו
דאתייבשו ועלמא צחי על מייא כדין תערוג ׃ בשעתא דאתעברת
אסתימת כיון דמטא זמנא למילד געאת וראמת קלין קלא בתר
קלא עד שבעין קלין כחושבן תיבין ׳יענך יי׳ ביום צרה דאיהי שם כ׳
שירתא דעוברתא דא וקב״ה שמע לה וזמין לגבה כדין אפיק חד
חוייא רברבא מגו טורי חשוך ואתי בין טורין פומיה מלחכא
בעפרא מטי עד האי איל ואתי ונשיך לה בההוא אתר תרי זמני
זמנא קדמאה נפיק דמא ואיהו לחיך ׃ זמנא תניינא נפיק מייא
ושתו כל אינון בעירן די בטורייא ואתפתחת ואולידת וסימניך
ויך את הסלע במטהו פעמים ׃ וכתיב ותשת העדה ובעירם במדבר כ׳
בההוא זמנא דקב״ה חס עלה על עוברתא דנחש (נ״א דחויא) דא
מה כתיב ׳קול יי׳ יחולל אילות ויחשוף יערות וגו׳ קול יי׳ יחולל תהלים כ״ט
אילות אינון חבלין וצירין לאתעדא אינון שבעין קלין מיד ויחשוף
יערות לאעברא (נ״א לאתערא) ההוא נחש ולאתגלייא ההיא חיוה

בינייהו

בינייהו למיהך · ובהיכלו מאי ובהיכלו בהיכלו דקב"ה כל אינון
אוכלוסין פתחין ואמרין כבוד מאי כבוד ברוך כבוד יי' ממקומו :

וכחדש הראשון מאן חדש הראשון
דא איהו חדש דההאי
חיה אתגלייא ביה ואתתקפת
ביה ונפקת לעלמא בארבעה
עשר יום · בארבעה עשר אין
שאר חיוותא דאינון י' י' לכל
סטר בד' סטרין דעלמא ·
ובספרי קדמאי איהו י' וחד לכל
סטר לארבע סטרין ואינון ארבע
עשר כיון דאינון ארב' מתחבראן
ומתתקנן עם אינון עשר דכסטר'
דימינ' כרין י"ד בחדוה לאתתקנ'
חיה דא (ס"א לאתתקנא סיהרא פיה דא)
בתקונהא · ר' אע"ר אמר ודאי
הכי הוא ות"ח כתיב משכו וקחו
לכם צאן וגו' משכו בחבורא
קדמאה מאי משכו כמאן דמשיך
מאתר אחרא לאתר דא משכו
יומין עלאין לגבי יומין תתאין ·
יומין עלאין אינון שס"ו
כחושבן

טייך לקמן אחר אומר כבוד

שמו' י"ב

רעיא מהימנא

אמר ר"מ מילין אלין סתימין
וצריך למפתח לון לגבי
חברייא דמאן דסתים לון גניזין
דאורייתא איהו מצער לון
דלרשיעייא נהורין דרזין אתחזרן
לון חשוכין ואיהו מתלא לממונ'
דאיהו גניז מאן דחפר ליה עד
דגלי ליה ולאו איהו דילי' אתהד'
בסוכלתנותיה בחשוכא וקבלא
ולמאן דאיהו דיליה נהיר ליה
ובג"ד אית לב"נ לגלאה רזין
סתימין דבאורייתא · בעשור ט'
אינון לכל סטר לקבל ט' ירחין
דיולדה כחושבן א"ח מאן יולדה
ד' מן אחד א"ח איהו ט' לד'
סטרין דאת ד' ואינון ארבעים
אח' זכור ד' שמור הא ארבעין
ותרין אשתאר כבוד דאתמר
ביה בשכמל"ו · ואיהו כבוד
ל"ב ב' זמנין לכל סטר דאת ד'

הרי ס"ד לד' סטרין רנ"ו ואוקמוה כבוד לעילא ל"ב לתתא ובג"ד

מייחדין ·

וושבן מישכ"ו יומין תתאין זמנין
אינון שנ"ה ובזמנא דאתנהרת
הרא באשלמותא סליקו למהוי
נון יומין שס"ה כחושבן משכו
ר חד משכו יומין עלאין
כי יומין תתאין למהוי כלהו
זר' חבורא חדא ומאן מישיך לון
נון עשר דלסטר ימינא דכתיב
עשור בעשור בעשרה מבעיליה
איבעשו' שא ט' אינון לכלסטר

מייחדין בכל יומא תרין זמנין
דאמרן בהו תרין זמנין כבוד
דאיהו ס"ד ותרין זמנין ד' ד' מן
אח"ד הרי ע"ב הרי ד' דאח"ד
שלימו דמ"ב שמהן ושלימו דע"ב
שמהן ובגין דא אמרין במזמור
לדוד מי זה מלך הכבוד יי' עזוז
וגבור ובזמנא תניינא מי הוא
זה מלך הכבוד :

קורה חדא דאזלא באמצעיתא כגוונא דא וההוא
ורה אשלימת לעשר ועל דא בעשור כמה דאתמר
יר ושמור לשמושא בעשרה אינון יומין תשע בההוא
ורה ' לחדש הזה יומין דלסטר ימינא בגין לאתחברא זאת
ה למהוי כלא חד ' ובזמנא דאינון ד' אתקישרו לד' סטרין (ומתחבן)
הדייהו כדין אולידת ההיא חיה וחוייא אזיל ליה ובההוא זמנא
קדישין לעילא להאי חיה וקראן לה כבוד וכדין אתקדיש
ערא מה דלא הוה עד השתא וכען קראן לה כבוד הה"ד
'ובהיכלו כלו אומר כבוד (אמר ר"מ מילין אלין כנו' לעיל) :

תקונא ק"ז ה' (תו כגוונא דא)

תלים כ"ט

אן היכלו דא היכל עלאה
פנימאה דתמן מתקדשא
לא ' תמן מקדשין למאן דחזי
אתקדשא היך מקדשין ליה
ההוא היכלא בקדמיתא
תפתחו תרעין וחד מפתחא
תימא אתקין ופתח תרעא חד

רעיא מהימנא

אסתחר ההוא היכלא ופתח תרע'
אחרא דסטר דרום (ד"א
צפון) בשבעין ותרין עטרין לבתר
אפתח תרעא תליתאה לסטר
מזרח בחמשין (נ"ל) נהורין דחמשין
תרעין דבינה לבתר אפתח
תרעא אחרא דלסטר צפון (ד"א

סייך לעיל אחר מלך הכבוד

לסטר דרום כדין עאל כהנא
רבא בההוא פתחא ואזדרז(א)
בהימיינוי ותקונוי ואתעטר בעטר׳
דקדושה ולביש חושנא ואפודא
ומעילא דשבעים זגים ורמונים
שמו׳ כ״ח דאינון ׳פעמון זהב ורמון וציץ
נזרא דקודשא על מצחי׳ דאתקרי
תלים כ״א ציץ נזר הקדש ואתקשט בארבע
בגדי זהב ובד׳ בגדי לבן ועל
ההוא ציץ מ״ב אתוון מלהטן ביה
ומנצצן עליה ונהיר כל ההוא
היכלא בנהורין עלאין(ב) אסתחר
ההוא מפתחא ופתח סטרא
אחרא דבסטר צפון כדין עאל
לוי מעשרא דיעקב דאפריש
לקב״ה וכנור דעשר נימין עמיה
ואתעטר בעטרוי וכדין אסתחר
מפתחא ופתח בההוא היכלא
חד תרעא ההוא תרעא דקיימא
באמצעיתא עמודא דלסטר
שם כ״ד מזרח עאל ואתעטר בשבעין
עטרין ואתעטר בארבע

מערב) בע״ב עטרין וכלהו רמ״ח
בחושבן תיבין דפרשיין דק״ש
ומה דבקדמיתא ההיא חיה
הוות זעירא בההוא זמנא
אתרביארת הה״ד מלא כל
הארץ כבודו דאיהו כבוד עלאה
ותתאה כדמטי לחי עלמין דביה
ח״י ברכאן דצלותא ופתח ביה
׳אדני שפתי תפתח ופי יגיד
תהלתך כדין עמודא דאמצעיתא
אתחבר בהדה בחביבו דנשיקין
דשפוון ואינון נצח והוד דלשון
איהו צדיק בינייהו לשון למודים
בההוא זמנא וישק יעקב לרחל
כדין קראן לההיא חיה כבוד
כבוד אבא ואימא מקודש
מקודש כדין ירחא אתקדשא
כדקא יאות ט כדין ובחדש
הראשון ראשון ודאי וכדין מ׳שכו
ועל דא בעשור לחדש הזה
דאתחבר סיהרא קדישא
בשמשא דאתמר ביה ׳כי שמש
ומגן יי׳ צבאות ומדה הות נקודה
זעירא (נ״א כגוונא דא ט) אתמלת בסיהרא וכדין איהי החדש מלא
וסיהרא׳

א) פי׳ לכנס בו הרגומו ג״ש דכולא ע׳ ככ״מ קי״ד ה׳ ·ב) כאן צייך ר״ע אסתחר הכיל היכלא וכו׳ לאחר
דרום ולכן הניח פרב סמוך לו כבר צפון הרא״ב ·

רבע אתוון דאינון תריסר וסיהרא אתמלייא כגוונא דא ם
תעט' בגלופין דמאתן וע' ף מלא כל הארץ כבודו בקדמית'
מין ואתעטר בעטרין דסייפי חסר וכען כשלימו :
מא עד סייפי עלמא בכמה (יכי ח"ל פקח וכו' כעמוד זה) :
וישי יקר בכמה עטרין קדישין אסתחר ההוא מפתחא ופתח
ה כל תרעין גניזין וכל תרעין דקדושין טמירין ואתקדש בהו
ימא תמן כמלכא מתברך בכמה ברכאן מתעטר בכמה עטרין
ין נפקי כלהו בחבורא חדא מתעטרן בעטרייהו כדקא יאות
ן דנפקי אתער לוי בקישוטוי והאי חיה אתערא ואזעירת גרמה
ו רחימו דשירתא היך אזעירת גרמה מגו רחימו דשירתא
עירת גרמה וזעיר זעיר עד דאתעבידת נקודה חדא כיון דאיהי
עירת גרמה (בשירתא) כדין כתי' וילך איש מבית לוי ויקח את בת שמו' כ'
ודאי מסטר' דשמאלא היך אחיד לה אושיט שמאלא תחות רישה
ו חביבו ואי תימא כיון דאיהי נקודה חדא איך יכיל לאחרא
קודה זעירא אלא לגבי עילא כל מה דהוה מלה זעירא דא
שבחת' ורא עלוייא ורב ברבו עלאה מירכהנא רבא אתער לה
חיד לה וחביק לה דאילו הוות רברבא לא יכלין לאחרא כלל
כל כיון דאזעירת גרמה ואיהי נקודה חדא כדין אחרין כרה
לקין לה לעילא כיון דסלקין לה ויתבא בין תרין סטרין אלין
ין ההוא עמודא דקיימא באמצעיתא אתחבר בהדה בחביבו
שיקין ברחימו דחבורא חדא כדין וישק יעקב לרחל ברחימו בראשית כ"ט
שיקין מתחבקן דא בדא בלא פרודא עד דנקטא נפשא
נונין כדקא יאות בשעתא דנקטא נפשין דענוגין כדקא יאות
עיא לפקדא לחילהא מתכנשין כלהו וקריין לה מגו היכלא
יישא כבוד כבוד בהיכלא קדישא אבא ואימא פתחי
ואמרי

ואמרי מקודש מקודש כדין ירחא אתקדיש כדקא יאות וכדין
כתיב ובחדש הראשון ראשון ודאי ועל דא משכו וגו׳ ועל דא
בעשור לחדש הזה דאתחבר סיהרא בשמשא ומה דהוה (נקטא)
נקודה חדא כד נחתא אתפשט זעיר זעיר ואתמלייא ואתעבידת
ה׳ מלייא מכל סטרין מתקדשא כדקא יאות:

רבי חייא פתח בארבעה עשר יום לחדש פסח וגו׳ אימרא דאיהו פסחא אמאי בגין דא דחלא דמצראי ואלהא דילהון הוה אימרא בגין דמצראי פלחין למזל טלה ובג״כ פלחין לאימרא תא חזי כתיב הן נזבח את תועבת מצרים מאי תועבת מצרים וכי על דשנאין ליה כתיב תועבת מצרים בגין דא דחלא דמצראי ואלהא דילהון אקרי תועבת מצרים כמה דכתיב כתועבות הגוים דחלא דשאר עמין. תא חזי חכמתא דיוסף דכתיב ומקצה אחיו לקח ה׳ ואוליף לון למימר אנשי מקנה היו עבדיך. וכי מלכא דהוה שליט על כל ארעא ואבא למלכ׳ עביד כדא ועביד לאחוי דיישנאון להון

שמות ח׳ דברים י״ח בראשית מ״ז

רעיא מהימנא

אמר רעיא מהימנא כגון לישנא דאיהו מקל לכל אנשי ביתיה ואיהו לישנא דאת ו׳ ואיהו מטה דביה עשר אותות וביה מחא קודשא ב״ה על ידוי י׳ מחאן ובגין דכל מחאן הוו מסטרא דה׳ ה׳. רבי עקיבא אומר מנין שכל מכה ומכה שהביא הקב״ה על המצרים במצרים היתה של חמש מכו׳ וגו׳ אמור מעתה וכו׳ ואת ה׳ סלקא באת י׳ לחמשין מחאן חמש זמנין חמשין אינון ר״ן ובג״ד ועל הים לקו ר״נ מכות אמר יוסף כל מיטב ארץ מצרים רעמסס היא וההיא ארעא אפרישו לדחלן דילהון לרעיא ולמיהך בכל ענוגין דעלמא וכל מצראי חשיבו לאינון דרען לדחליהון

הון ולא יחשבון להון אלא
ראי תועבת מצרים דחלא
אלהא דילהון אקרי הכי וע"ד
תי' הן נזבח את תועבת מצרים
אמר יוסף כל מיטב מצרים
יא ארץ רעמסס וההיא ארעא
פרישו לדחלא דילהון לרעיא
למיהך בכל ענוגין דעלמ' וכל
צראי חשיבו לאינון דרעאן
לדחליהון כדחליהון אעביד
אחי דירתון ההיא ארעא
סגדון לון מצראי ויחשבון לון
דקא יאות והיינו דכתיב כי
תועבת מצרים כל רועה צאן
חשבין לון כדחליהון א"ר
יסי והא תנינן כמה דאתפרש
קב"ה מאינון דפלחי לע"ז הכי
אתפר' מע"ז ממש וכי יוסף עביד
אחוי ע"ז א"ר לא עביד יוסף
אחוי ע"ז לא עביד לון לשלטא'
על ע"ז דילהון ולאכפייא ע"ז
דילהון תחות ידייהו ולרדאה
לון במקל אמר יוסף אי ישלטון
אחי על ע"ז דילהון כ"ש דישלטון
על גרמייהו ובגין כך אותיב לון
במיטב ארעא ואשליט לון על
כל ארעא וע"ד אימרא דאיהו

לדחליהון כדחליהון ודא ישאיל
יוסף מפרעה לשלטא' אחוי על
דחלין דמצראי דיתכפיין תחות
ידיהו כעבדין · בתר מתלבשין
למהוי כלהו מתכפיין תחות שם
יי' מסטריהון ולא שליט בעלמ'
אלא שם הוי"ה ואתכפיין כל
ממנן תחות ידיה ולאחזאה לון
דאיהו עתיד לאתפרעא מנדון
הה"ד ובכל אלהי מצרים אעשה שמו' יב
שפטים אני ידו"ד כד מטעיין
לבריין ועבדין גרמייהו אלוהות
ובגין דטלה ממנא דיליה איהו
רב על כל ממנן דאלהים אחרים
מני קב"ה לישראל ויקחו להם שם
איש שה לבית אבות שה לבית
ואשליט לון עליה ותפשו ליה
תפיש בתפישה דילהון (ה) יומא
תרין ותלת · ולבתר דא אפיקו
ליה לדינא לעיני כל מצראי
לאחזאה דאלהא דילהון ברשו
דישראל למעבד ביה דינא בגין
דא אל תאכלו ממנו נא ובשל לעיל ר"מ
מבושל במים כי אם צלי אש בגין בקו' דף
ראשו על כרעיו ועל קרבו למהוי שמות יב
דן באש צלי ומני לזרקא לגרמין
דיליה בשוקא בבזוי ובגין דא

ה) לא אמר ג' יומין לפי שאין יחוד וכללות לקליפות יתפרדו כל פועלי און הרמ"ז ·

פסח אמאי אלא דחלא דמצראי ואלהא דילהון הוה אימרא (ב) אמר קב"ה מבעשור לחדש סיבו דחלא דילהון דמצראי ותפישו ליה ויהא אסור ותפיס בתפיסא דילכון יומא חד ותרין וג' ביומא ד' אפיקו ליה לדינא ואתכנשו עליה ובשעתא דמצראי הוו שמעין קל דחלא דילהון דתפיש בתפישה דישראל ולא יכלין לשזבא ליה הוו בכאן והוה קשייא עלייהו כאילו גרמייהו אתעקידו לקטלא אמר קב"ה
שמו' י"ב
יהיה תפיש ברשותייכו יומא בתר יומא ארבעה יומין בגין דיחמון יתיה תפיש וביומא רביעאה אפיקו ליה לקטלא ויחמון ליה מצראי היך אתון עבדין ביה דינא ודא קשיא להו מן כל מכתשין דעבד לון קודשא ב"ה אינון דינין דיעבדון ברחליהון לבתר דיינין ליה בנורא

ועצם לא תשברו בו ומני ליומא רביעאה בתר דהוה תפיש תלת יומין קשור למעבד ביה דינא ודא קשייא לון מכל מכתשין דמחא לון קב"ה על ידא דר"מ ולא עוד אלא דמני דלא למיכל ליה בתיאובתא ומיד דחמאן גרמוי בשוקא ולא יכלין לשזבא ליה דא קשיא לון מכלא ולא עוד אלא דאתמר בהו ומקלכם בידכם לאתכפייא כל דחלין דמצראי תחות ידייהו · ובגין דאינהו בכורות ממנן כתיב ויי' הכה כל בכור בתר כל דא כתיב לא יאכל חמץ שבעת ימים תאכל עליו מצות לחם עוני וכתיב כל מחמצת לא תאכלו אמר ר"מ אמאי מני דלא למיכל חמץ שבעת יומין · ולמיכל בהון מצה ואמאי לא יאכל ואמאי לא תאכלו · אלא ז' ככבי לכת אינון שצ"ם חנכ"ל ואינון מסטרא דטוב ורע נהורא דלגו מצה · קליפה דלבר חמץ · ואינון חמץ דכר מהמצת נוקבא · מצה דלגו שמורה ואינון שבע הנערות הראויות לתת לה מבית המלך · ואתמר עלייהו

ושמרתם

ב) או' בשה"כ שבשנים עשר חדשים מתפשטים י"ב אותיות ג' הויות י' בניסן ובאותו הלילה גדול כח הקדושה ולכן צוה ה' בי' לחדש שיקחו השה דחלא דילהון ואו' כה שהידים שי' תתגש"ב וז"ל המצריים היו מלחשים כאין שטלה והשד עולה מתוך האון ומגיד עתידות לכך צוה הקב"ה משכו לבזיונך כאן לשחיטת פסחים ע"כ ולכן יצדק לקרא: דחלא דמצראי פסים להם כמו הנקרא אורחקילי ·

נורא דכתיב פסילי אלהיהם
נשרפון באש אמר קב"ה אל
תאכלו ממנו נא דלא יימרון
ברעותא ובתיאובתא דדחלנא
אכלין ליה הכי לא אתקינו ליה
צלי ולא מבושל דאילו מבושל
הא טמיר ולא יחמון ליה אלא
תקונא דיליה דיחמון ליה הכי
וקדא בנורא בגין דריחיה נודף
תו רישי' עליה כפוף על קרסולוי
דלא יימרון דחיה או מלה אחר'
הוא לא דישתמודעון ליה דאיהו
דחלא דילהון ותו דלא ייכלון
ליה כתיאובתא לא על שבעא
ארח קלנא וביזיון · ותו עצם לא
תשברו בו אלא דיחמון גרמוי
רמאן בשוקא ולא ייכלון לשזבא

ושמרת' את המצות · מצה איהי
שמורה לכלה דאיהו ו' וביה
אתעכיד מצוה ומאן דנטיל לה
לגבי יה גניזין במ"ץ מן מצה
ואינון י"ס ה"ן ומני קב"ה לברך
לה שבע ברכות ליל פסח דאינון
שבע הנערות דילה שצ"ם ח"נכל
ומני לאבער' מנהון חמ"ץ ומחמצ'
דאינון ענני' חשוכין דמכסיין על
נהורין דשבעה ככבי לכת
דאתמר בהון ותבאנה לא קרבנה
ולא נודע כי באו אל קרבנה
ומראיהן רע חשוך כאשר בתחל'
דכל כך חשוכא דעננין דילהון
דלא יכלין נהורין לאנהרא להון
ובגין דא ולא נודע כי באו אל
קרבנה :

ליה ועל דא כתיב ובאלהיהם עשה ה' שפטים · דינין סגיאין ·
ונו ומקלכם בידכם ולא חרבא ורומחא ושאר מאני קרבא
א"ר יהודה הא אוקמוה דמצראי פלחי למזל טלה ובג"כ פלחין
ואמרא א"ר יוסי אי הכי טלה יפלחון ולא אמרא · א"ל כלא פלחי
ולא מזל טלה נחית וסליק בטלה ואמרא ובגין כך פלחין לכלא
א"ל הכי שמענא דכל בעירא רבא (ס"א דלהון) דחלא דילהון הוא
ועל דא קטל קב"ה כל בכור בהמה · והא אתמר דלין אינון
דרגין דלעילא דאקרון הכי א"ר אלעזר כתיב °כל מחמצת לא
תאכלו וכתיב °לא יאכל חמץ אלא דא דכר ודא נוקבא אר"ש
אלעזר ברי בדא °כתיב לא תאכלו ובדא כתיב לא יאכל אמאי
לא

שמו' י"ב
שם י"ג
זכ שייך כר"מ חסר קרבנא

לא כתיב לא תאכלו אלא נוקבא דאיהי אסטיאת ארחהא באזהרה ודאי דכר דאיהו אחיד בחוטא דרביו יתיר בבקשה וע"ד כתיב לא יאכל לא תאכלו · אמר ליה אבא והא כתיב לא תאכל עליו חמץ · אמר ליה אסגי תיבין יתירין ליקרא לקרבנא אבל בקדמיתא בבקשה לא יאכל ·אבל לבתר באזהרה לא תאכלו דהוא קשיא מתרווייהו מחמצת מאי טעמא בגין דריחא דמותא אית תמן · חמץ דכר · מחמצת נוקבא רגליה יורדות מות ברישא וסיפא דתיבה תשכח לה ובגין דא מאן דאכיל חמץ בפסח איהו אקדימת ליה מותא ולינדע דמית הוא בעלמא דין ובעלמא דאתי דכתיב ונכרתה הנפש ההיא · מצה אמאי אתקריאת מצה אלא הכי תנינן שדי בגין דאמר לעולמו די · דיאמר לצרותינו די · אוף הכי מצה בגין דקא משדר דמברחת לכל מסטרין בישין ועביד קטטה בהו כגוונא דשדי דמזוזה דמבריח לשדים ומזיקים דתרעא אוף הכי איהי מברחת לון מכל משכני קדושה ועביד מריבה וקטטה בהו (א) כד"א °מסה ומריבה ע"ד לא שמו' י"ז
כתיב מצה · והא מסה בסמך איהו אלא תרגומו דמצה איהו מצותא :

תהלים ס"ח רבי שמעון פתח ואמר °גער חית קנה עדת אבירים בעגלי עמים גער חית דא חיה דאתאח' בה עשו · קנה תנינן דביומ' דנסב שלמה מלכא בת פרעה בא גבריא' נעץ קנה בימא רבא וע"י אתבני קרתא דרומי מאי קנה דא דכורא דהאי חיה

רעיא מהימנא

ר"ש פתח ואמר גער חית קנה עדת אבירים בעגלי עמים גער חית קנה דא קנה דאתאחד ביה עשו דאיהי קרתא דרומי רבתא דנעץ · גבריאל קנה בימא רבא ובנו עליה כרך גדול דרומי קנה דחמץ וכד ייתי פורקנא לישראל יתבר ליה

א) נ"ה תימה דהו"ל לאתויי פסוק מלא שם לריב ומלה חלוקו :

שא ראית ליה סטרא זעירא
וחרותא דקרושה ודא איהו
קנה דנעיץ בימא רבא ובנ"כ
היה שלטא על עלמא ועד
שלטנו דא כתיב ׳קנה וסוף
ולו קנה שולטנותא וראש לכל
כוון ׳ תו קנה דזמין קב"ה
תברא ליה בקנה דא ׳ ת"ח
מצרים איהו שלטא ומנה נפקו
זה שולטנין לזנייהו ובלא ברזא
חמץ כיון דתבר ליה קב"ה
פיק חמץ ואעיל מצה ׳ במה
חוטא זעירא מבלא תבר ח׳
מץ ואתעביד מצה אינון אתוון
אדתבר ח׳ דהאי היה דאקרי
מץ ועל דא אקרי חית קנה
ות לאתברא בקנה דא במה
תבר בחוטא זעירא בנימא
בר ח׳ ואתעבר מאיתנה והות
צה ׳ ועל דא כתיב גער חית
ה גער בה קב"ה ואתבר ח׳
מץ ואתעביד ה׳ (ס"א ואתעבר ה׳
ן ואתעביד) וזמין קב"ה לתברא
ה לההוא קנה כגוונא דא
בר רגליה דק׳ מקנה וישתאר
ה ׳ ׳הנה יי׳ אלהים בחוק יבא
עו מושלה לו הנה שכרו אתו
עולתו לפניו ׳ מאי ופעולתו

ההד גער חית קנה עדת׃
מתעברת מיד חמץ מעלמא
מחמצת דיליה רומי ׳ ויתגלייא
מצה בעלמא דאיהי בי מקדשא
דבית ראשון ובית שני אמר ישעיה ס"ו
בוצינא קדישא (ס"א ר"מ) דאינון
לקבל (כ"א לחם משנה) בת עין ימין
ובת עין שמאל ואינון לקבל רומי
רבתי רומי זעירא לקבל תרין
עינין דמכסיין על בת עינא ימינא
ושמאל ואינון לקבל שאור וחמץ
ועד דאלין יתבערון מעלמא בל
יראה ובל ימצא חד מנייהו בית
א׳ וב׳ לא יתגליין בעלמ׳ ואסוותא
דעיני עינא דאחשיך לבת עינא
ימין ושמאל מה יהא ואסוותא
דילהון מרה דעגלא והיינו ׳שם שם כ"ו
ירעה עגל ושם ירבץ ׳ שם ירעה
עגל דא משיח בן יוסף דאתמר
ביה ׳בכור שורו הדר לו ׳ ושם דברים
ירבץ דא משיח בן דוד ׳ חד ל"ג
אעבר רומי רבתי ׳ וחד אעבר
רומי זעירתא דמיכאל וגבריאל
לקבלייהו אינון ׳ ובג"ד ח׳ דאיהו
חוטא זעירא תבר לה וייעול ה׳
באתרהא דבקדמיתא קנה וסוף ישעיה
קטלו ׳ קנה שולטנותא דרומי מ׳
וסוף לכל מלכין ׳ דעתיד קב"ה

א) עמ"ש סר׳ פק׳ מהר"ם גאלאנטי ז"ל בפי׳ לת"א דל"ד ב׳ ועמ"ש בפ"ד דל"ו ׳ פא"ן׃

דא פעל ק' דההיא (ס"א פעולה דההוא קמץ) דיתכבר לה ואיהי פעולה לפניו איהי יעבר רגלי' ויהא הנה ראשון לציון הנה הנם וגו': לתכרא ליה גער חית קנה גער חיה ביישא ח' מן חמץ ואתכר רגליה מן מחמצת דאתמר בה רגליה יורדות מות ועוד גער

משלי ב' חית קנה יתכבר רגל קוף מן קנה וישתאר הנה מיד הנה יי' אלהים בחוק יבא ראשון לציון הנה הנם ולירושלם מבשר אתן · הנה

ישעיה מ"א ס' בתר אלף ומאתן ואמר בוצינא קדישא כל הנפש לבית

שמות ט' יעקב ששים ושש · ששים לאתערותא דמשיח ראשון ושש לאתערותא דמשיח שני אשתארו ו' שנים לע"ב לקיים בהו שש

ויקרא כ"ה שנים תזרע שדך ושש שנים תזמור כרמך ואספת את תבואתה

ירמיה ב' דאתמר קדש ישראל ליי' ראשית תבואתה אם כן מהו כתיב לעיל רנ"ו ליעקב שמחה · אלא ארבע גאולות עתידין למהוי לקבל ארבע כוסות דפסח בגין דישראל מפוזרין בארבע פנות עלמא ואינון דיהון רחוקין מאומין אקדימו לרנ"ו ותניינין לשתין ותליתאין לשיתין ושית ורביעאין לע"ב ופורקנין אלין יהון בד'

חבקוק ג' חיוון בשם ידו"ד דרכיב עלייהו הדא ה"ד כי תרכב על סוסיך מרכבותיך ישועה דלקבלייהו יתער לתתא ארבע דגלין ותריסר שבטין ברזא דיהו"ה מלך יהו"ה מלך יהו"ה ימלוך לעולם ועד תריסר אתוון אינון לקבל תריסר שבטין וי"ב אנפין דתלת אבהן דאתמר עלייהו האבות הן הן המרכבה ואינון עשר שבטין אלף שנין תרין שבטין מאתן שנין ומי"ב אתוון תליין ע"ב שמהן דאינון ע"ב שנין בתר אלף ומאתן ואינון כ"ד לכל חיה מתלת חיוון כ"ד

ישעיה ו' רזא דיליה וקרא זה אל זה ואמר ואינון תלת כתות מן כ"ד צורות · כת אחת אומרת קדוש וכת תניינא אומרת קדוש וכת תליתאה אומרת קדוש מיד אתער שמאלא במ"ב אתוון דיעבר

דברים כ"ב דינא בעמלק · כי יקרא קן צפור לפניך בדרך מארי מקרא בכל עץ מארי משנה דאינון כאפרוחים דמקננין בענפי אילנא · אית דאמרי בכל עץ אלין ישראל

דאתמר

דאתמר בהו כי כימי העץ ימי עמי · או על הארץ אלין מארי
תורה (ר"ה מזכה) דאתמר בהו על הארץ תישן וחיי צער תחיה
ובתורה אתה עמל · אפרוחים אלין פרחי כהונה · או בצים אלין
דזן לון קב"ה מקרני ראמים ועד ביצי כנים · והאם רובצת על
האפרוחים בזמנא דהוו קרבין קרבנין · מה כתיב לא תקח האם
על הבנים · חרב בי מקדשא ובטלו קרבנין מה כתיב שלח תשלח
את האם וגלו הבנים והיינו ואת הבנים תקח לך מסטרא דא דאת
ו' דאיהו עולם ארוך דאתמר ביה למען ייטב לך והארכת ימים
לעולם שכלו ארוך · ובאתר דקרבנין תקינו צלותין ומצפצפין
בקלין דשירין · בקול דק"ש לגבי עמורא דאמצעיתא דאיהו
לעילא דהא אימא וברתא בגלותא ומיד דנחית קשרין לה בברתא
דאיהי יד כהה למהוי קשיר ו' עם ה' בשית ספיראן מיד מלחשין
לגבי חכמה ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד · אח"ד כבו"ד
גימטריא מ"ה מן חכמה דנחית ליה לגבי אימא ומיד דנחית
קשרין ליה עמה בקשורא דתפלין דרישא ובגין דא כד' פרשיין
דתפלין קדש לי חכמה · והיה כי יביאך בינה · שמע ישראל
תפארת · כליל ו' ספירן בשית תיבין · והיה אם שמע מרכות יד
כהה · צלותא כתר ב' על רישיה אין קדוש ביהו"ה דסנדלפו"ן
קושר כל צלותין ועביד לון כתר · בההוא זמנא צריך לסדרא מנורה
(ס"א פקודא) לסעודתא דמלכא ומשכנא ומנרתא וארונא ומדבחא
בכל מיני שמושא דביתא דמלכא ולאו בתר פתורא אזלינן דלאו
עובדא דקב"ה דלאו אזלינן אלא בתר פתורא דאיהו עובדי ידוי
דקב"ה דאיהי שכינתיה · משכן דיליה · פתורא דיליה · מנרתא
דיליה · ארונא דיליה · מדבחא דיליה · איהי כלילא מכל מאני
שמושא למלכא עלאה · אן אינון דמתקני חמרא ונהמא דמלכא
עלאה דאתמר בהו את קרבני לחמי לאשי דלית לקרבא ליה
לגביה אלא אין דאתקריאו אישי יי' · ובג"ד את קרבני לחמי לאשי
עליה אתמר לכו לחמו בלחמי ואתקרי לחם הפנים דאינון י"ב משלי ט'
אנפין יברכך יהו"ה יאר יהו"ה ישא יהו"ה י"ב אנפין דג' חיוון מאי

לחם דע"ין פנים דא נהמא דאדם דאיהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א ואיר
ליה נהמא כד' אנפין דאינון ד' אתוון ידו"ד האי נהמא דפתורא
דמלכא איהו סלת נקייה ׳כבשן דיליה דאופה ביה נהמא שכינתא
תמן אתבישל ואשתלים ובג"ד אין בוציעין ע"א מאתר דגמר בישול
כגוונא דשלימו דפרי איהו גמר בישולו ׳והאי איהו אד"נ גמר
ושלימו דידו"ד דאיהו לחם הפנים אדנ"י כבשן דיליה דאיהי כבוש
שמו' י"ט תחות בעלה ובגינה אתמר ׳והר סיני עשן כלו מפני אשר ירד עליו
יי' באש ויעל עשנו כעשן הכבשן ׳ ולא כבשן דאש דהדיוט אלא
ככבשן דבירה כבש רחמיו לעמיה כד מצלין ובען בעה"ן כי
יכבשו רחמיך את כעסך וביה כבשי דרחמנא למה לך ׳ ובנהמא
דאורייתא אית סלת דיהב ליה מלכא לאינון דאתמר עלייהו כל
ישראל בני מלכים ׳ מיכלא דצדיקייא ׳ ואית נהמא דאורייתא
דאיהו פסולת לאינון עבדין ושפחות דבי מלכא ׳ ובג"ד במטרונית
משלי ל"א אתמר ׳ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה דאינון
מארי מתניתין ובג"ד אתמר במיכלא דמלכא ועשירית האיפה
סולת ודאי ודא יו"ד מן אדנ"י איהי עשירית ודאי סלת דהיכלא
דמלכא ואשתבחת ׳ (ד"א דהיכלא דמלכא אשתכחת) קום בוצינא קדישא
אנת ור' ע"זר ברך ׳ ור' אבא ור' יהודה ור' יוסי ור' חייא ורבי יודא
לתקנא דורונא למלכא ולקרבא כל אברין דאינון ישראל קרבני
לקב"ה ההוא דאתקרי נשמה לגבי אברים ׳ שכינתא קדישת' אש
של גבוה דאחיד בעצים דאתקריאו עצי העולה דאינון עץ החיים
ועץ הדעת טוב ורע עצי הקדש אתקריאו אינון מארי תורה
ירמיה כ"ג דאתאחידת בהון אורייתא דאתמר בה ׳הלא כה דברי כאש נאם
יי' ואתמר בשכינתא עולה ליי' קרבן ליי' אשה ליי' ואתמר את
קרבני לחמי לאשי והא כתיב דלית לקרבא קרבן אלא ליי'
מאי ניהו את קרבני לחמי לאשי ׳ אלא אורחא דמאן דקריב
דורונא למקרב ליה למלכא ולבתר איהו פליג ליה למאן
דבעי אוף הכי ישראל מקריבין אורייתא לקודשא בריך הוא

דאיהו

דאיהו לחמו ואיהו יינו ואיהו בשר דיליה ואתמר בה עצם כרה׳ ג׳
מעצמי ובשר מבשרי בשר קדש דאוקמוה עלה מארי מתיבתאן
בבשר היורד מן השמים עסקינן וקב״ה מאי עביד מההוא דורונא
דמלכא דאכיל על פתורא דקרבין על פתוריה מכל מין ומין
סלת ובינוני ופסולת ואיהו פליג מפתוריה לכל מארי סעודתא
לכל חד כדקא יאות על ידי ממנן דיליה ומההוא נהמא דאיהו
סלת דמלכא אכיל איהו מני למיהב לאינון דרחימין גביה הה״ד
את קרבני לחמי לאשי ריח ניחוחי דהיינו אשי יי׳ ונחלתו יאכלון
(ודא הוא ההוא דאתמר ביה לכו לחמו בלחמי ושתו ביין מסכתי) משלי ט׳
האי איהו מסטרא דאילנא דחיי אבל מסטרא דעץ הדעת טוב
ורע מני למיהב בינוני למלאכים ופסולת לשדין ומזיקין דאינון
משמשין לסוסון ולפרשיין דמלכא · ואוף הכי דפרשין דמלכא
הוו מארי משנה דאינון כמלאכין משמשין לון שדים יהודאי
דאינון רשימין באות שדי (ס״א כאת י׳) ואית שדין ומזיקין מסטרא
דמסאבו דאתקריאו שדים עע״ז · וזה לעמת זה עשה האלהים
ובגין דא אמרו מארי מתניתין דאינון ג׳ מינין מנייהו · חד מין
דילהון כמלאכי השרת ומין תניינא כבני אדם ומין תליתאי
כבעירן · ואית בהון חכימין באורייתא דבכתב ודבעל פה אתקרי
יוסף שידא על שם דאוליף ליה שד ולאו למגנא אמרו מארי
מתניתין אם הרב דומה למלאך יי׳ צבאות תורה יבקשו מפיהו
ואשמדאי מלכא הוא וכל משפחתיה הא אוקימנא דאינון שדין
יהודאין דאתכפיין באורייתא ובישמאן דאורייתא · ובני אהרן
בגין דעריבו קרבניהון בג״ד אתענשו דכלהו קרבנין אע״ג דאתקריבו
לגבי מלכא איהו פליג לון לכל חד כדקא חזי ונטל לחולקיה
מה דאתחזי ליה · ובחבורא קדמאה:

(זהר) וביום הבכורים בהקריבכם
מנחה חדשה וגו׳ · א״ר
אבא יום הבכורים מאן יום דא
נהר היוצא מעדן דאיהו יומא
דאינון בוכרין עלאין ודא איהו

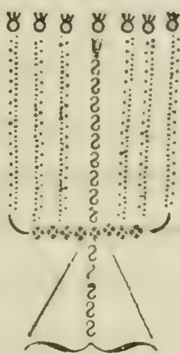
וביום הבכורים בהקריבכם
מנחה חדשה וגו׳ ר׳ אבא
אמר יום הבכורים אינון בכורים
עלאין דאורייתא הה״ד ראשית שמ׳ כ״ג
בכורי אדמתך תביא וגו׳ אמר

דאורייתא תלייא ביה ואיהו ר"מ כגוונא דבכורים לאמהון אפיק כל רזין ובגין דאיהו אוף הכי אתקריאו פירות בכורי' אילנא דחיי פרי אילנין אצטריכו דפירו' דאילנין כבכורה בתאנה לאייתאה: הכי ישראל קדמונים ובכורים

ירמיה ב' לקב"ה מכל אומין דעלמא הה"ד °קדש ישראל ליהו"ה וגו' ובג"ד אתמר בהון תביא בית יהו"ה אלהיך ובגין דא אומין ע"ז דאתמר

ישעי' ס' בהון °ויאכלו את ישר' בכל פה יאשמו רעה תבא אליהם אוף הכי ו' דכליל שית ספיראן ואיהו בן י"ה אתקרי בכ"ר וכל ענפין דנפקין מניה דבהון ראשי"ן כגוונא דא ו' איהו נהר מאינון בכירים נפיק מעדן ודא איהו דאוריית' נפקי כל רזין דאורייתא ובגין

משלי ג' אורייתא הדא הוא (כ"א (א) קרא) היא למחזיקים בה ופקודין ל איבא פרי דאילנין אצטריכו

אתקריאו בכורים ע"אין והוא נהר תליי' ביה וכד נפיק דאיהו אילנא דחיי (היא) דכתי' °עץ חיים דילה (ב) דמיין לאייתאה:

אמר רעיא מהימנא ואי תימרון אמאי בכורים דילהון אתקריאו מנחה חדשה משית ירחין לשית ירחין ומבר נש דאתמר ביה כי האדם עץ השדה לתשע ירחין או לשבעה ובע"רא אוף

כ"ב הכי °שבעת ימים יהיה תחת אמו ומיום השמיני והלאה ירצה לקרבן אשה ליהו"ה לקרבא קורבנא קדם יי' ועוד ספיראן בהון שם יהו"ה וכל כנויין דיליה אמאי אתקריאו בשם חיוון אלא מנחה חדשה בארח רזא דא שכינתא משית ירחין לשית ירחין אינון שית ספיראן דאתקריאו שנים קדמוניות לבריאת עלמא דאינון שיתא אלפי שנין הוי עלמא מסטרא דאימא עלאה ומסטר' דאימא תתאה אתקריאו ירחין ובגין דקדמו לעלמא וכל בריין אתקריאו

יחזקאל א' בכורים ושכינתא מנחה חדשה מסטרא דחיה דאתמר בה °ודמות פניהם פני אדם ואיהו תשע לחשבון זעיר דחנוך איהו בר נש

דאתייליד

א) כי יסוד או"א נקרא עץ החיים ששם כל סוד היחוד ולמטה ממנו עץ הדעת טו"ר שתליו באתר ומשם יפרד והיה וגו'
ב) פירוש השלות פרות ורכות וכמפרש לג פ"ק דקידושין שהשלות יש להן פירות הרמ"ז׃

דאתייליד לתשע ירחין דעוברא דאיהי עשיראה וברא כליל מכלהו ואתקרי בן בוכרא על שם אות ברית דאיהו י' טפה קדמאה דאתמשך מניה זריעורה כחין דאיהו ו' ואיהו י' סליק עד ו כאיבא דסליק על ענפא דאילנא ואינון דכמה ענפין אית באילנא וכמה תאנים עלייהו אינון דאקדימו בקדמית' אתקריאו בכורים אלין אינון רישין דכלהו כגוונא דילהון אתמר שאו שעריכם ראשיכם · שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה · שאו את ראש כל עדת בני ישראל · שאו שערים ראשיכם · שערים אלין אינון חמשין תרעין דבינה דאיהי מתיבתא דלעילא ושאו פתחי עולם דמתיבתא תתאה דכל מאן דאשתדל באורייתא לסוף מתנשא הה"ד אם נבלת בהתנשא ואוקמוה מ"מ כל המנבל עצמו על דברי תורה לסוף מתנשא ויבא מלך הכבוד · ולית כבוד אלא תורה מהכא מאן דיליף אורייתא דאתקריאת כבוד אתקרי מלך ולא תימא בההוא עלמא דאתי ולא יתיר אלא מלך בתרין עלמין בדיוקנא דמאריה ובג"ד כפל פסוקא תרין זמנין חד מי זה מלך הכבוד תניינא מי הוא זה מלך הכבוד שאו שערים ראשיכם · מאי ראשיכם תרין זמנין אינון חיוון דמרכבתא תתאה · ובחבורא קדמאה :

תהלים כ"ד ישעי' מ' במדב' א'

משלי ל'

(זהר) רבי שמעון פתח קרא ואמר שאו שערים ראשיכם וגו' · האי קרא אוקמוה ואתמר אבל שאו שערים ראשיכם אלין אינון תרעין עלאין · תרעין דכפלתנו עלאה · ואינון חמשין תרעין · ראשיכם אינון ראשים מאן אינון אלא כל חד ותרא אית ליה

אמר ר"מ אלין מילין כמה סתימין אינון למאן דלא ידע וגליין למאן דידע בהו ודאי ההוא צפורא איהו שכינתא קן דילה דא בי מקדשא וישראל אינון אפרוחין דאימא יתבא עלייהו הדא הה"ד והאם רובצת על האפרוחים ואינון מארי משנה דפרחין

דברים כ"ב

ליה רישא לאתפשטא ולמיעל
דא ברא ולאכללא דא ברזא
אשכחנא בספרא דחנוך שאו
שערים אלין אינון תרעין דלתת'
ישעיה ז' מאבהן ואינון תלתא כתראין
ראשיכם אינון ראשי אלפי ישראל
ואינון אבהן עלאי ואינון ראשין
דאינון תרעין וכגין אלין אינון
אופנים דסחרן ונטלין לון על
כתפייהו דאמרי שאו שערים
ראשיכם שאו למאן לראשיכם
דאינון ראשים עלייכו ושולטנין
עלייכו והנשאו פתחי עולם אלין
אמהן וארבע דאינון דלתתא
ויבא מלך הכבוד דא מלכא
עלא' דכלא דאיהו מלך מההוא
כבוד דנהיר לסיהר' ומאן איהו
יי' צבאות ויבא לאן אתר למיעל
אוריית' בארונא בחבורא חדא
כדקא יאות' וכיון דהאי עאל
לאתריה כדין אורייתא עאל
בארונא ואתחבר חבורא חדא
אוריית' עלא' באוריית' דבעל פה
מתחברן לפרשא מילין סתימין

אימתי

בצים אלין מארי מקרא
שנים למקרא ודא ה'

דפרחין בפקודין דילה או בצים
אינון מארי מקרא ובזמנא דחבו
ישר' ואתחריב בהמ"ק מה כתי'
שלח תשלח את האם הה"ד
ובפשעכם שלחה אמכם ואינון
מארי שיתא סדרי משנה כתיב
בהו ואת הבנים תקח לך דאינון
שית מסטר' דשית בנין דתחות
אימא עילא' דאינון בשית תיבין
דק"ש או בשית סדרי משנה
אחר המרבה ואחר הממעיט
ובלבד שיכוין לבו לשמים וקשרין
לון בקשרין דתפלין על רישא
ועל דרועא' ובמאי נטלין בנין
בכמה צפצופין דקלין דקריאת
שמע ולבתר לחשין בלחישו
בצלותא דחשאי לגבי אימא
וברת' ואינון ה' ה' ונחתין לגביה
ו' בקשר דיליה דאיהו יו"ד ושריי'
ה' עלאה על ו' תפלין על רישיה
ה' זעירא נחת לגבי י' דאיהו קשר
דה' עלאה' על ראש ו' ואיהו ו'
קשר עמה בה' דיד כהה וכג"ד
אפרוחים מסטרא דאת ו' כליל
שיתא סדרי משנה' או

דאתמר עלייהו בן חמש
בנין מסטרא דבן י"ה אלין

מארי

אימתי בשבועותיכם למניינא
דאתון מינין דככל שנת' דישרא
עברין חושבנין לירחין וזמנין
קב"ה אתקין תיבה גו אינון
יקיען ואעבר כרוזא הא כני
לתתא קדשו ירחא קדשו זמנא
אתקדשו כלכו לעיל' ועביד לכל
חילי דשמיא דיתקדשון כחדא
בעמא קדישא וכלהו נטרי כחד'
נטירא חדא וע"ד בשבועותיכם
למניינא דאתון מונין אינון בז'
שבתות וכדין משך קב"ה משיכו
ז' דרגין לתתא בההוא דרגא
דאתאחד כהו באינון ז' שבתות
ס"א באינון שבע שבתות וכדין
משיך קב"ה משיכו דשבע דרגין
לעילא בההוא דרגא דלתתא
דאתאחד באינון שבע שבתות)
אי תימא והא שיתא אינון ולא
תיר אלא כדין אימא יתבא על
אפרוחין ואשתכח רביע' עלייהו
אנן מפריחין לה ונטלין אינון
ית בנין כהאי דרגא דלתתא
קיימא דכתיב שלח תשלח את
האם ואת הבנים וגו' רב המנונא
סבא אמר בהאי יומא לא נטלין

ישראל

מארי קבלה עלייהו אתמר לא
תקח האם על הבנים ׳ ומארי
קבלה אינון מארי תלמוד
ואתמר עלייהו °ושננתם ואוקמו' דברים ו'
מ"מ אל תקרי ושננת' אלא ושלשת'
דאינון שליש במקר' שליש במשנ'
שליש בתלמוד ׳ ורזא דמלה כי
יקרא קן צפור לפניך בדרך
במארי מקרא ׳ °ועשית מנורת שמות כ"ה
זהב טהור ׳ הא אוקמוה ועשית
מנורת כלל ׳ זהב פרט ׳ מקשה
כלל ובמה מקראין מ"מ אינון
מרבין וממעטין כגון ריבה ומיעט
אוף הכי מרבין אל תקרי מדה
אלא מאה ׳ אוף הכי אל תקרי
ושננתם אלא ושלשתם ודרשינן
מניה שליש במקרא שליש במשנ'
שליש בתלמוד כדאית' בקדושין
אוף הכי °ביום כלת משה כלת במ"ב ז'
דרשינן ביה אי תימא דדרשינן
לון מנהון כיצד (א) מאלפא ביתא
ולא מעצמן דאינון לית לון רשו
לאוספא ולא למגרע אות מניה
דהיא ו' או לאחלפא את דא
באת אחר' הא כתיב כלות מלא
באורייתא מאן יהיב לון רשות

למגרע

(א) כתב הרמד"ל דמכאן ראיה פלין לספוך על המדרשים כענין חסר ומלא כשחולק על מגילות הספרים והמסורת עכ"ל.
וכ"פ הרדב"ז בתשובותיו ח"א סי' ק"ח פ"ם הרמ"ז :

ישראל אלא חמש כנין ואינון
חמשה חומשי תורה · ואי תימא
שית אינון אלא שבע אינון כחד
ציפרא דאשתכחת בין גדפהא
דאימא · וישראל ידעי למיצר
צירה טבא רבא ויקירא מרה
עבדי מפקי מתחות גדפהא
דאימא ההוא צפירא בלחישו
דפומא מלחשי לגברה לחישו דברי׳ י״ו
בתר לחישו וההוא צפור׳ דחייש
(ס״א דרחיס) דאינון לחישין ולאינון
קלין דקא מלחשי לגבה · ואע״ג
דאיהי תחות גדפי אמהא זקיף
רישה ואסתכלת לגבי ההוא
לחישו דקלא ופרחת לגבייהו
ונפקא מתחות גדפהא דאימא
כיון דישראל נטלי לה אתקיפו
בהו ולחשין להו וקשרין לה בקשור׳
דלא תפרח ותזיל · מיד נטלי לה
ישראל בההוא קשורא ואיהי
בעאת למפרח ולמיזל ולא יכילת
למיזל ובעוד דאיהי קשירא
בידייהו אינון מלחשי בקליהון
ואיהי מצפצפא בהדייהו ופרחת
לעיל׳ ונחת׳ וכל אינון כגין דתחו׳
גדפי

למגרע אות מניה דהיא ו׳ הי
לא אית הכא מלה דאתחלק
באלפא ביתא אלא אלין תיב
חסרין דאינון מלאין ומלאי
דאינון חסרין ועל כל פירוש
דיכלין למעבד לקשטא כלה
בתכשיטין דילה קודשא ב״ה מג
למעבד כמה דיימרון ולמהו
מאמין לון הה״ד °על פי התור
אשר יורוך · לאומן דחתך מאנ
לבושין דמלכותא ועבד מנהו
חתיכן סגיאן אינון דידעין אתרי
דחסרין אלין חתיכות או אלי
דמשתארין אינון מתקנין אינו
לבושין ושויין אינון חתיכו
דאתוספן באת׳ דמעוטין וחתיכו
דאינון מעטין מוסיפין עלייה
והאי איהו על פי התורה אשר
יורוך · ואי תימא אי כך הוא
מאי איהו דלזמנין טעי חד מנייה
ויימא הדרי בי · אלא עד דיעבד
הוראה מההיא מלה דחולקי
עלה יכיל ההוא דאקשי עלה
למימר הדרי בי דלא כך
מפרקי תכשיטין דכלה ידעין
בחתיכות לאן אזלן עד דיהא

פסק על בורייה פרוקין דהלכות על בורייהון · מנורה ז׳ בוציני
אסת׳ ב׳ דילה °את שבע הנערות הראויות לתת לה מבית המלך לקבל
שין

גרפי אמהון כיון דישמעי ההוא
צפצופא דאחתהון ולחיישו דההו'
קלא מיד נפקי מתחות גדפהא
דאמהון ופרחי לגבי ההוא
צפורא וישראל נטלי לון ואחרי
בהו ואלמלא ההוא צפורא
יקא אחרי בקדמיתא אינון לא
פרחי לגבייהו לעלמין ולא יכלין
'אחרא בהו (*) היך צרין צרה
יהאי ציפרא קדישא מתקנין
יקמה מיכלא יקירא בההוה וכל
נוגין ועאלין לבי כנישתא ולבי
מדרשא ומצפצפן לגבה בקל
חישו כרקא יאות ואירהי
מטמרא תחות גדפהא דאימא
קפת רישא וחמש פתורין מתקנן
צפצופין לגבה כרקא יאות
פקת ופרחת לגבייהו כמה
יאתמר וכה אחרין כל אינון
נין ומשלחין לההוא דרביעא
לייהו ואזלת בגין דהוא מן
קיעא שביעא' ולעילא במכוסה
מך אל תדרוש שלח ליה דלא
יכול לאדבקא ועל דא כתיב

שי"ן דתלת ראשין ש ושי"ן דארבע
ראשין דתפילין ש ואינון

לקבל ז' ברכאן דק"ש
דאינון בשחר מברך
שתים לפניה ואחת לאחריה
ובערב מברך שתים לפניה
ושתים לאחריה לבתר כהנא
רבא בעבודה דמשמש בכנפי
מצוה פעמונים ורמונים אינון
קשרין וחוליין וציין תפלין מתמן
ואילך °ועשית מזבח מקטר קטרת שמות ל'
פתח ר"מ (ר"ה ר"ט) ואמר כתיב
בפרשתא דא והקרבתם
אשה לי"י ואוקמוה דעולה
לאישים ובגין כך סמך עולה
לאשה ועוד אוקמוה דלית עולה
אתייא אלא על הרהור הלב
ודאי כל קרבנין לא אתיין אלא
לכפרא כל קרבנא וקרבנא על
כל אברין דבר נש כפום ההוא
חטא דההוא אבר על טפין
דמותא °עוגות מצות כילא וחמ"ן שם י"ב
אי זריק טפין קדמאין קדם
דאחמיצו באתר דלאו דיליה

הסכינה נקרא מלך המטטרון לכור קדש ובא"ס שלכו פנקסיס ללוז לפור זה הליכו בהסרס עמכו היאך נדין אותו
ע"ב בפטפוטין ולפלוף תורס ותמבים סוכיס (פי' מ' נק' קדש ואני נדין הותה בלפלוף תורה ותפלות והיא קראה
לכלמו ו"ק ובא"ס לנכה כי היא אחותס ועמק"מ פי' כל המאמר הרפ"ב) ·

דברי' כ"ך *שלת תשלח' וגו' מקרא קדש דא קריאה וצפצופא דעבדין לההו' ציפרא קדישא בקדמיתא וכיון דאחדין בה שאר יומין אקרון מקראי קדש האי ציפרא אקרי קדש דכתיב כי קדש היא לכם ובגין דאיהי קדש איהי קראה לכולהו ואתיין לגבה ובגין כך אקרון מקראי קדש איהי קראה וישראל מצפצפן בהדה וקראן אוף הכי ועל דא אינון אתיין לגבייהו ואחרי בהו
ויקר' כ"ג בג"כ *אלה מועדי יי' וגו' מקראי קדש בצפצופא דילהון ובההוא ציפרא קדישא קדש דקרא לון

(ר"מ רכ"ג ע' אסר וכו')

ועל אלין דאחמיצו וזריק לו באתר דלא אצטריך צרין לאייתהא עלייהו להם חמי ואינון לחמי תודה הכי הוו מנהו חמין ומנהון מצה פרים מסטו דדינא כבשים ואלים ועתודים ועזים בגין דאינון אנפי דשוו כלהו שחיטתן בצפון וקבול דמן בכלי שרת בצפון שחיטה וקבלה וזריקה כלם בצפו לבסמא מדת הדין דאתי לבית דין מסטרא דגבורה ב"ד הגדול מסטרא דגבורה דתמן בינה בית דין הקטן מסטרא דמלכות וכל אינון שופכי דמים למצוה אינון מסטרא דגבורה ומה

דאוקמוה עולת שבת בשבתו ולא בשבת אחרא בגין דעבר יומו בטל קרבנו דקרבן דוחה שבת ואדליק אש בשבת בגין דאיהו אשא קדושה דכל אש דקרבנין איהו קדש ושבת קדש אחידן דא בדא אבל אש דחול אסיר לאחרא ליה בקדש ובגנ"ד מני
שמו' ל"ה לון לישראל *לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת דהאי איהו כלאים דטוב ורע ובשבת דשלמא אילנא דחיי דלית ביה תערובת (אסיר לאבערא ביה אש דחולין דהאי אש דחולין דטומאה ולא דחולין דטהרה) וחולין דטהרה אסיר לערבא באש דקדושה כל שכן חולין דטומאה דאסיר לערבא לון בקדושה אוף הכי כל קרבנין אתקריאו בשר קדש ובכל קרבנין דבכל מין אית בהון חולין דטהרה ואית בהון

קדש

קדיש וקדיש הקדשים ׳ ורזא דאית הפריש בין קדיש לקדיש הה״ד
והבדילה הפרכת לכם בין הקדיש ובין קדיש הקדישים אוף הכא
אישות דקרבנין לאו אינון שוין דאיש יש״ר גבורה מקודיש מאיש שמות כ״ו
דקדיש דלתתא דאתקרי איש עצי הקדיש או איש כשר הקדיש ׳
יאשא דקודישא אית ביה הפרישא לבין איש הדיוט אף על גב
דאוקמוה עליה דמצוה להביא מן ההדיוט אע״ג דאית איש
דקודישא דכל׳ חד צריך לאתריה ׳ ומתלא אמתילו יישראל
קדמאי להאי רזא יישראל (נ״א ישרא׳ אימתילו להאי דהא ישרא׳
בכלל) אתקריאו מלכים כמה דאוקמוה כל יישראל בני מלכים
אבל כד הוו עאלין לבי מקדשא כל חד שרייא באתריה כדקא
יאות ליה אוף הכי כל קרבנין לאו אינון שוין דאע״ג דבכלהו
כתיב קרבן ליי׳ איהו פליג כלא לכל חד וחד כדקא יאות ורזא
דא אשתמודע בפרי החג דהוו קרבין לון יישראל קדם יי׳ אמר
בוצינא קדישא קום ר״מ משנתך דאנת ואבהן יישני עפר אתקרון
דעד כען הויתון משתדלין באורייתא באינון יישנים במשנה
דאתמר בהון על הארץ תישן ׳ וביום הביכורים בהקריבכם מנחה
חדשה ליהו״ה אינון בני בכורים דשכינתא ובעובדין דילכון איהי
אתחדשת בצלותין דאבהן בכל יומא דאוקמוה מ״מ תפלות כנגד
אבות תקנום ובק״ש דאמר ר״מ שמע ישרא׳ ואוקמוה כל הקורא
ק״ש בכל יום כאילו מקיים והגית בו יומם ולילה ודאי בצלותין יהושע א׳
דילכון בק״ש דילכון שכינתא איהי אתחדשא קמיה דקב״ה
ובג״ד והקרבתם מנחה חדשה ליהו״ה בצלותין דאינון באתר
דקרבנין באן קרבנין דצלותין איהי מתחדשת בשבועותיכם דהיינו
שבועות דביה מתן תורה ואתקרי חמשים יום לעומר וביה שבעה
שבועות מסטרא דההוא דאתמר ביה שבע ביום הללתיך ואיהי
מלכות כלה׳ כלילא משבע ספירן כלילא בבינה דאיהי אתפשטא
בה׳ ספירן לחמשין יסוד כל כלול מאלין חמשין כל״ה כ״ל ה׳
כלילא מחמשים כלהו נכלעים בגו חמשים חכמה דאיהי י׳ עלאה
מובלעת בגו חמשין ה׳ זמנין עשרה בינה י׳ חכמה עשר זמנין ה׳
היינו חמשין כחושבן כ״ל ובחושבן י״ם ואיהי ים התורה מקורא

דילה כתר דלית ליה סוף ישאר ספיראן אתקריאו על שמה שבע
ימים ומלכות ים סוף סוף דכל ימים וכגין דאינון חמשין שבע
שבועות מנחתם שלשה עשרונים ושני עשרונים חמש דאינון חמש
זמנין עשר הה״ד ומנחתם סלת בלולה בשמן שלשה עשרונים
לפר האחד ושני עשרונים לאיל האחד עשרון עשרון לכבש
ויקר כ״ג האחד לשבעת הכבשים ושבעת הכבשים לקבל °שבע שבתות
תמימות תהיינה כל חד עם שית יומין דיליה ובעשור לחדש
השביעי דאיהו תשרי מקרא קדש יהיה לכם דא יוה״כ דאיהו
עשירי י׳ כליל מעשרת ימי תשובה ותקינו ביה ה׳ צלותין לחברא
עם ה׳ (מאי מקרא קדש יהיה לכם דא יוה״כ דאיהו עשירי י׳ כליל
מעשרת ימי תשובה ותקינו בו ה׳ צלותין לחברא עם ה׳) מאי
מקרא קדש לאפרשא ליה משאר יומין דאית בהו פולחנא דחול
ובגין דא כל מלאכ׳ עבודה לא תעשו דיומין דאית בהון מלאכת
חול אינון מסטרא דעץ הדעת טוב ורע דאתהפך ממטה לנחש
ומנחש למטה לכל חד כפום עובדוי ודא מטטרו״ן מטה נחש
סמ״אל אבל בהאי יומא דאיהו יו״הכ דאתקרי קדש שלטא
אילנא דחיי דלא אשתתף עמיה שטן ופגע רע ומסטריה לא
יגרך רע ובגין דא ביה נייחין עבדין באילנא דחיי (ולשתתין נכיה)
וביה נפקן לחירות וביה נפקי משלשליהון אינון דאית עלייהו
גזר דין בנדר ובשבועה ובגין דא תקינו למימר ביה כל נדרי
ואיסרי וכו׳ כולהון יהון שביתין ושביקין לא שרירין ולא קיימין
ובגין דא נדר דירו״ר דאיהו תפארת ושבועה דארנ״י דאיהו
מלכות דעברו על גלותא דילהון בחכמה ובינה יהון שביתין
במדבר ושביקין לא שרירין ולא קיימין °ונסלח לכל עדת בני ישראל
ט״ו דחסד איהו מים גבורה אש תפארת אויר ובגין דא אוקמוה
מארי מתניתין התר נדרים פורחים באויר ובגין דשבועה ממלכות
דאיהו לתתא מניה אוקמוה נדרים ע״ג שבועות עולים ועוד
אוקמוה כל הנשבע כאילו נשבע במלך עצמו וכל הנודר כאילו
נודר בחיי המלך (א) המלך עצמו ארנ״י חיי המלך ידו״ד ובגין
שם ל׳ דא °כי ידור נדר ליהו״ה ואוף הכי אית רזא אחרא חיי
המלך

(א) אפורש בפס״מ דקכ״ס כ׳ ועיין יתרו כ״א ב׳ פס״ס כמק״מ · פרס״ב ·

קהלת ז' המלך חכמה הה"ד החכמה תחיה בעליה כל הנודר בידו"ד דאיהו
תפארת כאילו נודר בחכמה דאיהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א חיי המלך
וכל הנשבע באדנ"י כאילו נשבע במלך עצמו · עצמו דא אימא
שמו' כ"ד עלאה כאילו נשבע בה דאיהי ועצם השמים לטוהר מסטר' דחסד
ברא' כ' ועצם מעצמי ובשר מבשרי מסטרא דגבורה דא מלכות · בחכמה
ישעיה מ"ד דאיהי חיי תפארת איהו סליק לאתקרי אדם הה"ד כתפארת אדם
ויקר' י"ו ואתמר ביוה"כ ועניתם את נפשותיכם · ובעשור לחדש השביעי
הזה תענו את נפשותיכם · תקינו ביה ה' ענויים בגין דתתלבן ה'
ישעיה א' זעירא בה' עלאה דאיהי ה' צלותין לקיים בישראל אם יהיו חטאיכם
כשנים כשלג ילבינו · והאי איהו רזא דלשון של זהורית בגין דכל
חובין דישראל מטון לגבי מלכות ותשובה דאיהי בינה מלבנת לון
ויקר' י"ו בגין דאתמר בה השוכן אתם בתוך טומאתם וארבע בגדי לבן
וארבע בגדי זהב למלביש יאהדונהי ותקינו לתקוע שופר ביוה"כ
ישעיה ס"ג לסלקא קול דאיהו ו' לחירות דאתמר בה בכל צרתם לו
צר כא' ובו' קרי וכתיב · ועבודת י"ה איהי באריכות ואיהי כלילא
ויקר' כ"ג מתלת דרגין מחשבה דבור ומעשה · בחמשה עשר יום לחדש
השביעי וגו' דאיהו תשרי מקרא קדש יהיה לכם וגו' כל מלאכת
עבודה לא תעשו וחגותם אותו חג לייי שבעת ימים וגו' · בחמשה
עשר מסטרא די"ה וחגותם אותו דא אות ו' עמודא דאמצעיתא ·
(ח"ג חסד וגבורה) שבעת ימים מסטרא דבת שבע דאיהי מלכות
אבהן · ורעיא מהימנא ואהרן ודוד ושלמה הא אינון שבע לקבל
שבע ספיראן · אנא בעינא לתקנא לכון סוכה דאיהי אימא
עלאה לסככא עלייכו כאימא על בנין ובגין ז' ספיראן אמר
שם קרא כי בסכות הושבתי את בני ישראל במפקנותהון מארע' דמצרי'
בז' ענני כבוד · סוכה (אית באות ו' בסכות חסר ו' דאתמר בה
שם בסכות תשבו שבעת ימים איהו אימא אבל סוכה) באת ו' איהי
ברזא (דתיכון) דתרין בנין ידו"ד אדנ"י ודכי סליק סוכ"ה כחושבן
שמו' כ"ה יאהדונהי תרין כרובים דהם סוככים בכנפיהם על הכפור' ופניהם
איש אל אחיו ואית עשרה טפחים בכרובים מתתא לעילא מרגליהון

עד

עד רישיהון ומרישיהון ועד רגליהון ושריין על טפח דאיהו י׳ ועשרה עשרה מעילא לתתא ומתתא לעילא היינו יו״ד ובג״כ שיעורא דסוכה אמרו רבנן לא פחית מעשר ולא למעלה מעשרים סכה
שמו׳ י״ט העשויה ככבשן מסטרא דאימא עלה אתמר והר סיני עשן כלו מפני אשר ירד עליו יי׳ באש ויעל עשנו כעשן הכבשן (ואוקמוה מאי
ישעיה ד׳ והחיות רצוא ושוב כמראה הבזק אור היוצא מפי הכבשן) וכלא חד · וסכה תהי׳ לצל יומם דסכך בענן וסכך אתעביד לצל דאתמר ביה בצל
תלי׳ צ״א שדי יתלונן · ולא כצל סכת הדיוט דאגין על גופא משמשא · לא
שיר ב׳ צל לאגנא על נשמתא · בצלו חמדתי וישבתי · אשר אמרנו בצלו
איכה ד׳ נחיה בגוים · צל עם ס׳ איהו צלם דאתמר ביה · אך בצלם יתהלך
תלי׳ ל״ט איש ס׳ סתומה אית לה ד׳ דפנות ומה דאוקמוה שתים כהלכתן ושלישית אפילו טפח ולמ״ד ג׳ כהלכתן ורביעית אפילו טפח ואינון בג״ד תרין תלת ארבע הא תשע טפח איהי עשיראה לאשלמא כל חסרון · ובג״ד שיעור סכה לא פחות מעשר דאיהו מלכות עשיראה דכל דרגין ולא למעלה מעשרין דאיהי כ׳ כתר עליון דלא שלטא
שמו׳ ל״ג ביה עינא · כבוד עלאה עליה אמר משה הראני נא את כבודך ואתיב ליה קב״ה לא תוכל לראות את פני ולית כבוד בלא כ׳ ובג״ד שיערו מ״מ לקבלייהו סוכה העשויה כמבוי מסטרא דארת ב׳ כמין גא״ם מסטרא דאת ג׳ כמין צריף מסטרא דארת ד׳ ושבע אתוון אינון בג״ד כפר״ת כ׳ כבשן ב׳ בורגנין ושאר סכות וכלהו רמיזי לגבי מ״מ ולית לארכא בהון · ואינון לקבלייהו שבעה ככבי לכת ואינון דכר ונוקבא ובג״ד אתקריאו שבעה כפולו׳ כגון שבעה
תהלים קי״ט זכריה ד׳ שרגין דמנרתא דאתמר בה שבע ביום הללתיך הכי שבעה ושבע׳ מוצקות הכי שבעה ספיראן כפולות ושבעה יומי בראשית לתתא שבעה לעילא אין כל חדש תחת השמש לולב דא צדיק דרמי לחוט השדרה דביה שמונה עשר חוליין לקבל שמונה עשרה נענועין דלולב ואינון לקבל ח״י ברכאן דצלות׳ לקבל ח״י אזכרות דהבו ליי׳ בני אלים לקבל ח״י אזכרות דק״ש ונענוע לשית סטרין כחושבן ו׳ ותלת נענועין בכל סטרא אינון ח״י לולב בימין כליל שית מינין ג׳

הדסין

הרסין גדולה גבורה תפארת ודמיין לתלת גווני עינא תרין כדי
רבות נצח והוד ודמיין לתרין שפוון לולב יסוד דומה לשדרה
ביה קיום דכל גרמין ועלה אמר דוד ׳כל עצמותי תאמרנה יי׳ תהלים ל״ה
י כמוך ׳ אתרוג מלכות דומה ללבא דביה הרהורין ונענועין
הלל אינון משותפין בנענועין דנטילת לולב ואינון ח״י באנא ח׳
׳י בהודו תחלה וסוף ח״י דנטילת לולב הרי ע״ב ובגין דא לולב
חושבן ח״ס ור׳ מינין דלולב הא חסר דרועא ימינא ובגין דא
קינו לולב בימין לסטרא דחסד אתרוג לסטרא דגבורה לשמאלא
ב ׳ ובגין דא אתרוג הדומה ללב תקינו למהוי ביד שמאל ׳
מה דאוקמוה לולב בימין ואתרוג בשמאל ואינון לקבל זכור ושמור
מאן נטיל תרווייהו עמורא דאמצעיתא לולב בימיניה ואתרוג
בשמאליה ׃

ה׳ אבהן ור״מ ואהרן ודוד ושלמה ובריכו ליה ואמרו ליה אנת
בוצינא קדישא וחברייא דילך דאינון שית לקבל אינון
שבעה ואנת בוצינא קדישא נר מערבי באמצע דכל שית נרות
הירין מנך בכל חד אתמר ביה ׳נר יי׳ נשמת אדם רעיא מהימנא משלי כ׳
היר בך ואנת בחברייא דילך וכלא חד בלא פרודא כלל
מתמן ואילך מתפשטין ענפין לכל מארי חכמתא אשלים מילין
חבורא קדמאה דילך לאעטרא לון ׳ פתח בוצינא קדישא ואמר
חבורא קדמאה אתמר ׳מים רבים לא יוכלו לכבות את שיר ח׳
אהבה וגו׳ ׳מאי בוז יומא תניינא ויומא שתיתאה ויומא שביעאה
כובות (א) דבהון הוו מנסכים מים ויין דשבע יומין דסוכות כהון
וו מקריבין ישראל שבעין פרים לכפרא על שבעין ממנן בגין דלא
תאר עלמא חרוב מנייהו הדא הוא דכתיב ובחמשה עשר יום
וקרבתם עולה אשה ריח ניחח ליי׳ פרים בני בקר שלשה עשר
מימים ׳ וביום השני פרים שנים עשר ׳ וביום השלישי אחד עשר
יום הרביעי עשרה ׳ וביום החמישי תשעה ׳ וביום הששי שמנה
יום השביעי שבעה וכלהו שבעין ובכל יומוי הוו חסרים אמאי
סרים לא הכא קא רמיז ׳ותנח התיבה בחדש השביעי ומה בראשית ח׳
התם

(א) פי׳ בכל היומים היה ניסוך המים וראוי כיומי בוז לכן א׳ דמהון ר״ל בכון רמוז מים שמנסכין וכמ״ש בס״ב וש
כון שנאמר פרים בכל היומים וניסוך המים מתחיל מיום ב׳ לכן עיקים שפתח ביה שהואל ושאלתם מים בששון
ואמם עולכין רוה״ק ומה נתנבא יונה בן אמתי כמחז״ל ׃ סרס״ב

התם במי טופנא המים חלכו הלוך וחסור אוף הכי בתשרי
דאיהו ירחא שביעאה דביה כמה פקודין ר"ה השנה ויו"הכ סוכה
ולולב ואתרוג מינין דלולב שופר · שכינתא עלאה שרייא על
ישראל דאיהי תשובה סוכה אתרוג · וקב"ה דאיהו לולב מיד
והמים היו חלוך וחסור מתמעטין חובין דישראל אוף הכי מתמעטין
ממנן דאינון מלאכי חבלה דממנן עלייהו דדמיין למי טופנא כמה
דאוקמוה עשה עברה אחת קנה לו קטיגור אחד בההוא זמנא
דמתמעטין חובין מתמעטין פרים דילהון מתמעטין ממנן דע' אומין
מתמעטין שבעים אומין מתמעט טובא דילהון תיבת נח מני קב"ה
לאעלא עמיה · שנים שנים שבעה שבעה זכר ונקבה לקרבנא
לאגנא על נח ועל כל אינון דעאלין עמיה לתיבה אוף הכי אלין
דמנטרין חגין וזמנין דאינון ימים טובים שנים שנים שבעה שבעה
שנים שנים תרין יומין דר"ה ותרין יומין דשבועות וכגון דאינון ע' תיקו' ת"ו כ'
תרין מנייהו בספק הא אית שני ימי הפורים באתרייהו שבעה
שבעה שבעה יומין דפסח שבעה יומין דסכות · נח לקבל יום
השבת והאי איהו מכל החי סכה קא אגינת עלייהו דישראל
הה"ד וסוכה תהיה לצל יומם מחרב · סכה קא אגינת מה תיבת
נח לאגנא אוף הכי סכה לאגנא · ועוד מכל החי שמונה עשר תיקוני ג' ע"כ
ברכאן דצלותא ואינון תשעה תשעה ברכתא דמינן בה אשתלימו
עשר ספיראן מעילא לתתא ומתתא לעילא ואיהו לקבל נח
ועוד מכל החי שכינתא אגינת על אלין דנטרין יו"ד אות שבת
בתחומא דיליה דאיהי שמונה אלפין ותרין אלפין לכל צד ועוד
מכל החי אלין דנטרין יו"ד אות ברית דאיהו בשמונה ימים
דאתמר עלייהו וביום השמיני ימול בשר ערלתו ועוד מכל החי ויקר' י"כ
אלין דנטרין אות י' תפלין בתמנייא פרשיין שכינתא דאיהי סוכה
אגינת עלייהו ופרישת גדפהא עלייהו כאימא על בנין וכגון דא
תקינו לברכא הפורס סוכת שלום עלינו וכגון דא
בירחא שביעאה דביה כל פקודין אלין מים רבים
לא יוכלו לכבות את האהבה עם ישראל באבוהון שבשמים
ולית מים רבים אלא כל אומין וממנן דילהון אם יתן איש
דאיהו סמ"אל כל מה דאית ליה בעלמא דין בגין

דישתתף

דישתתף באלין פקודין עם ישראל כוז יבוזו לו וביום השמיני
עצרת פר אחד איל אחד הא אוקמוה מ"מ למלכא דזמין אושפיזין
לבתר דשלח לון אמר לאלין בני ביתא דיליה אנא ואתון נעביד
סעודה קטנה ומאי עצרת כמה דאת אמר °זה יעצור בעמי ולית ש"א ט׳ ק׳ ע׳
עצר אלא מלכות מסטרא דשכינתא עלאה עביד סעודתא רברבא
מסטרא דמלכותא סעודתא זעירא ונוהגין למעבר יש"ל עמה
חדוה ואתקריאת שמחת תורה ומעטרן לס"ת בכתר דיליה רמז
ספר תורה לתפארת שכינתא עטרת תפארת אמר רבי אלעזר
אבא אמאי מסטרא דאימא עלאה זמין לכל ממנן דכל אומין
מסטרא דשכינתא תתאה לא זמין אלא לאומה יחידא לקבל
פר יחידא א"ל ברי שפיר שאילת בגין דמלכות איהי רמיזא לברתא
דאיהי צנועה בבית אביה ואמה ואיהי ארוסה ולא נשואה לאו
ארח ארעא למיכל עם אושפיזין אבל אימא דהיא נשואה אורח
ארעא איהו (למיכל עם אורחין) בתר דמזמין בעלה אושפיזין למיכל על
פתורא עם בעלה ואי אינון אושפיזין נוכראין לא אכלי עמהון לא
אבא ולא אימא וכל שכן ברתא ובג"כ סעודתא דשבעין ממנן
לא אשתתף למיכל עמהון חד מן מארי מלכא בגין דאינון נוכראין
א"ל ודאי כען אתיישבת מלה בלבאי על בורייה עולת תמיד
דא שכינתא דסליקת לעילא בההוא דרגא דאתמר בה ערב
ובקר בכל יום תמיד אומרים פעמים שמע ישראל ואיהי סליקת
בעמודא דאמצעיתא דאיהו תדיר עמה בלא פרודא כלל ולאן
סליקת לאתר דאתגזרת מתמן דאיהו אין סוף ואיהו גבוה מכל
ספיראן ובגין דא אוקמוה עולה כולה לגבוה סלקא וכד איהי
סליקת אחידן בה כל ספירן ואינון סלקין עמה ומאי סליקו דילה
ריח ניחח למיהב ריחא טבא קדם יי' ולבתר אתמר בה °וירד ויקרא ט׳
מעשות החטאת והעולה נחתת מלייא כפרה מכל חובין דישראל
הא סליקו דילה איהו בעמודא דאמצעיתא אוף הכי נחיתו דילה
איהו ביה וכל חיילין דילה ובגין דא אקרי סלם דביה כל הוויין
(נ"א כוויין) סלקין ונחתין דאינון תליין מן ידו"ד ובגין דא כל קורבנין

ועלוון

ועלוון אינון לירו"ד ואתקריאת קרבן על שם דאתקריבו בה כל
כנויין לירו"ד ובגין דא אתמר עלה קרבנו קערת כסף אחת לית
דרגא דאתקריב לגבי ירו"ד פחות מנה ולית צלותא ופקודא מכל
פקודין דאורייתא וכל קרבנין ועלוון דאינון לבר מנה בכל דרגי
דספיראן לא מתקבלן קדם יהו"ה לבר מנה ובגין דא אתמר עלה
ויקר' י"ו °בזאת יבא אהרן אל הקדש ובגין דא אמר הנביא °כי אם
ירמי' ט' בזאת יתהלל המתהלל איהי שלמים שלימו דשמא דירו"ד
בכל דרגא ודרגא איהי ה' אדנ"י י' דירו"ד איהו ה' מ
אלהים איהי ה' מן אהי"ה י' מן שד"י סוף דכל הוי"ה
קהלת י"ב ובנוי ובגין דא אתמר בה °סוף דבר הכל נשמע את
האלהים ירא ואת מצותיו שמור · איהו סוף מעשר ספיראן יכ
סוף שלימו דעלאין ותתאין איהי תרעא לאעלא לכל חכמתא
לכל כנוי והוי"ה ולאעלא בכל ספירה וספירה ידיעה דכלא
ופחות מינה לית רשו לשום בריה לאשגחא לשום ידיעה בעולם
תלי' קי"ח עלה אתמר °זה השער לי"י צדיקים יבאו בו איהו שם מ"ב אתוו
מלויין דבהון אתבריאו עלאין ותתאין (°ואלין אינון אתוון כנויין לאתוון
דהוויין דבהון אתבריאו עלאין) איהי אתקריאת עין מסטרא
תלי' ל"ג דימינא °הנה עין י"י אל יראיו ואתקריאת אזן מסטרא דשמאלא
הטה אלהי אזנך ושמעו ואתקריאת ריח מסטרא דעמודא דאמצעית
במדבר י"ב ואתקריאת פה מגרמה הה"ד °פה אל פה אדבר בו אתקריאת
פקודא קדמאה אנכי מסטרא דכתר דאיהו אי"ן מאלהינו אנכי

ביה כ' כתר וביה אין וכתר אתקרי מסטרא דאימא עלאה
דאדכר לגבה חמשין זמנין יציאת מצרים באורייתא ואיהי כ"ח
משלי ג' מן בראשית דכלילא עשר אמירן מסטרא דחכמה בת י' °בחכמה
יסד ארץ באבא יסד ברתא ואיהו נתיב לא ידעו עיט דכליל
ל"ב נתיבות דאינון ל"ב אלהים מסטרא דאימא עלאה דאתקרי
כבוד וכד אתכלילן בברתא אתקרי ל"ב ובגין דא כבוד לעילא
ל"ב לתתא ו' דברן אתייהיבו ה' בלוחא חדא וה' בלוחא תניינא
איהי כלילת לון ה' מכתר עד גבורה וה' מעמודא דאמצעיתא עד

ברתא

ברתא ואינון ה׳ ה׳ וכי אית למללא בעשרה פיות לא כליל לון
בכת יחידא י׳ ואתעבידו כלהו חדא אוף הכי ו׳ אתקרי קול ולא
אשתמודען ביה עד דאשתתף עם דבור ובג״ד קול דברים אתם
שומעים איהי פקודא תניינא מסטר׳ דגבורה יראה כחושבן ורמיזא
במלת בראשי׳ ירא בשת ואוקמוה מאן דלית ליה בשת פנים
ראי דלא עמדו אבהתוי על טורא דסיני איהי פקודא תליתאה
דאתקרי אהבת חסד הה״ד ואהבת עולם אהבתיך על כן ירמי׳ ל״א
משכתיך חסד אהבה כלילא מאבהן דאתקרי בהון בכל מכל כל
רזא דמלה זכרתי לך חסד נעוריך אהבת כלולותיך ואיהי שם ב׳
פקודא רביעאה יחוד מסטרא דאמצעיתא שמע ישראל ואיהי כ״ה
כ״ה אתוון עמיה בשית תיבין דאינון שמע ישראל ובגינ׳ אמר
אברהם נלכה עד כ״ה ונשתחוה כ״ה תאמר לבית יעקב איהו בראשית כ״ב
א״ח עמודא דאמצעיתא ואיהי ד׳ שלימו דיחודא דיליה לאשלמא שמו׳ י״ט
ביה אחד א״ח כליל ט׳ ספיראן דאינון א׳ אין סוף ח׳ תמני׳ ספיראן
מחכמה עד יסוד ד׳ מלכות קוצא דילה בה אשתלימו לעשרה
דאינון יו״ד ה״א וא״ו ה״א ד׳ כלילא מד׳ אתוון ידו״ד פקודא
ומישאה והגית בו יומם ולילה איהי אורייתא דבכתב יהוש׳ א׳
מסטרא דחסד ואורייתא דבע״פ מסטרא דגבורה דבהון חכמה
בינה כמה דאוקמו׳ מארי מתניתין הרוצה להחכים ידרים להעשיר
צפין ועמודא דאמצעיתא כליל תרוויהו ובג״ד אתקרי שמים כליל
אש ומים איש דגבורה ומים דחסד ובג״ד כתר (א) לכתר דאיהי תיקונים קל״ד
ף עשרה עשרה הכף בשקל הקדש דאינון יה״ה תלת אתוון
אתעבידו כף על ו׳ והיינו כנגד כתר תורה ו׳ היינו ספר תורה כף
עטרה על רישיה וכלא יהו״ה כ״ו בחושבן פקודא שתיתאה איהי
תפלה של יד בדרועא שמאלא ומסטרא דגבור׳ ה׳ דיד
היה מכתר ועד גבורה ה׳ ספיראן ואינון תפלין דרישא דעמודא
דאמצעיתא ואיהי קשר תלת רצועות דאינון נצח הוד יסוד ואיהי
פקודא שביעאה מצות ציצית כליל תכלת ולבן דינא ורחמי כנורא
אשא חוורא לא אכיל תכלא אכיל ושצי ותאכל את העולה

א) פי׳ כתר כתרין אינון ה׳ דהסו״ה כתר ארוך א׳ הא׳כ׳י כתר ו״א עיין תיקונים קל״ד א׳ · הרש״ב :

חוור. מימינא תכלא משמאלא · עמודא דאמצעיתא יחוד ב
תרווייהו ירוק כבג"ד אוקמוה מארי מתניתין מאימתי קורין את שמ
בשחרית משיכיר בין תכלת ללבן ובג"ד תקינו פרשת ציצי
למקרי לה ביחורא ואיהי פקודא תמינאה מזוזה שכינתא אתקריא
מזוזה מסטרא דעמודא דאמצעיתא דאתוון דירו"ד ומסט
דצדיק רזא דברית אתקרי שד"י שד"י חותמא דמלכא דאיהו ידו"
פקודא ט' שכינתא אתקריאת אות ברית מסטרא דצדיק יסוד עול
ברא' ט' זאת אות הברית · ביני עמודא דאמצעיתא ובין בני ישר
שמו' ל"א נצח הוד · אות דא צדיק · היא דא שכינתא · כי ששת ימים עש
יי' את השמים · מכתר עד עמודא דאמצעיתא דלית שית בכ
אתר לא מסטרא דאת ו' ולית שביעי לא מסטרא דאת י' עט
על רישיה חכמה עלאה אות הוא · חכמה תתאה אות היא
ותקינו למגזר לתמנייא דאינון ח' מן חכמה עד יסוד לקבלא בה
י' זעירא לסלקא לה עד כתר למהוי עטרה על רישיהון ותקי
ישעיה ס"ה לשווייה לערלה במנא דעפרא לקיים ונחש עפר לחמו · פקוד
שמו' ל"א עשיראה ושמרו בני ישרל את השבת שכינתא אתקריאת
שבת מסטרא דתלת דרגין עלאין דאינון ב) תלת כתרין כתר חכמ
ובינה ואיהי בת רביעאה לון שית יומין מחסד עד יסוד בהון העש
תלי' כ"ט מלאכה בגין דבניינא מתחיל מחסד הה"ד עולם חסד יבנה
אבל מבינה ולעילא איהי מנוחה וענג ושביתה לכל עובדא
פקודא חד סר איהי אתקריאת צלותא דשחרית מנחה ערבי
מסטר' דתלת אבהן ואיהי תפלת כ"ל פה לית כל לא צדי
ד"ה א' כ"ט דכתיב כי כל בשמים ובארץ · (:) ותרגם יונתן בן עוזיאל דאחי
בשמייא ובארע' פ"ה כחושבן מילה ומה ברית ביה מתייחדים דכו
ונוקבא דלתת' אוף ביסוד מתייחד חתן וכלה דלעיל' הוא חי עלמי
משלי י' כליל ח"י ברכאן הה"ד ברכות לראש צדיק ובג"ד כל הכורע כור
בברוך וכל הזוקף זוקף בשם דא שכינתא בשם דידו"ר בי
עמוס ה' צריך לזוקפא שכינתא ההיא דאתמר בה נפלה לא תוסי
קום

ב) פני אחרו בכמה דוכתי בזוהר ובתיקונים ולפי מ"ש פ"ק דמגילה יב"ע לא תרגם כתובים · ובתוספי פרק כתיב דהכ"ק פיתה לדניאל לבד וס"ס בס"ע · מא"ן :

קום בתולת ישראל על ידי דרגא אחרא ובג"ד ביום ההוא אקים עמוס ט'
את סוכת דוד הנופלת ההוא דאתמר ביה ירו"ד זוקף כפופים
פקודא תריסר איהי אתקריאת חג המצות וחג השבועות וחג הסוכות
מסטרא דג' אבהן ור"ה מסטרא דילה דינא דמלכותא דינא
ואית דיימא פסח דרועא ימינא שבועות מתן תורה דאתייהיבת
במדבר דאיהו ממנא עלית שיר מסטר' דגבורה סוכת ויעקב נסע בראשית ל"ג
סוכתה פקודא תליסר קרית שמע ואית למנדע דאיהו אתקרי חכם
בכל מיני חכמות ומבין בכל מיני תבונות וחסיד בכל
מיני חסדים וגבור בכל מיני גבורות ויועץ בכל מיני עצות וצדיק
בכל מיני צדקות ומלך בכל מיני מלכות עד אין סוף עד אין חקר
בכל אלין דרגין בחד אקרי רחמן ובחד אקרי דיין והכי בכמה
דרגין עד אין סוף אי הכי שנוי אית בין רחמן לדיין אלא קודם
דברא עלמא אתקרי הוא בכל אלין דרגין על שם בריין דהוו
עתידין להבראות דאי לאו בריין דעלמא אמאי אתקרי רחום
דיין אלא על שם בריין דעתידין ובג"ד כל שמהן אינון כנויין דיליה
על שם עובדין דיליה כגוונא דא ברא נשמתא בדיוקנא דיליה
דאתקריאת על שם פעולות דילה בכל אבר ואבר דגופא דאתקרי
עלמא זעירא כגוונא דמארי עלמא אתנהיג בכל בריין ובכל
דרא כפום עובדוי כך נשמתא כפום עובדוי דכל אבר ואבר
ההוא אבר דעביד ביה פקודא אתקרי נשמתא לגביה חמלה
חסדא חנא ורחמי ובההוא אבר דעביד ביה עבירה אתקרי
נשמתא לגביה דינא וחימה וכעס אבל לבר מן גופא למאן תהא
חמלה או אכזריות אוף הכי מארי עלמא קדם דברא עלמא
וברא בריין דיליה למאן אתקרי רחום וחנון או דיין אלא כל שמהן
דיליה אינון כנויין ולא אתקרי בהון אלא על שם בריין דעלמא
ובג"ד כד מארי דרא אינון טבין איהי אתקרי לגבייהו יהו"ה
במדת רחמים וכד מארי דרא אינון חייבין אתקרי אדנ"י במדת
הדין לכל דרא ולכל בר נש כפום מדה דיליה אבל לאו דאית ליה
מדה ולא שם ידיע כגוונא דספיראן דכל ספירה אית לה שם ידיע
מדה וגבול ותחום ובאלין שמהן מארי עלמא איהו אתפשט
אמליך בהון ואתקרי בהון ואתכסי בהון ודר בהון כנשמתא

לגבי

לגבי אברים דגופא ומה רבון עלמין לית ליה שם ידיע ולא אתר ידיע אלא בכל סטרא שולטנותיה · אוף הכי לית לה לנשמתא שם ידיע ולא אתר ידיע בכל גופא אלא בכל סטר שולטנותה ולית אבר פנוי מנה · ובגין דא לית לרשמא לה בחד אתר דאי לאו הא חסר שולטנותא בשאר אברים ולא לאתקרי לה בשמא חד או בתרין או בתלת דאיהי חכמה מבינה ואית לה דעת ולא יתיר דאי עביד הכי הא חסר לה משאר דרגין כ״ש למארי עלמא דלית לרשמא ליה באתר ידיע או לאתקרי ליה בשמהן או לשנאה ליה בהון או לשלשאה ליה כגון דרגא דמרכבתא דאתמר בה קדוש׳ לך ישלשו דכל דרגין דכל מרכבו׳ דיליה אינון משלשי׳ כגון האבות הן הן המרכב׳ דאינון דמות אריה שור נשר דאינון מרכבה לאדם דאתמר עליה ׳ודמות פניהם פני אדם ומסטרא דנוקבא אינון שלטין על אדם ונוקבא איהי מרכבה לגבייהו · ובגין דא אתמר עלה קדושה לך ישלשו ואוף הכי אתוון דאינון אנפין דחיוון משולשין כגוונא דא יה״ו הו״י וה״י ה׳ רביעאה קדושה לך ישלשו איהי שלמים דכלהו לאשלמא בכלהו שם ידו״ד אבל למאריה דכלא לית לשלשא ביה בשמהן ולא באתוון אלא איהו אתקרי בכל שמהן ולית ליה שם ידיע וכל שם ושם אסהיד עליה דאיהו אדון כל עלמין אסהיד עליה אדנ״י ולית דידעין דאית כ״נ דירית ג׳ מאה ועשר עלמין הה״ד ׳להנחיל אוהבי יש כפום דרגא דיליה דאתקרי יש מאין ודא חכמה עלאה · ואית כ״נ דלא ירית אלא עלמא חד כפום דרגא דיליה כמה דאוקמוה כל צדיק וצדיק יש לו עולם בפני עצמו והכי ירית עלמין כל כ״נ מישראל כפום דרגא דיליה לעילא אבל למארי עלמא לית לרשמא ליה עלמין בחושבן אלא אדון כל עלמין ואדנ״י קא סהיד עליה אוף הכי יהו״ה מניה תליין כל הוויין ואיהו וכל הוויין דיליה סהדין על מארי עלמא דאיהו הוה קודם כל הויין ואיהו בתוך כל הויה ואיהו לאחר כל הויה ודא רזא דסהדין הויין עליה היה הוה ויהיה · דינא בהפוך אתוון אדנ״י ובגין דא אמרו רז״ל דינא דמלכותא דינא · שם א״ל סהיד על מארי דכלא דלית יכולת לכל שם והוי״ה ודרגא כ״ש לשאר ברייין פחותא מנה הדא הוא דכתיב ׳כלא

חושבין וכמצביה עביד בחיל שמיא וגו' אלהי"ם סהיד על הויות דיליה דאיהו אלהים ואלהי האלהים ואיהו אלו"ה על כלא ולית אלוה עליה צבאו"ת סהיד עליה כדכתיב וכמצביה עביד בחיל שמיא שד"י סהיד עליה דכד איהו אמר לעולם דיעמוד בתחומיה ולא יתפשט יתיר · ואוף למיא ורוחא ואישא ואוף הכי כל הוי"ה ושם סהדין עליה דכד הוה איהו יחיד קודם דברא עלמא אמאי הוה איהו צריך לאתקרי בשמהן אלין או בשאר כנויין כגון רחום וחנון ארך אפים וגו' דיין אמיץ חזק וסגיאין בכל אינון שמהן וכנויין אתקרי על שם כל עלמין ובריין דילהון לאתחזאה שולטנותיה עלייהו אוף הכי נשמתא על שולטנותא דכל אברים דגופא אמתיל לה לגביה לאו דאיהי אדמיא ליה איהו בעצמה דהוא ברא ליה ולית ליה אלוה עליה דברא ליה · ועוד נשמתא אית לה כמה שנויים ומקרים וסיבות דאתקריאו לה מה דלאו הכי למארי כלא ובג"ד היא אדמיא בשולטנותא דילה על כל איברי גופא אבל לא במלה אחרא ועוד שמע ישראל שם ע' רבתי ד' מן אח"ד רבתי היינו ע"ד בין שם מן שמ"ע א"ח מן אח"ד עד יי' בכם ועל כל אחד ואחד דמייחד אותו בעולם ועל כן אמר דוד אנכי אשמח ביי' יש"מ מן שמ"ע א"ח מן אח"ד הרי אשמ"ח ועוד ד' רבתי ד' בתי דתפלין דמנח להון א"ח ואתעטר בהון ואינון פאר על רישיה ואינון יהה"ו י' עטרה על ה' דאיהי ברתא והיינו יהו"ה בחכמה יסד ארץ אבא יסד ברתא ה' אימא עלאה עטרה על ו' דאיהו ברא והיינו כונן שמים בתבונה · באימא כונן ברא והאי איהו דעולם הבא אין בו לא אכילה ולא שתיה אלא צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם וברתא איהי תפלה של יד כה"ה י' קשר דיליה ה' עלאה אימא תפלין דרישא על ראש תפארת תפלין דיליה כסדר ידו"ד דאיהו קדש לי והיה כי יביאך שמע והיה אם שמוע אבל בעלמא דאתי הויות באמצע דאינון ה' ח' ובג"ד אמר הנביא בזאת יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי כי אני יהו"ה ובג"ד אוקמוה מארי מתניתין דאית ברישא

אתר

סמו' ל"ד
תיקונים כ"ד ה'
תלי' ק"ד פ' רנ"ו כ'
מבלי ג'
ירמי' ט'

אתר לאנחא תרי זוגי דתפלי ודא זכי לתרין פקודין דאוקמוה עלייהו לא כל אדם זוכה לב' שלחנות דאינון י' חכמה ה' בינה ו' עמודא דאמצעיתא ה' מלכות קדישא רישא דאתעטר בארבע אתוון דא כתר ריהטא דרישא דאסחר לון וכסי לון אהבה חסר ק"ש דשקילא לאורייתא דאתייהיבת מימינא תפלין עז משמאלא דגבורה עמודא דאמצעיתא כליל כלא כנפי דמצוה נצח והוד תכלת ולבן מזוזה רשים שד"י צדיק שכינת' תרעא דמזוזה זה השער ליי' ועוד ש' תלת רצועות ד' קשר של תפלין מאחורוי קשר דתפילין דיד ובג"ד שד"י מלבר יהו"ה כלגו דאיהי ארבע פרשיין

דד' ראשין רמז לד' בתי דתפלין שדי אות דילי' עולה ממטרון ועוד י' חכמה קדש לי ה' בינה והיה כי יביאך ו' שמע שית תיבין רמיזא לשית ספירן שית ענפין דאילנא דכליל לון תפארת ה' והיה אם שמוע מלכות אלין אינון דרישא דאיהו כתר כ' אין קדוש כיי' כי אין בלתך שד"י רמיזו רצועי ובתי וקשרי דתפלין מלבר אוף הכי במזוזה יהו"ה מלגו שד"י מלבר

דארבע ראשין עם ד' רמיז לארבע בתי ולקשר תפלין מאחור ד' כפולה אוף הכי ש' כפולה י' קשר דיד כהה דאיהו ביתא חמישאה י' דשד"י איהו טוהא דאוקמוה עליה במקום שמוחו של תינוק רופס בו ודא תינוק יונק משדי אמו שדי תפלין דמארי עלמא כתר ומאי ניהו כתר דמארי עלמא יהו"ה דאיהי י' חכמה ה' בינה ו' תפארת כליל שית ספירן ה' מלכות ובג"ד ומי כעמך בישראל כי מי גוי גדול אשר לו אלהים קרובים אליו כיי' אלהינו בכל קראנו אליו ארבע קראי כלהו רשימין בכ' רזא דאת כ' י' דאיהו י' מן ואחרונה י' עשרה עשרה הכף בשקל הקדש כ' מן כתר כלילא מעשר ספירן כלילן מעילא לתתא ומעשר ספירן מתתא לעילא ואלין אינון והמים אשר מעל השמים מים עליונים זכרים מים תחתונים נקבות ועלייהו אמר רבי עקיבא לתלמידיו כשתגיעו לאבני שיש טהור אל תאמרו מים מים שמא תסתכנו בנפשיכם דלאו אינון מים

במשמע

כמשמען אלא איהו אור נובע ובג"ד אדמו למים נובעים והאי נהורא לית ליה פסק ולא קצוץ ופרוד וכגין דאינון מכתר אתקריאו שאין להם סוף דכתר אין סוף אתקרי (א) :

והקרבתם עולה לריח ניחח ליי' ת"ח בפסח כתיב והקרבתם אשה עולה ליי' והכא לא כתיב אשה (דהא ביומא דא אשה לא כתיב ביה) אלא והקרבתם עולה מ"ט יומא דא יומא דנגילת כלה לחופה איהו וישראל מנו יומין דרכיו יומין ושבועין ואתכלילו ועאלו ביומין דדכיו והיא נפקת מכל סטרא בישא ונטרת יומי דכיו כדקא חזי ורזא דא מלכא טעם בתולה פעים בג"כ לא כתיב ביה אשה דהא אחרא לא קריב למשכנא והא אתרחק מתמן ׳ ועו"ד אשים לאו הכא ולא אצטריכו להכא וישראל מרחקן אינון מן סטרא בישא (ומנו יומין דדכיו יומין ושבועין ואתכלילו ועאלו ביומין דדכיו) א"ר אבא עדיין צריכין אנן לפתחא דא למפתח אר"ש ארימית ידי בצלו למאן דברא עלמא ורזא דא אשכחן בספרי קדמאי אשים אינון באמצעיתא ואתיין בסטר׳ דא ובסטרא דא אדבקו באילנא דדעת טוב ורע אדבקן ברע ואדבקן בטוב ובג"כ בשאר יומין כתיב בהו אשה עולה׳ אבל בהני יומי דאילנא דחיי קיימא ולא אחרא לית אנן צריכין לאשא ולא אצטריך למהוי תמן ויומא דא יומא דאילנא דחיי איהו ולא דדעת טוב ורע והקרבתם עולה לריח ניחח ליי' ולא אשה ליי' עולה ׳ ועולה לשון עולה כמה דאתמר והא אתערנא מלי דפרים בני בקר וכל ההוא קרבן :

ובחדש השביעי כמה דאתמר יומא דר"ה דינא דכל עלמא דינא תקיפא ודינא רפייא ׳ ועשיתם עולה והקרבתם מבעי ליה כשאר כל יומין מאי ועשיתם אלא ביומא דא ועשה לי מטעמים כתיב כמה מטעמי׳ ותבשילים עבדי ישראל בהני יומי בעוד דמקטרג׳ אזיל לפשפשא בחובין דעלמא ועו"ד לא כתיב והקרבתם אלא ועשיתם עולה ולא אשה עולה וכן בכל שאר יומין ׳ (ס"א קרבנין) לא כתיב אשה דלית לון חולקא בכל הני יומי כ"ש בהאי יומא דאנן

עבדין

(א) ע' ברהלמ"ע כ"ו ב' ומ"ש עליו בסמ"קם ועי"ל רע"ו ב' ׳ פרס"כ :

עבדין מטעמים ותבשילים בלא דעתא דסטרא אחרא דהא יצחק משדר ליה לציד צידה דחובין דבני עלמא ולאייתאה לגבירה וביעוד דאיהו אזיל ישראל נטלי עיטא ברבקה ועבדין כל אינון פולחנין בכל אינון צלותין מזמני שופר ותקעין ליה בגין
בראשית כ"ז לאתערא רחמי והא אוקימנא ויבא לו יין וישת דאתי (ס"א דאזיל) מרחוק מגו אתר דחמרא עתיקא ושתי ואטעים ליה וחדי ואח"כ
שם מברך ליה בכמה ברכאן ואעבר על חובוי מה כתיב ויהי אך יצוא יצא יעקב ועשו אחיו בא מצדו טעין כמה טועני כמה דאתמר והא אוקימנא מלה · ובג"כ איהו יומא דיבבא וקרבנא איהו עולה איל אחד כמה דאתמר בגין אילו דיצחק ושעיר עזים אחד לחטאת שוחד דסמא"ל לכפרא (נ"א לתברא) אנפוי בההוא בכיה דאיהו בכי בהאי יומא כיון דחמי דלא אתעביד רעותיה והא למגנא צד צידה כמה דאתמר כגוונא דא יומא דכפורי והא כתיב בפרשת אמור :

שם ח' ובחמשה עשר יום וגו' · ר' אבא פתח ותנח התיבה בחדש השביעי וגו' · ת"ח כל הני יומין אזלת אימא על בנייא בגין דלא ישלוט סטרא אחרא עלייהו ובגין לשזבא לון כיון דאשתזיבו בנהא והא יתבין בסכות מתנטרין בנטורא יומא קדמאה ויומא תניינא פקדת לון לישר' למעבד סעודתא לממנן דישאר עמין ואיהי לא שרייא תמן מיומא תליתאה דאיהו י"ז לחדש שריאת למשרי עלייהו הה"ד ותנח התיבה בחדש השביעי בי"ז יום לחדש על הרי אררט טורין דכל לווטין ומרדין שראן בגווייהו א"ר אלעזר יומא קדמאה דחג לא שרייא עלייהו ולא יומא תניינא אלא יומא תליתא' דאוסיף וגרע שרייא עלייהו אוסיף אתוון וגרע קרבנין דכתיב עשתי עשר וגו' · והכי אתחזי לרע עין בגין דיומא קדמאה ויומא תניינא חדוה דבנהא ואינון מפלגי עדאן לון מיומא תליתאה ולהלאה דאיהי שרייא עלייהו מה כתיב והמים היו הלוך וחסור עד החדש העשירי בעשירי בא' לחדש נראו ראשי ההרים

והמים

והמים היו הלוך וחסור אלין קרבנין דאזלין ומתמעטין ובגין
דאינון מתמעטין הכי נמי אתמעט טובא דילהון · אר"ש אלעזר
ת"ח מיומא תניינא שריאו מייא לאתחזאה כיון דשריאו מים
ביומא תליתאה איהי שרת עלייהו ואינון מים לא הוו ידעי בכלאי
(ס"א בכלא) אמאי רשימין הכא דהא טובא דישראל לא הוי באתר
דמיעוטא אלא באתר דרבוייא ובגין דאלין מיין דרשימין הכא
אתמעטן אתא קרא לאשמועינן דכתיב והמים אינון דידיען ביומי
דחג אינון דרשימין גו קרבנין דאינון טירי לווטין היו הלוך וחסור
טובא דילהון ונגידו דאנגיד עלייהו היו הלוך וחסור ובגין דאינון
מים דילהון הוא לא אתחברן אתוון דלא יתחבר טובא דילהון
אלא זעיר זעיר · אבל לישראל דאינון מקב"ה מה כתיב °ודורשי תהלים ל"ד
יי' לא יחסרו כל טוב · ריישיה דקרא כפירים רשו ורעבו אלין
ממנן דשאר עמין ודורשי יי' אלין ישראל לא יחסרו כל טוב אלין
אזלין ואסתלקו לעילא לעילא ובג"כ טובא דילהון דאינון מים
היו הלוך וחסור · עד החדש העשירי · דא טבת דהא כדין ימי
הרעה הוו ואתערת ההיא רעה ואתתקפת וכלה קרישא לא
אנהירת מגו שמשא כדין נראו ראשי ההרים אלין אינון הרי
חשוכא טורין דלווטין אתחזון ואתתקפו ועבדין בישין ביומין אלין
אשה כהאי עולה דהא כדין הני אשים אכלי חולקיהון · שבעים
פרים אלין אינון לקבל שבעין ממנן דשלטי על שבעין עמין וסלקין
ביומא קדמאה ונחתי בכל יומא ויומא ואקרון פרים מנגחים
ביומין דילהון · אלים ארביסר תרין בכל יומא אינון י"ד ידא
דשליטא עלייהו תדיר בכל יומא ויומא אמרין בני שנה מניינא
דילהון ח"ן · ואי תימא אי הכי רעיין הוינן לגבייהו · אין דהא
כתיב °כי גחלים אתה חותה על ראשו · אבל אנן לא יהבינן משלי כ"ה
אלא בחדוותא דלית ביומי שתא חדוותא כאלין יומין · ובגין
דאנן יהבינן בטובלבא ובחדוותא דרעותא אתהפך עלייהו גחלי
על רישיהון גומרין מלהטן דחדוותא דילן עבדי לון ביש י"ד ע'

וח"ן כך סלקין בחושבנא דילהון · וכל דא אי תימא מאן יהיב לן לאקרבא עלייהו דילמא אינון לא בעאן כל דא אלא לית חדווה לכל אינון ממנן בכד' אינון תורים אלים ואמרין כהני בישעתא דישרא' יהבי לון סעודתין אלין ועם כל דא לא מתקרב כלא אלא לקב"ה בלחודוי ואינון מתקרבי תמן ואיהו פליג לון
משלי כ"ה ועל דא כתיב °אם רעב שונאך האכילהו לחם אלין אינון קרבנין דחג · ואם צמא השקהו מים אלין מים דרשימין הכא ביומי דחג
שיר ח' וביומא תניינא וביומא שתיתאה ושביעאה וסימן °בוז יבוזו לו מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה אלין אינון מים די מנסבי ישראל בחג (ה) בחדוה וברחימו דקודשא ב"ה דכתיב ושאבתם מים בששון · ונהרות לא ישטפוה אלין אינון נהרי דאפרסמונא דכיא דכלהו דבקי ומתקשרי ברחימו דא אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה בוז דא סמ"אל באהבה דישראל למהוי ליה חולקא בהדייהו באינון מים דרשימין הכא בפרשתא דכתיב אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה בוז יבוזו סימנא דאינון מים בוז יבוזו לו ודאי דהא כלהו אתחשיבו לגבן חרש נשבר דלית ליה תקנה לעלמין · מים דילהון אתפלגו ביומין בו"ז אשתארו שאר יומין דאינון ג' ד' ה' וסימן חר"ש את חרשי האדמה ולית לון תקונא בהדן ולא לעלמין · ואי תימא בוז יבוזו לו וכתיב התם כי לא בזה ולא שקץ ענות יומא קדמאה מאי עביד ליה אלא לא אקרי ראשון ולא אקרי אחד אלא חמשה עשר סתם בלא רישומא כלל אבל שירותא דרשימו דמיין מיום שני הוי · והכי אתחזי בגין דלית טוב בשני ובגין כך לא רשים ראשון ולא אחד כלל והוי בסתם ושרי רשימו דיומין ביום שני ואתפלגו מים בבו"ז ואשתארו ביומין חר"ש כמה דאתמר ובלא כדקא יאות · וכאה חולקיהון דישראל דידעי

לאעלאה

ה) פי' בכל ז"ימי כחג כו"ז וחר"ש וכדמסיק וכן מפור' כפ"ס ופשוט הוא · הרש"ב ·

דאעלא לגו מוחא דאגווא ובגין למיעל לגו מוחא מתכרין קליפין
אלין ועאלין מה כתיב לבתר כל האי ביום השמיני עצרת תהיה
לכם לבתר דתברו כל הני קליפין ותברו כמה גניזין וכמה
חשים קטלו וכמה עקרבים דהוו לון באינון טורי דחשוכא עד
דאשכחו אתר דישובא וקרתא קדישא מקפא שורין סחור
סחור עאלו לגבה למעבד נייחא תמן ולמחדי בה והא אוקימנא
מלה ודא איהו עצרת כנישו אתר דמתכנש כלא לגבה׳ תהיה
לכם ולא לאחרא למחדי אתון במאריכון ואיהו בהדייכו ועד
כתיב שמחו ביי׳ וגילו צדיקים והרנינו כל ישרי לב׃
אמר רבי שמעון כל מאן דחדי וכו׳ עד שלא עשו חסד עם
העניים נדפס בהקדמת כרהסית ד״י ע״ב׃ ביאו״א

פרשת ראשי המטות

מזהר חדש דף נ׳ ע״א שורה פ״ד

כל הטף בנשים אשר לא ידעו משכב זכר׳ תמן תנינן אמר רבי
יהודה אין העולם מתנהג אלא בתרין גוונין דאתו מסטר
אתתא דאשתכחת חכימת לבא הדא הוא דכתיב וכל אשה
חכמת לב בידיה טוו ויביאו מטוה את התכלת ואת הארגמן
ומאי מתיין את התכלת ואת הארגמן גוונין דכלילן בגו גווני
הדא הוא דכתיב דרשה צמר ופשתים ותעש בחפץ כפיה וכתיב
בידיה טוו מאי טוו אמר רבי יהודה טוו בדינא טוו ברחמי אמר
רבי יצחק אמאי אתקריאת אשה אמר ליה דכלילא בדינא ובכלילא
ברחמי תא חזי דאמר רבי אליעזר כל אתתא בדינא אתקריאת
עד דאטעמת טעמא דרחמי דתניא מסטרא דכר נש אתי חוורא

ומספרא

ומסטרא דאתתא אתי סימקא טעמא דאתתא מחוורא וחוורא
עדיף :

ותא חזי אמאי אסירן נשי שאר עמין דירעי משכבי דכורא משום
דתנינן אית ימינא ואית שמאלא ישראל ושאר עמין גן עדן
וגהינם עלמא דא ועלמא דאתי ישראל לקבלי דרחמי ושאר עמין
לקבלי דדינא ותנן אתתא דאטעמת טעמא דרחמי רחמי נצחא
אתתא דטעמת טעמא דדינא דינא בדינא אתדבקת ועלייהו
אתקרי והכלבים עזי נפש לא ידעו שבעה ועל דא תנינן הנבעלת
לגוי קשורה בו ככלב מה כלבא תקיפא ברוחיה חציפא אוף
הכא דינא בדינא תקיפא חציפא בכולא הנבעלת לישראל תנינן
כתיב ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כלכם היום מאי טעמא
משום דנשמתא דישראל אתייא מרוחא דאלהים חיים דכתיב
כי רוח מלפני יעטוף משמע דכתיב מלפני ובגין כך אתתא דהיא
בתולתא ולא אתדבקת בדינא קשייא דשאר עמין ואתדבקת
בישראל רחמי נצחא ואתכשרת ותא חזי כתיב אמרתי עולם
חסד יבנה מאי חסד הוא חד מכתרי עילאי דמלכא דנשמתא
דישראל קרא ליה קב"ה חסד על תנאי דיתבני ולא ישתצי חסד
מעלמא משמע דכתיב יבנה בגין כך תנינן מאן דשצי חסד
מעלמא אשתיצי הוא לעלמא דאתי ועל דא כתיב לא תהיה
אשת המת החוצה בגין למעבד חסד עם מיתא ואתעביד
בניינא דכתיב עולם חסד יבנה בילאו"א יילאו"א :

בז"ן ל"ך ו"א ע"י

ספר הבהיר פרי עץ אילנא דאתרוגא וכו׳ :

מדרש רות שלח לך קע״ה ע״א אחר שורה אהרונה :

סימן ד׳ דסת״ט קע״ב פתח ר׳ נהוראי בפרישת ציצית ואמר ועשו להם ציצית וגו׳ הכא כתיב לדורותם ונבי שבת לדורותם דכתיב לעשות את השבת לדרתם כתיב חסר ותנינן תקנו פרשת ציצית בק״ש ובדירתו של אדם נמצא קריאת שמע חוץ מפרשת ציצית שחסר מ״ש במה נשלם אלא כשהאדם מתעטף בציצי׳ ויוצא בו לפתח דירתו שלם והקב״ה שמח ומלאך המשחית זז מ״ש ונצול האדם מכל נזק ומכל משחית והיינו לדרתם בשביל דירתם שיהיה שם שלם ויצא מפתח ביתו במצות מלאך המשחית זז מ״ש וניצול האדם מכל נזק ומכל משחית מנ״ל ממה דכתיב מזוזות מאותיותיו משמע ז״ז מו״ת שלא נתן רשות למשחית לחבל וזז מפתחו בשבת כתיב לדרתם מ״ט כיון שקדש היום דירתם של ישראל צריך להיות בנר דולק ושלחן ערוך ודירתו מתוקן כדירת חתן לקבל בו הכלה ומאי ניהי שבת כלה לעולם אין מכניסין אותה אלא בדירה מתוקנת לכבודה כפי הראוי לה וע״ד כתיב לעשות את השבת ולמה לדרתם להכנים בה כלה קרושה לדירתם להיות בתוכן בשעה שקדש יום ואם כלה זו באה ואינה מוצאה דירה מתוקנת ושלחן ערוך ונר דולק כלה זו אומרת אין דירה זו מישראל ביני ובין בני ישראל כתי׳ אין זה מישראל אין דירתו לקדושה ועל כן צריך הבא קדושה לדירת ישראל וע״ד כתיב לדרתם בשבת ובציצית אמר ר׳ נהוראי אסהדנא עלי מאן דנפיק מתרע ביתיה בעטיפא דמצוה ותפילין ברישיה בשעתא דנפק בין תרין תרעין אזדמנת שכינתא עליה ותרין מלאכין דקיימין עליה חד מימיניה וחד משמאליה כלהו מלווין ליה עד בי כנישתא ומברכין ליה חד מקטרגא דאיהו קאים קמי פתחא דבנ״נ אזיל מבתרייהו ועל כרחיה אתיב ואמר אמן : עיין בסימן שלאחר זה הסייך כלן

סימן ז׳ דף פ"א רע"ב גרסינן ישבעה יומין עלאין כרא קודשא בריך הוא בעלמא ועלייהו ישתיל וכני עלמין הדא ה"ד כי ששת ימים עשה יי׳ ולא כתיב בששת ולקבל אינון ז׳ יומין עלאין ברא קב"ה בארעא שבעה זכאי קשוט לקיימא לון ולאנהרא לון כל חד וחד ולקבל יומיה ושתיל להו כל חד וחד בדרא דאתחזי ואינון אבהן דעלמא אברהם יצחק ויעקב יוסף משה אהרן דוד ואינון אקרון הררי קדם דאינון תליין מאינון ז׳ יומין עלאין ושביעאה דקיימא קמייהו הה"ד ובית דוד כאלהים ואף ע"ג דאיהו שביעאה וכד אתכליל ביה ביוסף ויהיב ליה תפנוקא מבי מלכא אקרי אף הוא שביעאה וכלהו אחידו בשכינתא ברזא דשבעה בנין ושכינתא אתקריאת בת שבע בת מאימא עלאה דאיהי כללא דשבע דרגין דעמיה ואיהי דרגא דצדק עשיראה דאינון ספירן דאיקרי בהון קב"ה ואקרי שביעאה בקרא דכתיב לך יי׳ הגדול"ה והגבור"ה והתפאר"ת והנצ"ח וההו"ד כי כל בשמים ומ"ט והא רביעאה היא אלא בגין נטיעה בתראה ואתכלילת בשביעאה בגין כך נטלא שמיה וכלא חד וכל חד וחד מאבהן ידע ליה לקודשא ב"ה מגו דרגא דיליה ואחיד ביה בההוא דרגא אברהם ידע ליה לקודשא ב"ה מגו אספקלרייא דיליה דאיהי מדת הגדולה מדת החסד ימינא דמלכא ועל דא אחיד בה ולא שביק לה לעלמין ועביד טיבו עם כל בני עלמא ואוקמוה דהא עובדוי סליקו ליה (להאי דרגא) יצחק ידע ליה בדרגא דגבורה דאקרי פחד יצחק ודחיל ליה לעלמין יעקב ידע ליה מגו דרגא דתפארת דאיהו כליל מחסד ופחד ואקרי אמת ואחיד בה הדא ה"ד תתן אמת ליעקב יוסף ידע ליה לקודשא ב"ה מגו ההיא אספקלרייא דאקרי כל ואקרי יסוד ואקרי צדיק ויע"ד אקרי יוסף כלכ"ל דכתיב ויכלכל יוסף וכתיב וצדיק יסוד עולם משה אהרן אינון תרין

:רובים דאשתמע קלא מבינייהו וע"ד אתייהיבת אורייתא על
רייהו הה"ר ונועדתי לך שם ודברתי אתך ואינון תרין כרובין
'עילא ואינון נצ"ח והו"ר ואינון תרין סמכין דגופא כגוונא דא
ית לה למטרוניתא לתתא תרין כרובין תחותה ואינון עלאין
ראי דכתיב על ארון העדות דאקרי צדיק ארונא דסהדותא
מאן עדות דא יוסף הה"ד עדות ביהוסף שמו ואיקרי תורה
שבכתב וארונא תורה שבע"פ ה ת"ח כל אינון בנין עלאין דאחידן
'עילא רמיזין כולהו בתורה שבכתב ודוד דאחיד בבתרייתא
'איהי תורה שבע"פ רמיזא בדברי קבלה דמקבלת נהירו
תורה שבכתב ואינון תרין כרובים קיימין על ההוא סהדותא
ארונא הה"ד והנצח וההוד כי כל בשמים ובארץ ודא איהו
יומא דשמיא ומזווג להאי ארץ מברך מן עלמא והכי הוא דכל
זה שברא קב"ה לקבליה לתתא ויוסף אקרי עדות הה"ד עדות
יהוסף שמו ועל דא שמא דיוסף שרים בכלא לעילא ותתא וע"ד
נינן ארון דיוסף וארון דשכינתא כהדי הדדי הוו אזלין במדברא
הוו כולי עלמא אמרי מה טיבן של שני ארונות הללו ומתיבין
ון קיים זה מה שכתוב בזה קיים ודאי הה"ד וצדיק יסוד עולם
איהו קיומא דעלמא אתא דוד דאיהו שביעאה דאבהן אחיד
ה כהאי בת שבע דאיהו ממלכה ולא שביק לה לעלמין הה"ד
דוד עבדי נשיא להם לעולם וכתיב כסאו כשמש נגדי וכל דא
וליף לן אורייתא דכולהו אחידן בה בשכינתא ברזא דשבע
נ"ח אברהם בוצינא קדמאה קדישא דעלמא כד בעא לאתקרבא
שכינתא לא יכיל עד דסליק ואשתמודע באינון תלת דרגין
לאין דעליה דההוא חולקא דיליה כיון דסליק ואשתמודע ליה
קב"ה מגו אינון תלת דרגין ועם אינון שבעה ותלת דרגין הכם
"ע חכמ"ה בינ"ה ואינון שלימו דעשר ספירן דאיקרי בהו קב"ה
ביון דסליק באינון תלתא כרין אחיד לחולקיה ההוא דרגא
תחותייהו דאינון תלתא דאקרי חסד דכולהו אדביק לון מגו
ההוא אספקלרייא דשלטא בליליא דבהו ודאי לא הוה בר נש
ידע כלום וע"ד תנינן בן שלש שנים הכיר אברהם את בוראו

בן

בן שליש דייקא · ות"ח רזא דהני שליש שנים ולא חזר בגין
דשכינתא אתקריאת בת שבע ולא יכיל לאתקרבא בהדה עד
דסליק לאשתמודעא מגווה ולאתנהרא ולאנהרא לכולא מאי
דאיהו לתתא באינון דרגין עלאין עם אינון ז' ושלשה הרי י' דרגין
עלאין רזא דשמא דקב"ה וכיון דהוה מתנהיר באינון תלתא
בעא לסלקא באינון שבע ברזא דכתיב ויצב אברהם את שבע
כבשות ורזא דא רמז לאבימלך דלא יתפרעון מנהון עד דישתלימו
אינון שבעה וכאי קשיט בישראל לקבל אינון שבע דרגין דלעילא
כיון דאשתלימו יהא עלמא תתאה כגוונא דעלמא עלאה בקיומא
שלים וייתי דוד דאיהו שביעאה ויתער לההיא בת שבע דלעילא
דאיהי נקמא נוקמיהון דישראל ויתפרע מנהון הה"ד ויהי אחרי
כן ויך דוד את פלשתים ויכניעם ויקח דוד את מתג האמה מיד
פלשתים מאי ויהי אחרי כן בתר דאתשלימו ישר' והוו כגוונא
דלעילא כדין ויך דוד את פלשתים וגו' דהא עד השתא לא
יכילו ישראל למתבר תוקפיהון דהא אתערו חברייא בההוא מתג
האמה ואוקמוה · ות"ח האי דרמז ליה אברהם בכבשות הצאן
ולא בעזים ולא במידי אחרינא בגין דאינון מסטרא דחסד מאינון
ממנן דינקין מסטרא דחסד ינקין לתתא אינון כבשים תחות
שולטניהון ואברהם אחיד לחולקיה מדת החסד וכלא ברזא
דחכמתא ועל דא תנינן מאן דישרי גו ענא לא מסתכן לעלמין
ואי איהו שארי גו עזיא ורעי לון כמה נרדיני נימוסין יתבין לקבליה
לאסטאה בגין דאינון מסטרא דדינא קשיא אבל כד אתא יצחק
למגזר עמיה קיים גזר עמיה בשבעה דאתגלייא מגו ההוא בירא
דכתיב ויקרא אותה שבעה תא חזי אברהם קרא לההיא בירא
דמיין נבעין באר שבע יצחק קרא ליה שבעה מה בין האי להאי
אלא בגין דיצחק אחיד לחולקיה דרגא דפחד דאיהו דינא ועל
דא אוסיף בה ה' וה' בכל אתר היא מדת הדין הדא ה"ד ויקרא
אותה שבעה דלא עבד בחורפן כמה דעבד אבוה וכלא ברזא
דחכמתא ואוסיף בה ה' לאחזאה דאיהי חולקיה ת"ח כד ברא

קב"ה

קב״ה עלמא ברא ליה בדינא כיון דחזא דלא אתקיים שיתף ביה
חסד הה״ד ביום עשות יי׳ אלהים ואוקמוה באברהם אתקיים עלמא
גיני כך האי בירא ביתא דעלמא על שמיה אתקרי הה״ד על
ן קרא שם העיר באר שבע אע״ג דהאי בירא אתדבק ביצחק
כתיב ויקרא אותה שבעה שמיה באר שבע סטרא דאברהם
לא באר שבעה הה״ד וימינו תחבקני׳ ותא חזי ארבעה מאינון
שבעה זכאי קשוט כד בעו לאתקרבא בשכינתא בהאי דשבע
להו ערעו בהאי באר דלא פסקו מימוי לעלמין אברהם כרי
יה להאי בירא בגין דאיהו אוליף לכל בני עלמא דיפלחון
לקב״ה וכיון דכרי ליה אפיק מיין נבעין דלא פסקין לעלמין וכיון
מית אברהם מה כתיב וכל הבארות אשר חפרו עבדי אברהם
אביו וגו׳ בארת כתיב וחד הוה דכתיב באר שבע וקרינן בארות
משמע דסגיאין הוו בגין דהאי בירא מתחזי לון לאבהן בכל דוכתא
דהוו אזלין הוה מתחזי לון סגיאין וכבירין כיון דמליוה פלשתים
עפרא רזא דאהדרו בני עלמא לע״ז והוה עלמא שמם דלית
ידע ליה לקב״ה כיון דאתא יצחק מה כתיב וישב יצחק ויחפור
את בארות המים אשר חפרו בימי אברהם אביו מאי וישב אלא
דאתיב עלמא לתיקוניה ואוליף לון לבני עלמא דידעין ליה
לקב״ה הה״ד ויהי אחרי מות אברהם ויברך אלהים את יצחק
בנו האי בירא ממאן הוה ממיין דכל חיין דעלאין ותתאין תליין
ביה וחזי כלא הדא הוא דכתיב ידע מה בחשוכא ונהורא עמיה
שרא ׳ ותא חזי אינון עבדי יצחק בגין דאינון מסטרא דדינא
קשיא כד חפרו ליה מה כתיב ביה שטנה והא אוקמוה עד דאתא
איהו ויחפור באר אחרת ויקרא שמה רחובות ודאי אבל עבדי
אביו בגין דכלהו מסטרא דימינא אתיין ולא הוה שטנה בעלמא
לא נפיק דינא מהאי בירא לאשטנא לון כד לא כשרין
עובדיהון ומהאי בירא איהו פתחא למידע ליה לקב״ה הה״ד
פתחו לי שערי צדק אבא בם אודה יה ועד דלא סליק מעלמא
בריך ליה ליעקב ושלחיה לפדן לאזדווגא וכד אזיל לחרן מה
כתיב וירא והנה באר בשדה כיון דחזא יעקב דקודשא ב״ה מגו

ההוא בירא דאיקרי באר שבע כדין אמר ללבן אעבדך שבע
שנים ברחל בתך הקטנה הקטנה דייקא · תא חזי לקבל אינון
שבעה זכאין פקיד קב״ה באורייתיה לקרבא קרבן מוסף בשבעה
זמנין בשתא בגין לאוספא להו תפנוקין ועדונין מבי מלכא אבהן
יישבעון בקדמיתא וכתר כן בנין והם שבעה זמנין ולא יתיר
בשבתא לקבל צדיק יסוד עולם דאיקרי כ״ל ואיקרי מוסף שבת
לאוספא ליה עדונין ממוחא סתימא · ובריש ירחא לקבל כנסת
ישראל דאתקריאת סיהרא והוא דוד ובחמיסר יומא לירחא
קדמאה לקבל אברהם אבוהון דאחיד במדת החסד ואקרי
ראשון בירחא תליתאה בעצרת דאתייהיבת ביה אורייתא בשבע
קולות לקבל יעקב דאיהו תליתאי לאבהן ואחיד בקול קול
יעקב ובריש שתא לקבל יצחק דאתייליד ביה ואנן מדכרינן ביה
עקידת יצחק ואיהו יומא דדינא לקבל מדת הדין דאחיד ביה
יום הכפורים לקבל משה דקביל ביה קב״ה צלותיה וחס על ישראל
ואהדר ליה אורייתא · בחג הסוכות לקבל אהרן דבזכותיה
אזלין אינון שבעה ענגים דחפאן על ישראל כסוכה ובגין כך
עבדין סוכה וכל אורייתא אית בה כמה רזין עלאין סתימין בה
וכד אלין שבעה מתוספין בברכאן כל עלמא בשלימו סגיאה׃

סליק אתר סימן ד׳

ספר הבהיר

סימן ה׳ מאי טעמא אנו מטילין תכלת בציצית ומאי טעמ׳ שלשים
ושתים מלה״ד למלך שהיה לו גן נאה ולו שלשים
ושתים נתיבות ושם שומר עליהן והודיעו לבדו אותן הנתיבות
אמר לו שמרם ולך בהם בכל יום וכל זמן שתדרכם שלום
לך · מה עשה השומר אמר אם אני אהיה לבדי בשמירת הנתיבות
אי אפשר לשומר אחד לקיים אלו הנתיבות ועוד כי יאמרו
העולם כי זה הוא מלך זה ושומר זה לכך שם שומר זה

שומרים

שומרים אחרים על הנתיבות אלה הן שלישים וששים נתיבות ומאי טעמא דתכלת אמר השומר שמא יאמרו השומרים הגן שלי הוא נתן להם סימן ואמר ראו הסימן למלך שהוא שלו שהגן הזה ואלה הנתיבות הוא תקנם ואינם שלי והנה חיתמו משל למה הדבר דומה למלך וכתו שהיו לרם עבדים בקשו לילך מרחוק פחדו מן אימת המלך נתן להם המלך סימנו פחדו מן הכת ונתנה להם סימן אמרו מעתה בשני סימנין °יי׳ ישמרך מכל רע ישמור את נפשך (עיר סג) ומאי ניהי ארץ דנחצבה ממנה שמים והיא כסאו של הקב״ה והיא אבן יקרה והיא ים החכמה וכנגדה תכלת בטלית ציצית דאמר רבי מאיר מה נשתנה תכלת מכל מיני צבעונין מפני שתכלת דומה לים והים דומה לרקיע והרקיע דומה לכסא הכבוד שנאמר °ויראו את אלהי ישראל ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר וכעצם השמים לטוהר וכתיב כמראה אבן ספיר דמות כסא ׳ ע״כ :

תהלים קכ״א

שמות ד׳

מדרש רות השייך לתחילת פרשת כי תצא תמצא בזוהר חדש דפוס אמשט רדם דף ס״ס ע״ד במאמר המתחיל רבי פרחיה :

מאמר כי יקרא קן צפור בזוהר חדש דף ס׳ ע״ג וע״ד במאמר המתחיל ויהי בימי רבי בון;כל יוסא הוה בקסרין וכו׳

שייך לדף קנ״א ע״כ

סימן ט׳ דף ס״כ ע״כ והניף אהרן את הלוים תנופה לפני יי׳ רבי יהודה שאיל לרבי אבא למה היה הכהן מניף את הלוים אמר לו משל למה הדבר דומה לתינוק כשהוא בוכה וכועס מה עושין כדי לפייסו אמר ליה רבי יהודה מניפין אותו ומנענעין אותו כדי לשתקו · אמר ליה רבי אבא יהודה טלה זאת באה לידך ולא חקרת בה והלא ישמעו אזניך מה שפיך מדבר כך היא מדת הגבורה כועסת ורוגזת דכתיב שמעון ולוי אחים כלי חמס מכרותיהם וכתיב ארור אפם כי עז ועברהם כי קשתה

לפי שהם מתגברים ומתקשים באפס ועברתם לצאת לעשות דין לכלות ולהכרית בני העולם אזי הכהן שהוא החסד העליון מניף אותו הצד של הלוים שהיא מדת הגבורה כדי לשכך ולשקט רוגזה וכעסה כדי שישתברו השערות מכל שוליהן ולא יתגברו ולא יתחזקו כעין דוגמא זו הכהן שמניף את הלוים תנופה כדי שישקוט הצד של גבורה שלהן כדי שלא יתעורר הדין בעולם בא רבי יהודה ונשק את ידיו וכשיתעוררו הדינין בעולם כל הדינים הנמצאים בכל יום ויום אברהם אבינו ע"ה הוא דוחה אותם לחוץ ואינם עומדים לפניו הדא הוא דכתיב ואל זועם בכל יום :

מזהר קדש דף מ"כ ע"ד שורה ל"ד

שייך לדף קל"נ ע"ב

סימן י' דף סב"ו ע"ב שו' ו' דאינון חד נהרוגן נהר דנפיק מעדן וגן דאשתקי מניה הכא כל רזא סתימא דמהימנותא ואוליפנא האי מאן דאתער בליליא בההוא שעתא דעאל קב"ה בהדי צדיקייא בגנתא אצטריך לומר קרא דא ברעותא דלבא ולכוונא דעתיה ביה ובתר אודך על כי נוראות נפלאתי נפלאים מעשיך ונפשי יודעת מאוד והיינו שבחא דחסידי קדמאי כד אתערו בפלגות ליליא ובתר מסדרי שבחייהו ולעאן באורייתא שעשועא דקב"ה מאי הוא אלא כל צדיקייא דקיימן בדיוקנייהו מתלבשן בגנתא בכל יומא ויומא כיון דאיתסחאן כטלא דזמין קב"ה לאחייא ביה מתייא עאלין כולהו לגבי משיח ושאלין מה דשאלין והא אתערו חברייא לבתר מתכנשין ומשתדלין כלהו ברעתא עלאה דכלהו מתיבתי דתמן ועלייהו כמה ממנן ומתחדשי תמן כמה חדושין באורייתא לבתר נפקי כולהו וחמאן כד אתי אליהו לגבי אבהן איהו נפיק ואינהו עאלין וקיימן קמי אבהן וחדו בהו בכמה בנין קדישין דבסחרנייהו וחדאן כולהו כד עייל קודשא בריך הוא בפלגות ליליא כולהו קיימי מתקנן כדקא יאות

וכל

וכל אשתדלותא דאשתדלי כל ההוא יומא בחרושי דאורייתא קב"ה תיאובתיה באינון צדיקייא דחריישו בה מילין ואשתעשע כהו באינון מילין לבתר כולהון מתקנן דכר ונוקבא וקב"ה כתר דארח ואשתעשע בהו בכל אינון מילין רזין דחכמתא דילהון אתגלי עלייהו ואינון חמאן בההוא נועם יי' כדין כלהו חדאן בחוויה סגי עד דמתפשטי זיוא ונהורא דילהון ומההוא משיכו זיוא ונהורא דחדוה דילהון עבדין פירין ואיבין לעלמא דא וההוא פרי ואיבא עאל תחות גדפוי דשכינתא עד זמנא דאצטריך וכן משתעשעא בכל צדיק וצדיק ואמרין זכאה איהו מלכא דכנין צין אתברירו לחולקיה וערביה קלא אתער מאמצעיתא דרקיעא וקרא בקל תקיף ואמר זכור יי' לבני אדום את יום ירושלם האומרים ערו ערו עד היסוד בה כדין ערטירו דיליה וקרקורא דילידה וכל צדיקייא דתמן אשתמע בתלת מאה ותשעין רקיעין בגין דלא אית חדוה ושעשועא לקב"ה אלא בשעתא דקיימי בהו צדיקייא דתמן וכג"ד אומי ואמר אם אשכחך ירושלם תשכח ימיני תדבק לשוני לחכי אם לא אזכרכי אם לא אעלה את ירושלם על ראש שמחתי בכל אתר דאית חדוה. לקב"ה קלא דא נפיק וקארי כדין נפיק מתמן סליק ובטש רקיעין ושאיג שאיגין עד דכל חילי שמיא כולהו בערטורא כדין נשבא רוחא ובטש בטרפין דההוא אילנא רברבא כל ענפין דיליה בטשין דאברא וקלא אתער מגו נופא דא ילנא קרי ואמר זכר לעולם בריתו דבר צוה לאלף דור אשר כרת את אברהם ושבועתו ליצחק כיון דקלא דא אתער שמע אברהם סבא ואתער כד איהו רעוא למלכא ואתנחם בהדיה בההוא שעת' אתערת רוחא חדא מסטרא דדרום וכל רעו וחדוה ואסות' אתער על עלמא וכדין סליק צפרא ורעות אשתכח ונייחא לכל אסירי מלכא דאינון בכי מרעייהו זכאה עמא דיכלין למנדע מרזין טמירין סתימין דמלכא קדישא' אמר ר' אבא יומא חד הוינא אנא ורבי הודה דמן עכו במדברא ואעלנא במערתא חדא ואשכחנא תמן ספרא חדא עתיקא דמן יומין קדמאין פתחנא ליה ואשכחנא יהוה כתיב ביה בריש מילוי הראשונות הנה באו וחדשות אני

מגיד

מגיד ואוקים קרא בנשמתהון דצריקייא מן יומא דסליק במחשבה
למברי עלמא ועד לא אתברי עלמא כל רוחין דצדיקייא הוו גניזין
במחשבה קמיה כל חד וחד בדיוקניה כיון דצייר עלמ׳ אתגליין
כלהו וקיימו בדיוקנייהו קמיה ברומי מרומים לבתר יהב לון באוצר
חד בגנתא דעדן לעילא וההוא אוצר לא מליא לעלמין ותדיר וקרי
הראשונות הנה באו וחדשות אני מגיד מאן אינון אני מגיד כולהו
בשמהן ולית תיאובתא וכיסיפא להאי אוצר אלא לארקא ביה
נשמתין תדיר כמה דגהינם לית ליה תיאובתא וכיסופא אלא
לקבלא נשמתין לאתרכאה תמן וכל יומא קארי הב הב מאי
הב הב אוקיד אוקיד וההוא אוצר נטיל כל נשמתין אינון עד
זמנא דאלביש לון ונחתי להאי עלמא ומגו חובה דאדם קדמאה
דאמשיך סטרא בישא לעלמא אצטריכו לאלבשא אינון נשמתין
בלבושא דא דהא לבושא אחרא בעא קב״ה לאלבשא לאינון
נשמתין וההוא אמר ההוא ספרא עד הכא שתוקו ׳ ועוד חמינא
מכאן ולהלאה אתוון מחיקן דלא אשתמודען ובתר חמינא לון
בחלמא ואמרו שתוק ולא תגלי מלא לטינרא תקיפא וכך עבידנא
ואשכחנא ביה מאגין דלבושא אחרא זמין קב״ה לאלבשא לאינון
נשמתין לזמנא דאתי מתים דחיו על ידא דיחזקאל מ״ט לא עבד
לון ההוא לבושא אלא בגין דלא מטא זמנא לאעברא בעלמא
ההוא אוירא דכייא דעביד לבושין ובג״כ לא אלביש לון מלא כמה
דהוו וכך יהא לתחיית המתים בר דההוא זוהמא דקדמיתא לא
אשתכח תמן כד נפק ב״נ מהאי עלמא כלהו בין צדיקי בין חסידי
ותמימי וחייבי ורשיעי כלהו עברי באוירא למחמי אדם קדמאה
לבני עלמא ומתמן נטיל אורחא הן לגנת׳ דעדן הן לגהינם כל אינון
דאורחייהו לגנתא דעדן מתקרבין לגבי חומה דלבר מאינון תלת
חומות דתמן כדין נפיק חד ממנ׳ ואתער קמייהו וקארי ואמר זכאין
אתון צדיקייא בעלמא וההוא ממנא יעזר״ל שמיה אוליף לון אורחי
ואזלין קמיה עד תרע׳ חדא דגהינם ההוא ממנ׳ קארי בחיל׳ ואמר
צנון תננהא צנון יקירתא כההיא שעתא בכהילו מצננין לה ועלין
כולהו וטבלין ועברין וכל אינון חייבין אתמסרן בידא דדומ״ה ועאלין

כגיהנם

בגהינם וכל אינון זכאין לא אתמסרן בידוי ת"א דהאי ממונה ובתר דטבלין ועברין ההוא ממונה אזיל קמייהו עד דמטן לישור דגנתא דעדן וההוא ממונה קארי לפתחא ואומר פתחו שערים ויבא גוי צדיק שומר אמונים כדין פתחין פתחא ואעיל לון וכן בכל פתחא ופתחא כיון דעאלו לגו אתר דצדיקייא צדיקייא אוחרנין קיימין בכמה חרווא על חרווא על צדיקייא וכל בני מתיבתא הדאן לסוף תלתא יומין דאתטמרן בהיכלין ידיען נפקי ואוירא נשבי ומתציירן כולהו בדיוקנייהו מכאן ולהלאה ירתין אחסנת ירותא כדקא חזי לכל חד וחד חזווא דאתחזי בגנתא דעדן מחיזו יקרא דיוקנא דכל דיוקנין וגוון דכל גוונין דמלכא קדישא לא אתגלי בהיכלא ולא באתר חד אלא אתפתח רקיעא מרקמא על גבי גנתא לארבע ספרין ואתמלייא מזווא יקרא קדישא ואתחזי תמן ואתהנן כולהו צדיקייא מאן חמא חרווא וכסיפא דההוא נוקם יי' ע"כ הוה ליה ויסו למחמי בההוא ספרא ' אדמקיפנא למחמי יתיר ביה פרח מן ידי ולא חמינא ליה אשתארנא עציב ובכינא דמיכנא תמן בההי' מערתא וחמינא ליה דהוה לביש מנא אמר לי ר' למה לך למבכי ולא תתעצב ממה דהוה כההוא ספרא פרח לגביה ונטליה ועד לא יפוק מהאי עלמא גניז בההיא מערתא דמדברא דא והשתא יהוה מתגלי לחייא הכא פרח באוירא ונטליה מכאי ולהלאה זיל לך לאורחך ומההוא יומא ועד השתא לא אתגלי לי ולא זכינא למשמע ממאן הוה וככל זמנא דאנא דכירנא אשתארנא עציב ' א"ר ת"ר דילמא קב"ה בעי ביקריה דלא בעי דיתגלי בעלמא עד דהוו יתבי ולעאן במילין אחרנין עלאין ויקירין נהר יממא קמו ואזלו ' אמר ר' אלעזר השתא עדן רעוא מקמי מלכא קדישא נימא מילי דאורייתא ונתעסק בה ונשתתף בשכינתא פתח ואמר יהוה בוקר תשמע קולי בוקר אערוך לך ואצפה ' ע"כ ' א"ר אלעזר בלעם חייבא מאן קטיל ליה והיך אקטיל אמר ר' יצחק וכו' :

סי'

מזוהר חדש דף מ"ג ע"כ שורה ז"ך

שייך לדף קצ"ט א' שורה כ"ד ודף ר"ב ע"ב שו' כ"ח

סי' י' (כ"כ כזוהר תרס"כ וכ"ל) י"א דסס"ז רע"כ ודת"ר סע"כ **לאמר הנה עם וגו'** **אי תימא דהא צריך לנטלא פיפוסין**
ויוחסין דילהון לא אצטריך לא אורח כלל דכתיב הנה עם יצא מ"ט משום דהכי קרי לון פטרונא דילהון כמה זמנין וע"ד לא תטעי דכתי' שלח את עמי בכל זמן ועוד כד נטלת עיטא עלייהו עם פרעה בלישנא דא יכלת להו דכתיב הנה עם בני ישרא' רב ועצום ממנו אוף השתא דכתיב הנה עם יצא ממצרים ולא אפיק לון אחרא אלא איהו מגרמיה נפק ובג"כ תיכול לאבאשא לון הנה כסה את עין הארץ אית דאמרי סיחון ועוג דקטלי לון ישרא' דהוו עינא דארעא אלא כד אייתי קב"ה ארבה על ארעא דמצרים כתיב ויכס את עין כל הארץ ותחשך הארץ אמאי בגין דכל חרשין וקסמין דעלמא לא יכלין למעבר חרשין אלא מלה חדא בדרגא חדא בזמנא חדא ועמא דא אייתי ערוב מבולבל מכמה זינין מבולבלין אלין באלין עד דלא יכלי כל חרשין וקסמין למיקם קמייהו ודא הוא ויכס את עין כל הארץ והכא כתיב ויכס את עין הארץ והכי הוא ודאי · אמר ר' אבא בלק ובלעם לא הוה בעלמא חרשין וקסמין כוותייהו בלעם חיליה ותוקפיה הוה בפימיה ועיניה בלק חיליה ותוקפיה הוה בעובדא דידין ודא אצטריך לדא דהא כל זיני חרשין דעלמא בפומא ועובדא הוא ובהו תליין בלעם הוה ליה לישן ולא ידין בלק הוה ליה ידין ולא לישן אזלו חברייא עד דמטו הד' בי חקל ושמשא הוה תקיף לחדא חמו ההוא בי חקל בשפירו דעשבין ומיין נפקין לכל סטר ואילני חקלא סגיאין יתבו תמן אמר רבי אלעזר כמה יאות אתר דא לנייחא בירה אדהוו יתבי הא חויא רברבא אתי בתוקפא דשמשא ואעבר קמייהו א"ר רבי אלעזר חויא חויא סטי לך מאורחך דהא תב ההוא גברא ואתנחם על מה דעבד ולא יוסיף למעבד ההוא מלה · תווהו חברייא · א"ר אבא מאי הוא · אמר לון שתוקו · אמר ר' אלעזר חויא חויא לבתר דלחישו לך מן שמיא אתנחם ההו'

כרא ויזוי ברעותיה דלא יתוב ביה לעלמין סטי לך מאורחך ·
ם חויא בקיומיה ולא נטיל הכא והכא תב כמלקדמין · אמר ליה
חויא חויא ידענא מה דאת בעי תוב מארחך דהא גוי חייבא אתי
יעבד ביש לחד יודאי והא הוא נאים שכיב במערתא דילך זיל
קטליה מיד אהדר ההוא חויא ודלג דלוגין קמייהו · א״ר אליעזר
אי לא הוינא הכא כמה בישין הוה עביד האי חויא דהא חד בר
נש יודאי עבד עובדא דחובא ועד לא תב בתיובתא לחישו ליה
להאי חויא לקטלא ליה ואימלך ההוא בר נ״ש בין כך ובין כך
אתנחם מחוביה ואמר דלא יתוב לעלמין להאי חטאה ועל דא
אשתזיב מן דינא אמרו חברייא לר׳ אלעזר במה ידעת אמר להו
סימנא יהב לי אבא ואנא אשתמודענא ביה · אמר ליה תינח
חויא דאשתמודעת ביה ההוא דאתנחם ותב מחוביה במה ידעת
אמר להו כד הוה אזיל ההוא חויא קשקשוי הוו סלקין ונכוי
קוף ואיהו דאזיל בבהילו רוחא חרא הוה אזיל לקבליה והוה
קארי קמיה תוב מארחך דהא תב מחוביה ואתנחם ההוא בר נ״ש
ההוא חויא בישא לא הוה ציית עד דיתנון ליה כופר בהריה
באתריה דההוא ב״נ דאתחייב קטולא ותב דכך אורחוי דחייא
ילא ותתא כיון דאתייהיב ליה רשו לא תב עד דאשלים ההוא
ינא בישא דאתייהיב ליה רשו למעבד או דיתנון ליה באתריה
זייבא אחרא בכופרא דהא בריקנייא לא יפוק כיון דאתייהיב
ליה רשו · אמרו ליה תינח כל דא ההוא גוי דאמרת דיהבת ליה
כופרא במאי ידעת אמר לון כיון דמלילית לחויא ההוא רוחא
דהוה אזיל לקבליה ולחיש ליה דיתוב לאורחיה דהא אתנחם
ההוא בר נש דלינ ההוא רוחא על אודניה תווהו חברייא · אמר
רבי אלעזר ניהך וניחמי דהא חויא עבד מה דעבד קמו וקריבו
בי חד טינרא בההוא בי חקל אשכחו לההוא גוי דמית וההוא
נחש כריך על עקביה ולא הוה אבדיל מניה וכתר אתפריש
מעקביה וסליק על גרוניה ואכריך תמן ומתמן נחית על עקביה
ולא הוה מתפרש מניה · אשכחו ליה ארנקי חד מליא דינרין
גזיל לחד יודאי בארחא ומהא ליה נטל רבי אלעזר ית ארנקי

אמר בריך רחמנא דבכולא עביד שליחותא תבו להחוא אתר דהוו · פתח רבי אלעזר ואמר מאשר יקרת בעיני נכבדת ואני אהבתיך ואתן אדם תחתיך ולאומים תחת נפשך מאשר יקרת יקר מבעי ליה והכי אצטריך מאשר אתה יקר בעיני מהו יקרת מכלל דאיהו מגרמיה אתייקר הכי הוא ודאי דכל בר נש דאיהו בחיובא קמי קב״ה בקדמיתא הוא מזלזלא תועבתא קמי קב״ה ובתר דאימלך ותב מחוביה השתא איהו אתייקר מגרמיה וקב״ה קארי עליה ואמר מאשר יקרת בעיני נכברת את מגרמך יקרת בעיני נכבדת ואני אהבתיך דהא לית רחימו לקב״ה בהדי בר נש בהאי עלמא · אלא במאן דתב מחוביה ועל דא אני אהבתיך אבל מה אעביד דהא יהבית רשו לחויא לנזקא דא הוא עיטא ואתן אדם תחתיך מאי איהו אדם דיהב קב״ה תחותיה ההוא אדם דאתי מעמא אחרא דההוא חויא מריליה ייכול דכתיב ואתן אדם אל תקרי אדם אלא ארום ולאומים דא. הוא לאום מלאום יאמץ ודא זרעא דעשו דיהיב תחות נפשיה ארהוו יתבי הא האי יודאי דגזל ההוא גוי דקטל חויא אתי בארחא לאי ועיף ומגו תקיפו דשמשא עאל בההוא חקל ויתיב תחות אילנא חד והוה מתרעם לקב״ה ומצדיק עליה דינא ואמר מארידה דעלמא גלוי וידוע קמך דאנא לא חיישנא עלי ועל גופי ועל ממוני כלום דהא בדינא אתעביד כל מה דאתעביד אבל אבא ואימא סבין אית לי דלית לי במה אפרנס לון וע״ד חיישנא ותו על כל דא צרורא חרא דדינרין דהוה בההוא ארנקי דהחד מסכנא למעבד חופה לברתיה ע״יה מה אעביד מארי דעלמא ע״ד כאיבנא בלבאי יתיר · בכה ואמר משפטי ה׳ אמת צדקו יחדיו דינין דמארי עלמא קשיט אינון אמאי אינון קשוט בגין דצדקו יחדיו דהא בשעתא דדינא בעי קודשא ב״ה למעבד כמה מארי תריסין קיימין מהאי סטר ומהאי סטר ומצדיקין אלין באלין ומגיחין אלין באלין כיון דצדקו אלין באלין ואסתכמו כחדא כדין משפטי ה׳ אמת · אימתי צדקו יחדיו · כד מצדיקי כל בני דינא דעילא וע״ד מארי דעלמא ע״ד בכינא ולא על דידי · שמע ר׳ אלעזר וחברייא וקמו לגביה חמו יתיה דהוה יתיב תחות ההוא אילנא ואתקיפו ביה

טלו יתיה לגביהון · א״ר אלעזר זכאה קשוט דאי לא זכאה אנת
לא ירחיש לך קב״ה ניסא רברבא כמה דעבד · בקדמיתא טול
ארנקי דילך ותיזיל ותחמי מה דעביד קב״ה בגינך · אזל בהדייהו
חמא ההוא גוי מית וחויא הוה עביד ביה נוקמין והוה כריך על
קדליה אישתטח ההוא יודאי בעפרא ואודי ושבח למארי עלמא
קם ונשיק ידוי דרבי אלעזר וחברייא · אמר לון השתא ידענא
דקב״ה ארחיש ניסא דא בגינייכו אבל רבנן על אבא ואמא סבין
דאית לי בכינא ועל מסכנא דיהב לי צרורא · פתח הארנקי ואחמי
לון צרורא וכן אחמי לון מהא דעבד ליה ההוא גוי · צלי ר׳ אלעזר
עליה ואתסי קריבו לגביה דההוא גוי כמלקדמין וחמו ההוא חויא
דהוה עביד כדבקדמיתא א״ר אלעזר חויא חויא כל מה דעבדת
דאות עבדת ותו דאחמית חילך וגבורתך ביה ועבדת ביה נוקמין
סגיאין והא חמינן תלת זמנין ואחמית כל מה דעבדת מכאן ולהלא׳
זיל ואתטמר במערתך וגזרנא עלך דלא תנזיק לברייתא דעלמא
אתפרש ההוא חויא וכפף רישיה ואזל ליה א״ר אלעזר לההוא
יודאי טול עדאה דישנאך דהא כיסא דדהבא אית ליה לגביה
דישבק ליה בריה דההוא גוי לאבוי ולא תיטול מדיליה כלום וזיל
לגביה גברא דדוך פלן ותשבח דמיתה אתתיה זיל לגביה ויהב
ליה כיסא דדינרין דא בגין דההוא גברא אית ליה ברא חד
שמעון שמיה והוא אזיל בסחורתא על ימא ואינון בארבא״ בריה
דהאי גוי גנב ליה האי כיסא ויהב לירה להוא רשע ואימא
לההוא יודאי דיסליק כיסא דא לבריה דלעגל ייתי לגביה ויודי
לקב״ה דאחזור אבידתא למארה וכך עביד נטל כיסא וסגיד קמיה
דר׳ אלעזר ונשיק ידוי תווהו חברייא · א״ר אבא בכל אורחא דא
איהו תוואה בכל מה דחמינן כך והשתא איהו תוואה על תוואה
מהו דין אמר להו מלה דא לאו בסימנא איהי ולאו בחכמתא
אלא רוחא דילי אסתכל ואנא חמינא כאילו בעינא חמינא תווהו
כולהו חברייא אזלו כולהו חברייא וההוא יודאי בהדייהו עד דמטו
לגביה חמוי כיון דמטו לתמן אשכחוהו לחמוי דהוה יתיב על גבי

עַרסוי ולעי באורייתא בריך (א) בריכתא רבי אלעזר וכריכו חברייא ואיהו חדי בהדייהו :

פתח ר' אלעזר ואמר רפאני ה' וארפא הושיעני ואושעה · כיון דאמר רפאני ה' מהו וארפא כיון דאמר הושיעני מהו ואושעה כיון דאסיא מסי מאן הוא דמחי ט̇א (נ"א אר"י סתוי) כל אסוותא דעלמא בידא דקב"ה אבל אית מנהון על ידא דשליחא ואית מנהון דלא אתמסרו בידא דשליחא ואינון דאתמסרו בידא דשליחא אסוותא אינון אבל לזמנין מתהדרן אבל אינון דקב"ה מסי לא מתהדרן לעלמין ועו"ד אסוותא דיליה איהי אסוותא דלית בה מרעא כלל ובג"כ רפאני ה' וארפא ודאי בלא קטרוגא כלל והשתא חברייא קב"ה יהב לי אסוותא ועשק לי וערב לי סחו ליה כל ההוא עובדא (ב) תווה ובכה וחדי אמר חברייא נדרנא דאיהך לגביה ואתחבר בהדיה ונודה ונשבח למארי עלמא חדי בהדייהו אמרו ליה במאי הויתא מתעסק אמר לון בפ' בלק הוינא מתעסק וחמינא דחכמתא דיליה הוא תקיף ויתיר מחכמתא דבלעם חכמתא דבלעם רגעא חדא חכמתא דבלק בכל זמנא אבל מפתחן כלהו בידוי דבלעם הוו דאיהו הוה שרים בפומא בלק הוה ידע למעבר חרשוי ולא הוה ידע לאשלמא בפומא פתח ואמר ואתה אל תירא עבדי יעקב וגו' האי קרא (אית לאסתכלא ביה) אוקמוה אבל אל תירא עבדי יעקב מחרשוי דבלעם וכל תחת מקסמוי דבלק ת"ח היך הוו תרווייהו דא כדא בעיטא בייש' לקבל ישראל אמר בלעם יעקב בביתא דלבן אבא הוה ונחש נחשין לקבלי' ויכיל ליה אנא אסדר נחשין לקבליה אמר בלק ואנא אסדר קסמין לשמא דאקרי ישראל בההוא שעתא נפק רוחא חדא מסטר' דיוסף מגו ענפי אילנא ונשיב באינון נחשים ובטיל לון והיינו דאמר יוסף כי נחש ינחש איש אשר כמוני מאי איש אשר כמוני בגיני אית איש דנחשים יבטל לבנייכו בגיני איהו לעילא והיינו איש אשר כמוני אית איש לעילא דנפק רוחא אחרא מגו אילנא דלתתא ונשיב

בההוא

א) על חולה שנתרפא הרס"ג : ב) פי' עובדא דר"י דסקיפין לעיל דף ר"ס א' ע"ש · סרפ"ב :

בההוא קסם ובטיל לון והיינו קסם עד שפתי מלך מאן מלך דא אילנא דלתתא כדין אתיב בלעם ואמר כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל ותרווייהו הוו בתרין סטרין אלין כי אתך אני לא הוו יומין מן יומא דאתברי עלמא דאצטריך הכי למהוי קב״ה בהדייהו דישראל כההוא זמנא דבעא בלעם לשיצאה לשנאיהון דישראל מעלמא ועל דא אמר קב״ה בלעם בעא לשיצאה לכו מעלמא אבל אנא לא אעביד הכי כי אעשה כלה בכל הגוים אשר הדחתיך שמה ואותך לא אעשה כלה דאילו ייתון כל בני עלמא לא ייכלון לשיצאה לכון מעלמא אתא לבן בקדמיתא ובעא לאעקרא ליה ליעקב בלחודוי מעלמא אתא קב״ה ואגין עלייהו דכתיב השמר פן לך תדבר עם יעקב מטוב עד רע אתא פרעה ובעא לשיצאה לון מעלמא אתא קב״ה ואגין עלייהו דכתיב וכאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוץ אתא המן ובעא לשיצאה לון אתא קב״ה ואגין עלייהו ואתיב כלא על רישיה וכן בכל דרא ודרא קב״ה אגין עלייהו דישראל תדיר וישראל אמרי חסדי יי׳ כי לא תמנו כי לא כלו רחמיו כי לא תמו מבעי ליה אלא חסדי יי׳ בכל דרא ודרא הוו כסעדן כי לא תמנו ולא אשתצינא מ״ט דלא אתמנעו רחמוי מינן דכתיב כי כלו רחמיו ת״ח מה כתיב בקדמיתא וישלח מלאכים אל בלעם בן בעור ולבתר כתיב וילכו זקני מואב וזקני מדין הוה ליה למימר ויבאו המלאכים מ״ט דקא שני מלה ממאי דקאמר בקדמיתא אלא ההוא רשע דבלק חכים הוה בכל דרגין דלעילא אינון דקשרין קשרין למעבד בהו חרשין וקסמין וכל אינון דרגין עילאין מלייהו דבהו כפיין לדרגין תתאין א״ל בכל זמנא דאנן חרשין וקסמין ונחשין אית לן דרגין ידיעאן ומלאכין ידיעאן דאשתמודען לגבי חרשין וקסמין אבל מכאן ולהלאה אית לך לעיינא באתר אתרא עלאה כתב ליה שמהן אחרנין באינון דרגין קדישין והכי אורחייהו דקסמין וחרשין ידעי אינון דרגין דההוא קסם שריא עלייהו ועבדי חרשייהו ואומאן לון בדרגין אחרנין עלאין מנייהו ועבדי מה דעבדי שלח ליה הכי עמא דא לאו קשרא דילהון כשאר

עמין

עמין דעלמא אבל קשרא דילהון באתר אחרא עלאה מתקשראן לעילא מכל דרגין כתב ושלח ליה פופיסא ופטרונא דתריסר נשיאן דסחרן גלגלי רתיכא דכורסייא קדישא אמר ליה אי תסתכל בהני תסתכל בגין דהני תריסר דמתקשרן בי"ב שבטין ואי בהני תעביר חרשין ברוקנא דילהון לתתא דאינון י"ב שבטין וי"ב דגלין פרישין ניכול להו ונגיח בהו קרבא ונעקר להו מעלמא והיינו וישלח מלאכים ודאי הה"ד וקסמים בידם פיפוסין דמלאכין קדישין הוו אתייאן בידייהו ואיהו לא ידע דכל דרגין עלאין בידא דקב"ה אינון מה חשיב בלק חשיב דעמא ישראל אתמסרו למלאכין כשאר עמין דעלמא וע"ד כתב שמהן דאלין מלאכין תריסר ושלח ליה והיינו וישלח מלאכים ׳ א"ל ת"ח כל דרגין דאינון מתקשראן קשרין לתברא עמא דא מסטרא דצפון אינון ומסטרא דצפון זמינין למנפל ושולטנו דחרשין דילן בסטרא דצפון אינון השתא ניכול לאגחא בהון קרבא דהא תריסר אין מתקשרן בהו ומסטרא דצפון שריין לממני והואיל ומשמאלא שריין תוקפא דילהון אתחלש ואתבר בגין דכל תוקפא דילהון לההוא סטר איהו מהו דקאמר דכתיב עומד על שני עשר בקר שלשה פונים צפונה מצפון שארי לממני אמר הא תוקפא דילן מצפון איהו ואינון ארבע׳ חסר חד דרגין תקיפין מפרזלא ונחשא ותחותייהו לית לון חושבנא וע"ד ניכול לאגחא קרבא ולאיתגראה בהו וקב"ה לא עביר הכי דלא שביק לון למלאכים ולא לחילי שמיא אלא לקב"ה בלחודוי וכל מלאכים רברבין ושלטונין פלג על כל שאר עמין וכד אתו ישראל נטיל לון איהו בלחודוי ואחסין בתוקפא בגופא דאילנא לא שבק לון בידא דמלאכין ולא בידא דממנן ורברבין דעלמ׳ דכתיב בהנחל עליון גוים ואלין י"ב תחומין מתחמן בד׳ סטרי עלמא לבתר דבדר ענפין וטרפין נטל לישראל ואחסין לון בתוקפא דגופא דאילנא דכתיב כי חלק יי׳ עמו יעקב חבל נחלתו ׳ אמר רבי אלעזר כמה יאורת ושפיר האי זכאה אורחא דילן וכמה מילין עלאין קדישין רווחנא לון וחמינא ההוא יודאי הוה תמן לקמייהו אמר לון רבנן כל מילין אלין כמה טבאן ומילין עלאין קדישין נינהו מאי דכתיב בתריה ימצאהו בארץ מדבר ובתוהו

ילל

לל יישימון וכו' אמרו ליה אי ידעת כיה מלה אימא דהא אוקמיה באברהם דאשכח ליה קב"ה בארעא דפלחי ע"ז ולא הוו ידעי במהימנותא דקב"ה אלא כלהו הוו טען בתר ע"ז וקם אברהם ופרח בינייהו ענפא חדא שלים קדם מארי דעלמא ואשכח ליה תמן מה עבד קב"ה נטל ליה לההוא ענפא ואעקר ליה מתמן ואשרי ליה ואשתדל ושתל ליה בארעא אחרא דכתיב לך לך מארצך וגו' ועביד מניה עמא קדישא ודא היא מציאה דאשכח קב"ה בעלמא בארעא דלא מהימני ביה בקב"ה ולא ידעי מאן איהו אמר ההוא יודאי שפיר הוא ויאות מלה דא אבל אית לקשיא אי אברהם הוה דיוקנא דאצטריך ותו דהא קרא לא אוכח על אברהם כלל ולא אדכר לאברהם כלל ולא ליצחק אלא ליעקב בלחודוי דכתיב כי חלק יי' עמו יעקב וגו' ובתריה כתיב ימצאהו וגו' אמר ר' אלעזר עכ"ז לא קשיא הכא דהא אברהם אשכחן דנפק מגו פלחי ע"ז והכא אע"ג דיעקב אדכר הוא על אברהם ולית פירוכא כלל במלה דא אבל אי ידעת מלה או חדושא אימא :

סימן י"א (נ"ל) י"ב פתח ואמר ההוא יודאי והארץ היתה תוהו ובוהו וגו' מאן ארץ ההיא דאשתמודעא עלאה ותתאה היתה תוהו מאי תוהו דא קו ירוק דאקיף כל עלמא ואקרי קו תוהו דכתיב ונטה עליה קו תוהו ואבני בהו בהו כמה דתנינן אבנין מפולמות דמשתקען גו תהומי ומנהון נפקי מיין השתא אית למנדע תהו דאיהו קו ירוק מאן הוה קו ירוק אלא אשכחן בספרא דאסייא דקרטינאה ויודאן דקסרי שמיה וקראן שמיה אסיא קרטינאה בגין דהוא רב על כל אסיין ויקירא בחכמתא והכי אמר בלשון פרסי לכר נש יקירא והוא אמר והארץ היתה תהו מאי תהו איהו קו ירוק דאסחר עלמא ומאן איהו קליפה דאגוזא ודא איהו קליפה דלבר דאיהו ירוק לגו מניה בהו ואינון אבנין מפולמות דמנהון נפקי מיין מן תהו אתמשכאן עור ובשר מן בהו אתמשכו גרמיה לגו מניה וחשך דא משיכו דאתמשך מניה עמא דעשו ואי תימא מאן תהו הרי הוא ודאי דהא חשך

מניה תלייא אלא אינון אבנין מפולמות עט״ו באמצעיתא דמניה אתמשכאן גרמי כמה דאתמר וחשך משיכו דקיק דמניה אתמשך עש״ו ורוח אלהים דא מוחא דאגוזא דמתמן אתמשך יעקב שרימא כגוונא דאגוזא דא רזא דכתיב והנה רוח סערה באה מן הצפון לקבליה דתהו לגו מניה ענן גדול לקבליה דבהו לגו מניה ואש מתלקחת לקבליה דחשך לגו מניה ונגה לו סביב לקבליה דרוח אלהים ומתוכה כעין החשמל לגו מכלא לקבליה מרחפת על פני המים דא רוחא דאימא עלאה דקא מרחפת על כלא ויעקב שלימא איהו ורא מוחא דאגוזא וקב״ה ימצאהו בארץ מדבר ודאי (א) לבתר עבד קב״ה דכל אינון קליפין יהון כולהון משתעבדן ליה עד הכא הוה כתיב בההוא ספרא דקרטינאה אסייא לבתר הוה רשים בהאי קרא כל נטורא דאצטריך אסייא חכים למעבד למרע דשכיב בבי מרעיה אסירי דמלכא למפלח למארי עלמא דכד אזיל אסייא חכים לגביה ימצאהו בארץ מדבר ובתהו ילל ישימון מרעין דשריין עליה אשכח ליה באסירי דמלכא אי תימא הואיל וקב״ה יפקוד לתפשא ליה דלא ישתדל ב״נ אבתריה לאו הכי דהא דוד אמר אשרי משכיל אל דל וגו׳ דל הוא דשכיב בבי מרעיה ואי אסיי׳ חכים הוה קב״ה יהב ליה ברכאן לההוא דישתדל ביה וההוא אסייא ימצאהו בארץ מדבר בבי מרעיה שכיב ובתהו ילל ישימון דאינון מרעין דחקין ליה מאי אצטריך ליה למעבד יסובבנהו יסובב סיבות וייתי עילות בגין דימנע מניה אינון מילין דנזקין ליה יקיז ליה ויפוק מניה דמא בישא יבוננהו יסתכל ויבין ההוא מרעא ממה הוי ויסתכל בגין דלא יתרבי עלוי וימאך ליה לבתר יצרנהו כאישון עינו בגין דיהא נטיר כדקא יאות באינון משקים באינון אסוותא דאצטריכו ליה ולא יטעי מנייהו דטט״לא ימעי אפילו במלה חדא קב״ה חשיב על אסייא כט״ו שפיך דמא וקטליה בגין דקב״ה בעי דאף על גב דההוא בר נש איהו בבי אסירי דמלכא דישתדל ב״נ עליה ויסייע ליה לאפקא ליה מבי אסירי והוה אמר דכי קב״ה דן דיני בני עלמא לעילא הן למות הן

א) לעיל דרנ״ט א׳ ככול · פרפ״ב :

ין לשרושי הן לעקור הן לענויש נכסין מאן דאתחזי לענויש נכסין
פיל בבי מרעיה ולא יתסי עד דיעבד כל מה דאתגזר עליה כיון
דאתענש בממוניה ויהיב ליה כל מה דאתגזר עליה איתסי ונפק
מבי אסירי ועל דא אצטריך לאשתדלא עליה דיתן ענשא ויפוק
מאן דאתחזי לשרושי יתפסון ליה ויהבי ליה בבי אסירי עד
דיישתריש מכלא ולזמנין דיישתריש מישיפי או מחר מנייהו ולבתר
יפקון ליה מבי אסירי ׳ מאן דאתחזי למות הכי הוא דאילו יתן
כל כופרא וכל ממונא דעלמא לא יישתזיב ועל דא אצטריך לאסיא
חכים לאשתדלא עליה אי יכיל למיהב ליה אסוותא מן גופא
יאות ואם לאו יתן ליה אסוותא לנשמתיה ויישתדל על אסוותא
דנשמתא ודא הוא אסיא דקב״ה ישתדל עליה בהאי עלמא
ובעלמא דאתי ׳ א״ר אלעזר עד השתא לא שמענא מאסייא דא
ומספרא דא בר מזמנא חדא דאמר לי טייעא חדא דשמע
לאבוי דאסיא חד הוה ביומוי דכד הוה מסתכל בב״נ כד איהו
בבי מרעיה הוה אמר דא חי ודא מית והוו אמרין עליה דהוא
הוה זכאי דחיל חטאה וכל מאן דלא יכיל למבדק מה דאצטריך
איהו הוה קני ליה ויהיב מדיליה והוו אמרין דלית חכים בעלמ׳
כגיניה ובצלותיה הוה עביד יתיר ממה דהוה עביד בידוי ובדומה
לן דא הוה ההוא אסיא אמר ההוא טייעא ודאי ספרא דיליה
בידי איהו דקא ירותנא מאבי אבא וכל מלוי דההוא ספרא
כולהו אתייסרן על רזין דאורייתא ורזין סתימין אשכחנא ביה
ומילין דאסוותא דאיהו אמר דלא יאות למפעל לון בר מאן
דאיהו דחיל חטאה ואינון ממה דהוה עביד בלעם דהוה לחיש
לחישין על מרע והוה אמר בפומיה ואיתסי מיד וכולהו בריר
לון בההוא ספרא ואמר דא אסור ודא מותר למאן דדחיל

חטאה בגין דמרעין סניאין אמר דתלייא אסוותא דילהון בלחישו דפומא ואינון מסטרא דנחש ומנהון מסטרא דקסם וכל אינון דאסור לומר כפומא ואסור למעבד בעובדא הוה אמר עד דאשכחנא על מרעין ידיעאן דאצטריך לומר כך ולנדויי בנדוי ובשמתא על ההוא מרע ואיהו תווהא סגי לגבן חדי ר' אלעזר וחדו חברייא:

אמר רבי אלעזר אי האי ספרא הוה לגבן נחמי מאי איהו אמר אנא אמסר במסירה על מ"נת לאחזאה לבוצינא קדישא ותנינן אמר רבי אלעזר ההוא ספרא הוה בידי תריסר ירחי ואשכחנא ביה נהורין עלאין כד מטינא לאינון רזין דהוו מבלעם תווהנא יומא חד לחישנא באתר חד והוו אתוון סלקן ונחתן עד דחמינן בחלמא ואמר לי מה לך למיעל בתחומא דלא דילך איתערנא ואיבאיש קמאי על רזין סתימין דהוו תמן שדרנא לההוא יודאי ויהבנא ליה ספרא וברזין דבלעם אשכחנא מאינון שמהן דמלאכים דשדר ליה בלק ולא הוו מתסדרן על תיקונייהו אבל כמה זיני אסוותא אשכחנא ביה דקא מתתקני על תיקוני אורייתא ורזין סתימין דילה וחמינא דאינון בחסידותא וצלותין לקב"ה ואי תימא דהוה עביד אסוותא בפסוקי דאורייתא ח"ו אלא הוה אמר רזין דאורייתא ועל ההוא רזא אפיק רזין דאסוותא דלא חמינא כההוא גוונא לעלמין אמינא בריך רחמנא דאחכים לבני נשא בחכמתא דלעילא ומאינון מלין דבלעם נסיבנא וחמינא בהו דלא הוה בעלמא חכים בחרשין כגיניה אמינא בריך רחמנא דבטל מעלמא חרשין דלא יטעון בני נשא מבתר דחלתא דיהו"ה עד כאן:

(בדפוס אמשטרדם הדפיס מאמר זה בס"א וכתב עליו שייך לדף קמ"ט ע' ב' ל"ג אחר חד לתתא ולפי דרך אמת שייך בויקרא י"ז ע' אחר ר"ש)

שייך

סייך לד"ף רמ"ו ע"ב

סימן י"ב (נ"ל) י"ג דתקו"ב פ"א סוה"ו י"ב רעיא מהימנא ויחלום והנה סולם
דא צלותא מוצב ארצה דמצלין בני
נשא לה בארעא דאיהי שכינתא ומטת לשמיא דאיהו קב"ה
דאתמר ואתה תשמע השמים ורזא דמלה ה' אדונינו מה אדיר
שמך בכל הארץ אשר תנה הודך על השמים וכזמנא דמודע
לון קב"ה שכינתא דסלקא בההיא צלותא מיד והנה מלאכי
אלהים עולים ויורדים בו בההוא בר נש כולהו פתחין גדפייהו
לקבל שכינתא בההוא צלותא הה"ד ופניהם וכנפיהם פרודות
מלמעלה והאי איהו עולים שכינתא על גדפייהו ויורדים בו מאי
בו בקודשא ב"ה וקב"ה נחית עלייהו לקבלא שכינתיה ומתייחד
קב"ה בו בההוא צלותא דשכינתא איהי מצוה כלילא משם
הוי"ה יהו"ה איהי חיה דיליה ומצוה בלא מחשבה לית לה סליקו
ומחשבה איהו אדם יו"ד ה"א וא"ו ה"א תפארת מצוה מלכות
כלילא מד' חיוון דמרכבתא כלילא מד' אתוון איהי נוקבא דיליה
אנפין דיליה אנפוי רחמי בגינה אמינא אם אין פניך הולכים אל
תעלנו מזה ומסטרא דצדיק אתקרי אחורוי חיה כלילא ח"י חוליין
דאינון מאחור דבר נש לקבל ח"י נענועין דלולב דדומה לשדרה
דביה ח"י חוליין איהו אחור לעובדא דבראשית וקדם למחשבה
דאתמר בה ישראל עלה במחשבה מה דלאו הכי באדם דעץ
הדעת טוב ורע דאיהו אחור למעשה וקדם לפורענות קמו
תנאים ואמוראים ואמרו רעיא מהימנא יתקיים בך האי קרא אל
תתנו דומי לו דהא עלאין ותתאין מקננין בצולמא דידך משריין
דקב"ה דאינון ממתיבתא עלאה ומשריין דמטרוניתא דאינון
ממתיבתא תתאה עלך אתמר והנה מלאכי אלהים וכו' בך

סלקין

סלקין משיריין דשכינתא בצלותא דילך ונחתין משיריין דקב״ה
לקב״ה לגבי שכינתא בכמה שירין וניגונין בצלותא ואנת הוא
קריבו דקב״ה בצלותא דילך דאיהי קרבנא דקב״ה ושכינתא
בצו את בני ישראל את קרבני לחמי דתקינו מארי מתניתין
קרבנין בצלותא מסטרא דימינא דתמן איש חסד כהן ותקינו
זמירות דאינון שיר דלוים אבתרייהו מסטרא דגבורה והוד דרגא
דדוד מלכא אתקשר בשמאלא ואהרן דדרגא דיליה נצ״ח
אתקשר בחסד הה״ד נעימות בימינך נצח לבתר שמע ישראל
דיחודא כליל ברכו וקדושה איהו קדוש קדוש וברכה
מסטרא דימינא הה״ד דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה
תברכו את בני ישראל וקדושה מסטרא דלוים עמודא דאמצעיתא
קשור ימינא ושמאלא ואיהו קשורא דתפלין דרישא דאיהי
אימא עלאה תפלין על רישיה כמה דאוקמוה מ״מ בתפילי
דמארי עלמא מה כתיב בהו ואיהו קשורא דתפלין דיד דאיהי
שכינתא תתאה והאי איהו דאוקמוה מ״מ הראהו למשה קשר
של תפילין ש׳ של תפילין משה כליל תלת ענפין דאבהן לעילא
דתקינו תלת צלותין דאינון סי׳ שמ״ע דאיהי שחרית׳ מנח״ה
ערבי״ת מ״ה דילך צלותא דשבת דאתמר ביה ורדו בדגת הים
ובעוף השמים וגו׳ ואנת כליל מרכבה תתאה דאהרן דוד ושלמה
ואדם קדמאה לעילא ובת זוגיה לתתא אם כל ח״י דאיהו צדיק
חי עלמין ובגין דא אהרן אף על גב דאיהו ימינא אוקמוה רבנן
ביה אהרן שושבינא דמטרוניתא יעקב איהו כליל תלת אבהן
דביה רכיב אדם קדמאה דלא למגנא אוקמוה מ״מ שופריה
דיעקב כשופריה דאדם קדמאה׳

אמר בוצינא קדישא רעיא מהימנא חזנן דכפל קב״ה שמך ואמר

משה משה לאכללא לך במרכבתא עלאה ובמרכבתא תתאה לאכללא כך אדם קדמאה מסטרא דאבהן ולאכללא כך חוה מסטרא דאהרן דוד ושלמה למה לא כפל שם יעקב הכי אמר ליה בוצינא קדישא בגין דקרא ליה יעקב וישראל יעקב לישנא דעקב דהיינו נוקבא דאתמר עקיבו של אדם הראשון היה מכהה גלגל חמה ואתקרי ישראל דתמן ראש דכורא רישא לנוקבא דהיינו עקב והאי איהו דאמר קב״ה להויא הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב ודא גרם שכינתא בגלותא דאתמר כה עקב ענוה יראת ה׳ חרה ר״ש וחרו מ״מ ואמרו פומא דשכינתא סיני מאן יכיל למיקם קמי פומך דקב״ה ושכינתיה ממללין ביה ישתין ריבוא דמתיבתא עלאה ושתין ריבוא דמתיבתא תתאה ממללין ביה על פומך ועלך אתמר והנה מלאכי אלהים עולים יורדים בו ד״א והנה סולם פתח ר״ש ואמר סיני דא סילם ואיהו ק״ל ורזא דמלה הנה ה׳ רוכב על ע״ב ק״ל ע״ב יו״ד ה״י וי״ו ה״י ועוד ע״ב י׳ י״ה יה״ו יהו״ה ק״ל יו״ד יו״ד ה״א יו״ד ה״א וא״ו יו״ד ה״א וא״ו ה״א אתוון קדמאין סלקין לע״ב אתוון ואינון תולדין דילהון סלקין ק״ל ע״ב ק״ל סלקין מאתן ותרין כחושבן ב״ר ואנת הוא רעיא מהימנא עלך אתמר נשקו בר ואנת רב לתתא רבן של ישראל רבן דמלאכי השרת בר לעילא בר לקב״ה ושכינתא אתמר לגבי דוד גם ה׳ העביר חטאתך לא תמות בהאי גם אתכפר דוד והאי איהו שיעורא דחלה מ״ג בצים ותוספת חומש ביצה רמיז וחמישיתו יוסף עליו זכאה צלותא דנפקא מפומך כגוונא דקודשא ב״ה נחית על טורא דסיני ואתמר ביה כי את אשר ישנו פהוגו׳ הכי בר אנת תשתדל באורייתא ובצלותא קב״ה כניש עלאין ותתאין וכל אינון נשמתין דהוו וכל דעתידין למהוי וכל משריין

דמלאכים

דמלאכים ונחית בצולמא דילך לבקלא צלותא דילך אורייתא דילך בגין דמחשבתא דילך לייחדא לקב"ה ושכינתיה בכל משריין דיליה עילא ותתא באורייתך ובצלותך קב"ה מחשבה טובה מצרפה למעשה וכגוונא דאיהו אמר אנכי וכולהו אמרו נעשה ונשמע הכי קב"ה עביד לכל משריין דיליה דכלהו שתקין ושמעין למלולך בגין דרעותך בהון לייחדא לקב"ה ושכינתיה בכל משריין דיליה וכל מה דקב"ה אבטח למעבד לך כמה טבין דלית לון סוף כולהו אמרו נעשה ונשמע ובג"ד ברכו יי' מלאכיו גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו ואתתקף כך דהא קב"ה ושכינתיה וכל משריין דיליה אסתכמו למעבד כל רעותך ויתיר מה דאיהו כתוב על ידך ולא נפיל מלה זעירא מכתיבת ידך דלא אתקיים זכאה ב"נ דמאריה חשיב ליה כגופיה ועביד ליה יקרא כדיוקניה למהוי שקיל מילולין דפומוי באורייתא וצלותא כמלוי בטורא דסיני ולית חד דפתח פומוי לקטרגא ליה אלא כולהו עלאין ותתאין באסכמותא חדא וברעותא חדא :

ציונים לתורה אספתים וקבצתים מספר בן יוחאי ושעם אשר היה לפני מילי מילי קטני ולהיות שלא היה הפנאי מסכים לכותבם כולם איש על מקומו אמרתי להעלות על ספר מה שנשמט מהם · כדי שתצא המלאכה מתחת ידינו בכל השלמות האפשרי

שייך לפרשת פנחס דף ר"יו ע"ב (ואף הכי ר"א בן פדת דהוה דחיקא ליה שעתא)

כתב היעב"ץ הוא אמורא והכי איתא בגמרא ובפרקא דחסידי עכ"ל · והנה ר"א בן פדת היה תלמיד חבר מרבי יוחנן כמפורש בירושלמי פ"ק דסנהדרין ופ"ב דברכות ופ"ב דשקלים הנה לפי זה היה בימי רבי שמלאי ורב המנונא סבא גדולי תלמידי רב ורבי יוחנן ומשפט אחד להם ביושר וצדק כבואם אל הקדש ספר הזהר ואין צריך לומר שרשב"י גופיה הזכירו אלא מסדר הזוהר כמו שמצינו בשם אמוראים אחרונים לרבינא ורב אשי וגם מרבנן סבוראי כידוע · ומגדולת

חכמהן

והמשכילים יזהירו כזהר הרקיע

זהר על התורה

מהתנא האלהי

רבי שמעון בן יוחאי זלה"ה

חלק ראשון מספר שמות

הלא זה הוד והדר כתר כקדש זוה"ק עם **סתרי תורה ומדרש הנעלם** עם פקודי אורייתא מרעיא מהימנא ותוספתא על קצת פרשיות האלו מעלין · הלא ומלאו מראה מקום מפסוקי תנ"ך ומאמרי הזוה"ק עצמו ופירושים והגהות מס' אספקלריא המאירה והגהות יש **מאי"ן** מהגאון הרב **חיד"א** ז"ל ונפשו בטוב תלין · הלא טוב אלו הן מלבריו"ת הסופגנין והדובשנין והלחתניות **ותוספות** חדשים אשר אסף וקבץ נגע' הרב כמוה"ר **אב"א** נר"ו אשר הכין ופעל והרי חמה וכאלו היו תנילן · הלא מראש הן מזהירין פעמים רבות האירו ברקים יהלו מחוקקים בעיר המהוללה **ליוורנו** יע"א בכל הארץ יצא קום הכהו והירו מסופרי סופרי קרן זוי"ת הופי סדי זוהר"א ליהודים היתה אורה זו תורה תכלין · הלא עתה לעת כזאת שעתה קיימת הוסיפה על המאורות שהיו"ן זהירות ילכו להתפשט"ן ופה הזו"ת גדולה שבגדולות לכל האותות הייכו ריכותיה מפני מראות העין ירחו ישרים וישמחו כל חוז"י זקנים עם נערים יושבים וקורין הן נגלין · הלא אזן מלין תבחן הדברים מגיהי"ם **נוסחי דווקני** ספרי' ברורי"ן ויתרון הכשר בהגהה מדוייקת ומזוקקת כפי אשר נדפס בעי"ת ליוורנו יע"א דף על דף על חד תרין אשרי עין ראתה ואזן שמעה ותאשרהו הוא זו"ה כוא הדר"ה כלי"ל הוא כהדרי"ה הדרי"ן לכללי"ן · הלא בראשי ההכנסים האלה שלמים הרי אלו חולי"ן טומוס של ברכות למחזיקים בה ותומכיה והמשכילים יזהירו ובהספו שתה כל הדורים כאיש אחד חברים אזרו חיל להדפוסי הדרת ה' לבאות יגן עליהם ולבניהם אחריהם עד כי יבא שילה ואסף נדחי ישראל ובא לציון גואל הן ישראל כנלין :

פה **אזמיר** יע"א

תח"ה המלך סולטן **עבדול עזיז** יר"ה ותח"ה

שנת תושע **י'ה'ו'ד'ה' ו'י'ר'ו'ש'ל'ם** תשכון לבטח לפ"ק (ירמיה ל"ג)

בדפוס חדש של **הח"ק** יצ"ו ע"י החכם **ן' ציון בנימן** רודיטי הי"ו

ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד : גל עיני ואביטה

הנה לא ינום ולא יישן : שומר ישראל

נפלאות מתורתך : גל עיני ואביטה

דא גזרה דאורייתא מעש״ר מוה׳ר חיים ומלך נר״ו

כגון דא צריך לאודועי לכל קהלא קדישתא · כגזרת עירין גזרה דאורייתא ׳ וככל אלות הברית וליטותא ושמתא · למען אשר לא יקרב איש · זר בלא הורמנותא · למען דפו׳ס את ס׳ **הזוה׳ק** באותיות מרובעו׳ת דברים הנקנים . מיום התחלת ההדפסה עד מלאת לו שנים עשר שנים · וכל העובר על הפקודים יגורהו בחרמו · אל בשרו ואל יבלמו · **נח״ש** כרוך על עקבו ׳ נתן עיניו בו · ליטרקיה חוויא דרבנן אין רפואה למכתו ׳ ושומע לי ישכן בטח הנה שכרו אתו ׳ והמשכלים יזהירו **כזוהר** ׳ וכעצם השמים לטוהר ׳ כיר״א :

פרשת שמות

ואלה שמות

בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו °והמשכילים
יזהירו כזהר הרקיע ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד · דני' י"ב
המשכילים אלין אינון דמסתכלי ברזא דחכמתא (נ"א יזהירו
נצצין ברזא דחכמתא) · יזהירו נהרין ונצצין בזיוא דחכמתא
עלאה · כזהר נהירו נציצו דנהרא דנפיק מעדן · ורא איהו רזא
סתימא דאקרי (ה) °הרקיע ביה קיימין כוכביא ומזלי שמשא
וסיהרא וכל אינון בוצינין דנהורא :

(ה) פי' יסוד פי' יסוד בינה דבינה חסדים וגבורות ושמש וסיהרא הם זו"ן וכוכבין הם כו"ב כולם קיימים ביסוד דבינה וע' במק"מ הרש"ב :

זהר

זהר דהאי רקי"ע נהיר בנהירו על גנתא ואילנא דחיי קיי
במציעות גנתא דענפוי חפיין (ר"א עליה) (כ"א על) כל אינון (ב)
דיוקנין ואילנין וכוסמין דבגנתא כמאנין דכשרן ומטללין תחותיה
כל חיות ברא וכל צפרי שמיא ידורון תחות אינון ענפין:

זהר איבא (ג) דאילנא יהיב חיין לכלא · קיומיה לעלם ולעלמ
עלמין · סטרא אחרא לא שרייא ביה אלא סטרא דקדושא
זכאה חולקיהון אינון דטעמין מניה אינון קיימין לעלם ולעלמ
עלמין · אלין אקרון משכילים וזכאן חיין בהאי עלמא וחיי
בעלמא דאתי:

זהר אילנא דא זקפא לעילא חמש מאה פרסי הלוכי
שתין (ד) רבוא איהו בפשיטותיה בהאי אילנא קיימא חו
זהרא · (ה) (זהר) כל גוונין קיימין ביה אינון גוונין סלקין ונחתין לא
מתיישבי בדוכתא אחרא בר בההוא אילנא · כד נפקי מניה
לאתחזאה בגו זהר דלא נהרא מתיישבן ולא מתיישבן קיימ
ולא קיימן בגין דלא מתיישבן באתר אחרא · מאילנא דא נפק
(ו) תריסר שבטין דמתחממן ביה ואינון נחתו בהאי זהר דלא נהרא
לגו גלותא דמצרים בכמה משריין עלאין הה"ד ואלה שמות
בני ישראל וגו' ר' שמעון פתח °היה היה דבר יי' (ז) היה היה תר יחזקאל א'
זמני

ב) פה מדבר אחר התיקון והוא דיוקנין עשיים קיום וכוסמין כמאנין דכשרן ר"ל שהכלים הראשונים נשברו להפרי
מהם הרע שהיה מעורב בהם טו"ר קדושה וקני' שבשבירתן הית טהרתן ולכן אז לא היה ביסום מגד הרע המעורב בהם
וגם היו מאנין דכשרן אבל אחר הבירור שנעשו דיוקנין בקיו' אז היה ביסום ונקראים כלי' כשרים שכשנשברו נפ"ל המו
מהם ונתקנו ונשארו כשרי' ואז זהר יהיב חיים לכלא הרמ"ז בשם מהרי"ן נ) הו יה ד) ו' קצוות ה) עיין ריש פ' ל"ל מו
ו) כי' נשמת י"ב שבטים הם מי"ב גבולי אלכסון הכלים מת"ת ליסוד וכ' הרמ"ק בספר א"כ חלק ו' סי' מ"ה ו"ל דע כ
בת"ת יש י"ב גבולי אלכסון והם גבול דרומי' רומית גבול דרומית תחתי' ודרומית מזרחי' ודרומית מערבי' הם ד' עוד גבו
כבו.ית רומית לפונית תחתית כפונית מערבית לפונית מזרחית הם ד' עוד גבול מזרחית רומית מזרחית התחית עו
גבול מערבית רומית מערבית התחית הם י"ב כנגד י"ב הורות שלימות להם י"ב הויות להם מרכבה י"ב שבט
ישראל ככ"כ ונס"י פ"ה עיין עליו נסדר י"ב גבולי האלכסון פרס"ב · ז) ולקמן ה' א' פ"כ א' לד לך פ"ס צ'א ויל"א קמ"א ע'

מני אמאי · ותו אית לשאלא אי יחזקאל נביאה מהימנא הוה
אמאי גלי כל מה דחמא מאן דמלכא איעיל ליה בהיכליה אית [illegible] כ"ב כ'
יה לגלאה רזין דחמי · אלא ודאי יחזקאל נביאה מהימנא הוה
כל מה דחמא במהימנותא איהו (א) וברשותא דקב"ה גלי כל
מה דגלי וכלא אצטריך · ואמר ר"ש מאן דרגיל למסבל צערא
אע"ג דאתי לפום שעתא צער סביל מטלנוי ולא חייש אבל מאן
דלא רגיל בצער והוה כל יומוי בתפנוקין ועדונין ואתי ליה צערא
דא איהו צערא שלים ועל"ד אצטריך למבכי · כך ישראל כד נחתו
למצרים רגילין בצערא הוו דהא כל יומוי דההוא זכאה אבוהון
בצערא הוה וע"ד סבלו גלותא כדקא יאות אבל גלותא דבבל
ההוא הוה צערא שלים ההוא הוה צערא דעלאין ותתאין בכאן
עליה עלאין דכתיב °הן אראלם צעקו חוצה וגו' · תתאין דכתיב ישעיה ל"ג
על נהרות בבל שם ישבנו וגו' · כלהון בכו על גלותא דבבל תהלים קל"ז
מ"ט בגין דהוו בתפנוקי מלכין דכתיב °בני ציון היקרים וגו' · איכה ד'
זהר"ג דתנן א"ר יצחק מאי דכתיב על ההרים אשא בכי ונהי אא
אלין אינון טוריא רמיא דעלמין · ומאן אינון טוריא רמיא אינון
בני ציון היקרים המסלאים בפז) · והשתא הוו נחתין בגלותא
בריחיא על קדליהון וידיהון (ב) מהדקן לאחורא וכד (הוו עאלו)
בגלותא בבבל חשיבו דהא לית להו קיומא לעלמין דהא קב"ה
שביק לון ולא ישגח בהון לעלמין · ותנינן אר"ש בההיא שעתא
קרא קב"ה לכל פמליא דיליה וכל רתיכין קדישין וכל חילוה
משרייתיה ורברבנוי וכל חילא דשמיא ואמר לון מה אתון עבדין
הכא ומה בני רחימאי בגלותא דבבל ואתון הכא קומו חותו
בלכון לבבל (ג) ואנא עמכון הה"ד °כה אמר יי' למענכם שלחתי ישעיה מ"ג
בבלה

א) ומ"ש בהנינה די"ג ב' דיחזקאל דומה לבן כפר היינו לגרעון פ"ו כמו י"מ רק עלפי הדבר היה לנחם ישראל וכמ"ש
ברשותא דקב"ה גלי וכלא אצטריך וכו' · מא"ן : ב) קשורים : ג) א"כ כך הם דברי רשב"י במגילה כ"ט
ע"א תניא רשב"י אומר בא וראה כמה חביבין ישראל לפני הקב"ה שבכל מקום שגלו שכינה עמהם גלו לבבל
שכינה עמהם שנאמר למענכם שלחתי ועיין זהר בחקתי קט"ו א' ועיין בפי' הראב"ע ז"ל על ישעיה שנראה מדבריו
שהיה קורא שלחתי בקבוץ שפתים כדרשת חז"ל ובנין גלות השכינה הנז' כמ"ש יוכיח לכל דובר אמת בלבבו
אלא נעלמו סודות הקבלה מחכמי הגמרא כדברי המכהיסים :

בבלה וגו׳ ׳ למענכם שלחתי בבלה דא קודשא בריך הוא
והורדתי בריחים כלם אלין כל רתיכין ומשריין עלאין ׳ כד נחת
לבבל אתפתחו שמיא ושראת רוח נבואה קדישא על יחזקאל
וחמא כל מה דחמא ואמר לון לישראל הא מאריכון הכא וכל חיל
שמיא ורתיכון דאתו למדר ביניכון ׳ לא הימנוהו עד דאצטריך
לגלאה כל מה דחמא וארא כך וארא כך ׳ ואי גלי יתיר מה
דגלי כלא אצטריך ׳ כיון דחמו ישראל כך חדו וכד שמעו מלי
מפומיה דיחזקאל לא חיישו על
גלותיהון כלל דהא ידעו דקב״ה
לא שביק לון וכל מאי דגלי
ברשותא גלי ׳ ותנינן בכל אתר
דישר׳ גלו תמן שכינתא גלתה
עמהון והכא בגלותא דמצרים
מה כתיב ואלה שמות בני ישראל
וגו׳ ׳ כיון דכתיב בני ישראל

לישנא אחרינא

ואמר ר״ש בה שעתא הדו ישראל חדוותא
שלימתא בסיעתא דמאריהון דהוה עמה
וכל חד מנייהו ע״ל רעותא דלביה
ברחימותא סגיא למיסר נפשיה ע
קדושתא דמאריהון ובגין כך גלי יחזקאל
כל מה דגלי ׳

מהו את יעקב הבאים אתו אצטריך למימר ׳ אלא אלה שמות
בני ישראל אינון רתיכין ומשריין עלאין דנחתו עם יעקב בהדי (ד)
שכינתא בגלותא דמצרים ׃

שיר ד׳ ח׳ ואלה שמות בני ישראל וגו׳ ׳ רבי חייא פתח אתי מלבנון כלה
אתי מלבנון תבאי תשורי מראש אמנה מראש שניר
וחרמון ממעונות אריות מהררי נמרים ׳ האי קרא על כנסת
ישראל אתמר בשעתא דנפקו ישראל ממצרים וקריבו לטורא
דסיני לקבלא אורייתא ׳ אמר לה קודשא בריך הוא אתי מלבנון
כן ההוא עדונא עלאה קא אתאת כלה שלימתא כהא
סיהרא דאשתלימת מן שמשא בכל נהורא ונציצ
אתי

ד) ויומתק כי מצרימה גי׳ שכינה וזהו הבאים מצרימה שבאו עם השכינה. מאו״ן ׃

אתי מלבנון תבואי בגין לקבלא בניך אורייתא · תשורי מראש
אמנה · תשורי כד"א °ותשורה אין להביא תקביל (נ"א תקבלו) שמואל א' ט'
תקרובתא על בניך · מראש אמנה מראשיתא דעאלו במהימנותא
עלאה ואמרו °כל אשר דבר יי' נעשה ונשמע · והוו (א) במתקלא שמות כ"ד
חדא כמלאכין עלאין דהכי כתיב בהו °ברכו יי' מלאכיו גבורי תלים ק"ג
כח עושי דברו לשמוע בקול דברו · כדין קבילת כנסת ישראל
תשורה · °מראש שניר וחרמון דא טורא דסיני דקריבו לגביה ויקרא
ואתעתדו תחותיה דכתיב °ויתיצבו בתחתית ההר · ממעונות קנ"ב א' שמות י"ט
אריות אלין בני שעיר דקודשא בריך הוא זמין לון באורייתא
ולא בעו לקבלה · מהררי נמרים אלין בני ישמעאל דכתיב
°יי' מסיני בא וזרח משעיר למו הופיע מהר פארן ואתא דברים ל"ג
מרבבות קדש · מאי ואתא מרבבות קדש דתנינן כד בעא
קב"ה למיהב אורייתא לישראל אתו משריין דמלאכין עלאין
פתחו ואמרו °יי' אדוננו מה אדיר שמך בכל הארץ אשר תנה תלים ח'
הודך על השמים · בעאן דיתיהיב לון אורייתא · אמר לון קב"ה
וכי אית בכון מותא דכתיב °אדם כי ימות באהל °וכי יהיה במדבר י"ט
באיש חטא משפט מות והומת · חטא אית בינייכו וכי אתון שמות כ'
בעאן לדינין · אית בינייכו גזל או גנבה דכתיב °לא תגנוב · שם
אית בינייכו נשין דכתיב לא תנאף · אית בינייכו שקרא דכתיב
°לא תענה ברעך עד שקר · אית בינייכו חמדה דכתיב לא
תחמוד · מה אתון בעאן אורייתא · מיד פתחו ואמרו °יי' אדונינו תלים ח'
מה אדיר שמך בכל הארץ ואילו אשר תנה הודך על השמים
לא כתיב · ועל דא ואתא מרבבות קדש כדין מימינו אש דת
למו · רבי יוסי אוקים להאי קרא כד °נחתת שכינתא בגלותא ה' כ'
דמצרים ור"ש אמר האי קרא על רזא דמהימנות' דיחוד' אתמר °אתי
מלבנון כלה קול אמר לדבור אתי בגין דהא (ב) °קול אתי לדבור ב"ר פרשת ל"ו א'

א) וכיון כמתקל א' כמדרגה אחד : ב) ת"ת הנך' קול כו' על הנ' · ומנהיג לה כבריה. ומש"ה דהא לית קול בלא דבור וכו' כמ"הם סי' רמ"ג הרס"ב :

ומדבר לה בהדיה למהוי כחדא בלא פרודא כלל בגין דקול
איהו כלל דבור איהו פרט ועל דא כלל אצטריך לפרט ופרט
אצטריך לכלל דהא לית קול בלא דבור ולית דבור בלא קול
ועל דא אתי מלבנון כלה וגו' דעיקרא דתרוייהו מלבנון קא אתיי
(ג) תשורי מראש אמנה דא איהו גרון דמתמן נפקא רוחא
לאשלמא כלא (נ"א כלה) מרזא דלבנון סתים וגניז מראש שניר וחרמו
דא איהי לישנא רישא ואמצעיתא דמחתכא לדבור ממעונות
אריות אלין אינון שינים מהררי נמרים אלין אינון שפוון שלימו
דאשתלים בהו דבור :

ואלה שמות בני ישראל רבי חייא פתח אל תלחם את לחם רע
עין וגו' תתאו למטעמותיו אל תלחם את לחם רע עין בגי
דנהמא או הנאה דההוא בר נש דהוי רע עין לאו איהו כדא
למיכל ולאתהני מניה דאי כד נחתו ישראל למצרים לא יטעמו
נהמא דמצראי לא אשתבקו בגלותא ולא יעיקון לון מצראי אמו
ליה רבי יצחק והא גזרה אתגזר א"ל בלא איהו כדקא יאות דהא
לא אתגזר במצרים דווקא דהא לא כתיב כי גר יהיה זרעך בארץ
מצרים אלא בארץ לא להם ואפילו בארעא אחרא אמר רב
יצחק מאן דאיהו בעל נפש (ס"א לא יכול עם כר גם) דמיכליה
יתיר משאר בני נשא או מאן דהוא אזיל בתר מעוי א
אערע בההוא רע עין (ד) יכוס גרמיה ולא יכול מנהמא דיליה
דלית נהמא בישא בעלמא בר מההוא לחם רע עין מה כתיב
כי לא יוכלון המצרים לאכול את העברים לחם כי תועבה
הוא למצרים הא לך לחם רע עין : תלתא אינון דדחיין שכינתא
מעלמא וגרמין דדיוריה דקב"ה לא הוי בעלמא ובנ
נשא צווחין ולא אשתמע קליהון ואלין אינון מא
דשכיב

ג) ויש לרמוז עוד כי תשורי מראש אמנה ר"ת אמת וס"ת שדי עם הכולל רמז לגוף וברית · מא"ן : ד) יסחוט

ישכיב בנדה בגין דלית מסאבו תקיף בעלמא בר מסאבו דנדה
מסאבו דנדה (א) קשיא מכל מסאבו דעלמא · (ב) אסתאב איהו
כל דמתקרבין בהדיה יסתאבון עמיה . (ג) בכל אתר דאזלין
אתרחייא שכינתא מן קמייהו · ולא עוד אלא דגרים מרעין בישין
על גרמיה ועל ההוא זרעא דיוליד דכיון דיקרב בר נש לגבי
נדה חהוא מסאבו דליג עלוי וישתאר בכל שייפין דיליה זרעא
דיוליד בההוא שעתא (ס"א מסאבו) משכין עלוי רוח מסאבו וכל
יומוי יהא במסאבו דהא בניינא ויסודא דיליה איהו במסאבו
חב ותקיף מכל מסאבו דעלמא דמיד דקרב בר נש לגבי נדה
ההוא מסאבו דליג עלוי דכתיב °ותהי נדתה עליו · מאן דישכיב ויקרא ט"ו
בבת אל נכר דעאיל ברית קדש ואת קיימא ברשו אחרא דכתיב
ובעל בת אל נכר · ותנינן לית קנאה קמי קודשא בריך הוא מלאכי ב'
בר קנאה דברית קדישא דאיהו קיימא דשמא קדישא ורזא
דמהימנותא · מה כתיב °ויחל העם לזנות את בנות מואב מיד במדבר כ"ה
ויחר אף יי' בישראל · ריישי עמא דידעי ולא מחו בידייהו אתענשו
בקדמיתא דכתיב °קח את כל ראשי העם והוקע אותם ליי' שם
נגד השמש · רבי אבא אמר מאי נגד השמש נגד הברית דאקרי תלים
שמש · ועליה אתמר °כי שמש ומגן יי' אלהים · (ד) שמש ומגן דא פ"ד
ברית קדישא · מה שמש זרח ואנהיר על עלמא אוף הכי ברית
קדישא זרח ואנהיר גופא דב"נ · מגן מה מגן איהו לאגנא עליה
דב"נ · אוף הכי ברית קדישא מגן עליה דבר נש · ומאן דנטיר
ליה לית נזקא בעלמא דיכיל למקרב בהדיה ודא הוא נגד
השמש ריישי עמא יתפסון בכל דרא ודרא בחובא דא אי ידעין
ולא מקנאין ליה בגין דחובה דא עלייהו לקנאה ליה לקב"ה
בהאי

א) (בכן רוב הנשים זונות בכוכב רעם והכרים ובימן כליתה אוריגים עלם תרגולה [illegible] וחונות לבני בנייה כפרייתה כמ"ש זוהר פ' חיי שרה קכ"ו ב · ב) בכן היא מטמאה אדם במגע ובמשא · ג) אפילו [illegible] והרי מדרגות שבם שבינה קנועה מ"מ אהדקיית וזהו נדה נד ה' הרמ"ז · ד) ע"ע פקודי רכ"ד ב' ומגן דא רזא דשמא קדישא דאקרי אלהים וכמ"ש מלאכי וז"ל וכ"ל פל"ל בשמא קדישא :

בהאי ברית מאן דאעיל קדוש' דא ברשותא אחרא עליה כתי
שמות ד' °לא יהיה לך אלהים אחרים על פני · לא תשתחוה להם ולא
תעבדם כי אנכי יי' אלהיך אל קנא וכלא קנאה חדא · וע
אתדחייא שכינתא מקמיה מאן דמשקר בברית קדישא דחתי
בבשריה דבר נש כאילו משקר בשמא דקודשא בריך הוא מא
דמשקר חותמא דמלכא משקר ביה במלכא לית ליה חולק
בההא דישראל אי לא בחילא דתיובתא תדיר (ס"א יתיר) ר' יוסי פתח
שמואל ה' י"ב ואמר °וישכחו את יי' אלהיהם וגו' · מאי וישכחו דרחו מנייהו בריו
קיימא קדישא הוו גזרין ולא פרעין עד דאתת דבורה ונדיבו
שופטים ה' בהאי לכל ישראל כמה דכתיב °בפרוע פרעות בישראל בהתנדב
עם ברכו יי' · (ס) מאן דקטיל בנוי ההוא עוברא דמתעברא
אתתיה וגרים לקטלא ליה במעהא דסתיר בניינא דקודשא ב"ה
ואומנותא דיליה · אית מאן דקטיל בר נש והאי *קטיל בנוי
פיקפית רי"ט כ' תלתא בישין עביד דכל עלמא לא יכיל למסבל ועל דא עלמא
מתמוגגא זעיר זעיר ולא ידיע וקודשא ב"ה אסתליק מעלמא
וחרבא וכפנא ומותנא אתיין על עלמא · ואלין אינון קטיל בנו
סתיר בניינא דמלכא · דחי שכינתא דאזלא ומשטטא בעלמא
ולא אשתכח נייחא ועל (דא) אלין רוחא (ס"א רוחין) דקודשא (עביד
בכיה · ועלמא אתדן בכל הני דינין · ווי לההוא בר נש ווי ליה
טב ליה דלא יתברי בעלמא זכאין אינון ישראל דאע"ג דהו
בגלותא דמצרים (ו) אסתמרו מכל הני תלתא מנדה ומבת אל
נכר ומקטול זרעא ואשתדלו בפריה ורביה דאע"ג
דגזרה אתגזרת כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו לא אשתכח
ביניהון מאן דקטיל עוברא במעהא דאתתא כל שכן לבתר
ובזכותא דא נפקו ישראל מן גלותא מנדה דתני רבי חייא מאי
דכתיב

ס) פירוש בר דוג. עם אשתו ביום ל' לצירה וכ"ש הגורם לאשתו שתפיל במשקין ובזולת הרמ"ז. ו) היו שומרים עצמם במצרים מכל אלו שלשה :

דכתיב ויעש את הכיור נחשת ואת כנו נחשת במראו' הצובאות פקודי ל"ח
מפני מה זכו נשין להאי בגין דאסתמרו גרמייהו בגלותא דמצרים
דלבת' דאתדכיין הוו אתיין מתקשטן ומסתכלן במראה בבעליהון
ומעוררן לון בפריה ורביה ׳ מכת אל נכר דכתיב יצאו כל צבאות שם י"ב
יי' וגו' וכתיב שבטי יה עדות לישראל ודאי ואלה תהלים קכ"ב
שמות בני ישראל שבטי בני ישראל דבר אל בני ישראל ואי
תימא והא כתיב והוא בן איש מצרי הא ודאי חד הוה ופרסמו
קרא דכתיב והוא בן איש מצרי ושם אמו שלומית בת דברי ויקר' כ"ד
למטה דן ׳ פריה ורביה דכתיב ובני ישראל פרו וישרצו וירבו
וגו' ומכל הני אסתמרו ישראל בני ישראל ואלו בני ישראל ז' ה'
נפקו הה"ד ואלה שמות בני ישראל וגו' :

ואלה שמות בני ישראל רבי אלעזר ור' יוסי הוו אזלי בארחא
עד דהוו אזלי אמר רבי אלעזר לרבי יוסי (א) אפתח פומך
וינהרון מילך ׳ אמר ליה ניחא קמיה דמר דאשאל מלה חדא
דקשיא לי הא שמענא (ב) מבוצינא קדישא דהוה אמר ואלה שמות אחרי דף ז"ה
בני ישראל סבא כל אינון חילין ומשריין דהוו נחתין
לגלותא בהדי יעקב דכתיב את יעקב מהו דכתיב איש וביתו
באו ׳ אמר ליה (ג) ודאי הכי הוא (ד) אלא הא תנינן כל דמקבל
מאחרא איהו (ה) ביתא מההוא דיהיב ועל דא איש וביתו באו
פתח רבי אלעזר ואמר ויהי ככלות שלמה לבנות את בית יי' מלכים
ואת בית המלך וגו' וכי כיון דאמר את בית יי' מהו ואת בית ה' ט'
המלך אי בגין שלמה אתמר לאו הכי אלא את בית יי' דא
בית המקדש ואת בית המלך דא קדש הקדשים ׳ בית יי' דאיהו
בית

א) אותה ברים אד"א שר"א סודו שהכמה ור' יוסי כמו ולכן עד דהוו אזלי בבתי ה' שהכמה יסוד אין אד"א לר"י שלא יהות לפתוח בר"ת דהיינו להעלות מ"ן ולקבל מ"ד וז"ש ויגהרון מלך הרמ"ז : ב) מיסבי שנקרא כן ור"ל ניצוץ קדוש : ג) ל' אלא צריך פי' וגר שהצירו בדבר אחד פרטי לענייגו והוא מ"ש האר"י כי אבי"ע בכללן הם סוד נשמה וגוף ולבוש ובית והנה ירידת האבות לגלות היתה של היצירה אל מצרים ה' ני עשי"ה והענים בכללה הם בית וז"ש הכי הוא ידאי פי' כאן דהוא ממש בית דהיינו קדי ליצירה נק איש ושל הענים נקרא בית שהנהם בתי לגלות ד) ירלה כן הוא בפרטות בכאן אלא שיש לנו עוד כלל אחר שבו יובן אף כאן והוא שגם בבחינת המדות והמלאכים יש ממש בחינת הנק' בית . ה) דוק שכאן משנה ממש לקמן ב דימלאכין דכרגא פלחין אקרון נוכרין דוכרין וכו' ובאן לא מזכיר דוכרא ונוק' ונראה שלחד ר"א מדברי אביו סוד אחר שרשב"י הודיענו שהמלאכים הוי זכרים ונקבות ור"א הוסיף שגם שיהיו מלאכים זכרים ממש יקראו בית לגבי העליונים הרמ"ז . ולפי בעניי אומר שלא תהקדק כמ"ש בע"כ ר"א ממש אביו תורה שהכל שפש א'מאי"ן :

בית המקדש כגון עזרות ולשכות ובית האולם והדביר דא בית
המקדש ודא אקרי בית יי׳ · בית המלך דא קדש הקדשים דאיהו
פנימאה דכלא · המלך סתם מלך דא אע״ג דאיהו מלך עלאה
איהו נוקבא לגבי נקודה עלאה סתימא דכלא ואף ע״ג דאיהו
נוקבא איהו דכורא לגבי מלך דלתתא · ובגין כך כלא כגוונא
דא וע״ד תתאי ברזא דא כתיב בהו איש וביתו באו ·

שיר ד׳ ואלה שמות רבי (אלעזר) יוסי פתח ואמר °גן נעול אחותי כלה גל
נעול מעין חתום גן נעול דא כנסת ישראל שהיא גן נעול
דאמר ר׳ אלעזר מה הגן הזה צריך לשמור לעדור ולהשקות
ולזמור כך כנסת ישראל צריכה לעדור ולשמור ולהשקות ולזמור
ונקראת גן ונקראת כרם · מה הכרם הזה צריך לעדור ולהשקות
ולזמור ולחפור כך ישראל הה״ד °כי כרם יי׳ צבאות בית ישראל
ישעיה ה׳ וכתיב °ויעזקהו ויסקלהו וגו׳ :
סס

תוספתא

מתניתין אמר רבי שמעון אנן פתחין עיננא חמאן גלגלי רתיכתא
קדישתא (ו) נטלין במטלנוי וקל שירתא בסימא לאודניו
יאה ללבא סלקא ונחתא אזלא ולא נטלא מזרעזעין טפי
ורבוא רבוון ופתחין שירתא מלרע לעילא לקל נעימותא ההוא
קיימין מאן דקיימין ומתכנפין בכנופיא לסטרא דימינא ארבע
מאה וחמשין אלפין מארי דעיינין חמאן ולא חמאן קיימין בקיומהון
תרין סטרין אחרנין אתחוורו (ס״א אתחזרו) בגיניהון ולסטרא דשמאלא
(ז) מאתן וחמשין אלפין אינון מאריהון דיבבא מיבבין ומיללין
מאתר בית מותביהון פתחין בדינא ומסיימין בדינא מיבבין
תניינות ודינא יתיב וספרין פתיחו ביה שעתא סליק מארי דדינא
דקאים עליהון ויתיב בכורסייא דדינא ושירתא אשתכך עד לא
תסתיים דינא סחרן מארי דעיינין דלסטרא ימינא ועמהון
תמני

(ו) נוסחים בנוסחאות : ז) נ״ל דו״ס ד״ן אית דקריה דלהו מסטרא דדינא א״ס :

תמני סר אלפין אחרנין תקיפין ולא מיבבין ולא מיללין (ס"א ל"ת ולא מיבבין) פתחין שירתא מזדעזען מאתן וחמשין אלפי מארי דיבבא תקיען תניינות ולא מיבבין (ס"א ולא ומיבבין ולא מיללין) (א) נטיל פטרונא מההוא כורסייא ויתיב בכרסייא דוותרנותא ביה זמנא הוה (נ"א זוא) מדבר שמא קדישא עלאה ורבא דבההוא שמא חיים לכלא פתח ואמר זמנא חדא יו"ד ה"א וי"ו ה"א (ס"א יו"ד ה"א וה"ו ה"א) כד"א ויקרא בשם ידו"ד פתחין כדקדמיתא מארי גלגלי קדישין ואלף אלפין ורבוא רבבן ואמרי שירתא משבחין ואמרין בריך יקרא דיי' מאתר בית שכינתיה אתייא ההוא גנתא דהוות שמירא במאתן וחמשין עלמין הוא שכינתא יקרא בזווה דנפיק מזווא לזווא וזווה נגיד מניה לד' סטרין ריישין לקדמאי (ס"א לקיימא) מההוא זווא נפק (ס"א אתפשט) לכלהו דאינון יתתא וההיא אקרי גנתא דעדן פתח תנינות ההוא סבא פטרונא דכלא ומדבר שמיה יו"ד ה"א וא"ו ה"א וכלהו פתחי בתליסר מכילן דרחמי מאן חמי כל אלין תקיפין ראמין דראמין תקיפין דתקיפין רתיכין קדישין ושמיא וכל חיליהון מזדעזען ומתחלחלין באימתא סגיא משבחן שמא קדישא ואמרין שירתא וכאין אינון נשמתהון דצדיקייא דאינון בההוא עדנא וידעין דא על האי אתמר מי לא ייראך מלך הגוים כי לך יאתה וגו' ירמיה י'

סמו' ל"ד

אמר רבי שמעון כד נחתת שכינתא למצרים נחתת (ב) חיה חדא דשמא ישראל בדיוקנא דההוא סבא (ג) וארבעין תרין שמשין קדישין עמיה וכל חד וחד את קדישא עמיה משמא קדישא וכלהו נחתן עם יעקב למצרים הה"ד (ד) ואלה שמות

בני

א) נוסע הלב שבוא הקב"ה מכסא דין לכסא רחמים שכן הרנוס לא פטרונא : ב) בהיכלות בי"ע יש נר"ן ובהכסי"ן נקרא יות וכן מילוי היה חי"ת יו"ד ה"י ני' נפש וזהו נפש חיה ולפי דתמן סוד זעיר לכן שמה ישר' והיתה נורת יעקב בזקנותו נק' ישראל וזהו ההוא סבא ובחיה זו נתלבשה השכינה לירד למצרים שהיא בחינת נפש הרמ"ז . ולא פסר ר"ת נפש יה ני' ה"ל הוי"ה שהוא בגלגלה כנודע מאי"ן : ג) יוצאים משם מ"ב שבודו במלכות יצירה וכהו להעלות שביה ליצי' שמות הבירור של הנפש הרמ"ז : ד) טעם לשם מ"ב מכאן שיש בפסוק זה מ"ד אותיות וזהו שכינתא ויעקב ומ"ב שמשין ושמא דא סליק ולא נחית עיין קל"ב ב' נס והלא עולה מ"ב .

בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב אמר רבי יצחק ממש
דקאמר בני ישראל ואחר כך את יעקב ולא נאמר אתו ׳ שא
ר׳ יהודה לרבי אלעזר בר״ש (אמר ליה) כיון דשמעת מאבוך פרש
ואלה שמות ברזא עלאה מאי קאמר איש וביתו באו אמר לי
ההוא מלה דהוה אמר אבא אינון הוו מלאכין עלאין דאינ
לעילא על תתאי מנהון היינו דכתיב איש וביתו באו והכי אמ
אבא כל אינון מלאכין דבדרגא עלאה אקרון גוברין דוכר
ואינון דבדרגא תתאה מנהון אתקרון בירת דאתתא נוקבא
דמקבלא מן דכורא (נוקבתא) רבי יצחק הוה קאים קמיה דר׳ אלע
ב״ר שמעון אמר ליה שכינתא נחתת למצרים עם יעקב א״ל ול
ברא׳ מ״ו והא כתיב אנכי ארד עמך אמר ליה תא חזי שכינתא נחתה
למצרים את יעקב ושית מאה אלפין רתיכין קדישין (אחרנין) עמ
והיינו דכתיב כשש מאות אלף רגלי דתנינן שית מאה אלפ
רתיכין קדישין נחתו עם יעקב למצרים וכלהו סליקו מתמן כ
שמו׳ י״ב נפקו ישראל ממצרים הה״ד ויסעו בני ישראל מרעמסס סכתה
כשש מאות אלף רגלי וגו׳ שש מאות לא נאמר אלא כש
מאות כגוונא דנפקו אלין כך נפקו אלין ותא חזי רזא דמלה
בעדנא דנפקו אלין רתיכין קדישין משירייתא קדישתא חמו ישר
וידעו דהוו מתעכבין בגיניהון וכלהו בהידו דעבדו ישראל בגינה
הוה והיינו דכתיב ולא יכלו להתמהמה הוה ליה למימר ולא
רצו להתמהמה ׳ אבל לא כתיב אלא ולא יכלו ואתיידע (ס״י
תנדע) ממש דכלהו בני ישראל הוו בני ישראל דרקיעא והיינו דכתי
בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב וע״ד לא נאמר ואלה שמו
בני ישראל הבאים מצרימה אתו ׳ אלא ואלה שמות בני ישר
הבאים מצרימה את יעקב ׳ הבאים מצרימה בקדמיתא ועם מי א
יעקב אמר ר׳ יהודה (נ״א ר׳ יצחק ונ״א ר׳ יוסי) קל וחומר ומה כד אשתזי
ברא׳ ל״ב יעקב מלבן כתיב ויעקב הלך לדרכו ויפגעו בו מלאכי אלהי
כד נחת (לא פסק) בגלותא וקב״ה אמר אנכי ארד עמך מצרימה

לאו דינא הואיל ופטרונא נחתא דייחתון שכיישוי עמיה (א) היינו
דכתיב הבאים מצרימה את יעקב · רבי יעקב דכפר חנן אמר
משמיה דר׳ אבא מאן אינון בני ישראל דהכא אינון דאתקרון
בני ישראל ממש רבי אבא פתח ואמר (ב) °לכו חזו מפעלות ה׳ (בר״א כ״ח כ׳)
אשר שם שמות בארץ אל תקרי שמות אלא שמות ואזלא הא (תלים מ״ו)
כהא דאמר ר׳ חייא כגוונא דרקיעא עבד קב״ה בארעא ברקיעא
אית שמהן קדישין בארעא אית שמהן קדישין אמר רבי יהודה
(נ״א ר׳ יוסי) כד הוא יומא דנחת יעקב למצרים נחתו עמיה שתין
רבוא דמלאכי עלאי · רבי יהודה פתח הנה מטתו שלשלמה
ששים גבורים סביב וגו׳ קוזמיטין דגליפין בקנדיטא (ס״א (ג) בקלדיטא)
סחרן בדוכתיה (ד) קוזמיטין בשבייעאה גליפין בשתיתאה הה״ד
ששים גבורים סביב לה °הנה מטתו דא איהי שכינתא שלשלמה (שיר ג׳ ז׳)
מלכא דשלמא דיליה · ששים גבורים סביב לה אלין אינון שית
רבוא דמלאכי עלאי דאינון מחילא דשכינתא דנחתת עם יעקב
למצרים · מגבורי ישראל ישראל דלעילא הה״ד אלה שמות בני
ישראל וגו׳ איש וביתו באו אינון ונימוסהון · ר׳ חייא הוה אזיל
מאושא ללוד והוה רכיב על חמרא והוה רבי יוסי עמיה נחית
רבי חייא ושקלי בידוי לרבי יוסי א״ל אי בני עלמא ידען יקרא
סגיאה דיעקב בשעתא דא״ל קב״ה אנכי ארד עמך מצרימה
הוו מלחכי עפרא תלת פרסי קריב לקבריה דהכי מפרשי מרנא
רברבי עלמא מאריהון דמתניתא כתיב °ויצא משה לקראת (שמו׳ י״ח ז׳)
חותנו אהרן חמא למשה דנפק ונפק עמיה ואלעזר ונשיאי וסבי

א) שמות י״ח ח׳ : ב) ה״ה בזוהר בראשית דנ״ח ע״ב איתא לכו חזו מפעלות אלהים וכן עיקר לפי הרב מנחת שי כמ״ש הגאון חיד״א שם והלשון תמיהת היפב״ן והגאון בעל ס׳ כ״י הפליא עצה הגדיל תושיה להשיב על התמיה אך לפי הנוסחא הפשוטה לכו חזו מפעלות ה׳ עיין בספרו מעגל טוב ו׳ שהוכיח ממזה מקומות בתלמוד שכן דרך חז״ל להרכיב ב׳ פסוקים יחד ולקצר או להוסיף לצורך הדרשא : ג) פי׳ פלטורים מקוקים כו״ה הנקרא מפתחא תרגום קלדיטא מקיפים בנביאות היה מ׳ וחקוקים בששי פות ת״ת ופ׳ מק מ פי כל המאמר הרש״ב : ד) גרים פליטים שכן בכ״ר רדף אחר הרבעה מלכים קוזייטורין והמר כאן שהדברים החקוקים בקלדיטא שהוא העגול והם ס כנים במקומם סביב סביב וחקוקים בשתיתאה דהיינו השמה צורות חקוקים בעיגול ה׳ סביב הו קוזמיטין והלו הששה מתגברין ששים גבורים

נפקו עמיה ראשי אבהן (ה) ומערעי כניישתא וכל ישראל נפקו
עמהון אישתכחו דכל ישראל כלהו נפקו לקבליה דיתרו מאן
חמא למשה דנפיק ולא יפוק לאהרן ולרברבי דנפקי ולא יפוק
אישתכח דבגין משה נפקו כולהון ומה אי בגין משה כך בגין קב"ה
כד אמר אנכי ארד עמך מצרימה על אחת כמה וכמה עד דהוו
אזלי פגע בהו ר' אבא א"ר יוסי הא שכינתא הכא דחד ממאריהון
דמתניתין עמנא אמר רבי אבא במאי עסקיתו א"ר יוסי בהאי
קרא דכתיב אנכי ארד עמך מצרימה וגו' כד נחת יעקב למצרים
דכתיב ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את אוליף
דכלהו נחתו עם יעקב למצרים א"ל רבי אבא ודא לחוד הוה
פתח ואמר °היה היה דבר יי' אל יחזקאל בן בוזי הכהן בארץ יחזקאל א'
כשדים על נהר כבר · תלת פלוגתן הכא · חדא דתנינן אין
שכינה שורה בחוצה לארץ · וחדא דלא הוה מהימן כמשה
דכתיב ביה °בכל ביתי נאמן הוא והוא גלי ופרסם כל גנזיא במדבר י"ב
דמלכא · וחדא דאתחזי במאן דלא שלים בדעתיה · אלא הכי
אסיקנא במתניתא דילן חס ושלום דהא יחזקאל נביאה שלימא
הוה וברשותא דקב"ה גלי כל מה דגלי וכלהו אצטריך דיגלי
ויפרסם (ו) על חד תרין ממה דגלי דהכי תנן מאן דרגיל למסבל
צערא וכו' (עיין לעיל דף כ' כ' שורה ד' עד מה דגלי) וכלא אצטריך ומעלמין לא
שביק קב"ה לישראל בגלותא עד דהוה אתי למידר דיורירה
עמהון כ"ש ביעקב דהוה נחית בגלותא וקב"ה ושכינתיה וקדישין
עלאין (ותתאין) ורתיכין דנחתו כלהו עם יעקב הה"ד הבאי' מצרימה
את יעקב · רבי אבא פתח ואמר °אתי מלבנון כלה אתי מלבנון שיר ד' ח'
תבאי ת"ח ווי לון לבני נשא דלא ידעין ולא משגיחין בפולחנא
דמריהון דתניא א"ר יצחק בכל יומא ויומא בת קול נפקת מטורא
דחורב ואמר ווי לון לב"נ מפולחנא דמריהון ווי לון לב"נ מעלבונא
דאורייתא

ה) ת"ה תרגום של קריאי מועד: ו) ויגלה כפלים ממה שהיה לו לגלות להם.

דאורייתא דאמר רבי יהודה כל מאן דאשתדל באורייתא בהאי עלמא ומסגל עובדין טבין ירית עלמא שלימא וכל מאן דלא אשתדל באורייתא בהאי עלמא ולא עביד עובדין טבין לא ירית לא האי ולא האי והא תנן אית מאן דירית עלמיה כפום אתריה וכפום מה דחזי ליה · א"ר יצחק לא תנן אלא מאן דלית ליה עובדין טבין כלל · אמר רבי יהודה עלמא הוו ידעין בני נשא רחימותא דרחים קב"ה לישראל הוו שאגין ככפרייא למרדף אבתריה דתניא בשעתא דנחת יעקב למצרים קרא קב"ה לפמליא דיליה אמר להון כלכון חותו למצרים ואנא איחות עמכון אמרה שכינתא רבונא דעלמא אית צבאות בלא מלכא אמר לה אתי מלבנון כלה מלבנון מאתרא דעדן דמלובן בכל עובדוי · כלה דא שכינתא דהיא כלה בחופה ואזלא הא כהא דתניא אמ"ר יהודה מאי דכתיב °ויהי ביום כלת משה כלת כתיב ביומא דעאלת כלה לחופה ושכינתא דא היא כלה אתי מלבנון תבאי מאתר בי מקדשא דלעילא · תשורי מראש אמנה מרישא דמאן מראשיהון דבני מהימנותא ומאן נינהו יעקב ובנוי · מראש שניר וחרמון דאינון עתידין לקבלא אורייתא דילי מטורא דחרמון ולאגנא עלייהו בגלותהון · ממעונות אריות אלין אינון עמין עע"ז (נ"א כני נשא דמהימנותא) דדמיין לארייוותא ונמרין דמענין להון בכל פולחנא דקשיין · רבי אבא אמר אתי מלבנון כלה וגו' וכי מלבנון אתת והלא ללבנון עולה אלא אמר רבי אבא בשעתא דנחתת שכינתא למצרים נחתו בהדה ש"תין רבוא של מלאכי השרת וקודשא בריך הוא בקדמיתא הדא ה"ד °ויעבור מלכם לפניהם וה' בראשם ·רבי יצחק אמר אתי מלבנון כלה דא היא שכינתא אתי מלבנון תבאי מאתר בי מקדשא דלעילא · תשורי מראש אמנה מאתר בי מקדשא דלעילא ומאתר בי מקדשא דלתתא דאמר רבי יהודה מעולם לא זזה שכינתא מכותלא דמערבא

[margin: במדבר ז' ; מיכה ב']

דבי

שיר כ׳ דבי מקדישא דכתי׳ °הנה זה עומד אחר כתלנו והוא רא״ש אמנה
לכל עלמא · מראש שניר וחרמון מאתרא דאורייתא נפקת
לעלמא ולמה לאגנא על ישראל · ממעונות אריות אלין עמין
עובדי עבודה זרה · רבי יודן אמר ממעונות אריות אלין אינון
תלמידי חכמים דעסקי באורייתא במעונות המדרשות ובבתי
כנסיות דאינון אריוון ונמרים באורייתא · רבי חייא הוה יתיב
קמיה דרבי שמעון א״ל מה חמת אורייתא לממני בנוי דיעקב
דאינון תריסר בקדמיתא ולבתר כן שבעים דכתיב כל הנפש
לבית יעקב הבאה מצרימה שבעים ומ״ט שבעים ולא יתיר א״ל
לקביל ע׳ אומין דאינון בעלמא ואינון הוו אומה יחידאה לקביל
כלהון · ותו א״ל תא חזי (א) קלדיטין דנהרין (גוביין) ענפין יתכין
במטלניהון (נ״א כמטוליהון) ממנן על שבעין עממין נפקין מתריסר
גליפין קטורין דאסתחרן במטלניהון למתקן לארבע רוחי עלמא
דברים ל״ב הדא ה״ד °יצב גבולות עמים למספר בני ישראל והיינו דכתיב
זכריה כ׳ °כי כארבע רוחות השמים פרשתי אתכם לאחזאה דאינון קיימין
בגין ישראל בארבע לא נאמר אלא כארבע כמה דאי אפשר
ישעיה ל״ב לעלמא בלא ארבע רוחות כך אי אפשר לעלמא בלא ישראל :
ויקם מלך חדש · רבי אבא פתח °אשריכם זורעי על כל מים
משלחי רגל השור והחמור זכאין אינון ישראל דקודשא
בריך הוא אתרעי בהו מכל שאר עמין וקריב לון לגביה דכתיב
דברים י״ד °ובך בחר יי׳ להיות לו לעם סגולה וגו׳ וכתיב °כי חלק יי׳ עמו
שם ל״ב יעקב חבל נחלתו ישראל מתדבקין ביה בקודשא
שם ד׳ בריך הוא דכתיב °ואתם הדבקים ביי׳ אלהיכם חיים כלכם
היום

א) הגלגלים המאירים אלו קווטיטין וגליפים אבנים יקרים בחושבם מחוקים על שבעים אומות ועליהם מ״ב חקוקים אותות קשורים שהם י״ב צירופי השם הויה לכל כד ג׳ כאומרו דאסתחרן שמסובבים במשיכתם למשקל ד׳ רוחות שכן היה נסיעת הדגלים כנודע, פי׳ מפתחות הם י״ב גבולי אלכסון שבזה״ה הנקרא מפתח דכליל בבית כמ״ש בספ״א דכליעות׳ לקמן רנ״ז א׳ ועכ״פ הם י״ב פרים שבשכל הרבון המחוגים על ע׳ פרים ועיין מק״מ פי׳ הכל הרע״ב) :

היום · וע"ד זכאין אינון קמיה בגין דאינון זרעין על מים · מאי על
כל מים דזרעין לצדקה ומאן דזרע לצדקה כתיב ביה כי גדול (תהלים ק"ח)
מעל שמים חסדך מעל שמים על כל מים איהו הוי ומאן איהו
מעל שמים דא עלמא דאתי וישראל זרעי זרעא על כל מים : (ויקרא י"ז ה')

ספרא דרב (א) ייבא סבא הכי אמר כתיב °בגזרת עירין פתגמא (כ"ד ה')
ובמימר קדישין שאלתא כל דינין דהאי עלמא וכל גזרין (דניאל ד')
כל שאלתין כלהו קיימי בחד היכלא דתמן ע"ב סנהדרין מעיינין
דינין דעלמא וההוא היכלא אקרי היכל °זכותא בגין דכד (יב"ה ה')
עיינין דינא מהפכין בזכותא דבר נש בקדמיתא מה דלאו הכי
דרגא דההוא סטרא אחרא דתמן איהו אתר דאקרי °חובה (יס"ה ז')
בגין דכל עובדוי דההוא אתר דנחש אשת זנונים לא איהו
אלא למהפכא בחובה דב"נ ולמלשן עבדא למאריה · אינון
היכלא דזכותא אקרון מים מתוקים מים צלולין · אינון דהיכלא
חובה אקרון מים מרירין °מי המרים המאררים בההוא היכלא (במדבר ה')
זכותא לא קיימי אלין תלת °בני חיי ומזוני · ולאו בההוא אתר (בראשית)
חובה לא במים מתיקן וצלילן ולאו במים מרירין מלטטין ועל (ק"ל ה')
דא ישראל זרעי על כל מים זרעא קדישא דאולידו על כל (יס"ו ה')
מים איהו דהא לאו נכון זרעא דילהון אלא לעילא ועל דא
אוקמוה מ"מ בני חיי ומזוני לאו בזכותא תלייא מלתא אלא
במזלא קדישא תלייא מלתא ואתר דא על כל (ב) מיא איהו
משלחי רגל השור והחמור דלא אית לון בההוא סטרא בישא
כלום ומשדרן מנייהו כל חולקין בישין ומתדבקין בההוא סטרא
טבא דכל קדושין °עלאין שור וחמור כד מזדווגן כחדא תרין פגעין (בראשית קס"ו כ')
בישין

נ"ל שהוא מגילוין הגבורה דיצחק שכן אותיות יב"א הוא יצחק בן אברהם ויבא נ"ל כמד יוד וכן הוא בתלמוד שלנו ה"ם
זהר בכל מקום בפני יודין וגם"ם היכא הכי והיכא הכי והרמ"ז רמז סודות כני של שמו כב יודין וכתב שסידו
וחזה דז"א ולמטה וכו' · מאי"ן) : כן כי אול פירשו נ"ל שהוא ז"ל מים וה"ס נוגר חסד וכל חסד מים ולפי פירוש
חסד העליון יצדק לומר על כל מים וגם נוגר חסד ממתיק הדינים המופרשים במדה לאלפים שממנה נמשך
הפורש למי המרים וזהו ממש כל מים ומים מלא כ"פ מים מם יוד מם · הרמ"ז :

בישין אינון לעלמא · שור סטרא דדינא קשייא איהו ואתדבקות
דסטר קדישא איהו · חמור כד אזדווג בהדיה דאיהו מסטר
אחרא תרין פגעין בישין אינון לעלמא · ועל דא שמיען תוקפ
דדינא קשייא הוה ביה וכד מזדווג בלוי כחדא לא יכיל
עלמא למסבל ובגין כך °לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו ועד דברים כ"ב
דא שדר יעקב לעשו מלה הא דכתיב °ויהי לי שור וחמור וא ברא' ל"ב
לאו דמאיך יעקב גרמיה דחילו סגיא נפל ביה בעשו · ויקם מלך
חדש על מצרים · בספרא דרב המנונא סבא הכי אתמר מא
דכתיב ויקם מלך חדש על מצרים · תא חזי כל עמין דעלמא וכ
מלכין דעלמא לא אתתקפו בשולטנהון אלא בגינייהו דישראל
מצרים לא הוו שלטין על כל עלמא עד דאתו ישר׳ ועאלו תמ
בגלותא כדין אתתקפו על שאר °עמין דעלמא · בבל ל ע"ט א'
אתתקפו על כל עמין דעלמא אלא בגין ישר׳ דלהויין בגלותה
ארום לא אתתקפו על כל עמין דעלמא אלא בגיניהון דישראל
דלהויין בגלותהון דהא עמין אלין בשפלותא הוו בשאר עמ
ומאיכין הוו מכלהו ובגין ישראל אתתקפו · מצרים דכתיב °מבי שמו' כ'
עבדים עבדים אקרון ממש דהא °מצרים בשפלותא דשאר עמ י"ז א'
הוו · בבל דכתיב °הן ארץ כשדים זה העם לא היה · ארום ישעיה כ"ג
דכתיב °הנה קטן נתתיך בגוים בזוי אתה מאד וכלהו לא נטו עובדיה א'
תוקפא לא בגיניהון דישראל · דכד ישר׳ בגלותהון מיד מתתקפ
על כל שאר עמין דעלמא · מ"ט בגין דישראל אינון בלחודייה
לקבל כל °עמין דעלמא · כד עאלו ישראל בגלותא דמצרים מי י"ו א'
הוה קימה למצרים ואתתקף שולטנותא דילהון לעילא על כל
שאר עמין דכתיב ויקם מלך חדש על מצרים · ויקם קימה הו
לון דאתתקף וקם ההוא ממנא שולטנא דמצרים ואתייהיב לי
תוקפא ושולטנותא על כל ממנן דשאר עמין דהא בקדמיתא
אית שולטנותא לההוא ממנא דלעילא · ולבתר לעמא דיליה
דלתתא

יתתא ׳ ובגין כך ויקם מלך חדש על מצרים דא הוא ממנא
להון חדש הוה דעד יומא הדין לא הוה ליה שולטנו על שאר
זין והשתא אתקם לשלטאה על כל שאר עמין דעלמא וכדין
תקיים °תחת שליש רגזה ארץ תחת עבד כי ימלוך ׳ ר׳ חייא · משלי ל׳
מר תלתין יומין עד לא ייתי תוקפא לעמא בארעא או עד לא
תי תבירו לעמא בארעא מכריזי בעלמא ההוא מלה ולזמנין
אתמסר ההוא מלה בפומא דרביי ולזמנין לאינון בני נשא דלית
הו דעתא ׳ולזמנין דההוא מלה אתמסר בפומא °דעופי ומכריזי · בראשית
עלמא ולית מאן דישגח בהו כד עמא זכאין אתמסר ההוא · ר"ז כ׳
יה לאינון ריישין זכאין דעלמא בגין דיודיעו לון ויתובון למריהון
ד לאו אינון זכאין הוי כדקאמרן ׳ רבי אלעזר הוה יתיב יומא
׳ אתרעא דלוד והוה יתיב עמיה ר׳ אבא ור׳ יהודה ור׳ יוסי
מר רבי יוסי אימא לכו מה דחמית יומא דא בצפרא קמית
הורא חמית חד עופא דהוה טאיס זקף לעילא תלת זמני
איך חד והורה אמר עלאי עלאי ביומא דא (א) טסי רקיען
ניכא) תלת ממנן זקפין שלטנין על ארעא (ב) חד יתיב דלא
יב אעברו ליה בנורא דדליק מעברין קיימיה מעברין שלטניה
ית סמכין שליטין עלאין קיימין על עלמא רמינא לההוא עופא
א אמינא ליה עופא עופא אימא לי תלת דקיימין ממנן וחד
מעברין שלטניה מאן אינון דמא לי תלת גירין אלין מגדפא
ינא ורין חד משמאלא (ס"א ומגדפא שמאלא חד) ולא ידענא
אי רמיזא ׳ נסיב להו ר׳ אלעזר נחית להו לנחירוי נפק דמא
חירוי אמר ודאי תלת שלטני עממין קיימין ברומי בארעא
זינין למעבד גזרין בישין לישרא׳ מסטרא דרומאי נסיב ההוא
יא דמגדפא שמאלא ארח ונפק אישתא אוכמא מניה אמר

שלטנא

ליונים המצופפים תחת הרקיע (פירוש הצדיקים המצופפים כלילה כדקות ובהעלם להיות מיין נוקבין למ׳ לכל
דעו לכם שביום זה נתמנו נ׳ ממונים במקום ממונה א׳ שהעבירוהו בנהר דינור וסוסרה ממשלהו וע׳ מק"מ פי׳ הכל
׳ב כ) א׳ יושב ובתם אינו יושב בשררותו אותו מעבירים עתה כלא אוכלת והיינו שר אומה אחת כמ"ש בפסוק שהורד
מגדולתו למעלה ובמקומו מקימים נ׳ עמודים שלטונים בעולם :

שלטנא דמצראי אעדיאו וזמין חד מלכא דרומאי לאעברא בס
ארעא ולמנאה במצרים רברבי תריסין וסתיר בניין ובני סתיו
(ס"א וזמין חד מלכא מאינון תלת דקאמרן למשלט בה וסתיר ב
בניינא ובני בה בניינא) רמא לון ר' אלעזר לארעא נפלו אי
תלת על חד דמסטרא שמאלא עד דהוו יתבי אעבר חד ינוק
ישעיה י"ט והוה קארי °משא מצרים הנה יי' רוכב על עב קל ובא מצר
אעבר תניינא חבריה ואמר וארץ מצרים תהיה שממה אעב
תליתאה חבריה ואמר ואבדה חכמת מצרים חמו ההוא גיר
דגדפא שמאלא דאתוקד ותלת אחרנין דהוו עליה לא אתוק
אמר רבי אלעזר האי דעופא והאי דדרדקי כלא הוא חד וכל
נבואה עלאה הוא (ס"א כלא איהו ברזא דחכמתא) ובעא קודש
עמוס ג' בריך הוא לאחזאה לן סתרי עלאי דהוא עביד הה"ד °כי ל
יעשה יי' אלהים דבר כי אם גלה סודו אל עבדיו הנביאים
וחכימי עדיפי מנביאי בכל זמן דהא לנביאי לזמנין שרת עליי
רוח קודשא ולזמנין לא וחכימין לא אעדי מנהון רוח קודשא
אפי' רגעא חדא (זעיר) דידעין מה די לעילא ותתא ולא בעו לגלא
א"ר יוסי (יהודה) כלא חכמתא וחכמתא דרבי אלעזר יתיר מכל
רבי אבא אמר אלמלא לא הוו חכימין לא הוו ידעין בני נשא
מהו אורייתא ומהו פקודוי דמארי עלמא ולא אתפרשא רוח
דבני נשא מרוחא דבעירא. אמר רבי יצחק כד אייתי קב"ה
דינא על עמא בקדמיתא עביד דינא בההוא ממנא דממנא עליי
ירמיה כ"ד לעילא דכתיב °יפקוד ה' על צבא המרום במרום ועל מל
האדמה על האדמה. במאי דינא אתדן ההוא ממנא דלעילא
אעברו ליה בההוא נהר (נ) דינור דנגיד ונפיק וכד
דה"ב כ' אעדיו °ההוא שולטנותא דיליה ומיד מכריזי עליו
ברקיעא שולטנותא דממנא פלניא אעדיו מיניו
עד

נ) מ"ט ה' כ"כ ב' רכ"ט ב' רמ"ז ה':

עַד דמטי ההוא קלא בכל אינון רקיעין עד דמטי באינון דשלטין
בהאי עלמא ונפיק קלא ואכריז בכל עלמא עד דמטי לעופי
ולינוקי ולאינון טפשין דבני נשא דלא ידעין:
ויקם מלך חדש ר׳ חייא אמר מלך חדש חדש ממש הוה ר׳ יוסי אמר
דהוה מחדש גזירין דלא חדש מלכא אחרא מקדמת דנא
אשר לא ידע את יוסף כל ההוא טיבו דעבד יוסף בארעא
דמצרים דכתיב ויבא יוסף את כל הכסף ביתה פרעה וקיים
יון בשני כפנא כל האי לא דכיר ועבד גרמיה דלא ידע ביה
רבי יוסי ורבי יהודה הוו יתבי ולעאן באורייתא קמיה דר׳
שמעון אמר ר׳ יהודה האי דכתיב ויקם מלך חדש על מצרים
תנינן דאיהו קם מגרמיה מה דהוה שפיל קם ולא אתחזי למלכא
בעותרא קם אמר ר׳ שמעון כלא הכי הוא כגוונא דאחשורוש
דלא אתחזי למלכא וקם מגרמיה וקם בעותרא ובעא לאובדא
לישראל מעלמא אוף הכא האי לא אתחזי למלכא וקם מגרמיה
בעא לאובדא לישראל מעלמא דכתיב ויאמר אל עמו וגו׳ הבה
נתחכמה לו וגו׳ וכד הוה קם מלכא לעילא קם מלכא לתתא
ר׳ אלעזר ור׳ אבא ור׳ יוסי הוו אזלי מטבריה לצפורי עד דהוו
אזלי פגע בהו חד יודאי פתח ואמר משא מצרים הנה יי׳ רוכב
על עב קל ובא מצרים ונעו אלילי מצרים מפניו ת״ח כל מלכין
דעלמא וכל עמין דעלמא לא חשיבי כלום קמי קב״ה דכתיב וכל
דארי ארעא כלא חשיבין וכמצביא עביד בחיל שמייא והכא
במצרים אע״ג דכל אינון גבוראן ודרעא מרממא גלי קב״ה במצרים
מה כתיב הנה יי׳ רוכב על עב קל ובא מצרים מאי שנא בכל עמין
דעלמא דלא הוה הכי דהא קב״ה גזר גזירה ואתעביד והכא איהו
אתא דכתיב ובא מצרים וכתיב ועברתי בארץ מצרים אני יי׳
אלא בגין דמלכא הוה אתי לאפקא למטרוניתא דהוות תמן
ובגין יקרא דמטרוניתא הוה אתי ועל דא הוה קב״ה בעי

בראשית מ״ז (margin)
ישעיה י״ט (margin)
דניאל ד׳ (margin)
שמו׳ י״ב (margin)

ביקרה ואתי לגבה לאקמא לה ולמיהב לה ידא ולזקפא לר
כמה דזמין קב"ה למעבר בסוף גלותא דאדום · אמר רבי ייסא
אי הכי דבגין דמטרוניתא הוה הא בגלותא דבבל מטרוניתא
תמן הוות אמאי לא הוה כך · א"ל הא תנינן דחטאה גרם
דנטלו נשים נכריות ואעילו ברית קיימא קדישא ברשותא אחרא
ובגין כך אתאבידו מנהון נסין ואתוון דאתחזי למעבר להון מה
דלא הוה הכי בגלותא דמצרים דכלהו הוו שבטי יה · בני ישרא
ד' ה' °עאלו בני ישראל נפקו · בגלותא דאדום בעי קב"ה (א) לאתיקרא
בעלמא ולמיתי איהו לאקמא למטרוניתא ולנערא לה מעפרא
ישעיה נ"ב ווי למאן דיערע תמן קמיה בשעתא דיימא °התנערי מעפר קומ
שבי ירושלם התפתחי מוסרי צוארך · מאן הוא מלכא ועמא
שם י"ט דיקום קמיה · °ונעו אלילי מצרים מפניו · אלילי מצרים לאו על
אבנין ואעין אתמר אלא על כל אינון דרגין ממנן עלאין וער
אינון פולחנין תתאין דילהון · ובכל אתר דגלו ישראל קב"ה בע
שם נ"ב עלייהו ואתקביל מאינון עמין · תא חזי מה כתיב °כה אמר יי
מצרים ירד עמי בראשונה לגור שם ואשור באפס עשקו · תורעמא
דאתרעם קב"ה על אשור ואמר חמו מה עבד לי אשור דהא מצרי
דאנא עבדית בהו כל אינון דינין ועמי (ס"א) נחתו תמן לדיירא
ביניהון וקבלום מצראי בינייהו ויהבו לון שפר ארעא ארץ
גשן ואף על גב דאעיקו לון בגלותא לא אעדו ארעא מנהו
שמו' ט' דכתיב °רק בארץ גשן אשר שם בני ישראל וגומר · ומיטב
ברא' מ"ז ארעא דמצרים הוה דכתיב °במיטב הארץ בארץ רעמסס ות
שמו' ט' דלא אעדו מדילהון כלום דכתיב °וממקנה בני ישראל וגומר
ועכ"ד אתדנו בכמה דינין · אבל אשור באפס עשקו · אתיד
לון

א) פי' ולא אפ' ח"ו לצאת כמו בגלות בבל דעתה תהיה גאולה שלימה עולמית ומש"ה הוא אורך הגלות עד אשר כתה
מעשינו · ומ"ש ולמיתי איהי וכו' פי' דבגליות אחרות קמה מעצמה וז"ש לא תוסיף קום מעצמה כמ"ש לקמן דף רל"ט וכמו
שפירש אל תפתחי דכתיב לא תוסיף קום כי נפלתי לשבור קמתי מעצמי ועתה כי אשב בחשך גלות זה אמר ה' אור
לי כדכתיב אקים את סוכת דויד · מאי"ן :

לון בארעא דסייפי עלמא ונטל לון ארעא דילהון · ומרה מצראי
יעבדו כל הני טבאן לישראל אתדנו בכל אינון דינין · אשור
אדום ושאר עמין דמעיקין לון וקטלין לון ונטלין לון ממוניהון
עאכ"ו דקב"ה בעי ליקרא שמיה עלייהו דכתיב °והתגדלתי יחזקאל ל"ח
והתקדשתי ונודעתי · התם מצרים במלכא חד · והכא בכל
מלכין דעלמא · רבי שמעון זקף ידוי ובכה ואמר ווי מאן דיזדמן
בההוא זמנא וזכאה חולקיה מאן דיזדמן וישתכח בההוא זמנא
ווי מאן דיזדמן בההוא זמנא בגין דכד ייתי קב"ה לפקדא
לאיילתא יסתכל מאן אינון דקיימין בהדה בכל אינון דמשתכחי
עמה בכל עובדוי דכל חד וחד ולא ישתכח זכאי · דכתיב °ואביט ישעיה ס"ג
אין עוזר · וכמה עקתין על עקתין לישראל וכאה מאן דיזדמן
ישתכח בההוא זמנא בגין דההוא דיתקיים בההוא זמנא
במהימנותא יזכה להווא נהירו דחדוה דמלכא · ועל ההוא זמנא
כתיב °וצרפתים כצרוף את הכסף ובחנתים כבחון את הזהב זכריה י"ג
גומר · לבתר דאינון עקתין מתערי על ישראל וכל עמין
מלכיהון יתייעטון כחדא עלייהו ומתערי כמה גזרין בישין
כלהו סלקי בעיטא חדא עלייהו ויתון עקתא על עקתא כתרייתא
משכחן קמייתא · כדין יתחזי חד עמודא דאשא קאים מעילא
לתתא ארבעין יומין וכל עמין דעלמא חמאן ליה · בההוא
זמנא יתער מלכא משיחא לנפקא מגו גנתא דעדן מההוא
אתר *דאתקרי ק"ן צפו"ר ויתער בארעא (ה) דגליל וההוא יומא בלק ק"ז
דיפוק לתמן יתרגז כל עלמא וכל בני עלמא מתחבאן גו ויקרא ח"י כ'
מערתי וטנרי דלא יחשבון לאשתזבא · ועל ההוא זמנא כתיב
ובאו במערות צורים ובמחלות עפר מפני פחד יי' ומהדר גאונו ישעי' ב'
בקומו לערוץ הארץ · מפני פחד יי' דא ההוא רגיזו דכל עלמא

ומהדר

(ה) כת"ה דף ל"א אמרו דגלתה סנהדרין ולבסוף לטבריא ומשם עתידין ליגאל וכו' ... ויוצא כ"י דף הגליל כי גם
דברי פיה מהרש' דגליל והמהרש"א ז"ל כ' דמ"ש בעירי' דמ"נ לכ"ד הגליל אית היינו לכ"ד טבריא והיא בהרי... ע"ש:

ומהדר גאונו ׳ דא משיח ׳ בקומו לערוץ הארץ כד יקום ויתגלי
ר״כ א׳ בארעא דגליל בגין דאיהו הוא אתר קדמאה דאתחרבא
ויר׳ קי״ט ח׳ בארעא קדישא ובגין כך יתגלי תמן קדמאה לכל אתר ומתמן
יתער קרבין לכל עלמא ׳ לבתר ארבעין יומין דעמודא יקום
מארעא לשמיא לעיניהון דכל עלמא ומשיח יתגלי יקום מססטר
ויק״א מזרח חד ככבא מלהטא בכל גוונין ושבעה ככבין אחרנין
רי״כ כ׳ דסחרן לההוא ככבא ויגיחון ביה קרבא בכל סטרין תלת זמנין
כרת״ית קי״ט א׳ ביומא עד שבעין יומין וכל בני עלמא חמאן ׳ וההוא ככבא
יגיח בהו קרבא (כ) בטיסין דנורא מלהטין מנצצין לכל עיבר
ובטש בהו עד דבלע לון בכל רמשא ורמשא ׳ וביומא אפיק
לון ויגיחון קרבא לעיניהון דכל עלמא וכן בכל יומא עד שבעין
יומין לבתר שבעין יומין יתגניז ההוא ככבא ויתגניז משיח עד
תריסר ירחין ויתהדר ההוא עמודא דאשא כמלקדמין וביה
יתגניז משיח וההוא עמודא לא יתחזי ׳ לבתר תריסר ירחין
יסלקון ליה למשיח בההוא עמודא לגו רקיעא ותמן יקבל תוקפא
ועטרא דמלכותא ׳ וכד נחית יתחזי ההוא עמודא דאשא
כמלקדמין לעיניהון דכל עלמא ויתגלי לבתר משיח ויתכנשון
לגביה עמין סגיאין ויתער קרבין בכל עלמא ׳ ובההוא זמנא
יתער קודשא בריך הוא גבורתיה לכל עמין דעלמא ומלכא
משיחא יתידע בכל עלמא וכל מלכין דעלמא יתערון לאתחברא
לאגחא קרבא ביה וכמה (עמין) מפריצי יהודאין
יתהפכון לאהדרא לגבייהו וייתון עמהון לאגחא קרבא על
מלכא משיחא ׳ כדין יתחשך כל עלמא חמש עשרה יומין וסגיאין
מעמא דישראל יהון מתין בההוא חשוכא ועל דא כתיב כי
ישעיה ס׳ ב׳ הנה החשך יכסה ארץ וערפל לאומים ׳ פתח ואמר כי
יקרא

כ) בניגוני אש (ורש״כ פי׳ לפידים בוערות) :

קרא קן צפור לפניך בדרך בכל עץ או על הארץ אפרוחים או
צים והאם רובצת וגו׳ שלח תשלח את האם וגו׳ האי קרא
וקימנא ליה ואיהו חד מפקודי אורייתא גניזין ואנן אית לן ביה
זי דאורייתא גניזין שבילין וארחין ידיען לחברייא באינון תלתין
תרין שבילין דאורייתא ׳ אמר רבי שמעון לרבי אלעזר בריה
לעזר בזמנא דיתער מלכא משיחא כמה אתין ונסין אחרנין
תערון בעלמא תא חזי בגנתא דעדן דלתתא אית אתר חד גניז
טמיר דלא אתידע ואיהו מרקמא בכמה גוונין וביה גניזין אלף
יכלין (א) דכסופין ולית מאן דעייל בהו בר משיח דאיהו קאים
דיר בגנתא דעדן וכל גנתא מסחרא ברתיכין סגיאין דצדיקייא
משיח קאים עלייהו ועל כמה חילין ומשריין דנשמתין דצדיקייא
גמן ובראשי ירחי ובזמני ובשבתי משיח עאל בההוא אתר
אשתעשעא בכל אינון היכלין לגו לגו מכל אינון היכלין אית
תר אחרא טמיר וגניז דלא אתידע כלל ואקרי עדן ולית מאן
יכיל למנדע ביה ׳ ומשיח אגניז (ס״א אתגלי) לבר סחרניה דההוא
תר עד דאתגלי ליה חד אתר דאקרי קן צפור ואיהו אתר
כריז עליה ההוא צפור דאתער בגנתא דעדן בכל יומא ובההוא
תר מרקמן דיוקנין דכל שאר עמין דאתכנשו עלייהו דישראל
אבאשא לון ׳ עאל בההוא אתר זקיף עינוי וחזי אבהן דעאלין
חרבן בית אלהא עד דחמי לרחל דדמעהא באנפהא וקב״ה י״כ כ׳
נחם לה ולא צביאת לקבלא תנחומין כמה דאת אמר מאנה ירמיה ל״א
הנחם על בניה כדין משיח ארים קליה ובכי ואזדעזע כל גנתא
עדן וכל אינון צדיקייא דתמן געו ובכו עמיה געי ובכי זמנא
ניינא ואזדעזע ההוא רקיעא דעל גבי גנתא אלף וחמש מאה
בוא משריין עלאין עד דמטי לגו כרסייא עלאה כדין קודשא
בריך

א) ס״א אכסב ותכונים :

בריך הוא רמיז להחוא צפרא ועאל לההוא קן דילה ויתבא לגבי
משיח וקרי מה דקרי ואתער מה דאתער עד דמגו כרסייא קדישא
אתקרי תלת זמנין ההוא קן צפור ומשיח וכלא סלקין לעילא ·
(כ) ואומי לון קודשא בריך הוא לאעברא מלכו חייבא מן עלמא
על ידא דמשיח ולנקמא נקמין דישראל · וכל אינון טבוון דזמין
קב"ה למעבד לעמיה ותב ההוא קן צפור ומשיח לדוכתיה · ותב
משיח ואתגניז גו ההוא אתר כמלקדמין ובזמנא דיתער קודשא
בריך הוא לאתקנא עלמין ואתנהירו אתוון דשמיה בשלימו יו"ד
בה"א (לאתקנא) וא"ו בה"א למהוי כלא בשלימו חד כדין יתער
חד ככבא דחילא באמצע רקיעא כגוון ארגוונא להיט ונציץ
בימֽמא לעיניהון דכל עלמא ויקום חד שלהובא דאשא מסטרא
דצפון גו רקיעא ויקום דא לקביל דא ארבעין יומין ויתבהלו קמ"ב ב'
כל בני עלמא לסוף ארבעין יומין יגיחון קרבא ככבא ושלהובא
לעיניהון דכלא ויתפשט ההוא שלהובא ביקידו דאשא מסטרא
דצפון גו רקיעא ויחשוב למבלע ההוא ככבא · וכמה שליטין
ומלכין ואומייא ועממייא יתבהלון מהאי כדין יסתלק ההוא ככבא
לסטר דרום וישלוט על ההוא שלהובא וההוא שלהוב' יתבלע זעיר
זעיר ברקיעא מקמי ההוא ככבא עד דלא יתחזי כלל כדין ההוא
ככבא יעביד ארחין ברקיעא בתריסר תחומין וקיימין אינון נהורין
ברקיעא תריסר יומין אחרנין לבתר תריסר יומין אחרנין יזדעזעון
כל בני עלמא ויתחשך שמשא בפלגות יומא כמה דאתחשך
יומא דאתחרב בי מקדשא עד דלא יתחזון שמיא וארעא ויתער
חד קלא ברעם וזיקין ואתחלחלא ארעא מההוא קלא וכמה
חילין ומשריין ימותון מניה וההוא יומא (ממש) יתער בקרתא דרומי
רבתא חד שלהובא דאשא בההוא קלא דיתער בכל

עלמא

כ) יש להבין שכונה זו למה הא כתיב ואשים את היום שממה ואמרו בזוהר ח"ב דל"ב הא שויתי בפתקא דילי וכו' והכ
לא שייך נ"ו לזרוזי בפפיה עד"ש פ"ק דנדרים ואפ' לסתום פי המקטרגים ומדה"ד ועד"ו אפ' עוד לומר דנשנה במפ
עד"ש בר"ר פרשה וארא פא"ן :

עלמא · ויוקיד כמה מגדלין וכמה היכלין וכמה מגדלין יפלון
כמה (א) פרדשכי ורברבי יפולון בההוא יומא . וכלהו יתכנשון
עלה לביש · וכל בני עלמא לא יכלין (ס״א ולא יתפכון) לאשתזבא ·
ומההוא יומא עד תריסר ירחין יתיעטון כל מלכי ויגזרון כמה
גזרות וכמה שמדות על ישראל ויצלחון בידה כמה דאתמר
בהאי איהו מאן דיערע תמן וזכאה איהו מאן דלא יערע תמן
וכל עלמא יהא בערבוביא סגייא לסוף תריסר ירחי יקום
שבט מישראל דא מלכא משיחא דיתער גו גנתא דעדן · וכל
אינון צדיקייא יעטרון ליה תמן ויחגרון ליה מאני זיינא באתוון
רשימן דמאני דשמא קדישא · וקלא יתפוצץ בענפי אילנין
דגנתא · קרי בחיל ואמר אתערו קדישין עליונין קומו מקמי
משיחא הא עידנא לאתחברא אילתא בבעלה ובעלה בעי
לנקמא לה נוקמין דעלמא ולאקמא לה ולאנערה לה מעפרא
כדין יקומון כלהו ויחגרון ליה כמלקדמין מאני זייניה אברהם
מימיניה · יצחק משמאליה · יעקב קמיה · משה רעיא מהימנא
על כל אלין צדיקייא אזיל ורקיד גו גנתא דעדן כיון דאתתקן
משיח על ידא דצדיקייא בגנתא דעדן יעול בההוא דוכתא
דאקרי ק״ן צפו״ר במלקדמין וחמי תמן ההוא דיוקנא דחרבן בית
מקדשא וכלהו צדיקייא דאתקטלו ביה · כדין נטיל מתמן
(ס״א עשר) לבושין ואינון עשר לבושי קנאה · ויתגניז תמן ארבעין
יומין דלא אתגלייא כלל לסוף ארבעין יומין קלא חד יתער
ויתקרי מגו כורסייא עלאה ההוא ק״ן צפו״ר במלכא משיחא
דאתגניז ביה · וכדין סלקין ליה לעילא וקב״ה חמי ליה למלכא
משיחא מתלבש בלבושי נוקמא וחגיר מאני זייני נטיל ליה ונשיק
ליה על רישיה כדין מזדעזען ג׳ מאה ותשעין רקיען וארמיז קב״ה
לחד רקיעא מאינון דהוה

א) פריס וכן הוא בש״ס הא דיסקא להאי פרדסקא :

דהוה גניז משתת ימי בראשית ואפיק מחד היכלא דבההוא
רקיעא יחד כתרא גליפא מחקקא בשמהן קדישין בההוא עטרא שמות קל"כ א'
אתעטר קודשא ב"ה כד עברו ישראל ית ימא למיטל נוקמי
מכל רתיכי פרעה ופרשוי (ב) ואעטר ליה למלכא משיחא כיון
דאתער ואתתקן בכל הני תקונין נטיל ליה קודשא ב"ה ונשיק
ליה במלקדמין מאן חמי רתיכין קדישין ומשריין עלאין דסחרין
ליה ויהבין ליה מתנן ונבזבזן סגיאין ויתעטר מכלהו עאל תמן
בחד היכלא וחמי כל אינון מלאכי עלאי דאקרון אבלי ציון
אינון דבכו על חרבן בי מקדשא ובכאן תדיר ואינון יהבין ליה
חד (ג) פורפירא סומקא למעבד נוקמין כדין קודשא בריך הוא
גניז ליה בההוא קן צפור ואתכסי תמן תלתין יומין לבתר תלתין
יומין בההוא קן צפור יחות מעטר בכל אינון תקונין מעילא
ומתתא כמה משריין קדישין סחרניה ויחמון כל עלמא חד נהירו
תלי מרקיעא לארעא ויקום שבעה יומין וכל בני עלמא יתמהון
ויתבהלון ולא ינדעון כלל בר אינון חכימין דידעין ברזין אלין
זכאה חולקהון וכל אינון שבעה יומין יתעתד (ס"א יתעטר) בארעא
בההוא קן צפו"ר באן אתר בדרך דא קבורת רחל דאיהי
קיימא בפרשת אורחין ויבשר לה וינחם לה וכדין תקבל תנחומין
ותקום ותנשיק ליה לבתר יקום ההוא נהירו מההוא
אתר ושרי ביריחו קרתא דאילני בכל עץ דא יריחו או עד
הארץ דא ירושלם ויהא גניז בההוא נהירו דקן צפו"ר תריסר
ירחי בתר תריסר ירחי יזדקף ההוא נהירו בין שמייא וארעא
ז' כ' וישרי בארעא דגליל (ד) דתמן הוה שירותא דגלותא דישראל
ותמן יתגלי מההוא נהירו דקן צפור ויתיב לאתריה וההוא
יומא יזדעזע כל ארעא כמלקדמין מסייפי שמייא עד
סייפי

ב) כמש"ה השית לראשו עטרת פז שהיא חקוקה שמותיו הקדושים שם ע"ב שבו"ה וגם מ"ב דמ"ה שבת' מ"ה מ"ב ה
פ"ז וכמש"ה ראשו כתם פז ורומז לזאת העטרה דאתעטר בה קב"ה ואתעטר בה למשיח כמש"ל ריש דף קל"ב ע"ב ברש'
ג) עיין ב' בראשית דף ל"ט ע"א ומה שציינתי שם משם המדרש . ד) כמ"ש בעת הראשון הקל ארצה זבולון וארצה נפת
נכו' ועיין מ"ש התפ' שם.:

ייפי שמיא וכדין יחזון (יגרעון) כל עלמא דהא אתגלי מלכא
משיחא בארע דגליל ויתכנשון ליה כל אינון דלעאן באורייתא
אינון זעירין בעלמ' ובזכות ינוקי דבי רב יתתקף חיליה לאתגברא
רזא דא אפרוחים ואי לא ישתכחון אלין הא ינוקי דיתבין
תוקפא דאמהון וינקי כמרה דאת אמר °גמולי מחלב עתיקי ישעיה כ"ח
שדים ׳ והיינו או בצים דבגין אלין שריא שכינתא עמהון דישראל
גלותא דהא חכימין זעירין אינון דישתכחון בההוא זמנא והיינו
האם רובצת על האפרוחים או על הבצים לא תקח האם על דברים כ"ב
בנים (דהא ביה לא קיימא מלה לאפקא לה מן גלותא אלא
מלכא עילאה דכיון דאינון רביין וינוקין יהבין תוקפא למלכא
משיחא כדין אימא עלאה דהיא רביעא עלייהו יתערת לגבי
עלה) (הכי) ויתעכב עד תריסר ירחין אחרנין לכתר ייתי בערה
יקים לה מעפרא כד"א °אקים את סכת דוד הנופלת בההוא עמוס ט'
מא מלכא משיחא שארי ויכנוש גלותא מסייפי עלמא עד סייפי
למא כד"א °אם יהיה נדחך בקצה השמים וגו' ׳ מההוא יומא דברי' ל'
ל אתין ונסין וגבוראן דעבד קודשא בריך הוא במצרים יעביד
ין לישראל כד"א °כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות ׳ מיכה ז'
מר רבי שמעון אלעזר ברי כל אלין מלין תשכח ברזא (א)
תלתין ותרין שבילין (כ) דבשמא קדישא ועד דנסין אלין לא
תערון בעלמא לא ישתלם רזא דשמא קדישא ולא תתער
אהבה כד"א °השבעתי אתכם בנות ירושלם בצבאות שיר ב'
א מלכא (נ"א משיחא) דאקרי צבאות ׳ או באילות השדה שאר
ילין ומשיריין דלתתא אם תעירו ואם תעוררו את האהבה דא
ימינא דקב"ה דאקרי °אהב"ה ׳ עד שתחפץ ההיא דשכיבת קה"ו כ'
עפרא ויהא רעותא דמלכא בה ׳ זכאה איהו מאן דיזכי להווא

תרומה קע"ד ה': כ) כ"א ל"ב מדות שהתורה נדרשת בהם דהא לנגד ה' צ"א דאלין ל"ב שבילין דאורייתא
יי לפו ל"ב שבילין דשמא קדישא משום דאורייתא הוא שמו של הקב"ה פי' ל"ב נתיבות חכמה הרשומה באות יו"ד
יה ופי' כוללת הו"ה כי כלם בחכמה עשית וחכמה המשיך ל"ב שבילין הנו' לז"א כמש"ל ריש דף יו"ד וז"ל
! איכון שבילין דאיכון ל"ב דכלילן ברזא דאת ו' ופי' פרח"ו שנכללו ל"ב נתיבות של חכמה בז"א הנקרא אורייתא
ם הנה דאורייתא מחכמה נפקת הנה עברה על בינה ונחקקה בז"א וז"ש ל"ב שבילין דאורייתא והם דכשמא
קדישא אות י' שבחכמה שכוללת הו"ה והנה י"ג מדות הם שהתו' נדרש' בהם ופי' כ"א ל"ב מדות ילא דק הרב ב :

דרא זכאה איהו בעלמא דין וזכאה איהו בעלמא דאתי ׳ רבי
שמעון ארים ידוי בצלו לקודשא ב״ה וצלי צלותיה לבתר דצלי
צלותיה אתו רבי אלעזר בריה ור׳ אבא ויתבו קמיה ׳ עד דהוו
יתבי קמיה חמו חד נהירו דיממא דאתחשך ואשתקע חד
צנורא (ס״א נהורא) דשלהובא דאשא גו ימא דטבריה ואזדעזע כל
ההוא אתר ׳ אמר ר״ש ודאי השתא הוא עדנא דקב״ה אדכר
לבנוי ואחית תרין (ג) דמעין לגו ימא רבא ׳ וכד נחתין פגעין
בהאי צנורא דשלהובא דאשא וישתקעו דא בדא בימא בכה
ר׳ שמעון ובכו חברייא אר״ש הא אתערנא ברזי דאתוון דשמא
קדישא בסתרא דאתערותא דיליה לגבי בנוי אבל השתא אית
לי לגלאה מה דלא אתיהיב רשו לבר נש אחרא לגלאה ׳ דלא
זכו דרא דא יקיים עלמא עד דייתי מלכא משיחא ׳ אר״ש לר׳
אלעזר בריה ולר׳ אבא קומו בקיומייכו ׳ קמו ר׳ אלעזר ור׳ אבא
בכה ר״ש זמנא אחרא אמר ווי מאן יקום במה דאמינא (נ״א דקמינא)
גלותא יתמשך מאן יכיל למסבל ׳ אוף איהו קם ואמר יי׳ אלהינו ישעיה כ״ו
בעלונו אדנים זולתך לבד בך נזכיר שמך האי קרא אוקמוה
אבל בהאי קרא אית רזא עלאה גו מהימנותא ׳ יי׳ אלהינו דא
הוא (ד) שירותא דרזין עלאין אתר דמתמן נפקין כל נהירו דשרגין
כלהו לאדלקא (ה) ותמן תליא כל רזא דמהימנותא ושמא דא
שליט על כלא בעלונו אדנים זולתך דהא עמא דישראל לית
מאן דשליט עליה בר שמא עלאה דא ׳ והשתא בגלותא שליט
עליה סטרא אחרא ׳ לבד בך נזכיר שמך ׳ רזא דשמא
קדישא בללא דעשרין ותרין אתוון וכנסת ישראל
לא מתברכא אלא מגו שמא דא דאקרי בך כמה דאת אמר
אשר נשבעת להם בך °בך יברך ישראל °כי בך ארוץ גדוד שמות ל״ב בראשית מ״ח
ובזמנא דשלימו אשתכח לא הוה מתפרש דא מן דא ׳ ואסיר תהלים י״ח
לאפרשא

ג) יח ע״א וס״ב ע״ב בי״ט ב׳ במדבר קנ״ב א׳ קנ״ה א׳ . ד) פי׳ הספי׳ שבשם הוי״ה תלוי בת״ת הנה שרשו בחכמה כמו שבא בב׳ הא׳ מנו רפ״ט א׳ הנה שם הוי״ה הוא כולל כל הפרצופים וכל העולמות ויש כלל ופרט כידוע ועיין בשערי קדושה וס״ר ח׳ בתק״מ מאין : ה) משפטים צ״ח ע״א יתרו ס״ח ב׳ ויגש קנ״ד ע״ב ובהאזינו ר״ן ע״א בר׳ משם שהגלין בריכתה ומאיר לו׳ כיות כדאיתא בפ׳ נח ולך לך פ״ח ע״א ויקרא ז׳ ע״ב נ״ד ע״א :

אפרשא דא מן דא אתתא מבעלה לאו ברעיוני ולאו כרכ ירו
גין דלא לאחזאה פרודא והשתא בגלותא פרודא אשתכח
מגו עאקו דכל זמנא וזמנא אנן עברין פרודא לאדכרא ההוא
זם בר מבעלה בגין דאיהי שכיבת לעפרא (א) והיינו לכד בך נזכיר
שמך ׳ בר מבעלה אנן דכרין להאי שם בפרודא בגין דאנן
רחיקין מינך ושלטין אחרנין עלן ושמך איהו בפרודא מן שמא
אקרי בך ׳ והאי ביומי דגלותא בגין דגלותא קדמאה הוה
ובית ראשון ובית ראשון הוא רזא דה׳ קדמאה ולקבל שבעין
שנין דילה גלותא דבית ראשון הוה שבעין שנין ואינון שבעין
שנין לא אשתכחת אימא רביעא עלייהו והוה פרודא מן שמא
עלאה רזא דה׳ עלאה ׳ וכדין יו״ד רזא עלאה אסתלק לעילא
עילא לאין סוף ובית ראשון עלאה קדישא לא נביע נביעו דמיין
וין דהא מקורא דילה אסתלק ואיהי שבעין שנין בגלותא
גין דאיהי שבע שנין אקרי כד״א °ויבנהו שבע שנים ואי תימא
שלטא מלכות בבל לעילא ברזא דשבעין שנין הוו ׳ אלא
זמנא דהוה בי מקדשא קיים נהורא ונביעו דאמא עלאה הוה
היר ונחית לתתא ׳ כיון דחטו ישראל ואתחרב מקדשא ושלטא
מלכות בבל הוה הפי ואחשיך ההוא נהירו ותתאי קדישין דלא
הוו נהירין כיון דתתאי לא הוו נהירין בגין (שגו) שלטנו דמלכותא
בבל אסתלק ההוא נהורא וההוא מבועא עלאה דהוה נביע
רזא די׳ אסתלק לעילא לעילא באין סוף כדין אינון שבעין שנין
לא הוו נהירין בגין ההוא נהירו דאתמנע ודא הוא ודאי גלותא
שבעין שנין כיון דאעדיאו שלטנו דבבל ושריאת ה׳א תתאה
אנהרא ישראל כלהו לא אהדרו לאדכארה (נ״ל לאלתר) למהוי
וגולה שלימתא כמלקדמין אלא זעיר זעיר (כערבוביה) וכיון דשלימו
א אשתבח (ב) (ושריאת ה׳א תתאה לאלתר) כדין יו״ד נביעו עלאה לא
חית כ״כ לאנהרא כמה דהוה כמלקדמין אלא זעיר זעיר כערבובי
רא הוו דביין כמלקדמין כמה דאתחזי ויז״ל בך נביעו עלאה

א) פי׳ בך ז״א סמך מ׳ מק״מ ועמ״כ : ב) פי׳ כנית כ׳ יהל כתנה״י ...

לא נביע ולא נהיר אלא דאהדר לאנהרא זעיר זעיר מגו דחקא
(דשמאלא) דישמא (נ"א דגלותא ודינא) ועל דא אתגרו בהו בישראל קרבין
סגיאין עד דהחשך יכסה ארץ וה' תתאה אתחשכת ונפלת
לארעא ונביעו עלאה אסתלק כמלקדמין בגין דמלכות אדום
אתתקף וישראל אהדרו לסרחנייהו ועל דא ה' בית שני אתחרב
וכל אינון תריסר שבטין דילה כחושבן משריין דלהון אינון
בגלותא דמלכות אדום ׳ ונביעו עלאה אסתלק מההוא נביעו
דקיימא עלה כד"א °הצדיק אבד אבד ההוא נביעו דמקורא ישעיה נ"ז
עלאה דהוה נגיד ומשיך מלעילא (נ"א קרבין סגיאין ומלכות יון
שלטא עלייהו לבתר דאהדרו בתיובתא אתקפו עליהו ואתכפיאו
לון ובגין דישראל אהדרו לסרחנייהו מלכות אדום אתתקף ובית
שני אתחרב וה"א תתאה אתחשכת (ג) ונפלת לארעא ונביעו
עלאה אסתלק מההוא מבועא דקיימא עלה כד"א הצדיק אבד
אבד ההוא נביעו דמקורא עלאה דהוה נגיד ומשיך עליה מלעילא
מ"ט בגין דהחשך יכסה ארץ) וכדין הוה פרודא בה"א בית שני
ואיהו בגלותא דאדום בכל אינון תריסר שבטין (נ"א דילה) ומשריין
דילהון תריסר שבטין סלקין °לחושבן סגי ועל דרזא (נ"א וע"ד רזא) בראשית רמ"ו א'
דה' הוה בהו בכל ההוא (נ"א וע"ד רזא דה"א בכל ההוא) חושבנא (נ"א חשוכא)
גלותא אתמשך ׳ רזא דרזין לחכימי לבא אתמסר ׳ עשר שבטין
אלף שנין תרין שבטין מאתן שנין שארו דמעין למנפל פתח
ואמר °בכה תבכה בלילה ודמעתה על לחיה לסוף תריסר שבטין איכה א'
דגלותא ליליא יתחשך לישראל עד דיתער וא"ו לזמן שתין ושית
שנין לבתר תריסר שבטין דאינון אלף ומאתן שנין דגלותא ולבתר
(ס"י) שתין ושית שנין דחשוכא דליליא כדין °וזכרתי את בריתי ויקרא כ"ו
יעקב דא אתערותא דאת ו' דאיהו נפש דבית יעקב ורזא דא
°כל הנפש הבאה ליעקב מצרימה ששים ושש ואיהו ו' נפש דבית בראשית כ"ו
שני רזא דה' תתאה ורזא ו' רזא דששים ושש °ששים לאתערותא במדבר רנ"ב ב'
דיעקב ׳ ושש לאתערותא דיוסף וע"ד איהו ו"ו דאינון תרין בחבורה בראשית קי"ז א'
חדא ורזא חדא מתמן ולהלאה יתער קב"ה לאינון נסין ואתין קי"ט א'
דקאמן

ג) בסוד השליך משמים ארץ ת"ת בפיל את ארץ והיא עתה בסו"ה תחת היסוד בסוד' כלולה מי' וע' כד' תיקון הח' רא"ז

דקאמרן · ויתערון על ישראל אינון עקתין דקאמרן וכדין (פ"א רזא ה) ואף את בריתי יצחק ולבתר כד יגיח מלכא משיחא קרבין בכל עלמא בימינא דקודשא בריך הוא כד"א ימינך יי' נאדרי בכח · כדין ואף את בריתי אברהם אזכור ולבתר והארץ אזכור ד"א ה' בתראה בההוא זמנא כתיב והיה יי' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה יי' אחד ושמו אחד · לסוף שתין ושית שנין אחרנין דאינון מאה ותלתין ותרין שנין יתחזון אתוון דשמא קדישא גליפן בשלימו עילא ותתא כדקא יאות · ורזא דא ה"ה עלאה ותתאה וכל אינון שבילין דאינון תלתין ותרין שנין כלילן ברזא דאת ו' הו"ה (נ"א יו"ד וה"ה) (א) רזא דשלימו דמאה תלתין ותרין · לסוף מאה ותלתין ותרין שנין אחרנין יתקיים לאחוז בכנפות הארץ וינערו רשעים ממנה · ויתדכי ארעא קדישא · וקב"ה יתער מתייא דארעא קדישא ויקומון חיילין חיילין בארעא דגליל · וכדין יתער סתימו דנביעו עלאה את י' יתקיימון תלתין ותרין שבילין בשלימו לנגדא לתתא ויתקיימו אתוון דשמא קדישא כלהו בקיומייהו ידו"ד · דעד כען לא יהון בשלימו · עד זמן דינגיד ויתמשך ההוא נביעו עלאה בחבורא דאתוון גו ה' (נ"א וה') בתראה ודא איהו לסוף תשלום מאה ארבעין וארבעה שנין אחרנין דישתלמון ויתערון שאר מתי ישראל בשאר ארעאן דיישתכח כל דא בחשבן ח"ת דאתיישב עלמא ויתבסם ויתעבר סטרא אחרא (נ"א חויא בישא) מעלמא · וה"א תתאה תתמלי מגו נביעו עלאה ותתעטר ותתנהיר בשלימו וכדין כתיב והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבעתים עד דיהא שבת ליי' (ב) לאלקטא נפשין בתענוגי קדושה (נ"א ה' בתרא

שמו' ט"ו · זכריה י"ד · בראשית קל"ה כ' · ישעי' ל'

(א) פי' יו"ד עשרים ה"א ה"א י"ב הרי ל"ב הוא רזא דשלימו דקל"ב שהם כלולים באותיות יה"ו עם הוי"ה ואהיה הוא"ו בכתר כתרה לא נגלה בסוד שזים וגם · ה"ה עילאה ותתאה פי' בינה ומ' ככללות נדול הם ק' עם ל"ב שבילין הכלולים בו"א והוא ו' הם קל"ב וז"ש דכלילן ברזא דאת ו' שהיא ל"ב ואו הי"ה הכל קל"ב ופי' פק"ת הרש ב : (ב) בר' דו"ם בספר הגלגולים שכת"ב היה חלק כנפות שלא נכללו בזהר"ר אבל בכר נבראו בסוד זווג דאבא ועתידות להתהוות אח"כ זווג הכ"ם וז"ש שיתעוררו אלו רוחין קדישין דישראל וכו' פי' שיהיה הזיווג שלהם בשבת כדי שאח"כ יתלבשו ועל אלה כתיב הנהר כליון סירוש שנאמרו שמורים בנקודה ליון לבוא אח"כ בק' שלומה רמ"ז :

כתר״א) כל ההוא אלף שביעאה ודא איהו אתערותא דרוחין
קדישין דעמא דישראל לאתלבשא לבתר שבת בגופין אחרנין
ישעי׳ ד׳ קדישין דאתקרי קדישין דכתיב °והיה הנשאר בציון והנותר
בירושלם קדוש יאמר לו עד כאן מלין דרזין סתימין ׃
ויקם מלך חדש רבי יוסי אמר בכל יומא קב״ה עביד מלאכין
תהלים ק״ד שליחן על עלמא דכתיב °עושה מלאכיו רוחות עשה לא
כתיב אלא עושה בגין דכל יומא ויומא עושה ובההוא זמנא
אתמנא ממנא חד על מצרים ודא איהו דכתיב ויקם מלך חדש
חדש ודאי אשר לא ידע את יוסף דהא מאתר דפרודא הוו כד״א
ברא׳ ב׳ °ומשם יפרד וקדמאה מההוא פרודא נהרא דמצרים איהו ובגין
כך אשר לא ידע את יוסף · אתר דכל יחודא שריא ביה דאקרי
צדיק · ר׳ אלעזר ורבי יוסי הוו אזלי באורחא וקדימו בנהורא
למיזל · חמו חד ככבא דהוה רהיט מסטרא דא וככבא אחרא
מסטרא דא · אמר רבי אלעזר השתא מטא זמנא דכככי בקר
לשבחא למאריהון ורהטי מדחילו ואימתא דמאריהון לשבחא
איוב ל״ח ולזמרא ליה הה״ד (ג) °ברן יחד ככבי בקר ויריעו כל בני אלהים
תהלים כ״ב בגין דכלהו ביחודא חדא קא משבחן ליה · פתח ואמר °למנצח
על אילת השחר מזמור לדוד · אילת השחר דכד נהירו אנפוי
דמזרח ואתפרשא חשוכא דליליא חד ממנא אית לסטר מזרח
ומשיך חד חוטא דנהירו דסטר דרום עד דאתי ונפיק שמשא
ובקיע באינון כוי רקיעא ואנהיר עלמא וההוא חוטא
אפריש (ד) חשוכא דליליא כדין (ה) איילתא דשחרא אתי ואתי
נהירו אוכמא בקדרו לאתחברא ביממא ונהיר יממא ונהירו
דיממא כליל ושאיב בגויה לההוא אילתא ועל ההיא אילתא
כד אתפריש מיומא לבתר דכליל לה אמר דוד שירתא
דכתיב למנצח על אילת השחר · ומאי קא אמר
אלי

ג״ל ברן ר״ת ברכת רצון גדכה ה״ס : ד) פי׳ לאה אחר חלות · ה) פי׳ לאה דקודם השחר · מע״ח · רמ״ז ·

אלי אלי למה עזבתני · דהוא אתפריש אילתא דשחרא מנהירו דימבא עד דהוו אזלי נהיר יממא ומטא עדן צלותא · א"ר אלעזר (א) נצלי צלותא וניזיל · יתבו וצלו · לבתר קמו ואזלו · פתח רבי אלעזר ואמר °יש הבל אשר נעשה על הארץ אשר יש צדיקים אשר מגיע אליהם כמעשה הרשעים וגו' אמרתי שגם זה הבל האי קרא *אוקמוה ואתמר · אבל יש הבל שלמה מלכא עבד ספרא דא ואוקים ליה על שבעה הבלים דעלמא קיימא עלייהו ואינון שבעה עמודין סמכין דעלמא לקבל שבעה רקיעים ואלין אינון · וילו"ן רקי"ע שחקי"ם זבו"ל · מעו"ן · מכו"ן ערב"ות · ולקבליהו הבל הבלים אמר קהלת הבל הבלים הכל הבל · כמה דאינון שבעה רקיעין ואית אחרנין דדבקי בהו ומתפשטי ונפקי מנייהו הכי נמי אית הבלים אחרנין דמתפשטי ונפקי מאלין וכלהו אמר שלמה והכא רזא דחכמתא אית ביה יש הבל דנפקא מאינון הבלים עלאין דעלמא קיימא עלייהו ודא נעשה על הארץ ואתקיים בקיומיה ואתתקף בתוקפיה בעובדי ארעא ובסליקו דסלקא מארעא ודא אתמנא על ארעא וכל תוקפא וקיומא דיליה באינון נשמתין דצדיקייא דאתלקיטו מארעא כד אינון זכאין (ב) עד לא סרחו בעוד דיהבי ריחא טב כגון חנוך דכתיב ביה ואיננו כי לקח אותו אלהים ונטל ליה עד לא מטא זמניה ואשתעשע ביה וכן שאר זכאין דעלמא · דתנינן על תרין מלין צדיקייא מסתלקי מעלמא עד לא ימטי זמנייהו חד על חובי דרא דכד אסגיאו חייביא בעלמא אינון זכאין דמשתכחי בינייהו אתפסן בחוביהון · וחד כד אתגלי קמי קודשא בריך הוא דיסרחון לבתר סליק לון מעלמא עד לא מטא זמנייהו הה"ד אשר יש צדיקים אשר מגיע אליהם כמעשה הרשעים מטי עלייהו דינא דלעילא כאלו עבדו חובין

ועובדין

קהלת ח

בראשית י"ו ב'

א) א"ס אע"ג דרשב"י וחביריו שתורתן אומנותם אין מפסיקים לתפלה מ"מ היכא דהוו כבר עסוקים בלמודם אבל השתא לא בעו למגרס אלא לצלויי ומאי דקאמרי הוא כעין פתיחה לתפלתם להכין לבם ולעורר הנפש ומשמתא לא היה זהות כ"כ לפאריך דלצלם יצא אדם בכי טוב וכשדיא קאמר אקדימו בגבורה ועיד לפשר דהאי צלותא ר"ל קריאת שמע דמפסיקי' כמו שפירשו התוס' בפ' יציאות השבת דמ"ש בפ' ב"מ על רשב"י דכעידן צלותא הוה לביש מגוי ומצלי ה"ד קריאת שמע ולהאי קרי צלותא · ב) קודם שחטאו (א"ס כן הוא דעת ר' אליהו כר"ר ועיין בכ' בראשית:

ועובדין דרשיעייא דהא זמנא חדא שאיל רבי יוסי בר יעקב איש כפר אונו בזמנא דרבי עקיבא וחברוי אסתלקו מעלמא (ג) ומיתו בההיא גוונא לרבי מאיר · אמר ליה וכי כתיב דא בכל אורייתא כלה · א"ל ולא והא אמר שלמה אשר יש צדיקים אשר מגיע אליהם כמעשה הרשעים · מטי עלייהו דינא מלעילא כאילו עבדו חובין ועובדין דרשיעייא ויש רשעים שמגיע אליהם כמעשה הצדיקים יתבי בשקט ושלם בהאי עלמא דינא לא מטא עלייהו כאילו עבדו עובדין דצדיקייא אמאי אי בגין דאתגלי קמי קב"ה דיתובון בתיובתא · או דיפוק מינייהו זרעא דיהא קשוט בעלמא כגון תרח דנפיק מניה זרעא דקשוט אברהם · אחז דנפק מיניה חזקיהו · ושאר חייבין דעלמא · ובגין כך בסטרא דא ובסטרא דא הכל דקאמרן נעשה ואתתקף על הארץ כדאמרן · ד"א יש הבל אשר נעשה על הארץ בדקאמרן · דאתתקף על עלמא במאי בגין דיש צדיקים אשר מגיע אליהם כמעשה הרשעים מטאן לידייהו כאינון עובדין דחייביא כגון בת עע"ז או חד מאינון עובדין דאינון מעשה הרשעים ואינון קיימי בקיומייהו מדחילו דמריהון ולא בעאן לאסתאבא כגון כמה זכאי קשוט דמטו לידייהו כעובדין אלין ואינון גבורי כח דעבדי רעותא דמאריהון ולא חטאו ועל דא הבל נעשה על הארץ ואתתקף בתוקפיה ויש רשעי' אשר מגיע אליהם כמעשה הצדיקי' מטי לידייהו חד מצוה דאיהו עובדא דצדיקייא וזכאן בה ועבדין יתה · כגון לסטים מקפחא הוה משתכח בטורייא בהדי אינון לסטים עע"ז וכד הוה יודאי אעבר תמן הוה משזיב ליה ונטיר ליה מנייהו והוה קרי עליה רבי עקיבא יש רשעים אשר מגיע אליהם כמעשה הצדיקים וכגון ההוא חייבא דהוה בשבבותיה

ג) מלשון זה משמע בפשטן של דברים שלא כמ"ש עמק המלך שער ש' היכלות ומ"ש אי בגין דאתגלי וכו' או דיפוק וכו' יש להבין דאיכא כמו שמגלה לו תוכיות המעשה בע"הז ויש ליישב מאי"ן :

בשכבותיה דרבי חייא דליליא חד פגע ברה בההיא אתתא
דהות אזלת לבי ברתה · בעא למתקף בה אמרה ליה במטו מינך
אוקיר למרך ולא תחטי גבאי · שבקה ולא חב בה הוי אומר
°ויש רשעים אשר מגיע אליהם כמעשה הצדיקים אמרתי שגם
זה הבל כמה דאתתקף ההוא הבל בהדי אינון צדיקייא דמטו
לידייהו עובדי דחייבייא ולא חטאן · אוף הכי אתתקף בהדי
אינון חייבייא דמטו לידייהו עובדי דאינון צדיקייא ועבדי להו
דתנינן עבד קב"ה צדיקים ורשעים בעלמא · וכמה דאתייקר איהו
בעלמא בעובדי דצדיקייא (א) הכי נמי אתייקר איהו ברשיעיא
כד עבדי עובדא טבא בעלמא · כד"א °את הכל עשה יפה קהלת ג'
בעתו · ווי לחייבא כד עביד גרמיה רע ואתתקף בחוביה כד"א
°אוי לרשע רע וגו' תו פתח ואמר את הכל ראיתי בימי הבלי ישעיה ג'
וגו' האי קרא אוף הכי אוקמוה חברייא · אבל כד אתיהיב חכמה
לשלמה חמא כלא בזמנא דשלטא סיהרא · יש צדיק דא עמורא
דעלמא · אובד כמה ד"א הצדיק אבד בזמנא דגלותא בצדקו
בגין דהיא שכיבא לעפרא צדק דא כל זמנא דישראל בגלותא
איהי עמהון בגלותא ובגין כך °צדיק אובד בצדקו דהא לא קהלת ז'
מטאן לגביה אינון ברכאן עלאין · ויש רשע מאריך ברעתו דא
סמאל דאוריך שקט ושלוה לאדום · במאי ברעתו בההיא רעה
אתתיה נחש תקיפא דהא לא מטא עלייהו שקט ושלוה אלא
בגין דאתדבק בההוא נוקבא · כגוונא דא לשאר מלכוון עד
דקודשא בריך הוא יקים מעפרא לההיא סכת דוד הנופלת
דכתיב °אקים את סכת דוד הנופלת : עמוס ט'

וילך איש מבית לוי · רבי יוסי פתח °דודי ירד לגנו לערוגת הבשם שיר ו'

(א) מקשים דהא אריז"ל דמלוה הרשע הולכות לכט"א דכתיב ולרשע אמר אלהים מה לך לספר חקי והשא קאמר דאתייקר איהו ברשיעיא דעבדי עובדא טבא ומה גם למ"ש הראשונים דהכל הולך אחר הרוב ואפ' דהם הרשע עושה המצוה לש"ש גמור בלי שום פניה בכח בסיה נחשב לו לכפר מלוה והבהמה יהודה תשו' קלח ובדיין צריך עיון מאי"ן :

וגו׳ לגנו דא כנסת ישראל בגין דהיא ערוגת הבשם דאיהי כלילא
מכל סטרי (נ״א זיני) בוסמין וריחין דעלמא דאתי · בשעתא דקב״ה
נחית לגנתא דא (נ״א דעדן) כל אינון נשמתהון דצדיקייא דמתעטרן
תמן כלהו יהבי ריחא כד״א וריח שמניך מכל בשמים אלין
אינון נשמתהון דצדיקייא דא״ר יצחק כל אינון נשמתין דצדיקייא
דהוו בהאי עלמא וכל אינון נשמתין דזמינין לנחתא להאי
עלמא כלהו בגנתא (ס״א קיימין בגנתא) די בארעא (כלהו) קיימין בדיוקנא
וציורא דהוו קיימין בהאי עלמא וסתרא ורזא דא אתמסר
ויקרא מ״ה כ׳ לחכימי׳ רוחא דנחית לבני נשא דאיהו מסטרא דנוקבא
מתגלפא תדיר בגלופא כהאי חותם ׳ ציורא דגופא דבר נש
ע״ג כ׳ בהאי עלמא °בליט לבר ורוחא אתגליף לגו ׳ כד אתפשט רוחא
מן גופא ההוא רוח בליט בגנתא דארעא בציורא ודיוקנ׳ דגופי׳
ממש דבהאי עלמא בגין דהוה תדיר כחותם ׳ ועל דא אמר
שיר ח׳ °שימני כחותם מה חותם גליף בגילופא לגו ואתצייר בציורא
בליטא לבר · אוף הכי איהי ברוחא דהוה מסטרא דילה כהאי
גוונא ממש בהאי עלמא גליף בגלופא בגו וכד אתפשט מן
גופא ועאל בגנתא (כ) דארעא אוירא דתמן בליט ההוא גלופא
דאתציירא לבר אתצייר בציור בליטא לבר כגוונא דציור׳ דגופא
בהאי עלמא (לעילא) נשמתא דאיהי מאילנא דחיי אתצייר תמן
לעילא בההוא צרורא דחיי לאתענגא בנעם יי׳ כמה דאת אמר
תלים כ״ו °לחזות בנועם יי׳ ולבקר בהיכלו:
י״ט ה׳ וילך איש מבית לוי ׳דא גבריאל כמה דאת אמר °והאיש גבריאל
פרק׳ קפ״ד ה׳ אשר ראיתי בחזון וגו׳ מבית לוי דא כנסת ישראל דאתיא
דניאל ט׳ מסטרא דשמאלא ויקח את בת לוי דא נשמתא
דרתינן בשעתא דאתייליד גופא דצדיק בהאי עלמא
קב״ה

כ) ויקרא קס״ו כ׳ אוירא דנ״ע :

קב"ה קרי ליה לגבריאל ונטיל ההיא נשמתא דצדיק די בגנתא ונחתא ליה להאי גופא דצדיקא דאתיליד בהאי עלמא ואיהו אתפקד עלה ונטיר לה . ואי תימא ההוא מלאכא דאתמנא על רוחיהון דצדיקייא לילה שמיה ואת אמרת דאיהו גבריאל הכי הוא וראי בגין דאתי מסטרא דשמאלא וכל מאן דאתי מסטרא דשמאלא הכי אקרי וילך איש דא עמרם ויקח את בת לוי דא יוכבד ובת קול נחתת ואמרת ליה לאזדווגא בה דהא קריב זמנא דפורקנא דישראל על ידא דברא דיתיליד מנייהו וקב"ה סייע ביה דתנינן שכינתא שרייא על ערסייהו ורעותא דילהון בדבקותא חדא הוה בה בשכינתא ועד לא אתעדי שכינתא מההוא ברא דאולידו לקיימא דכתיב °והתקדשתם והייתם קדושים בר נש דמקדש גרמיה מלרע קב"ה מקדש ליה לעילא כמה דרעותא דילהון הוה בדבקותא דשכינתא הכי אתדבקא שכינתא בההוא עובדא ממש דעבדו אמר רבי יצחק זכאין אינון צדיקייא דרעותא דילהון בדבקותא דקב"ה תדיר וכמה דאינון מתדבקן ביה תדיר הכי נמי איהו אתדבק בהו ולא שביק לון לעלמין ווי לרשיעייא דרעות' דילהון ודבקותא דילהון מתרחקא מניה ולא די להו דמתרחקן מניה אלא דמתדבקן בסטרא אחרא ת"ח עמרם דאתדבק ביה בקב"ה נפק מניה משה דקב"ה לא אעדי מניה לעלמין ושכינתא אתדבקת בהדיה תדיר זכאה חולקיה ותהר האשה ותלד בן ותרא אותו כי טוב הוא מאי כי טוב הוא א"ר חייא (א) דאתייליד מהול בגין (ב) דרזא דברית טוב אקרי דכתיב °אמרו צדיק כי טוב רבי יוסי אמר (ג) נהירו דשכינתא דנהיר ביה חמאת דבשעתא דאתיליד אתמליא כל ביתא נהורא דכתיב ותרא אותו כי טוב הוא וכתיב °וירא אלהים את האור כי טוב

ויקר' י"ט
ברא' כ"ה כ'
ישעיה ג'
ברא' א'

א) פי' הנולדים קודם לא היו מלד טו"ר ותצ"לה דבקה בהם ואחז"ל שלא היו מניחים המצרים ליצר' שימולו שבורה צרוה היה עדיין אחוז ביסוד על שלא מלה משה המפורש שם וכן עולה א"ל שד"י : ב) פנימיות היסוד בסוד החסדים כי ה פ ויב ני' מילה וגם יסוד בא"ק טוב וכן שם הוי"ה נסהלה כך לצורות שנם לילד קטן יופשע כח הטוב : ג) ה"ש זור פנגוי שהאור קודם התפשטותו נקרא טוב והוא בהיותו ביחוד הבינה שהיא השכינה העליונה המאירה במשה שה"ס הדעת דאיהו אהו"ה ני' טוב :

טוב ועל דא כי טוב הוא כתיב (ד) וכלא הוה ותצפנהו שלשה
ירחים · שלשה ירחים (ה) מאי קא מיירי אמר רבי יהודה (ו) רמז
הוא דקא רמז עד דלא אשתמודע משה בזהרא עלאה עד
שלשה ירחים דכתיב בחדש השלישי דהא כדין אתיהיבת תורה
על ידוי ושכינתא אתגליא ושריא עלוי לעיניהון דכלא דכתיב
שמו' י"ט °ומשה עלה אל האלהים ויקרא אליו יי' :

ולא יכלה עוד הצפינו · דעד ההוא שעתא לא אשתמודע מלוליה
בקב"ה · וכתיב משה ידבר והאלהים יעננו בקול · ותקח לו
תבת גמא רמז על הארון דלוחות קיימא עאלין בגויה (ז) תבת
גמא ארון הברית איהו · ותחמרה בחמר ובזפת (דההיא תיבה
דאיהו) דהא הארון הוה מחופה מלגו ומלבר · רבי יהודה אמר
דא היא אורייתא דהחמירה קב"ה במצות עשה ובמצות לא
הושע י"א תעשה · ותשם בה את הילד אלו ישראל כד"א °כי נער ישראל
ואוהבהו ותשם בסוף דלא הוו פקודי אורייתא חומרא למעבד
ויקרא רפ"ז א' °עד דעאלו ישראל לארעא לסוף ארבעין שנין על שפת היאור
על מימרא דאינון דמורים אורייתא וחקה לישראל (נ"א רבי חזקיה
אמר הכי אוקמוה) :

(ח) וילך איש דא קב"ה דכתיב יי' איש מלחמה מבית לוי דא קב"ה
אתר דחכמה עלאה וההוא נהר מתחברן כחדא ולא
מתפרשן לעלמין מבית לוי דאשרי לויתן לחידו בעלמא הה"ד
תלים ק"ד °לויתן זה יצרת לשחק בו · ויקח את בת לוי דא קב"ה אתר
דנהירו דסיהרא נהיר ·

ותהר האשה ותלד בן האשה ודאי כד"א לזאת יקרא אשה
בקדמיתא בת לוי והכי הוא ודאי וכי ברת לוי בקדמיתא
והשתא

ד) פי' בין למעלה בדעת בין למטה ביסוד כמבואר בסוד משה משה שהיה שלם וכולל אור החסדים המכוסים וגם אור המגולים בלי הפסק : ה) מה הכונה להודיענו זה וגם שלא אמר ג' חדשים : ו) כי אורות חג"ת מכוסים ותפס ערפו בדעת ששם שורש התורה מ"ע ומל"ת חו"ג ומשם עד מקום גילוי החסדים ג' מדות ולכן היה צפון ג' ירחים ולפי המכוסה שייך ליסוד או ששם סוד העיבור נק' ירחים והרמז כי לגבי משה היה ראוי שיתגלו האורות מדעת ולמטה אבל למניעות העולם איחר נ"ח עד נתינת התורה' וגם לעיבור האורות שהוא ז' חדשים ועיבור הגילוי שהוא ט' חדשים דעיבור הצדיקים הוא ז' חדשים והז"א ט' : ז) פי' תבת גמ"א עם האותיות בני' ארון ברית עם הכו' ממש ואם ארון חסר הרי הוא בני' תגמ ארון ברית ז"ס : ח) נדפס פלא לך ק"ע רע"א :

השתא אשה אלא הכי הוא ודאי והכי אוליפנא אתתא עד לא
זדווגת אתקריאת בת פלוני כתר ד׳אזדווגת אתקריאת אשה
והכא בת ואשה וכלא חד דרגא איהו :

צפנהו (א) ״שלשה ירחים אלין תלת ירחין דדינא קשיא שריא בראשית נ״א כ׳
בעלמא ומאי נינהו תמוז אב טבת (כ) (נ״א סבט) מאי משמע
עד לא נחת משה לעלמא שכיח הוה איהו לעילא ועד אזדווגת
יה שכינתא מיומא דאתייליד מכאן אמר רבי שמעון רוחיהון
רצדיקייא ״שכיחין אינון לעילא עד לא יחתון לעלמא :

א יכלה עוד הצפינו וגו׳ מאי ותקח לו תבת גמא דחפת ליה ויחי יכ״ז כ׳
בסימנהא למהוי נטיר מאינון נוני ימא דשאטין בימא רבא
כתיב ״שם רמש ואין מספר והיא חפת ליה למהוי נטיר מנייהו תהלים ק״ד
בחפו (דסטרא דיובלא) (נ״א דטיסת רובלא וג״א דטיס רוכילא) יקירא
תרין גוונין חוור ואוכם ואנח ליה למשה דישתמודע עמהון
בגין דזמין לסלקא בינייהו זמנא אחרא לקבלא אורייתא :

רד בת פרעה לרחוץ על היאור דא איהי דאתייא מסטרא
דשמאלא דדינא קשיא כד״א לרחוץ על היאור על היאור דייקא
א על הים ׳ ואי תימא והא כתיב ומטך אשר הכית בו את
אור ומשה לא מחא אלא ימא וקרייה יאור ׳ אלא יאור הוה
מחא אהרן ע״י דמשה ושוייה קרא דאיהו עביד ׳ כה״ג ״וימלא שמות ז׳
מים אחרי הכות יי׳ את היאור ואהרן הכהו אלא על דאתא מסטר׳
קב״ה קרייה קרא אחרי הכות יי׳ לבתר קרייה בשמא דמשה

ונערותיה

א״כ כה״ם רק חדש אב כר ישראל דאית ליה דינא כסדי עכו״ם וכו׳ אלא למצם הפסקים נ׳ חדשים בשנה
ו) דא״כ מתי יקיים ואספת דגניך דמהך סעמא אפי׳ עשיית שתמיד אינם סוגעת אותנו מעשות מלאכה אעפ״י שהיא
׳ כעשיית מלאכה ביום שסוכא בו קרבן כמבואר בירוש׳ הובא בתום׳ פסחים ג׳ רע״א ואפשר דהפ״ט נ״כ
ן לעשות מלאכה כר״ח אף על פי שהמה ימים שסוכא קרבן מוסף ׳ אבל מצאתי שכבר הוגיא הגאון בספר
נתנאל חמ״ס בזהר יתרו דע״כ ב׳ דנראה משם דלא צריך מישבשט שניה רק ס׳ ימים מר״א עד התענית
בגמרא תענית כ״ס רע״כ דר״ס אמר שלכך דקתני ממעטין בשמחה להפתעיט שניה ואיסורא דאין משמחין אינו
אלא עד אחר ט׳ ימים אבל שמנ״א כ׳ ליעתמים שניה עד ר״ח אלול וכ״מ בנס׳ וע״ש (כ״י) : כ) אפ׳ דלהאי
א חפיק אב דאמרו בזהר יתרו דע״א כ׳ דעד ס׳ יומין דאב שליט ותו לא וכוס ישנהי רפו אהר״ם מלסטרפולי
והימים ימי בכורי ענבים וצמ״ש באורך במקומו בפ״ד ׳ פאי״ן : ג) פירוש בכיסוי חשמל שסלד הבינה בית
יובלא ועי׳ מק״מ פי׳ הכל ׳ הרמ״כ :

ונערותיה הולכות על יד היאור אין שאר משריין דאתיין מסטרא ד
והפתח ותראהו את הילד ותראהו ותרא מבעי ליה מאי ותראה
אמר ר״ש לית לך מלה באורייתא דלית בה רזין עלאי
ויקירין אלא הכי אוליפנא רשימא דמלכא ומטרוניתא אשתכח
ביה ואיהו רשימא דוא״ו ה״א מיד ותחמול עליו וגו׳ עד כא
לעילא מכאן ולהלאה לתתא בר מהאי קרא :

(ד) ותתצב אחותו מרחוק וגו׳ ותתצב אחותו אחותו דמאן אחותי
דההוא דקרא לכנסת ישראל אחותי כד״א °פתחי לי שיר ה׳
אחותי רעיתי מרחוק כד״א °מרחוק יי׳ נראה לי ׳ מאי מטמי ירמיה ל״א
דאינון זכאין עד לא נחתו לעלמא אשתמודען אינון לעילא
לגבי כלא וכ״ש משה ומשמע נמי דנשמתהון דצדיקייא אתמשכ
מאתר עלאה כמה דאוקימנא ורזא דמלה אוליפנא דמשמע
דאב ואם אית לנשמתא כמה דאית אב ואם לגופא בארעא
ומשמע דבכל סטרין בין לעילא בין לתתא מדכר ונוקבא אתיי
כלא ומשתכחי והא אוקמוה רזא דכתיב תוצא הארץ נפש חיה
הארץ דא כנסת ישראל נפש חיה נפשא דאדם קדמאה עלאה ויקרא ל׳ כ׳
כמה דאתמר אתא ר׳ אבא ונשקיה אמר ודאי שפיר קאמרת
והכי הוא ודאי זכאה חולקיה דמשה נביאה מהימנא על כל
שאר נביאי עלמא ד״א ותתצב אחותו דא היא חכמה כד״א ע״כ
°אמור לחכמה אחותי את אמר ר׳ יצחק מעולם לא אתעדיאת משלי ז׳
(כ״א אתעדי) גזרת דינא מעלמא דהא בכל שעתא דהוו ישראל חטאן
הוה דינא מקטרגא עמהון וכדין ותתצב אחותו מרחוק (ד״א מרחוק)
כד״א מרחוק יי׳ נראה לי ׃

ותרד בת פרעה לרחוץ על היאור בשעתא דהוו פסקי ישר׳ מאורייתא
מיד ותרד בת פרעה לרחוץ על היאור הוה נחתת מדת הדין
לאתסחאה

ד) א״ה בירושלמי דסוטה איתא מאמר כפלא מעיר על כל מ״ש הזוה״ק בזה הענין וז״ל ותתצב אחותו אר״י פסוק זה
ברוה״ק נאמר ותתצב אחותו ראיתי את ה׳ נצב אחותו אמור לחכמה אחותי את · מרחוק · מרחוק ה׳ נראה לי לדעה
כי מלאה הארץ דעה את ה׳ והוא פלא :

אתסחאה מדמא דישראל על עלבונא דאורייתא · ונערותיה
ולכות על יד היאור אלין אומיא דאינון אזלין ורדפין אבתרייהו
ל יד היאור על סבת עלבונא דאורייתא ואינון דמורים (נ״א דמייכין)
ה דרפו ידייהו מינה · אמר רבי יהודה כל מלין דעלמא תליין
תשובה ובצלותא דצלי בר נש לקודשא בריך הוא וכל״ ישכן
אן דאושיד דמעין בצלותיה דלית לך תרעא דלא עאלין אינון
מעין מה כתיב ותפתח ותראהו את הילד · ותפתח דא שכינתא
קיימא עלייהו דישראל כאימא על בנין והיא פתחה תדיר
כותהון דישראל כיון שפתחה ותראהו את הילד · °בילד ירמיה ל״א
עשועים דאינון ישראל דמחטאן קמי מלכיהון (נ״א מאריהון)
גלא ומיד דמתחננן קמי קב״ה הדרי בתשובה ובכאן קמיה
ברא דבכי קמי אבוי מה כתיב והנה נער בוכה · כיון דבכי
תערו (נ״א מתחברי) כל גזרין ביישין דעלמא מה כתיב ותחמול
ליו · אתער עלוי ברחמים ומרחם ליה ותאמר מילדי העברים
דאינון רכי לבא ולא מילדי האומות דאינון קשי קדל וקשי
נא · מילדי העברים רכי לבא מאבהן ומאמהן לאתבא קמיה
אריהון · ותקרא את אם הילד · שהיתה בוכה הדא הוא
כתיב °קול ברמה נשמע נהי °בכי תמרורים רחל מבכה שם ח׳ ע״א
על בניה וגו׳ הוא בוכה ואם הילד היא בוכה א״ר יהודה לזמנא
אתי מה כתיב בבכי יבואו ובתחנונים וגו׳ מהו בבכי יבואו ·
בכות בכי דאם הילד שהיא רחל · יבואו ויתכנשון מן גלותא
אמר ר׳ יצחק פורקנא דישראל לא תלייא אלא בבכי כד ישתלמון
אלון בכי דמעות דבכה עשו קמי אביו דכתיב °וישא עשו כ״א׳ כ׳ו
קלו ויבך · (אמר רבי יוסי אותו בכי דבכה עשו) ואינון דמעין
ויתו לישראל בגלותיה · כיון דיכלון אינון דמעין בבכיה דישראל
יפקון מגלותא הה״ד °בבכי יבאו ובתחנונים אובילם : ירמיה ל״א
כה וכה חמא באילין ז׳ אתוון דמיחדין ליה ישראל בכל
יומא שמע ישראל פעמים דאית בהון כ״ה כ״ה תרי זמני
ולא

ולא חמא ביה ויפן כה וכה וגו' כה וכה אמר ר' אבא כה חמ
אי הוו ביה עובדין דכשרן · וכה אי זמין לנפקא מיני
ברא מעליא · מיד וירא כי אין איש · חמא ברוח קדשא דל
זמין לנפקא מניה ברא מעליא דאמר ר' אבא כמה חייבין אינ
בעלמא דמפקי בני מעלייא יתיר מאינון זכאין וההוא ברא מעליי
דנפק מן חייבא איהו מעליא יתיר למהוי טהור מטמא נהור
מגו חשוכא · חכמתא מגו טפשותא · ודא איהו מעליא מכל
וירא · וירא דהכא כלא ברוח קודשא אסתכל וחמא ובגין כ
אסתכל ביה וקטל ליה וקודשא בריך הוא סבב כלא למה
לההוא בירא כמה דאזל יעקב לגבי ההוא בירא דכתיב ויש
על הבאר ביעקב כתיב וירא והנה באר במשה כתיב וישב באר
מדין וישב על הבאר בגין דמשה ויעקב אע"ג דבדרגא חד
הוו אסתלק משה בהאי יתיר מניה :

רבי יוסי ורבי יצחק הוו אזלי בארחא אמר רבי יוסי ההוא בא
דחמא יעקב וחמא משה אי דא הוה ההוא בירא דחפ
אברהם ויצחק א"ל לא אלא בשעתא דאתברי עלמא אתבר
האי בירא · ובערב שבת בין השמשות אתברי פומא דיליה
והאי איהו באר דחמו יעקב ומשה :

מתניתין אינון דרדפי קשוט אינון דתבעו רזא דמהימנותא אינו
דאתדבקו בקשורא מהימנא אינון דידעי אורחוי דמלכא
עלאה קריבו שמעו כד סליקו תרין (א) ונפקו לקדמות חד מקבלין
ליה בין תרין דרועין · תרין נחתי לתלתא (נ"א לתתא) תרין אינון ·
חד בינייהו חקלא דתפוחין קדישין איהו מהאי בירא
יתבי · (תרין יתבי) מותבא דנביאי (ס"א כנוי) ינקין
בהו · חד בינייהו · חבורא איהו דכלא איהו נטיל לכלא

ההוא

א) כאן מדבר בענין ו"ק דזעיר בצאתו מ־חס אמו והם חו"נ דסליקו לקדמות חד מקבלין ליה שהוא הדעת המכריע בינייה' והוא בין תרין דרועין שהם ח"נ תרין נחתין לתתא הם נ"ה שהיו בתוך ח"נ חד בינייהו הייגו היסוד ודבוקה בסופו מ' חקלא דתפוחין קדישין מותבא דנביאי נ"ה חד בינייהו יסוד חבורא איסו דמתחברים בו חו"נ ואיהו נטיל כלא מהר"י צמח :

והוא בירא קדישא קאים תחותייהו הקלא דתפוחין (קדישין)
יהו מהאי בירא אתשקיין עדרייא דרע' משה במדברא · מהאי
ירא אתשקיין עדרייא דבריר יעקב כד בריר לון לגו חולקיה
ל אינון רתיכין כל אינון מארי דגדפין · תלת קיימין רביעין על
אי בירא · האי בירא מנייהו אתמלי אד"ני אתקרי על דא כתיב
דני יי' אתה החילות וגו' · וכתיב (ה) והאר פניך על מקדשך — דברי' ב' דניאל ט'
שמם למען אדני אדון כל הארץ הה"ד °הנה ארון הברית אדון — יהושע ג'
ל הארץ · ביה גניז חד מקורא קדישא דנביע ביה תדיר ואמלי
ליה יי' צבאות אקרי בריך הוא לעלם ולעלמי עלמין :
כהן מדין שבע בנות ותבאנה ותדלנה וגו' אמר רבי יהודה אי
בירא דא איהו בירא דיעקב הא כתיב ביה °ונאספו שמה — בראשית כ"ט
ל העדרים וגו' והכא בנות יתרו לא אצטריכו להאי אלא
ותבאנה ותדלנה בלא טרח אחרא · אמר רבי חייא יעקב אעדי
ה מן בירא דהא כתיב כד מכנשי תמן כל עדרייא והשיבו
ת האבן · וביעקב לא כתיב וישב את האבן דהא לא אצטריך
בתר כן דהא בקדמיתא מיא לא הוו סלקין · כיון דאתא
קב סליקו מיא לגביה (ומשה אוף הכי סליקו מיא לגביה) וההוא אבנא
א הות על פום בירא · ובגין כך ותבאנה ותדלנה · רבי אלעזר
בי אבא הוו אזלי מטבריא לצפרי · עד דהוו אזלי פגע בהו
י יודאי אתחבר בהדייהו א"ר אלעזר כל חד לימא מלה דאורייתא
נת איהו ואמר °ויאמר אלי הנבא בן אדם הנבא אל הרוח ואמרת — יחזקאל ל"ז
ל הרוח וגומר מהאי קרא ידענא אתר דהרוח נפקא מניה וכי
ל הוה יחזקאל לנבאה על הרוח והא כתיב אין אדם שליט
וח לכלוא את הרוח אלא בר נש לא יכיל לשלטאה ברוח אבל

ה) עיין בה"ג דף כ"א ב' מה שדרש האי קרא ויש לרמוז הפמ"ס גי' סכינה ודוק · מהי"ן :

קב"ה איהו שליט בכלא ועל מימריה הוה מתנבי יחזקאל ותו
דהא ההוא רוח הוה בגופא בהאי עלמא ובגין כך אתנבי עליה
מארבע רוחות בואי הרוח מההוא אתר דאתחם בסמכוי בארבע
סטרין דעלמא · דליג ההוא יודאי קמיה אמר ליה רבי אלעזר
מאי חמית · אמר מלה חמינא · אמר ליה מאי היא · אמר ליה
רוח בני אדם אי אתלביש בג"ע בלבושא דדיוקנא דגופא דהאי
עלמא הוה ליה למכתב כה אמר יי' מג"ע בואי הרוח מהו
מארבע רוחות · א"ל רוחא לא נחתא להאי עלמא עד דסלקא
מגנתא דארעא לגו כורסייא דקיימא על ארבע סמכין · כיון
דסלקא תמן אשתאבא מגו ההוא כורסייא דמלכא ונחתא
להאי עלמא גופא אתנטיל מארבע סטרי עלמא רוח אוף הכי
אתנטיל מארבע סטרי דכורסייא דמתתקנא עלייהו אמר ליה ההוא
בר נש דליגא דקא דליגנא קמייכו מלה חמינא מהאי סטרא בגין
דיומא חדא הוינא אזיל במדברא וחמינא אילנא חד (ב) דמרגג
למחזי וחד מערתא תחותיה קריבנא גביה וחמינא ההיא מערתא
דסלקא ריחין מכל זיני ריחין דעלמא אתתקפנא בגרמאי ואעילנא
בההיא מערתא ונחיתנא בדרגין ידיען בגו דוכתא חדא דהוו
ביה אילנין סגיאין וריחין ובוסמין דלא יכילנא למסבל ותמן
חמינא חד בר נש ושרביטא חד בידיה · והוה קאים בחד פתחא
כיון דחמא לי תוה וקם לגבאי · אמר לי מה את הכא ומאן
את · אנא דחילנא סגיא אמינא ליה מארי מן חברייא אנא כך
וכך חמינא במדברא ועאלנא בהאי מערתא ונחיתנא הכא ·
אמר לי הואיל ומן חברייא את טול האי קוטרא דכתבא והב
ליה לחברייא אינון דידעין רזין דרוחיהון דצדיקייא

ב"ש

ב) ס"א נחמד למראה וכן תרגם אונקלוס :

טש בי בההוא שרביטא ודמיכנא · אדהכי חמינא כמה חילין
משיריין גו שינתא דהוו אתיין באורחא לההוא דוכתא · וההוא
כרא בטש בההוא שרביטא ואמר בארחא דאילני זילו ·
ודהכי דהוו אזלי פרחי באוירא וסלקי ולא ידענא לאן אתר
שמענא קלין דמשיריין סגיאין ולא ידענא מאן (ס"א לאן אתר) איהו
תערנא ולא חמינא מדי ודחילנא בההוא אתר אדהכי חמינא
ההוא בר נש אמר לי חמית מדי אמינא ליה חמינא גו שינתא
ך וכך · אמר בההוא ארחא אזלי רוחיהון דצדיקייא גו גנתא
עדן לאעלא תמן · ומה דשמעת מנייהו הוא דקיימי בגנתא
דיוקנא דהאי עלמא וחדאן ברוחיהון דצדיקייא דעאלין תמן
כמה דגופא אתבני בהאי עלמא מקטורא דארבע יסודי
אתצייר בהאי עלמא · אוף הכי רוחא אתצייר בגינתא מקטורא
ארבע רוחין דקיימא בגנתא וההוא רוחא אתלבשת תמן
תציירת מנייהו בציורא דדיוקנא דגופא דאתצייר בהאי עלמא
אלמלא אינון ארבע רוחין דאינון אוירין דגנתא רוחא לא
תציירא בציורא כלל ולא אתלבשא בהו · אינון ד' רוחין
שירין אילין באלין כחדא · וההוא רוח אתצייר ואתלבש בהו
גוונא דגופא אתצייר בקטורי דד' יסודי עלמא ובג"כ מארבע
רוחות בואי הרוח מאינון ארבע רוחין דג"ע דאתלביש ואתצייר
הו · והשתא טול האי קיטרא דכתבא וזיל לארחך והב ליה
חברייא · אתא רבי אלעזר ואינון חברייא ונשקוהו ברישיה
מר רבי אלעזר בריך רחמנא דשדרך הכא דודאי דא הוא
ירא דמלה וקב"ה אזמין לפומי האי קרא · יהב לון ההוא (ה)
סא דכתבא כיון דנטל ליה רבי אלעזר ופתח ליה נפק אפותא
איטא ואסחר ליה חמא ביה מה דחמא ופרח מן ידוי · בכה

רבי

ה) כפ' כל הכסר היכא ביניהו קינסא פי' חתיכות קיסים שאינם כלום וכע"ז פ' אין מעמידין גוזות קינסא :

תהלים ט"ו רבי אלעזר אמר מאן יכיל לקיימא בגנזייא דמלכא °יי' מי יגור
באהלך מי ישכון בהר קדשך · זכאה האי ארחא וההיא שעתא
דאערענא בך ומההוא יומא הוה חרי רבי אלעזר ולא אמר
כלום לחברייא · עד דהוו אזלי פגעו בחד בירא דמיא קיימו
עליה ושתו מן מיא · אמר רבי אלעזר זכאה חולקיהון דצדיקייא
יעקב ערק מקמי אחוי ואזדמן ליה בירא כיון דבירא חמא ליה
מיא אשתמודעו למאריהון וסלקין לגביה וחדו בהדיה ותמן
אזדווגת ליה בת זוגיה משה ערק מקמי פרעה ואזדמן ליה
ההוא בירא ומיין חמו ליה ואשתמודעו למאריהון וסלקי לגביה
ותמן אזדווגת ליה בת זוגיה · מה בין משה ליעקב · יעקב
בראשית כ"ט כתיב ביה °ויהי כאשר ראה יעקב את רחל וגו' ויגש יעקב ויגל
את האבן וגומר משה מה כתיב ביה ויבואו הרועים ויגרשום
ויקם משה ויושיען וגו' · בודאי ידע הוה משה כיון דחמא מייא
דסלקין לגביה דתמן תזדמן ליה בת זוגיה · ותו דהא רוח
קדשא לא אתעדי מניה לעלמין וביה הוה ידע (ב) דצפורה
תהוי בת זוגיה · אמר משה ודאי יעקב אתא להכא ומיא סליקו
לגביה אזדמן ליה בר נש דאכניש ליה לביתיה ויהב ליה כל
מה דאצטריך אנא אוף הכי · אמר ההוא בר נש הכי אוליפנא
דיתרו כומר לעבודה זרה הוה · כיון דחמא דע"ז לית בה ממשו
אתפריש מפולחנא דילה · קמו עמא ונדוהו · כיון דחמו בנתיה
הוו מתרכן לון דהא בקדמיתא אינון הוו רעאן עאניה · כיון
דחמא משה ברוח קדשא דעל מלה דעבודה זרה הוו עבדי · מיד
ויקם משה ויושיען ,וישק את צאנם ואתעביד קנאה לקב"ה
בכלא · אמר ליה רבי אלעזר אנת לגבן ולא ידענא

שמך

ב) דצפורה הוא גלגול תאומות הבל יתירה שלקח קין ויתרו הטוב שבקין והחזירה למשה רבינו ע"ה כמ"ש נורי
האר"י ועיין בפע"פ מ"ש על בתו ציפורה וכו' · מאי"ן :

שמך · אמר אנא יועזר בן יעקב אתו חברייא ונשקוהו · אמרו
מה אנת לגבן ולא הוינן ידעין בך אזלו כחדא כל ההוא יומא
ליומא אחרא (ה) אוזפוהו תלת מילין ואזל לארחיה :

תאמרן איש מצרי הצילנו רבי חייא אמר הא אוקמוה חברייא
דנצנצא בהו רוח קדשא ואמרו ולא ידעו מה אמרו לבר
ש דהוה יתיב במדברא והוו יומין דלא אכל בישרא יומא חד
תא דובא לנטלא חד אימרא ערק אימרא ודובא אבתריה עד
מטו לגבי ההוא בר נש למדברא חמא אימרא ואתקיף ביה
ושחטיה ואכל בישרא ד"א ·

ולה שמות בני ישראל רבי יהודה פתח ואמר °שחורה אני
ונאוה וגו' · שחורה אני ונאוה דא כנסת ישראל דהיא
חורה מן גלותא ונאוה דהיא נאוה באורייתא ובפקודין ובעובדין
בשרן · בנות ירושלם דע"ד זכאין לירתא ירושלם דלעילא
אהלי קדר אע"ג דהיא קודרת בגלותא בעובדין היא כיריעות
שלמה כיריעות דמלכא דשלמא כלא דיליה ·

' חייא רבא הוה אזיל לגבי מאריהון דמתניתא למילף מנייהו
אזיל לגבי רבי שמעון בן יוחאי וחמא פרגודא חד דהוה
זיק בביתא תוה ר' חייא אמר אשמע מלה מפומיה מהכא ·
מע דהוה אמר °ברח דודי ודמה לך לצבי או לעפר האילים
' כסופא דכסיפו ישראל (תקמיה) מקב"ה הוא דאמר ר"ש תאותם
' ישראל שיהיה הקב"ה לא הולך ולא מתרחק אלא בורח
בי או כעפר האילים מ"ט אמר ר"ש אין חיה בעולם עושה
ו הצבי או כעפר האילים בזמן שהוא בורח הולך מעט מעט
חזיר את ראשו למקום שיצא ממנו ולעולם תמיד הוא מחזיר
ת ראשו לאחריו כך אמרו ישראל רבונו של עולם אם אנו
ומים שתסתלק מבינינו יהי רצון שתברח כמו הצבי או כמו
ר האילים שהוא בורח ומחזיר את ראשו למקום שהניח הה"ד

ואף

(ה) עשו לו לויה עד מהלך שלשה מילין :

ויקר' כ"ו °ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתים
לכלותם ר"א הצבי כשהוא יישן הוא ישן בעין אחת והאחרת
הוא נעור כך אמרו ישראל להקב"ה עשה כמו הצבי הנה לא
ינום ולא יישן שומר ישראל שמע רבי חייא ואמר אי עלאין (פסקין)
(ב) עסקין בביתא ואנא יתיב אבראי בכה · שמע ר"ש ואמר ודאי
שכינתא לברא מאן יפוק · אמר רבי אלעזר בריה אי אנא (ג)
קלינא (כחולא) לא קלינא דהא שכינתא (ד) ברא מננא ליעול
שכינתא ותיהוי אשתא שלימתא שמע קלא דאמר עד לא סמכין
אסתמכו ותרעין לא אתתקנו (ה) ומטטורי דבוסמיא דעדן דכען
הוא לא נפק ר' אלעזר יתיב רבי חייא בכה ואתגנח פתח ואמר
שיר ב' °סוב דמה לך דודי לצבי או לעפר האילים אתפתח תרעא
דפרגודא לא עייל רבי חייא זקיף ר"ש עינוי ואמר ש"מ אתיהיב
רשותא למאן דאיהו אבראי ואנן לגו · קם רבי שמעון אזל
אשא מרוכתיה עד דוכתא דרבי חייא אמר רבי שמעון (ו) קוזפיטא
דנהורא דקליטרא (ס"א דקלדיטא) לבר ואנא הכא לגו אתאלם פומיה
דרבי חייא כיון דעאל לגו מאיך עינוי ולא זקף רישיה אמר רבי
שמעון לר' אלעזר בריה קום אעבר ידך אפומיה דלא ידע בהאי
דלא רגיל ביה קם רבי אלעזר אעבר ידיה אפומיה דרבי חייא
פתח פומיה רבי חייא ואמר חמא עינא מה דלא חמינא אזדקף
דלא חשיבנא טב לממת באשא דדהבא טבא דדליק (ז) ובאתר
דשבבין זרקין לכל עיבר · וכל שביבא ושביבא סליק לתלת מאה
ושבעין · · ·

ב) מכאן מוכח שאותו קול ששמע ר"ח היה של השכינה שהיתה אומרת לקב"ה ברח דודי וכן מוכח נמי ממ"ש הא דאר"ש לכלותם וכו' שבודאי היינו דר"ש ומ"ש תחלה ששמע דהוה אמר היינו לפי מאי דהוה ס"ד מעיקרא שישמע דבר מפי הרשב"י משרי' כמה ועוד אני אומר דאפ' שהיה איזה רוח קדוש שמתהוה מקולו של רשב"י וכדאיתא בס' הנבואה ולכן חשב ר"ח שהיה רשב"י רמ"ז (ולקוצר דעתי אינו מוכרח ויש לפרש הדברים כפשטן והגירסא היה מקב"ה הוא וע"כ הוא מה ששמע ומסדר הזוהר חבר דברי ר"ש במקום אחר תאותם של ישראל ועד ז איכא בס"ס מא"ן : ג) אני הוא קל אבל לא כחול שהוא עוף אחד כנודע : ד) חוץ ממנו : ה) חבות ואוכל של בוסמי עדן והרמ"ז פי' אם אני כשרף כעוף הנק' חול שיוכלה את מקנו ושורפתו וכאן היה פרגוד האש שנכנס אפילו הכי לא קלינא כי זו האש של קדושה אינה שורפת ואפי' אם היתה שורפת כקן החול אני אש לה דהא שכינתא שהוא ר"ח חוץ לאש ואני רוצה להכניסו לפנים והשכב את כל כלכו . או ששמע קול שעדיין ר"ח לא נסמך בעולם התיקון והצרופין שגילה רשב"י באדרא ומטוטרי וכו' פי' עדיין ר"ח בשנים לכן לא יכנס ואז לא נפק ר"א וע' באורך במק"מ . ו) גילוי אור התפשטות ומאיר אשך הוא קלוט לחוץ מבית המדרש : ז) במקום שניצוצי שלהבת זורקין ומתפשטין לכל צד :

וישבעין רתיכין וכל רתיכא אתפריש לאלף אלפין ורבוא רבוון עד דמטו (א) לעתיק יומין דיתיב על כרסיא וכרסיא מזדעזעא מניה למאתן ושתין עלמין עד דמטא לאתר עדונא דצדיקייא עד דאשתמע בכל רקיען וכל עלאין ותתאין וכלהו בזמנא חדא תווהין ואמרין הדין הוא רבי שמעון בן יוחאי דהוה מרעיש כלא מאן יכיל למיקם קמיה · דין הוא רשב"י דבשעתא דפתח פומיה למשרי למלעי באורייתא צייתין לקליה כל כרסוון וכל רקיען וכל רתיכין וכל אינון דמשבחי למריהון לית דפתחין ולית דמסיימין (ב) כלהו משתככין עד דלא אשתמע (נ"א דלאשתמע) בכל רקיעיא דלעילא ותתא פטרא · כד מסיים רבי שמעון למלעי באורייתא מאן חמי שירין מאן חמי חדוותא דמשבחן למריהון מאן חמי קלין דאזלין בכלהו רקיען אתיין כלהו בגיניה דר"ש וכרעין וסגדין קמיה דמריהון סלקין ריחין דבוסמין דעדן עד עתיק יומין וכל האי בגיניה דר"ש :

פתח רבי שמעון פומיה ואמר שית דרגין נחתו עמיה דיעקב למצרים וכל חד וחד עשרה אלף רבוא ולקבליהון שית דרגין לישראל ולקבליהו שית דרגין לכרסיא דלעילא ולקבליהון שית דרגין לכרסיא דלתתא דכתיב °שש מעלות לכסא הה"ד רבבה כצמח השדה נתתיך וגו' הרי שית ולקבליהון כתיב ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו וגו' תא חזי כל חד וחד סליק לעשרה והוו שתין ואינון שתין גברין דבסחרני שכינתא ואינון שתין רבבן דנפקו עם ישראל מגלותא ודעאלו עם יעקב בגלותא א"ל רבי חייא והא הוו (ס"א תמניא) שבעה וסלקין לשבעין · א"ל רבי שמעון שבעין לאו מהכא ואי ס"ד שבעה הא כתיב °וששה קנים יצאים מצדיה שלשה קני מנורה וגו' וקנה האחד האמצעי לאו

דף ע"ה

יחזקאל ט"ז ז'

שמות כ"ה

א) כי אלפים ביסוד וכו' ועשרות בעמודא דאמצעיתא מאות בבינה ואלפים בחכמה ורבבות בעתיק שהוא כתר דאצילות ע"ש בתיקו' ק"נ ב' ע"ש והנה תורתו של רשב"י עד עתיק יומין מטא כמ"ש וכל האי בגיניה דר"ש כי הוא מעולה מכל שירי המלאכים הרמ"ז : ב) כלם הם נשקטים כלומר שירה עד שלא נשמע בכל הרקיעים שום פתחון פה כלל :

במדבר ח' לאו בחושבנא דכתיב °אל מול פני המנורה יאירו וגו' עד דהוו
יתבי אמר רבי אלעזר לר' שמעון אבוי מה חמא קב"ה לנחתא
ישראל למצרים בגלותא · א"ל חדא שאלתא את שאיל או תרין
א"ל תרין גלותא למה · ולמצרים למה · א"ל תרין אינון ואתחזרן
לחד א"ל קום בקיומך בגינך יתקיים לעילא משמך האי מלה
שה"ש ו' אימא ברי אימא · פתח ואמר °ששים המה מלכות ושמונים
פלגשים · ששים המה מלכות אינון גבריא דלעילא (ג) מחילא
דגבורה דאתאחדן בקליפין (נ"א כגליפין) דחיותא קדישא דישראל
ושמנים פלגשים ממנן בגליפוי דתחותוי בחזרא (ס"א כחד) חד ממאה
איוב כ"ה ועלמות אין מספר כד"א °היש מספר לגדודיו ועם כל דא כתיב
שה"ש ו' °אחת היא יונתי תמתי אחרת היא לאמה דא היא שכינתא
קדישא (ד) דנפקא מתריסי' (נ"א מתריסר) זיהרא דזהר דנהיר לכלא
ואיהו אתקרי אימא · כגוונא דא עבד קב"ה בארעא זריק לכל
דברים ד' עמין לכל עיבר ומני עליהון רברבי הה"ד °אשר חלק יי' אלהיך
אותם לכל העמים והוא נסיב לחולקיה כנישתא דישראל הה"ד
שם ל"ב °כי חלק יי' עמו יעקב חבל נחלתו וקרא לה אחרת היא יונתי
תמתי אחת היא לאמה דא היא שכינת יקריה דאשרי ביניהו
משלי ל"א אחת היא ומיוחדת לה · ראוה בנות ויאשרוה כד"א °רבות
בנות עשו חיל ואת עלית על כלנה · מלכות ופלגשים ויהללוה
אלין רברבי עמין דאתפקדן עלייהו · ועוד רזא דמלה היא דתנן
בעשרה מאמרות נברא העולם וכד תסתכל תלתא אינון ועלמא
שמות ל"א בהו אתברי °בחכמה ובתבונ' ובדע' ועלמא לא אתברי אלא בגיניהון
דישראל כד בעא לקיימא עלמא עבד לאברהם ברזא דחכמה ·
משלי כ"ד ליצחק ברזא דתבונה · ליעקב ברזא דדעת · ובהאי אתקרי °ובדעת
חדרים ימלאו ובההיא שעתא אשתכלל כל עלמא ומדאתילדו
ליעקב

ג) הששים גבורים הם מלך הקדושה שהגבורה תוקף הדין שבו והשמנים פלגשים הם מדרגות חיצונים קליפות הממונים על העולם ולהם אחיזה תחת אלו ששים גבורים : ד) העטרה שהיא יוצאת מבעלי תריסין המזהירים ומאירים :

ליעקב תריסר שבטין אשתכליל כלא כגוונא דלעילא · כד חמא
קב"ה חדוותא סגיאה דהאי עלמא תתאה דאשתכליל כגוונא
דלעילא אמר דילמא חס ושלום יתערבון בשאר עממין ויישתאר
פגימותא בכלהו עלמין · מה עבד קב"ה טלטל לכלהו מהכא
להכא עד דנחתו למצרים למידר דיוריהון בעם קשי קדל
דמבזין נמוסיהון ומבזין להון לאתחתנא בהו ולאתערבא בהדייהו
וחשיבו להון עבדין · גוברין (א) געלן בהון נוקבתא געלן בהון
עד דאשתכליל כלא בזרעא קדישא ובין כך ובין כך שלים
חובא דשאר עמין דכתיב °כי לא שלם עון האמורי עד הנה · בראשית ט"ו
וכד נפקו נפקו זכאין קדישין דכתיב °שבטי יה עדות לישראל תהלים קכ"ב
אתא ר' שמעון ונשקיה ברישיה א"ל קאים ברי בקיומך דשעתא
קיימא לך · יתיב רבי שמעון ורבי אלעזר בריה קאים ומפריש
מלי דרזי דחכמתא והוו אנפוי נהירין כשמשא ומלין מתבדרין
וטאסין ברקיעא יתבו תרי יומין דלא אכלו ולא שתו ולא הוו
ידעין אי הוה יממא או ליליא כד נפקו ידעו דהוו תרין יומין דלא
טעמו מדי קרא על דא רבי שמעון °ויהי שם עם יי' ארבעים יום שמות ל"ד
וארבעים לילה לחם לא אכל וגו' · ומה אי אנן בשעתא חדא
כך משה דקרא אסהיד ביה ויהי שם עם יי' ארבעים יום וגומר
על אחת כמה וכמה · כד אתא רבי חייא קמיה דרבי וסח
ליה עובדא תוה רבי ואמר ליה (ב) רבי שמעון בן גמליאל אבוי
הוי רבי שמעון בן יוחאי אריא ורבי אלעזר בריה אריא ולאו רבי
שמעון כשאר אריוותא עליה כתיב °אריה שאג מי לא יירא וגו' עמוס ג'
מה עלמין דלעילא מזדעזעין מניה אנן עאכ"ו גברא דלא גזר
תעניתא לעלמין על מה דשאיל ובעי אלא הוא גוזר וקב"ה
מקיים קב"ה גוזר ואיהו מבטל והיינו דתנן מאי דכתיב °מושל שמואל ב' כ"ג
באדם צדיק מושל יראת אלהים הקב"ה מושל באדם ומי מושל

א) מחזיקים אותם מיאום ומאוס מבלי להתחתן וע"י זה נשאר ישראל זרע כשר שלא נתערבו בהם : ב) עיין פ' בראשית דף ס' א' ומה שציינתי שם ואלו הן הדברים הנאמרים בש"ס מפס רפב"ג לר"י כגו :

בקב"ה צדיק דאיהו גוזר גזרה והצדיק מבטלה · תנן אמר רבי יהודה אין לך דבר בחביבותא קמי קב"ה כמו תפלתן של צדיקים ואע"ג דניחא ליה זמנין דעביד בעותהון זמנין דלא עביד (ג) ת"ר זמנא חדא הוה עלמא צריכא למטרא אתא ר' אליעזר וגזר ארבעין תעניתא ולא אתא מטרא צלי צלותא ולא אתא מטרא אתא רבי עקיבא וקם וצלי · אמר מ'שיב הרוח ונשב זיקא אמר מוריד הגשם ואתא מטרא · חלש דעתיה דרבי אליעזר אסתכל רבי עקיבא באנפוי קם רבי עקיבא קמי עמא ואמר אמשול לכם משל למה הדבר דומה רבי אליעזר דמי לרחימא דמלכא דרחים ליה יתיר וכד עאל קמי מלכא ניחא ליה ולא בעי למתן ליה בעותיה בבהילו כי היכי דלא ליתפרש מניה דניחא ליה דלישתעי בהדיה ואנא דמי לעבדא דמלכא דבעא בעותיה קמיה ולא בעי מלכא דליעול לתרעי פלטרין וכ"ש דלישתעי בהדיה · אמר מלכא הבו ליה בעותיה בבהילו ולא ליעול הכא · כך רבי אליעזר איהו רחימא דמלכא ואנא עבדא ובעי מלכא לאשתעי בהדיה כל יומא ולא יתפרש מניה ואנא לא בעי מלכא דאעול תרעי דפלטרין · נח דעתיה דרבי אליעזר · א"ל עקיבא תא ואימא לך מלתא דאתחזיא לי בחלמא האי פסוקא דכתיב °ואתה אל תתפלל בעד העם הזה ירמיה ז'
ואל תשא בעדם רנה ותפלה ואל תפגע בי · ת"ח (ד) תריסר טורי (ה) אפרסמונא (דכיא) עאל ההוא דלביש חושנא ואפודא ובעא מן קב"ה למיחס על עלמא ועד האידנא תלי איהו · אי הכי אמאי חלש דעתיה דר' אליעזר · משום בני נשא דלא ידעין בהאי אמר רבי אליעזר תמני סרי טורי אפרסמונא (דכיא) עלאין עאלין נשמתהון דצדיקייא וארבעין ותשעה ריחין סלקין

בכל

ג) מצאתי כתוב מכאן עד סוף הפרש' הוא ממדרש הנעלם : ד) י"ב גבולי אלכסון מי"ב צירופי השם יהו"ה והכהן החסד שהוא כהן גדול העליון בי"ב הרים אלו ובקש מהקב"ה שיהיה מרחם וחס על העול' : ה) אפרסמון טהור והוא כינוי ל פנע הכתר ע"י החכמה ובינה ועיין לקמן בריש פרשת תרומה • (פי' י"ג אורות תיקוני דיקנא שם ככנס ז"א שהוא לבוש חושן והאפוד שהם לאה ורחל כדי לבקש רחמי אריך שיגולו מדות א"א כדי לחוס על העולם בירידת גשמים ובס' מק"מ מפורש הכל : הרמ"ב :

בכל יומא עד ההוא אתר דאתקרי עדן די לקבל דא אתיהבת
אורייתא במ"ט פנים טמא ובמ"ט פנים טהור · ארבעין ותשעה
אתוון בשמהון דשבטין מ"ט יומין לקבלא אורייתא מ"ט
יומין קדישין עלאין (יתקין) קיימין למיטל רשותא בכל יומא מאבנין
והירין דגליפאן בההוא חושנא וההוא דלביש חושנא יתיב
בכרסייא קדישא יקירא ·דארבע סמכין קיימין מסתכלין בחושנ׳ יח' ד
על ממריה אעלין ועל ממריה נפקין זקפן עיינין ומסתכלין ליעיל
חמאן ציצא דלהיט בשית מאה ועשרין עיבר ושמא קדישא
עלאה גליף עלוי מזדעזען ומתחלחלן קטירי בסטרוי דימינא
קדישא דשמאלא נטיל בידוי סמכי שמיא עליל לון וגלי הלון
הה"ד ·ונגולו כספר השמים · אמר ליה רבי עקיבא מהו דכתיב ישעיה ל"ד
אל גנת אגוז ירדתי אמר ליה תא חזי ההיא גנתא נפקא מעדן ש"ה ו'
רא היא שכינתא אגוז דא היא רתיכא עלאה קדישא דאינון
ארבע ריישין דנהרין דמתפרשן מן גנתא כהאי אגוזא דאינון ד'
יישין קרישין לגו ומאי דאמר ירדתי כמה דתנן ירד פלוני
מרכבה · אמר ליה רבי עקיבא אי הכי הוה ליה למימר לאגוז
ירדתי מהו אל גנת אגוז ירדתי אמר ליה משום דהיא שבחא
אגוזא מה אגוזא טמירא וסתימא מכל סטרוי כך רתיכא
נפקת מגנתא סתימא מכל סטרוי · מה אינון ד' קריישין די
אגוזא מתחברן בהאי גיסא ומתפרשן מהאי גיסא כך רתיכא
מתחברן באחדותא בחדוותא בשלימותא (כשלימו) ומתפרש כל
חד בעובדוי על מה דאתמני הה"ד °הוא הסובב את כל ארץ בר' ב'
חוילה . הוא ההולך קדמת אשור וכן כלם · אמר ר' עקיבא
מאי לכלוכא דהיא בקליפוי דאגוזא למאי רמיזא · אמר ליה
אף על גב דאורייתא לא גלי ליה בהאי גלי · תא חזי (ס"א סקרים)
מהון מרירן ומנהון מתיקן · ורמיזא אית לון אית מארי דדינא

קשיא

קשיא ואית מארי דשירותא אבל כל רמיזא דגלי באורייתא
חזינא דדינא הוי והכי הוא לירמיהו אחזו ליה בדינא דכתיב
ירמיה א׳ °מקל שקד אני רואה · מאי שקד שקדים ממש · וכן מטה אהרן
במדבר י״ז °ויגמול שקדים ומן תיבתא ממש אשתמע דהוא דינא קשייא
דניאל ט׳ דכתיב °וישקוד יי׳ על הרעה וכן שוקד אני על דברי וכן כלם ·
אמר ליה רבי עקיבא משמע כל מה דעבד קודשא בריך הוא
משלי ו״ז למילף מינה חכמתא סגיאה דכתיב °כל פעל יי׳ למענהו · רבי
בראשית א׳ אלעזר אמר מהכא דכתיב °וירא אלהים את כל אשר עשה והנה
טוב מאד · מהו מאד למילף מניה חכמתא עילאה · אמר רבי
קהלת ז׳ יהודה מאי דכתיב °גם את זה לעמת זה עשה האלהים כגוונא
דרקיעא עבד קודשא ב״ה בארעא וכלהו רמיזא למה דלעילא:
דבר הוה חמי רבי אבא חד (א) אילנא דאביה איתעביד עופא:
דפרח מניה הוה בכי ואמר אי הוו בני נשא ידעי למאי רמיזאן
הוו מבזען מלבושיהון עד טבוריהון למאי דאתנשי חכמה מנהון
כ״ש בשאר מה דעבד קודשא ב״ה בארעא כדאמר רבי יוסי
אילנין אינון דאתחזי מנהון חכמת׳ כגון חרובא (ב) דקל פסתוק׳
ובדומה לון כלהו בחד רכיבא (נ״א וכחד רתיכא) אתרכבו · כל אינון
דעבדין פירין בר מתפוחין רזא חדא אינון בר שבילין דאתפרשן
כל אינון דלא עבדין פירין ואינון רברבין בר מערבין דנחלא
דאית להו רזא בלחודוי כגוונא דלעילא מחד יניקא יניקו וכל חד
מאינון דאינהו זוטרי בר מאזובא מאימא חדא אתילידו כל
עשבין דארעא דאתמני עליהון רברבין תקיפין בשמיא כל חד
ויקרא י״ט וחד רזא בלחודוי כגוונא דלעילא ובג״כ כתיב °שדך לא תזרע
כלאים דכל חד וחד עאל בלחודוי ונפיק בלחודוי הדא הוא
איוב ל״ח דכתיב °הידעת חקות שמים אם תשים משטרו בארץ וכתיב
לכלם

א) אילן שבו מגדל עופות כי יש אילן מגדל עופות (ודבוקים באילן בחרטומיהם ובשנגמר בריתם וביסולם פורחים פרפ״ב) (ובש״ע יו״ד פ״ד דין ט״ו עופות הגדלים באילן ותלוים באילן בחרטומיהם אסורים משום שרץ הארץ וכו׳ ע״ש מא״ן : ב) גרעיני פרי :

°לכלם בשם יקרא ומה די בכל מה דבעלמ' רזא בלחודוי ולא בעא ישעיה ט'
קב"ה לגלאה לון ולערבבא לון וקראן בשמהן · בני יעקב דאינון
שבטין קדישין דאינון קיומא דעלמא עאכ"ו הה"ד ואלה שמות
בני ישראל · ר' יוסי בר' יהודה אמר אלו נאמר אלה שמות
משמע דהכי הוא השתא דכתיב ואלה שמות משמע דעל הראשוני'
מוסיף מה הראשונים בני יעקב אף כאן בני יעקב אמר ר' יהודה
ח"ו בשעתא דאמר קב"ה °אנכי ארד עמך מצרימה ס"ד דשכינתא ברא' מ"ו
תיחות עמיה בההיא שעתא (אמר לי' והא כתיב אנכי ארד עמך
מצרימה עמך) ממש אלא בשעתא דהוות ירידה לבנוי נחתת
שכינתא הה"ד אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך גם עלה
בל זמנא דהוי לך עלייה כביכול עלייה אית לי ובשעתא דיהוי
ך ירידה כביכול אנכי ארד עמך ועד דמית יוסף וכל אחוי
הות לון ירידה (א) קמת שכינתא נחתת עמהון כמה דנחתו אלין
ך נחתו אלין א"ר יוסי בר' יהודה מה כתיב לעיל מניה °וימת שם
וסף בן מאה ועשר שנים וגו' בההיא שעתא דמית יוסף וכלהו
שבטין והוה לון ירידה נחתו בני ישראל בגלותא ושכינתא
מלאכי עלאי נחתו עמהון הה"ד ואלה שמות בני ישראל דאינון
תוספו על קדמאי למיחת בגלותא א"ר אי הכי יעקב הוה
ית או לא א"ל מית א"ל ומהו דכתיב הבאים מצרימה את יעקב
י בחיי אימא את יעקב ואי בתר דמית אפיק מתמן את יעקב
לא ת"ח לא אמר קרא היורדים מצרימה את יעקב דעד כען
א הות ירידה ליעקב אלא הבאים אוליפנא דאתו עמיה די עקב
אזלו להון עד דנחתו אלין בגלות' נחתו אלין עמהון הה"ד ואלה שמו' וגו'
דוסתאי אמר בכל יומא ויומא הוו אתיין ואזלין לון הה"ד הבאים
מצרימה

(א) משמע שלא היתה השכינה במצרים כשמת יעקב וזה תימה דא"כ ח"ו היא כסות ותכאו והטמאו ועיין בזוהר פ' אמור
ל דהא דכתיב אנכי אעלך היינו כשירצה למות או תכה ותעלה ובסמוך משמע שכאשר השכינה עם יעקב למצרים והיתה
יעקב עד שמת והלכה לה ואח"ך כשמת יוסף חזרה השכי' למצרים בתוך שעבוד יש' נמצא לפי חשבון ממית ת יעקב
מיתת יוסף לא היתה השכינה ליש' כ"ד שנה א"ס (נעלם ממנו מ"ש בזוהר ח"א דרכ"ו א' דשם חקר חקירה זו ומשיק
שכינה אחידת ביה ולא נפקת בשמתיה ברשותא אחרא ח"ו ועוד נעלם ממנו דברי הזוהר לקמן דקמ"ה ב' ע"ש היטב
ומהר"ש יפה ביפ"ת מס' כלאים לפי הפשט כתב דיעקב אע"ה ויוסף היו כח"ל כהונם וכו' ע"ש מא"ן:

מִצרימה ולא כתיב אשר באו והיינו דכתיב הבאים מצרימה בקדמיתא את יעקב ולבתר כד הות לון ירידה איש וביתו באו ות"ח בני יעקב כלהו הוו מתין בההוא זמנא ונחתו אלין ואלין ר' יוסי ור' אלעזר אמרו האי פרשתא מלין עלאין אית בה דתנן בשעתא דנחתו אלין רתיכין ומשריין קדישין דיוקנין דשבטין דגליפין לעילא כלהו עאלו למידר עמהון הה"ר איש וביתו באו וכתיב ראובן שמעון לוי ד"א ·

ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב וגו' אתחזר פרשתא דא למה דאמר רבי יוסי בר' יהודה וכלא הוה ות"ח ר' אלעזר בן ערך כד הוה מטי להאי פסוקא בגלותא הוה בכי דתניא א"ר אלעזר בן ערך בשעתא דאזלו ישראל אתכנשו כלהו נשמתהון דשבטין למערתא דכפלתא צווחו ואמרו סבא סבא (ב) כאבא דבנין לאו בלאותא (נ"א כגלותא) דעלמא דין בניך כלהו משתעבדין בקשיו עם אחרן עבדין בהו נוקמין דעלמא בההיא שעתא אתער רוחיה דההוא סבא רשותא שאיל ונחית קרא קב"ה לכל רתיכוי ומשירייתיה ומלכיהון בראשיהון ונחתו כלהו עם יעקב ועם שבטוהי שבטין נחתו חיין עם אבוהון ושבטין נחתו מתים עם אבוהון הה"ד ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה וגו' וכתיב ראובן שמעון לוי וגו' מתים הוו ונחתו וכתיב

ויוסף היה במצרים אמר ר' אבא בהאי אתקרי °כרחם אב על בנים · רבי יהודה בר שלום הוה אזיל בארחא ורבי אבא הוה עמיה עאלו לחד אתרא (ג) ובתו תמן אכלו כד בעו למשכב שוו רישיהון (ד) בההוא תלא דארעא דהוה חד קברא תמן (ה) עד לא דמיכו קרא חד קלא מן קברא אמר (ו) זרעא לארעא אזלא תריסר שנין הות קלו' ק"ג

ב) פירוש כאב ולער הבנים יניקים ונלאים בגיעת העולם בחומר ובלבנים וע' עק"מ פי' הכל הרס"ב : ג) והוו לנים שם : ד) השכיבו ראשם על הר קטן שהיה שם קבר אחד : ה) קודם שהתחילו לישן הרגיש הקבר ושמעו קול אחד מן הקבר · ו) הורע הלך לארץ ורמז על עצמו שהוא על עפר ישוב ונקבר בארץ והנה זה שנים עשר שנה שלא התעורר בקברו רק עתה שראה פרצוף כבו כמבואר בסמוך ·

דלא אתערית בר האידנא דפרצופא דברי חמינא הכא · אמר
רבי יהודה מאן את אמר ליה יודאי אנא (א) ואנא יתיב נזיפא
דאנא לא יכילנא למיעל בגין ההוא צערא דברי דגנביה ההוא
עע"ז כד איהו הוה זעירא ואלקי ליה כל יומא וצערא דיליה
דחי ליה למיעל ברוכתאי ובהא אתרא לא אתערית בר האידנא
א"ל ואתון ידעין בצערא דחיי · א"ל (ב) ישרי קברא אי לאו
בעותא דילן על חיי לא יתקיימון פלגות יומא (נ"א עלמא) והאידנא
אתערית הכא דהוו אמרין לי כל יומא (ג) דלעגלא ייתי ברי הכא
ולא ידענא אי בחיי אי במותא · א"ל ר' יהודה מאי עבידתייכו
בההוא עלמא · אתרגיש קברא ואמר אזילו קומו דהאידנא
ילקון לברי תווהו וערקו מתמן כפלגות מיל · יתבו עד דנהיר
צפרא · קמו למיזל חמו חד בר נש דהוה רהיט ויזיק וחורה
שתית דמא אכתפוי אחדו ביה וסח להו עובדא אמרו ליה
מה שמך · א"ל לחמא בר ליואי · אמרו ומה ליואי בר לחמא
הוה ההוא מיתא ומסתפינא לאשתעויי יתיר בהדיה לא אהדרו
אמר רבי אבא האי דאמרו (ד) דצלותהון דמתייא מגינן על
חיי מנלן · דכתיב °ויעלו בנגב ויבא עד חברון · אמר ר' יהודה במדבר י"ג
תא חזי תרין נדרין נדר קב"ה ליעקב · חד דייחות עמיה למדר
עמיה בגלותא וחד (ה) דיסקיניה מקבריה למחמי חדוותא
סיעתא קדישא דדיירי עם בנוי הה"ד °אנכי ארד עמך מצרימה בראשית מו
(ו) אנכי ארד עמך בגלותא · ואנכי אעלך גם עלה כד"א °והעליתי יחזקאל ל"ז
אתכם מקברותיכם עמי וכתיב ששם עלו שבטים וגו' · ד"א :
קם מלך חדש על מצרים וגו' · אמר רבי שמעון בההוא יומא
אתיהיב

(א) אני יושב בגזיפה ואיני יכול ליכנס לפרוזדור מכח צער בני שגנבו גוי אחד כשהיה קטן והיה מכה אותו כל היום : ב) ר' סר הקבר : ג) כמפרש יבא : ד) כתוב בשער הגלגולים פ"ד ו' א' שתפלה זו עושים המתים בסוד חלק הנפש כי הרוח והנשמה הם מיוחדים בפרדס כידוע ובכוונות · הרמ"ז (ולפי פירוש בס' נפשו כשוב תלין ומזה נתקן ... ארץ הנפש מתפללת על זרעו · מא"ן : ה) שיתלוסו מקברו : ו) כת הקודמין מהמקובלים נבוכו בזה והרב החסיד מהר"מ אלקבץ ז"ל בס' הברית הלוי כ"י האריך בזה והביא מאמרי ספר הזוהר בהרבה מקומות ומסיק שהירידה בגלות זה היא בחינת שכינה בגלות אך במצרים לא היה בחינה זו רק שאיתה שם והאריך מאד ובפ"ז מדוקדק מ"ש לעיל בסמוך דיחות עמיה למדר דייקא · מא"ן :

אתיהיב ליה רשותא לשרו של מצרים על כל שאר עמין
דתנא עד לא מית יוסף לא אתיהיב שלטנו לשלטנא דמצרים
על ישראל כיון דמית יוסף כדין ויקם מלך חדש על מצרים ויקם
כמאן דהוה מאיך וקם · (ויקם מלך חדש וגו׳) רבי יצחק פתח
°עד שהמלך במסבו נרדי נתן ריחו · עד שהמלך דא קב״ה הה״ד שיר א׳
°כה אמר יי׳ מלך ישראל · וכתיב °ויהי בישורון מלך במסבו בין ישעיה מ״ד
כנפי הכרובים · נרדי נתן ריחו דגרמו לאסתלקא מביניהון ד״א דברים ל״ג
עד שהמלך במסבו בעוד דקב״ה יהיב אורייתא לישראל דכתיב
°ויהי שם עם יי׳ ארבעים יום וארבעים לילה לחם לא אכל וגו׳ שמות ל״ד
בעוד דהוה כתיב אורייתא לישראל שבקו ריחיהון טב ואמרו
אלה אלהיך ישראל · ד״א עד שהמלך במסבו בעוד דהוה
קודשא בריך הוא נחית על טורא דסיני למיהב אורייתא לישראל
נרדי נתן ריחו דכתיב °נעשה ונשמע · רבי תנחום אמר כל שם כ״ד
אומה ואומה אית לה שר לעילא וכד קב״ה יהיב שולטנותא לדין
אנחית לדין וכד יהיב שולטנותא להוא שר לית ליה שולטנותא
אלא בגין ישראל הה״ד היו צריה לראש · רבי יצחק אמר ישראל
אינון °לקביל כל שאר אומין דעלמא מה שאר עמין אינון שבעין י׳ א׳
אוף ישראל אינון שבעין הדא הוא דכתיב כל הנפש לבית יעקב
הבאה מצרימה שבעים · (ז) ומאן דשליט על ישראל כאלו שליט
על כל עלמא · ר׳ אבא אמר מהכא ובני ישראל פרו וישרצו וגו׳
הא °שבעה וכל דרגא (נ״א סלקא) לעשרה הא שבעים מה כתיב י״ד כ׳
בתריה ויקם מלך חדש על מצרים א״ר הונא אמאי אשתעבידו
ישראל בכל האומין בגין דישתאר בהון עלמא דאינון לקביל
כל עלמא וכתיב °ביום ההוא יהיה יי׳ אחד ושמו אחד ומה זכריה י״ד
הוא חד אוף ישראל חד דכתיב °גוי אחד בארץ · מה שמיה שמואל ב׳ ז׳
חד ונתפרש בע׳ אוף ישראל חד ונתפרש בשבעין רבי יהודה
פתח °תחת שלש רגזה ארץ וגו׳ תחת עבד כי ימלוך דתניא משלי ל׳

לית

ז) א״ה אפשר רמז״ט אמרו במדרש דכל מלך שלא היה לו קצת ממשלה בא״י לא היה נקרא מלך :